

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A 658236

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM
ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

GEORGIUS MONACHVS

EDIT

C. DE BOOR

II

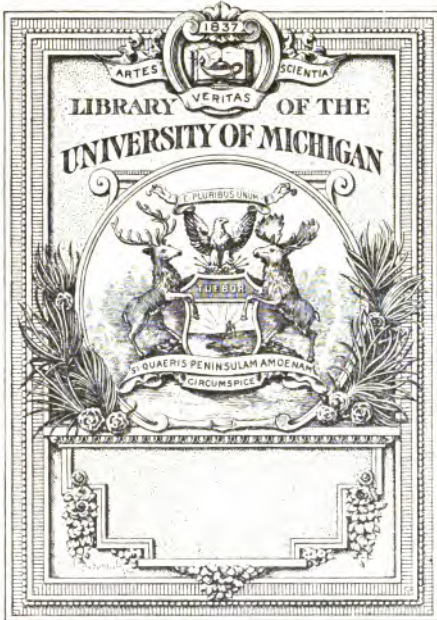

LIPSIÆ

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

A SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM TEUBNERIANA.

	geh.	geb.		geh.	geb.
	M. 2	M. 2		M. 2	M. 2
ercher. 2 voll.	9.—	10.05	Boetius de consolatione ed. Peiper	2.70	
historia	—90	1.30	— comm. in libr. Aristotelis <i>neol</i>		

Aeschyll tragœd.
 [—] Schol. in
 Alexander Lyco
 Ammianus M. ed.
 Anacreon ed. R.
 Andocides ed. B.
 Anna Comnenae
 Anthimus ed. R.
 Anthologia Gr.
 — II, 1.
 — Lat. I, 1 ed.
 — II ed.
 Antiphon ed. Bl.
 Antoninus ed. S.
 Apollonius Perg.
 Apollonius Rho.
 Appianus ed. M.
 Apulei metamor.
 — Apologia, F.
 Archimedes ed.
 Aristaeae epist. e.
 Aristophanes ed.
 S.
 Aristoteles, de
 ed. Langkæe
 — de parte ph.
 — physica ed.
 — ethica Eud.
 — Nicom.
 Ed. II cur.
 — de coelo, a.
 — de coloribu.
 — politica ed.
 — magna mor.
 — de anima l.
 — ars rhetoric.
 — metaphysic.
 — fragmenta ed. Rose.
 — oeconomica ed. Susemühl.
 — de plantis ed. Apelt.
 — πολιτ. *A. Syn.* ed. Blass. Ed. III.
 — parva naturalia ed. Biehl.
 Arriani expeditio Alex. ed. Abicht.
 — scripta minora ed. Eberhard.
 Athenaeus ed. Kaibel. 3 voll.
 Augustini de civ. dei ed. Dombart.
 — Ed. II. 2 voll.
 — confesionum II. XIII ed. Knöll.
 Aulularia ed. Peiper.
 Ausonius ed. Peiper.
 Autolyceus ed. Hultsch.
 Avieni Aratea ed. Breysig.
 Babrius ed. Schneidewin.
 — ed. Crusius. Ed. maior.
 — Ed. minor.
 Bacchylidis carmina ed. Blass. Ed. III.
 Benedicti regula ed. Wölflin.
 Boetius de inst. arithm. ed. Friedlein.

8.70 9.70
 I —60 1.—
 1.50 2.10
 —75 1.10
 —60 —90
 —75 1.10
 1.20 1.60
 —60 —90
 —90 1.30
 I 1.— 1.40
 —60 1.—
 1.50 1.90
 3.— 3.40
 1.40 1.80
 3.— 3.40
 1.— 1.40
 —45 —75
 2.70 3.20
 —60 —90
 I 6.80 7.40
 23.85 29.—
 1.50 2.20
 2.— 2.50
 1.6.— 7.30
 2.50 3.40
 3.60 4.20
 2.70 3.20
 2.70 3.50
 —60 —90
 —30 —60
 1.20 1.60
 2.40 2.80
 1.— 1.40
 4.50 6.—
 7.20 9.—
 1.50 2.—
 1.20 1.50
 1.— 1.40
 8.10 9.20
 2.70
 11.20 13.—
 9.60 11.40
 6.— 6.60
 7.— 7.60
 10.— 11.—
 10.— 10.60
 3.— 3.50
 I.
 6.— 7.—
 6.— 6.60
 10.— 10.60
 24.60 27.40
 10.— 11.20

3 voll. Ed. IV. Hirsch.
 7.20 9.—
 1.50 2.—
 1.20 1.50
 1.— 1.40
 8.10 9.20
 2.70
 11.20 13.—
 9.60 11.40
 — opusc. rhet. edd. Usener et Radermacher. Vol. I.
 6.— 6.60
 — Vol. II. 1.
 7.— 7.60
 Diophantus ed. Tannery. 2 voll.
 10.— 11.—
 Donatus ed. Wessner. Vol. I.
 10.— 10.60
 3.— 3.50
 I.
 6.— 7.—
 6.— 6.60
 10.— 10.60
 24.60 27.40
 10.— 11.20

	geb.	geb.		geb.	geb.
	M. A.	R. A.		M. A.	R. A.
Euclydis Suppl. ed. <i>Curcio</i>	6	6	6	6	6
Eudemia, Froel., Claud. ed. <i>Ludwich</i>	4	4	4	4	4
Eudociae violarium ed. <i>Nach.</i>	7	8	7	8	7
Euripides ed. <i>Nauck</i> , 3 voll. Ed. III	5	7	5	7	5
Singularae tragoediae	—	—	—	—	—
Euripus ed. <i>Milneff</i> , 4 voll.	15	17	15	17	15
Eurypilus ed. <i>Buchl</i>	—	—	—	—	—
Fabulae Aesopicae ed. <i>Halm</i>	—	—	—	—	—
— Roman. ed. <i>Eberhard</i> , Vol. I	3	7	3	7	3
Favull Fulg. de somn. Scip. ed. <i>Palmer</i>	1	1	1	1	1
Firmicus Mat. odd. <i>Kroll</i> , <i>Skutsch</i> , I	4	—	4	—	4
Florell. Graec. Sing. fasc. 170 je	—	—	—	—	—
11/15	—	—	—	—	—
Florus ed. <i>Rombach</i>	2	8	2	8	2
ed. <i>Halm</i> , <i>Ampelius</i> ed. <i>Wassilia</i>	1	—	1	—	1
Frontinae strategem. ed. <i>Gundermann</i>	1	5	1	5	1
Fulgentii opera ed. <i>Halm</i>	4	—	4	—	4
Galen scripta minora, 3 voll.	7	5	7	5	7
— instit. logica ed. <i>Kathfelsch</i>	1	2	1	2	1
— de victu attien. ed. <i>Kathfelsch</i>	1	4	1	4	1
Gellius ed. <i>Boissac</i> , 2 voll. Ed. II	6	8	6	8	6
Geoponica ed. <i>Beckh</i>	10	—	10	—	10
Georgius Acropol. ed. <i>Heisenberg</i> , I	3	—	3	—	3
II	3	6	3	6	3
Georgius Cypricus ed. <i>Gelzer</i>	3	—	3	—	3
Hermippus dial. odd. <i>Kroll</i> et <i>Vierock</i>	1	8	1	8	1
Herodotus ed. <i>Bekker</i>	1	2	1	2	1
Herodotus odd. <i>Dietsch</i> - <i>Kullenberg</i> , 2 voll. (= 5 fascie), Ed. II	2	7	2	7	2
Hesiodae mim. ed. <i>Crusius</i> , Ed. II	3	2	3	2	3
Ed. III min.	2	4	2	4	2
Hesiodi Alex. op. I Suppl. ed. <i>Schmidt</i>	12	—	12	—	12
II, 1 ed. <i>Nix</i> et <i>Schmidt</i>	8	—	8	—	8
III ed. <i>Schöne</i>	8	—	8	—	8
Hesiodus ed. <i>Reuch</i>	1	5	1	5	1
Hieroclis Synecdemus ed. <i>Burchhardt</i>	1	2	1	2	1
Hieronymi de str. III. lib. ed. <i>Berding</i>	2	4	2	4	2
Hildegardis causae et curae ed. <i>Kafer</i>	4	4	4	4	4
Hipparchus Bith. ed. <i>Mantius</i>	4	—	4	—	4
Hippocrates odd. <i>Kühnlein</i> - <i>Ilberg</i> , I	6	—	6	—	6
II	5	—	5	—	5
Histor. Apoll. reg. Tyr. ed. <i>Hesse</i> , Ed. II	1	4	1	4	1
Historiae Augustae scr. ed. <i>Peter</i> , 2 voll.; Ed. II	7	5	7	5	7
Hist. Gr. min. ed. <i>Dindorf</i> , 2 voll.	8	25	8	25	8
— Rom. fragm. ed. <i>Peter</i>	4	5	4	5	4
Homeri carm. ed. <i>Dindorf</i> , Ed. IV sum Sangrebuschii dissert. Ilias	2	25	2	25	2
Odyssea	2	25	2	25	2
Ed. <i>Voss</i> , <i>Heintze</i> , Ilias 2 part.	1	5	1	5	1
Odyssea 2 part.	1	5	1	5	1
ed. <i>Ludwich</i> , Odyssea 2 voll.	—	—	—	—	—
Ed. min. Utrumque vol.	—	—	—	—	—
— Iliadis carmina ed. <i>Koehly</i>	5	—	5	—	5
Horatius ed. <i>Müller</i> , Ed. II maior	1	—	1	—	1
Ed. II minor	—	—	—	—	—
Hyzinas gromaticae ed. <i>Gemoll</i>	—	—	—	—	—
Hyperides ed. <i>Blass</i> , Ed. II maior	2	1	2	1	2
Isidori Pentatepticus ed. <i>Pistelli</i>	1	8	1	8	1
de mathematica scient. ed. <i>Feyer</i>	1	8	1	8	1
de Nicom. arithm. ed. <i>Pistelli</i>	2	4	2	4	2
Isidor. Gr. ed. industr. dial. ed. <i>Solmsen</i>	2	—	2	—	2
Isidor. ed. <i>Th. Weim.</i>	2	4	2	4	2
Isochrates odd. <i>Beauster</i> - <i>Blass</i> , 2 voll.	2	7	2	7	2
Isidori opera ed. <i>Hertlein</i> , 2 voll.	6	7	6	7	6
Iurisprudentiae antelustinianae reliquiae ed. <i>Huschke</i> , Ed. V.	6	7	6	7	6
— Indoles ed. <i>Fabricius</i>	1	8	1	8	1
— Supplementum	—	—	—	—	—
— antehadrianae rel. ed. <i>Bremer</i> , I	5	—	5	—	5
II, 1. & 8. —, geb. M. 8. 6. II, 2	8	—	8	—	8
Iustuliani institut. ed. <i>Ruschke</i>	1	—	1	—	1
— novellae ed. <i>Zachariae</i> , 2 voll.	10	10	10	10	10
— appendix I, II	1	8	1	8	1
Iustinus ed. <i>Rahl</i>	1	5	1	5	1
Iuvenalis ed. <i>Hermann</i>	—	—	—	—	—
Iuvencii lib. evang. ed. <i>Mérols</i>	4	—	4	—	4
Libanii op. roc. <i>Forster</i> , Vol. I	9	—	9	—	9
Vol. II	12	—	12	—	12
— Vol. I—IV = 8 fascie, sing. fascie.	—	—	—	—	—
— II, I et II	—	—	—	—	—
Lucani de bello civ. lib. ed. <i>Hostius</i>	3	6	3	6	3
Lucianus ed. <i>Jacobitz</i> , 3 vil. (= 6 ppt.)	6	3	6	3	6
Lucretius ed. <i>Brieger</i> , Ed. II	2	18	2	18	2
Lycophron ed. <i>Kinkel</i>	1	8	1	8	1
Lycurgus ed. <i>Blass</i> , Ed. minor	—	—	—	—	—
Ed. maior	—	—	—	—	—
Lydux ed. <i>Wachsmuth</i> , Ed. II	6	—	6	—	6
de mensibus ed. <i>Wünsch</i>	5	2	5	2	5
de magistratibus ed. <i>Wünsch</i>	5	—	5	—	5
Lyricus, Anthol., ed. <i>Hiller</i> , Ed. IV	3	—	3	—	3
Lysias ed. <i>Thalheim</i> , Ed. minor	1	2	1	2	1
Ed. maior	3	—	3	—	3
Marcellus ed. <i>Halmreich</i>	3	6	3	6	3
Martialis ed. <i>Gilbert</i> , Ed. II	2	7	2	7	2
Martianus Capella ed. <i>Eyssenhardt</i>	4	5	4	5	4
Maximus et Ammon ed. <i>Ludwich</i>	1	8	1	8	1
Metrical ser. Gr. ed. <i>Westphal</i> , Vol. I	2	7	2	7	2
Metrológica ser. ed. <i>Hultsch</i> , 2 voll.	5	1	5	1	5
[Mill.] Inc. ser. Byz. derem. ed. <i>Vári</i>	2	4	2	4	2
Minucii Felicii Octavianus ruc. <i>Boenig</i>	1	6	1	6	1
Mulomedicina Chronis ed. <i>Oder</i>	12	—	12	—	12
Musici scriptores Graeci ed. <i>Jan</i>	9	—	9	—	9
Suppl.; melod. reliquiae	1	2	1	2	1
Mythogr. Gr. I. Apollod., Pedaes.	3	6	3	6	3
II, 1. Parthen., Antonia Lib.	2	4	2	4	2
II, 1. Supplement.; Parthen.	2	4	2	4	2
III, 1. Eratosthenis Catast.	1	2	1	2	1
III, 2. Palaesthatis π. <i>Sanier</i> .	2	8	2	8	2
Natur. rer. ser. Graeci ed. <i>Keller</i> , I	2	7	2	7	2
Nicephori opusce. hist. ed. de <i>Boor</i>	3	3	3	3	3
Nicomachus ed. <i>Heisenberg</i>	4	—	4	—	4
Nicomachus ed. <i>Heche</i>	1	8	1	8	1
Nonni Dionys. ed. <i>Koehly</i> , 2 voll.	9	—	9	—	9
— paraphras. ed. <i>Scheludier</i>	4	5	4	5	4
Odonis abb. Clun. occup. ed. <i>Suoboda</i>	4	—	4	—	4
Orosandros ed. <i>Koehly</i>	1	2	1	2	1
Orosius ed. <i>Zagemeister</i>	3	—	3	—	3
Ovidius odd. <i>Merkel</i> - <i>Ewald</i> , 3 voll.	2	9	2	9	2
— Tristia	—	—	—	—	—
— Fasti	—	—	—	—	—
— metamorphos. 6el. ed. <i>Felle</i>	—	—	—	—	—
Palladius ed. <i>Schmitt</i>	5	2	5	2	5
Panegyrici Lat. XII ed. <i>Boehrens</i>	2	6	2	6	2
Patr. Nicaen. nom. odd. <i>Feitzer</i> , al.	6	—	6	—	6
Pausanis ed. <i>Spiro</i> , I/III	7	5	7	5	7
Pelagonii ars veterinaria ed. <i>Ihm</i>	2	4	2	4	2
Perseus ed. <i>Hermann</i>	—	—	—	—	—
Phaedrus ed. <i>Müller</i>	—	—	—	—	—
Philodemii de musica libri ed. <i>Koppé</i>	1	5	1	5	1

	geb.	geb.		geb.	geb.
	<i>H. 3.</i>	<i>H. 3.</i>		<i>H. 3.</i>	<i>H. 3.</i>
Philodemi voll. rhat. ed. <i>Sudhaus.</i>			Senecae trag. add. <i>Freyer et Richter.</i>	5.80	6.20
2 voll. Suppl.	11.	12.60	Serenus ed. <i>Heiberg.</i>	5.—	5.50
Philoponi de opt. mundi ed.			Sidonius Apollinarius ed. <i>Mahr.</i>	4.—	4.60
<i>Reichardt.</i>	4.—	4.60	Sili Italici Punica ed. <i>Bauer.</i> 2 voll.	4.80	5.60
— de astern. mundi ed. <i>Rebs.</i>	10.—	10.80	Sophocles edd. <i>Hindl-Melker.</i> Ed. min.	1.35	1.80
Philostrati opera ed. <i>Kayser.</i> 2 voll.	8.25	9.25	— Ed. maior	1.65	2.20
— minoris imaginum et Callistrati			Singulae tragodiae	—	—
descriptions edd. <i>Schenkl-Reich.</i>	2.40	2.80	(—) Scholia veterana ed. <i>Papageorgis.</i>	4.80	5.40
Platardi ed. <i>Christ.</i> Ed. II	1.80	2.30	Soranus ed. <i>Rae.</i>	4.80	5.40
Plato edd. <i>Hermann-Wohlth.</i> 6 voll.	10.50	13.60	Stafius edd. <i>Klotz, Kohlmann.</i> 2 voll.	7.55	9.—
Plautus edd. <i>Gottschall.</i> Fasc. I.			— II, I. Achilleis ed. <i>Klotz.</i>	1.20	1.60
Amphitruo. Asinaria. Aulularia	1.50	2.—	— III. Lactant. Plac. ed. <i>Jahnke.</i>	8.—	8.60
— II. Eaeck. Capt. Casina	1.20	1.60	Stobaei floril. ed. <i>Müncke.</i> Vol. IV	2.40	
— III. Cist. Cure Epidicus	1.—	1.40	— eclogae ed. <i>Meinke.</i> 2 voll.	6.—	7.—
— IV. *Mem. Marc. *Mil. gl.	1.50	2.—	Strabo ed. <i>Mutschke.</i> 3 voll.	7.80	9.50
— V. *Mest. Persa. *Poen.	1.50	2.—	Suetonius ed. <i>Roth.</i>	1.50	2.—
— VI. *Paed. *Rud. Stich.	1.50	2.—	Syrianus ed. <i>Rabe.</i> 2 voll.	3.20	4.10
— VII. *Triu. Truc. Fragm.	1.50	2.—	Tacitus ed. <i>Halm.</i> 2 voll. Ed. IV.	2.40	3.20
— Suppl. de Pl. test. metr.	—	—	Vol. I. Annales. Uterque fasc.	—	—
Sing. comœd. (*not. <i>K.</i> — 80,			Vol. II. Fasc. I. Historiae	—	—
geb. <i>H.</i> — 90; rel.)	—	—	Vol. II. Fasc. II. Germ. Agric. dial.	—	—
Plin. epistulae rec. <i>Müller.</i>	2.80	3.40	Terenlius ed. <i>Fleckeisen.</i> Ed. II	2.10	2.60
— libb. Aub. sarm. rel. ed. <i>Reck.</i>	1.40	1.80	— Singulae comœdiae	—	—
— nat. hist. ed. <i>Jan-Mayhoff.</i> II—VI	25.—	24.70	— Ed. I	1.20	
Plinius et Gargilius Mart. ed. <i>Rose.</i>	2.70	5.10	[—] Scholia ed. <i>Schles.</i>	2.—	2.40
Plinius ed. <i>Valkmann.</i> 2 voll.	9.—	10.10	Testamentum novum Graeco ed.		
Plutarchi vitae ed. <i>Sintenis.</i> 5 voll.	8.40	10.90	<i>Bullmann.</i> Ed. V	2.25	2.75
— moralia ed. <i>Benediktis.</i> 7 voll.	28.—	32.20	Themistius ed. <i>Spengel.</i> 2 voll.	6.—	7.20
Poet. Lat. min. ed. <i>Bachrens.</i> 6 voll.	20.10	23.40	Theodoretus rec. <i>Rader.</i>	6.—	6.60
— Rom. fragm. ed. <i>Bachrens.</i>	4.20	4.80	Theodorus Prodromus ed. <i>Bercher.</i>	—	—
— Lat. eclogae ed. <i>Brandl.</i>	1.—	1.40	Theophrastus ed. <i>Wimmer.</i> Vol. III	2.40	
— Graec. eclogae ed. <i>Studtmüller.</i>	2.70	3.20	Theophylacti historiae ed. de <i>Boor.</i>	6.—	6.60
— Anth. a. rom. Dicht. v. <i>Mann.</i>	—	—	Thielfridi vita Willibr. ed. <i>Rosberg.</i>	4.80	5.20
Polemon ed. <i>Hirsch.</i>	1.—	1.40	Thucydides ed. <i>Bude.</i> 2 voll. Ed. min.	2.40	3.60
Polyaenus edd. <i>Wölflin-Melber.</i> Ed. II	7.50	8.—	— Ed. maior	4.80	6.—
Polybius edd. <i>Bullner-Wobst.</i> 5 voll.	18.20	21.—	Tibullus ed. <i>Müller.</i>	—	—
Pomponius Mela ed. <i>Frick.</i>	1.20	1.60	Tryphod., Colluthus ed. <i>Weinberger.</i>	1.40	1.80
Porphyrii app. set. ed. <i>Nauck.</i> Ed. II	3.—	3.50	Ulpianus ed. <i>Huschke.</i> Ed. V	—	—
Priscianus, Theod. ed. <i>Rose.</i>	5.—	5.60	Valerius Flaccus ed. <i>Bachrens.</i>	1.50	2.—
Proclus ed. <i>Friedlein.</i>	6.75	7.30	Valerius, Iulius, ed. <i>Käbler.</i>	2.70	3.20
— ed. <i>Kroll.</i> Vol. I	5.—	5.60	Valerius Maximus ed. <i>Kempf.</i>	4.50	5.—
— Vol. II	8.—	8.60	Varronis rer. rustic. libb. ed. <i>Kell.</i>	1.50	2.—
Propertius ed. <i>Müller.</i>	—	—	Vegetius ed. <i>Lang.</i> Ed. II	3.30	4.40
Pseudarionis scholia ed. <i>Keller.</i> I, II	21.—	23.—	Velleius Paterculus ed. <i>Haase.</i>	—	—
Ptolemaei opera. I. Syntaxis math.			— ed. <i>Halm.</i>	1.—	1.40
ed. <i>Heiberg.</i> Vol. I	8.—	8.60	Vergilius Maro ed. <i>Ribbeck.</i> Ed. II	1.50	2.—
— Vol. II	12.—	13.—	— Bucolica et Georgica	—	—
Quintilliani inst. ed. <i>Bonnett.</i> 2 voll.	2.40	3.25	— Aeneis	—	—
— declamationes ed. <i>Ritter.</i>	4.80	5.40	— ed. <i>Guthling.</i> 2 voll. Vol. I.		
Remigii Autissiodorensis in artem			Bucolica et Georgica	—	—
Donati min. comm. ed. <i>Fox.</i>	1.80	2.20	— Vol. II. Aeneis	—	—
Rhetores Graeci ed. <i>Spengel.</i> 3 voll.	9.80		Vergilius gramm. ed. <i>Bauer.</i>	2.40	2.80
Rutilius Namatianus ed. <i>Müller.</i>	—	—	Vitae sanct. IX metr. ed. <i>Harster.</i>	3.—	3.50
Sallustius ed. <i>Krieger.</i>	—	—	Vitruvii de architectura libri X.		
Scenae. Rom. poeet. fragm. ed. <i>Ribbeck.</i>			Iterum ed. <i>V. Rose.</i>	5.—	5.60
Ed. III. 2 voll.	9.—	10.20	Xenophontis expeditio Cyri ed.		
Scholia vetera in Pindari carmina			<i>Gemell.</i> Ed. min.	—	—
rec. <i>Doehmann.</i> Vol. I.	8.—	8.60	— Ed. maior	1.20	1.60
Scribonii Largi comp. ed. <i>Böhrer.</i>	1.80	2.20	— hist. Graeco ed. <i>Keller.</i> Ed. min.	—	—
Scriptores originum Constantino-			— institutio Cyri ed. <i>Hug.</i> Ed. min.	—	—
politianorum ed. <i>Freyer.</i> Fasc. I	4.—	4.60	— Ed. maior	1.50	2.—
— physiognom. ed. <i>Krieger.</i> 2 voll.	14.—	15.20	— commentarii ed. <i>Alberi.</i> Ed. min.	—	—
— sacri et profani. Fasc. V	6.—	6.60	— Ed. maior	1.—	1.40
Senecae (phl.) opp. ed. <i>Haase.</i> 3 voll.	8.10	10.—	— scripta min. ed. <i>Dindorf.</i> 2 fasc.	1.35	2.10
— Suppl.	1.80	2.40	Zacharias Rhetor. Kirchengesch. v.		
— de benef. de elem. ed. <i>Hofius.</i>	2.40	2.80	<i>Ahren u. Krüger.</i>	10.—	10.80
— epistulae ed. <i>Heise.</i>	5.60	6.20	Zonaras ed. <i>Dindorf.</i> 6 voll.	19.50	22.90

888
645
B

GEORGII MONACHI
CHRONICON

EDIDIT

CAROLUS DE BOOR

VOL. II

TEXTUM GENUINUM INDE A VESPASIANI IMPERIO
CONTINENS

MCMIV
LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

[ι'. Περὶ Ούεσπασιανου.]

Μετὰ δὲ Ουιτέλιον ἔβασίλευσεν Ούεσπασιανός, υἱὸς Νέ- 285 M.
ρωνος, ἔτη θ'. ὃς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ στεφθεὶς ἄκων ὑπὸ τοῦ
στρατοῦ καὶ εἰς Ῥώμην ἐπανελθὼν ἐνεχείρισε τὸν ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ πόλεμον τῷ υἱῷ αὐτοῦ Τίτῳ. ὁ δὲ πύργους κατα- 5
σκευάσας ἀνὰ πηγῶν ν' τὸ ὕψος ἔχοντας καὶ πολλὰς καὶ
διαφόρους ἐλεπόλεις παραστήσας καὶ διχόθεν τύπτεσθαι τὸ
τεῖχος προστάξας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τοῦ πρώτου τείχους τοῖς
λιθοβόλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἐξήλασε μηχανήμασιν. καὶ πρὸς
τὸ δεύτερον τεῖχος καταφυγόντες κάκειθεν πάλιν ὁμοίως 10
ἀπελασθέντες μέχρι τοῦ τρίτου τείχους ἐπολέμουν ἰσχυρῶς
ἐκεῖθεν. καὶ γενομένης καρτερᾶς τῆς μάχης ἐπιπτεν ἐξ ἑκα-
τέρας παρατάξεως πλῆθος ἄπειρον. οἱ δὲ πονηρότεροι τῶν
Ἰουδαίων, οἱ καὶ στασιασταὶ κληθέντες, δεινῶς τὴν πόλιν
ἄπασαν κατέτρυχον. εἴ που γὰρ κεκλεισμένην θύραν εἶδον, 15
ταύτην συντρίψαντες εἰσεπήδων καὶ ἐκ τῶν φαρύγγων τὸν
ψωμὸν ἀναθλίβοντες ἤραζον. καὶ γέροντας μὲν ἐβασάνιζον 286 M.
ἀντεχομένους τροφῆς, γυναῖκας δὲ ἀπὸ τῆς κόμης ἐσπάρατ-

3—5 cf. Eus. hist. eccl. III, 5. — 13—p. 384, 4 cf. Eus.
Hist. eccl. III, 6, 6 ex Jos. Bell. V, 431 sqq.

2 ουιτέλιον B ιουτέλιον AC ιουστέλιον M. — ούεσπασιανός
ER. — υἱὸς νέρωνος eras. in A om. V. — 6 καὶ ante διαφόρους
om. FN. — 7 καὶ om. N. — 11 ἀπελασθέντες ACN ἀπελαθέντες
FLRV ἀπελθόντες B ἐξελασθέντες E. — 12 ἐκεῖθεν. γενομ. δὲ
καρτ. CF. — τῆς om. FRV. — 12. 13 ἑκατ. τῆς παρατάξεως N. —
16 εἰσεπήδων (εἰσεπιδ. AM) codd. praeter BV. In D m. 2 in mg.
δων adscr. — φαρύγγων DV corr. in D nesc. q. m.

τον καὶ τὰ νήπια ἐπὶ τῆς γῆς ἔρασσον, ὀρόβοις δὲ τοὺς
 πόρους τῶν αἰδολῶν αὐτῶν ἐμφοράττοντες καὶ ῥάβδοις ὀξείαις
 τὰς ἔδρας τῶν ἀθλίων διαπερῶντες ἠνάγκαζον πρὸς τὸ δράκα
 μίαν ἀλφίτου καταμηνῦσαι κεκρυμμένην. οὕτω δεινὸς πάν-
 5 των κατεκράτει λιμὸς, ὥστε οἱ μὲν ἀκατέργαστον ἤσθιον
 τὸν σῖτον, οἱ δὲ ζύμην ἐπιφλέγοντες ὀλίγον τῷ πυρὶ θάτ-
 τον ἀνήραζον. οἱ δὲ ἀπορώτεροι χόρτου σπαράγματα διε-
 μασσῶντο. αἱ δὲ μητέρες ἐν χειρὶ μαραινομένων αὐτῶν τῶν
 βρεφῶν παρελογίζοντο αὐτὰ διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν βίαν τε
 10 καὶ ἀνάγκην. γέροντες δὲ καὶ νέοι καὶ νήπια ὥσπερ εἰδωλα
 παρερχόμενοι καὶ λιμῷ τηρόμενοι καὶ καταπίπτοντες, τοὺς
 μὲν καταπατοῦντες οἱ στασιασταὶ ἐφόνεον, τοὺς δὲ ἔτι ἐμ-
 πνέοντας καὶ ἐρριμμένους διὰ ξίφους ἀπέκτενον. ὁ δὲ Τίτος
 περὶ τὰς φάραγγας τοὺς Ἰουδαίους ἀγρῶν πόαν εἰς τροφήν
 15 ἀναλέγοντας συλλαβόμενος τοὺς μὲν πλησίον τοῦ τείχους
 ἐκρέμασεν, τοὺς δὲ χειροκοπήσας εἰς τὴν πόλιν ἀπέστειλε
 καταπλήξαι τοὺς στασιαστὰς βουλόμενος. πᾶσα δὲ οἰκία ἐκ
 τῆς ἐνδείας νεκρῶν πληρουμένη καὶ ἀπόξουσα, λοιμὸς τῇ
 πόλει χυλεπὸς ἐνέσκηψεν. ὄθιν οἱ στασιασταὶ τὴν δυσωδίαν
 20 μὴ φέροντες ἔρριπτον ἀπὸ τοῦ τείχους αὐτοὺς ἐπὶ τὰς φά-
 ραγγας ἔτι πολλοὺς αὐτῶν ἐμπνέοντας. οἱ τοίνυν στασιασταὶ
 ὑπὸ λιμοῦ πιεζόμενοι λάθρα πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἐξώρ-
 μησαν, οὓς οἱ Ῥωμαῖοι καταδιώξαντες εἰς φυγὴν ἔτρεψαν.
 Ῥωμαῖος δὲ τις τῶν ἱππέων ὁ δοκιμώτατος τοὺς Ἰουδαίους
 25 ὠθουμένους κατὰ τῆς φάραγγος θεασάμενος, ἐκ πλαγίου

4—7 cf. Eus. Hist. eccl. III, 6, 3. — 7—8 *ib.* 6, 19. —
 8—10 *ib.* 6, 5. — 10—11 *ib.* 6, 12. — 13—17 Jos. Bell. V, 446 sqq.
 — 19—21 Eus. III, 6, 15. — 21—p. 385, 9 Jos. Bell. VI, 157 sqq.

1 τὰ om. N. — τῆς om. FN. — ἐράσσω M ἔρασσον recs.
 nonnulli ἤρασσον E ἔρησσον V. — 3 διαπερῶντες A et recs.
 quidam διαπερῶντες F διασπείροντες V. — 4 δεινὸς CN
 δεινὸς ex δεινὸς L. — 7 ἠραζον N. — διεμάσσωντο A διεμάσ-
 στοντο M διεμασῶντο CDF. — 13 ἀπέκτενον AM ἀπέκταινον B.
 — τίτος BFLRV τίτος ACEN. — 18 λιμὸς CM. — 25 κατὰ τῆς
 φάφ. ὠθουμένους N.

παρελαύνων τὸν ἵππον ἀρπάξει τινὰ νεανίαν τῶν στασιαστῶν
φεύγοντα στιβαρὸν κατὰ τὸ σῶμα καὶ ὠπλισμένον ἐκ τοῦ
σφυροῦ δραξάμενος, ἑαυτὸν ἐπικλίνας τοῦ ἵππου τρέχοντος
καὶ τὸν Ἰουδαῖον ἔπιππον καταδιώκοντος. καὶ τοσοῦτον τῆς ²⁸⁷ M.
δεξιᾶς τόνον καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος ἐπιδειξάμενος καὶ τῆς 5
ἵππικῆς τέχνης τὴν ἀρετὴν ὥσπερ τι κειμήλιον ἦκε τῷ Καί-
σαρι κομίζων τὸν αἰχμάλωτον. ὁ δὲ Τίτος ὑπερθαυμάσας
τῆς ἰσχύος τούτου καὶ δυνάμεως τὸ ἀήττητον, δώροισι αὐτὸν
ἀμείψας τὸν ληφθέντα προσέταξεν ἀναιρεθῆναι.

Τῆς δὲ γε πόλεως ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων σφοδρῶς πορθου- 10
μένης, ὁ λιμὸς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν πλείους τοῦ πολέμου
διεφθειρεν· διὸ δὴ καὶ ἀδελφοὶ κατὰ ἀδελφῶν καὶ συγγενεῖς
κατὰ συγγενῶν ξιφῆρεις εἰς τοὺς οἴκους ἐχώρουν τὰς ἀλλή-
λων τροφὰς ἀρπάζοντες. καὶ μὲν γε καὶ γυναῖκες ἀνδρῶν
καὶ παῖδες πατέρων καὶ τὸ ἐλεινότερον μητέρες νηπίων 15
ἤρπαζον ἐξ αὐτῶν τῶν στομάτων τὰς τροφὰς καὶ παντελῶς
τῶν φιλιτάτων οὐκ ἐφείδοντο. καὶ ἄλλοι μὲν ὑπ' ἐνδείας
κεληνότες ὥσπερ κύνες λυσσῶντες ἐσφάλλοντο καὶ περιεφέ-
ροντο μεθύνωντων δίκην, ὡς διὰ σπλάγγνων καὶ μυελῶν
τοῦ λιμοῦ χωροῦντος καὶ πρὸς θάνατον βλαίον τὴν ψυχὴν 20
ἐλαίνοντος, ἄλλοι δὲ τῶν ἀθεμέλιτων ἐφήπτοντο, ὧν οὐδὲ τὰ
θύναρά τῶν ἀλόγων προσίενται, τελευταῖον δὲ ζωστήρας
διεμασῶντο καὶ ὑποδήματα καὶ τὰ δέρματα τῶν θυρεῶν
ἤσθιον ἀποδέροντες. γυνὴ δὲ τις Μαρία τοῦνομα γένει καὶ
πλούτῳ περιβλεπτος ἐκ τῆς χώρας πρὸς τὴν πόλιν καταφυ- 25
γοῦσα, πᾶσαν αὐτῆς τὴν ὑπαρξιν καὶ τὰς διατροφὰς οἱ

10—14 Jos. Bell. VI, 193 sq. — 14—17 Eus. III, 6, 5. —
17—19 Eus. III, 6, 18 e Jos. Bell. VI cp. 3. — 19—20 Eus.
ib. 6, 23. — 21—24 ib. 6, 19. — 24—p. 387, 14 ib. 6, 21 sqq.

2 ὠπλισμένον ABDL et rec. nonnulli. — 7 τίτος BDFLV
et rec. nonnulli τίτος ACEM et alii recentiorum. — 14 καὶ
μέντοι καὶ BR. — 15 καὶ ante τὸ om. N. — 18 ἐσφάλλοντο (ἐφ'
ἄλλ. D) NRV. — 23 διεμάσσοντο M διεμασῶντο DL. — 24 ἀπο-
δέροντες BV ἀπεκδέροντες R. — ἀποθέρ. ἡσθιον V ἡσθιον om. A.
— ὀνόματι μαρία AC

στασιασταὶ καθ' ἡμέραν εἰσπηδῶντες διήρπαζον. καὶ λοιπὸν τροφῆς ἀποροῦσα καὶ παιδίον ὑπομάζιον ἔχουσα τοῦτο καταθύει, καὶ ὀπτήσασα τὸ μὲν ἡμισυ ἐσθίει, τὸ δὲ ἕτερον κἀλύψασα διετῆρει. οἱ δὲ στασιασταὶ καθὼς εἰώθασιν εἰσελ-
 5 θόντες καὶ τῆς κνίσης αἰσθόμενοι ἠπέλλουσαν ἀναιρῆσαι αὐτήν, εἰ μὴ ὕπερ ἔκρουσεν ἐπιδείξει. ἡ δὲ τὰ λείψανα τοῦ παιδαρίου προαγαγοῦσα· τοῦτο δὲ, φησὶν, τὸ ἐμὸν ποτε γνήσιον τέκνον καὶ νῦν πανάθλιον φάγετε καὶ ὑμεῖς, καὶ γὰρ κἀγὼ βέβρωκα. εἰ δὲ ἀποστρέφεσθε, καὶ τὸ λοιπὸν ἐμοὶ
 288 M. 10 καταλείψατε. οἱ δὲ τὰς ὄψεις ἑαυτῶν ἱκανῶς τύψαντες ὑπεξῆλθον τοῦ δώματος καταπεπληγμένοι καὶ τρέμοντες. καὶ οὕτω τὸ καλῶς ἐκ κοιλίας ἐξελθὸν βρέφος εἰς τὴν αὐτὴν πάλιν κακῶς ὑπέστρεψεν ἀθλίαν γαστέρα. ὕπερ ἀκούσαντες οἱ ἐν τῇ πόλει πάντες ἀποθανεῖν ἐν τάχει προσήυχοντο.
 15 μενοῦν γε καὶ ἄλλα τοιαῦτα καὶ χείρονα καὶ δυσδιήγητα γεγόνασιν ἐν τῇ πόλει τότε. ἐν δὲ τῇ περιοχῇ καὶ τῷ πολέμῳ γίνεται τοῖς Ἰουδαίοις ἐξαίφνης θύελλα σφοδροτάτη, ἣτις τὰ μὲν εἰς αὐτοὺς παρὰ τῶν Ῥωμαίων πεμπόμενα εὐστόχως ἔφερεν, τὰ δὲ παρ' αὐτῶν εἰς ἐκείνους πλάγια
 20 παραχορῆμα παρέσυρεν. καὶ οἱ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι τὰς ὄψεις τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς θυέλλης ἀμαυρωθείσας λαθραίως αὐτοῖς ἐπαναβαίνοντες εὐτόνως αὐτοὺς κατέκτενον. κἀντεῦθεν λοιπὸν ἤσθοντο πολλοί, ὅτι θεήλατός ἐστιν ἡ πληγὴ, καὶ κατὰ θεομηνίαν ταῦτα πάσχουσιν. καὶ οὕτως ἐν δυσὶν
 25 ἔτεσι παραλαβὼν τὴν Ἱερουσαλήμ ὁ Τίτος πᾶσαν κατέλυσε καὶ ἐνέπρωσε μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ ναοῦ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου προαγόρευσιν.

5 κνίσις C κνήσις A κνίσσης BERV. — 6 ἐπιδείξει AB et rec. nonnulli ἐπιδείξει CDELV (δείξει Eus.). — παιδίον FM. — 11 δώματος EFR et L lit. ut vid. ex δόγματος. — 18 πεμπόμενα βέλη L. — 19 ἤφερε ACLR. — 22 ἐπαναβαίνοντα CER ἐπαναβαίνοντας A ἐπεμβαίνοντας N. — κατέκτανον AV κατέκτενον M κατέκτεινον B. — 24 καὶ — πάσχουσιν om. CF. — 25 ὁ τίτος τὴν Ἱερουσαλήμ B. — τίτος ACEM et rec. quidam. — 26 κατὰ τὴν τοῦ κ. ἀπόφασιν D κατὰ τὴν ἀπόφασιν κυρίου M.

Εἰπόντων γὰρ τῶν μαθητῶν περὶ τοῦ ἱεροῦ ὅτι λίθοις
καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, ἔφη· ταῦτα ἂ θεωρεῖτε
πάντα ἐλεύσονται ἡμέραι, ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ
λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην
τὴν Ἱερουσαλήμ ὑπὸ στρατοπέδων, τότε γινώτε, ὅτι ἤγγικεν ⁵
ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ
ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ἔσται γὰρ ἀνάγκη
μεγάλη καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ πεσοῦνται ἐν στόματι
φομφαλας καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη. καὶ
ἔσται Ἱερουσαλήμ πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν ἄχρι πληρωθῶσι ¹⁰ 289 M.
καιροὶ ἐθνῶν. καί· ἔσται θλίψις τοιαύτη, οἷα οὐδέποτε γέ-
γονεν οὐδὲ μὴ ἔσται.

Ταῦτα δὲ πάντα πεπόνθασιν οἱ ἐχθροὶ τῆς ζωῆς αὐτῶν
Ἰουδαῖοι κυριευθέντες ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὡς ἀπωσάμενοι
Χριστὸν τὸν βασιλέα τοῦ παντός, καὶ τὸν τῶν Ῥωμαίων ¹⁵
βασιλέα δυσεσβῶς ἐπισπασάμενοι κράζοντες· οὐκ ἔχομεν βα-
σιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. καί· τὸ αἷμα Χριστοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ
ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. διὸ καὶ μέχρι τῆς συντελείας τὴν εἰς
τὰ ἔθνη πάντα διασπορὰν καὶ τλαιπωρίαν ἔξουσιν αὐτῶν
τὰ τέκνα, καθάπερ τινὲς δραπέται μαστιγίαι τε καὶ παρα- ²⁰
πλήγες μηδὲν τῶν νομίμων ἐπιτελεῖν δυνάμενοι. ὑποφόρους
γὰρ ἔχοντες αὐτοὺς Ῥωμαῖοι οὐκ ἔωσι τοῖς ἰδίους κεχερῆσθαι
δικαιώμασιν, ἐπειδήπερ ἐκουσίως ἐπεσπάσαντο τὴν δουλείαν
εἰπόντες· οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. καί· ἐὰν μὴ

1 Luc. 21, 5; 6. — 4 *ib.* v. 20; 23; 24. cf. Eus. III, 7, 1; 5.
— 11 Matth. 24, 21. — 16 Joh. 19, 15. — 17 Matth. 27, 25. —
21 — p. 388, 12 Constitt. Apost. VI, 24; 25. — 24 Joh. 11, 48.

2. 3 ταῦτα πάντα ἂ θεωρεῖτε L πάντα om. C Luc. — 4. 5 τὴν
ἱερ. κυκλ. ὑπὸ στρατ. C κυκλ. ὑπὸ στρατ. τὴν ἱερ. L Luc. —
6 οὐαὶ AC. — καὶ ταῖς θηλαζούσαις *hic om.* N et v. 7 post ἡμέραις
add.: ἔτι δὲ καὶ ταῖς θηλαζούσαις. — 10 ἱερουσαλήμ ἔσται AN
Luc. — ἀχριστότου F ἀχρὶς οὐ Eus. — 11 οὐ γέγονε F Matth. οὐ
γέγονε πάποτε B et recc. quidam. — 12 οὐδόμῃ D Matth. —
17 τοῦ χριστοῦ R αὐτοῦ BF Matth. — 20 παράπληγες CEF R
παρὰ πλήγες M. — 22 αὐτοὺς ἔχοντες BN.

ἀποκτείνωμεν τὸν Χριστόν, πάντες εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. οἱ γὰρ καὶ ἄκοντες προεφήτευσαν. καὶ γὰρ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τὰ ἔθνη, καὶ αὐτοὶ τῆς ἐξουσίας ὑπὸ

5 Ῥωμαίων ἀφηγέθησαν καὶ τῆς νομικῆς λατρείας, κεκαλυμένοι δὲ εἰσι καὶ ἀναιρεῖν οὐδὲ θέλουσι καὶ θύειν ὅτε βούλονται. διὸ καὶ ἐπικατάρατοί εἰσι μὴ δυνάμενοι ποιεῖν τὰ διατεταγμένα. ἐπικατάρατος γάρ, φησὶν, πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι

10 αὐτά. ἀδύνατον δὲ ἐστὶν ἐν διασπορᾷ μεταξὺ ἔθνων ὄντας πάντα ἐπιτελεῖν αὐτοὺς τὰ τοῦ νόμου καὶ τὴν λατρείαν ἐν ἐνὶ τόπῳ περιγεγραμμένην, ὡς ἐν λόγῳ κυρίου Μωσῆς διατάξατο. τί οὖν πρὸς ταῦτά φατε, ὦ Ἰουδαῖοι; καὶ τί τὸ αἴτιον τῶν τοσοῦτων καὶ τηλικούτων ὑμᾶς κατειληφῶτων

15 κακῶν; Ἄρα γὰρ συνήκατε, ὅτι οὐκ εἰς ὁμόδουλον ἀλλ' εἰς θεὸν προσκεκρουκότες εἰκότως ταῦτα πεπόνθατε καὶ ἀσύγνωστα πάσχετε; εἰς αὐτὸν γὰρ ὄντως ἐκείνον τὸν ποιητὴν καὶ εὐεργέτην ἐξημάρτετε, ὃ ἐμβρόντητοι, καὶ παροινήσατε, καθὼς αὐτὸς διὰ Ἡσαίου περὶ ὑμῶν ἀναφωνῶν ἔλεγεν·

20 υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὑψώσα, αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν. καὶ τί ποιήσω τῷ ἀμπελῶνι μου καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτῷ; διότι ἔμεινα ἵνα ποιήσῃ σταφυλὴν, ἐποίησε δὲ ἀκάνθας. καὶ ἔμεινα ἵνα ποιήσῃ κρῖσιν, ἐποίησε δὲ ἀνομίαν καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγὴν. ποίας δὲ ἀκάνθας λέγει καὶ ποίαν ἀνομίαν καὶ

25 κραυγὴν; ἡ δὴλον ὅτι ἄσπερ ἐστεφανώσατε αὐτὸν ἐπὶ τοῦ πάθους ἀνόμως κράζοντες· ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. ὡς καὶ διὰ Ἰερεμίου περὶ τῆς θεομάχου καὶ μιαιφῶς ὑμῶν

8 Deuteron. 27, 26 Gal. 3, 10. — 20 Jes. 1, 2. — Jes. 5, 4. — 22 Jes. 5, 7. — 26 Joh. 19, 15.

2 καὶ τὸν τόπον LV Joh. Const. — 5 καὶ κολυμένοι C καὶ κωλυόμενοι B. — 6 οὐδὲ ἂν θέλουσιν (ἐθελ. D) N οὐδὲ θέλωσιν L (οὐδὲ ἂν θέλωσι Const.). — 12 μωσῆς D μωϋσῆς RV. — 17 ἐκείνον ὄντως R ἐκείνον om. A. — 24 ποίας — 25 κραυγὴν om. MR. — 25 ἡ A ἡ rell. — δηλονότι BLRV. — ἄπερ CMRV.

συναγωγῆς πάλιν φησίν· ἐγένετο ἡ κληρονομία μου ἐμοὶ ὡς
 λέων ἐν δρυμῷ, ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν φωνὴν αὐτῆς, καὶ διὰ
 τοῦτο ἐμίσησα αὐτήν. ἦν δὴ βέβηλον συναγωγὴν καὶ θεήλα-
 τον ὡς τοῦτο δρᾶσασαν καὶ Σολομῶν θριαμβεύων φάσκει·
 ἐξέλθετε, θυγατέρες Σιών, καὶ ἴδετε ἐν τῷ στεφάνῳ, ᾧ ἔστε- 5
 φράνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ νυμφεύσεως αὐτοῦ.
 μητέρα μὲν αὐτοῦ λέγει κατὰ σάρκα τὴν τῶν Ἰουδαίων
 συναγωγὴν. σὰρξ γάρ μου, φησίν, ἐξ αὐτῶν. ἡμέραν δὲ
 νυμφεύσεως αὐτοῦ δηλοῖ, καθ' ἣν ὁ μὲν τὴν ἐξ ἔθνων ἐκ-
 κλησίαν ἐνυμφεύσατο, ἡ δὲ πεφενაკισμένη καὶ ματαιόφρων 10
 ἐκείνη συναγωγὴ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 αὐτοῦ θεῖσα καὶ ὡς ἐπευφραινομένη καὶ ἐμπαιζουσα αὐτὸν
 ἔλεγεν· χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. πρὸς οὓς ἀποτει-
 νόμενος Ἡσαίας πληκτικώτερον ἔφη· ἐν τίνι ἐνετραυρήσατε
 καὶ ἐπὶ τίνα ἐγαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν, τέκνα ἀπωλείας 15
 καὶ σπέρμα ἄνομον; ὅθεν αὐτὸς ὁ κύριος διὰ Ὡσηὲ τοῦ
 προφήτου σχελιαστικῶς εἶπεν· οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι ἀπεπήδησαν
 ἀπ' ἐμοῦ, δειλαιοὶ εἰσιν, ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμὲ καὶ πονηρὰ
 ἐπ' ἐμὲ ἔλογίσαντο. καὶ διὰ τοῦτο κατεπόθη Ἰσραὴλ καὶ
 εἰς οὐδὲν ἐγένετο καὶ ἔστιν ὡσπερ σκευὸς ἄχρηστον ἐν τοῖς 20 291 M.
 ἔθνεσιν. ὁμοίως καὶ διὰ Ἰερεμίον πάλιν φησίν· παιδεύσει
 σε ἡ ἀποστασία σου, καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε, καὶ γνώσῃ
 ὅτι πικρὸν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμέ, καὶ οὐκ ἠυδόκησα ἐν
 σοι. ὁ δὲ γε θεῖος Δαυιδ ὡσπερ διαπριόμενος καθ' ὑμῶν
 καὶ ἐπαρᾶται πρὸς τὸν παροινηθέντα κύριον λέγων· σκο- 25
 τισθῆτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν

1 Jerem. 12, 8. — 5 Cant. 3, 11. — 8 Hosea 9, 12. —
 13 Joh. 19, 3. — 14 Jes. 57, 4. — 17 Hos. 7, 13; 15. — 19 Hos. 8, 8.
 — 21 Jerem. 2, 19. — 25 Psalm. 68 (69), 24; 25; 28; 29.

6 αὐτὸν om. BCR post ἡ μήτηρ αὐτοῦ ins. M. — 7 τῶν
 om. N. — 8 ἡ σὰρξ μου γὰρ φησιν V μου γὰρ etiam MR γὰρ
 om. A. — 16 ὡσπὲ FV et recc. nonnulli ὡσιε C ὡσιαὶ A ὡσιε M.
 — 17 σχεδιαστικῶς C χλευαστικῶς B. — 19 ἱερουσαλήμ RV. —
 20 οὐδὲν A et ut vid. M. — 25 καὶ om. NR.

νῶτον αὐτῶν διὰ παντός σύγκαμψον. ἔκχεον ἐπ' αὐτούς τὴν
 ὀργὴν σου, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς,
 καὶ πρόσθετος ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ μὴ εἰσελ-
 θέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου. ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βιβλίου
 5 ζώντων καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν. καὶ διασκόρπι-
 σον αὐτούς ἐν τῇ δυνάμει σου καὶ κατάβαλε αὐτούς, ὁ ὑπερ-
 ασπιστῆς μου κύριε, καὶ συλληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ
 αὐτῶν, ἐν ὀργῇ συντελείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξουσιν, καὶ γνώ-
 σονται ὅτι ὁ θεὸς δεσπόζει τοῦ Ἰακώβ καὶ τῶν περάτων
 10 τῆς γῆς, ἐφ' ἧς δῆπουθεν διασπαρέντες ἐνδίκως ἐπιγνώ-
 σονται πάντως ὅτι θεὸς ἐστὶν ὁ χριστὸς τοῦ πατρὸς αὐτῶν
 Ἰακώβ καὶ κυριεύσει τὰ σύμπαντα καὶ ἀποδίδωσιν ἐκάστῳ
 κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. οὕτω γε μὴν καὶ ὁ θεοφάντωρ Μωϋ-
 σῆς προκαθαπτόμενος καὶ στηλιτεύων ὑμᾶς ὡς βδελυροὺς
 15 καὶ ἄφρονάς τε καὶ ἀγνώμονας ἔφη· τέκνα μωμητὰ, γενεὰ
 σκολιὰ καὶ διεστραμμένη, ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε; οὗτος
 λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός. οὐκ αὐτὸς οὗτός σου πατήρ
 ἐκτήσατό σε καὶ ἐποίησέ σε καὶ ἔπλασέ σε; κἀντεῦθεν εἰκό-
 τως φησὶν ὁ θεός· εἶπον, διασπερῶ αὐτούς, παύσω δὴ ἔξ
 20 ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. καὶ μέντοι καὶ ὁ κλει-
 νὸς Ἰερεμίας μᾶλλον σαφηνίζων τίς οὗτός ἐστιν ὁ ταῦτα
 πεπονθὼς ὑφ' ὑμῶν ἐκβοᾷ λέγων· πνεῦμα πρὸ προσώπου
 ἡμῶν χριστὸς κύριος συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς ἡμῶν,
 οὗ εἵπαμεν· ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ζησόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσιν.
 25 τοιαῦτα γοῦν καὶ Σολομὼν αὐτίς ἐκ προσώπου ὑμῶν τῶν
 292 M. θεομάχων διαρρηθῆν προαγορεύει φάσκων· ἐνεδρεύσωμεν τὸν

5 Psalm. 58 (59), 12—14. — 12 Prov. 24, 12. — 15 Deuteron-
 32, 5; 6. — 19 *ib.* v. 26. — 22 Thren. 4, 20. — 26 Sap. 2, 12 sqq.

1 σύγκαμψον BCNR. — 6 κατάγαγε B Psalm. — 8 ὑπάρξω-
 σιν AC. — 12 κυριεύει CFR. — 15 καὶ ante ἄφρονας om. BV
 τε καὶ ἄφρονας καὶ F καὶ ἄφρονας καὶ L. — 18 ἐκτήσ. σε καὶ
 om. F ἐκτίσατο ABM. — 22 ἐβόα N. — προσώπ. ὑμῶν NV et
 recce. nonnulli. — 23 διαφθ. ὑμῶν BMRV. — 24 οὗ εἵπομεν
 (-ωμεν M) NV οὗ οὐκ εἵπομεν R. — 26 προσαγορεύει CR.

δίκαιον, ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἐστὶ καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡμῶν καὶ ὀνειδίζει ἡμῖν ἀμαρτίας νόμον καὶ ἐπαγγέλλεται γινῶσιν ἔχειν θεοῦ καὶ παιῶνα κυρίου ἑαυτὸν ὀνομάζει. ἐγένετο ἡμῖν εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν καὶ βαρὺς ἐστὶν ἡμῖν καὶ βλεπόμενος, ὅτι ἀνόμοιος τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ὁ βίος 5 αὐτοῦ, καὶ ἐξηλλαγμένοι αἱ τρίβοι αὐτοῦ. εἰς κίβδηλον ἐλογισθημεν αὐτῷ, καὶ ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν ὡς ἀπὸ ἀκαθαρσιῶν, μακαρίζει δὲ ἔσχατα δικαίων καὶ ἀλαζονεύεται πατέρα θεόν. ἴδωμεν, εἰ οἱ λόγοι αὐτοῦ εἰσὶν ἀληθεῖς, καὶ πειράσωμεν τὰ ἐν ἐκβάσει αὐτοῦ. εἰ γὰρ ἐστὶ δίκαιος καὶ 10 υἱὸς θεοῦ, ἀντιλήψεται αὐτοῦ καὶ φύσεται αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἀνθεστηκότων. ὕβρει καὶ βασάνῳ ἐτάσσωμεν αὐτόν, ἵνα γινώμεν τὴν ἐπιείκειαν αὐτοῦ καὶ δοκιμάσωμεν τὴν ἀνεξικακίαν αὐτοῦ. θανάτῳ ἀσχήμονι καταδικάσωμεν αὐτόν καὶ ἴδωμεν, εἰ ἔσται αὐτοῦ ἐπισκοπὴ ἐκ λόγων αὐτοῦ. ὦν τὴν 15 παράνοιάν τε καὶ δυσμένειαν εὖ μάλα κατακερτομῶν ἐπήγαγεν· ταῦτα ἐλογίσαντο καὶ ἐπλανήθησαν, ἀπετύφλωσε γὰρ αὐτούς ἢ κακία αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν μυστήρια θεοῦ. οὗς δὴ καὶ ὁ θεσπέσιος Ἡσαΐας θρηνηῶν συναδόντως λέγει· οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηρὰν 20 καθ' ἑαυτῶν εἰπόντες· δῆσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἐστὶν. δέδεικται τοίνυν ἐναργέστατα ἢ αἰτία τῆς ὑμῶν ἀπὸ θεοῦ ἀλλοτριώσεώς τε καὶ ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς διηνεκοῦς καὶ ἀπεράντου ταλαιπωρίας, εἴπερ βούλεσθε ἀκούοντες ἐπιγινῶναι. 25

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίας ὑμῶν ὠρισμένον χρόνον εἶπον οἱ προφῆται καὶ μὲν γε καὶ τὴν ἐπάνοδον καὶ τὴν οἰκοδομὴν τῆς πόλεως προκατήγγειλαν. ἀκούσατε γὰρ Ἰερεμίου πρὸς ὑμᾶς λέγοντος· διὰ τὰς ἀμαρτίας, ἃς ἡμαρτήκατε ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἀχθθήσεσθε εἰς Βαβυλῶνα 30

20 Jes. 3, 9; 10. — 29 Jer. Ep. 1; 2.

5 ἐστὶ τοῖς ἄλλοις CFM. — 14 καὶ om. N. — 15 ἔσται αὐτῷ FR. — 20 οὐαὶ AC. — διότι] ὅτι BN. — 26 ὀρισμένον AD FLV.

αίχμαλωτοι ὑπὸ Ναβουχοδονόσωρ βασιλέως Βαβυλωνῶνος. εἰσ-
 ελθόντες οὖν εἰς Βαβυλωνάνα ἔσεσθε ἐκεῖ ἔτη ο', μετὰ δὲ
 293 M. τοῦτο ἐξάξω ὑμᾶς ἐκεῖθεν μετ' εἰρήνης, λέγει κύριος. καὶ
 5 πληρωθῆναι τὰ ο' ἔτη ἀποκαταστήσω τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὸν
 τόπον αὐτοῦ, φησὶ κύριος. καὶ περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς
 πόλεως ὁ Ἡσαΐας ἔφη· οὕτω λέγει κύριος τῷ χριστῷ μου
 Κύρῳ, οὗ ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς ἐπακοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ
 ἔθνη. αὐτὸς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου καὶ τὴν αἰχμαλω-
 10 σίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει. περὶ ἧς οἰκοδομῆς καὶ Ἀγ-
 γαῖος φάσκει· τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δαρείου ἐλάλησε κύριος
 πρὸς με λέγων· εἰπὸν δὴ πρὸς Ζοροβάβελ καὶ πρὸς Ἰησοῦν
 τὸν ἱερέα καὶ πρὸς πάντας τοὺς καταλοῖπους τοῦ λαοῦ λέ-
 γων· τίς ἐξ ὑμῶν, ὃς εἶδε τὸν οἶκον τοῦτον ἐν τῇ δόξῃ
 15 αὐτοῦ τῇ ἔμπροσθεν; καὶ πῶς νῦν βλέπετε αὐτὸν ὡς οὐχ
 ὑπάρχοντα ἐνώπιον ὑμῶν; καὶ νῦν κατίσχυε, Ζοροβάβελ καὶ
 Ἰησοῦ καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ οἰκοδομήσετε τὸν οἶκον, καὶ
 εὐδοκήσω ἐν αὐτῷ. καὶ ἔσται ἡ δόξα τοῦ οἴκου τούτου ἡ
 ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην, λέγει κύριος. ὥσπερ τοίνυν Σο-
 20 λομῶν τῆς πρώτης οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ γέγονε δομήτωρ,
 οὕτω Ζοροβάβελ τῆς δευτέρας καὶ ἐσχάτης. φησὶ γὰρ Ζαχα-
 ρίας· αἱ χεῖρες Ζοροβάβελ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦτον,
 καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπιτελέσουσιν αὐτόν. εἰ μὲν οὖν ἔμελλε
 25 πάλιν ἀναστήσεσθαι, εἶπεν ἂν ὁ προφήτης· καὶ ἔσται ἡ
 δόξα τοῦ οἴκου τούτου ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν ἔμπροσθεν. τῷ
 δὲ εἰπεῖν· ὑπὲρ τὴν πρώτην, τὴν δευτέραν ἐσχάτην ὑπέφηνε
 καὶ τελευταίαν. ὡς γὰρ οὐκ ἔστι τῆς πρώτης προτέρα, οὕτως

4 Jer. 25, 11; 12. — 7 Jes. 45, 1; 13. — 12 Hag. 2, 1 sqq. —
 22 Zach. 4, 9.

7 χρηστῶ ACFV. — 11 φάσκει] ἔφη BM. — ἔτει om. L.
 — ἐπὶ om. CN. — δαρείος C. — 12 εἶπον codd. praeter E. —
 14 ἴδε AM οἶδε V. — 19 ὁ σολομῶν BV. — 21 τῆς δευτέρας —
 22 Ζοροβάβελ om. BCELR. — 22 ἐθεμελίωσεν BCLR. — 23 ἐπι-
 τελοῦσιν CM. — 25 τῷ E τὸ rell.

οὐδὲ τῆς ἐσχάτης ἐσχατωτέρα. ὥστε οὖν, εἰ μὲν εἶπεν ἡ δευτέρα ὑπὲρ τὴν πρώτην, εἰκὸς ἦν καὶ τρίτην οἰκοδομὴν προσδοκᾶν, εἰ δὲ τὴν δευτέραν ἐσχάτην ἐκάλεσεν, τελευταίαν ἐκείνην οἰκοδομὴν προφανῶς τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ παρεδήλωσεν. καὶ μάτην ἀπατάσθε, ὧ Ἰουδαῖοι, τὴν παλι- 5
 γενεσίαν τούτων μετὰ τὴν Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου καθάρ-
 ρεσιν ἀποκαταδοκοῦντες. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ ἱεροψάλτης Δαυὶδ
 πρὸ τούτων ἐκ προσώπου τῆς αἰχμαλωσίας φησὶν· ἐπὶ τῶν
 ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ 294 M.
 μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών. καὶ ὅτι ἐκεῖ ἐπερώτησαν ἡμᾶς 10
 οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ᾠδῶν καὶ οἱ ἀπαγαγόντες
 ἡμᾶς ὕμνους. καὶ ἐπάγει ἐτέρωθεν περὶ τῆς πόλεως λέγων·
 οἰκοδομῶν Ἱερουσαλὴμ ὁ κύριος τὰς διασπορὰς τοῦ Ἰσραὴλ
 ἐπισυνάξει. καὶ πάλιν ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ φάσκει· ἐν
 τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀγα- 15
 λιάσεται Ἰακώβ καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραὴλ. οὐκοῦν ὑμεῖς
 πολὺν πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν ἐν αὐταῖς
 ἀποκειμένην μυστικὴν καὶ θεόπνευστον διδασκαλίαν τε καὶ
 πρόρρησιν.

Περὶ δὲ τῆς ἐσχάτης αἰχμαλωσίας ταύτης οὔτε χρόνον 20
 ὥρισεν ὁ θεός, οὔτε ἀποκατάστασιν ἐδήλωσεν οἱ προφηταί,
 ἀλλὰ τὴν μὲν αἰχμαλωσίαν καὶ τὴν τῆς βασιλείας ὑμῶν
 κατάπευσιν καὶ τὴν τῆς πόλεως ἐρήμωσιν πάντες οἱ προ-
 φῆται προανήγγειλαν, τὴν δὲ ἐπάνοδον καὶ τὴν τῆς πόλεως
 ἀνόρθωσιν οὐδαμῶς, πλὴν μόνον τὸν παντελῆ ταύτης ἀφα- 25
 νισμὸν καὶ τὸν ὄλεθρον ὑμῶν καὶ τὴν διηνεκῆ τιμωρίαν
 καὶ διασπορὰν εἰς τὰ ἔθνη πάντα. φησὶ γὰρ ὁ ἀρχάγγελος
 πρὸς τὸν Δανιὴλ· ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα καὶ κρίμα οὐκ

8 Psalm. 136 (137), 1; 3. — 13 Psalm. 146 (147), 2. —
 14 Psalm. 13 (14), 7. — 16 Matth. 22, 29. — 28 Dan. 9, 26; 27.

4 τῆς τε ADLRV τε om. BCEFM. — 7 καταδοκοῦντες BF.
 — 8 τὸν ποταμὸν ACFMR. — 10 τὴν σιών BCDFL. — καὶ
 om. BN. — ἐπερώτησαν DEF. — 12 λέγων περὶ τῆς πόλεως N.
 — 17 πολλὰ B om. FM. — ἐν αὐτοῖς codd. praeter LNR.

ἔσται, καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγου-
 μένῳ τῷ ἐρχομένῳ, καὶ ἐκκοπήσονται ὡς ἐν κατακλυσμῷ.
 καὶ ἀρθήσεται θυσία καὶ σπονδή, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα
 ἐρημώσεως, συντέλεια δοθήσεται. διὰ μὲν γὰρ τοῦ χρίσματος
 5 τὴν ἱερωσύνην ἐδήλωσεν, διὰ δὲ τοῦ κρίματος τὴν βασιλείαν
 καὶ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τὴν
 ἀναλρεσιν ὑπέφηνε, διὰ δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ τῆς ἐκκο-
 πῆς καὶ τῆς συντελείας τὴν ἄρδην ἐκπτωσιν καὶ πανωλεθρίαν
 ἐσήμανεν. ὅταν οὖν ἀκούσῃς, ὃ Ἰουδαῖε τυφλέ, συντέλειαν,
 10 τί λοιπὸν ἕτερον προσδοκᾷς; εἰ δὲ ἀναγινώσκων οὐκ ἐπι-
 γινώσκεις (ὡσπερ οὖν οὐδὲ ἐπιγινώσκεις ὄντως περὶ τῆς
 295 M. ἀπροσδοκῆτου σου ἀνακλήσεως καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὴν ἀλή-
 θειαν ἀπομαχόμενος οὐ νοεῖς), ἄκουσον ἐν παρεκβάσει τὰς
 φωνὰς τῶν προφητῶν καὶ παῦσαι τοῦ λοιποῦ φιλονεικῶν
 15 καὶ ἀνοηταίνων. ὁ προφήτης Ὡσηὲ οὕτω λέγει· καὶ κατα-
 παύσω βασιλείας οἴκον Ἰσραὴλ καὶ συντριψῶ τόξον Ἰσραὴλ,
 καὶ οὐ μὴ προσθῶ ἔτι ἐλεῆσαι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἢ
 ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς, λέγει κύριος. καὶ ἐμί-
 σησα αὐτοὺς διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν καὶ
 20 ἐκ τοῦ οἴκου μου ἐκβάλῶ αὐτοὺς καὶ οὐ προσθήσω τοῦ ἀγα-
 πῆσαι αὐτούς, λέγει κύριος. ἐπόνεσεν Ἐφραΐμ τὰς ῥίζας
 αὐτοῦ καὶ ἐξηράνθη, καὶ καρπὸν οὐκέτι οὐ μὴ ἐνέγκῃ, καὶ
 ἀπώσεται αὐτοὺς ὁ θεός, ὅτι οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ, καὶ
 ἔσονται πλανῆται ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ἔφη γοῦν καὶ Μαλαχίας·
 25 οὐκ ἔστι μοι θέλημα ἐν ὑμῖν, λέγει κύριος παντοκράτωρ,
 καὶ θυσίαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν, διότι ἀπὸ
 ἀνατολῶν ἡλίου καὶ ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται
 ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυσίαμα προσάγεται τῷ

9—10 Chrysost. adv. Judaeos V, 10 Migne Tom. 48, 899 med.
 — 15 Hos. 9, 15—17. — 25 Mal. 1, 10—12.

4 συντέλεια ACD συντελείαι B. — 8 πανωλεθρίαν CLN. —
 14 φιλονικῶν AM et rec. quidam. — 15 ὡσηὲ F ὡσιαί A ὡσιὲ C
 ὡσιὲ M. — 25 οὐκέσται A οὐκ ἔτι CV οὐκέτι L. — 27 καὶ ἕως]
 καὶ ἐπὶ A μέτρι B.

ὄνοματί μου καὶ θυσία καθαρὰ, διότι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, λέγει κύριος παντοκράτωρ, ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε αὐτό. διὰ τοῦτο δώσω ὑμᾶς ἔξουθενημένους καὶ παρειμένους εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐφυλάξατε τὰς ἐντολάς μου. διὸ φησὶν Ἱερεμίας· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἰδοῦ, ὡμοσα τῷ ὄνοματί μου τῷ μεγάλῳ, εἰ ἔσται τοῦ λοιποῦ ὀνομαζόμενον τὸ ὄνομά μου ἐν παντὶ στόματι Ἰούδα. εἰ δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔφη περιαιρήσειν ἀπὸ Ἰουδαίων, εὐδηλον ὅτι καὶ τὸν νόμον καὶ τὰς θυσίας. οὐ τοίνυν προηγουμένως κατὰ θείαν γνώμην ἢ περὶ τῶν θυσιῶν ἐδόθη νομοθεσία. κἀντεῦθεν μετὰ ταῦτα διὰ τῶν προφητῶν ἔφη· τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν; καί· μὴ εὐχαὶ καὶ κρέας ἀφαιροῦσι τὰς ἀμαρτίας σου. καί· μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη μ'; καί· ἵνα τί μοι λίβανον ἐκ Σαβᾶ φέρεις καὶ κινά- 15 296 M. μωμον ἐκ γῆς μακρόθεν; διὸ φησὶν· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας. καί· μὴ δλοκαντώματα μετὰ θυσίας θέλει ὁ θεός, ἢ τὸ ὑπακούειν αὐτῷ, καὶ ἀκοῆ ἀγαθὴ ὑπὲρ θυσίαν. καί· εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν. καὶ δὴ καὶ τὰς εορτὰς ἐκβάλλον ἐπάγει λέγων· μεμίσσηκα, ἀπῶσμαι τὰς 20 εορτὰς ὑμῶν. καί· ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ ἤχον ὠδῶν σου, καὶ ψαλμὸν ὀργάνων σου οὐκ ἀκούσομαι. καί· ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχομαι. καί· νηστείαν καὶ ἀργίαν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου. καί· οὐ τοιαύτην νηστείαν ἐξελεξάμην. καί· δώσω ὑμῖν προστάγματα οὐ καλὰ, ἐν οἷς οὐ ζήσεσθε ἐν 25

3 Mal. 2, 9. — 5 Jer. 44 (51), 26. — 12 Jes. 1, 12. — 13 Jer. 11, 15. — 14 Amos 5, 25. — 15 Jer. 6, 20. — 16 Psalm. 39 (40), 7. — 17 I. Reg. 15, 22. — 19 Psalm. 50 (51), 18. — 20 Amos 5, 21; 23. — 22 Jes. 1, 13; 14. — 24 Jes. 58, 5. — 25 Ez. 20, 25.

3 ἔξουθενωμένους A. — 9 καὶ ante τὸν om. N. — 13 κραιά A (κρέα Jer.). — 14 μοι om. N. — 15 σαβᾶ DE σαφᾶ B. — κιννάμωμον BFV. — 20 ἐκβάλλον (-ον A) AEFL ἐκβαλῶν BCNRV. — 21 ψαλμῶν BNRV ψαλτήρων A. — 24 ἐγὼ ἐξελεξάμην BF.

αὐτοῖς. ὥστε οὖν κατὰ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν καὶ οὐ κατὰ τὴν ἀγαθότητα δέδωκεν ὑμῖν ἐκεῖνα τὰ προστάγματα πάντως, καὶ ἄλλοιως οὐκ ἔστιν.

Ἐπεὶ οὖν ἀγνώμων σφόδρα καὶ λίαν ἀχάριστος ὁ Ἰσραὴλ
 5 ἔκπαλαι γενόμενος καὶ καταλείψας τὸν ὄντως ὄντα καὶ προ-
 όντα θεὸν τὸν ποιήσαντα καὶ εὐεργετήσαντα αὐτὸν πολυμε-
 ρῶς καὶ πολυτρόπως καὶ τέλεον ἀποστάς ἀπὸ θεοῦ σωτήρος
 αὐτοῦ ἔθυσσε τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ τοῖς δαι-
 μονίοις, καὶ λατρεύσας καὶ προσκυνήσας τῇ κτίσει παρὰ τὸν
 10 κτίσαντα, λέγων τῷ λίθῳ καὶ τῷ ξύλῳ· θεὸς μου εἶ καὶ σύ
 με ἐγέννησας, οὐκ ἔφριξεν ὁ τάλας καὶ ἀπόπληκτος ἀπαρ-
 νήσασθαι τὸν γεννήσαντα αὐτὸν θεὸν ζῶντα καὶ ἀληθινὸν
 καὶ ἐπιλαθέσθαι τοῦ τρέφοντος αὐτὸν θεοῦ, διὸ δὴ λοι-
 πὸν ὡς ἄχρηστον καὶ ἀνήκεστον προσώχθισεν αὐτὸν ὁ θεὸς
 15 καὶ ἀπεστράφη παντελῶς διὰ τοῦ μεγάλου Δαυὶδ φάσκων·
 καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαὸς μου τῆς φωνῆς μου, καὶ Ἰσραὴλ
 οὐ προσέσχε μοι, καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύ-
 ματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν πορεύεσθαι. ὥσαύτως καὶ διὰ
 Ζαχαρίου φησὶν· καὶ εἶπον· οὐ ποιμανῶ αὐτούς, ἀλλὰ τὸ
 297 M. 20 ἀποθνήσκον ἀποθνησκέτω, καὶ τὸ ἀπολλύμενον ἀπολλύεσθω,
 καὶ τὰ κατάλοιπα κατεσθιέτω ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλη-
 σίον αὐτοῦ. καὶ οὕτω μισητὸν καὶ διεφθαρμένον καὶ εἰς
 ἅπαν ἐβδελυγμένον διὰ τῶν αἰσχίστων καὶ θεοστυγῶν ἐπι-

7 Psalm. 105 (106), 37. — 10 Jerem. 2, 27. — 16 Psalm. 80 (81), 12; 13. — 19 Zach. 11, 9.

2 τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα AFN τὴν ἐκείνου ἀγ. L. — 4 ἀγνώ-
 μων καὶ λίαν σφόδρα ἀχάριστος RV σφόδρα om. A ἀγν. λίαν καὶ
 ἀχάριστος πάντῳ B. — 8 τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ AMR αὐτοῦ post θυ-
 γατέρας om. MR. — 9 τὴν κτίσιν BV. — 10 τῷ ξύλῳ καὶ τῷ
 λίθῳ RV. — εἶ σύ καὶ σύ BF. — 19 τὸ ἀποθνήσκον AC ὁ ἀπο-
 θνήσκων B. — 20 ἀπολλύεσθω CRV ἀπολλύεσθω P. — 22. 23 καὶ
 εἰς ἅπαν ἐβδελ. om. M, post αἰσχίστων ins. D καὶ et ἐβδελυγμένον
 om. L.

5 A verbo ὄντα in ordinem redit P. — 8 τοῖς om. P. —
 10 λέγω P. — 14 προσώχθησεν P. — 22 διεφθαρμ. τε καὶ P.

τηδευμάτων ἐαυτὸν ἀποφήνας εἰκότως εὖ μάλα καὶ πάνν
δικαίως εἰς τέλος κατελείφθη καὶ ἀπεβλήθη, καθὼς πάλιν
ὁ θεῖος Μαλαχίας φησὶν· ἔπεσεν Ἰσραήλ, οὐκέτι οὐ μὴ
προσθήσει τοῦ ἀναστῆναι. οὕτω καὶ Ἡσαίας φάσκει· τίς
φείσεται ἐπὶ σοι, Ἰσραήλ, ἢ τίς ἀνακάμψει σε εἰς εἰρήνην 5
σου, λέγει κύριος. ὀπίσω πορεύσῃ, καὶ ἐκτενώ τὴν χεῖρά
μου καὶ διαφθερῶ σε καὶ διασπερῶ σε καὶ οὐκέτι ἀνήσω
σε. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω καὶ θάσσω ὑμᾶς καὶ τὴν πόλιν,
ἣν ἔδωκα ὑμῖν, καὶ δάσω ὑμᾶς ὄνειδισμὸν αἰώνιον καὶ ἀτι-
μίαν αἰώνιον, ἣτις οὐκ ἐπιλησθήσεται. 10

Τῆς τοίνυν ἐσχάτης ἀλώσεως ταύτης καὶ τελευταίας τὰ
δεινὰ καὶ φοβερὰ προαγορεύοντες ὃ τε μέγας καὶ θεορῆμων
πάλιν Μωϋσῆς καὶ οἱ μετ' αὐτὸν θεηγόροι Ἰεζεκιήλ καὶ
Ἰερεμίας ἐνκρινῆ λίαν καὶ σφόδρα δῆλα τοῖς πᾶσι καὶ τοῖς
ἄγαν ἰδιώταις αὐτὰ πεποιήνται. ὁ μὲν γὰρ Μωϋσῆς ἐν τῷ 15
δευτερονομίῳ φησὶν· καὶ ἐπάξει κύριος ἔθνος ἐπὶ σε μακρό-
θεν ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ὡσεὶ ὄρημα ἀετοῦ, ἔθνος ἀναι-
δὲς προσώπων, καὶ ἐκθλίψει σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου,
ἕως ἂν καθαιρεθῶσι τὰ τεῖχη σου τὰ ὑψηλὰ καὶ ὀχυρὰ,
ἐν οἷς σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτοῖς. καὶ φάγη τὰ ἔκγονα τῆς 20
κοιλίας σου, κρέα υἰῶν καὶ θνηγατέρων σου, διὰ τὸ μὴ
καταλελειῖσθαι ὑμῖν μηδὲν ἐν τῇ στενοχωρίᾳ καὶ θλίψει, ἣ
ἂν θλίψῃ σε ὁ ἐχθρὸς σου ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου. καὶ
ἣ ἀπαλή ἐν ὑμῖν καὶ ἣ τρυφερὰ γυνὴ τὸ ἐξελεθὸν διὰ τῶν

3 Amos 5, 2. — 4 Jer. 15, 5; 6. — 8 Jer. 23, 39; 40. —
16 Deuteron. 28, 49 sqq.

2 κατελήφθη ABP κατεβλήθη LM. — 3 καὶ οὐκέτι AV. —
4 προσθήκη BCLMV. — 8 καὶ τὴν — 9 ὑμᾶς om. N. — 9.10 καὶ
ἀτιμίαν αἰώνιον om. BMP. — 12 προαγορεύοντες LPV διαγορεύ-
οντες AN προδιαγορεύοντες BCEFR. — 17 ἐπ' ἐσχάτου MV. —
20 ἐφ' οἷς L Deut. — ἐπ' αὐτοῖς om. BL. — φαγῆ EPV. —
ἔκγονα ABNR. — 23 θλίψει BFMR. — 24 ἣ ante τρυφερὰ
om. NRV.

3 οὐ om. P. — 14 δῆλα σφόδρα P. — 20 ἐν αὐτοῖς P.

μηρῶν αὐτῆς καὶ τὸ τέκνον ὃ ἐὰν τέκη καταφάγεται κρυφῇ
 διὰ τὴν ἔνδειαν πάντων ἐν τῇ στενοχωρίᾳ ἐκείνῃ καὶ θλί-
 298 M. ψει. καὶ ἔση ἐν ἀνίγματι καὶ ἐν παραβολῇ καὶ ἐν διηγῆ-
 ματι ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς ἂν ἀπαγάγῃ σε κύριος
 5 ἐκεῖ, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε. καὶ καταλειφθήσεσθε ἐν ἀριθμῶ
 βραχεῖς, ἀνθ' ὧν ὅτι ἦτε ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ
 πληθύνει, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ
 ὑμῶν. καὶ ἔσται ὃν τρόπον εὐφράνθη κύριος ἐφ' ὑμῖν
 εὖ ποιῆσαι καὶ πληθύναι ὑμᾶς, οὕτως εὐφρανθήσεται κύριος
 10 ἐφ' ὑμῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς, καὶ ἐξαρθήσεσθε ἀπὸ τῆς ἀγα-
 θῆς γῆς ἐκείνης, καὶ διασπερεῖ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς
 πάντα τὰ ἔθνη ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς καὶ ἕως ἄκρου τῆς γῆς.
 ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις οὐκ ἀναπαύσει σε, οὐδὲ
 μὴ γένηται στάσις τῷ ἴχνει τῶν ποδῶν σου. καὶ δώσει σοι
 15 κύριος ἐκεῖ καρδίαν ἀθυμοῦσαν καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμοῦς
 καὶ τηκομένην ψυχὴν, καὶ φοβηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός,
 καὶ ἔρεῖς τὸ πρῶτ' ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς καρδίας σου· πῶς
 ἂν γένοιτο ἐσπέρας; καὶ τὸ ἐσπέρας ἔρεῖς· πῶς ἂν γένοιτο
 πρῶτ'; ὁ δὲ γε Ἰεζεκιὴλ ἔφη· τάδε λέγει Ἄδωναϊ κύριος·
 20 ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σε, Ἱερουσαλήμ, καὶ ποιήσω ἐν μέσῳ σου
 κρῖμα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιήσω ἔν σοι, ἃ οὐ πε-
 ποίηκα καὶ οὐ μὴ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς ἔτι διὰ τὰ βδελύγ-
 ματά σου πάντα. διὰ τοῦτο πατέρες φάγονται τέκνα αὐτῶν

3 Deuteron. 28, 37. — 5 *ib.* v. 45; 62 sqq. — 19 Ez. 5, 8 sqq.

1 ἂν BCF. — 4 ἐὰν V om. FN. — ἐπαγάγῃ BR ἀγάγει N.
 — 6 βραχεῖ F Deut. — 8 ἡμῶν ABCF. — 9 οὕτως — 10 ὑμᾶς
 om. BMR. — 12 καὶ om. NR. — ἕως ἄκρου αὐτῆς AFN. —
 17 τῷ πρῶτ' ACFLMPR. — 18 τῷ ἐσπέρας F τὸ ἐσπέρα A
 τῇ ἐσπέρα R.

3 ἐν παραβολαῖς P. — 8 ἠεφράνθη P. — 9 εὖ ποιῆσαι —
 10 ἐφ' ὑμῖν om. P ex homoeotel. — 17 ἀπὸ τ. φόβου τῆς καρδίας
 σου om. P et v. 19 post πρῶτ' add.: ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς καρδίας
 σου οὐ φοβηθήσῃ καὶ ἀπὸ τῶν ὀραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν σου
 ἃ ὕψη cum Deuteron.

ἐν μέσῳ σου, καὶ τέκνα φάγονται πατέρας αὐτῶν. καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα καὶ διασπερῶ πάντα τοὺς καταλοιπούς σου εἰς πάντα ἄνεμον, ἀνθ' ὧν τὰ ἅγια μου ἐμίλανας ἐν πᾶσι τοῖς προσοχθίσμασί σου, καὶ γὰρ ἀπόσομαι σε καὶ οὐ μὴ ἐλεήσω σε ἔτι. τὸ τέταρτόν σου ἐν θανάτῳ ἀναλωθήσεται, καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται ἐν μέσῳ σου καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν φομφαλαῖ πεσοῦνται κύκλῳ σου, καὶ τὸ τέταρτόν σου εἰς πάντα ἄνεμον διασκορπιῶ. καὶ ὁ μὲν πόλεμος καὶ ἡ φομφαλαῖ ἔξωθεν, ὁ δὲ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν ὀλοθρεύσει, καὶ τοὺς μὲν ἐν τῷ πεδίῳ φομφαλαῖ τελεντήσῃ, τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος 299 M. συντελέσει, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀνασωζόμενοι ἀναλωθήσονται. καὶ ὑπολείψομαι ἐξ αὐτῶν ἐκ φομφαλαῖς καὶ λιμοῦ καὶ θανάτου, ὅπως ἂν ἐκδιηγῶνται τὰς ἀνομίας αὐτῶν πάσας ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ τύπτων. διὰ δὴ τοῦτο φησὶν ὁ ἱερός Χρυσόστομος· οὐκ ἀναιρεῖ πάντα ἄρδην, ἀλλὰ σκορπίζει. τοῦτο γὰρ προὑπεμφαινῶν ὁ θεῖος Δαυὶδ ἔφη πρὸς αὐτόν· μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, ἦτοι πάντας, ἀλλὰ διασκορπίσον, ἐξ αὐτῶν δήπουθεν, ἐν τῇ δυνάμει σου. 30

Περὶ δὲ γε τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐλεύσεως καὶ φανερώσεως καὶ πολλῆς καὶ ἀπαραμυθῆτου θλίψεως αὐτῶν εἶπε Ζαχαρίας· τότε ἦξει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἔσται κοπετὸς μέγας ἐν Ἱερουσαλήμ. ὄψονται γὰρ εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, τοῦτ' ἔστιν ἐν οἷς ἤλῳις προσήλωσαν. οὐκ εἶπεν· ὄψονται ὃν 35

8 Ez. 7, 15. — 13 Ez. 12, 16. — 18 Psalm. 58 (59), 12. — 23 Zach. 12, 11. — 24 Zach. 12, 10 (cf. Ev. Joh. 19, 37).

7 πεσεῖται BFR. — 8 διασκορπίσω A σκορπιῶ N Ez. — 14 ἐκδιηγῶνται N. — 19 ἐξ αὐτῶν] αὐτοῦς N. — 21 αὐτοῦ ἐλεύσεως BFP ἐλεύσεως αὐτοῦ rell. — 22 καὶ ante ἀπαραμυθῆτου m. 1 spr. v. V om. ALR. — 25 ὃν ἐξεκέντησαν ὄψονται B ὄψονται om. AMR.

4 προσοχθ. σου καὶ ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασί σου P (ἐμίλανας ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασί σου Ez.).

ἐξεκέντησαν, ἀλλ' εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. τί δέ ἐστιν· εἰς ὃν;
 σταυρὸς ἦν, εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. πρὸ γὰρ τῆς φοβεραῆς
 παρουσίας τοῦ κυρίου καθάπερ βασιλικὸν σημεῖον τὸ λεγό-
 μενον σίγγον κατὰ κοινήν συνήθειαν προτρέχει τῆς Χριστοῦ
 5 παρουσίας ὑπὸ τῶν ἀγγέλων δοξαζόμενον καὶ προευαγγελι-
 ζόμενον. καὶ φανήσεται ὁ σταυρὸς ἐπὶ τῆς γῆς ἀποκρύπτων
 τὸν ἥλιον καὶ ἀμβλύνων σελήνην, ὡς φησι καὶ ὁ κύριος·
 τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ.
 καὶ ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥῆμα Ζαχαρίου, τὴν λέξιν αὐτὴν λα-
 10 βῶν ὁ Χριστὸς μετήγαγεν εἰς ἀλήθειαν λέγων· τότε ὄψονται
 εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. ὁ δέ γε Ἰερεμίας ὁμοίως φάσκει· τάδε
 λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον
 τοῦτον κακά, ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτὰ ἠχήσει ἀμφοτέρω
 τὰ ὄτια αὐτοῦ, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με καὶ ἀπηλλοτριώσαν
 15 τὸν τόπον τοῦτον, καὶ σφάξω τὴν βουλήν Ἰούδα καὶ τὴν
 300 M. βουλήν Ἰσραὴλ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ καταβαλῶ αὐτοὺς ἐν
 τῇ μαχαίρᾳ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ δώσω τοὺς νε-
 κροὺς αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ
 τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ τάξω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφα-
 20 νισμόν καὶ εἰς συριγμὸν αἰώνιον, ἵνα πάντες οἱ διαπορευό-
 μενοι δι' αὐτῆς ἐκστήσωνται καὶ σκυθρωπάσωσι καὶ κινή-
 σωσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐπὶ πάσης τῆς πληγῆς αὐτῆς. καὶ
 ὡς ἄνεμον καύσωνα διασπερῶ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον τῶν
 ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ δειξῶ αὐτοῖς ἡμέραν ἀπωλείας. καί·

8 Matth. 24, 30. — 11 Jerem. 19, 3; 4; 7; 8. — 19 Jer. 18, 16; 17.

3 ταμεῖον A σχήπτρον B. — 8 τοῦ ἀνθρώπου AE Matth. τοῦ
 θεοῦ *inter scrib. corr. ex τοῦ ἀνθῶ* L. — 14 ἐγκατέλειπον CN κατέ-
 ἔλιπον A. — 21 ἐκστήσονται ACFNP *et recc. quidam (et Jer. qui om. ἵνα).*
 — σκυθρωπάσωσι ABMP σκυθρωπάσονται C σκυ-
 θρωπάσουσι DEFLRV Jer. — κινήσωσι ABMP κινήσουσι CDE
 FLRV Jer. — 23 ἄνεμον καύσωνα NP Jer. ἄνεμον καὶ καύ-
 σωνα *rell.* — 24 αὐτῶν *om.* BFLR. — ἡμέρας N.

4 κατὰ τὴν κοινήν συνήθ. P. — 7 τὸν *om.* P. — 13 πάντας
 ἀκούοντας (*τας lit. ex τως ut. vid.*) P. — 17 τῇ *om.* P.

ἔδονται τὰς σάρκας τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἔδεται ἐν τῇ περιοχῇ καὶ ἐν τῇ πολιορκίᾳ, ἣ πολιορκήσουσιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. καὶ συντρέψω τὸν λαὸν τοῦτον καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καθὼς συντρέβεται ἄγγος ὀστράκινον, ὃ οὐ 5 δυνήσεται ἰαθῆναι ἔτι. οὕτω ποιήσω, λέγει κύριος, τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῷ τοῦ δοθῆναι τὴν πόλιν ταύτην ὡς τὴν διαπύπτουσαν. καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διασκορπισμὸν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμόν καὶ εἰς παραβολὴν καὶ εἰς μῖσος καὶ εἰς κατάραν 10 ἐν παντὶ τόπῳ, οὗ ἂν ἐξώσω αὐτοὺς ἐκεῖ.

Τί οὖν λοιπὸν τῶν θείων τούτων ρημάτων ἐμφαντικώτερον ἢ ἀληθέστερον γένοιτ' ἄν; ὅρα γάρ, ὦ ἀνόητε καὶ ἀλόγιστε Ἰουδαῖε, εἰ μὴ πεπλήρωνται πάντα ταῦτα ἀπαρλείπτως κατὰ τὰς ἱερὰς προρρήσεις εἰς ὑμᾶς, καὶ μέντοι καὶ 15 τὰ ὑπὸ Χριστοῦ προκατηγγελλμένα καὶ προηπειλημένα. φησὶ γάρ περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ναοῦ ὅτι· οὐ μὴ μείνη λίθος ἐπὶ λίθον. ἄρα μεμνήνηκεν; οὐδαμῶς. καὶ ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ἄρα οὐκ ἐρήμωται; καὶ σφόδρα γε. καὶ ἔσται θλίψις, οἷα οὐ γέγονεν. ἄρα 20 οὐκ ἐγένετο; ἀνάγνωθι τὴν ἱστορίαν Ἰωσήπου ἀνδρὸς Ἰουδαίου καὶ φιλαλήθους, καὶ οὐδὲ ἀναπνεῦσαι λοιπὸν δυνήσῃ 301 M. ἀκούων μόνον ἅπερ ἔπαθον οἱ ἄθλιοι τηρικαῦτα Ἰουδαῖοι διὰ τὴν κατὰ τοῦ Χριστοῦ μανίαν καὶ λύσσαν. ἵνα γὰρ

1 Jer. 19, 9; 11; 12. — 8 Jer. 24, 9. — 16—24 *Similia* Chrysostomus in ep. ad Rom. Hom. 25, 5 Migne T. 60, 635. — 17 Matth. 24, 2 Marc. 13, 2 Luc. 21, 6. — 19 Matth. 23, 38 Luc. 13, 35. — 20 Matth. 24, 21. — 24—p. 402, 5 Isid. Pelus. Epp. IV, 75 Migne Tom. 78, 436 A.

6 δυνηθήσεται MR. — καὶ τῷ τόπῳ CF. — 11 ἐὰν MRV. — 12 ἐκφαντικώτερον BR. — 14 τὰ πάντα ταῦτα B ταῦτα πάντα AFM. — 15 προρρήσεις AP. — 16 προκατηγγελλμένα (-ειγγελλμένα A) AP. — 24 τοῦ om. ABFN.

24 μανίαν τε καὶ λύτταν P.

μηδεις των Ἰουδαίων ἀπιστήση, οὐκ ἀλλόφυλόν τινα, ἀλλ' ὁμόφυλον καὶ ὁμόπιστον καὶ ζηλωτὴν παρεσκεύασεν ἢ ἀλήθεια τὰ ἐλεεινὰ ἐκεῖνα καὶ δυσεξηγήτητα ἐκτραγωδηῖσαι πάθη. τοιαύτην γὰρ θεήλατον ὑπέστησαν ἄλλωσιν, οἷαν οὐδὲ ὁ σύμ-
 5 πας οἶδε χρόνος, ἀφ' οὗ γέγονεν ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος. καὶ εἰκότως· ἕως μὲν γὰρ εἰς τοὺς ὁμοδοούλους ἡμάρτανον, συγγνώμης ἐτύγχανον, ἡνίκα δὲ εἰς τὸν κοινὸν δεσπότην ἐξήμαρτον, ἀσυγγνώστως ἐκολάσθησαν. ὅτι δὲ ὁ Χριστὸς αὐτοῖς πεπολιῆκε ταῦτα, ἄκουσον αὐτοῦ πάλιν καὶ διὰ παρα-
 10 βολῶν φάσκοντος· τοὺς δὲ μὴ βουληθέντας με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάζετε. διὸ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔλεγεν· ἀρθῆσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία καὶ δοθήσεται ἔθναι ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. καὶ πρὸς μὲν τὴν Ἱερουσαλήμ φησιν· ἤξουσιν ἐπὶ σε ἡμέραι, καὶ περιβα-
 15 λουσί σοι οἱ ἐχθροί σου χάρακα καὶ περικυκλώσουσί σε καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν καὶ ἔδαφιούσι τὰ τέκνα σου ἐν σοι. πρὸς δὲ τοὺς ἀπειθεῖς Ἰουδαίους ἐπάγει λέγων· ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ὅπερ οὖν καὶ ὁ θεῖος Δανιὴλ προ-
 20 δηλῶν ἔφη· καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ, τοῦτ' ἔστιν ὁ θεὸς καὶ πατήρ πάντα τῶν Ἰουδαίων τὰ σεμνὰ καὶ περίβλεπτα ἀνατρέψει, ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς καὶ Χριστὸς ὁ παρ' αὐτῶν ὡς λυτρωτῆς προσδοκώ-
 μενος καὶ σωτὴρ. οὐ γὰρ εἶπεν· διαφθαρήσεται ἡ πόλις καὶ ὁ ναὸς σὺν τῷ ἡγουμένῳ, καθὼς ἀλόγως οἴονται τινες,

8—11 Chrys. l. l. Migne 634. — 10 Luc. 19, 27. — 12 Matth. 21, 43. — 14 Luc. 19, 43; 44. — 17 Matth. 23, 38 Luc. 13, 35. — 19 Dan. 9, 26.

5 χρόνος οἶδε CF. — ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς N. — 8 ὁ om. N. — 9 πεπολιῆκεν αὐτοῖς ταῦτα CFRV — καὶ om. AN. — 16 συν-
 ἄξουσιν BCR. — 20 πάντα τῶν] πάντων BR πάντα τὰ τῶν LM (L om. τὰ ante σεμνὰ). — 22 ὁ υἱὸς ὁ χριστὸς A ὁ υἱὸς ὁ καὶ χριστὸς FLM, sed in L ὁ postea del. nesc. an m. 1. — 24 ἡγου-
 μένῳ τῷ ἐρχομένῳ BL.

11 ἐπ' αὐτοῖς P. — 22 ὡς λυτρωτῆς καὶ σωτὴρ προσδοκώ-
 μενος P.

ἀλλὰ διαφθερεῖ ὁ πατήρ τὸν ναὸν καὶ τὴν πόλιν συμπράττοντος δηλονότι καὶ τοῦ παροινηθέντος ὑπ' αὐτῶν ἡγουμένου, περὶ οὗ φησιν Ἰακώβ πρὸς τὴν Βηθλεέμ· ἐν σοῦ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μέντοι καὶ πρὸς τοὺς ἀποστόλους οὕτω διηγόρευσεν· ὅταν ἴδητε τὸ βδέλυγμα ⁵ τῆς ἐρημώσεως τὸ ρηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὃ ἀναγινώσκων νοεῖτω. ὃ δὴ καὶ πεπλήρωται, πρῶτον μὲν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀλώσεώς τε καὶ ἐρημώσεως εἷς τε τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον ἐπεισελθὼν ἐν τῷ ^{802 M.} ἱερῷ καὶ εἰς τὸν τὴν πόλιν ἐλόντα κατὰ τὴν ἐρήμωσιν, ὡς ¹⁰ τινες τὸ ρηθὲν βδέλυγμα οὕτως ἐξειλήφασιν, (ἀποτρόπαιοι γὰρ καὶ βδελυκτοὶ κατὰ τὸν νόμον ὑπάρχοντες εἰκότως προείρηται βδέλυγμα ἐρημώσεως) ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ὕπερ ἔστησεν Ἀδριανὸς ὁ βασιλεὺς εἶδωλον ἑαυτοῦ καὶ τὴν πόλιν ¹⁵ τέλεον ἐρημώσας.

Περὶ ἧς γοῦν αἰχμαλωσίας ἐσχάτης τῶν ταλαιπώρων Ἰουδαίων καὶ ἡ θεολόγος ἔφη γλωττα στηλιτεύουσα τὴν ἀνήκεστον ἐρημίαν αὐτῶν διὰ τὴν κατὰ Χριστοῦ τόλμαν. φησὶ γάρ· τοῦ σταυροῦ πρὸς τὴν ἐσχάτην αὐτοὺς συνελάννοντος ἀπόνοιαν, ἣν κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτήρος ²⁰ ἡμῶν ἀπενοήθησαν, τὸν ἐν ἀνθρώπῳ Θεὸν ἀγνοήσαντες καὶ τὴν θάβδον τὴν σιδηρᾶν πόρρωθεν ἀπειλουμένην αὐτοῖς ἐφ' ἑαυτοὺς εἰλκυσαν, τὴν νῦν ἐπικρατούσαν ἀρχὴν λέγω καὶ βασιλείαν καὶ τὴν τελευταίαν αὐτῶν ἀπαγωγὴν τε καὶ

3 Micha 5, 2. — 5 Matth. 24, 15. — 19—23 Greg. Naz. Or. VI (De pace I), 17 Migne Tom. 35, 744 C. — 23—p. 404, 11 Greg. *ib.* cp. 18 T. 35, 746 C *insertis quibusdam e cp.* 16 col. 744 A.

4 καὶ ante πρὸς om. AN. — 6 ἐστὸς FL. — 9 ἐπεισελθὼν ALNV et rec. nonnulli. — 18 ἀνήκ. αὐτῶν ἐρημίαν BN. — κατὰ τοῦ χριστοῦ codd. praeter FNP. — 21 ἀπενοήθησαν BNR. — 23 ἐφ' ἑαυτοῖς RV ἀφ' ἑαυτοῦς BM in F ἐφ' ἑαυτοῖς in ἐφ' ἑαυτοῦς mut. vid. — 24 ἀπαγωγὴν τε καὶ LP Greg. τε om. rell.

5 προδιηγόρευσεν P.

μετανάστασιν καὶ τὸν νῦν ἐπικείμενον αὐτοῖς τῆς δουλείας
 ζυγόν, καὶ τὴν περιβόητον ὑπὸ Ῥωμαίοις ταπεινωσιν καὶ δια-
 σποράν, ἦν τε νῦν ἔχουσιν, καὶ ἦν ἐπὶ πλείστον ἔξουσιν
 (πεῖθομαι γὰρ ταῖς περὶ αὐτῶν προρρησίαις), τίς θρηνησεί
 5 πρὸς ἀξίαν τῶν θρηήνων γράφειν εἰδότεων καὶ λόγον ἐξισοῦν
 πάθει; ποῖαι βίβλοι ταῦτα χωροῦσιν; μία στήλη τούτοις τῆς
 συμφορᾶς ἢ οἰκουμένη πᾶσα, καθ' ἣν ἐσπάρησαν, καὶ ἡ
 λατρεία πεπαυμένη καὶ αὐτῆς τῆς Ἰερουσαλήμ τὸ ἔδαφος
 μόλις γνωσκόμενον, ἧς τοσοῦτον ἐπιβατὸν αὐτοῖς ἐστι μόνον,
 10 καὶ τοσοῦτον ἀπολαύουσι τῆς ποτε δόξης αὐτῶν, ὅσον ἐν
 ἡμέρᾳ φανέντες θρηνηῆσαι τὴν ἐρημίαν.

Ὁ οὖν Ἰώσηπος ἐν Ἰερουσαλήμ παρῶν τῷ πολέμῳ συνέ-
 γραψε μυριάδας τ' ἀνδρῶν ἀπολέσθαι τότε, τοὺς μὲν λιμῶ
 διαφθαρέντας, τοὺς δὲ ὑπ' ἀλλήλων ἐν τῷ συγκλεισμῷ ἀπο-
 15 σφαγέντας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων ἀναιρεθέντας, τοὺς
 δὲ ὑπὸ πυρὸς τεφρωθέντας, τοὺς δὲ ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας
 803 M. ὑψηλοτάτους καὶ κάλλει σώματος διαφέροντας τῷ θριάμβῳ
 ἐν Ῥώμῃ πεμφθῆναι πρὸς θηριομαχίαν, τοῦ δὲ λοιποῦ πλῆ-
 θους τοὺς ὑπὲρ ἑξ' ἔτη τοὺς μὲν δεσμίους εἰς τὰ κατ'
 20 Αἴγυπτον ἔργα παραπεμφθῆναι, τοὺς δὲ πλείους εἰς τὰς
 ἐπαρχίας διανεμίσθαι φθαρησομένους ἐν τοῖς θεάτροις σι-
 δήροις καὶ θηρίοις, τοὺς δὲ ἐντὸς ἑξ' ἐτῶν ἀλχημάλωτους

12—p. 405, 2 Euseb. Hist. eccl. III, 7, 2 e Joseph. Bell. VI, 417 sqq. (μυριάδας τ' ex Eus. III, 5, 5).

1 μετὰστασιν ABFM. — 5 λόγων CNPRV λόγους A. —
 6 πάθη codd. praeter BFL (πά rec. plerique). — 7 διεσπάρη-
 σαν LM καὶ διεσπάρησαν D. — 9 ἧς] οἷς BFR. — αὐτοῖς ἐπι-
 βατὸν L. — ἐπίβατον AR ἐπιβατὸς V. — 16 ἀγμῆ CLM. —
 18 ἐν Ῥώμῃ om. MR. — 20 πλείστους A Jos. (sed plerique etiam
 Eus.). — 21 διανεμίσθαι F Eus. διανεμηθήσεσθαι L. — 22 ἐντὸς
 τῶν ἑξ' ER.

12 συνεγράφατο P lit. e συνεγράφατο. — 16 δέ γε ἐν P. —
 18 θηριομαχίαν P. — 22 θηρίοις] θεάτροις P.

ἀχθέντας διαπιπράσκεσθαι, τούτων δὲ μόνων τὸν ἀριθμὸν εἰς μυριάδας ἀνδρῶν θ' συναχθῆναι. καὶ δὴ περὶ τῆς καταστροφῆς Ἱερουσαλήμ ἔφη· τὴν δὲ ἐρήμωσιν τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν Δανιήλου προφητείαν πρὸ τετρακοσίων ὀκτὼ γενομένην ἔτων. καὶ 5 οὕτω λοιπὸν ἢ τρίτη ἄλωσις γέγονε τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ παντελῆς ἐρήμωσις ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου μετὰ ἔτη μ' τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀναλήψεως.

Ἄπερ δὴ καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἐπεξεργαστικώτερον ἀναπτύσσων διελέγχει τούτους εὖ μάλα φάσκων· εἰ δὲ φιλο- 10 νεικεῖς, ὧ Ἰουδαῖε, περὶ τοῦ τέλους, ἀπὸ τῶν φθασάντων μάνθανε καὶ τὰ παρόντα. σκόπει γάρ· κατέβης εἰς Αἴγυπτον, ἀλλ' ἐγένοντο ἔτη σ', καὶ ταχέως σε τῆς δουλείας ἐκείνης ὁ θεὸς ἀπήλλαξε καίπερ ἀσεβοῦντα καὶ πορνεύοντα πορνεύαν τὴν χαλεπωτάτην. ἀπηλλάγης Αἰγύπτου καὶ προσ- 15 ἐκύνησας μόσχον, ἔθυσας τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας σου τῷ Βεελφεγὼρ καὶ τοῖς δαιμονίοις, τὸν ναὸν ἐμόλυνας, τὴν φύσιν ἠγνόησας, τὰ ὄρη, τὰς νάπας, τοὺς βουνούς, τὰς πηγάς, τοὺς ποταμούς, τοὺς κήπους τῶν μυσαρῶν θυσιῶν ἐπλήρωσας, προφήτας ἔσφαξας, θυσιαστήρια κατέστρεψας, πᾶν 20 εἶδος κακίας ἐπῆλθες καὶ πᾶσαν ὑπερβολὴν ἐπεδείξω πονηρίας καὶ ἀσεβείας. ἀλλ' ὅμως ο' ἔτη σε παραδούς Βαβυλωνίους πάλιν ἐπὶ τὴν προτέραν ἐπανήγαγεν ἑλευθερίαν καὶ

2 Jos. Arch. XII, 322. — 5—8 Euseb. H. eccl. III, 8, 8. — 16 Psalm. 105 (106), 37.

1 μόνων V m. 1 corr. ex μόνον. μόνον AELPR. — 2 ἐννέα ἀνδρῶν LM. — καὶ δὴ NP καὶ δὴ καὶ ABCEFLV καὶ (om. δὴ) R. — 3 τε om. BFLMR. — 4 τὴν τοῦ δαν. ANR. — δανιήλου LP Jos. δανιήλ. rell. — 5 τετρακοσίων ὀγδοήκοντα F τετρακοσίαν R. — 6 τετάρτη BF. — 7. 8 μ' ἔτη RV. — 8 ἡμῶν om. N et R qui christoῦ pro κυρίου exhibent. — 10 φιλονεικῆς LP φιλονικεῖς AMR φιλονικῆς F. — 16 υἱούς σου NRV. — 21 ὀπῆλθες CF.

1 διαπιπράσθαι P (διαπεπράσθαι Eus.). — 5 καὶ ὀκτὼ P Jos. — 7 ἐπὶ υἱὸς ἑσπασιανοῦ P. — 9 ἐπεργαστικώτερον P.

τὴν πατρίδα καὶ τὸν ναὸν ἀπέδωκε καὶ τὸ παλαιὸν τῆς
 προφητείας χάρισμα, καὶ πάλιν προφῆται καὶ πνεύματος
 ἁγίου χάρις. μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐν τῷ καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας
 ἐγκατελείφθη, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ Δανιὴλ καὶ Ἰεζεκιήλ, καὶ ἐν
 5 Αἰγύπτῳ Ἱερεμίας, καὶ μέντοι καὶ πρὸ τούτων Μωϋσῆς καὶ
 304 Μ. Ἴσραὴλ ἐπανήλθες κακίαν καὶ ἐξεβακχεύθη καὶ πρὸς τὴν
 Ἑλληνικὴν μετετάξω πολιτείαν ἐπὶ τοῦ ἀσεβοῦς Ἀντιόχου.
 ἀλλὰ γε καὶ τότε παραδοθέντες Ἀντιόχῳ ἔτη γ' τὰ λαμπρὰ
 10 διὰ τῶν Μακκαβαίων αὐθις ἐστήσατε τρόπαια. ἀλλὰ νῦν
 τοιοῦτον οὐδέν, ἀλλὰ τὸναντίον ἔβαν γέγονεν. ὃ καὶ μά-
 λιστα ἔστι θαυμάσαι, ὅτι τὰ μὲν τῆς κακίας ἔληξεν, τὰ δὲ
 τῆς τιμωρίας ἐπιτέταται καὶ οὐδὲ ἐλπίδα τινὰ μεταβολῆς
 ἔχει. οὐ γὰρ ο' ἔτη μόνον παρήλθον, ἀλλὰ καὶ πολλῶν
 15 πλείονα, καὶ οὐδὲ σκιὰν ἐλπίδος ἔστιν εὐρεῖν, καὶ ταῦτα
 οὐδὲ εἰδωλολατρώντων ὕμῶν οὔτε ἄλλο τι ποιούντων, ἔπερ
 ἔμπροσθεν ἐτολμᾶτε.

Ἴνα δὲ σαφέστερον καὶ διεξοδικώτερον τὰ περὶ τούτων
 εἴπωμεν, ἀνωθεν πάλιν ἀρχώμεθα. τρεῖς οὖν δουλείας ὑπέ-
 20 στησαν οἱ Ἰουδαῖοι χαλεπωτάτας καὶ οὐδεμίαν χωρὶς προρ-
 ρήσεως αὐτοῖς ἐπήγαγεν ἡ θεία δίκη, ἀλλὰ προλεχθῆναι
 παρεσκεύασεν αὐτοῖς καὶ τόπον καὶ χρόνον καὶ τρόπον καὶ
 κάκωσιν καὶ τὴν ἐπάνοδον καὶ τᾶλλα πάντα μετὰ πολλῆς
 ἀκριβείας. καὶ περὶ μὲν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πρώτης διαλεγό-
 25 μενος ὁ θεὸς οὕτως ἔφη πρὸς τὸν Ἀβραάμ· γινώσκων γινῶθι
 ὅτι πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα σου ἐν γῆ ἄλλοτρίᾳ καὶ δου-

19—p. 407, 3 Chrysost. adv. Judaeos V, 5 Migne T. 48, 890.
 — 25 Gen. 15, 13—16.

4 ἐκεῖ δανιήλ ANP δανιήλ ἐκεῖ rell. — 5 πρὸ τούτου N
 πρὸ τούτοις R πρὸ τού B. — 10 ἐστήσατο B ἔστησε P. — 13 ἐπι-
 τέταται BEGM ἐπιτέταται V ἐπιτέτταται R. — 16 οὐδὲ] οὔτε
 ADELV. — 19 εἴπωμεν CF. — 20 οἱ om. ABENV. — 24 α'
 mg. AV et sic deinceps.

λάσουσιν αὐτοὺς καὶ κακώσουσιν ἔτη υ'. τὸ δὲ ἔθνος, ᾧ ἔαν δουλεύσωσιν, κρινῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ θεός. τετάρτη δὲ γενεᾷ ἐλεύσονται ὧδε μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς. περὶ δὲ τῆς δευτέρας φησὶν Ἰερემίας· οὕτως εἶπε κύριος· ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι τῇ Βαβυλωνίῳ ο' ἔτη, ἐπισκέψομαι ὑμᾶς καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς τοὺς ἀγαθοὺς λόγους μου τοῦ ἀποστρέψαι εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν ὑμῶν καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν πάντων καὶ ἐκ τῶν τόπων ὑμῶν πάντων, οὗ διέσπειρα ὑμᾶς ἐκεῖ, φησὶ κύριος, καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς εἰς τὸν τόπον, ὅθεν ἀπόηκα ὑμᾶς ἐκεῖθεν. 10 δύο μέντοι ταύτας δουλείας ὁ λόγος διὰ συντομίας ἀπέδειξε μετὰ προφητείας ἐπελθούσας αὐτοῖς, καὶ οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ ἀπροσδοκῆτως. λείπεται δὴ οὖν λοιπὸν τὴν τρίτην ἐπαγα- 305 M. γεῖν, εἶτα καὶ περὶ τῆς νῦν τετάρτης κατεχούσης αὐτοὺς εἰπεῖν καὶ δεῖξαι σαφῶς, ὅπως οὐδὲ εἰς προφήτης ἐπηγείλατο λύσιν ἔσσεσθαι τινα τῶν κατεχόντων αὐτοὺς κακῶν, οὔτε μὴν ἀπαλλαγὴν τὸ σύνολον.

Τίς οὖν ἐστὶν ἡ τρίτη; ἡ ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς. ἐπειδὴ γὰρ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς Λαρεῖον τὸν Περσῶν βασιλέα καθελὼν εἰς ἑαυτὸν περιέστησε τὴν ἀρχήν, 20 τελευτήσαντος τούτου τέσσαρες μετ' ἐκείνους ἐγένοντο βασιλεῖς, εἶτα ἐξ ἑνὸς τῶν τεσσάρων τούτων γενόμενος ὁ Ἀντίοχος μετὰ πολὺν ὕστερον χρόνον τό τε ἱερὸν ἐνέπρησε τά τε ἅγια τῶν ἁγίων ἠρῆμασε τὰς τε θυσίας καθεῖλε τοὺς τε Ἰουδαίους ὑπέταξε καὶ τὴν πολιτείαν αὐτῶν κατέλυσε πᾶσαν. 25

3—10 Chrys. adv. Judaeos V, 5 Migne T. 48, 891. — 4 Jer. 29 (36), 10; 14. — 11—p. 411, 9 Chrys. *ib.* cp. 6 et 7 Migne 893 sqq.

1 ἀπότ BF Chr. — 2 ACLM. — 3 δουλεύουσιν CFV. — 9 ὁ κύριος MR. — 10 ἀπάκησα ABNP. — 13 δὴ om. BM. — λοιπὸν τὴν om. V λοιπὸν om. LNR post ἐπαγαγεῖν ins. B. — 14 κατεχούσης αὐτοὺς τετάρτης BL. — 18 ἐπ' AB. — 19 ὁ τῶν μακ. βασ. ACF Chr. ὁ μακεδῶν B. — 19. 20 τὸν (τῶν M) περσῶν βασιλέα ANP τὸν βασιλέα τῶν (τῶν om. F) περσῶν rell. (τὸν τῶν II. βασ. Chr.).

καὶ ταῦτα πάντα μετὰ ἀκριβείας ἀπάσης καὶ μέχρι μιᾶς
 ἡμέρας προηγορεύετο παρὰ τοῦ Δανιήλ, καὶ πότε ἔσται καὶ
 πῶς καὶ παρὰ τίνι καὶ τίνι τρόπῳ καὶ ποῦ τελευτήσει καὶ
 τίνα λήψεται μεταβολήν. εἴσεσθε δὲ σαφέστερον ἀκούσαντες
 5 αὐτῆς τῆς ὁράσεως, ἣν διὰ παραβολῆς ἡμῖν ὁ προφήτης
 ἀνήγγειλεν, κριὸν μὲν καλῶν τῶν τῶν Περσῶν βασιλέα Δα-
 ρεῖον, τράγον δὲ τὸν τῶν Ἑλλήνων βασιλέα Ἀλέξανδρον τὸν
 Μακεδόνα. τέσσαρα δὲ κέρατα λέγει τοὺς μετ' ἐκεῖνον ἀνα-
 στάντας, ἀφ' ὧν ὕστερον κέρας αὐτὸς ὁ Ἀντίοχος ἔφυ. φησὶ
 10 γάρ· εἶδον ἐν ὁράματι, καὶ ἰδοὺ κριὸς εἰς ἐστηκώς, καὶ
 αὐτῷ κέρατα ὑψηλά, καὶ τὸ ἐν ὑψηλότερον τοῦ ἑτέρου. καὶ
 τὸ ὑψηλὸν ἀνέβαινεν ἐπ' ἐσχάτων. καὶ εἶδον τὸν κριὸν κε-
 ρατίζοντα κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ νότον, καὶ τὰ
 θηρία πάντα οὐ στήσεται ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ
 15 ἔξαιρούμενος ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ θέλημα
 αὐτοῦ καὶ ἐμεγαλύνθη. τὴν δύναμιν λέγει τὴν Περσικὴν,
 ἣ πᾶσαν ἐπέδραμε τὴν γῆν. εἶτα περὶ τοῦ Μακεδόνα Ἀλε-
 ξάνδρου διαλεγόμενός φησιν· καὶ ἰδοὺ τράγος αἰγῶν ἤρχετο
 2006 M. ἀπὸ λιβὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἦν ἀπτό-
 20 μενος τῆς γῆς, καὶ τῷ τράγῳ ἐκείνῳ κέρας ἐθεωρεῖτο ἀνά
 μέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. εἶτα λέγων τὴν πρὸς Δαρεῖον
 συμβολὴν αὐτοῦ γεγεννημένην καὶ τὴν κατὰ κράτος νίκην·
 ἦλθεν, φησὶν, ὁ τράγος ἕως τοῦ κριοῦ τοῦ τὰ κέρατα ἔχον-
 25 τος, καὶ ἠγριώθη καὶ ἔπαισε τὸν κριὸν καὶ συνέτριψεν ἀμ-
 φότερα τὰ κέρατα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἔξαιρούμενος ἐκ
 χειρὸς αὐτοῦ. ἔπειτα διηγούμενος τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν
 καὶ τὴν τῶν τεσσάρων βασιλέων διαδοχὴν ἐπάγει λέγων· καὶ

10 Dan. 8, 3; 4. — 18 Dan. 8, 5. — 23 Dan. 8, 6; 7. —
 27 Dan. 8, 8.

2. 3 καὶ πῶς om. CF. — 4 εἴσεσθε EM ἔσεσθε B ἴσεσθε et
 ἴσεσθαι rell. — 7 δὲ] τε BP. — βασιλέα ἀλέξανδρον BP Chr.
 ἀλέξανδρον βασιλέα rell. — 13 βορρᾶν καὶ λίβα καὶ νότον N.
 — 16 λέγων FR. — 17 ἢ ALV ἢ M. — 19 καὶ οὐκ — 20 γῆς
 om. N. — 22 συμβουλὴν MP. — γενομένην ABM Chr.

ἐν τῷ ἰσχυῶσαι αὐτὸν συνετρέβη τὸ κέρασ τὸ μέγα, καὶ ἀνέβη
 κέρατα δ' ὑποκάτωθεν αὐτοῦ εἰς τοὺς δ' ἀνέμους τοῦ οὐρα-
 νοῦ. ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐπὶ τὴν Ἀντιόχου βασιλείαν ἔλθων
 καὶ δεικνύς, ὅτι ἕξ ἐνὸς ἐκείνων τῶν τεσσάρων ἐστίν, πάλιν
 φησὶν· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐνὸς ἰσχυρὸν καὶ ἐμεγαλύνθη 5
 περισσῶς πρὸς νότον καὶ πρὸς ἀνατολήν. καὶ σημαίνων, ὅτι
 τὴν Ἰουδαϊκὴν πολιτείαν καθελεῖ, φάσκει· καὶ δι' αὐτὸν
 θυσία ἐταράχθη παραπτώματι, καὶ ἐγενήθη καὶ κατενοδώθη
 αὐτῷ, καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται, καὶ δοθήσεται ἐπὶ τὴν
 θυσίαν ἁμαρτία. τοῦ γὰρ βωμοῦ καθαιρεθέντος, καὶ τῶν 10
 ἁγίων καταπατηθέντων, εἶδωλον ἔστησεν ἔνδον καὶ θυσίας
 ἐπετέλει τοῖς δαίμοσι παρανόμους. ὅθεν φησὶν· καὶ ἐρρίφη
 χαμαὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἐποίησε καὶ εὐοδώθη. εἶτα πάλιν
 ἐκ δευτέρου τὴν αὐτὴν βασιλείαν Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς
 λέγων καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὴν ἔλωσιν καὶ τὴν ἐρή- 15
 μωσιν τοῦ ἱεροῦ προστίθησι καὶ τὸν χρόνον. ἀρξάμενος γὰρ
 ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας αὐθις πρὸς τῷ τέλει τοῦ βι-
 βλίου καὶ τὰ μεταξὺ πάντα διηγησάμενος, ὅσα οἱ Πτολε-
 μαῖοι καὶ οἱ Σέλευκοι συρραγέντες ἀλλήλοις ἐποίησαν, καὶ
 οἱ στρατηγοὶ τούτων εἰργάσαντο, τοὺς δόλους, τὰς νίκας, 20 307 M.
 τὰς στρατίας, τὰς ναυμαχίας, τὰς πεζομαχίας, προῖων εἰς
 Ἀντιόχον τελευτᾷ πάλιν καὶ φησιν· βραχίονες ἕξ αὐτοῦ στή-
 σονται καὶ βεβηλώσουσι τὸ ἅγλασμα καὶ μεταστήσουσι τὸν
 ἐνδελεχισμόν, (τὰς συνήθεις λέγων θυσίας καὶ καθημερινάς),
 καὶ δώσουσιν εἰς αὐτὸν βδέλυγμα, καὶ τοὺς ἀνομοῦντας 25
 διαθήκην (τοῦτ' ἔστι τοὺς παραβαίνοντας τῶν Ἰουδαίων)
 ἀπάξουσιν ἐν ὀλισθήμασι μεθ' ἑαυτῶν καὶ μεταστήσουσιν,

5 Dan. 8, 9. — 7 Dan. 8, 11; 12. — 12 Dan. 8, 12. —
 22 Dan. 11, 31 sqq.

6 πρὸς νότον περισσῶς N. — 7 δι' αὐτῶν ABFV. —
 8 κατενοδώθη EL et D m. 2. — 13 εὐοδώθη EM εὐοδόθη L
 εὐοδόθη V. — 18 τὰ om. BN. — 20 δούλους BN. — 21 στρα-
 τειάς P στρατείας E Chr. στρατίας C στρατηγίας F. — 27 ἀπο-
 τάξουσιν A ἀσπάξουσιν P.

καὶ λαὸς γινώσκων τὸν θεὸν αὐτοῦ κατισχύσουσιν (τὰ ἐπὶ
 τῶν Μακκαβαίων λέγων καὶ τὰ ἐπὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος καὶ
 Ἰωάννου). καὶ οἱ συνετοὶ λαοῦ συνήσουσιν εἰς πολλὰ καὶ
 ἀσθενήσουσιν ἐν βομφαίᾳ καὶ ἐν φλογὶ (τὸν ἐμπρησμὸν τῆς
 5 πόλεως ἐξηγούμενος πάλιν) καὶ ἐν ἀλγμάλωσίᾳ καὶ ἐν διαρ-
 παγῇ ἡμερῶν, καὶ ἐν τῷ ἀσθενῆσαι αὐτοὺς βοηθήσονται
 βοήθειαν μικράν (ἐμφανῶν ὅτι μεταξὺ τῶν κακῶν ἐκείνων
 δυνήσονται ἀναπνεῦσαι καὶ ἀνενεγκεῖν ἐκ τῶν κατελιφότεων
 αὐτοὺς δεινῶν) καὶ προστεθήσονται πρὸς αὐτοὺς πολλοὶ ἐν
 10 ὀλισθήμασι καὶ ἀπὸ τῶν συνιόντων ἀσθενήσουσιν (δεικνύς
 ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἐστώτων πεσοῦνται). εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν,
 δι' ἣν συνεχώρησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν τοσοῦτοις κακοῖς γε-
 νέσθαι. τίς δὲ αὕτη; τοῦ πυρᾶσαι, φησί, ἐν αὐτοῖς καὶ
 τοῦ ἐκλέξασθαι καὶ τοῦ ἐκλευκᾶναι ἕως καιροῦ πέρας. ταῦτα
 15 γάρ, φησί, ὁ θεὸς συνεχώρησεν, ὥστε αὐτοὺς ἐκκαθάραι
 καὶ δεῖξαι τοὺς ἐν αὐτοῖς δοκίμους. εἶτα διηγούμενος αὐτοῦ
 ἐκείνου τὴν δύναμιν ἔφη· καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα
 αὐτοῦ καὶ ὑψωθήσεται καὶ μεγαλυνθήσεται. καὶ μέντοι καὶ
 τὴν βλάβημον αὐτοῦ γνώμην λέγων προσέθηκεν ὅτι· ἐπὶ
 20 τὸν θεὸν τῶν θεῶν λαλήσει ὑπέρογκα καὶ κατευθυνεῖ μέχρι
 συντελεσθῆναι τὴν ὀργήν, δεικνύς ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς οἰκείας
 γνώμης, ἀλλὰ διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θεοῦ τὴν κατὰ τῶν Ἰου-
 δαίων οὕτως ἐκεῖνος ἐκράτει καὶ ἴσχυεν. εἰπὼν οὖν δι'
 308 M. ἐτέρων πλειόνων, ὅσα κακὰ ἐργάσεται τὴν Αἴγυπτον, τὴν
 25 Παλαιστίνην, καὶ πῶς ἐπανήξει, καὶ τίνος καλοῦντος, καὶ
 ποίας αἰτίας καταναγκαζούσης, λέγει λοιπὸν καὶ τὴν μετα-

1 καὶ λαὸς — κατισχύσουσιν om. N. — 3 τοῦ λαοῦ FR. —

6 βοηθηθήσονται ACFLMV βοηθήδονται (sic m. 1) B. — 8 ἐνεγκεῖν BM εὖ ἐνεγκεῖν R. — 10 συνιόντων FR. — 14 ἐκλευκῆναι B ἐκλευκᾶναι rell. praeter AE. — 15 ἐκκαθάραι codd. plerique. — 18 καὶ ante τὴν om. N. — 19 λέγων γνώμην N λέγων om. B. — προστέθηκεν N. — 25 καὶ ante πῶς om. N Chr.

11 ὅτι καὶ πολλοὶ P. — 13 τίς δὲ ἐστὶν αὕτη P Chr.

βολὴν τῶν πραγμάτων τούτων, καὶ ὅτι δίκην δόντες οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τούτων ἀπάντων τεύξονται τινος ἀντιλήψεως ἀγγέλου πεμφθέντος εἰς τὴν ἐκείνων βοήθειαν. ἐν τῷ καιρῷ, γὰρ φησιν, ἐκείνῳ ἀναστήσεται Μιχαὴλ ὁ μέγας ἄρχων ὁ ἐφεστηκώς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἔσται καιρὸς 5 θλίψεως, ὅσος οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγένηται ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται λαὸς πᾶς ὁ γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ, τοῦτ' ἔστιν οἱ σωτηρίας ὄντες ἄξιοι.

Ἄλλὰ τὸ ζητούμενον οὐπω καὶ νῦν ἀναδέδεικται. τί δὲ 10 τοῦτό ἐστιν; ὅτι καὶ χρόνους ὥρισεν ἐν τοῖς κακοῖς τούτοις, ὥσπερ ἐκεῖ ἔτη ν' καὶ μετὰ ταῦτα ο'. Ἰδωμεν τοίνυν καὶ ἐνταῦθα, εἴ τινα χρόνον ὀρίζει. ποῦ δὴ τοῦτο ἔστιν εὔρεῖν; ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα λεχθησομένοις. ἐπειδὴ γὰρ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἤκουσε κακά, τὸν ἐμπρησμὸν τῆς πόλεως, τὴν 15 ἀνατροπὴν τοῦ νόμου, τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐπιθυμεῖ λοιπὸν τὸ τέλος αὐτῶν μαθεῖν καὶ εἴ τις ἔσται τῶν συμφορῶν τούτων μεταβολή, καὶ διερωτῶν ἔλεγεν οὕτως· κύριε, τί τὰ ἔσχατα τούτων; καὶ εἶπεν· δεῦρο, Δανιήλ, ὅτι ἐμπεφραγμένοι καὶ ἐσφραγισμένοι εἰσὶν οἱ λόγοι ἕως καιροῦ πέρας, τὸ ἀσαφές 20 τῶν εἰρημένων αἰνιττόμενος. εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν τῆς συγχωρήσεως τῶν κακῶν· ἕως ἂν ἐκλεγῶσι καὶ ἐκλευκανθῶσι καὶ πυρωθῶσι πολλοί, καὶ ἀνομήσουσιν ἄνομοι, καὶ συνή-

3 Dan. 12, 1. — 10—p. 412, 22 Chrys. adv. Judaeos V, 8 Migne T. 48, 895 med. — 18 Dan. 12, 8; 9. — 22 Dan. 12, 10.

3 ἐκείνου L ἐκεῖθεν N. — 8 λαὸς πᾶς ὁ ABENP πᾶς λαὸς ὁ V πᾶς ὁ λαὸς ὁ FL ὁ λαὸς πᾶς ὁ C Chr. λαὸς om. R. — 10 ἀναδέδεικται APR ἀποδέδεικται rell. Chrys. — 11 καὶ om. N. — 13 δὴ] δὲ BC et recc. nonnulli. — 18 καὶ δὴ ἐρωτῶν LP (καὶ ἐρωτῶν Chrys.). — 20 ἀσφαλές N. — 23 ἀνομήσουσιν BFMPV et recc. plerique ἀνομήσωσιν rell. Dan.

4 ὁ μέγας ὁ ἄρχων P (ὁ ἄρχων ὁ μέγας Dan. Chr.). — 12 μετὰ ^{τῆ} ταῦτα sic m. 1 P.

σουσι πάντες ἀσεβεῖς, καὶ οἱ νοήμονες συνήσουσιν. εἶτα τὸν καιρὸν προλέγων, ὅσον μέλλει κατέχειν αὐτοὺς τὰ δεινά, φησὶν· ἀπὸ καιροῦ παραλλάξεως ἐνδελεισμοῦ. ἐνδελεισμός δὲ ἐκαλεῖτο ἡ καθημερινὴ θυσία. τὸ γὰρ ἐνδελεγές τὸ
 5 πυκνὸν καὶ συνεχές ἐστίν. τοῖς γὰρ Ἰουδαίοις ἔθος ἦν καὶ
 309 M. ἐν πρωτῇ καὶ ἐν ἐσπέρᾳ καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τῷ θεῷ
 θύειν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ θυσία ἐκείνη ἐνδελεισμός ἐλέγετο. ἐπεὶ οὖν ἐλθὼν ὁ Ἀντίοχος κατέλυσε τὸ ἔθος τοῦτο καὶ ἥλλαξεν, διὰ τοῦτο φησὶν ὁ ἄγγελος, ὅτι ἀπὸ καιροῦ τῆς
 10 ἀλλάξεως τοῦ ἐνδελεισμοῦ, τοῦτ' ἐστίν ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῆς θυσίας, εἰσὶ δὲ ἡμέραι ,ασϛ', ὅπερ ἐστὶν ἔτη γ' ἡμῶν. εἶτα δηλῶν, ὅτι καὶ λύσις τῶν κακῶν τούτων ἔσται καὶ ἀπαλλαγὴ, ἐπήγαγεν· μακάριος ὁ ὑπομείνας καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας ,ατλε', ταῖς ,ασϛ' με' προσθεῖς. ἐπειδὴ γὰρ ἐν
 15 μηνὶ καὶ ἡμῶν μηνὸς τὴν συμβολὴν συνέβη γενέσθαι, ἐν ᾗ γέγονε καθαρὰ ἡ νίκη καὶ ἡ παντελής τῶν ἐπικειμένων κακῶν ἀπαλλαγὴ. εἰπὼν γὰρ· μακάριος ὁ ὑπομείνας καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας ,ατλε', τὴν ἀπαλλαγὴν ἐδήλωσεν. καὶ οὐχ ἀπλῶς εἶπεν· ὁ φθάσας. * ἐπειδὴ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀσε-
 20 βησάντων εἶδον τὴν μεταβολὴν, οὐκ ἐκείνους μακαρίζει, ἀλλὰ τοὺς ἐν τοῖς καιροῖς τῶν κακῶν ὑπομείναντας καὶ μὴ προδόντας τὴν εὐσέβειαν καὶ τῆς ἀνέσεως τυχόντας.

Ἄρα τί τούτων σαφέστερον γένοιτ' ἄν; ὥρα δὲ λοιπὸν ἐπὶ τὸ ζητούμενον ἐλθεῖν καὶ τὴν παροῦσαν αἰχμαλωσίαν
 25 καὶ δουλείαν, δι' ἣν καὶ πάντα κεινήκαμεν ταῦτα. ὅτι

3 Dan. 12, 11. — 13 Dan. 12, 12. — 23—p. 414, 4 Chrys. id. cp. 9 Migne 897 med.

1 οἱ ἀσεβεῖς RV Chr. — εἶτα καὶ τὸν N. — 2 αὐτοὺς κατέχειν CF. — 3 ἐνδελεισμοῦ. τί ἐστὶν ἐνδελεισμός· ἐνδελ. δὲ ἐκαλ. C τί ἐστὶν ἐνδελεισμός ADE in mg. exhibent. — 7 διὰ τοῦτο — 8 ἐλθὼν om. N. — 15 ἡμῶν BF Chr. — 23 ἄρα CLRV. — ὥρα D ὥρα ABPRV ἄρα F. — 25 καὶ ante πάντα om. N.

14 ταῖς — 18 ,ατλε' om. P ex homoeotel.

μὲν οὖν αἱ τρεῖς προανηγορεύθησαν αἰχμαλωσίαι, ἡ μὲν ἔτη ἔχουσα υ', ἡ δὲ ο', ἡ δὲ γ' ἡμισυ, ἱκανῶς ἐντεῦθεν ἡμῖν ὡς οἶόν τε ἀποδέδεικται. φέρε δὴ λοιπὸν καὶ περὶ ταύτης εἵπωμεν. ὅτι γὰρ καὶ περὶ τῆς ἐσχάτης ταύτης τετάρτης καὶ τελευταίας αἰχμαλωσίας προανεφώνησεν ὁ προφήτης οὗτος, 5 αὐτὸν παρέξομεν Ἰώσηπον μάρτυρα τὸν τὰ ἐκείνων φρονοῦντα. ἐπειδὴ γὰρ εἶπε τὰ περὶ τῆς ἐπ' Ἀντιόχου αἰχμαλωσίας καὶ μάρτυρα τὸν προφήτην παρήγαγεν, ἐπάγει καὶ 810 M. περὶ ταύτης καὶ φησιν· τὸν αὐτὸν γε τοι τρόπον Δανιὴλ καὶ περὶ τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀνέγραψεν, καὶ ὅτι ὑπ' 10 αὐτῶν ἐρημωθήσεται τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ ναὸς καταλυθήσεται. σὺ δέ μοι σκόπει τὸ φιλάληθες τοῦ ἀνδρός, ὡς, εἰ καὶ Ἰουδαῖος ἦν, ἀλλ' οὐκ ἠνέσχετο ζηλωσαι τὴν Ἰουδαϊκὴν φιλονεικίαν τε καὶ ψευδηγορίαν. εἰπὼν γὰρ ὅτι ἐρημωθήσεται τὰ Ἱεροσόλυμα <οὐκ ἐτόλμησε προσθεῖναι καὶ φάναι, 15 ὅτι ἀναστήσεται πάλιν οὐδὲ χρόνον γράψαι διωρισμένον. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐρημωθήσεται τὰ Ἱεροσόλυμα> καὶ ὁ ναὸς ἔγραψεν, ὅτι δὲ στήσεται πού τὰ τῆς ἐρημίας οὐκέτι προσέθηκεν, ἐπειδὴ μηδὲ τὸν προφήτην εὔρε τοιοῦτόν τι προσθέντα. ποῦ τοίνυν εἶπεν ὁ Δανιὴλ, ὅτι ὁ ναὸς ἐρημωθήσεται, ἄκου- 20 σον. ἐπειδὴ γὰρ τὴν προσευχὴν ἐκείνην τὴν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῶ ἐποιήσατο, ἦλθε Γαβριὴλ πρὸς αὐτὸν καὶ φησιν·

7 Joseph. Arch. X, 276.

1. 2 ἔχουσα ἔτη LN. — 4 εἵπομεν CFM. — περὶ τῆς ἐσχάτης ταύτης τετάρτης P περὶ τῆς ἐσχάτης τετάρτης BCELV περὶ τῆς ἐσχάτης καὶ τετάρτης N περὶ τῆς τετάρτης ἐσχάτης FG περὶ τῆς τετάρτης καὶ ἐσχάτης R περὶ τῆς ἐσχάτης A (περὶ ταύτης Chr.). — 5 οὕτως AV et recc. nonnulli. — 6 παρέξομεν ABCN et recc. quidam. — 7 ἐπὶ CL om. B. — 9 καὶ δανιὴλ καὶ N. — 10 τῶν Ῥωμαίων AN. — 12 ἀνδρὸς δε εἰ καὶ ἰουδ. ὦν οὐκ ἦν. C ἀνδρὸς καὶ ὅτι ἰουδ. ὦν οὐκ ἦν. B. — εἰ om. L et recc. plerique. — 13 ἀλλ' om. L. — 15 οὐκ ἐτόλμησε — 17 τὰ ἱεροσόλυμα add. e P Chrys. om. rell. ex homoeotel. — 20 ἐρημωθήσεται ὁ ναὸς BR.

1 προανηγορεύθη P. — 9 καὶ om. P. — 19 ἦρε P.

ο' εβδομάδες συνεμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν. ἰδοὺ καὶ ἐνταῦθα χρόνος εἴρηται, οὐ τῆς αἰχμαλωσίας, ἀλλὰ μεθ' ὅσον χρόνον ἔμελλεν ἡ αἰχμαλωσία ἀπαντήσεσθαι. εἶτα πάλιν φησὶν ἀκριβέστερον· καὶ γνώση
 5 καὶ συνήσεις ἀπὸ ἐξόδου λόγων τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆσαι Ἱερουσαλήμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου εβδομάδες ζ' καὶ εβδομάδες ξβ'. ἐνταῦθά μοι νουνεχῶς πρόσεχε· τὸ γὰρ πᾶν ἐνταῦθά ἐστὶ τὸ ζητούμενον. εβδομάδες οὖν ζ' καὶ εβδομάδες ξβ' υπ᾽ ἔτη εἰσὶν. εβδομάδας γὰρ οὐχ ἡμε-
 10 ρῶν ἐνταῦθα λέγει οὐδὲ μηνῶν, ἀλλ' εβδομάδας ἐνιαυτῶν. ἀπὸ δὲ Κύρου ἐπὶ Ἀντιοχον τὸν Ἐπιφανῆ καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐκείνην ἔτη εἰσὶ τῆδ'. εἶτα διδάσκων ἡμᾶς πόθεν ἀριθμεῖν δεῖ, ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐπανόδου, ἀλλ' ἀπὸ ἐξόδου λόγων τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆσαι
 15 Ἱερουσαλήμ. οὐκ ἐπὶ Κύρου δὲ οἰκοδομήθη, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος. μετὰ γὰρ τὴν κάθοδον ἐπανῆλθε Καμβύσης, εἶτα οἱ μάγοι, καὶ μετ' ἐκείνους Δαρεῖος Ὑστάσπου, μεθ' ὃν Ξέρξης ὁ Δαρείου καὶ Ἀρταβάνης. εἶτα Ἀρταξέρξης ὁ Μακρόχειρ ἐβασίλευσε τῆς Περσίδος. ἐν δὲ
 20 τῷ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ Νεεμίας ἀνελθὼν τὴν πόλιν ἀνέστησεν, ἅπερ ὁ Ἑσδρας ἀκριβῶς ἡμῖν διηγήσατο.
 811 M. ἂν τοίνυν ἐντεῦθεν τετρακόσια καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη θῶμεν,

1 Dan. 9, 24. — 4 — p. 415, 18 Chrys. *ib.* cp. 10 Migne 898 sub *fin.* praeter p. 415, 1 ὡς καὶ Ἰώσηπος — 4 ἐτῶν, repetita e p. 405, 2. — 4 Dan. 9, 25.

4 ἀπαντήσεσθαι BM. — γνώσει ADP. — 5 συνήσει ADP συνήσης M. — λόγον C λόγον R Chr. Dan. — 10 ἀλλὰ AB. — εβδομάδες MV. — 11 ἐπιφανῆν A ἐπιφάνην P. — 12. 13 πόθεν ἀριθμεῖν χρὴ δεικνύουσιν ὅτι Chrys. — 13 ἀλλὰ ἀπὸ AC ἀλλὰ τὸ M. — 14 οἰκοδομηθῆναι AV. — 18 ὁ ὑστάσπου V Chr. — μεθ' ὃν ACM. — 20 νεμίας CF νομίας B νεμεμίας M. — 22 καὶ ὀγδοήκοντα τρία Chr.

2 οὐ] ὁ P. — 4. 5 γνώσει καὶ συνήσει P sed καὶ m. 1 in lit. et συνήσει m. 1 spr. vers.

ἤξομεν πάντως ἐπὶ τὴν κατασκαφὴν ταύτην, ὡς καὶ Ἰώση-
 πος αὐτίς μαρτυρεῖ λέγων· τὴν δὲ τῆς πόλεως ἐρήμωσιν
 καὶ τοῦ ναοῦ συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν Δανιήλου προφη-
 τεῖαν πρὸ τετρακοσίων καὶ ὀκτὼ γενομένην ἔτων. διὰ τοῦτο
 φησιν· οἰκοδομηθήσεται πλατεῖα καὶ περίτειχος. ἐπειδὴν 5
 οὖν ἀναστῆ καὶ τὸ οἰκεῖον ἀπολάβῃ σχῆμα, ἀπ' ἐκείνου τὰς
 ο' ἑβδομάδας ἀριθμῆι, καὶ ὄψει τὴν αἰχμαλωσίαν τὴν οὐκέτι
 τέλος ἔχουσαν. ὕπερ δηλῶν σαφέστερον, ὅτι οὐχ ἕξει τινὰ
 λύσιν τὰ κατέχοντα αὐτοὺς κακὰ, οὕτω φησίν· μετὰ δὲ τὰς
 θ' ἑβδομάδας ἐξολοθρευθήσεται χρῖσμα καὶ κρῖμα οὐκ ἔσται 10
 ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ
 ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ, καὶ συγκοπήσονται ὡς ἐν κατα-
 κλυσμῷ καὶ ἕως τέλους πολέμου συντετημημένοι ἀφανισμοῖς.
 καὶ πάλιν τὴν αἰχμαλωσίαν ταύτην λέγων φησίν· ἀρθήσεται
 θυσία καὶ σπονδή, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα τῆς ἐρημώ- 15
 σεως, συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. βδέλυγμα δὲ
 λέγει ἐρημώσεως τὸν ἀνδριάντα, ὃν ἔστησεν Ἀδριανὸς ὁ βα-
 σιλεὺς ἐν τῷ ναῷ, ὃ καὶ τὴν πόλιν καθελὼν ἄρδην. μετὰ
 γὰρ τὴν ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου γενομένην ἐρήμωσιν
 ἐπὶ Ἀδριανοῦ συστάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐσπούδαζον ἐπὶ τὴν 20
 προτέραν πολιτείαν ἐπανελθεῖν οἱ μάταιοι θεομαχοῦντες καὶ
 μὴ ἀκούοντες τοῦ προφήτου λέγοντος· ἃ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος
 βεβούλευται, τίς διασκεδάσει καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν ὕψη-
 λὴν τίς ἀποστρέψει; στασιάσαντες οὖν πάλιν ἐαυτοὺς εἰς

2 Jos. Arch. XII, 322. — 5 Dan. 9, 25. — 9 Dan. 9, 26. —
 14 Dan. 9, 27. — 18—p. 416, 10 Chrys. *id.* V, 11 Migne 900 *init.*
praeter verba 21 οἱ μάταιοι — 24 ἀποστρέψει. — 22 Jes. 14, 27.

1 ἤξομεν ABCFN. — 2 λέγων] φάσκων N. — 3 λαοῦ DF
et *recc.* *nonnulli.* — δανιήλου προφ. EL Jos. προφ. δανιήλου P
 δανιήλ (τοῦ δ. AC *et* *recc.* *quidam*) προφ. *rell.* — 6 ἀπολάβῃ C
 ἀπολάβοι N. — 7 ἀριθμῆι CF. — 8 οὐχέξει M οὐκ ἕξει F οὐκ-
 ἕξει P οὐκ ἔχει A. — 13 τετημημένοι BM. — 16 συντέλεια AM.
 — 19 ἐπὶ οὐεσπασιανοῦ EFLNPV ἐπὶ *om.* ABCR Suid. *v.* βδέ-
 λυγμα ἐρημώσεως Chr.

22 ἃ γὰρ P Jes.

τελείαν ἐρήμωσιν κατέστησαν. χειρωσάμενος γὰρ αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν πόλιν πᾶσαν καταστρέψας καὶ τὰ λείψανα ἀφανίσας πάντα, ἵνα μηδὲ ἀναισχυντιεῖν ἔχῃσι λοιπόν, ἔστησε τὸν ἑαυτοῦ ἀνδριάντα. εἶτα συνιδὼν ὅτι συμβαίνει χρόνον
 5 ποτὲ καταπεσεῖν τοῦτον, ὥστε αὐτοῖς ἐνθεῖναι καυτῆρα καὶ πληγὴν ἀνάτονον τῆς ἀναισχυντίας ἐκείνης καὶ ἤττης ἔλεγχον, τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα τοῖς τῆς πόλεως ἐπέθηκε λειψάνοις. ἐπειδὴ
 312 M. γὰρ Αἴλιος Ἀδριανὸς ἐχρημάτιζεν, οὕτω καὶ τὴν πόλιν ἐνομοθέτησε καλεῖσθαι, διὸ μέχρι καὶ νῦν Αἴλια προσαγορεύεται
 10 κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ κρατήσαντος αὐτὴν καὶ καθελόντος. ὅθεν ὁ Χριστὸς μετὰ Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ παραγενόμενος καὶ προαναφωνῶν τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι αἰχμαλωσίαν καὶ δεικνύς, ὅτι περὶ αὐτῆς ὁ Δαυιὴλ προεῖπεν, φησὶν· ὅταν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ὃ εἶπε Δαυιὴλ ὁ προφή-
 15 τῆς, ἐστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὃ ἀναγινώσκων νοεῖτω. ἐπεὶ γὰρ ἅπαν εἶδωλον καὶ πᾶν ἐκτύπωμα ἀνθρώπου βδέλυγμα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἐκαλεῖτο, αἰνιγματωδῶς ἐμφαίνων τὸν ἀνδρι-
 20 αὐτὰ, καὶ Ἰώσηπος μαρτυρεῖ, καθὼς προέφημεν. τίς οὖν αὐτοῖς ὑπολείπεται λοιπὸν λόγος, ὅταν τὰς μὲν ἄλλας αἰχμαλωσίας οἱ προφητῆται φαίνονται μετὰ διορισμένον χρόνον

11—p. 417, 2 Chrys. *ib.* cp. 10 Migne 899 *med.* — 13 Matth. 24, 15.

6 ἐλέγχον CF ἐλέγγων R. — 7 τοῖς om. ACEP. — 9 μέχρι καὶ νῦν ABPV καὶ μέχρι νῦν *rell.* (μέχρι τοῦ νῦν Chr.). — 11 ἐπιφανῆν (-νῆν A) AΕ ἐπιφάνην P περιφᾶ B. — 13 προεῖπεν ὁ δαυιὴλ A *in quo* φησὶν· — δαυιὴλ *interciderunt ex homoeotel.* — 14 ὃ εἶπε δαυιὴλ (δαυιὴλ om. B) ὁ προφήτης ABP Chr. om. *rell.* — 18 ὑπὸ τίνος BDFV *et multi* *recc.* — 21 λοιπὸν αὐτοῖς ὑπολείπεται λόγος N *αὐτ.* ὑπολ. λόγος λοιπὸν L. — 22 φαίνονται BDE *et P m. 2.* — διορισμένον (διωρ. FR) χρόνον *codd. praeter E, qui διορισμένων χρόνων exhibere videtur, ut Chr.*

8 αἴλιος *et* 9 αἴλία P. — 21 ὑπολείπεται P Chr.

εἰπόντες, ταύτη δὲ μηδένα χρόνον ὄρισαντες, ἀλλὰ τοῦναντίον εἰπόντες, ὅτι μέχρι συντελείας ἔσται ἡ ἐρημωσις;

Ὅτι μὲν οὖν, εἰ τέλος ἔμελλεν ἡ παρούσα δουλεία λήψασθαι, καὶ τοῦτο ἂν προεῖπον οἱ προφήται καὶ οὐκ ἐβλήσαν, ἰκανῶς ἀπεδείξαμεν τὰς αἰχμαλωσίας ἀπάσας μετὰ προρρη- 5
σεως δεῖξαντες αὐτοῖς ἐπενεχθείσας, τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, τὴν ἐν Βαβυλῶνι, τὴν ἐπ' Ἀντιόχου. ἐκάστη γὰρ τούτων καὶ τόπον καὶ χρόνον προανακηρυχθέντα διὰ τῶν θείων γραφῶν ἀπεδείξαμεν. τῇ παρουσίᾳ δὲ οὐδείς προφήτης ὥρισε χρό- 10
νον, ἀλλ' ὅτι μὲν ἤξει καὶ ἐρημώσει πάντα καὶ μεταστήσει τὴν πολιτείαν καὶ μετὰ πόσον χρόνον τῆς ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανόδου συμβήσεται, προεῖπεν ὁ Δανιήλ, ὅτι δὲ τέλος ἔξει καὶ στήσεται πού τὰ κακὰ ταῦτα οὔτε ἐκεῖνος ἐδήλωσεν, οὔτε ἄλλος τις προφήτης, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον, ὡς εἴρηται, προεῖπεν, ὅτι ἕως συντελείας καθέξει αὐτοὺς ἡ ταλαιπωρία 15
αὕτη. καὶ μάλα εἰκότως. καὶ γὰρ μαρτυρεῖ τοῖς εἰρημένοις ὁ τοσοῦτος διαγενόμενος χρόνος καὶ οὔτε ἔχνος οὔτε προοίμιον χρηστῆς μεταβολῆς ἐνδειξάμενος, καὶ ταῦτα πολλάκις ἐπιχειρησάντων αὐτῶν ἀναστῆσαι τὸν ναὸν ἐπὶ Ἀδριανοῦ 313 Μ.
καὶ Κωνσταντίνου καὶ Ἰουλιανοῦ, καὶ διακωλυθέντων πρῶ- 20
τον μὲν ὑπὸ στρατιωτῶν, ὕστερον δὲ ἐπὶ τοῦ παραβάτου πυρὸς τῶν θεμελιῶν ἐκπηδήσαντος καὶ κατασχόντος αὐτοὺς τῆς ἀκαίρου φιλονεικίας τε καὶ παραβάσεως. ὅθεν τοίνυν λεγέτωσαν ἡμῖν, τίνος ἕνεκα ἐν Αἰγύπτῳ μὲν τοσοῦτον δια-

3 — p. 419, 17 Chrys. *ib.* VI, 2 Migne 905.

1 ταύτη — 2 εἰπόντες *om.* CEFLR. — 3 εἰ] εἰς ACFNV *et* *recc.* nonnulli, *lit. corr. in* ADV. — 5 τὰς—9 ἀπεδείξαμεν *om.* N *ex homoeotel.* — 7 ἐπὶ BFL. — ἐκάστης CEFLR. — 8 τόπων καὶ χρόνων CRV τόπους καὶ χρόνους E. — 12 ὁ *om.* AF. — 15 ἕως τῆς συντελείας LP. — 16 αὕτη *om.* F *et recc.* plerique. — 17 καὶ ὁ τος. AV. — 19 αὐτῶν ἐπιχειρησάντων B αὐτῶν *om.* *recc.* multi. — 20 καὶ κωνσταντίνου FP Chr. *om.* R καὶ κωνσταντίου *rell.* — διακωλυθέντων ABNPV Chr. κωλυθέντων CEFLR.

1 ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον P Chr. — 4 προεῖπον ἂν P.

τρίψαντες χρόνον ἐν κακουχίᾳ ἑλέους ἔτυχον, καὶ εἰς Βαβυ-
 λῶνα πάλιν ἀπενεχθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια, καὶ ὑπ'
 Ἀντιόχου τσαῦτα κακὰ παθόντες αὐτῶν πρὸς τὸ πρότερον
 ἐπανῆλθον σχῆμά τε καὶ ἀξίωμα, νῦν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον
 5 γεγένηται, ἀλλὰ φ' ἐτῶν ἐξ ἑκείνου διελθόντων οὐδὲ ἀίνιγμα
 τοιαύτης μεταβολῆς ὁρῶμεν φαινόμενον οἶον τὸ πρότερον;
 εἰ δὲ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν προβάλλονται καὶ εἴποιεν ὅτι· ἐπεὶ
 ἡμάρτομεν τῷ θεῷ καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀπολαμβάνομεν τὴν
 οἰκίαν χώραν, πάλιν δ' ἂν εἰκότως αὐτοὺς ἐρήσομαι· διὰ
 10 τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν, ὧ Ἰουδαῖοι, τῆς Ἱερουσαλήμ ἔξω δια-
 τρίβετε χρόνον τοσοῦτον; καὶ τί τὸ καινὸν καὶ παράδοξον;
 μὴ γὰρ νῦν ἐν ἀμαρτίαις ζῆτε μόνον, παρὰ δὲ τὴν ἀρχὴν
 ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κατορθώμασιν. οὐκ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀφ-
 χῆς μυρίαις συνανεστράφητε παρανομίαις; οὐχί, τῆς θαλάσ-
 15 σης σχιζομένης, καὶ τῶν πετρῶν βηγγυμένων, καὶ τοσοῦτων
 θαναμάτων γινομένων ἐπὶ τῆς ἐρήμου, προσεκυνήσατε μόσχον;
 οὐ τὸν Μωϋσέα λίθοις βάλλοντες καὶ ἑτέροις μυρίοις τρόποις
 ἀνελεῖν ἐπεχειρήσατε πολλάκις καὶ τὸν θεὸν παρωργίζετε
 βλασφημοῦντες; οὐ τῷ Βεελφεγῶρ ἐτελέσθητε; οὐ τοὺς υἱοὺς
 20 ὑμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἐθύσατε τοῖς δαιμονίοις καὶ τοὺς
 ἄλλοτρίους θεοὺς ἐθεραπεύσατε; οὐ πᾶν εἶδος ἀμαρτίας καὶ
 κακίας ἐπεδείξασθε; πῶς οὖν ὑμᾶς οὐκ ἀπεστράφη τότε ὁ
 θεός, ἀλλὰ μετὰ τὰς παιδοκτονίας, μετὰ τὰς εἰδωλολατρίας,

2 ἀναχθέντες A m. 1 corr. ex ἀχθέντες. ἀχθέντες M (ἀπα-
 χθέντες Chr.). — πάλιν ἐπανεχθέντες ἦλθον V. — ἐπανῆλθον
 πάλιν εἰς N (sed inest etiam prius πάλιν). — 3 πολλὰ (πάλιν
 πολλὰ M) τσαῦτα κακὰ CEFN πολλὰ κακὰ τσαῦτα R πάλιν
 τσαῦτα κακὰ L. — 7 προβάλλονται ELM et rec. quidam παρα-
 βάλλονται A προβάλλονται C (qui et εἴπωσι). — ὅτι om. AB. —
 8 ἡμάρτομεν A C F N P V. — 9 ἴδιαν B C M R. — 13 οὐκ — 14 παρα-
 νομίαις om. A. — 14 συνανεστράφητε FPV Chr. συνεστράφητε B C
 LN συνεστράφητε ER. — 17 βαλόντες ELM. — 18 ἐπιχειρήσατε P
 ἐπιχειρήσαντες (om. seq. καὶ) F. — παρωργίζετε A C M P R V. —
 20 τοῖς δαιμ. ἐθύσατε FL. — 22 τότε οὐκ ἀπεστράφη N τότε
 om. A. — 23 μετὰ τὰς παιδοκτονίας om. B τὰς om. C D E L. —
 εἰδωλολατρίας C E M V et rec. plerique.

μετὰ τὴν πολλὴν ἀγνωμοσύνην καὶ προφῆτας ἀφῆκε παρ' ὑμῖν εἶναι διαφόρους, καὶ σημεῖα εἰργάζοντο καὶ θαύματα παράδοξα; τίνος οὖν ἔνεκεν πάλοι μὲν ἀσεβοῦντες καὶ δεινὰ 314 M. μυρία διαπραττόμενοι τοσαύτης εὐνοίας ἀπηλεύετε παρὰ θεοῦ καὶ προστασίας καὶ προμηθείας, νῦν δὲ οὔτε εἰδωλολατροῦν- 5 τες οὔτε παιδοκτονοῦντες ἐν αἰχμαλωσίᾳ διηνεκεῖ καὶ ταλαιπωρίᾳ διάγετε; μὴ γὰρ ἕτερος ἦν θεὸς τότε καὶ ἕτερος νῦν. οὐκ αὐτός ἐστιν ὁ καὶ ἐκεῖνα οἰκονομῶν καὶ ταῦτα νῦν ἐργαζόμενος; διὰ τί, ὅτε μείζονα μὲν ἦν τὰ ἀμαρτήματα, πολλὴ δόξα ὑμῖν ἦν παρὰ θεοῦ, ὅτε δὲ ἐλάττονα πλημμελεῖτε νῦν, 10 παντελῶς ὑμᾶς ἀπεστράφη καὶ ἀτιμίᾳ παρέδωκεν ἀπεράντως; ἀλλὰ κἂν ὑμεῖς σιγήσητε, οἱ λίθοι κεκραῶνται. ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τοῦ δεσπότητος τὰς χεῖρας ἐξετείνετε, διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ὑμῖν διόρθωσις οὐδὲ συγγνώμη λοιπὸν οὐδὲ ἀπολογία. τότε μὲν γὰρ εἰς δούλους ἦν τὰ τολμώμενα, νῦν δὲ πάντα 15 ἐκεῖνα τὰ παλαιὰ σαφῶς ἀπεκρύψατε διὰ τῆς εἰς τὸν κοινὸν δεσπότην Χριστὸν μανίας, ὅθεν καὶ μειζόνως κολάζεσθε. καὶ οὐδ' οὕτως ἀπέχεσθε τῆς πατρικῆς ἐμβρονησίας τε καὶ λύσσης, πλάνον αὐτὸν καὶ παράνομον ἀποκαλοῦντες. εἰ οὖν πλάνος ἦν ὁ Χριστός, ὡς φατε, καὶ παράνομος, ἐχρῆν μᾶλλον ὑμᾶς εὐδοκιμησαί, ὅτι αὐτὸν ἀπεκτείνετε. εἰ γὰρ ὁ Φινεὲς ἕνα τινὰ παρανομοῦντα ἀνελὼν ὀλόκληρον τὴν κατὰ τοῦ ἔθνους ὀργὴν ἔπαυσεν (ἔστι γὰρ Φινεὲς καὶ ἐξιλάσατο, καὶ ἐκόπασεν ἢ θραῦσις, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύ-

18 — p. 420, 1 Chrys. *ib.* VI, 3 Migne 907 *med.* — 23 Psalm. 105 (106), 30.

1 καὶ om. CEFLNR. — 3. 4 μυρία δεινὰ διαπραττ. V μυρία διαπρα. δεινὰ B. — ἀπελεύετε LV ἀπελεύσατε C ἀπολάβεται M. — 5 καὶ προμηθείας καὶ προστασίας C καὶ προστασίας om. F. — οὔτε — οὐδὲ A οὐδὲ — οὐδὲ C. — 6 διηνεκεῖ LPV δεινὴ AB. — 7 ἦν θεὸς τότε DEP ἦν ὁ θεὸς τότε AB θεὸς ἦν τότε CFMV *et rec.* quidam ὁ θεὸς ἦν τότε *rec.* alii ἦν τότε θεὸς L Chr. — 9 διότι codd. *praeter* AFP. — 18 οὐδὲ οὕτως codd. *praeter* ABP.

19 λύττης P. — 24 αὐτῷ φησιν εἰς P.

νην), πολλῶ μᾶλλον ἐφ' ὑμῶν ἔδει τοῦτο γενέσθαι, εἴ γε παράνομος ἦν ὁ ὑφ' ὑμῶν σταυρωθεὶς. καὶ πόθεν δῆλον, φησὶν, ὅτι τέλεον ἀπεστράφη ἡμᾶς ὁ θεός; τῶν πραγμάτων αὐτῶν βοῶντων καὶ σάλπιγγος λαμπροτέραν ἀφιέντων φωνήν διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως, διὰ τῆς ἐρημώσεως τοῦ ναοῦ, διὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων. ἀλλ' ἄνθρωποι, φησὶν, ἡμῖν ἐπήγαγον ταῦτα, οὐχ ὁ θεός. εἰ οὖν ἀνθρώπων ἦν ἔργα ταῦτα, καὶ οὐ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ, ἔδει μέχρι τῆς ἀλώσεως τὰ ὑμέτερα στήναι καὶ μὴ περαιτέρω προελθεῖν ὑμῖν τὴν ἀτιμίαν τε καὶ κάκωσιν. πλὴν ἔστω κατὰ τὸν
 315 M. ὑμέτερον λόγον, ὅτι τὰ τελεῖα κατέστρεψαν ἄνθρωποι καὶ τὴν πόλιν καθεῖλον καὶ τὸν βωμὸν ἀνέστρεψαν. μὴ καὶ τοὺς προφήτας ἄνθρωποι κατέπαυσαν; μὴ καὶ τὴν τοῦ πνεύματος χάριν καὶ τᾶλλα τὰ σεμνὰ τὰ παρ' ὑμῖν αὐτοὶ κατέλυσαν,
 15 οἷον τὸ φωνὴν ἐκ τοῦ ἑλαστηρίου φέρεσθαι, τὴν ἐπὶ τῶν χρίσματι γινομένην ἐνέργειαν, τὴν ἐπὶ τῶν λίθων τοῦ ἱερέως δῆλωσιν; καὶ γὰρ ἡ Ἰουδαϊκὴ πολιτεία οὐχὶ κάτωθεν εἶχε τὰς ἀρχὰς ἀπάσας, ἀλλὰ τὰς πλεοῦς καὶ σεμνοτέρας ἄνωθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν. οἷον τι λέγω, θυσίας γίνεσθαι συγχωρη-
 30 σας, ὁ μὲν βωμὸς ἦν κάτω καὶ τὰ ξύλα καὶ ἡ μάχαιρα καὶ ὁ ἱερεὺς, τὸ δὲ πῦρ τὸ μέλλον ἐν τοῖς ἀδύτοις ἐκείνοις ἵεναι καὶ δαπανᾶν τὰς θυσίας ἄνωθεν τὴν ἀρχὴν εἶχεν. οὐ γὰρ ἄνθρωπος εἰς τὸν ναὸν εἰσήγε πῦρ, ἀλλὰ φλόξ ἄνωθεν κατενεχθεῖσα τὴν ἐπὶ τῆς διακονίας ἐπλήρου θυσίαν. πάλιν

2—6 Chrys. *ib.* paullo post Migne 908 *med.* — 6—p. 421, 13 Chrys. *ib.* VI, 4 Migne 908 *fin.*

3 ὑμᾶς ABCMR. — 10 καὶ τὴν κάκωσιν AV. — 11 οἱ ἄνθρωποι BRV Chr. — 12 ἀνέστρεψαν F Chr. κατέστρεψαν A. — 14 τὰ ἄλλα B Chr. — 15 οἷον ABPV Chr. *om.* *rell.* — 16 γινομένην BCDEF P γενομένην ALVR Chr. φερομένην M. — 17 ἡ *spr.* v. A *m.* 1 *ut vid.* *om.* C. — 19 γίνεσθαι CEFLNPV γενέσθαι ABR Chr. — 21 ὁ *om.* EP.

10 ὑμῶν P Chr.

εἴ ποτε ἔδει τι μαθεῖν, ἀνὰ μέσον τῶν Χερουβὶμ ἐκ τοῦ Ἐλαστηρίου φωνή τις ἐφέρετο καὶ τὰ μέλλοντα προύλεγεν. ὡσαύτως ἐπὶ τῶν λίθων τῶν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἀρχιερέως, ὅπερ ἐκάλουν δήλωσιν, ἐγίνετό τις ἔκλαμψις καὶ τὰ μέλλοντα προσεήμαιεν. ὁμοίως, ἦνίκα χρεῖσθαι ἔδει τινά, 5 πνεύματος ἐφίπτατο χάρις, καὶ τὸ ἔλαιον ἀνεπήδα, καὶ προφήται διηκόνουν τοῖς πράγμασι τούτοις, καὶ νεφέλη πολλὰς καὶ καπνὸς τὰ ἄδυτα κατελάμβανεν.

Ἵνα τοίνυν μὴ ἀναισχυντεῖτε μηδὲ ἀνθρώποις λογίσεσθε τὴν ἐρήμωσιν τούτων, οὐχὶ τὴν πόλιν μόνον ἀφήκε πεσεῖν 10 καὶ τὸν ναὸν ἐρημωθῆναι, ἀλλὰ καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα, ἅπερ ἐκ τῶν οὐρανῶν τὰς ἀρχὰς εἶχεν, ἐκποδῶν γενέσθαι πεποίηκεν. τίνος οὖν ἔνεκεν οὐκ ἔχετε νῦν προφήτας οὐδέ τι τῶν λοιπῶν ἐκεῖνων θεῶν; οὐκ εὐδὴλον ὅτι τοῦ Θεοῦ τὰ καθ' ἡμᾶς ἀποστραφέντος; καὶ πόθεν τοῦτο, φησὶν, δὴ- 15 λον; ἀφ' ὧν πρὸ τούτου μὲν ἀσεβοῦντες ἐπετυγχάνετε πάντων, νῦν δὲ δοκοῦντες ἐπιεικέστερον ζῆν μετὰ τὸν σταυρὸν μέλζονα τιμωρίαν ὑπομένετε καὶ οὐδενὸς ἀπολαύετε τῶν προτέρων οὔτε μὴν ἀπολήψεσθε, καθὼς αἱ θεαὶ προορήσεις 316 M. ἐναργῶς δηλοῦσιν. εἰ δὲ βούλεσθε, καὶ ἑτέρους προφήτας 20 ἐφοπλίσωμεν λέγοντας φανερώς ὅτι τὰ μὲν ὑμέτερα τέλος λήφεται, τὰ δὲ ἡμέτερα ἀνθήσει καὶ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἐκταθήσεται τὸ κήρυγμα, καὶ θυσίας ἑτέρας εἰσενεχθή-

13—20 Chrys. *ib.* paullo post Migne 910 *init.* — 20 — p. 423, 2 Chrys. *ib.* V, 12 Migne 902 *init.*

1 τι] τινὰ A om. MV. — ἀναμέσον AFNPR. — 4 ἐγένετο BFV. — ἔκλαμψις LN. — 9 ἀναισχυντεῖτε ABDEFL *et* *recc.* quidam. — λογίσησθε EL λογίσεσθαι AB *et* *recc.* nonnulli. — 12 τὰς ἀρχὰς εἶχεν ABPChr. εἶχε τὰς ἀρχὰς *rell.* — 15 ἡμᾶς FV *et* *recc.* quidam ὁμῶν A *sed* ὧν m. 2 *ex* *as.* — τοῦτο δὴλον φησὶν D δὴλον τοῦτο φησὶν M. — 16 ἐτυγχάνετε (-ται A) AB.

13 Post πεποίηκεν P *add.*: τὸ πῦρ, τὴν φωνήν, τὴν τῶν λίθων ἔκλαμψιν, καὶ τᾶλλα πρὸς τούτοις, οἷον τὸ ὕδωρ τῆς ἐλέγξεως καὶ τὰ ὅμοια. (τὸ πῦρ — τούτοις *etiam* Chr.)

σεται τρόπος, ἐκείνων τῶν παρ' ὑμῖν καταλυθεισῶν. οὐδὲ γὰρ Ἡσαΐαν παράγω τέως μάρτυρα οὔτε Ἰερεμίαν οὔτε τοὺς ἄλλους τοὺς πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας, ἵνα μὴ λέγητε, ὅτι τὰ δεινὰ ἐκείνα ἃ ἔλεγον ἐπὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἐξέβη, ἀλλὰ Μα-
 5 λαχίαν τὸν μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον καὶ τὴν τῆς πόλεως ἀποκατάστασιν σαφῶς περὶ τῶν πραγμάτων ὑμῶν προφητεύσαντα. ἐπειδὴ γὰρ ἐπανῆλθον καὶ τὴν πόλιν ἀπέλαβον καὶ τὸν ναὸν ᾠκοδόμουν καὶ τὰς θυσίας ἐπετέλουν, τὴν μέλλουσαν παντελῆ ταύτην καὶ τελευταίαν ἐρήμωσιν καὶ
 10 τὴν ἀναλρεσιν τῶν θυσιῶν προλέγων φησὶν· εἰ λήψομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν θυσίαν, λέγει κύριος παντοκράτωρ. ὅτι ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ μέχρι δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί μου καὶ θυσία καθαρὰ, ὑμεῖς δὲ βεβη-
 15 λούτε αὐτό. πότε οὖν ταῦτα πεπλήρωται, ᾧ Ἰουδαῖοι, καὶ πότε ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσηνέχθη τῷ θεῷ καὶ θυσία καθαρὰ; οὐκ ἂν ἔχοιτε εἰπεῖν ἕτερον καιρὸν, ἀλλ' ἢ τοῦτον δὴ τὸν μετὰ τὴν Χριστοῦ παρουσίαν, ὡς, εἰ μὴ τοῦτον προλέγοι τὸν καιρὸν μηδὲ τὴν ἡμετέραν θυσίαν, ἀλλὰ τὴν
 20 Ἰουδαϊκὴν, παράνομός ἐστιν ἢ προφητεία. εἰ γὰρ, τοῦ Μωϋσέως κελεύοντος εἰς μηδένα τόπον ἀνάγεσθαι θυσίαν, ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός, καὶ εἰς ἕν χωρίον ἐν Ἱερουσαλήμ συγκλειοντος τὰς θυσίας ἐκείνας, ὁ προφήτης λέγει· ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα μέλλει
 25 προσάγεσθαι καὶ θυσία καθαρὰ, ἐναντιοῦται καὶ μάχεται τῷ

10 Malach. 1, 9 sqq. — 20 Deut. 16, 6.

12 καὶ μέχρι APV (καὶ ἕως Mal.) καὶ om. rell. Chr. — 15 πεπλήρωται ALP et m. 1 ut vid. B (ἐξέβη Chr.) πεπλήρωται (-ονται CE) rell. — ᾧ Ἰουδαῖοι V et recc. nonnulli Chr. — 16 καὶ om. AB. — 17 ἔχετε CF ἔχετε M ἔχετε recc. plerique ἔχεις E. — 19 προλέγει ABCMR Chr. — 21 μωσέως FP et recc. nonnulli. — ἄγεσθαι N.

3 λέγετε P. — 4 μιχαίαν P.

Μωϋσῆ. ἀλλὰ μὴ γένοιτο. περὶ γὰρ ἑτέρας ἐκεῖνος εἶπε
 θυσίας καὶ περὶ ἑτέρας οὗτος. ἀκούσατε δὴ καὶ Σοφονίου
 συμφωνοῦντος τὰ αὐτὰ καὶ λέγοντος· ἐπιφανήσεται κύριος
 ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐξολοθρεύσει πάντας τοὺς θεοὺς ^{817 M.}
 τῶν ἐθνῶν, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου ⁵
 αὐτοῦ. καίτοι γε τοῦτο οὐκ ἔφειτο, ἀλλ' εἰς ἓνα τόπον
 ἐθέσπισε Μωϋσῆς λατρεύειν. ὅταν οὖν ἀκούσητε τῶν προ-
 φητῶν προλεγόντων καὶ προαναφωνούντων ὅτι οὐκέτι εἰς
 μίαν πόλιν οὐδὲ εἰς ἓνα τόπον ἀναγκασθήσονται οἱ ἄνθρω-
 ποι πάντοθεν συνάγεσθαι, ἀλλ' οἴκοι καθήμενος ἕκαστος ¹⁰
 θεραπεύσει τὸ θεῖον, τίνα ἂν ἔχοιτε εἰπεῖν ἕτερον καιρὸν,
 ἀλλ' ἢ τὸν παρόντα τοῦτον, καθ' ὃν τὰ μὲν ἡμέτερα δια-
 λάμπουσι κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, τὰ δὲ ὑμέτερα κατε-
 σβέσθησαν, καὶ ἐν σκότει διαπορεύεσθε κατὰ πᾶσαν τὴν
 οἰκουμένην. ὅτι δὲ πάλιν οὐδὲ παρὰ τὴν ἀρχὴν ὑμῖν δοῦ- ¹⁵
 ναι τὰς τοιαύτας ἠβούλετο θυσίας, ἀκούσατε, τί φησὶν
 Ἑσαίας· τί μοι πλῆθος ἰῶν θυσιῶν ὑμῶν, λέγει κύριος,
 καὶ τίς ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν; εἰ γὰρ ταῦτα
 παρὰ τὴν ἀρχὴν ἐζήτηι, καὶ τοὺς παλαιοὺς πάντας τοὺς
 παρ' αὐτῶν λάμπαντας πρώτους ἂν εἰς τὴν πολιτείαν ἤγαγε ²⁰
 ταύτην. πῶς οὖν ταῦτα, φησὶν, ἐπέτρεψεν; τῇ ὑμέτερα συγ-
 καταβαίνων ἀσθενείᾳ. καὶ καθάπερ ἰατρὸς πυρέττοντα ὄρων
 ἄνθρωπον δυσάρεστόν τινα καὶ ἀκαρτέρητον ἐπιθυμοῦντα
 ψυχροποσίας καὶ ἀπειλοῦντα, εἰ μὴ λάβοι, ἑαυτὸν ἀναιρή-
 σειν, βουλόμενος μείζον κωλύσαι κακὸν τὸ ἕλαττον δίδωσι ²⁵
 πρὸς ἀπαλλαγὴν τελευτῆς βιαίας, οὕτω δὴ καὶ ὁ θεὸς ἐποί-

2—12 Chrys. *ib.* paullo post Migne 903. — 3 Soph. 2, 11.
 — 15 — p. 425, 18 Chrys. *ib.* IV, 6 Migne 879 *fin. praeter verba*
p. 424, 18 ὅθεν φησὶν ὁ δαυὶδ — ἐν ἱερουσαλήμ a Georgio ad-
ditā. — 17 Jes. 1, 11.

1 μωϋσεὶ BE μωσει ex μωσῆ L. — 2 σοφονίου BEMP
 σωφονίου L. — 12 μὲν om. CF. — 13 καὶ κατὰ CF.

7 ἀκούσετε P. — 22 ἱητρός P.

ησεν. ἐπειδὴ γὰρ εἶδε μαινομένους, ἀγχομένους, ἐπιθυμοῦ-
 τας θυσιῶν καὶ παρασκευασμένους, εἰ μὴ λάβοιεν, αὐτο-
 μολήσειεν πρὸς τὰ εἶδωλα, μᾶλλον δὲ οὐ παρασκευασμένους,
 ἀλλὰ καὶ αὐτομολήσαντας ἤδη, ἐπέτρεψε τὰς θυσίας. καὶ
 5 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, δῆλον ἐντεῦθεν. μετὰ γὰρ τὴν
 μυσαρὰν ἑορτήν, ἣν ἐπετέλεσαν τοῖς δαιμονίοις μοσχοποιή-
 σαντες, τότε τὰς θυσίας ἐπέτρεψε μονοουχὶ λέγων· μαίνεσθε
 καὶ βούλεσθε θύειν. οὐκοῦν κἂν ἐμοὶ θύετε. ἀλλ' ὅμως
 καὶ τοῦτο ἐπιτρέψας οὐ μέχρι τέλους ἀφῆκεν, ἀλλὰ διὰ σο-
 318 M. 10 φωτάτης μεθόδου πάλιν ἀπήγαγεν. καὶ ὡσπερ ὁ ἱατρὸς
 ἐκεῖνος συγχωρήσας τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ κάμνοντος εἶτα φιά-
 λην οἴκοθεν κομίσας κελεύσειεν ἐν ταύτῃ μόνῃ τῆς ψυχρο-
 ποσίας μεταλαμβάνειν, καὶ τοῦ κάμνοντος πεισθέντος λάθρα
 τοῖς ἐπιτηδείοις ἐπιτάξειε συντρῆψαι τὴν φιάλην αὐτήν, ἵνα
 15 λανθανόντως καὶ ἀνυπόπτως αὐτὸν ἀπαγάγῃ τῆς ἐπιθυμίας
 ἐκείνης, οὕτω καὶ ὁ θεὸς ἐποίησεν. θύειν ἐπιτρέψας ἐν
 οὐδενὶ τόπῳ τῆς οἴκουμένης εἶασε τοῦτο γίνεσθαι ἀλλ' ἢ ἐν
 τοῖς Ἱεροσολύμοις καὶ μόνον. ὅθεν φησὶν ὁ Δαυὶδ· σοὶ
 πρέπει ὕμνος, ὁ θεός, ἐν Σιών, καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ
 20 ἐν Ἱερουσαλήμ. εἶτα ἐπειδὴ χρόνους τινὰς ἔθυσαν, καθεῖλε

18 Psalm. 64 (65), 1.

2. 3 παρασκευασμένους *utroque loco* BFL *priore loco* EP et
 rec. nonnulli. — 8 καὶ βούλεσθε LNP Chr. τῷ (ᾧ alii) βού-
 λεσθαι R βούλεσθε (om. καὶ) rell. — οὐκοῦν κἂν ἐμοὶ θύετε P Chr.
 οὐκοῦν ἐμοὶ θύετε ABV κἂν ἐμοὶ φησι θύετε R ἐμοὶ φησι θύετε
 (θύετε L) CEFLN. — 10 ἐπήγαγεν BRV. — 12 κελεύσει ἐν
 ταύτῃ AB κελεύσειεν ταύτῃ M. — 14 ἐπιτηδείοις] ἰδίους AF (ἐπι-
 διδοῦσι Chr.). — 16 ἐκείνης] αὐτῆς AB. — ἐν om. N. — 17 γε-
 νέσθαι AEM. — 18 καὶ μόνον ABPV καὶ om. rell. Chr. —
 19 σιών FP.

5 αὕτη *lit. ex ταύτῃ m. 2 ut vid.* P. — ἐστὶν om. P. —
 δηλὸν P. — 10 ἱερατὸς *ut vid.* P. — 16. 17 θύειν μὲν ἐπιτρέψας,
 ἐν οὐδενὶ δὲ τόπῳ P. — 17 ἢ om. P Chr. — 20 *Post Ἱερουσαλήμ*
P add.: καὶ γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ θεὸς καὶ τὸ κατοικητήριον
 αὐτοῦ ἐν σιών [Psalm. 75 (76), 2; 3].

τὴν πόλιν. ὡσπερ ὁ ἰατρὸς διὰ τῆς τοῦ σκεύους συντριβῆς, οὕτω καὶ ὁ θεὸς διὰ τῆς κατὰ τὴν πόλιν καταστροφῆς καὶ ἄκοντας αὐτοὺς ἀπήγαγε τοῦ πράγματος. ἐπεὶ γάρ, εἰ φανερῶς εἶπεν· ἀπόστητε, οὐκ ἂν ἠνέσχοντο ῥαδίως, διὰ τῆς κατὰ τὸν τόπον ἀνάγκης λανθανόντως αὐτοὺς ἀπήγαγε 5 τῆς περὶ τὸ πρᾶγμα μανίας. ἔστω τοίνυν ὁ μὲν ἰατρὸς ὁ θεός, ἡ δὲ φιάλη ἡ πόλις, ὁ δὲ νοσῶν ὁ δυσάρεστος δῆμος τῶν Ἰουδαίων, ἡ δὲ ψυχοποσία ἡ τῶν θυσιῶν ἐπιτροπή καὶ ἐξουσία. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἠβούλετο κατασκευάσαι, τίνος ἔνεκεν εἰς τόπον ἕνα συνέκλεισε τὴν τοι- 10 αὐτὴν θυσίαν ὁ πανταχοῦ παρῶν καὶ τὰ πάντα πληρῶν; τίμος χάριν τὴν μὲν λατρείαν εἰς θυσίαν, τὰς δὲ θυσίας εἰς τόπον, τὸν δὲ τόπον εἰς καιρὸν, τὸν δὲ καιρὸν εἰς μίαν πόλιν συναγαγὼν αὐτὴν πάλιν ἐκείνην κατέστρεψε τὴν πόλιν; καὶ τὸ δὴ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον, ὅτι πᾶσα 15 μὲν ἡ οἰκουμένη τοῖς Ἰουδαίοις ἀνεῖται, ἔνθα οὐκ ἔξεστι θύειν, μόνη δὲ Ἱερουσαλήμ, ἐν ἧ καὶ μόνον θύειν ἔξῃν, ἄβατος καὶ ἔρημος γέγονεν.

Περὶ ὧν μέντοι γε καὶ ἐν ταῖς ἀποστολικαῖς διατάξεσι φησιν ὁ θεῖος λόγος· ἡδὴ δὲ καὶ πρὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκο- 20 νομίας ἐναργῶς ὁ θεὸς εὖ μάλα παρηγεῖτο τὰς τῶν Ἰουδαίων θυσίας ἑξαμαρτόντας εἰς αὐτὸν πολλάκις καὶ οἰομέ- 319 M. νους διὰ θυσίας ἀλλ' οὐ διὰ μετανοίας αὐτὸν ἐξευμενίζεσθαι. φησὶ γὰρ διὰ τῶν προφητῶν· ἵνα τί μοι φέρετε λίβανον ἐκ Σαβᾶ καὶ κινάμωμον ἐκ γῆς μακρόθεν; τὰ δλοκαυτώματα 25

19—p. 427, 9 Const. Apost. VI, 22. — 24 Jer. 6, 20.

1 ὡσπερ ὁ ἰατρὸς ABP καὶ ὡσπερ ὁ ἰατρὸς L καὶ ὡσπερ (om. ὁ ἰατρὸς) CEFNRV. — 7 ἡ δὲ φιάλη ἡ πόλις om. A. — φιάλη lit. corr. ex φιάλης D φιάλης recc. plerique φιάλης L φιάλις CEM φιάλις F. — 14 ἐκείνην om. CR. — 16 οὐκ ἔστιν EMRV. — 18 ἄβατος αὐτοῖς καὶ FN ἄβατος γὰρ καὶ ERV. — 19 γε om. A. — καὶ om. CENRV. — 22 ἑξαμαρτῶντας CFLNRV ἑξαμαρτόντας AB. — 25 σαβᾶ DEP σαββᾶ B. — κινάμωμον CEFN.

ὑμῶν οὐκ ἔστι δεκτά, καὶ αἱ θυσίαι ὑμῶν οὐκ ἡδυνάν μοι.
 καὶ συναγάγετε τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν μετὰ τῶν θυσιῶν
 ὑμῶν καὶ φάγετε τὰ κρέα, ὅτι οὐκ ἐντειλάμην ὑμῖν, ἡνίκα
 ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου περὶ θυσιῶν καὶ ὀλοκαυ-
 5 τωμάτων. καὶ τί μοι πλήθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; πλήρης
 εἰμι ὀλοκαυτωμάτων κριῶν καὶ στέαρ ἀρνῶν καὶ αἷμα ταύ-
 ρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐδ' ἂν ἔρχεσθε ὀφθῆναι
 μοι. τίς γὰρ ἐξεθήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν
 τὴν αὐλήν μου οὐ προσθήσεσθε ἔτι. εἰν φέρητέ μοι σεμί-
 10 δαλιν, μάταιον. θυμίαμα βδέλυγμά μοι ἔστιν, τὰς νεομη-
 νίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχο-
 μαι, νηστείαν καὶ ἀργίαν καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ
 ψυχὴ μου. ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησμόνην. καὶ ἀπόστησον
 ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ᾠδῶν σου, καὶ ψαλμὸν ὀργάνων σου οὐκ
 15 ἀκούσομαι. καὶ οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους οὐδὲ
 ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους. ἐμὴ γὰρ ἔστιν ἡ οἰκου-
 μένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. μὴ φάγομαι κρέα ταύρων ἢ
 αἷμα τράγων πίομαι. θύσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως. καὶ
 θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον. καὶ ἀπλῶς ἐν πά-
 20 σαις ταῖς γραφαῖς ὁμοίως τὰς θυσίας ἀπαναίνεται διὰ τὸ
 ἕξαμαρτάνειν αὐτοὺς εἰς αὐτὸν ἐξ ἄκρας κακίας καὶ ἀπει-
 θείας τε καὶ σκληροκαρδίας. θυσίαι, γὰρ φησιν, ἀσεβῶν βδέ-

2 Jer. 7, 21; 22. — 5 Jes. 1, 11—14. — 13 Amos 5, 23. —
 15 Psalm. 49 (50), 9; 12—14. — 19 Psalm. 50 (51), 19. —
 22 Prov, 21, 27.

1 οὐκ ἔτι B οὐκ εἰσι RV Jer. — οὐχ ER. — ἡδυναν EFR
 ἡδυναν sine spir. LP. — 2 μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν om. DL. —
 3 τὰ κρέα ABP Const. τὰ om. rell. Jer. — 5 καὶ τί — 6 ὀλοκαυ-
 τωμάτων om. FM. — 6 καὶ κριῶν F om. L et recc. quidam. —
 7 τράγων καὶ ταύρων ELN. — ἔρχεσθαι ACM ἔρχησθε EFRV.
 — 8 ὑμῶν] μου ABELV. — 9 φέρετε (-ται M) MP. — 12 ἀρ-
 γείαν AFLNPV. — 16 χιμάρους AP χιμάρους EL. — 21 κα-
 κίας τε καὶ ἀπειθείας καὶ L. — 22 τε om. V. — φησίον post κυρίω
 p. 427, 1 ins. B om. R.

13 καὶ ἐγενήθητε P. — 18. 19 αἰνέσεως. θυσία γὰρ τῷ P.
 — 20 τὰς θυσίας αὐτῶν P (αὐτῶν τ. θ. Const.).

λυγμα κυρίω· καὶ γὰρ παρανόμως προσφέρουσιν αὐτάς. καί· 920 M.
 θυσιάαι αὐτῶν ὡς ἄρτος πένθους αὐτοῖς, καὶ πάντες οἱ ἐσ-
 θιόντες αὐτάς μολυνθήσονται. διὸ δὴ καὶ τῷ Σαοὺλ ὁ
 θεῖος Σαμουὴλ ἔλεγεν· ἀγαθὴ ἀκοή ὑπὲρ θυσίαν, καὶ ἀκρό-
 αμα ὑπὲρ στέαρ κριῶν. ἰδοὺ γὰρ οὐ θέλει κύριος θυσίαν 5
 ὡς τὸ εἰσακούειν αὐτοῦ. εἰ τοίνυν καὶ πρὸ τῆς παρουσίας
 αὐτοῦ ὑπὲρ θυσίαν καρδίαν καθαρὰν ἐπεζήτηει καὶ πνεῦμα
 συντετριμμένον, πολλῶ μᾶλλον ἔλθων ἔπαυσε τὰς δι' αἱμά-
 των θυσίας, οὐδὲ πάσαι δεόμενος αὐτάς, ὡς εἴρηται, ἀλλ'
 εἰ βουληθῶσι συγχαρῶν καὶ εἰ ἀπὸ γνώμης ὀρθῆς προσ- 10
 οἴσουσιν. ὅθεν φησὶν· εἰ θύειν ἐπιθυμεῖς, οὐ δεομένω μοι
 θῦε. ὁπότε δὲ τούτων ἀμνήμονες ἐγένοντο καὶ μόσχον ἀντὶ
 θεοῦ θεὸν ἐπεκαλέσαντο καὶ τούτω τὴν αἰτίαν τῆς ἐξ Αἰγύ-
 πτου πορείας ἐπεγράψαντο λέγοντες· οὗτοι οἱ θεοὶ σου, Ἰσ- 15
 ραήλ, οἱ ἐξαγαγόντες σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀπαρησά-
 μενοι θεὸν τὸν διὰ Μωσέως ἐπισκεψάμενον αὐτοὺς ἐν τῇ
 θλίψει αὐτῶν, τὸν τὰ σημεῖα ἐπὶ χειρὸς καὶ ῥάβδου ποιησά-
 μενον, τὸν Αἰγυπτίους δεκαπλήγῳ πατάξαντα, τὸν ἐρυθρὰν
 θάλασσαν εἰς διαιρέσεις διελόντα καὶ διαγαγόντα αὐτοὺς ἐν
 μέσῳ τοῦ ὕδατος ὡς διὰ ξηρᾶς, τὸν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν 20
 βυθίσαντα, τὸν εἰς Μερρὰν τὴν πικρὰν πηγὴν γλυκάναντα,
 τὸν ἐκ πέτρας ἀκροτόμου ὕδαρ εἰς πλησμονὴν ἀναβλύσαντα,
 τὸν στύλῳ νεφέλης καὶ στύλῳ πυρὸς σκιάζοντα αὐτοῖς διὰ
 θάλπος ἄμετρον καὶ φωτίζοντα καὶ ὀδηγοῦντα τοὺς οὐκ

2 Hos. 9, 4. — 4 I. Reg. 15, 22. — 9—p. 429, 2 Const.
 Apost. VI, 20. — 14 Exod. 32, 4.

1 κυρίω ABFP τῷ κυρίῳ CDEL τῷ θεῷ MRV. — 4 ἀκοή
 ἀγαθὴ ABV. — 6 ὡς] εἰς ACELV. — ἀκούειν BR. — 9 αὐταῖς F
 αὐτῶν BCN. — 12 θῦε codd. — 16 τῇ om. CF. — 21 τοὺς εἰς
 AEV τὴν εἰς B. — 23 αὐτοὺς BCFL.

7 ἐπιζητεῖ P. — 10 εἰ ante ἀπὸ om. P. — 12 Post θῦε
 add.: ἐμὴ γὰρ ἐστὶν ἠκουμένη (l. ἡ οἰκ.) καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς
 [Psalm. 49 (50), 12] P Const. — 15 ἐξάγοντες P.

εἰδότας ὅπου πορευθῶσιν, τὸν ἐξ οὐρανοῦ μαννοδοτήσαντα αὐτοῖς καὶ ἐκ θαλάσσης κρεοδοτήσαντα ὀρυγομήτραν, τὸν ἐν τῷ ὄρει νομοθετήσαντα αὐτοῖς, οὗ τῆς θείας καὶ βροντοφόρου φωνῆς ἠξιώθησαν ἀκοῦσαι· τοῦτον ἀπηρνήσαντο

821 M. 5 εἰπόντες τῷ Ἀαρῶν· ποιήσον ἡμῖν θεοὺς, οἱ προπορεύονται ἡμῶν, καὶ ἐμοσχοποίησαν χωνευτὸν καὶ ἔθυσαν τῷ εἰδώλῳ. κἀντεῦθεν οὖν ὀργισθεὶς ὁ μακρόθυμος κύριος ἄτε δὴ ἀχαριστηθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἔδησεν αὐτοὺς δεσμοῖς ἀλύτοις, στιβῶσει φορτισμοῦ καὶ σκληρότητι κλοιοῦ, καὶ οὐκέτι εἶπεν· ἐὰν

10 δὲ ποιήσης, ὡς πρὸ τῆς μωσχοποιίας εἴρηκεν, ἀλλὰ· ποιήσον θυσιαστήριον καὶ θύε διηνεκῶς. ἐπιλήσμων γὰρ ὑπάρχεις καὶ ἀχάριστος, ἵνα συνεχῶς ὑπομιμνήσκῃ μου. ἐπεὶ οὖν τῇ ἐξουσίᾳ κακῶς ἀπεχρήσαντο οἱ τάλανες καὶ ἀγνώμονες, ἀνάγκην ἐπέδηκε λοιπὸν θύειν καὶ βρωμάτων ἀπέχεσθαι

15 τινων, καὶ ζώων διαφορὰς καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων διέστειλεν, καίτοι παντὸς ζώου καθαρῶν τεγγάνοντος (πάντα γὰρ ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς κατὰ λίαν), καὶ δὴ καὶ ἀφορισμοὺς προσέταξε καὶ καθαρμούς καὶ βαπτισμούς καὶ ἄντισμούς καὶ ἀγγελίας καὶ ἀργίας διαφόρους, ὧν παρακούοντες τιμω-

20 ρίαν ὠρίσατο, ἵνα πιεζόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ κλοιοῦ ἀγχόμενοι τῆς πολυθέου πλάνης ἐκστήσωνται. οὐκοῦν διὰ τὴν σκληροκαρδίαν αὐτῶν ἐπέδησεν αὐτούς, ὅπως διὰ τοῦ θύειν καὶ ἀργεῖν καὶ ἀγνίζεσθαι καὶ τὰ τοιάδε παρατηρεῖσθαι εἰς ἔν-

4 Exod. 32, 1.

2 αὐτοῖς BP Const. αὐτοὺς rell. — καὶ ἐκ θαλ. κρεοδοτήσαντα om. F. — κρεοδοτήσαντα BEV. — 3 τῷ om. AV. — αὐτοὺς ABCF. — 8 αὐτοῖς B et recc. nonnulli. — στηβῶσει BCDEF στηβῶσι F στιβῶσι MV recc. quidam στυβάσι recc. alii. — 11 θύε codd. praeter BC: — 18 ἀναμιμνήσκῃ recc. plerique ἐπιμνήσκῃ B ἐπιμνήσκεις M. — 14 ἀνάγκη BP et recc. quidam. — 18 καθαρισμούς CF Const. — καὶ ἄντ. καὶ καθαρμ. καὶ βαπτισμούς B καὶ βαπτισμούς om. R. — 19 ἀργείας ABFLP. — 21 ἐκστήσονται ACFN et recc. plerique.

11 ὑπάρχεις P.

νοϊαν ἔρχονται θεοῦ τοῦ ταῦτα διαταξαμένου αὐτοῖς καὶ νομοθετήσαντος. οἷ γε μοχθηρὰ τρόπον καὶ γνώμης ἀγνώμονος οὐ διελλίμπανον ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θεοῦ καὶ παρατρεπόμενοι προσεκύνουν ἀντὶ τοῦ κτίστου τὴν κτίσιν, καὶ ποτὲ μὲν, ὡς εἴρηται, 5 μοσχοποιήσαντες, ποτὲ δὲ τῷ Βεελφεγῶρ προσκυνήσαντες, ἄλλοτε δὲ τὸν Βάαλ καὶ τὸν Θαμούζ καὶ τὴν Σιδωνίαν Ἀστάρτην καὶ τὸν Μολχώμ καὶ τὸν Χαμῶς, καὶ ποτὲ μὲν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, ἃ ὁ θεὸς εἰς φραῦσιν ἀνθρώποις ἐποίησε καὶ οὐκ εἰς προσκύνησιν, ποτὲ 10 δὲ καὶ ἄλογα ζῶα, ὡς παρ' Αἰγυπτίοις τὸν Ἄπιν βοῦν καὶ τὸν Μενδήσιον τράγον, καὶ θεοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, 322 M. ὡς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. ταύτῃ τοι προδήλως ἀπειλῶν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἔλεγε διὰ τοῦ προφήτου· μὴ μικρὸν τοῦτο τῷ οἴκῳ Ἰούδα ποιεῖν τὰ βδελύγματα ταῦτα ἃ ἐποίησαν, ὅτι ἐπλησαν 15 τὴν γῆν ἀνομίας τοῦ παροργίσει με. διὸ τοίνυν εἰκότως ἐξολοθρεύθησαν ὡς τὸν θεὸν παροργίζοντες καὶ τὴν ἀγίαν γῆν ἐκελίην καταμαίνοντες ἀπ' ἀρχῆς ἕως τῆς ἐσχάτης καὶ τελευταίας ἀλώσεως ταύτης ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου.

Καὶ γὰρ διάφοροι ταύτην ἐλόντες καὶ καθελόντες, φησὶ 20 Θεοδώρητος, πάλιν εἰς τὸ ἀρχαῖον ὁ θεὸς ἀπενκατέστησεν ἀξιωμακά τε καὶ σχῆμα, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι. πρῶτος μὲν γὰρ

2—16 Const. Ap. V, 12. — 14 Ez. 8, 17.

1 ἔρχονται BE et rec. plerique. — τοῦ θεοῦ ALR. — 2 γνώμης ἀγνώμονος καὶ τρόπον N. — 7 δὲ om. BR. — βαὰλ E βὰλ C. — σιδωνίαν BLM et rec. multi. — 8 μολχώμ AEV μολχὸν vel μόλχον R μελχῶ F μολδχ B Const. — χαμῶς ACFML et rec. nonnulli. — 10 ἀνθρώπων ἐποίησε BM ἐποίησε ἀνθρώποις V ἀνθρώποις om. L. — 12 μενδίσιον ACP μενδέσιον B. — 17 ἐξολοθρεύθησαν BDEFL ἐξολοθρεύθησαν rell. — 18 καταμαίνοντες CE καταμένοντες B. — καὶ ἕως FL. — 19 τῆς ἐπὶ FL. — 20 καὶ καθελόντες ABPV om. rell. — 22 πρῶτος ABP πρῶτον rell.

4 τὸν θεὸν P. — 6 τὸν βεελφεγῶρ P Const.

Θεγλαφασάαρ δοριάλωτον ἔλαβε τῶν δέκα φυλῶν τὸ πλεῖ-
 στον, δεύτερος δὲ Σαλμανασάρ τὴν Σαμάρειαν καὶ τὰς περὶ
 αὐτὴν ἐξηνδραπόδισε πόλεις, τρίτος δὲ ὁ Σαναχηρεὶμ τὰς
 μὲν ἄλλας τῆς Ἰουδαίας ἐπολιόρησε πόλεις καὶ πολλοὺς
 5 μεταώκησεν αἰχμαλώτους, ἐπιστρατεύσας δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις
 ἀλαξονικῶς τε καὶ δυσσεβῶς ἐκομίσατο δικαίως τῆς βλασφη-
 μίας τὰ ἐπίχειρα θεηλάτῳ πληγῇ τὴν στρατιὰν ἀπολέσας,
 καὶ μετ' αἰσχύνης ἀναξεύξας ὑπὸ τῶν ἰδίων τέκνων ἀναι-
 ρεῖται. μετὰ δὲ τοῦτον Ναβουχοδονόσορ ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει
 10 τῆς βασιλείας Ἰωακείμ υἱοῦ Ἰωσίου μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν
 Ἰουδαίαν ἀφικόμενος καὶ πολλὰ τάλαντα χρυσοῦ καὶ ἀργυ-
 ρίου λαβὼν καὶ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους αἰχμαλώτους πολ-
 λούς καὶ μέρος ἐκ τῶν ἱερῶν σκευῶν ὑπέστρεψε δασμὸν
 ἐπιθεὶς τῷ λαῷ καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον ὁ μὲν Ἰωακείμ τὸν
 15 φόρον ἠθέτησεν, ὁ δὲ Ναβουχοδονόσορ τῷ ἐνδεκάτῳ ἔτει
 τῆς τούτου βασιλείας, ὀγδόῳ δὲ τῆς οἰκείας ἡγεμονίας, πάλιν
 ἐπιστρατεύει τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ τὸν μὲν Ἰωακείμ ἀνελθὼν
 καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ῥιφῆναι κελεύσας ἄταφον ἐπὶ πολὺν
 323 M. 20 ἐπὶ Ἰωακείμ υἱὸν Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα· οὐαὶ ἐπὶ τὸν

19 Jer. 22, 18; 19.

1 Θεγλαθφασάαρ V Θεγλαφασάαρ AM Θεγλαφασάαρ L γλα-
 φασάαρ D. — δοριάλωτον (δωρ. A) ACP δορυάλωτον (δωρ. N) rell.
 — 2 δεύτερον V et recc. nonnulli. — σαλμανασάρ ABLV σαλ-
 βανασάρ C. — καὶ τὴν σ. CELN τὴν τε σ. F. — σαμαρείαν CN
 σαμαρίαν A. — 3 τρίτος—4 πόλεις om. N. — τρίτον C. — σενα-
 χηρεὶμ (-χειρεὶμ A -χειριμ LP -χεριμ F) AEFLLPR σεναχηρεὶμ
 (-χειριμ C) CV. — 4 καὶ—5 αἰχμαλώτους om. CF v. 3 post πό-
 λεις ins. L. — 5 μεταώκησε BNP et recc. plerique. — 7 τὰ
 πείχειρα A ταπίπειρα P. — στρατιὰν EL στρατείαν A στρατίαν
 CN στρατείαν FPRV στῆρά B. — 16 τῆς τούτου βασιλείας AP
 τῆς βασ. αὐτοῦ B τῆς αὐτοῦ βασ. rell. — 16.17 ἐπιστρατεύει
 πάλιν B πάλιν om. L. — 18 πολὺν codd. praeter CE. — 19 κατέ-
 ἔλειπε N.

10 ἰωακίμ P et sic deinceps. — 12 καὶ om. P.

ἄνδρα τοῦτον· οὐ μὴ κόψονται αὐτόν, ὧ ἀδελφέ, οὐδὲ μὴ κλαύσονται αὐτόν, οἴμοι κύριε καὶ οἴμοι ἀδελφέ, ἀλλὰ ταφήν ὄνου ταφήσεται καὶ συμψηφισθεὶς θιφήσεται ἐπέκεινα τῆς πύλης Ἱερουσαλήμ), τοὺς δὲ ἐν τέλει πάντας αἰχμαλώτους λαβῶν καὶ τοῖς ὑπολειφθεῖσι χειροτονήσας βασιλέα Ἰεχωνίαν ⁵ υἱὸν Ἐλιακεῖμ ἀπήρην εἰς Βαβυλῶνα. εἶτα καὶ τοῦτον μαθῶν στασιάσαντα μετὰ μῆνας γ' ἄλιν ἐπέρχεται καὶ τοῦτον πεδήσας μετὰ πολλοὺς ἑτέρους δοριάλωτον ἀπάγει καταστήσας ἀντ' αὐτοῦ βασιλεύειν τῶν ὑπολοίπων Σεδεκίαν πατράδελφον αὐτοῦ ὄρκους κατὰ τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ μὴ ἀποστῆναι ¹⁰ καταδεσμήσας. ἀλλὰ καὶ τοῦτου παραβάντος τοὺς ὄρκους καὶ μήτε τὸν δασμὸν ἀποδοῦναι θελήσαντος, μήτε μὴν εὖνοιαν φυλάξαντος, ἀλλ' Αἰγυπτίοις προσφυγόντος, αὐτίς παρεγένετο, καὶ τὸν μὲν Σεδεκίαν χειρωσάμενος καὶ ἐκτυφλώσας καὶ τὴν πόλιν αὐτανδρον εἰληφῶς τὰ τε βασιλεία ¹⁵ καὶ τὸν θεῖον ναὸν καὶ πᾶσαν ἐμπρήσας οἰκίαν αἰχμαλώτους ἀπήγαγε τοὺς διασωθέντας ἔκ τε τοῦ λιμοῦ καὶ τοῦ πολέμου καὶ τὰ διαφέροντα σκευὴ τοῦ ναοῦ κυρίου.

Τὸ πλῆθος τοίνυν τῶν συμφορῶν αὐτῶν καὶ Ἰωὴλ διηγούμενος πρώτην μὲν ἐπελεύσεσθαι κάμπην λέγει, τὰ δὲ ὑπ' ²⁰ αὐτῆς μὴ διαφθαρέντα ὑπὸ ἀκρίδος ἀναλωθήσεσθαι, ὅσα δὲ ταύτην διαφεύξεται δαπανήσειν τὸν βροῦχον, ἔσχατον δὲ τὴν ἐρυσίβην ἐπαχθεῖσαν μηδὲν παντελῶς καταλείπειν ἀλώ-

19—p. 432, 9 Theodoret. in Joel. 1, 4 Migne T. 81, 1636 B.

1 οὐδὲ — 2 ἀδελφέ om. AR. — 2 τοῦτον BF. — οἴμοι MP οἴμοι C. — καὶ om. BV. — 3 τῆς πόλεως ἱερ. A τῆς πόλεως τῆς πύλης ἱερ. M. — 5 ἰεχωνίαν (ἰεχ. MP) EMP et rec. quidam. — 6 ἑλιακεῖμ R ἑλιακίμ LP. — 8 δοριάλωτον ACP δορυάλωτον rell. — 9 τὸν πατράδελφον LM. — 10 ὄρκους AP. — τοῦ ἀντιθεοῦ om. FR. — 14 μὲν om. RV. — 18 τῷ ναῷ BL. — 20 πρώτου ABMV. — 21 ἀλωθήσεσθαι CF. — 22 διαφεύξονται FM.

1 κόψονται m. 1 ex κόψονται P. — 2 κλαύσονται P. — 3 ὄνου lit. corr. ex ὄμου P. — 13 προσφυγόντος P. — 14 σεδεκί P. — 19 αὐτῶν om. P Theod. — 23 ἐρυσίβην P.

βητον. φησὶ γάρ· τὰ κατάλοιπα τῆς κάμπης καταφάγεται ἡ ἀκρίς, καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς ἀκρίδος καταφάγεται ὁ βροῦχος, καὶ τὰ κατάλοιπα τοῦ βρούχου καταφάγεται ἡ ἐρυσίβη. ταῦτα γὰρ τροπικῶς εἰς τε τὸν Ἀσσύριον καὶ Βαβυλώωνιον ἐκληπτέον, κάμπην μὲν τὸν Θεγλαφασάαρ ὀνομάζοντες, ἀκρίδα δὲ τὸν Σαλμανασάρ, βροῦχον δὲ τὸν Σεναχηρείμ, ἐρυσίβην δὲ τὸν Ναβουχοδονόσωρ τελευταῖον ἐπιστρατεύσαντα καὶ τὴν Ἰουδαίαν ἄρδην δηρώσαντα καὶ τοὺς τὸν θάνατον διαφυγόντας αἰχμαλωτεύσαντα, καθὼς εἴρηται.

324 M. 10

Πλειστάκις μὲν οὖν συμβέβηκεν ἀλῶναι τὴν Ἰουδαίαν, ὡς φησι πάλιν καὶ ὁ μέγας Κύριλλος, ὑπὸ τε Ἀσσυρίων καὶ Αἰγυπτίων Σύρων τε καὶ Μωαβιτῶν Ἰδουμαίων καὶ τῶν λεγομένων Φυλιστιείμ, τοῦτ' ἔστι Παλαιστινῶν. ἀλλ' ὀλίγα παθοῦσαν καὶ συμμέτροις ἔσθ' ὅτε περιπεσοῦσαν συμφοραῖς πάλιν ἀνῆκεν, ἐπαμύνοτος θεοῦ τοῦ καὶ παιδεύσαντος. ἀπόλωλε δὲ νῦν ὀλοσχερῶς μετὰ τὴν τοῦ κυρίου σταύρωσιν. ὥσπερ τοίνυν ἡ μὲν τῶν Ἀσσυρίων βασιλεία κατελύθη ὑπὸ Βαβυλωνίων, ἡ δὲ Βαβυλωνίων ὑπὸ Περσῶν, ἡ δὲ Περσῶν ὑπὸ Μακεδόνων, ἡ δὲ Μακεδόνων ὑπὸ Ῥωμαίων, οὕτως ἡ Ῥωμαίων ὑπὸ τοῦ Ἀντιχρίστου καταλυθήσεται, καὶ ἡ τοῦ Ἀντιχρίστου ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ διαφθαρήσεται. διὰ μὲν οὖν τῶν δ' ἀνέμων τὰς μεγάλας δ' βασιλείας

22 — p. 433, 21 Similia sed multo uberiora Cyrillus in comment. ad Zachariam cp. VI Migne Tom. 72, 88 sqq.

2 λοιπὰ CEV. — 5 θεγλαφασάαρ V θεγλαφασάρ LN θεγλαφασάρ recc. nonnulli, alii θεγλαφαρασάρ. — ὀνομάζοντες C ὀνομάζοντα F ἐρημνεύοντες A (τινὲς — ἐξειλήφασι — ὀνομάσαντες Theod.). — 6 σεναχηρείμ (-χειρείμ A -χειρίμ DFLP -χειρίμ recc. nonnulli) ABDFLPR σεναχηρείμ (-χειρίμ CM) CMV. — 8 διώσαντα ANPV. — 10 ἀλῶναι συμβέβηκεν N. — 11 πάλαι V πάλος A. — 12 Ἰουδαίων BCEMR Ἰουβαίων P. — ἰδουμ. τε καὶ CEFLNR. — 15 ἐπαμύναντος CRV. — 19 ὑπὸ Ῥωμαίων, ἡ δὲ Ῥωμαίων N. — 22 οὖν om. LR.

3 ἐρισύβη P hic et infra. — 22 τέσσαρις βασιλ. P.

ὁ μέγας διδάσκει Ζαχαρίας, τὴν Χαλδαίων καὶ τὴν Περσῶν καὶ τὴν Μακεδόνων καὶ τὴν Ῥωμαίων, τὰ δὲ δύο ὄρη τὰ δύο κλίματα τῆς οἰκουμένης φησίν. εἰς δύο γὰρ τέμνεται, εἰς Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην. καὶ οἱ μὲν πυροὶ ἵπποι τὸ μαιφόνον τῶν Χαλδαίων σημαίνουσιν, οἱ δὲ μέλανες τὸν 5 ἐπενεχθέντα παρὰ Περσῶν καὶ Μήδων τοῖς Βαβυλωνίοις θάνατον, οἱ δὲ λευκοὶ τὸ σαφές τῆς δόξης τῶν Μακεδόνων (οὐ γὰρ ὥσπερ αἱ ἄλλαι βασιλεῖαι καὶ αὕτη), οἱ δὲ ψαροὶ καὶ ποικίλοι τὸ ἰσχυρὸν καὶ εὐτόνον τῆς Ῥωμαίων βασιλείας δηλοῦσιν. ἐπειδὴ δὲ κατεστρατεύοντο Μῆδοι καὶ Πέρσαι 10 κατὰ Βαβυλωνίων, τούτου χάριν πορευόμενοι καὶ δὴ καὶ ἀναπαῦσαι λέγονται τὸν θυμὸν κυρίου. ἐπεὶ γὰρ σκληροὶ γεγόνασι κατὰ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ, διὰ τοῦτο παρεδόθησαν εἰς χειρὰς Κύρου τοῦ Πέρσου. τὸ δὲ καὶ τοὺς λευκοὺς ἵππους, τοῦτ' ἔστι τοὺς Μακεδόνας, κατόπισθεν τῶν μελα- 15 νῶν πορεύεσθαι σημαίνει, ὡς καὶ οἱ Μακεδόνες τὴν Περσῶν βασιλείαν χειρώσονται, τὸ δὲ τοὺς ψαροὺς ἐπὶ νότον ἔρχεσθαι δηλοῖ, ὡς ἔμελλον Ῥωμαῖοι στρατεύειν κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ· ἐν γὰρ τῷ νότῳ κεῖται ἡ πόλις. τὸ δὲ προσ- 20 ταχθέντας αὐτοὺς περιοδεῦσαι τὴν γῆν διδάσκει πάλιν, ὡς 30 325 M. διὰ τοῦ θεοῦ πᾶσα βασιλεῖα συνίσταται.

Γίνονται οὖν ἀπὸ μὲν τοῦ Ἀδάμ ἕως τῆς ἐσχάτης ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ ἔτη ,εσξβ', ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης οἰκοδομῆς τοῦ Σολομωντείου ναοῦ καὶ τῆς πόλεως ,απη', ἀπὸ δὲ τῆς δευτέρας οἰκοδομῆς 995', ἀπὸ δὲ τῆς 25 κατὰ Ἀντίοχον πολιορκίας σμη', ἀπὸ δὲ τῆς ἀναλήψεως Χριστοῦ μβ'.

3 κλίματα codd. praeter DEV et rec. quosdam. — 4 τε om. AN. — πυροὶ EL. — 10 μῆδοι καὶ πέρσαι ABP πέρσαι καὶ μῆδοι rell. — 11 καὶ δὴ καὶ ἀναπαῦσαι APV (ἀνέπασαν Zach.) καὶ διαναπαῦσαι rell. — 12 λέγονται FP λέγοντες rell. — ἐπειδὴ BF. — 23 τῆς ante Ἱερουσαλήμ om. MP. — 24 σολομωντείου rec. quidam σολομωντίου M σολομοντίου CE rec. alii σολομοντιαίου F om. L. — 25 99β' CEFLR φκς' B. — 27 χριστοῦ BP τοῦ χριστοῦ rell.

Ὁ τοίνυν πολυμαθῆς Εὐσέβιος ἐν τοῖς χρονικοῖς κανόσι περὶ τῶν Ἀντιόχων καὶ Σελεύκων καὶ Πτολεμαίων τε καὶ τῶν μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον καθηγησαμένων ἀρχιερέων διεξιὼν ἐν ἐπιτομῇ τοιάδε φησὶν· ὁ οὖν Ἀλέξαν-
 5 δρος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἔκτον ἄγων ἔτος τῆς βασιλείας Δαρεῖον τὸν Ἀρσάμου χειρωσάμενος καθεῖλε τὴν Περσῶν δυναστείαν διαρκέσασαν ἀπὸ Κύρου μέχρι Δαρείου ἔτη σλ'. τῆς δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλείας κατασχούσης ἀπὸ Κραναοῦ ἕως Ἀλεξάνδρου ἔτη φηί, καὶ τούτου τελευ-
 10 τήσαντος ἐν Βαβυλῶνι, διαδέχονται τὴν ἀρχὴν τῆς μὲν Μακεδονίας Φίλιππος, τῆς δὲ Ἀσίας Ἀντίγονος, τῆς δὲ Αἰγύπτου Πτολεμαῖος ὁ Λαγοῦ, τῆς δὲ Συρίας Σέλευκος. καὶ οἱ μὲν τῆς Συρίας βασιλεύσαντες μετὰ Ἀλεξάνδρον εἰσὶν οὗτοι· Σέλευκος ὁ Νικάνωρ, Ἀντίοχος ὁ ἐπικληθεὶς Σωτήρ,
 15 Ἀντίοχος ὁ Νόθος, Σέλευκος ὁ Καλλίνικος, Ἀλέξανδρος, Ἀντίοχος, Σέλευκος ὁ Φιλοπάτωρ, Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανής, ὃς
 326 M. Ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων παύσας τῆς ἱερωσύνης ὠρμήθη μεταστῆσαι τὸ πᾶν ἔθνος τῆς πατρῴου θρησκείας, καὶ τὸ μὲν ἱερὸν μίανας Ὀλυμπίου ναὸν προσηγόρευσεν, τὸ
 20 δὲ ἔθνος κολάσεις ἀνηκέστους ἐπάγων ἑλληνίζειν ἠνάγκαζεν. ἐφ' οὗ καὶ οἱ Μακκαβαῖοι ἐμαρτύρησαν, τὸ δὲ ἱερὸν ἔτεσι τρισὶν ἐρημωθὲν Ἰούδας ὁ ἐπικληθεὶς Μακκαβαῖος καθάρας

4—p. 436, 22 cf. Eudociae Violar. cp. 846. — 9—12 cf. Georg. supra p. 208, 10. — 13—p. 435, 7 cf. Eus. Chron. I, 264 ed. Schöne.

2 τε om. BRV. — 3 τῆς—ἐπάνοδον CE τῆς—ἐπανόδου V. — 5 ἔτος ἄγων FV. — 7 βασιλείαν ALMR Eudoc. — 10.11 τῆς μακεδ. μὲν B μὲν om. V τῆς βασιλείας τῆς μακεδ. R. — 12 λαγοῦ AL PRV λάγον B λαγωῦ rell. — 13.14 οὗτοι εἰσὶν A Eudoc. — 15 Νόθος] Θεός Eus. — ἀλέξανδρος ἀντίοχος signo distinctionis omisso ALMR ἀλέξανδρος ὁ ἀντίοχος F ἀντίοχος om. B (cf. Euseb. I, 253, 10 sqq.). — 18 πατρώας CF. — 19. 20 τῷ δὲ ἔθνει (-νη F) BF. — 20 κολάσεις ἀνηκέστοις EFLMR κολάσειν ἀνηκέστοις V.

14 νικάτωρ P. — ὁ ἀπτε ἐπικληθεὶς om. P. — 16 ἐπιφανῆς P. — 21 οἱ μακκαβαῖς P. — 21. 22 ἐν τρισὶν ἔτεσιν P.

τῶν ἀσεβῶν τὴν χώραν ἀνενεώσατο. εἶτα ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ Εὐπάτωρ, Δημήτριος Σέλευκος, Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Βαλᾶ, Δημήτριος ὁ Νικάνωρ, Ἀντίοχος, Τρύφων, Πτολεμαῖος, Ἀντίοχος ὁ Σιδίτης, Δημήτριος, Ἀντίοχος ὁ Γρυπός, Ἀντίοχος ὁ Κυζικηνός, Σέλευκος ὁ τοῦ Γρυποῦ, ἐφ' οὗ ἡ Ἀντιόχεια ὑπὸ Ῥωμαίων ἦλω, καὶ ἡ Συρίας ἀρχὴ κατελύθη διαρκέσασα ἔτη σν'.

Οἱ δὲ τῆς Αἰγύπτου βασιλεύσαντες μετὰ Ἀλέξανδρον εἰσιν οἷδε· Πτολεμαῖος ὁ Λαγοῦ, ἐφ' οὗ Μένανδρος ὁ κωμωδοποιὸς ἐγνωρίζετο καὶ Θεόφραστος ὁ φιλόσοφος, Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος, ἐφ' οὗ οἱ ο' Ἑβραίων σοφοὶ τὸν νόμον ἠρμήνευσαν, Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, ἐφ' οὗ ὁ τὴν πανάρετον σοφίαν συντάξας Ἑβραίους Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιράχ ἐγνωρίζετο, Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ, ἐφ' οὗ τῶν Ἑβραίων ὁ λαὸς αἰχμάλωτος ἀχθεῖς ἐν Αἰγύπτῳ τοιοῦτόν τι πέπονθεν· προστάξας γὰρ οὗτος τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάσπισταῖς ἐλέφαντας φ' εὐτρεπίσαι καὶ τούτους ποτίσαι οἴνω λιβανωτῶ, ἵνα μεθυσθέντες τοὺς Ἰουδαίους ἀποκτείνωσιν, τῶν δὲ προσευξαμένων, οἱ ἐλέφαντες εἰς τοὺς ἑαυτῶν στρατιώτας τε καὶ δῆμους ἐξορμήσαντες πολλὴν αὐτῶν ὄχλον ἐν τῇ περιεχούσῃ ἡμῶν διέφθειραν, καὶ οὕτω παραδόξως οἱ Ἰουδαῖοι περιω-

8—p. 436, 8 Eus. Chron. I, 170. cf. Niceph. Brev. p. 90 ed. de Boor. — 9 cf. Eus. Tom. II, 116. — 11 cf. *ib.* I, 128; II, 118. — 12 *ib.* II, 122. — 14—p. 436, 2 cf. Chron. Pasch. p. 332, 11.

2 δημήτριος, σέλευκος BNV. — 3 βαλά ALMPV βάλα B. — ἀντίοχος τύφων B ἀντίοχος ὁ τρύφων F. — 4 σιδίτης MP. — 5 κυζικηνός ACD FP κυζινός L. — 6 ἡ ἀντιόχεια FL Eud. — 9 λάγου BE λαγοῦ CDF. — ὁ κωμωδοποιὸς DPR Eud. ὁ om. rell. — 14 τῶν Ἑβραίων ὁ λαὸς ABP ὁ τῶν Ἑβραίων λαὸς rell. — 18 ἀποκτείνωσι τοὺς Ἰουδαίους ACF. — 19 ἑαυτῶν ABR ἑαυτοῦ P ἑαυτοῦ rell. (*ιδίους* Chron.).

2 δημήτριος σελεύκου recte P. — 3 νικάτωρ P. — 7 *Incertum sitne sn' an ση' in P.* — 17 εὐτρεπίσαι καὶ om. P Chron. — τούτους] οὗς εἶχε P Chron. — 17.18 ἵνα τοὺς Ἰουδαίους πάντας δι' αὐτῶν ἀπολέσῃ. τῶν δὲ P Chron. — 21 οἱ om. P.

θέντες ἀβλαβεῖς ἀπελύθησαν εἰς τὰ ἴδια τῶ εὐεργέτη θεῷ εὐχαριστοῦντες. εἶτα βασιλεύει Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανής, Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ, Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, Πτολεμαῖος ὁ Σωτήρ, Πτολεμαῖος ὁ Ἀλέξανδρος, Πτολεμαῖος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Πτολεμαῖος ὁ Διονύσιος, Κλεοπάτρα ἡ τοῦτου θυγάτηρ, ἣν Αὐγουστος ἀνελὼν ἐν ἔτει ἰδ' τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας ἐκράτησε τῆς Αἰγύπτου καθελὼν τὴν βασιλείαν τῶν Πτολεμαίων διαρκέσασαν ἑξέσι σγ'.

Οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον καθηγησάμενοι ἀρχιερεῖς εἰσὶν οὗτοι· Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσεδὲκ ἅμα Ζοροβάβελ, Ἰάκιμος υἱὸς Ἰησοῦ, Ἐλιάσιμος Ἰακίμου, Ἰωδαὲ Ἰακίμου, Ἰωάννης ὁ τοῦ Ἰωδαέ, Ἰαδδοῦς, ἐφ' οὗ Ἀλέξανδρος ἐν Ἱερουσαλήμ τῷ θεῷ προσεκύνησε καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔκτισεν, Ἰωνίας Ἰαδδοῦ, Ἐλεάζαρος, Ἰωνίας, Σίμων, Ἰωναάς, Σίμων, Ἰωάννης ὁ καὶ Ἰρκανός, Ἀριστόβουλος, ὃς καὶ πρῶτος ἐπέθετο διάδημα βασιλικὸν πρὸς τῇ ἀρχιερωσύνῃ, Ἰανναῖος ὁ καὶ Ἀλέξανδρος βασιλεὺς ἅμα καὶ ἀρχιερεὺς. μέχρι τοῦτου οἱ ἀπὸ Κύρου χριστοὶ ἡγούμενοι διαρκέσαντες ἔτη υπγ', ἃ εἰσὶν ἑβδομάδες ἐτῶν ξθ', καθὼς ἔφη Δανιήλ· καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ

9—17 cf. Nicephor. Brev. p. 109. — 19 Dan. IX, 25.

3 πτολεμ. ὁ φιλομήτωρ, πτολ. ὁ ἐπιφανής CF. — 4 ὁ σωτήρ ABP ὁ ἐπικληθεὶς σωτήρ rell. — ἀλέξανδρον N. — 7 αὐτοῦ FL. — 8 ἐν ἑξέσι CENRV. — σγ' Eus. — 10 ἱερεῖς N. — ὁ om. BR. — 11 ἰάκιμος ABM ἰωάκειμος F. — υἱὸς αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ N. — ἐλιάσιβος (ἐλ. V) BV. — ἰακίβον B ἰακίβον A ἰωακείμον F ἰωακίμον N. — ἰασίμον ABEP ἰωσίβον L ἰωσίμον rell. — 12 ἰαδδοῦς ACER ἰαδοῦς B. — 14 ἰωναάς, σίμων om. N. — ἰωναάς RV ἰωνάας CE. — 15 Ἰωάννης] ἰαννῆς vel ἰαννῆς CELRV. — 16 πρὸς τῆς ἀρχιερωσύνης B πρὸ τῆς ἀρχιερωσύνης R πρὸς τὴν ἀρχιερωσύνῃν G ἐπὶ τὴν ἀρχιερωσύνῃν A. — ἰαννέος B ἰανναίας CNV ἰαννέας F.

1 τὸν εὐεργέτην θεόν P. — 2 ἐπιφάνης P. — 5 ὁ ante ἀδελφὸς om. P. — 7 τὴν αἰγυπτον P. — 14 ἰωνίας ἰαδδοῦ sed a lit. tentatum P. — Ἰωνίας] ὀνίας P Nic. — 19 φησιν P.

τοῦ οἰκοδομηῆσαι Ἱερουσαλήμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου ἑβδομάδες ζ' καὶ ἑβδομάδες ξβ'.

[ια'. Περὶ Τίτου.]

Μετὰ δὲ Οὐεσπασιανὸν ἐβασίλευσε Τίτος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη γ'. καὶ ὥρα θερινῇ πανήμερον ὀδοιπορήσας καὶ αἰ- 5
μορραγήσας διὰ τῶν μυκτήρων ὑπὸ τοῦ ἡλίου συμπλεχθεὶς καὶ πάνυ λιποθυμήσας, ἔτι ἐμπνέοντα αὐτὸν ἐνέβαλεν εἰς τὸν τάφον Δομετιανὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κατ' ἐπιτροπὴν τῆς γυναικὸς Τίτου. ὁ οὖν θαυμασίος Τίτος οὗτος φιλοσοφώ- 10
τατος καὶ εὐγλωττότατός τε καὶ πολεμικώτατος ἄμα καὶ μέ- 10
τριος ἄγαν ὑπάρχων καὶ ἀγαθοεργία πολλῇ καὶ σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη καὶ φρονήσει κοσμούμενος ἐκδηλοτέραν 328 M.
ἅπασι πεποίηκε τὴν ἑαυτοῦ συμπάθειαν ἐν τῇ ἀλώσει τῆς Ἱερουσαλήμ. σφόδρα γὰρ ἐπένθησε τοὺς θεηλάτους Ἰου- 15
δαίους τότε, καὶ μᾶλλον τὸν θεῖον ναὸν πυρπολούμενον 15
ὄρων ἐδάκρυσε καὶ τὸν θεὸν ἐδυσώπησε τυχεῖν ἔλεους καὶ συγγνώμης, ὡς οὐ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαιρέσειν ταῦτα γεγό-
νασιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκείνων θεοστυγῆ δυστροπίαν. ὅθεν 20
δὴ μετὰ τὴν ἀλωσιν πρὸς τοὺς ἀνακηρύττοντας αὐτὸν νικη-
τὴν καὶ τροπαιοῦχον διωθεῖτο τὰς ἀναρρήσεις, ὡς οὐκ αὐτὸς 20
εἰργάσθαι ταῦτα φήσας, ἀλλὰ θεηλάτῳ καὶ θείᾳ ὀργῇ καθ-
υπουργῆσαι καὶ τὰς χεῖρας ἐπιδεδωκέναι. κἀντεῦθεν τοίνυν 24
διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ ταπεινοφροσύνην παγγέραστος καὶ πανεπέραστος γενόμενος οὕτως ἐτελεύτησεν. τοσοῦτον

4 τίτος BDEFV. — ὁ υἱὸς AFMR. — 7 λιποθυμήσας BCEM.
— 9 αὐτοῦ τίτου N αὐτοῦ R. — οὗτος τίτος FR. — τίτος BEV. —
11 ὑπάρχων ἄγαν D ὑπάρχων om. M. — ἀγαθοεργία BR Exc.
de virt. — 15 πυρπολούμενον ὄρων ABP Exc. ὄρων πυρπολο-
ύμενον rell. — 17 αὐτοῦ AC Exc. — 21 εἰργάσθαι ACDLPV εἰρ-
γασθαι BEM εἰργασται F Exc. ἐργάσασθαι R ἐργάσατο G. —
τοῦτο RV. — θεία καὶ θεηλάτῳ ὀργῇ B θεηλάτῳ ὀργῇ καὶ
θεία N. — 24 τοσοῦτος LR.

2 Post v. 2 alia add. P de septem hebdomadibus et Judaeorum
regibus in tertio volumine edenda.

δὲ θρηῆνος ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ κατέσχε τὴν Ῥώμην, ὡς ἐν χρόνῳ πολλῷ τοῦτον ἀπομνημονεύοντες καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ἀναλογιζόμενοι δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους κλαίειν ὥσπερ οἰκείῳ πάθει κατεχόμενος ἕκαστος.

- 5 Ἐφ' οὗ τὸ Βέσβιον ὄρος ἐν τῇ δύσει κατὰ κορυφῆς φαγὲν πῦρ ἀνέβλυσε τοσοῦτον, ὡς καταπλέξαι τὴν παρακειμένην χώραν σὺν ταῖς πόλεσιν. ὅπερ θεασάμενοι οἱ Ἕλληνες καὶ σφόδρα καταπλαγέντες ἠρώτησάν τινας τῶν ἔλλογίμων χριστιανῶν, πῶς καὶ πόθεν ἐξῆλθε τὸ πῦρ ἐκ τῶν
- 10 μυχάτων τῆς γῆς. οἱ δὲ φησὶν· ἐκ τῆς ἡτοιμασμένης τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀσεβέσιν ἀνθρώποις γεέννης ἀνεδόθη πρὸς σωφρονισμόν καὶ ἐπίγνωσιν τῶν ἁμαρτανόντων. καὶ δῆλον ἐξ ὧν καὶ ὁ περιβόητος ὑμῶν διδάσκαλος Πλάτων ἔφη διεξερχόμενος ἐν
- 15 τῷ Φαίδωνι περὶ τῶν λήξεων καὶ ἀποπληρώσεων τῶν ψυχῶν, ὅτι οἱ κακῶς βεβιωκότες κολάζονται ἐν τῷ Κωκυτῷ καὶ ἐν τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἐν τῷ Ταρτάρῳ, ἅτινά εἰσιν ἐν τῷ τῆς γῆς βάθει. καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ διαποροῦντας Ἕλληνας. ὁ δὲ γε θεῖος Πατρι-
- 20 κιος καὶ τῆς Προύσης ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς πρὸς τὸν δικαστὴν ἀνδύπατον ἐρωτηθεὶς ἐπὶ λαοῦ καὶ δήμου περὶ τῶν αὐτοφυῶν θερμῶν πόθεν ἀνάγονται, οὕτως ἀπεκρίθη· ὁ

13 Platon. Phaed. p. 112 A sqq. cf. Nonnus ad Gregor. Naz. Or. II ctr. Julian. cp. 36 Migne Tom. 36, 1053 D. — 19 — p. 440, 12 Passio Scti Patricii in Acta Sanct. April. Tom. III p. LXVI.

1 ἐπὶ] ἐν BR. — 3 διαλογιζόμενοι R om. P. — ἔκλειον P κατέκλειον R. — 10 μυχάδων V μυχαϊτάτων (μυχετ. F) FR μοιχοτάτων B. — φασίν R ἔφησαν F. — 15 φαίδωνι CDFLPRV. — ἀποπληρώσεων CR. — 18 κατ' ἐκεῖνω (κατεκείνω C) καιροῦ BCLM κατεκείνου καιροῦ (ὑ m. 1 in lit.) P κατεκείνω καιρῶ A κατ' ἐκεῖνον καιρὸν V κατ' ἐκεῖνον καιροῦ G.

7 οἱ Ἕλληνες θεασάμενοι P. — 14 ἔφη. διεξερχ. γὰρ ἐν — τῶν ψυχῶν λέγει ὅτι P. — 21 ἐπὶ] ὑπὸ P. — 22 ἀνάγονται P. — ἀπεκρίθη φάσκων P.

κτίσας θεὸς πῦρ καὶ ὕδωρ ἐξ οὐκ ὄντων οὐσιῶν, καὶ ἐκ μὲν τοῦ πυρὸς φῶς καὶ ἥλιον καὶ τοὺς λοιποὺς φωστῆρας κατασκευάσας λόγῳ προσέταξεν αὐτοὺς ἡμέραν καὶ νύκτα δαδουχεῖν. τοσαύτη γὰρ αὐτοῦ ἡ δύναμις, ὅσον καὶ τὸ θέλημα. ἐκ δὲ τοῦ ὕδατος τὸ στερεώμα τοῦ οὐρανοῦ συμπήξας καὶ γῆν ἐπάνω τῶν ὑδάτων ἐδράσας ἐποίησε τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα προγνωστικῆ ἐνεργείᾳ, ἵνα ὁ μέλλων παρ' αὐτοῦ διαπλάττεσθαι ἄνθρωπος μηδεὶς τῶν ἀναγκαίων καὶ συμφερόντων εἰς χρῆσιν ἐνδέχεται. ἐν οἷς δύο τόπους εὐτρεπίσας πάλιν αἰδίους τὸν μὲν φωτὶ καταλάμπεσθαι καὶ ἀπε- 5 ράντων ἀγαθῶν ἔμπλεον κατεσκεύασεν, τὸν δὲ σκότους καὶ κολαστικοῦ πυρὸς αἰωνίου πεποίηκεν, ὅπως οἱ μὲν εὐαρεστήσαντες αὐτῷ καὶ πρὸς τὴν τοῦ διαβόλου μὴ κατολισθήσαντες ἀπάτην τὸν τῶν φωσφόρων ἀγαθῶν μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἀπολαβόντες τόπον αἰωνίως αὐτῷ συμβασιλεύσωσιν, οἱ 15 δὲ παροργίσαντες αὐτὸν καὶ τῷ κοινῷ ἐχθρῷ ἔξακολουθήσαντες σὺν αὐτῷ καὶ τὸν τῶν σκοτεινοφόρων κολαστηρίων ἀπειληφότες χῶρον ἀτελευτήτως ἀπολαύσωσιν. διαχωρίσας δέ γε τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, ὥσπερ τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος, κατεκερμάτισε ταῦτα κατὰ πάσης αὐτοῦ τῆς κτίσεως, καὶ 20 ἔστιν ὕδωρ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος καὶ πῦρ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, ὃ ἔστιν αἰθήρ, καὶ ἔστιν ὕδωρ καὶ πῦρ ὑποκάτω τῆς γῆς. καὶ τὸ μὲν ἐπάνω τῆς γῆς ὕδωρ συναχθὲν εἰς συναγωγὴν μίαν θάλασσα προσηγορεύθη, τὸ δὲ ὑποκάτω 330 M. τῆς γῆς ἀπομεῖναν ἄβυσσος ἐκλήθη, ἐξ οὗ καθάπερ σίφω- 25

2 καὶ ἥλιον ABP Pass. καὶ om. rell. — 3 αὐτοῖς FR. — ἡμέρα ABEL. — 7 δι' αὐτοῦ RV. — 11 ἔμπλεον BDR ἔμπλεω V. — 15 ἀπολαύοντες BCE ἀπολάβοντες F. — 17 τὸν om. PR. — 18 ἀπειληφότες χῶρον ABP χῶρον (χῶραν R) ἀπειληφότες CELNRV ἀπειληφότες om. F. — ἀτελευτήτως ABP αἰωνίως καὶ ἀτελευτήτως rell. — 21 ὕδωρ καὶ πῦρ ὑπεράνω R. — καὶ πῦρ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος om. CELNR ὑποκάτω τοῦ στερεώματος om. F.

16 τὸν κοινὸν ἐχθρὸν P. — 22 ὁ αἰθήρ P.

νές τινες ἀναπέμπονται πρὸς ζωὴν ἡμῶν αἱ πηγαὶ καὶ
 παντὸς ζώου, ἀφ' οὗ καὶ τὰ θερμὰ ἀνάγονται. καὶ τὰ μὲν
 πορρωτέρω τοῦ κάτω πυρὸς ἀπέχοντα προνοία θεοῦ ἀναδί-
 δονται ψυχρότερα, τὰ δὲ πλησίον τοῦ πυρὸς ἐκείθεν ἐκπυ-
 5 ρούμενα ζέοντα ἕλαν ἀναφέρονται, ὅσα δὲ οὐ πολὺ πλησιάζουσι τὸ πῦρ ὕδατα χλιαρὰ ἔν τισι τόποις ἐξάλλονται. καὶ
 τὸ μὲν ὑποκάτω τῆς γῆς πῦρ κολαστήριόν ἐστὶ δαιμόνων
 καὶ ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ κατώτατον ὕδωρ ψυχρό-
 10 τατον ὄν καὶ εἰς βώλους κρυστάλλου πεπηγὸς, ὃ καὶ Τάρ-
 ταρος λέγεται, βασανιστήριόν ἐστὶν ὡσαύτως καὶ τοῦτο τῶν
 μὴ φυλαξάντων τὰς ἐντολάς κυρίου. ὅτι δὲ πῦρ ἐστὶν ὑπο-
 κάτω τῆς γῆς, πειθέτω σε τὸ ἐν Σικελίᾳ καὶ ἐν Λυκίᾳ
 προφανῶς ἀναδιδόμενον καὶ μέντοι καὶ ἐν ἄλλοις διαφόροις
 τόποις ὁμοίως παραδεικνύμενον πῦρ εἰς τὴν φοβερὰν γέεν-
 15 ναν προδήλως πάντας κατακαῖον, ὅσοι τὰ τοῦ πυρὸς ἔργα
 πεπράχασιν. περὶ οὗ καὶ ὁ μέγας Μωϋσῆς ἐκ προσώπου
 τοῦ θεοῦ φησιν· ὅτι πῦρ ἐκκέκασται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου,
 καυθήσεται ἕως ἄδου κατωτάτου. καταφάγεται γῆν καὶ τὰ
 γενήματα αὐτῆς, φλέξει θεμέλια ὀρέων. οὕτω δὲ καὶ Ἡσαΐας
 20 προφάνων διαρρηθῆν τοῖς ἁμαρτωλοῖς τὴν ἐσομένην καὶ
 ἠτοιμασμένην αὐτοῖς διὰ τοῦ ἀσβέστου πυρὸς κόλασιν ἐκ-
 βοᾷ· τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν ὅτι πῦρ καίεται, καὶ τίς ἀπαγγελεῖ
 ὑμῖν τὸν τόπον τὸν αἰώνιον; πορεύεσθε τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς
 ὑμῶν καὶ τῇ φλογὶ ἧ ἔξεκαύσατε. καὶ ἐξελεύσονται καὶ
 25 ὄψονται τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων τῶν παραβεβηκότων ἐν
 ἔμοί, λέγει κύριος. ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει καὶ

16 Deut. 32, 22. — 22 Jes. 33, 14; 50, 11; 66, 24.

3 ἀπέχονται EV. — ἀναδίδοται CDEFLR ἀναδιδόμενα V.
 — 6 τὸ πῦρ ABP τῷ πυρὶ rell. — 12 ἐν τῇ σικελίᾳ N. —
 13. 14 τόποις διαφόροις EFLNR. — 19 γενήματα BR Deut. —
 22 ὅτι — ὑμῖν om. CF. — 22 ἀπαγγελεῖ ABP ἀναγγελεῖ rell. Jes.

14 εἰς] καὶ P. — 15 πάντας ὑπομιμνήσκοντα P. in quo κατα-
 καῖον — πεπράχασιν desunt.

τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς ὄρασιν πάση σαρκί.

Καὶ δὴ καὶ ὁ θεηγόρος Χρυσόστομός φησιν· ὄρα παράδοξον ἔτερον αὐθις, ἐναντίας φύσεις συνιούσας. οὔτε γὰρ ἀστραπῆς τι πυρωδέστερον, οὔτε ὕδατος ψυχρότερον, ἀλλ' 5 ὁμως ἀναμλγνυται καὶ οὐ συγγεῖται οὐδὲ κεράννυται, ἀλλὰ 381 M. τοὺς οἰκελους ἐκάστη διατηρεῖ ὄρους, τὸ πῦρ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τὸ ὕδωρ ἐν τῷ πυρί· καὶ οὔτε τοῦτο ἐκεῖνο ἀνεξήρανε, οὔτε ἐκεῖνο τοῦτο κατέσβεσεν, καίτοι ἀστραπή τοῦ ἡλιακοῦ πυρὸς ὀξύτερον καὶ φανότερον καὶ τομώτερον. καὶ μαρτυ- 10 ροῦσιν αἱ ὄψεις αἱ ταῖς ἀκτίσι διηνεκῶς καταλαμπόμεναι, ἐκελευσθε δὲ τὴν φορὰν οὐδὲ πρὸς βραχὺ δυνάμεναι ἐνεγκεῖν. καὶ ὁ μὲν ἥλιος διὰ πάσης ἡμέρας διατρέχει τὸν οὐρανόν, αὕτη δὲ ἐν μιᾷ καιροῦ φοπῆ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, ὡς καὶ Χριστὸς μαρτυρεῖ λέγων· ὥσπερ ἡ ἀστραπή ἐξ ἀνατολῶν 15 πορεύεται καὶ φαίνει ἕως δυσμῶν. εἰτά φησιν· ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ. αὕτη πάλιν ἕτερα φύσις οὐ μικρὰν ἡμῖν παρέχουσα χρεῖαν, ἀλλὰ τοσαύτην ὥστε εἰς τὸ πολὺ τῆς ζωῆς ἡμῖν συντελεῖν καὶ κεκμηκότα ἀνακτᾶσθαι τὰ σώματα. τοῦτο γὰρ ἔργον ἀνέμων ἀναρριπίζει τὸν ἄερα, 20 ὥστε μὴ ἀκίνητον ὄντα φθειρεσθαι, πεπαλνεῖν τε τοὺς καρπούς καὶ τρέφειν τὰ σώματα. τί ἂν τις εἴποι τὰς ἐν ναυ-

3—p. 443, 11 Chrysost. in Psalm. 134 cp. 3 Migne Tom. 55, 390. — 15 Matth. 24, 27.

1 αὐτῶν om. RV. — 6 σύγγυται ER. — 8 ἐξήρανε DFG. — 9 τοῦτο om. ANP τὸ πῦρ B. — ἡ ἀστραπή RV Chr. — 10 φανερώτερον ABDF et mg. P m. 1 φανερώτερον P in textu. — 12 φορὰν] φοβεράν CP. — ἐνεγκεῖν ABP Chr. ὀπενεγκεῖν rell. — 15 ὁ χριστὸς BFR Chr. — 16 φαίνει ABP φαίνεται rell. Chr. Matth. — 18 ἡμῖν ABFP ἡμῶν rell. — 22 τίς ἂν τις εἴποι ER τίς ἂν εἴποι C. — ἐν ναυτηλίᾳ DFPR ἐν ναυτιλίᾳ B ἐναντηλία C ἐν αὐτῇ λίᾳ M.

10 καὶ φαν. τε καὶ P. — 20 τὰ σώματα καὶ καταψόχειν καὶ τὸν ἄερα κουφότερον ποιεῖν P Chr. — ἀναρριπίζειν P.

τιλλὰ χρείας αὐτῶν καὶ τοὺς καιροὺς, καθ' οὓς τεταγμένως
 ἐφίστανται καὶ παραχωροῦσιν ἀλλήλοις χορεύοντες ἐν τῷ
 πελάγει καὶ τοὺς πλωτῆρας διαβιβάζοντες; καὶ ὁ μὲν παρ-
 εμψεν, ὁ δὲ διεδέξατο, καὶ ἐναντίας ὀδεύοντες ὁδοὺς καὶ
 5 διακονοῦντες, ἡ μάχη αὐτῶν πάλιν τῷ βίῳ γίνεται χρήσι-
 μος. καὶ μυρία ἕτερα ἂν τις εἰποι τῶν ἀνέμων ἔργα. ἀλλ'
 ὅμως ταῦτα πάντα παραδραμῶν ὁ προφήτης καὶ καταλιπὼν
 τῷ ἀκροατῇ ἀναλέγεσθαι αὐτὸς μόνον τὴν εὐκολίαν τῆς δη-
 μιουργίας παρέστησεν. τὸ γὰρ εἶπεῖν· ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ,
 10 οὐ τοῦτο δηλοῦντός ἐστιν, ὅτι θησαυροὶ τινές εἰσιν ἀνέμων,
 332 M. ἀλλὰ τὸ εὐκολον τοῦ ἐπιτάττοντος καὶ ἔτοιμον τῆς βουλῆς
 καὶ παρεσκευασμένον. ὥσπερ γὰρ ὁ ἔχων ἐν θησαυρῷ μετὰ
 ἀδείας ἐξάγει πάντα καὶ ὅτε βούλεται πάλιν εἰσάγει, οὕτω
 καὶ ὁ τοῦ παντός δημιουργὸς πάντα εὐκόλως ἐποίησε καὶ
 15 τῇ φύσει παρέδωκεν. εἶδες πόση καὶ ἐν ἀέρι διαφορὰ, καθ-
 ἄπερ καὶ ἐν ὕδατι καὶ ἐν πυρὶ πολλαὶ ἐναλλαγαί. καὶ
 γὰρ τοῦ ὕδατος τὸ μὲν ἐστὶ πηγαῖον, τὸ δὲ θαλάττιον, τὸ
 δὲ ἀέριον, τὸ δὲ ἐν νεφέλαις, τὸ δὲ ὑπερουράνιον, τὸ δὲ
 ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, τὸ δὲ ὑπόγειον, ἀφ' οὗ καὶ τὰ
 20 θερμὰ ὕδατα ἐν διαφόροις τόποις ἀνάγονται διὰ τοῦ ὑπο-
 γείου πυρὸς θερμοανθέντα παραδόξως. καὶ τοῦ πυρὸς τὸ
 μὲν ἐστὶν ἐν ἡλίῳ, τὸ δὲ ἐν σελήνῃ, τὸ δὲ ἐν ἀστραπαῖς,
 τὸ δὲ ἐν ἀέρι, τὸ δὲ ἀπὸ ξύλων τὸ περὶ ἡμᾶς καὶ τὸ λυ-
 νιαῖον, τὸ δὲ ἀπὸ γῆς (καὶ γὰρ ἐστὶ πολλαχού τὸ τοιοῦτον
 25 ἀπὸ γῆς ἀναδιδόμενον ὥσπερ αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων), τὸ δὲ

1 καθ' οὓς] καθ' οὓς M καθὼς CF et recce. quidam καθ' ἡν A
 om. recce. alii. — 11 τὸ εὐκολον BFRV Chr. τὴν εὐκολον rell. —
 12 ἔχων θησαυρῷ A ἔχων θησαυρὸν FR. — 16 ἐν ἀντε πυρὶ
 om. CF. — 18 ὑπερουράνιον] οὐράνιον Chr. — 19 ὑπόγειον A
 ὑπόγειον B. — 19 ἀφ' οὗ — 21 παραδόξως om. B et alia inserit
 e Pauli Silentiarrii opusculo de thermis Pythiis desumpta. —
 23 καὶ τὸ λυγνιαῖον ABPV Chr. καὶ om. rell. — 25 ἀπὸ γῆς
 om. CF.

ἐν λίθοις παρατριβομένοις, τὸ δὲ ἐν κόμαις δένδρων καὶ αὐτῶν παρατριβομένων, τὸ δὲ ἐν κερανοῖς ἐκ τοῦ αἰθέρος, τὸ δὲ καὶ ἐξ ὑδάτων καὶ ὑέλων διαυγεστάτων καὶ καθαρωτάτων ἐξάλλεσθαι πέφυκεν. οὕτω δὴ καὶ ἐν ἀέρι πάλιν ὁ μὲν ἐστὶ παχύτερος ὁ περὶ ἡμᾶς καὶ φθοροποιός τε καὶ 5 νοσημάτων ποικίλων καὶ ἐπικινδύνων αἴτιος, ὁ δὲ λεπτότερος καὶ σωμάτων εὐκρασίας καὶ εὐρωστίας πρόξενος, ὁ δὲ ἀνώτερος καὶ πυρωδέστερος. ὥσπερ καὶ τῶν ἀνέμων πολλαὶ διαφοραί. ὁ μὲν γὰρ ἐστὶ λεπτότερος, ὁ δὲ παχύτερος, ὁ μὲν ψυχρότερος, ὁ δὲ ξηρότερος, ὁ μὲν ὑγρότερος, ὁ δὲ θερμό- 10 τερος. ὅθεν οὖν ὁ προφήτης ἐμπεισὼν εἰς τὴν ἄβυσσον τῶν εὐεργετημάτων τούτων καὶ τῶν τοιούτων, ἐν οἷς ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις καὶ σοφία δεικνύται, καὶ ἰδὼν τὸ πέλαγος ἀχανές, ἀπεπήδησε μέγα βοήσας· ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, κύριε. πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας καὶ σοφίας ἐνέπλησας τὰ 15 τε ἔμψυχα καὶ ἄψυχα.

[ιβ'. Περὶ Δομετιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Τίτον ἔβασίλευσε Δομετιανὸς ἀδελφὸς αὐτοῦ 333 Μ. ἔτη ιε' καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ ναῷ Ῥώμης καὶ ἐπιβουλήν

14 Psalm. 103 (104), 24.

1 κόμαις BDFV κοπαῖς C. — 2 αἰθέρους B ἀέρος N. — 3 καὶ ἐξ AP καὶ om. rell. — 6 ποικίλων καὶ om. B καὶ om. N et E in quo verba ἐπικινδύνων αἰτ. ὁ δὲ λεπτότερος post ἀνώτερος inserta sunt. — 15 σοφίας ἐνέπλησας ABP ἐνέπλησας σοφίας rell. — τὰ τε (τε om. A) ἔμψυχα καὶ ἄψυχα APV τὰ τε ἄψυχα καὶ ἔμψυχα B τὰ τε ἔμψυχα καὶ τὰ ἄψυχα rell. — 18 τίτον BEFV et recc. quidam. — ἀδελφὸς BP ὁ ἀδελφὸς rell.

14 μέγα νοήσας ὡς καὶ προαναφανήσας φησὶν P. — 16 Post ἄψυχα P add.: καὶ τίς οὐ θαυμάσειεν, ἵνα τὰ πολλὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ παραλείψαντες διὰ τὸ μῆκος τοῦ λόγου, τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἐπιμνησθῶμεν καὶ τὸν τούτων ἄπυστόν τε καὶ εὐτακτον δρόμον εἰς εὐκρασίαν καὶ σύστασιν τῶν ζῶων ἀπάντων μὲν εὐθῆλον ὅτι, μάλιστα δὲ τοῦ ἀνθρωπίνου συγκρίματος. τρέχουσι γὰρ φησιν ὁ δαμασκηνὸς ἱερός ἰωάννης δρόμον ἄληκτον.

τῆς ἑαυτοῦ γυναικός. καὶ οὕτω διάδοχος τοῦ ἀδελφοῦ γενόμενος οὐ τὴν πατρικὴν τε καὶ ἀδελφικὴν ἐξήλωσεν ἄριστον πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν Τιβερίου καὶ Νέρωνος ἀνοσιουργίαν ἐκ διαμέτρου. καὶ δὴ πᾶν εἶδος κακίας ἐπελθὼν καὶ μαιφονίας
 5 τε καὶ γυναικομανίας ἅμα καὶ ἀνδρομανίας ἀνάπλεος γενόμενος ἑαυτὸν ὁ ἄθεος τελευταῖον ἀπεθίωσεν. κἀντεῦθεν οὖν ἐχθιστὸν ἅπασιν καὶ ἀπόβλητον διὰ τὸ φονικὸν τε καὶ θηριώδες τῆς μαρᾶς γνώμης ἑαυτὸν ὁ τάλας ἀποφήνας εἰκότως μάλιστα τὰ ἐπίχειρα τῆς οἰκείας δυσμενεῖας κομισάμε-
 10 νος αἰσχίστῳ μῶρῳ τὸν μυσαρὸν καὶ βέβηλον καταστρέφει βλον, ὡς εἴρηται.

Ἐφ' οὗ Τιμόθεος ὁ ἀπόστολος καὶ Ὀνήσιμος ἐμαρτύρησαν, καὶ Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐξορίζεται, καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς ἐγνωρίζετο περιπολεύων
 15 καὶ πανταχοῦ ποιῶν εἰς τὰς πόλεις καὶ χώρας δαιμονικὰ ἀποτελέσματα. ἀπὸ Ῥώμης δὲ ἔλθων πρὸς τὸ Βυζάντιον καὶ παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἐποίησε ταῦτα φυγαδεύ-
 384 M. σας τὸ πλῆθος τῶν ὄψεων καὶ σκορπίων ἐκ τῆς πόλεως, ὥστε μὴ ἀδικεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τῶν
 20 ἵππων τὴν ἀταξίαν χαλινώσας ἐν ταῖς συνελύσεσι τῶν ἀρχόντων. ὡσαύτως δὲ καὶ εἰς Ἀντιόχειαν παραγενόμενος

12 cf. Leo Gramm. p. 65, 14. — 14 — p. 445, 11 cf. Malalas p. 263, 18 Leo Gr. p. 65, 16.

1 τῆς αὐτοῦ γυναικός M τῆς γυναικός αὐτοῦ A. — 2.3 πολιτείαν ἄριστον A ἄριστον om. B. — 5 ἀνάπλεος BRV Exc. τε ἀνάπλεος CEF τε ἐμπλεος (-ως D) N. — 13 ὁ εὐαγγελιστὴς ABP Leo ὁ θεολόγος καὶ εὐαγγελιστὴς rell.

8 ὁ τάλας om. P. — 9 τὰ πείχειρα P. — 10 καταστρέφει καὶ βέβηλον P. — 15 sqq. sic in P.: καὶ χώρας τελέσματα, καὶ πρὸς τὸ βυζάντιον ἀπὸ Ῥώμης ἔλθων ἐποίησεν ἐκεῖ πολλὰ τελέσματα παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν βυζαντίων, ὥστε φυγαδεύεσθαι τὸ πλ. τῶν ὄψ. καὶ σκ. ἐκ τ. πόλ. καὶ μηδὲν ὑπ' αὐτῶν παραβλάπτεσθαι μήτε μὴν ὑπὸ τῆς πολλῆς ἀταξίας τῶν ἵππων συναθροισμένων ἐν ταῖς συνελ. τῶν ἀρχ. ἐν τῷ παλατίῳ. — 21 — p. 445, 1 παραγεν. ἐποίησε δυσωπηθεὶς εἰς τε τοὺς σκορπίους καὶ τοὺς κόνωπας τελέσματα. τυραννοῦμενοι γὰρ P.

δυσωπηθείς ἐποίησεν. τυραννούμενοι γὰρ οἱ Ἀντιοχεῖς ὑπὸ τῶν σκορπίων καὶ τῶν κωνώπων, ποιήσας χαλκοῦν σκορπίον καὶ χώσας αὐτὸν ἐν τῇ γῇ καὶ μικρὸν ἐπιστήσας ἐπάνω κίονα προσέταξε καλάμους βαστάζειν τὸν λαὸν καὶ περιερχομένους ἐν τῇ πόλει κρᾶζειν τοὺς καλάμους ἐπισείοντας· ἀκώ- 5 νωπα τῇ πόλει. καὶ οὕτως ἐξηφανίσθησαν ἐκ τῆς πόλεως οἷ τε σκορπίοι καὶ οἱ κωνώπες. αἰτηθεὶς δὲ καὶ περὶ τῶν ἐπικειμένων αὐτῇ σεισμῶν στενάξας ἔγραψεν ἐν διπτύχῳ ταῦτα· οὐαὶ σοι, τάλαινα πόλις, ὅτι σεισμοῖσι πολλοῖς καὶ πυρσοῖς κατενεχθείης. κλαύσεται δὲ σε καὶ ὁ παρ' αἰγία- 10 λοῖς Ὀρέντης.

Περὶ οὗ μέντοι καὶ ὁ μέγας Ἀναστάσιος Θεουπόλεως φησιν· Ἀπολλωνίου δὲ μέχρι νῦν ἐν τισι τόποις ἐνεργοῦσι τὰ ἀποτελέσματα ἰστάμενα τὰ μὲν εἰς ἀποτροπὴν ζῶων τετραπόδων καὶ πετεινῶν βλάπτειν δυναμένων ἀνθρώπους, τὰ δὲ 15 εἰς ἐποχὴν ρευμάτων ποταμῶν ἀτάκτως φερομένων καὶ ἄλλα εἰς ἕτερα ἅπαντα ἐπὶ φθορᾷ καὶ βλάβῃ ἀνθρώπων ὑπάρχοντα ἀποτρόπαια ἴστανται. καὶ γοῦν οὐ μόνον ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα εἰργάσαντο οἱ δαίμονες δι' αὐτοῦ, ἀλλὰ γε καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ παραμένοντες τῷ μνή- 20 ματι αὐτοῦ σημεῖά τινα ἐπετέλεσαν ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ πρὸς ἀπάτην τῶν ἔλεινῶν ἀνθρώπων τῶν ῥαδίως ὑποκλεπτομένων εἰς τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τοῦ διαβόλου. τί ἂν τις εἴποι περὶ τῶν κατὰ Μανέθωνα μαγικῶν ἔργων; ὅς τοιοῦτος ἄκρος γέγονε τῇ μαγικῇ ἀπάτῃ, ὅτι αἰεὶ ἔσκωπτε προδήλως 25 335 M. τὸν Ἀπολλώνιον ὡς μὴ ἀκριβῆ τὴν κατ' αὐτοὺς φιλοσοφικὴν ἐμπειρίαν ἐσχηκότα. ἔδει γὰρ αὐτόν, φησὶν, ὥσπερ ἐγὼ

12 — p. 446, 2 Anastas. Sinait. Quaest. 20 Migne T. 89, 525 B.

16 ἀποχὴν CN. — 25 ἄκρος AR Anast. ἄκρος BGPV ἀκριβῶς CE ἀκριβῆς F om. LN. — 27 ἐγώ] ἐργῶ CFLNR.

2 καὶ τῶν κωνωπίων σφόδρα καὶ ποιήσας P. — 14 τελέσματα P Anast. — 22 ἔλεινῶν om. P Anast. — 25 γέγονεν ἄκρος P.

λόγῳ μόνον ποιεῖν ἄπερ ἐβούλετο, καὶ μὴ ἀποτελέσμασιν ἐπιτρέπειν τὰ παρ' αὐτοῦ πραττόμενα. ταῦτα δὲ πάντα συγγορήσει τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργεία δαιμόνων γίνονται πρὸς τὸ διὰ τῶν τοιούτων πραγμάτων δοκιμάζεσθαι τὴν ἡμετέραν
 5 ὀρθόδοξον πίστιν, εἰ ἔδραία ἐστὶ καὶ παγία προσμένουσα τῷ κυρίῳ καὶ μὴ ὑποσυρομένη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ διὰ τῶν φαντασιωδῶν τεράτων καὶ σατανικῶν ἔργων τῶν πραττομένων ὑπὸ τῶν δούλων καὶ ὑπηρετῶν τῆς κακίας. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου προεφήτευσάν τινες, ὡς Βα-
 10 λαὰμ καὶ Σαοὺλ καὶ Καϊάφας, καὶ δαιμόνια πάλιν ἐξέβαλον, ὡς Ἰούδας καὶ υἱοὶ Σκευᾶ. οὐκοῦν καὶ εἰς ἀναξίλους ἢ χάρις ἐνεργεῖ πολλάκις, ἵνα ἐτέρους εὐεργετήσῃ. καὶ γὰρ Βαλαὰμ ἀμφοτέρων ἀλλότριος ἦν, βίου ἀρίστου καὶ πίστεως, ἀλλ' ὅμως ἐνήργησεν εἰς αὐτὸν ἢ χάρις διὰ τὴν ἐτέρων
 15 οἰκονομίαν. καὶ ὁ Φαραὼ τοιοῦτος ἦν, ἀλλὰ κἀκεῖνῳ τὰ μέλλοντα προέδειξεν. καὶ ὁ Ναβουχοδονόσωρ παρανομώτερος, ἀλλὰ γε καὶ τούτῳ πάλιν τὰ μετὰ πολλὰς ὕστερον ἐσομένης γενεᾶς ἀπεκάλυψεν. ὅθεν δῆλον ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἐναντίον ἔχόντων φρόνημα ἐπὶ τῷ προσχῆματι τοῦ Χριστοῦ
 20 τεράστια ποιοῦσιν ἐτέρα τέχνη τινὶ πρὸς ἀπάτην ἀνθρώπων ἀπειροκαλῶν. οἷος ἐγένετο Σίμων ὁ μάγος καὶ Μένανδρος μετ' ἐκεῖνον καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, δι' οὓς εἰκότως ἔφη· μὴ θαύμασιν ἀπαταῶσθαι προσήκει μήτε μὴν ἐπαγγελία ψιλῇ, δοκιμάζειν δὲ τῶν λεγομένων τὴν ἀλήθειαν.

8—11 cf. Constitut. Apostol. apud Anastas. Sin. Quaest. 20 Migne Tom. 89, 528 C. — 12—18 Chrysost. in Matth. XXIV (XXV), 2 Migne Tom. 57, 322.

1 μόνῳ BEFLM Anast. — 3 τοῦ om. CFM. — δαιμόνων ABP τῶν δαιμόνων rell. — 9 τὸ ὄνομα CEFVRV. — 11 υἱοὶ DEPV οἱ υἱοὶ rell. — σκευᾶ ADFV σκευᾶ E. — 15 ὁ φαραὼ ABP ὁ om. rell. — 17 ἐσόμενα CFL. — 18 καὶ τῶν ABPV καὶ om. rell. — 19 ἐναντίον BÉL ἐναντίων rell. — 20 τεράστια FP.

1 τελέσμασιν P Anast. — 11 Post Σκευᾶ P add.: ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ τινὲς ἐξεριθείας τὸν χριστὸν καταγγέλουσι καὶ τὰ ἐξῆς. — 13 καὶ τῆς πίστεως P. — 24 λεγομένων καὶ πραττομένων P.

[γ'. Περὶ Νερούα.]

Μετὰ δὲ Δομετιανὸν ἐβασίλευσε Νερούα 5 ἔτος ἕν. ὃς ἀνακαλεσάμενος Ἰωάννην ἐκ τῆς νήσου ἀπέλυσεν οἰκεῖν ἐν 386 M. Ἐφέσῳ. μόνος τότε περιῶν τῷ βίῳ ἐκ τῶν ἱβ' μαθητῶν καὶ συγγραψάμενος τὸ κατ' αὐτὸν εὐαγγέλιον ἐν εἰρήνῃ 5 ἀνεπαύσατο. περὶ οὗ καὶ ὁ πολυτίτωρ Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ φησὶν· Θωμᾶς μὲν τὴν Παρθίαν εἰληχεν, Ἰωάννης δὲ τὴν Ἀσίαν, πρὸς οὓς καὶ διατρέψας ἐτελεύτησεν ἐν Ἐφέσῳ. καὶ πάλιν· ἐπὶ τούτοις οὖν καὶ Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας τελευτᾷ καὶ θάπτεται 10 πρὸς τῶν αὐτόθι πιστῶν. ὁμοίως δὲ καὶ Φίλιππος ὁ ἐκ τῶν ζ' διακόνων ἐν Ἱερᾷ πόλει τελειοῦται καὶ θάπτεται μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ. περὶ ὧν καὶ Πολυκράτης ὁ τῆς ἐν Ἐφέσῳ παροικίας ἐπίσκοπος Ἰούκτορι τῷ ἐπισκόπῳ Ῥώμης γράφων οὕτω φησὶν· καὶ γὰρ κατὰ τὴν Ἀσίαν μεγάλα στοι- 15 χεῖα κεκοίμηται, ἅτινα καὶ ἀναστήσονται τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου, Ἰωάννης ὁ ἐπιστήθιος Χριστοῦ, ὃς καὶ τὸ πέταλον πεφορηκῶς καὶ διδάσκαλος ἐν Ἐφέσῳ γενόμενος κεκοίμηται, καὶ Φίλιππος ὁ ἐκ τῶν ζ' διακόνων ἐν Ἱερᾷ πόλει τελειοῦται. οὗτός ἐστιν ὁ καὶ τὸν εὐνοῦχον 20 βαπτίσας καὶ τὸν Σίμωνα κατηχήσας.

Οὗ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὁ θεῖος Ἰππόλυτος Ῥώμης περὶ τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς τελειώσεως τῶν ἀποστόλων διεξίειν

7—9 Eus. Hist. Eccl. III, 1. — 9—20 *ib.* III, 31. — 22—p. 448, 6 Hippolytus de XII apostolis. Migne Tom. 10, 952.

2 νερούας LM νερβάς V νερβᾶς R. — 4 ἐν τῷ βίῳ AFL. — 12 ἱερᾷ (-ρά GP) πόλει ABCGPR ἱεράπολει M ἱεραπόλει DEFLV *item* v. 20. — 14 ἰούκτορι ABFPR ἰούκτωρι DV οἰκίτορι CE οἰκίτωρι LM. — 15 φάσκει RV. — 16 ἐν τῇ PR. — 17 τοῦ om. AR.

2 ἕνα P. — 5 ἐν εἰρήνῃ ἀνεπαύσατο] μαρτυρίου κατηξίωται P. *Tum alia addit seorsim edenda et prosequitur*: καὶ μὲν δὴ καὶ ὁ πολ. εὐσ. — 18 διδάσκαλος τε καὶ μάρτυς P Eus. — 20 τελειοῦται καὶ θάπτεται ἐκεῖ μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ P (cf. Euseb.).

ἔφη· Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου κηρύσσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ τὸν λόγον ἐξωρίσθη ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ὑπὸ Δομετιανοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, κάκειθεν πάλιν εἰς Ἔφεσον ἐκ τῆς ἐξορίας ἀνακληθεὶς ὑπὸ Νερούα καὶ τὸ κατ' αὐτὸν εὐαγγέλιον
5 συγγραψάμενος, ἔνθα καὶ τὴν ἀποκάλυψιν θεασάμενος ἐτελεύτησεν, οὗ τὸ λείψανον ζητηθὲν οὐκ εὐρέθη.

337 M. Ὁ δὲ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου ἀδελφὸς Καισάριος ἐπὶ σεκρέτου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐρωτηθεὶς περὶ τοῦτου οὕτως ἀπεκρίνατο λέγων· αὐτὸς Ἰωάννης ἐν τῷ κατ' αὐτὸν εὐαγγέλιῳ
10 πρὸς τῷ τέλει διεσαφῆσε τοῦτο φάσκων· καὶ τοῦτο εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ, τοῦτ' ἔστι τῷ Πέτρῳ, ἀκολουθεῖ μοι. ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα καὶ φησιν· κύριε, οὗτος δὲ τίς; καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως
15 ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; ἐξῆλθε δὲ ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἔδοξαν ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; ἐπεὶ οὖν ἀλιεύοντας αὐτοὺς κατειληφῶς τῷ Πέτρῳ μόνῳ προσέταξεν
20 ἔπεσθαι αὐτῷ, ὁ δὲ καὶ τὸν Ἰωάννην συμπορεύεσθαι βουλόμενος ἔφη· κύριε, οὗτος δὲ τίς; ὃν θεσπίσας ὁ Ἰησοῦς προσμένειν ἐπὶ τῆς ἀλείας φησὶν· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἐνταῦθα καὶ ἀλιεύειν ἕως ἂν ὑποστρέψας ἔρχομαι πάλιν ἴδω, τί πρὸς σέ; ὥστε οὖν ἄριστα διορθούμενος τὴν ἐσφαλμένην

7—24 Caesarius Dialog. III, 179 Migne Tom. 38, 1152. — 10 Joh. 21, 19—23.

3 τῶν Ῥωμαίων N. — 4 νεροῦα CLM. — 7 καισάριος EFMR. — 15 δὲ ABP οὖν rell. Joh. — οὗτος am. BV et rec. quidam. In L m. 1 spr. vers. add. — 16 καὶ ἔδοξαν ABP om. rell. Joh. — 17 καὶ οὐκ εἶπεν — ἀποθνήσκει om. BC. — 21 μένειν N. — 24 διορθ. αὐτῶν τὴν ἐσφαλμένην ὑπὸν. N.

7 καὶ γε καὶ ὁ τοῦ P. — 9 ἀπεκρίθη P. — 14 αὐτὸν] αὐτῷ P. — 17 ὅτι om. P. — 22 ἐνταῦθα δηλαδὴ καὶ P.

αὐτῶν ὑπόνοιαν εἰκότως ἔφη· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῶ· οὐκ ἀπο-
 θνήσκει. καὶ γὰρ ἐν πολλοῖς πολλαῖς διεσφάλλοντο πρὸς
 τὰς πεύσεις Χριστοῦ καὶ ἀποκρίσεις, ὡς καὶ ἀκούειν ἀσυνέ-
 τους καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ, ἕως ἔλθῶν τὸ ἄγιον πνεῦμα
 ἐδίδαξεν αὐτοὺς καὶ ὠδήγησεν εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν κατὰ 5
 τὸν λόγον κυρίου. εἰ δέ τις ἐριστικῶς τε καὶ προπετῶς
 ἀποκρουόμενος τὰς ἱερὰς ταύτας φωνὰς καὶ μαρτυρίας ἀκαί-
 ρως δῆθεν συλλογιζόμενος εἴποι· πρὸς τὸ καταγγεῖλαι τὴν
 δευτέραν Χριστοῦ παρουσίαν κατελείφθη ζῶν ἐν σαρκὶ μετὰ
 Ἐνώχ καὶ Ἥλια, ἀκουέτω ὅτι περ μόνους διὰ τῆς ἀποκαλύ- 10
 ψεως αὐτοῦ οὗτος ἐκείνους ἐκ προσώπου κυρίου λέγει τοὺς
 δύο μάρτυρας γενήσεσθαι Ἐνόχ καὶ Ἥλιαν τοιαύτε φάσκων·
 καὶ δώσω τοῖς δυοῖν μάρτυσί μου, καὶ προφητεῦσουσιν ἡμέ-
 ρας ,σξ΄ περιβεβλημένοι σάκκους. οὗτοί εἰσιν αἱ δύο 338 M.
 ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι ἐνώπιον κυρίου πάσης τῆς γῆς 15
 ἐστῶτες. καὶ εἴ τις θελήσειεν αὐτοὺς ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπο-
 ρεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς
 αὐτῶν. καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, ποιήσει
 τὸ ἀναβαῖνον θηρίον ἐκ τῆς ἀβύσσου πόλεμον μετ' αὐτῶν
 καὶ νικήσει καὶ ἀποκτείνει αὐτούς, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν 20
 ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς μεγάλης πόλεως ἔσονται ἡμέρας τρεῖς
 ἡμισυ ἄταφα, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. μάτην

3 Luc. 24, 25. — 4 Joh. 16, 13. — 13 Apocal. 11, 3 sqq.

1 καὶ οὐκ εἶπεν αὐτὸν οὐκ ἀποθνήσκειν B. — αὐτῶ· οὐκ AP
 αὐτῶ ὅτι οὐκ rell. — 4 ἐλθὼν E. — 6 κυρίου BCP τοῦ κυρίου
 rell. — 10 ἡλία CR ἡλιοῦ B. — ἀκουέτωσαν CENR om. F. —
 11 ἐκεῖνος CMR om. L. — 12 ἡλίαν BCR. — 14 περιβεβλη-
 μένοις CP περιβεβλημένους F. — 15 καὶ αἱ δύο ABLP αἱ om.
 rell. — 20 ἀποκτείνῃ ACV ἀποκτενεῖ E Apocal. — 21 ἡμέρας
 τρεῖς ἡμισυ ἄταφα AP γ' ἡμισυ ἔτη ἄταφα B ἄταφα ἡμέρας
 τρεῖς ἡμισυ rell. (ἡμισυ *compendio scr. in* ABN).

1 αὐτῶν καὶ ἄλογον ὑπόνοιαν P. — 18 ποιήσῃ P. — 22 Post
 ἐσταυρώθη P *add.*: καὶ πάλιν φησὶν· sqq. Apocal. 20, 9; 10.

οὖν παραληροῦσί τινες φάσκοντες αὐτὸν ἔτι ζῆν ἐν σαρκὶ μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσι τῷ ὄντι μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται, οἴκοθεν τοῦτο καὶ οὐκ ἔκ τινων ἱερῶν ἐξηγητῶν ῥιψοκινδύνως τε καὶ τολμηρῶς ὄντως τερατευόμενοι.

5

[ιδ'. Περὶ Τραϊανου.]

Μετὰ δὲ Νερούαν ἔβασίλευσε Τραϊανὸς ἔτη θ' καὶ ὕδεριάσας ἀπέθανεν. ὅστις ἀγαθὸς καὶ μισοπόνηρός τε καὶ φιλοδίκαιος τοσοῦτον ὑπῆρχεν, ὥστε γυμνάσας ποτὲ ῥομφαίαν ἐνώπιον τῶν μεγιστάνων ἐπέδωκε τῷ ἐπάρχῳ λέγων·

339 M. 10 δέξαι τὸ ξίφος τοῦτο, καὶ εἰ μὲν καλῶς ἄρχω, ὑπὲρ ἐμοῦ, εἰ δὲ μή, κατ' ἐμοῦ αὐτῷ χρήσῃ. ἐφ' οὗ Συμεὼν ὁ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος ἐμαρτύρησαν, καὶ Βασιλείδης καὶ Μένανδρος καὶ Κήρινθος καὶ Νικόλαος καὶ Ἐβιοναῖος οἱ ἀρεσιάρχοι καὶ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας ἐγνωρίζοντο.

15

[ιε'. Περὶ Ἀδριανου.]

Μετὰ δὲ Τραϊανὸν ἔβασίλευσεν Ἀδριανὸς ὁ καὶ Αἰλλίας

340 M. 7 γαμβρός αὐτοῦ ἔτη κδ', καὶ ὕδεριάσας ἀπέθανεν. ἐφ' οὗ στασιασάντων τῶν Ἰουδαίων καὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν οἰκοδομησαὶ βουληθέντων, ὀργίζεται κατ' αὐτῶν σφόδρα. καὶ

20 πολέμου γενομένου μεταξύ ἀνεῖλεν ἐξ αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μυριάδας νη', καὶ τὰ μὲν παλαιὰ λείψανα τῆς πόλεως καὶ

2 I. Timoth. 1, 7. — 6—11 cf. Leo Gramm. p. 67, 12. — 11—14 cf. ib. p. 68, 5. — 17—p. 451, 5 cf. ib. p. 68, 17.

1 οὖν om. C m. 1 spr. vers. add. in P. — 6 νεροῦαν LNV νερβᾶν R. — 9 ἐπάρχῳ BMPR Leo ὑπάρχῳ rell. — 11 αὐτῷ AEGP αὐτὸ rell. om. Exc. de virt. — χρήσει AEF χρῆσις C χρῆσαι BR Exc. Leo. — 12 κλωπᾶ E κλοπᾶ AV κλώπα R. — βασιλείδης (-ις A) ACLMRV. — 14 ἐγνωρίζοντο v. 13 post κήρινθος inserit N. — 16 αἰλλίας (αἰλ. A) ACELMP αἰλλιος rell. — 18 τῶν Ἰουδαίων ALV (P cf. infra) τῶν om. rell. — 20. 21 μυριάδας νη' ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ C ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ om. B.

14 καὶ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας om. P. — 18 στασιάσαντες οἱ Ἰουδαῖοι καὶ — βουληθέντες P.

τοῦ ναοῦ καταρριπώσας κίττει νέαν Ἱερουσαλήμ, ἣν δὴ καὶ μετωνόμασεν Αἰλλαν εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα, καὶ στήσας τὸ ἑαυτοῦ εἶδωλον ἐν τῷ ναῷ οἰκεῖν Ἕλληνας ἐν τῇ πόλει προσέταξεν. κτίσας δὲ καὶ ναὸν ἐν Κυζίκῳ καὶ πόλιν ἐν τῇ Θράκῃ προσηγόρευσεν αὐτὴν Ἀδριανούπολιν. ἐφ' οὗ 5 Κέρδων καὶ Οὐαλεντίνος καὶ Μαρκίων καὶ Μοντανὸς καὶ Σατορνίλος καὶ Καρποκράτης οἱ αἰρεσιάρχαι καὶ Ἀκύλας ἐγνωρίζοντο.

[ις'. Περὶ Ἀντωνίνου.]

Μετὰ δὲ Ἀδριανὸν ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος ἔτη κβ'. ἐφ' 10 341 M. οὗ Πολύκαρπος ὁ μαθητὴς Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος καὶ Διονύσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἐμαρτύρησαν, καὶ Τατιανὸς καὶ Βαρδισιάνης οἱ αἰρεσιάρχαι 342 M. καὶ Πρίσκιλλα καὶ Μαξιμίλλα αἱ ψευδοπροφήτιδες τῶν κατὰ Φρύγας ἐγνωρίζοντο. 15

[ιζ'. Περὶ Μάρκου.]

Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἐβασίλευσε Μάρκος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ια'. ἐφ' οὗ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς φερόμενον ᾤφθη.

[ιη'. Περὶ Βῆρου.]

20

Μετὰ δὲ Μάρκον ἐβασίλευσε Βῆρος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη η' 343 M. καὶ ἐσφάγη ἐν προκένσῳ.

7 cf. Leo Gramm. p. 69, 14. — 21 cf. Malalas p. 282, 14 (cf. Exc. de insid. quae ἐν προκένσῳ exhiibent).

1 καταρριπώσας P κατερριπώσας L κατρηριπώσας V κατρηριπώσας B. — 3 ἐν τῇ πόλει] ἐν τῷ ναῷ N. — 4 δὲ καὶ ναὸν ABP καὶ om. rell. — ἐν τῇ κυζίκῳ GV ἐν τῷ κυζ. R (in quorum υπο ἐν τῷ ἡ κυζ.). — 6 μοντανὸς CM. — 7 σατορνίλος BELRV σατορνίλος M. — 12 ὁ ἐπίσκοπος MRV. — 13 βαρδισιάνης BL μαρδισιάνης (μαρδισ. αἰῖ) R βαρδισιάνης CE. — 14 πρισκίλλα EF πρίσκυλλα R. — μαξιμίλλα MV μαξιμίλλα C. — 14 κατὰ φρύγας ERV καταφρύγας rell. — 17 ὁ υἱὸς BM. — 18 ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς om. V ἐπ' ἀνατολὰς om. B.

[ιθ'. Περὶ Κωμώδου.]

Μετὰ δὲ Βῆρον ἐβασίλευσε Κώμωδος ἀδελφὸς αὐτοῦ
 ἔτη ιβ' καὶ ὑπὸ ἀναγωγῆς αἵματος καὶ χολῆς ἀθρόως ἀπ-
 344 Μ. ἔθανεν. ἐφ' οὗ Θεόδοτος ὁ καὶ πρῶτος τῆς κατὰ Παῦλον
 5 τὸν Σαμωσατέα καὶ Νεστόριον πλάνης ἀρξάμενος καὶ Θεο-
 δοτῶν ἐγνωρίζετο.

[κ'. Περὶ Περτίναξος.]

Μετὰ δὲ Κώμωδον ἐβασίλευσε Περτίναξ μῆνας δύο καὶ
 ἐσφάγη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ παλατίου
 10 τὸν μάρτιον μῆνα.

[κα'. Περὶ Δαδίου.]

Μετὰ δὲ Περτίνακα ἐβασίλευσε Δάδιος μῆνας δ' καὶ
 ἐσφάγη ὑπὸ κουβικουλαρίου εἰς τὴν πηγὴν τοῦ παλατίου
 345 Μ. θεωρῶν τοὺς ἰχθύας.

15

[κβ'. Περὶ Σευήρου.]

Μετὰ δὲ Δάδιον ἐβασίλευσε Σευήρος ἔτη ιη'. ὃς τὸν
 ἐν Βρεττανίαις νικήσας πόλεμον ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν
 περιετείχισε τὴν νῆσον σταδίους χίλους. ἐφ' οὗ Λεωνίδης
 ὁ ἐπίσκοπος καὶ πατὴρ Ὀριγένους ἐμαρτύρησεν, καὶ Κλήμης
 20 ὁ Στρωματεὺς καὶ Σύμμαχος καὶ Ὀριγένης ἐγνωρίζοντο.

16—18 cf. Leo Gramm. p. 72, 20. — 18—19 ib. p. 72, 18.

2 κώμωδος BDPR κώμοδος AELV κώμωδος C κώμοδος FM.
Similiter v. 8. — ὁ ἀδελφὸς BFM.R. — 5 σαμωσατέα (-αία C
 -αίαν M) ACFLMPR σαμουσατέα G σαμοσατέα BDE.V. — 6 ἐγνω-
 ρίζοντο CENV. — 9 ἐκ] ἀπὸ L om. R. — 10 εἰς τὸν μάρτιον
 μῆνα P τοῦ μαρτίου μηνός AB τῆ ἀρχῆ τοῦ μαρτίου μηνός F. —
 13 ὑπὸ τοῦ κουβικουλαρίου AR ὑπὸ τινος κουβ. V. — 16 σευήρος L
 σευήρος A σεβήρος BFG σέβηρος V βήρος M. — 18 λεωνείδης D
 λεονίδης ACLMPRV.

17 βρεττανίαις P. — 19. 20 κλ. ὁ στρωματεὺς καὶ ὁ τούτου μα-
 θητῆς Ὀριγένης σύμμαχος ἐγνωρ. P.

Ὅστις Ὁριγένης εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀκμάζων μεγίστην εἰς ³⁴⁶ M.
 τὸν θεῖον λόγον σπουδῆν καταβαλλόμενος οὐ μόνον τοῖς
 πιστοῖς πρόξενος ὠφελείας ἐγένετο μεγάλης, ἀλλὰ γε καὶ
 τῶν αἰρετικῶν οὐκ ὀλλοίς. ὑπ' αὐτοῦ γὰρ τὰ ὑγιῆ τῆς
 πίστεως παραλαμβάνοντες δόγματα ζηλωταὶ τῆς ἀληθείας ⁵
 ἐγίνοντο. ἐξ ὧν ὑπῆρχε διαφερόντως Ἀμβρόσιος ἀνὴρ ἐπί-
 σμημος καὶ φιλόλογος, ὃς εἰς γνῶσιν τοῦ ἀνδρὸς ἀφικέσθαι
 σπουδάσας ἀπέστη τῆς Οὐαλεντίνου καὶ Μαρκιανος αἰρέσεως
 πεῖραν τῆς ἐνθέου παιδείας αὐτοῦ ἀρκοῦσαν κτησάμενος.
 πλεῖστοι δὲ καὶ τῶν ἔξωθεν φιλοσόφων πρὸς αὐτὸν φοιτῶν- ¹⁰
 τες μεγίστην καὶ αὐτοὶ πρὸς τὰ οἰκεία μαθήματα τὴν ὠφέ-
 λειαν ἐκαρποῦντο. μέγας γὰρ καὶ παρ' αὐτοῖς ἐνομιζέτο
 παραδιδούς γεωμετρίαν καὶ ἀριθμητικὴν καὶ τἄλλα προπαι-
 δεύματα. διόπερ οὐκ ὀλλοί τῶν παρ' Ἑλλησι φιλοσόφων
 μαρτυροῦσιν αὐτῷ μνήμην ἐν τοῖς ἰδίῳ ποιούμενοι συγ- ¹⁵
 γράμμασιν ὡς διδασκάλου. καὶ γὰρ εὐφυῆς παιδόθεν ὑπῆρχε
 σφόδρα καὶ ζητητικὸς ἄγαν, ᾧ ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ τὸ τῆς
 θείας γραφῆς βούλημα πυνθανομένου ὡς βαθυτέρον ἢ δια-
 νοούμενον ἐπέπληττεν ὁ πατήρ μηδὲν ὑπὲρ ἡλικίαν περαι-
 τέρω ζητεῖν. νύκτωρ δὲ ἐπιστὰς εὐδοντι τὰ στέγνα ὡς θελοῦ ²⁰

1—13 cf. Euseb. Hist. eccl. VI, 18. — 14—16 cf. *ib.* VI, 19, 1.
 — 16—p. 453, 2 *ib.* VI, 2, 9 sqq.

6 ἐγένοντο BMR. — 9 αὐτοῦ παιδείας C αὐτοῦ om. F. —
 12 ἐγνωρίζετο RV. — 14 φιλοσόφων AP Exc. de virt. Eus. σοφῶν
 rell. — 15 αὐτὸν AB αὐτῶν P. — 17 ζητητικὸς AFV ζηζιτικὸς M
 ζηλωτικὸς (-οτικὸς C) CR ζητικὸς E et L in quo ζητητικὸς corr.
incert. qua m. — ᾧ B ὡς AFRV ὃς CELN Exc. — 18 πυνθα-
 νόμενος L Exc. πυνθανόμενον F. — διανοομένω B. — 20 δ'
 ἐπιστὰς AB.

1 καὶ εἰς ἀλεξ. P. — καὶ μεγίστην P. — 9 ἀρκοῦσαν om. P. —
 14 ὀλλίγοι P. — 15 συντάγμασιν P. — 16—p. 453, 2 sic in P:
 ὑπῆρχε σφόδρα καὶ τοσαύτης ἀγχινοίας ἢ ἐμπλεος, ὡς τὸν πα-
 τέρα αὐτοῦ ἐκπαιδεύοντα αὐτὸν τὰ θεῖα μαθήματα ὑπερεκπλήτ-
 τειναι, κἀντεῦθεν ὁρῶν αὐτὸν πολλὸν ἐν ταῖς κατὰ τὸν θεῖον
 λόγον θεωρίαις τυγχάνοντα πολλάκις ἐπιστὰς αὐτῷ καθιέδοντι
 ἀπεργύμνον τὸ στέγον αὐτοῦ καὶ σεβασμίας κατεφίλει ὡς ἐνδον
 ἀφιερωμένον πνεύματος ἁγίου.

πνεύματος ἔνδον ἐν αὐτοῖς ἀφιερωμένου κατεφίλει καὶ τῆς
 εὐτεκνίας ἑαυτὸν ἐμακάριζεν. ἀγγελίαν δὲ καὶ ἐγκράτειαν
 τοσαύτην ἤσκησεν ἐκ νέου τοῦ σώματος, ὡς ὀβολοὺς δ' καὶ
 μόνον πρὸς διατροφήν καθ' ἑκάστης ἡμέρας ἀρκούμενος,
 5 καὶ μέντοι καὶ ἐν πολλοῖς ἔτεσι τοῦτο ποιῶν διετέλει, καὶ
 ἐπ' ἐδάφους καὶ ψιαθίου καθεύδων καὶ ὀλίγον καιρὸν τῆς
 νυκτὸς ἀναπαυόμενος τὸν πλείονα εἰς τὴν μελέτην τῶν
 ἱερῶν λογίων διήνυεν. καὶ ἐν τούτοις ἐπεκτεινόμενος ἐπὶ
 τε ἀσιτία καὶ ἀγρυπνία καὶ γυμνότητι ἑαυτὸν ὑπωπιάζων
 347 M. 10 τοσοῦτον κατεδάμασε τὴν ἀκμὴν τοῦ σώματος ὡς δρᾶσθαι
 παντελῶς αὐτὸν ἀπεσκληκέναι. οἴνου γὰρ καὶ ἐλαίου καὶ
 τῶν λοιπῶν ἀπεχόμενος ἀνατροπὴν τοῦ θώρακος μεγίστην
 ὑπέμεινεν. ἔνθεν γέ τοι διαβόητος γενόμενος ὡς διαπρέ-
 πων ἔργῳ καὶ λόγῳ πολλοὺς Ἕλληνας τὴν εἰδωλομανίαν
 15 βδελύττεσθαι πείσας μαρτυροῦν στέφανον ἀναδήσασθαι παρε-
 σκεύασεν. πολλῆς οὖν φήμης περὶ αὐτοῦ τρεχούσης, καὶ
 πολλῶν μακρόθεν πρὸς αὐτὸν συρρέοντων, οὐ μόνον Ἕλλη-
 νας φιλοσόφους καὶ αἰρετικούς ἔλλογίμους πρὸς τὴν εὐσέ-
 βειαν εἴλκυσεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὄντας χριστιανοὺς μᾶλλον
 20 στοιχειώσας ἐπεβεβαίωσεν. ὃν ὁ προλεχθεὶς Ἀμβρόσιος ἰκε-
 τεύσας πολλὰ καὶ παραβιασάμενος ἐν Καισαρείᾳ καὶ ταχυ-
 γράφους μὲν αὐτῷ παραστήσας ἐπτά, πλείους δὲ καλλιγράφους,
 ἐρμηνεῦσαι τὰς θείας γραφὰς αὐτὸν πεποίηκεν. καὶ ὁ μὲν

2—16 cf. Euseb. Hist. eccl. VI, 3, 9 sqq. — 20—p. 455, 4 cf. ib. VI, 23.

3 ὀβολοὺς δ' (τέσσαρας N) AELNPR Exc. ὀβολοῖς δ' (τέσσαρις BV) BCFV. — καὶ μόνον ABP Exc. καὶ om. gell. — 4 μόνους D μόνοις F. — καθ' ἑκάστην ἡμέραν BF Exc. ἑκάστης ἡμέρας (om. καθ') R καθ' ἑκάστης (om. ἡμέρας) A. — ἀρκεῖσθαι BCF διαρκούμενος R. — 6 ψιανθίου B ψια+θίου (una litt. eras.) Exc. — 9 ὑποπιάζων AFLNPR Exc. — 11 ὑποσκληκέναι A ἀπεσκληκέναι BC. — 16 περὶ αὐτὸν ABCR. — 17 συρρέοντων CEF συρριέντων A. — 20 ἐβεβαίωσεν BCN. — 22 μὲν om. F Exc. — 23 αὐτῶν M αὐτῷ RV.

16 διατρεχούσης P. — 23 ἐρμην. αὐτὸν τὰς θ. γρ. πεποίηκεν P.

τὴν δέουσαν χρεῖαν παρεῖχεν, ὁ δὲ ἐπὶ σχολῆς γενόμενος ὑπηγόρευε τοῖς ταχυγράφοις, καὶ οἱ βιβλογράφοι σὺν γυναιξὶν ἔγραφον ἐπὶ τὸ καλλιγραφεῖν ἐξησκημέναις, πᾶσάν τε θεῖαν γραφὴν ἠρμήνευσεν ἐπὶ ἔτη ιη'. λέγεται δὲ ὅτι ἔξακισχιλλὰς βίβλους συνέταξεν. τοσοῦτον γὰρ ζῆλον εἰς τὴν 5 ἐξήγησιν τῶν θεῶν λογίων ὁ Ἀμβρόσιος ἐπεδείκνυτο, ὥστε τὴν πολλὴν αὐτοῦ σπουδὴν Ὀριγένης μαρτυρῶν γράφει πρὸς τινα λέγων· ὁ ἱερὸς καὶ θεῶν γνησίως ἀνακείμενος Ἀμβρόσιος πολλὰ προσαγορεύει σε. ὅστις νομίζοντά με φιλόπονον εἶναι καὶ πάννυ διψῶν τοῦ θεοῦ λόγου ἤλεγξε τῇ ἰδίᾳ φιλο- 10 πονίᾳ τῷ πρὸς τὰ ἅγια μαθήματα ἔρωτι, ὅθεν ἐπὶ τοσοῦτόν με παρελήλυθεν, ὥστε κινδυνεύειν ἀπανδᾶν πρὸς τὰς αὐτοῦ προτάσεις. οὔτε γὰρ δειπνῆσαι ἔστιν εἰ μὴ ἀντιβάλλοντα οὔτε δειπνήσαντα ἔξεστι περιπατῆσαι καὶ διαναπαῦσαι τὸ σωματίον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις φιλολογεῖν καὶ ἀκριβοῦν 15 τὰ ἀντίγραφα ἀναγκαζόμεθα, οὔτε μὴν ὄλην ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ σώματος τὴν νύκτα ἔξεστιν ἡμῖν κοιμᾶσθαι ἐπὶ πολὺ τῆς ἐσπέρας φιλολόγοις παρατείνοντα. ἔῷ δὲ λέγειν καὶ τὰ ἔωθεν μέχρι τῆς ἐνάτης ἔσθ' ὅτε καὶ δεκάτης ὥρας· πάντες γὰρ οἱ θε- 348 M. λοντες φιλοπονεῖν τοὺς καιροὺς ἐκείνους τῇ ἐξετάσει τῶν 20 θεῶν λογίων καὶ ταῖς ἀναγνώσεσιν ἀνατιθέασιν. πᾶσαν τοίνυν ἐρμηνεύσας τὴν θεῖαν γραφὴν ἐτελεύτησεν ἐτῶν ξθ'.

22 cf. Euseb. Hist. eccl. VII, 1.

1 ἐπισχολῆς LMP Exc. et rec. quidam ἐπισχολῆς sine acc. A ἐπισχολῆς C. — 4 ἐρμήνευσεν EFM. — 6 ἐπεδείξατο Exc. ἔρχεν N. — 8 γνησίος ABFM om. L. — 9 νομίζων με B Exc. — 10 διψῶντα B διψῶν Exc. — 12 ἀπ' αὐδᾶν M ἀπανδᾶν (sine acc. Exc.) C Exc. ἀπαντᾶν F με ἀπαντᾶν L ἀπαν V ὄλον R. — 13 ἀντιβάλλοντο C ἀντιβάλλονται F. — 19 ἐνάτης AC θ' M. — 22 τὴν om. LV.

3 πᾶσαν — 5 συνέταξεν om. P (cf. infra). — 5 οὕτω γὰρ καὶ τοσοῦτον ζῆλον P. — 6 ὥστε καὶ τὴν P. — 9 φιλόπονος P. — 22 γραφὴν καὶ πολλὰς καὶ δυσαριθμήτους (? δουριθμ. cod.) βίβλους συντάξας καὶ πλείστα ὑπὸ τῶν ἀθῶν ἐλλήνων διὰ τὴν πίστιν δεινὰ πεπονθῶς ὡς καὶ ἐπιθῆσαι διὰ τινος σατανικῆς πανουργίας τῶν ἀσεβῶν καὶ αὐθις ἀναπαλαῖσαι (-λέσαι cod.), ὡς πολλὸς ἀθεταὶ λόγος, ἐτελεύτ. ἐτῶν ξθ' P.

Περὶ οὗ καὶ ὁ μέγας Ἐπιφάνιος ἐν τοῖς Παναρίοις λέγει· τοῦ μὲν Ἀμβροσίου τὰ πρὸς τροφὰς αὐτῷ τε καὶ τοῖς ὀξυγράφοις καὶ τοῖς ὑπηρετοῦσιν ἐπαρκοῦντος χάριτην τε καὶ τᾶλλα τῶν ἀναλωμάτων, τοῦ δὲ Ὁριγένους ἐν τε ἀγροπνίαις
 5 καὶ πολιτείᾳ ὑπερβαλλούσῃ καὶ σχολῇ μεγίστῃ τὸν περὶ τῆς γραφῆς διανύοντος κάματον, καὶ πᾶσαν τὴν καλουμένην τῶν ἑξαπλῶν πραγματείαν καὶ τῶν λοιπῶν ὁ ἀνὴρ μετὰ καμάτου πεφιλοτίμητο. οὐ μόνον γὰρ τὰς ἐπισήμους δ' ἐκδόσεις κατὰ ταῦτόν συνήγαγεν, ἀλλὰ καὶ πέντε καὶ ἕξ
 10 κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐν Ἱερικῷ περιτυχῶν ἐν τινι πλῆθι ταύταις συνέταξεν. ἐπὶ ταῦτόν οὖν πάσας συναγαγὼν, διελὼν δὲ καὶ ἀντιπαραθεῖς ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραίων σημειώσεως τὰ τῶν λεγομένων ἑξαπλῶν ἀντιγραφῶν εὐφυῶς μάλα καὶ ἐπιστημόνως ἐκ πολυπειρίας κατε-
 15 σκεύασεν. ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος ἄσβεστον αὐτοῦ τὸ κλέος διέμεινεν. συμβέβηκε γὰρ αὐτῷ τὸ τῆς πολυπειρίας δραστήριον πτώμα ἐξαίσιον, καὶ μέντοι σκάνδαλον πολλοῖς καὶ ἀπωλείας πρόξενος γέγονεν. βουλόμενος γὰρ μηδὲν ἑᾶσαι τῶν θείων γραφῶν ἀνερομήνευτον εἰς ἐπαγωγὴν ἑαυτὸν περιέβαλεν
 20 ἀμαρτίας καὶ θανάσιμα ἐξηγήσατο ῥήματα. ἐξ αὐτοῦ γὰρ καὶ Ἄρειος τὰς ἀφορμὰς εἴληφε καὶ οἱ καθ' ἑξῆς ἀνόμοιοί τε καὶ ἀνόσιοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες. φάσκει γὰρ οὗτος

1—8 Eriphanus Haer. II, 64, 3. — 8—15 cf. Euseb. Hist. eccl. VI, 16. — 15—20 Eriphanus Haer. II, 64, 3. — 20—p 457, 6 *ib.* II, 64, 4.

2 τὰς πρὸς R τὰς (*om.* πρὸς) C. — 3 ἐξαρκοῦντος AB. — 5 ὑπερβαλλούσῃ BD. — 9 κατ' αὐτόν GMV κατ' αὐτό FR. — 11 ταύταις ABP ταύτας FLN ταῦτα CERV. — πᾶσαν LRV. — 18 πρόξενον LMRV. — μηδὲν ἑᾶσαι τῶν θείων γραφῶν AB τῶν θ. γραφῶν μηδὲν ἑᾶσαι Exc. μηδὲν τῆς θείας γραφῆς ἑᾶσαι *rell.* (μηδὲν τῶν θ. γραφῶν ἑᾶσαι Eriph.). — 20 γὰρ *om.* R. — 21 καὶ *ante* Ἄρειος *om.* N. — ἔλαβεν A *om.* B. — καὶ οἱ καθ' ἑξῆς — 22 πάντες *om.* N.

1 ἐν τοῖς παναρίοις *om.* P. — 11 τὰς πάσας P. — 18 βουλόμενος — 20 ῥήματα *om.* P. — 22 καὶ οἱ λοιποὶ — p. 457, 6 αὐτοῦ *om.* P.

τολμήσας κατὰ τὴν ἀρχὴν, ὅτι ὁ μονογενὴς υἱὸς ὄραν τὸν πατέρα οὐ δύναται οὔτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸν υἱὸν οὔτε 349 M. οἱ ἄγγελοι τὸ πνεῦμα οὔτε οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς οὐ θέλει εἶναι τὸν υἱόν, ἀλλὰ κτίσμα, καὶ κατὰ χάριν υἱὸν λέγεσθαι, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην 5 ψυχὴν προϋπάφχειν, καὶ τὰ ἐξῆς τῶν βλασφημιῶν αὐτοῦ. πολλὴν γοῦν πεποίηκε σύνταξιν εἰς ἐκάστην γραφὴν, καὶ ὅσα μὲν ἐν προσομιλλαῖς καὶ διὰ προουμιῶν εἰς ἡθῆ τε καὶ εἰς φύσεις ζώων τε καὶ ἀλόγων εἴρηται μέσος φερόμενος 10 πολλάκις χαρίεντα διηγήματα, ὅσα δὲ περὶ πίστεως ἔδογμα- τισεν, τῶν πάντων ἀτοπώτερος εὐρίσκεται. ἔδοξε δὲ αὐτῷ καὶ ἀσκητικὸν βίον ἐπανηρῆσθαι τοιοῦτον, ὡς καὶ τὸν θώ- ρακα αὐτοῦ φασὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσιτίας τε καὶ σκληραγω- γίας ἀνατραπῆναι, ἐπινενοηκέναι δὲ καὶ κατὰ τὸ σωματίον, οἱ μὲν ὅτι νεῦρον ἀποτεμηκέναι διὰ τὸ μὴ τῇ ἡδονῇ παρ- 15 ενοχλεῖσθαι, οἱ δὲ φάρμακον ἐπιθεῖναι τοῖς μορίοις εἶπον καὶ ἀποξηρᾶναι, ἄλλοι δὲ ἄλλα εἰς αὐτὸν ἀναφέρουσιν, ὡς ὅτι καὶ βοτάνην λατρικὴν εὔρε μνήμης ἕνεκα. οὗτος πολλὰ λέγεται πεπονθέναι ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ λόγιος ὢν σφόδρα καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνατεθραμμένος. φθόνῳ δὲ διαβληθεὶς 20 πρὸς τοὺς τῆς ἐξουσίας ἄρχοντας, κακομηχανία διαβολικῆς ἐπινοίας εἰς αἰσχρότατον ἄνδρα φασὶν ἐπινοηθῆναι παρὰ

7—14 Eriphanius Haer. II, 64, 5. — 14—18 *ib.* II, 64, 3. — 18—20 *ib.* II, 64, 1. — 20—p. 458, 16 *ib.* II, 64, 2.

4 ἀλλὰ—5 λέγεσθαι *om.* M. — 5 λέγεσθαι υἱὸν DR. — 9 εἰς φύσεις ABP Exc. Eriph. εἰς *om.* *rell.* — καὶ *om.* N. — μέσως BNPV Exc. μέσης R. — 10 χάρειν τὰ διηγήματα B χारीεντα τὰ διηγήματα CERV χαρ. διηγήματα ταῦτα F. — ἔδογματίξεν RV. — 12 καὶ ἀσκητικὸν ABP Exc. Eriph. καὶ *om.* *rell.* — ἐπανηρῆσθαι BCNPR. — 13 αὐτοῦ *om.* AB. — 16 ἐπιθῆναι LN ἐπιτεθῆναι AF *et* *recc.* quidam ἐπιτεθεῖναι B *et* *recc.* alii. — 19 τοῦ *om.* AF. — 22 εἰς *om.* AF.

15 νεῦρον] εὔρον P. — μὴ τι ἡδονῇ P. — 18 μνήμης ἕνεκα καὶ βίβλους ἐξακισχιλίους συνέταξεν P. *Tum om. rell. usque ad* p. 458, 16 *συγκλαιόντων αὐτῷ.*

τῶν τῆς κενίας ἐργατῶν. Αἰθίοπα γὰρ αὐτῷ παρεσκευάσαν
 350 Μ. εἰς παράχρησιν τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὁ δὲ μὴ φέρων τὴν
 τοσαύτην βδελυρὰν ἐπίνοιαν ἔρηξε φωνήν, ἀμποτέρων προ-
 τεθέντων αὐτῷ πραγμάτων. ἐπεὶ δὲ τοῦτο καθωμολόγησε
 5 θῦσαι, βαλόντες ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ λίβανον εἰς τὴν τοῦ βω-
 μοῦ πυρὰν καθήκαν, καὶ οὕτω τοῦ μαρτυρίου ἀπὸ τῶν
 κρινάντων ἀπεβλήθη καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξεώθη. τὴν Ἀλε-
 ξάνδρειαν δὲ καταλιπὼν διὰ τὸν ὄνειδον τὴν Ἰουδαίαν κατέ-
 λαβεν, ἀνελθὼν δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα ὡς ἐξηγητῆς καὶ λόγιος
 10 προετρέπετο ἀπὸ τοῦ ἱερατείου ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας εἰπεῖν
 (προεσβύτερος γὰρ προϋπήρχεν), καὶ πολλὰ καταναγκασθεὶς
 ὑπὸ τῶν ἱερέων ἀναστὰς καὶ τοῦτο μόνον τὸ δητὸν εἰπὼν·
 τῷ δὲ ἀμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός· ἵνα τί σὺ ἐκδιηγῆ τὰ δι-
 καιώματά μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ
 15 στόματός σου, πτύξας τὸ βιβλίον ἐκάθισε μετὰ κλαυθμοῦ
 καὶ δακρύων, πάντων ὁμοῦ συγκλαιόντων αὐτῶ.

Εἰσὶ δὲ πολλὰ καὶ ἕτερα τὰ περὶ αὐτοῦ λεγόμενά τε καὶ
 ᾄδόμενα διὰ τὸ πλῆθος τῆς γνώσεως αὐτοῦ καὶ συντάξεως
 τῶν βιβλίων, ὅθεν καὶ συντακτικὸς ὠνομάσθη διὰ τὸ πε-
 20 ποιηκέναι πολλὰ βιβλία, μὴ ἀκούων ὡς ἔοικε τοῦ σοφωτά-
 του Σολομῶντος λέγοντος· οὐκ ἔοικε τοῦ ποιῆσαι βιβλία
 πολλὰ, καὶ μὴ σπεῦδε ἐπὶ στόματί σου, καὶ καρδία σου μὴ
 ταχυνάτω τοῦ ἐξενεγκεῖν λόγον ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ,
 ὅτι ὁ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω.

13 Psalm. 49 (50), 16. — 17 Eriph. II, 64, 3 fin. — 21 Eccl.
 12, 12. — 22—p. 459, 4 cf. Euseb. ap. Anastasium Sin. Quaest. 65
 Migne Tom. 89, 684 A. — 22 Eccl. 5, 1 sqq.

3 τοιαύτην AM. — 4 τοῦτο] τούτω BE οὕτω C. — 5 βάλλ-
 οντες AFLR λαβόντες V. — 6 ἀπὸ τῶν κρινάντων ABV Exc.
 Eriph. ἀποκρινάντων CEFLN ἀποκριθεὶς R. — 7 τὴν ἀλέξ. δὲ
 AB Exc. τὴν δὲ ἀλέξ. rell. — 8 τὸ ὄνειδος BR. — 17 τὰ περὶ
 ABP τὰ om. rell. — 24 ὁ om. BF.

17 καὶ πολλὰ εἰσὶ τὰ περὶ P. — 18 ᾄδόμενα ὑπέρογκα διὰ
 P Eriph. — 21 τοῦ μὴ ποιῆσαι P.

διὰ τοῦτο ἔστωσαν οἱ λόγοι σου ὀλίγοι. εἰσι γὰρ λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα. καὶ μὴ γίνου δίκαιος πολὺ· ἔστι γὰρ δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ, καὶ μὴ σοφίζου περισσά, μήποτε ἀσεβήσης. ταύτας τοίνυν παρα- 351 M. γραψάμενος τὰς ἱερὰς παραινέσεις καὶ παραγκωνισάμενος 5 οὐδὲ τοῦ χριστοφόρου προσέσχε τὴν ἔννοιάν τε καὶ σύνεσιν ἐν τοῖς συντάγμασιν. ὁ γὰρ θεοπέσιος Παῦλος ἐν παρασκευῇ λόγων πάντων δυνατώτατος νοήμασί τε ἑκανώτερος γεγυνώς οὐ πλείον τῶν βραχυτάτων ἐπιστολῶν γραφῇ παραδίδωκεν, καίτοι μυρία καὶ ἀπόρρητα λέγειν ἔχων, ἅτε τῶν 10 μέχρις οὐρανοῦ τρίτου θεωρημάτων ἐπιφθάσας, ἐπ' αὐτόν τε τὸν θεοπρεπῆ παράδεισον ἀναρπασθεῖς καὶ τῶν ἐκεῖσε φημάτων ἀνεκφράστων ἀξιωθεῖς ἀκοῦσαι. καὶ μέντοι οὐδ' οἱ λοιποὶ τοῦ Χριστοῦ φοιτηταί, ἰβ' μὲν ἀπόστολοι, ο' δὲ μαθηταί, καὶ ἄλλοι πρὸς τούτοις μυριοὶ οὐκ ἄπειροι λόγων 15 ἐτύγγανον, καὶ ὅμως οὖν ἐξ ἀπάντων τῶν τοῦ κυρίου διατριβῶν ὑπομνήματα Ματθαίου ἡμῖν καὶ Ἰωάννης μόνον καταλελειπίσασιν, οὓς καὶ ἐπάναγκες ἐπὶ τὸ γράφειν ἔλθειν κατέχει λόγος, ὥσπερ δὴ καὶ Μάρκον καὶ Λουκᾶν ὕστερον. διὸ δὴ φησιν ὁ μέγας Μάξιμος· ὁ λόγους συγγραφόμενος ἢ 20 πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ὑπόμνησιν συγγράφεται ἢ πρὸς ὠφέλειαν ἐτέρων ἢ ἄμφω ἢ πρὸς βλάβην τινῶν ἢ πρὸς ἐπίδειξιν ἢ ἐξ ἀνάγκης.

[κγ'. Περὶ Ἀντωνίνου.]

Μετὰ δὲ Σευῆρον ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος καὶ Γέτας 25

1 Eccl. 6, 11. — 2 Eccl. 7, 16; 17.

2 ματαιότητι (-τη E) CEFLV. — 9 πλείον M πλείων ACF πλείω BL. — 10 καὶ ἀπόρρητα ABPV καὶ om. rell. — 12 τε BP δὲ rell. — 13 ἀνεκφράστων φημάτων AB ἀνεκφράστων om. R. — 17 μόνον om. AB. — 19 δὴ om. AF. — 22 ἢ καὶ ἄμφω A Suid. v. συγγραφεύς. — 25 σιτήρον ACLM σεβήρον rec. quidam σεβήρον V.

15 καὶ ἄλλοι τε P. — 22 ἢ καὶ πρὸς βλάβην P.

ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ μῆνας β', καὶ σφάξας τὸν ἀδελφὸν καὶ
μοναρχήσας ἔτη ε' ἀνταναιρεῖται ὑπὸ τῶν ἰδίων.

[κδ'. Περὶ Ἀντωνίνου τοῦ Καρακάλλου.]

352 M. Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος ὁ Καρα-
5 καλλος ἔτη κς' καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ πολέμῳ. ἐφ' οὗ ἦν καὶ
Γαληνὸς ὁ ἰατρός.

[κε'. Περὶ Μακρίνου.]

Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἐβασίλευσε Μακρίνος ἔτη δ' καὶ
ἐσφάγη ὑπὸ Ἀντωνίνου.

10 [κς'. Περὶ Ἀντωνίνου τοῦ Γάλβα.]

353 M. Μετὰ δὲ Μακρίνον ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος ὁ Γάλβας
ἔτη δ' καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου.

[κς'. Περὶ Ἀλεξάνδρου.]

Μετὰ δὲ Ἀντωνῖνον ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας
15 υἱὸς ἔτη ιγ' καὶ ἐσφάγη σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μαμαίᾳ ἐξ
354 M. ἐπιβουλῆς Μαξιμίνου στρατηγοῦ. ἐφ' οὗ Νάρκισσος ἐπίσκο-
πος Ἱεροσολύμων ἐν τῷ βαπτίζειν ἔλαιον τοῦ χρίσματος λεί-
ψαντος ἐκέλευσεν ὕδωρ ἐν τῷ κρατῆρι βληθῆναι καὶ τοῦτο
προσευξάμενος εἰς ἔλαιον μετέβαλεν.

20 [κη'. Περὶ Μαξιμίνου.]

Μετὰ δὲ Ἀλέξανδρον ἐβασίλευσε Μαξιμῖνος ἔτη γ' καὶ
ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ. ἐφ' οὗ Λαυρέντιος καὶ
Κυπριανὸς ἐμαρτύρησαν.

16—19 cf. Euseb. Hist. eccl. VI, 9?.

1 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ N. — |2 ἰδίων αὐτοῦ N Ἰουδαίων
Exc. de insid. — 9 ὑπ' ἀντωνίνου BP. — 14 μαμαίας υἱὸς ABP
υἱὸς om. rell. — μαμμαίας et 15 μαμμαία N. — 16 νάρκισσος
BLPR νάρκησος A νάρκισσος rell.

[κθ'. Περὶ Βαλβίνου.]

Μετὰ δὲ Μαξιμίῳνον ἐβασίλευσε Βαλβίνος μῆνας β' καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ πολέμῳ.

[λ'. Περὶ Πουπλιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Βαλβῖνον ἐβασίλευσε Πουπλιανὸς μῆνας β' καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ πολέμῳ. 5 855 M.

[λα'. Περὶ Ἰούνορος.]

Μετὰ δὲ Πουπλιανὸν ἐβασίλευσεν Ἰούνορος μῆνας γ', ὃς πρῶτος ἐποίησε κανδιδάτους καὶ προτίκτορας καὶ τὸ τάγμα τῶν σχολαρίων συστησάμενος ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἰούνορον εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα. 10

[λβ'. Περὶ Γορδιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Ἰούνορον ἐβασίλευσε Γορδιανὸς υἱὸς αὐτοῦ ἔτη δ' καὶ ἐν τῷ πολέμῳ συμπεσὼν τῷ ἵππῳ καὶ μηροκλασθεὶς ἀπέθανεν. 15

[λγ'. Περὶ Οὐνίωρος.]

Μετὰ δὲ Γορδιανὸν ἐβασίλευσεν Οὐνίωρος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β' καὶ ὑδεριάσας ἀπέθανεν. ἐφ' οὗ Σαβέλλιος ὁ αἰρεσιάρχης ἐγνωρίζετο. καὶ Ἑβραῖός τις χριστιανοῖς ἐν ἐρήμῳ τόπῳ συνοδοικορῶν ἐν Συρίᾳ καὶ ἀρρωστήσας, ὥστε μὴ 20 δύνασθαι παντελῶς αὐτὸν κινεῖσθαι, συνεβουλεύσαντο οἱ

8—11 cf. Chron. Pasch. p. 501, 13; 502, 14. — 19—p. 463, 19 cf. Johannis Mosehi Pratum spir. cp. 176 Migne Tom. 87, 3044.

2 Βαλβίνος — 5 ἐβασίλευσε om. CEFL et R (cf. v. 8. 13). — 8 ἰούνορος LM ἰούωρος B βαλβίνος ὁ ἰούνορος R. — 10 ἰούνορον M ἰούνορον L ἰούνορον P. — 13 ἰούνορον L ἰούνορον (ἰουν. M) MP ἰούνορος F ἰούωρος B βαλβῖνον R. — 17 οὐνίωρος AP ἰουνίωρος BL ἰούνορος CDEFG ἰούνορος M ἰούνορος R. — 19 ἐν ἐρήμῳ τόπῳ συνοδοικορῶν ABNP συνοδ. ἐν ἐρήμῳ τόπῳ rell. — 21 παντελῶς αὐτὸν ABP αὐτὸν παντελῶς rell.

2 μῆνα α' P. — 9 προτίκτορας P.

σὺν αὐτῷ χριστιανοὶ μετὰ πολλῶν δακρῶν καταλείψαι τοῦ-
 τον ὑφορώμενοι μὴ καὶ αὐτοὶ συνδιαφθαρῶσιν ἐκ τῆς ἀνυ-
 δρίας τοῦ τόπου καὶ ἐρημίας. οὗς ἰδὼν ἀπιέναι μέλλοντας
 ὁ Ἰουδαῖος ἤρξατο μετὰ κλαυθμοῦ πρὸς αὐτοὺς λέγειν· ὁρ-
 5 κίσσω ὑμᾶς τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
 καταλθόντα ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων καὶ μέλλοντα κρῖναι
 ζῶντας καὶ νεκρούς, μὴ ἐάσητέ με ἀποθανεῖν Ἑβραῖον, ἀλλὰ
 356 M. βαπτισατέ με καὶ οὕτως ἀπέλθατε. οἱ δὲ φησιν· οὐκ ἔξ-
 εστιν ἡμῖν τοῦτο ποιῆσαι κοσμικοῖς οὔσι καὶ χειροτονίαν
 10 μὴ ἔχοντας, ἀλλ' οὐδὲ πάλιν ὕδωρ ἐστὶν ἐνταῦθα, καθὼς
 καὶ αὐτοὺς ἐπίστασαι. ὁ δὲ μᾶλλον ἐπέμενε τοῖς αὐτοῖς ὄρ-
 κοις ἐκβιαζόμενος αὐτούς καὶ κατακρίνων. ἐν πολλῇ οὖν
 ἀπορίᾳ γενόμενοι, εἶπεν εἰς ἕξ αὐτῶν πρὸς τοὺς λοιπούς·
 ἐγείρατε αὐτὸν καὶ ἐκδύσατε. καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου τοῦ-
 15 τον ὀρθώσαντες καὶ ἀποδύσαντες, ἐκείνος τὰς χεῖρας ἑαυτοῦ
 ψάμμου πλήσας κατέχευεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰουδαίου
 λέγων ἐκ τρίτου· βαπτίζεται Θεόδωρος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
 πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀποκρινο-
 μένων τῶν ἄλλων καθ' ἕναστον ὄνομα τὸ ἀμήν. καὶ παρα-
 20 χρῆμα τοσοῦτον ἐνίσχυσεν, ὥστε σὺν πολλῇ προθυμίᾳ καὶ
 εὐρωστίᾳ βαδίζειν μετ' αὐτῶν. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν ἐν Ἀλε-
 ξανδρείᾳ καὶ ταῦτα διηγησαμένων τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Διονυ-
 σίῳ, καὶ τοῦτον ἐκθαμβήσαντες, εὐθὺς πάντα τὸν κληρὸν
 συναθροίζει καὶ ἀνατίθεται αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα, εἴτε ἄρα ἐλο-
 25 γίσθη τῷ Ἰουδαίῳ εἰς βάπτισμα ἢ τῆς ψάμμου ἐπίχυσις,

1 μετ' αὐτοῦ AB. — 2 ἀνυδρίας καὶ ἐρημίας τοῦ τόπου F
 ἐρημ. τοῦ τόπου καὶ ἀνυδρίας L. — 8 ἀπέλθατε m. 1 ex ἀπέλ-
 θετε P ἀπέλθετε V. — φασιν FLRV. — 10 ἔχοντας ACEPR
 ἔχουσι rell. — 15 τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας P τὰς χεῖρας αὐτοῦ BN
 (in L ἑαυτοῦ ex αὐτοῦ m. 1 corr.). — 20 ἐνίσχυσεν PRV (cf
 Moschum) ἰσχυσεν rell. — 23 ἐκθαμβησάντων FV.

8 με om. P. — 16 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν P. — 20 προθυ-
 μίᾳ τε καὶ P. — 21 συμβαδίζειν αὐτοῖς P. — 24 εἰάρα (om.
 τε) P.

εἶτε οὐ. καὶ οἱ μὲν ἔλεγον· ἐλογίσθη, μαρτυρούσης καὶ τῆς
 ἀθροῦσ ἀγείας αὐτοῦ, οἱ δὲ οὐ παρεδέχοντο διὰ τὸ μὴ τοι-
 αύτην ἔχειν τὴν ἐκκλησίαν παράδοσιν καὶ μάλιστα γὰρ τοῦ
 κυρίου πρὸς Νικόδημον εἰρηκότος· ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ
 ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν 5
 τῶν οὐρανῶν. τούτων τοίνυν καὶ ἐτέρων λαληθέντων, ἔδοξε
 τῷ ἀγίῳ Διονυσίῳ βαπτισθῆναι αὐτὸν καὶ ἀποστείλας αὐτὸν
 εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἐβάπτισεν. τὸν δὲ προβαπτίσαντα
 αὐτὸν διὰ τῆς ψάμμου ἄξιον αὐτὸν ὑπάρχοντα διάκονον
 ἐχειροτόνησεν. εἰκότως οὖν καὶ ὁ μέγας Γρηγόριος ἀπα- 10
 ριθμήσας τὰ βαπτίσματα πάντα φησὶν· ἐβάπτισε Μωϋσῆς,
 ἀλλ' ἐν ὕδατι καὶ πρὸ τούτου ἐν νεφέλῃ καὶ ἐν θαλάσῃ.
 ἐβάπτισε καὶ Ἰωάννης οὐκέτι μὲν ἰουδαϊκῶς, οὐ γὰρ ἐν
 ὕδατι μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς μετάνοιαν. βαπτίζει καὶ Ἰησοῦς,
 ἀλλ' ἐν πνεύματι. τοῦτο ἡ τελειότης. οἶδα καὶ τέταρτον 15
 βάπτισμα τὸ διὰ μαρτυρίου καὶ αἵματος, οἶδα καὶ πέμπτον
 ἔτι τὸ διὰ δακρῶν. οὐκοῦν δικαίως οὐ παρεδέξαντο καὶ 357 M.
 ἴαν ἀρμοδίως ἐκεῖνο τὸ βάπτισμα. ποῖον γὰρ ἐκ ταῦτα
 ἐβαπτίσατο, ἵν' ὡς βέβαιον καὶ θεῖον κυρωθῆι;

Ποῦ τοίνυν εἰσὶν οἱ κοσμικοὺς τινὰς καὶ γυναικὰς λέ- 20
 γοντες βαπτίσαι ποτὲ κατὰ περίστασιν, μὴ παρόντος ἱερέως,
 καὶ εἰς βάπτισμα θεῖον καὶ τέλειον αὐτοῖς λογισθῆναι, φιλο-

4 Joh. 3, 5. — 11—17 Gregor. Naz. Or. 39 cp. 17 Migne
 Tom. 36, 353.

1 εἶτε καὶ οὐ N. — ὅτι ἐλογίσθη NV. — καὶ τῆς ABP καὶ
 om. rell. — 2 ἀγείας ACEF. — διὰ τὸ τὴν τοιαύτην ἔχειν C διὰ
 τὸ μὴ τὴν τ. ἔχ. R διὰ τὸ τοιαύτ. μὴ ἔχειν V διὰ τὸ μὴ ἔχ.
 τοιαύτην B. — 4 πρὸς νικόδημον ABP Mosch. πρὸς τὸν v. rell.
 — 9 αὐτὸν post ἄξιον om. V et recc. quidam. — 12 ἐν τῇ θα-
 λάσῃ CDEFL. — 17 ἔτι om. CF. — 18 ἐκ ταῦτα ACGL ἐκ-
 ταῦθα E ἐκ τούτων BFNRV. — 19 κυρωθῆ RV. — 22 φιλο-
 κούντες ACLMP.

1 εἶτε οὐ om. P. — 2 ἀγείας] εὐρωστίας P. — αὐτοῦ om. P.
 — 4 φάσκοντος P. — 7 διονυσίῳ ἀποστείλαι αὐτὸν εἰς τὸν ἰορδ.
 ποταμὸν κἀκεῖ βαπτισθῆναι. τὸν δὲ P Mosch. — 9 ἄξιον αὐτὸν
 ὑπάρχοντα om. P Mosch. — 10 εἰκότως — 19 κυρωθῆι om. P.

νεικοῦντες, μᾶλλον δὲ τερατολογοῦντες καὶ βλασφημοῦντες
 ἐκ πολλῆς ἀγνοσίας καὶ αὐθαδείας, μηδὲ τῆς ἱερᾶς τῶν
 ἀποστόλων διδασκαλίας καὶ παραγγελίας ἀκούοντες τῆς λε-
 γούσης· οὐκ ἐπιτρέπομεν λαϊκὸν ποιεῖν τι τῶν ἱερατικῶν,
 5 οἷον θυσίαν ἢ βάπτισμα ἢ χειροθεσίαν ἢ εὐλογίαν μικρὰν
 ἢ μεγάλην. οὐχ ἑαυτῶ γὰρ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλ'
 ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. διὰ γὰρ τῆς ἐπιθέσεως τῶν
 χειρῶν τοῦ ἐπισκόπου δίδεται ἡ τοιαύτη δόξα. ὁ δὲ μὴ
 ἐγχειρισθεὶς ταύτην, ἀλλ' ἀρπάσας καὶ τυραννήσας αὐτὴν
 10 ἑαυτῶ, τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν τιμωρίαν τοῦ Σαοῦλ καὶ Ὁζία
 ὑποστήσεται. οὐ μὴν δὲ ἀλλ' οὐδὲ τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς
 ἐπιτρέπομεν βαπτίζειν οἷον διακόνους ἢ ἀναγνώστους ἢ ψάλ-
 ταις ἢ ὑπηρέταις, ἢ μόνοις ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις,
 ἔξυπηρετουμένων αὐτοῖς τῶν διακόνων. οἱ δὲ τολμῶντες
 15 τοῦτο τῶν Κοριθῶν ὑποίσουσι τὴν δίκην. καὶ μέντοι οὐδὲ
 πρεσβυτέροις χειροτονεῖν διακόνους ἢ διακονίσσας ἢ ἀνα-
 γνώστας ἢ ὑπηρέτας ἢ πνλωρούς, ἀλλ' ἢ μόνοις τοῖς ἐπι-
 σκόποις. αὕτη γὰρ ἐστὶ τάξις ἔννομος ἐκκλησιαστικὴ καὶ
 θεάρεστος ἀρμονία καὶ κατάστασις. μάτην οὖν ἐρεσχελοῦσιν
 20 ἢ τό γε ἀληθέστερον εἰπεῖν θεομαχοῦσιν οἱ τὰ τῆς ἱερωσύνης
 χαρίσματα καὶ ἐνεργήματα κοσμικοῖς τε καὶ γυναιξὶν ἀπο-
 νέμοντες ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων καὶ πειθομένων
 τῇ ματαιολογίᾳ καὶ φλυαρίᾳ τῶν μηδὲ ὃ τί ποτέ ἐστιν ἱερω-
 σύνη καὶ διαφορὰ κοσμικοῦ τε καὶ ἱερέως πάμπαν εἰδότες.

4—19 Constit. Apostol. III, 10; 11.

6 οὐχ ἑαυτῶ AB οὐχ αὐτῶ P. — 8 δόξα] ἀξία ER Const.
 — 10 ὄζιον BRV Const. — 13 ἀλλ' ἢ μόνοις BR. — 15 κορη-
 τῶν AE κριτῶν B. — καὶ μέντοι καὶ οὐδὲ CDER. — 16 δια-
 κονίσσας CPV διακονίσσας FL διακονίσσαις B. — 19 μάτην —
 24 εἰδότες om. B. — 24 εἰδόντων F et m. 2 D.

V. 11 post ὑποστήσεται, v. 19 post κατάστασις et v. 24 post
 εἰδότες alia inserit P in tertio volumine edenda. — 20 θεο-
 μαχοῦσιν] βλασφημοῦσι P. — 23 μηδ' ὅτι P.

[λδ'. Περὶ Μάρκου.]

Μετὰ δὲ Οὐνίωρον ἐβασίλευσε Μάρκος ἔτη γ'.

[λε'. Περὶ Ἰουστιλλιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Μάρκον ἐβασίλευσεν Ἰουστιλιανὸς ἔτη β' καὶ φλεβοτομηθεὶς ἐξεχύθη τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐν τῷ καθεδεῦειν καὶ 5 λιποθυμήσας ἀπέθανεν.

[λς'. Περὶ Φιλίππου.]

Μετὰ δὲ Ἰουστιλιανὸν ἐβασίλευσε Φίλιππος ἔτη 5' καὶ 358 M. κτίσας πόλιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ καλέσας αὐτὴν Φιλιππό-πολιν ἐσφάγη ἐν τῷ παλατίῳ. 10

[λξ'. Περὶ Οὐαλλεριανοῦ.]

Μετὰ δὲ Φίλιππον ἐβασίλευσεν Οὐαλλεριανὸς ἔτος α' καὶ ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ἐφ' οὗ, ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τοῦ θεοῦ ὄργην μεγάλην ἐκπέμφαντος, λοιμῶδης νόσος τὸ ἀνθρώπινον γένος διέφθειρεν εἰς ἐξάλειψιν. ἀπὸ 15 359 M. γὰρ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης ἀτμοὶ τινες ἀνῆσαν καὶ πρὸς τούτοις ἄνεμοι καὶ αὔραι τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν ἀνιμήσεις ἀπέπνεον, ὥς νομίζειν νεκρῶν ἰχώρας εἶναι τὰς δρόσους. συνεχεῖς οὖν ἐκ τούτου λοιμοὶ τὴν γῆν συνεῖχον καὶ βαρεῖα καὶ ἀνίατα νοσήματα, ὥς ἄπειρον καὶ ἀναριθμη- 20

13—p. 466, 15 Epitome ecclesiastica? cf. Dionysii Alexand. epist. ap. Euseb. Hist. eccl. VII, 21; 22.

2 οὐνίωρον CELP οὐνίωρον AB ιούνωρον DR ιούνουρον M ιούνορα F. — 4 ιουστιλιανός M ιουστειλιανός R ιουστινιανός B. Item v. 8. — 6 λιποθυμήσας FLP λυποθυμήσας M λειποθυμήσας rell. — 8 ἔτη 5' AP ἔτη γ' B ἔτη ζ' R ἔτη κς' CEFLN. — 9 φιλιππούπολιν R φιλίππου πόλιν Exc. de insid. — 16 ἀνέσαν ACFLMP. — 18 ἀπέπνεον ABP Eus. ἀνέπνεον rell. — 19 ἐκ τοῦ τοιοῦτου λοιμοῦ τ. γ. συνεῖχεν RV. — τὴν γῆν συνεῖχον λοιμοὶ B τὴν γῆν λοιμοὶ συνεῖχον L. — 20 βαρεῖα FL βαρεῖα C βαρεῖα E.

14 ὁ θεὸς ὄργην μεγάλην ἐκπέμφας P.

τον γενέσθαι τῶν ἀνθρώπων τὸν ὄλεθρον. θρῆνοι δὲ καὶ οἰμωγαὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀλλυμένων ἐγίνοντο πανταχοῦ κατ' οὐδὲν τῶν ἐπὶ τοῦ θανάτου τῶν πρωτοτόκων Αἰγύπτου ἀπολειπόμενοι. οὐ γὰρ ἦν οἰκία, ἐν ἣ οὐκ ἦν τεθνηκὼς
 5 καὶ ἀπόζων, καὶ οἱ μὲν τῶν ἐθνῶν ἀπηνεῖς ἄνθρωποι τὴν τοῦ νοσήματος ἐκτρεπόμενοι καὶ τὴν τοῦ θανάτου μετάδοσιν ἀτάφους ἢ καὶ ἡμιθανεῖς ἔρριπτον τοὺς ἀνθρώπους, οὐ συγγενῶν, οὐ φίλων, οὐκ ἄλλων τινῶν ἐγγυτέρω φειδόμενοι, κἂν ὅτι μάλιστα τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θάνατον οὐ διεφυγον. οἱ δὲ πλείστοι τῶν φοβουμένων τὸν κύριον ἀπαρφυλάκτως τοὺς νοσοῦντας θεραπεύοντες καὶ τοῦ πάθους μεταλαμβάνοντες τοῦ βίου τούτοις συναπηλλάττοντο, ἄλλοι δὲ ἑτέρους νοσοκομήσαντες καὶ ἀνεθῆναι τῆς νόσου ποιήσαντες ἀπεγέγοντο εἰς αὐτοὺς τὸν ἐκείνων θάνατον ἐπισπασά-
 10 15 μνοι.

[λη'. Περὶ Γάλλου.]

Μετὰ δὲ Οὐαλλερριανὸν ἐβασίλευσε Γάλλος υἱὸς αὐτοῦ μῆνα ἓνα καὶ ἐσφάγη καθεύδων ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικός.

[λθ'. Περὶ Δεκίου.]

20 Μετὰ δὲ Γάλλον ἐβασίλευσε Δέκιος ἕτος ἕν καὶ ἐσφάγη
 360 Μ. ἐν τῷ πολέμῳ. ὃς ἐθέσπισεν ἐν Ῥώμῃ τὰς χριστιανὰς γυναῖκας μὴ ἐξεῖναι κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν οἴομενος διὰ τῆς νομιζομένης αἰσχύνης ταύτης εἰς εἰδωλολατρεῖαν αὐτὰς ἐλύσειν. αἱ δὲ μᾶλλον προθύμως ἀκατακάλυπτοι
 25 προήεσαν δόξαν ἠγούμεναι τὴν ὑπὲρ Χριστοῦ δοκοῦσαν ἀνθρωπίνην ἀτιμίαν. ὄθεν ἄχρι νῦν αἱ μὲν ἀκριβεῖς χριστιαν-

2 ἐγίνετο CE ἐγένετο V. — 3 ἐπὶ τοῦ θανάτου ABP ἐπὶ τῷ θανάτῳ F ἐπὶ θανάτου tell. — 4 ἀπολιπόμενοι FR. — 7 ἢ om. LR. — 9 κἂν] καὶ BP. — 14 τὸν] τῶν DFP. — ἐπισπασάμενοι θάνατον FL. — 17 ὁ υἱὸς BM. — 25 προίεσαν ADP προίασιν C EFLR.

7 ἡμιθανεῖς τοὺς νεκροὺς ἔρριπτον οὐ συγγ. οὐ φιλάτων παντελῶς φειδόμενοι P. — 14 τὸν αὐτὸν θάνατον P.

καὶ γυναῖκες ἀκατανάλυπτοι προλασιν, αἱ δὲ Ἰουδαῖαι καὶ ἄπιστοι καλύπτονται. ἐφ' οὗ καὶ Βαβυλᾶς Ἀντιοχείας καὶ Φλαβιανὸς Ῥώμης καὶ Ἀλέξανδρος Ἱεροσολύμων καὶ Διονύσιος Ἀλεξανδρείας ἐμαρτύρησαν, καὶ Ναυάτος τῆς ἐκκλησίας ἀπέστη, καὶ Ἐλκισαῖος ὁ αἰρεσιάρχης ἐγνωρίζετο. 5

[μ'. Περὶ Αἰμιλιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Δέκιον ἐβασίλευσεν Αἰμιλιανὸς ἔτος α' καὶ ἐσφάγη ἐν τῷ παλατίῳ.

[μα'. Περὶ Γαλλιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Αἰμιλιανὸν ἐβασίλευσε Γαλλιανὸς ἔτη γ' καὶ 10 361 Μ. ἐσφάγη ἐν τῷ πολέμῳ. ἐφ' οὗ Ἀρτέμων καὶ Συνέπων οἱ αἰρεσιάρχαι ἐγνωρίζοντο, καὶ Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς καὶ μαθητῆς Ὁριγένους διέπρεπεν.

[μβ'. Περὶ Κλαυδίου.]

Μετὰ δὲ Γαλλιανὸν ἐβασίλευσε Κλαύδιος ἔτη β'. 15

[μγ'. Περὶ Κυντιλιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Κλαύδιον ἐβασίλευσε Κυντιλιανὸς ἡμέρας ζ'.

[μδ'. Περὶ Αὐριλλιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Κυντιλιανὸν ἐβασίλευσεν Αὐριλλιανὸς ἔτη ε' καὶ ἐσφάγη ὑπὸ κουβικουλαρίου. ἐφ' οὗ Μάνης ὁ μικρὸς 20 362 Μ.

20 — p. 467, 5 Exc. Barocc. ex Eus. Hist. eccl. VII, 31.

2 κατακαλύπτονται FL. — βαβυλᾶς C βαβύλας EFLNRV. — 4 ναυάτος C et recce. plerique νοάτος E ναβάτος BGL. — 5 ἐλκισαῖος (ἐλ. P) ABP κελσαῖος (-έος C) rell. — 7 αἰμιλιανὸς BCPR αἰμηλιανὸς A. — 8 ἐν τῷ παλατίῳ — 11 ἐσφάγη om. PR ex homocoteleuto. — 10 αἰμιλιανὸν ACGI αἰμιλλιανὸν B. — γαλιανὸς C. — 11 ἀρτίμων M ἀρτέμων P. — συνέπων AC συνέσων ut vid. D νέπων P. — 15 γαλιανὸν C γάλλον L. — 17 om. R. — κυντιλιανὸς L κυντυλλιανὸς F κιντιλλιανὸς M. — 19 κυντυλλιανὸν F κιντιλιανὸν M κυντιανὸν B κλαύδιον R. — αὐριλλιανὸς DFPRV ἀφρηλλιανὸς L ἀφρηλιανὸς B Exc. de ins. αὐριλιανὸς ACEM.

καὶ τρισκατάρατος ἀνεφύη Χριστὸν ἑαυτὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον
ὁ δαιμονιώδης μορφαζόμενος. διὸ καὶ μαθητὰς ἰβ' ὡς ἂν
ὁ Χριστὸς ἐπαγόμενος καὶ ἐκ πάσης αἰρέσεως εἴ τι κακὸν
ἐρανοσάμενος ἐκ Περσίδος εἰς τὴν Ῥωμαίων γῆν κατὰ θεοῦ
5 συγχώρησιν εἰσέφρησεν. οὗτος οὖν ὁ μεμνηνὸς Μάνης ὁ
καὶ Σκυθιανὸς λεγόμενος Βραχμάνης ἦν τὸ γένος, διδάσκα-
λον δὲ ἔσχε Βούδδαν τὸν πρώην καλούμενον Τερέβινθον,
ὃς καὶ παιδευθεὶς ὑπὸ Σκυθιανοῦ τὰ Ἑλλήνων δοξάζοντος
τὴν Ἐμπεδοκλέους ἠγάπησεν αἴρεσιν δύο ἀρχὰς λέγοντος
10 ἀντικειμέναις ἀλλήλαις. εἰσελθὼν δὲ ἐν Περσίδι ἐκ παρθέ-
νου ἑαυτὸν ἔφρασκε γεγεννησθαι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἀνατρα-
φῆναι, καὶ συγγραψάμενος βιβλία τέσσαρα τὸ μὲν ἐπωνό-
μασε τῶν μυστηρίων, τὸ δὲ εὐαγγέλιον, τὸ δὲ τῶν θησαυρῶν,
τὸ δὲ τῶν κεφαλαίων. καὶ ὁ μὲν Βούδδας οὗτος ὁ καὶ
15 Τερέβινθος ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου συντριβείς ἀπώλετο,
γυνὴ δὲ τις, παρ' ἧ κατέλυσε καὶ κατελύθη, τὰ χρήματα
καὶ τὰς βεβήλους βίβλους τοῦ ἐξαγίστου κληρονομήσασα
ὠνεῖται παιδάριον ἑτῶν ζ' τοῦνομα Κούβρικον, ὃν καὶ δι-
δάξασα γράμματα καὶ ἐλευθερώσασα κληρονόμον τῶν ἑαυτῆς
20 πάντων καθίστησιν. ὁ δὲ λαβὼν τὰ βιβλία τοῦ Βούδδα καὶ

2—p. 469, 3 Epitome e Theodori Lectoris Historia tri-
partita apud Cram. Anecd. Paris. II p. 93, 9.

2 ἂν om. FRV. — 6 βραχμάνης M βραχμάν (-ἂν F) F Exc.
de virt. (Σαρακηνὸς Cram.). — 7 βουδδάν C βουδδᾶν V Exc.
βουδᾶν E βοδδᾶμ P βόδδαν s. βοδδᾶν s. βοδδᾶν R (Βόδδας Cram.).
— 8 καὶ om. AB Exc. — 9 ἐκπαιδοκλέους (-κλεοῦς C) BC. —
10 ἀλλήλοισι CER. — 11 γεγενῆσθαι DPR Exc. γεννηθῆναι M
γεγεννησθαι rell. Cram. (B m. 1 corr. ex γεγενῆσθαι). — 13 τῶν
μυστηρίων ABP Exc. Cram. μυστηρίων N μυστηρίων rell. — τὸ δὲ
τὸ εὐαγγέλιον ABCEI Exc. — τὸν θησαυρόν BCV Exc. θησαυ-
ρόν R Cram. — 14 βοῦδδας C βοουδᾶς RV βοουδδας sine acc. Exc.
βοδδᾶς B βούδας F βοουδᾶς E. — οὗτος om. AB. — 16 κατ-
έλυσε τὸν βίον καὶ N. — καὶ κατελύθη om. Exc. Cram. — 17 τοῦ
ἐναγίστου F τοῦ ἐναγοῦς V om. M Exc. Cram. — 20 βοῦδδα C Exc.
βοουδᾶ V βοδδᾶ P βοουδᾶ E item p. 469, 2.

6 τῶ γένει P Cram. — διδάσκαλον] μαθητὴν P Cram.

τὰ χρήματα διήρχετο τὴν Περσίδα Μάνην ἑαυτὸν ὀνομάζων, καὶ τῆς πλάνης τοῦ Βούδδα συνίσταω γινόμενος καὶ τὰ βιβλία πονήματα ἴδια ἔλεγεν εἶναι. ὃν ὁ βασιλεὺς Περσῶν 363 Μ. ἐξέδειρε ζῶντα ὡς θανάτου γινόμενον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ αἷτιον. τοῦ γὰρ βασιλικοῦ παιδὸς νοσοῦντος καὶ πολλῆς ἰατρικῆς 5 ἐπιμελείας ἀπολαύοντος, ἐπηγγείλατο Μάνης χωρὶς ἰατρείας ἀναστήσαι τοῦτον, καὶ οὕτω τοὺς ἰατροὺς ἀποστήσας ἔθανάτωσε τὸν παῖδα τῇ ἀμελείᾳ καὶ τερατολογίᾳ. ὑπὲρ δὲ τούτου μισθὸν ἐπάξιον εἰκότως κομίζεται τὴν ἐκδορὰν τοῦ παναθλίου αὐτοῦ σώματος. 10

Ὁ τοίνυν ἐμβρόντητος οὗτος Μάνης ἀποβαλλόμενος τὴν παλαιὰν διαθήκην καὶ τὴν κτίσιν πᾶσαν καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευὴν εὐκ ἀγαθοῦ τινος θεοῦ γεγονέναι βλασφημῶν ὑπὸ φθορὰν καὶ ἀλλοίωσιν οὔσαν, τὴν νέαν ὡς ἀγαθοῦ δῆθεν προσίεται θεοῦ, καὶ κατὰ φαντασίαν καὶ δό- 15 κησιν τὸν Χριστὸν πεφηνέναι τερατεύεται. καὶ πρὸς τούτοις καταδύσεις τινὰς ἐναγεῖς καὶ νυκτερινὰς τελετὰς καὶ παρανόμους ἐπιτηδεύσας μῖξεις καὶ ἀρρητοποιίας καὶ εἰμαρμένην καὶ μετενσωματώσεις καὶ ἄλλα πλεῖστα φλυαρήσας καὶ δράσας καὶ διδάξας τὰ τῶν Ἑλλήνων πονηρὰ καὶ μάταια 20 δόγματα κρατύνειν ἐσπούδακεν ὁ θεομισῆς καὶ θεήλατος.

Περὶ οὗ φησι καὶ Θεόδωρος πρεσβύτερος ὁ τῆς Ῥαῖθοῦ· Μάνης ὁ τοῦ ἀντιθέτου σκοτόუს ἐφευρετής, μᾶλλον

3—10 Theod. Lect. cf. Socrat. H. eccl. I, 22. — 22—p. 473, 15 Theodori Rhaituensis Liber de incarnatione cp. 2 sqq. Migne Tom. 91, 1485 C sqq.

2 γινόμενος ACDP Gram. γινόμενος rell. — 7 τοῦτο CEL αὐτόν A. — 8 ὑπὲρ τούτου (om. δὲ) AB (ὑπὲρ οὗ P). — 13 θεοῦ τινος L θεοῦ om. R. — 14 οὔσαν καὶ ἀλλοίωσιν N. — 15 προσίεται CELNR. — 21 ἐσπούδακεν ABP Exc. ἐσπούδασεν N ἐσπούδαζεν rell.

4 αἷτιον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ P. — 6 Μάνης om. P. — 9 εἰκότως ἐκδορὰν ἀπηνέγκατο παραντίνα τοῦ P. — 11 μάνης οὗτος P. — 22 ὁ τῆς Ῥ. πρεσβύτερος P (Exc.).

δὲ τῆς ἔξουσίας τοῦ σκότους ἀνάπλασμα, φαντασία ψιλῆ καὶ σχήματι διακένω σώματος ἀνθρωποεῖου πεφανερωθῆναι τὸν κύριον ἐφαντάσθη καὶ ὠνεύρωξεν, ὥστε φησὶ καὶ πάσχειν μὲν δοκεῖν αὐτὸν καὶ πράττειν ἄπερ ἔδρα καὶ πέπονθε καθ' ἡμᾶς, μηδὲν δὲ τούτων ἀληθεῖα καὶ πράγματι ὑπάρξαι, ἀλλὰ δοκῆσει μόνον καὶ ἀπάτη ἀποβουκολεῖν τοὺς ἀνθρώπους, οἷς καὶ συνανεστράφηται νενομισται. διὰ τοῦτο καὶ φύσεις δύο παραιτεῖται λέγειν ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἀλλὰ μίαν τὴν τῆς θεότητος.

364 M. 5

- 10 Παῦλος δὲ τις τῷ Μάνεντι τούτῳ σύγχρονος γεγονώς, τὸ γένος μὲν Σαμωσατεύς, Ἀντιοχέας δὲ τῆς μεγάλης προέδρος, ψιλὸν ἀνθρωπον εἶναι τὸν κύριον ἐδυσφήμησεν, ὡσπερ δὲ εἰς ἕκαστον τῶν προφητῶν οὕτω καὶ ἐν αὐτῷ γεγενῆσθαι τοῦ θεοῦ λόγου τὴν οἴκησιν, ἔνθεν καὶ δύο φύσεις διηρημένως ἔχουσας καὶ ἀκοινωνήτους πρὸς ἑαυτὰς εἶναι παντάπασιν ἐν Χριστῷ, ὡς ἄλλου ὄντος αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄλλου τοῦ ἐν αὐτῷ κατοικοῦντος θεοῦ λόγου. αὗται μὲν οὖν αἱ πρῶται φωναὶ τοῦ μίαν φύσιν καὶ τὰς δύο κακῶς καὶ δυσφήμως ἐπὶ Χριστοῦ λέγεσθαι, τὸ μὲν
20 ἐπ' ἀναιρέσει τῆς θεότητος, τὸ δὲ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς χρόνοις Ἀπολλινάριος τις ἀνεφύη προέδρος Λαοδικείας τῆς Συρίας ματαιοφροσύνης ἐτέρας ἡγησάμενος. τῶν γὰρ Ἀρειανῶν ἄψυχον πάντη λεγόντων τὴν τοῦ κυρίου σάρκα, αὐτὸς ἔφη ὅτι σάρκα μὲν ἐψυχωμένην
25 ψυχῇ ζωτικῇ ἀνέλαβεν ὁ κύριος, νοῦν δὲ τὸν ἡμέτερον οὐ

2 ἀνθρωποεῖου ERV ἀνδρῶ B ἀνθρωπίου rell. — 5 δὲ om. AM. — τοῦτον BV. — 9 τὴν om. B Exc. et recc. quidam. — 11 μὲν] δὲ MB om. Exc. et unus ex recc. — σαμωσατεύς MP Exc. σαμουσατεύς A σαμοσατεύς rell. — 12 εἶναι om. BM. — 16 ὄντως CFM. — 18 πρῶται φωναὶ P πρωτοφωναὶ BF προταιφωναὶ M πέντε φωναὶ R. — 21 ἀποληνάριος LM ἀπολλινάριος E ἀπολληνάριος F. — 22 λαοδικίας (λαοδ. A) ACFLNPR *compendiose script. in B.* — 24 ἐψυχωμένην BD LPV Exc. ἐμψυχωμένην rell. Theod.

2 ἀνθρωπίου P Theod. — 6 μόνη P. — 20 τῆς ἀνθρωπότητος τὸ δὲ τῆς θεότητος P Theod.

προσήματο. μηδὲ γὰρ δεηθῆναι τὴν σάρκα φησὶν ἐκεῖνην ἀνθρωπίνου νοῦς ἡγεμονομένην ὑπὸ αὐτὴν ἐνδεδυκότες θεοῦ λόγου, ἀλλὰ μηδὲ χωρεῖν αὐτὴν ἄλλην νοεράν δύναμιν παρὰ τὴν θεῖαν. ταῦτα ὑποθέμενος διατείνεται μίαν εἶναι φύσιν τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός, ὡς ἄτε τῆς 5 σαρκός ἀτελοῦς οὐσης εἰς τὸ εἶναι ἀνθρωπον καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἄξιον φύσιν ὀνομάζεσθαι.

Μεθ' ὃν ἀναφαίνεται τις Θεόδωρος τῆς Μοψουεστίας ³⁶⁵ Μ. πόλεως ἐν τῇ Κιλικίᾳ τὴν ἡγεμονίαν λαχὼν, καὶ ἐκ διαμέτρου τῷ Ἀπολιναρίῳ φερόμενος ἕβρεις οὐ τὰς τυχοῦσας 10 τολμηρῶ ψυχῇ καὶ ἀφόβῳ καρδίᾳ καταχέει τοῦ δεσπότη Χριστοῦ, ἀνθρωπον ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς καὶ κοινὸν ἀποκαλῶν καὶ ἐκ προκοπῆς λαβόντα τὴν χάριν τοῦ θεοῦ θεὸν ὀνομάζεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ βαπτίσματος ἀξιοθῆναι τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς ἐν πρώτοις εἰς 15 ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος βαπτισθέντα. τὸν δὲ θεὸν λόγον διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἀρετὴν αὐτοῦ κατ' εὐδοκίαν ἐν αὐτῷ κατοικήσαντα μεταδοῦνα τῆς θεϊκῆς ἀξίας αὐτῷ καὶ προσκυνήσεως εἰς ὕστερον μετὰ τὴν τελείωσιν. ταῦτα καὶ ἕτερα τέ πολλὰ τοιαῦτα δυσφημήσας δύο φύσεις 20 ἰδιοπεριορίστους ἔδογματίσεν ἐπὶ Χριστοῦ σχέσει τινὶ καὶ μόνον καὶ ἀλλήλαις οἰκειωμένας. δευτέρα καὶ αὐτὴ βλάστησις τοῦ μίαν φύσιν καὶ δύο φύσεις ἐν Χριστῷ μὴ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον ὁμολογεῖσθαι.

Μετὰ δὲ τούτους γέγονέ τις ὀνόματι Νεστόριος ἀπὸ 25 Γερμανικίας τῆς Συρίας τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως

2 ἀνθρωπίνου BP Theod. ἀνθρωπίου ERV Exc. ἀνθρωπίου rell. — 5 μίαν φύσιν ABP Exc. Theod. μίαν φύσιν εἶναι rell. — 8 ἀναφαίνεται ABFLP Exc. Theod. ἀναφέρεται rell. — μοψουεστίας (- ἐστίας P) LPV Exc. Theod. μοψουεστίας (- ἐστίας M - ἐστίας C) BCFNR μόμψου (μομψοῦ A) ἐστίας AEG. — 10 ἀποληναρίῳ C ἀπολλιναρίῳ E et recc. quidam ἀπολληναρίῳ F. — 12 τῶν] τὸν BCM et recc. quidam. — κοινῶν BR. — 20 τε om ABFLM. — τοιαῦτα om. N. — 21 ἰδιοπεριόστους V ἰδιοπεριόχους R. — 22 καὶ ante ἀλλήλαις om. FP Theod. — οἰκειωμένας F ὀκειωμένας Exc. — 26 γερμανικίας ACFLN PR.

δραξάμενος. ὁμοίως τῇ φωνῇ τῶν ἐν Χριστῷ δύο φύσεων
κακοφρόνως ἀπεχρήσατο Παύλῳ καὶ Θεοδώρῳ τοῖς ἑαυτοῦ
προγόνους ἐπόμενος. υἱὸς μὲν γὰρ ἦν τοῦ Κίλικος, ἀπό-
γονος δὲ τοῦ Σαμουσατέως. καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὴν ἀγίαν
5 παρθένον ἄσπονδον ἤρατο πόλεμον ἐξαρνούμενος τὸν ἑαυτοῦ
κύριον καὶ ἀτιμάζων τὴν ἑαυτοῦ δέσποιναν ὁ δειλαιὸς δοῦλος
καὶ ἀναίσχυντος. οὗτος οὖν ὁ δεινὸς Νεστόριος τρίτος προ-
στάτης γεγρονῶς τῆς Ἰουδαϊκῆς ταύτης αἰρέσεως ἄλλον εἶναι
παρ' ἑαυτῷ τὸν Χριστὸν καὶ ἄλλον τὸν θεὸν λόγον κατὰ
10 τὴν πατρικὴν αὐτοῦ πλάνην ἐδογματίσεν.

366 M. Τῆς δὲ κατὰ Μάνην καὶ Ἀπολιναρίου ἀντιθέτου μοίρας
τρίτος πάλιν ὑπασπιστῆς Εὐτυχῆς ἡγούμενος μοναστηρίου
Κωνσταντινουπόλεως ἀνεδείχθη, ὃς μὴ ἀνεχόμενος ὁμοούσιον
ἡμῖν καὶ ὁμοφυῆ τὴν σάρκα τοῦ κυρίου διομολογεῖν ἀπηρ-
15 νεῖτο σώζεσθαι λέγειν ἐν τῷ Χριστῷ δύο φύσεις μετὰ τῆς
τούτων ἐνώσεώς τε καὶ συμφυΐας. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ
τερατώδη τινὰ καὶ ἀλλόκοτα παρέπλαττεν ἐξ οὐρανοῦ λέγων
κατενηνέχθαι τὸ σῶμα τοῦ κυρίου καὶ ὡς διὰ σωλῆνος τῆς
παρθένου παραδραμεῖν τὸν θεὸν λόγον οὐρανόθεν τοῦτο ἐν-
20 δεδυμένον, ἵνα δόξη γεγενῆσθαι ἐκ γυναικὸς καίπερ μὴ
γεγεννημένος. Μανιχαῖος οὗτος ὁ λόγος καὶ πεφαντασμένος
πολλῶ μᾶλλον ἐκεῖνου. μίαν φύσιν καὶ οὗτος διεστραμμένην
καρδίᾳ τὸν Χριστὸν ἐπρέσβευεν.

Εἶτα Σευῆρος τις λεγόμενος ἀρπάσας τὸν θρόνον Ἀντιο-

4 σαμουσατέως BDEGV Theod. σαμουσατέως A. — 7 οὖν om. FM. — προστάτης ABP Exc. Theod. προτοστάτης L πρωτοστάτης CERV ἀποστάτης N. — 11 ἀπολιναρίου L ἀπολλινάριον E ἀπολληνάριον F. — 13 ἐδείχθη A ἀναδειχθεὶς LV. — 14 τὴν κατὰ σάρκα (κατασάρκα M et recc. plerique) CENR. — ὁμολογεῖν B Exc. Theod. — ἀπηρηνήτω C ἀπηρηνήσατο N. — 17 ἑτερατώδη τινὰ B ἑτερατώδη τινὰ C et recc. quidam ἑτερα τερατώδη τινὰ L et recc. alii ἑτερα τινὰ τερατώδη V. — παρέπλαττεν AM παρέπληττεν CR. — 18.19 παραδραμεῖν τῆς παρθένου R τῆς παρθένου om. BV. — 20 γεγενῆσθαι DFV Theod. γεννησθαι L. — γεγεννημένος ACDFLPR Theod. γεγεννημένος BEGV Exc. γενομένης M. — 23 ἐπρέσβευσεν EF Exc. Theod. — 24 σευῆρος m. 1 ex σεύηρος P σεύηρος ALM σεύηρος V σεβῆρος recc. quidam.

χελας τὴν κατὰ Μάνην αὐθις Ἀπολιναρίον τε καὶ Εὐτυχεῖα
 διεκδικεῖν αἴρεσιν ἐπειρᾶτο κυκῶν ὄση δύναμις αὐτῷ τὴν
 τῆς ἐκκλησίας εἰρήνην. ἐξελαθεὶς δὲ τῆς Ἀντιοχείων ὡς
 στασιώδης καὶ ταραξίας τῇ Ἀλεξανδρέων κουφότητι λαίλαπος
 καὶ θυέλλης δίκην ἐνέσκηψεν, ἔνθα καὶ ἐτέρας καταγιγδός 5
 ἀντιπνευσάσης αὐτῷ τε καὶ τῷ λαῷ συνέχεε πάντας καὶ ἐθο-
 ρύβησεν. διεσκέδασε γὰρ αὐτοὺς Ἰουλιανός τις καλούμενος,
 Ἀλικαρνασοῦ μὲν τῆς Ἀσίας ἐπίσκοπος, τῆς δὲ Εὐτυχιανῆς
 κακοδοξίας προστάτης εὐθυμώτατος. Σευήρου γὰρ μίαν
 φύσιν λέγοντος εἶναι τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἐν τῷ Χριστῷ 10
 διαφορὰν δεχομένου, Ἰουλιανοῦ δὲ μίαν μὲν κατὰ Σευήρον
 φάσκοντος φύσιν, ἀναιροῦντος δὲ τὴν διαφορὰν, αἰτιοὶ πά-
 σης ταραχῆς καὶ ζάλης γεγόνασιν οἱ ἀνόσιοι μὴ νοοῦντες
 κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον μήτε ἂ λέγουσι μήτε περὶ τίνων δια-
 βεβαιοῦνται.

15

Οὔτινες πρὸς ἡμᾶς διαμάχονται λαμβάνοντας εἰς παρά- 367 M.
 δεῖγμα τῆς θείας ἐνώσεως τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ἄν-
 θρωπον καὶ φασιν· οὐκοῦν τρεῖς ὁμολογεῖτε φύσεις. ἀλλ'
 ἴστωσαν οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀπαίδευτοι, ὅτι δύο φύσεις ἡμεῖς
 λέγομεν, οὐ θεοῦ καὶ σαρκός, οὔτε μὴν θεοῦ καὶ ψυχῆς, 20
 ἀλλὰ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. οὐδὲ γὰρ ἔστι κυρίως ἀνθρώ-
 που φύσις ἢ τοῦ μέρους φύσις. μέρη μὲν γὰρ ἀνθρώπου
 ψυχὴ καὶ σῶμα, μέρη δὲ τῶν μερῶν αἱ περὶ αὐτῶν διαιρέ-

13 1. Timoth. 1, 7.

1 ἀπολιναρίον L ἀπολλιναρίον EV ἀπολληναρίον F. — 2 κυ-
 κλῶν AR κυρῶν C κυνῶν L. — 3 ἐξελαθεὶς ACEGLV Exc. Theod.
 et D lit. corr. ex ἐξελασθεὶς. ἐξελασθεὶς BFMPR. — ὡς] ὁ CP. —
 4 λαίλαπος θυέλλης δίκην (om. και) N λαίλαπος δίκην και (ἢ Exc.)
 θυέλλης B Exc. — 6 συνέχεται A συνέχεε lit. ex συνέχετε Exc.
 — 8 ἀλικαρνασοῦ P ἀλλικαρνασοῦ (-σοῦν G) CG ἀλικαρνασοῦ E.
 — εὐτυχιανικῆς FR. — 10 τῷ om. AMR Exc. — 11 σευήρον MP
 σεύηρον A σευήρον V σευήρον BCLR. — 16 λαμβάνοντες BFMV
 et E corr. ex -τας incert. q. m. — 17 τῆς θείας ἐνώσεως om. FL.
 — 23 περὶ αὐτὸν DL περὶ αὐτὰ F.

12 διαφορὰν P. — 16 οὔτινες και πρὸς P.

σεις τε καὶ ὑποδιαίρεσεις. καὶ μέρη μὲν Χριστοῦ ἀσύγχετα θεότης καὶ ἀνθρωπότης, ψυχὴ δὲ καὶ σῶμα οὐ μέρη Χριστοῦ, ἀλλὰ μέρη τοῦ μέρους. μέρη μὲν τῶν μερῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ μὲν ψυχῆς οὐσία λογικὴ καὶ ποιότης ἀσώματος, ὧν τὸ μὲν ἡγεμονικόν, τὸ δὲ θυμικόν, τὸ δὲ ἐπιθυμη-
 5 τικόν, καὶ τούτων τὸ μὲν ἐννοηματικόν καὶ διανοητικόν μνημονευτικόν τε καὶ βουλευτικόν, τὸ δὲ ὀρεκτικόν τε καὶ ἐλκτικόν, τὸ δὲ ἀμυντικόν, καὶ πολλὰ ἕτερα τούτοις ὑποδιαίρουσιν. ἀφελῶσθαι δὲ τὰ νῦν ζητεῖν πρότερον ὡς μέρη
 10 ταῦτά εἰσιν ἐν τῇ ψυχῇ ἢ ὡς δυνάμεις. ἢ δὲ τοῦ σώματος πάλιν διαίρεσις γίνεται εἰς ὁμοιομερῆ, καὶ τούτων ἔτι εἰς κεφαλὴν καὶ χεῖρας καὶ πόδας, καὶ ταῦτα εἰς ὅστέα καὶ σάρκα καὶ νεῦρα, καὶ ταῦτα εἰς δ' στοιχεῖα, καὶ ταῦτα εἰς ὕλην καὶ εἶδος. πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα φιλοσοφοῦσιν ἰατρῶν
 15 παῖδες περὶ δυνάμεων φυσικῶν, ὧν τὴν μὲν ἐλκτικὴν, τὴν δὲ καθεκτικὴν, τὴν δὲ ἀλλοιωτικὴν, τὴν δὲ ἀποκριτικὴν ὀνομάζουσιν, πολλὰ δὲ καὶ περὶ αἰσθήσεως καὶ φαντασίας καὶ τοῦ συνέχοντος τὸ ζῶον ζωτικῶ καὶ ὀργανικῶ πνεύματος ἑτέρου παρὰ τὸ λογικόν, ὡς φασιν, ὑπάρχοντος.
 20 ὡσπερ τοίνυν ἀπόχρη πρὸς τὸ παραστήσαι ταῦτα πάντα διὰ τοῦ σώματος εἰπεῖν ἢ σῶμα ἀνθρώπου, καὶ ἀπόχρη πάλιν διὰ τῆς λογικῆς ψυχῆς τὸ εἰς ἃ διαιρεῖται μέρη δηλῶσαι, οὕτως ἀπόχρη ἀνθρώπου ἢ φύσιν ἀνθρώπου εἰρηκότα πάντα δηλῶσαι τε καὶ παραστήσαι τὰ ἐξ ὧν συνέστηκεν, ἐν οἷς καὶ
 25 γνωρίζεται. οἱ δὲ οὐχ ἵνα τὸν ἀνθρώπου τέλειον ἀποφῆνωσιν, ἀλλ' ἵνα τὸν κύριον συκοφαντήσωσι καὶ τῆς ἡμετέρας αὐτὸν ἀλλοτριώσωσι φύσεως καὶ ἢ μὴ προσειληφότα

1 τε καὶ ὑποδιαίρεσεις *om.* FM. — 2 θεότης καὶ ἀνθρωπότης CELN. — 9 πρότερον CR. — 14 πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα ABPV καὶ πολλὰ δὲ ἕτερα *tell.* — 15. 16 τὴν δὲ καθεκτικὴν, τὴν δὲ ἀλλοιωτικὴν *om.* N τὴν δὲ καθεκτικὴν *om.* A *sed in mg. add. m. 2.* — 16 καθελκτικὴν BP ἀνθελκτικὴν L. — 17 δὲ καὶ περὶ ABP καὶ *om. tell.* — 20 παραστήναι CF. — 27 ἀλλοτριώσουσι ACDEFLP.

τὴν ἀρχὴν τὸ ἡμέτερον ἢ μὴ σῶον φυλάξαντα ὅπερ ἔσχε παρ' ἡμῶν, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα σοφίζόμενοι καὶ περὶ τὸ παράδειγμα κακουργοῦντες εἰς ἀφύκτους καὶ ἀδιεξοδεύτους καταπεπτώκασι λαβυρίνθους.

Ἀμέλει γέ τοι καὶ Θεοδώρητος ἔφη περὶ τούτων καὶ 5 τῶν τοιούτων ἀνοσιῶν οὕτως· εἰσὶ μέντοι γέ τινες οἱ καὶ χριστιανῶν μὲν προσηγορίαν ἔχοντες, ἄντικρυς δὲ τοῖς τῆς ἀληθείας δόγμασι πολεμοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ τὸ ἀγέννητον εἰς τρία τέμνουσι καὶ τὸ μὲν καλοῦσιν ἀγαθόν, τὸ δὲ κακόν, τὸ δὲ δίκαιον, οἱ δὲ δύο ἀρχὰς ἀγεννήτους ζωγραφοῦσι 10 τῷ λόγῳ ἀλλήλαις ἐναντίας ἐκ διαμέτρου, ἄλλοι δὲ τοῖς μὲν ἀσεβέσι τούτοις πολεμεῖν ἐπαγγέλλονται δόγμασιν, ἐτέραν δὲ δυσσεβείας ἐπινοοῦσιν ὁδόν· τὸν γὰρ τοῦ θεοῦ μονογενῆ λόγον ὁμολογοῦντες υἷὸν ὡς ποίημα τῇ κτίσει συναριθμοῦσι καὶ τὸν κτίστην ἰσῶσι μετὰ τῆς κτίσεως καὶ τὸ ἄγιον 15 πνεῦμα τῷ δυσσεβεῖ λόγῳ τῆς θείας ἐξορῆζουσι φύσεως. ἄλλοι δὲ ἄλλως τὴν εὐθειᾶν ὁδὸν ἀπολέσαντες καὶ τοῖς τῶν προοδευκότων ἔχουσιν ἀκολουθῆσαι μὴ βουληθέντες πόρρω που τῆς ἀληθείας ἐγένοντο, καὶ οἱ μὲν τὴν ὅπερ ἡμῶν γεγενημένην οἰκονομίαν παντελῶς ἀπρηνήσαντο, οἱ δὲ ὁμολο- 20 γοῦσι μὲν ἐνανθρωπήσαι τὸν θεὸν λόγον, σῶμα δὲ μόνον ἀνειληφέναι, οἱ δὲ ἔμψυχον μὲν καλοῦσι τὴν ληφθεῖσαν σάρκα, οὐ τὴν λογικὴν δὲ καὶ νοερὰν ἐν ταύτῃ γεγενῆσθαι ψυχὴν ἴσως τὴν οἰκείαν ἀνοίαν τοῦτο τεκμήριον ἔχοντες. ἡμεῖς δὲ ἀνθρώπου ψυχὴν οὐδεμίαν ἴσμεν ἐτέραν ἢ τὴν 25

5—p. 476, 1 Theodoret. de provid. I Migne Tom. 83, 560 C.

5 περὶ τούτων τῶν (τῶν om. Exc. spr. vers. m. 2 ut vid. in D) ἀνοσιῶν BD Exc. — 6 καὶ om. BN. — 7 ἔχουσι V Theod. — 11 ἐναντίαις R Exc. — ἄλλοι (ἀλλ' οἱ V) μὲν τοῖς ἀσεβέσι RV. — 13 μονογενῆ RV. — 17 εὐθειᾶν APV Exc. Theod. et compendio scriptum B θείαν rell. — 18 προοδευκότων E Exc. — 23 δὲ] τε AF. — 24 τούτου BF Theod.

7 χριστιανὸν P.

λογικὴν καὶ ἀθάνατον. καὶ ἄλλοι μὲν πάλιν εἰς δύο τὸν
 ἕνα Χριστὸν διατέμνουσι καὶ ἕτερον μὲν εἶναι διατεινόμενον
 τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα τελείως ἄνθρωπον, ἕτερον δὲ τὸν
 ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, καὶ τὸν μὲν ὡς ἄνθρωπον ἰδίᾳ τι-
 5 θέντες καὶ ἀνὰ μέρος, τὸν δὲ ὡς θεὸν φύσει τε καὶ ἀλη-
 369 M. θῶς υἷὸν ὀνομάζουσιν. ἄλλοι δὲ παρατετραφθαὶ φασὶ τὸν
 ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον εἰς ὁστέων καὶ νεύρων καὶ σαρκὸς
 φύσιν.

[με'. Περὶ Τακίτου.]

10 Μετὰ δὲ Αὐριλιανὸν ἐβασίλευσε Τάκτιος μῆνας ε' καὶ
 ἐσφάγη ὑπὸ Φλοριανοῦ.

[μς'. Περὶ Φλοριανοῦ.]

Μετὰ δὲ Τάκτιον ἐβασίλευσε Φλοριανὸς μῆνας β' καὶ
 ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ Πρόβου.

15 [μζ'. Περὶ Πρόβου.]

370 M. Μετὰ δὲ Φλοριανὸν ἐβασίλευσε Πρόβος ἔτη ε' καὶ ἐσφάγη
 ὑπὸ τοῦ Κάρου.

[μη'. Περὶ Κάρου.]

Μετὰ δὲ Πρόβον ἐβασίλευσε Κάρος ἔτος ἕν καὶ ἐσφάγη
 20 ὑπὸ τοῦ Καρίνου.

1 μὲν ABP Exc. om. R. δὲ rell. — 2 μὲν om. RV. — 5 καὶ
 ἀνὰ μέρος ABP Exc. καὶ om. rell. — 10 αὐριλιανὸν CDEFPV
 et recc. quidam αὐρηλιανὸν recc. alii αὐριλληανὸν L αὐρηλια-
 νὸν B αὐριλιανὸν A οὐαλεριανὸν M. — τάκτιος BLMRV τά-
 κιστος P. — 11 φλοριανοῦ BRV φλουριανοῦ A *similiterque*
 v. 13 et 16. — 13 τάκτιον BLMRV. — 14 ὑπὸ τοῦ πρόβου
 ABP τοῦ om. rell. — 17 ὑπὸ τοῦ κάρου ABELP et recc. quidam
 τοῦ om. rell. — 20 ὑπὸ τοῦ καρίνου ABP τοῦ om. rell.

8 Post φύσιν P add.: οὕτως ἡ φιλοδοξία καὶ φιλαρχία τοὺς
 τοιούτους εἰσῆγεν εἰς αἰρέσεις καὶ πολέμους διεγείρειν, περὶ ὧν
 φησιν ὁ μέγας ἰσίδωρος περὶ φιλαρχίας λέγων.

[μθ'. Περὶ Καρίνου.]

Μετὰ δὲ Κάρον ἐβασίλευσε Καρίνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β' 871 Μ.
καὶ ἐσφάγη ὑπὸ Νουμεριανοῦ.

[ν'. Περὶ Νουμεριανοῦ.]

Μετὰ δὲ Καρίνον ἐβασίλευσε Νουμεριανὸς ἀδελφὸς αὐτοῦ 5
ἔτος ἕν καὶ πολεμήσας Πέρσας καὶ συλληφθεὶς, ἐξέδειραν
αὐτὸν ζῶντα.

[να'. Περὶ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Νουμεριανὸν ἐβασίλευσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ Διοκλη-
τιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς γαμβρὸς αὐτοῦ ἔτη κβ'. ὑφ' ὧν 10
μέγας διωγμὸς κατὰ χριστιανῶν καὶ φρικωδέστατος κινήθεις,
προσέταξαν κατὰ πόλιν καὶ χώραν τὰς μὲν Χριστοῦ ἐκκλη-
σίας καταστρέφεισθαι καὶ τὰς θείας αὐτῶν γραφὰς κατα-
καίεσθαι, τοὺς δὲ χριστιανούς ἐδρικομένους ἀναγκάζεισθαι
θύειν τοῖς δαίμοσιν. διὸ καὶ πολλοὶ τὸν τῆς ἀθλήσεως 15 872 Μ.
ἀνεδήσαντο στέφανον, ἐξ ὧν εἰσι Πέτρος Ἀλεξανδρείας καὶ
Ἀνθιμος Νικομηδείας καὶ Προκόπιος καὶ Γεώργιος οἱ ἁγι-
οὶ μάρτυρες. καὶ Σαββάτιος ὁ τὴν αἵρεσιν τῶν Τεσσα-
ραρισκαϊδεκατητῶν κρατύνας ἐγνωρίζετο.

10—18 cf. Theophan. p. 7, 15; 10, 5.

2 καρίνος ER καρήνος B κρίνος L καρίνος rell. — 5 κα-
ρίνον ELR καρήνον B καρίνον rell. — 9 ἐβασίλευσεν CELR. —
11 κινήθεις. προσέταξαν (-εν M) γὰρ N ἐκινήθη. προσέταξαν γὰρ V.
— 14 ἐδρικομένους χριστιανούς V ἐδρικομένους om. R(P). —
16 ἐστὶ D ἦσαν F. — 17 νικομηδίας καὶ ὁ μεγαλομάρτυς γεώρ-
γιος καὶ προκόπιος καὶ θεόδωρος οἱ ἁγιοὶ μάρτ. C. — γεώργιος
ABPRV θεόδωρος EFLN. — 18 καὶ σαββάτιος—19 ἐγνωρίζετο
in fine imperii Diocletiani p. 481, 19 collocant N. — 18 τεσ-
σαρισκαϊδεκατητῶν ABCDEP τεσσαρεσκαϊδεκατητῶν (-ητῶν FM)
FMV τεσσαρεσκαϊδεκατητῶν (-ητῶν L) LR.

11 κατὰ τῶν χριστιανῶν P. — 14 ἐδρικομένους ἀναγκά-
ζεισθαι om. P. — 16 εἰσι om. P. — 17 γεώργιος ἐμαρτύρησαν οἱ
πολύαθλοι τοῦ χριστοῦ μάρτυρες P.

Και γυνή τις γένει και πλούτω και συνέσει και κάλλει σώματος σὺν δυοῖ θυγατράσι παρθένοις μετὰ πολλὰς ἀποφυγὰς κατασχεθεῖσαι φόβῳ τοῦ μὴ διαφθαρεῖναι τὴν παρ-
 373 M. θελίαν αὐτῶν εἰς τὸ ρεῖθρον τοῦ ποταμοῦ ἑαυτὰς ἔρριψαν.
 Ἐπερὶ ὧν ζητητέον εἰ ἀριθμοῦνται εἰς μάρτυρας.

Και ἑτέρα δὲ πάλιν ἱερά τις και θαυμασία γυνή τὸν βλον ἀειπάφθενος και ὠραία πάνυ συσχεθεῖσα, και πολλαῖς μηχαναῖς θῦσαι τῶν τυράννων αὐτὴν ἀναγκασόντων, μὴ ἤττηθεῖσαν προσέταξαν ἐκδοθῆναι στρατιώτῃ πρὸς αἰσχρὰν
 10 μίξιν, και μὴδ' οὕτως πειδομένην ὑποβάλλεσθαι κεφαλικῇ τιμωρίᾳ. και περιστατηθεῖσα λίαν ἐδεῖτο τοῦ Ἀνθίμου Νικομηδείας μήπω τελειωθέντος διὰ μαρτυροῦ συμβουλευσα αὐτῇ τί ἂν αἰρήσοιτο. ὁ δὲ χρηστὸς ὄντως ἀνὴρ και οἰκονόμος και πιστὸς ἐν κρίσει τὰ λόγια κυρίου ταμιευόμενός
 15 φησιν· καλὸν μὲν, ὧ τέκνον, και θεοπρεπέες τὸ κατόρθωμα τῆς ἀγγελίας, μελίων δὲ ἢ τῆς πίστεως ἐντολὴ κρηπίς οὔσα τῶν καλῶν τῆς εὐσεβείας. μὴ οὖν προκρίνης τῶν κρειττόνων τὰ δεύτερα. ὥσπερ γὰρ ἐν περιστάσει τινὰ γενόμενον αἰρετώτερόν ἐστιν ὑπὲρ τοῦ σώματος διαρπαγῆναι τὸ ἱμάτιον,
 20 οὕτως ἐστὶ μάλλον ἐν τοῖς πειρασμοῖς ἄσπιλον τηρήσαντά τὴν ψυχὴν προδοῦναι τὴν σάρκα τοῖς παντοῖως ἐνυβρίζειν ἐθέλουσιν, ἢ ἀπολέσαι τῆς ψυχῆς τὴν εὐγένειαν. ἢ δὲ τούτων ἀκούσασα ἀπῆει ταλαντευομένη τὸν νοῦν ὡς δύο καλῶν ἀντιποιοιουμένη. ἀλλ' ἢ θεία χάρις ἢ ἐν τοῖς ἀμηγάνοις προ-
 25 φάσεις ἐπικουρίας παρέχουσα τότε και τῇ κόρη δι' ἐπινοίας σοφωτάτης ἄσπιλον τὴν σωφροσύνην ἐφύλαξεν. ὡς γὰρ ἐφ' ἐνὸς οἴκου συνεκλείσθη κατασοφίζεται τὸν στρατιώτην λέγουσα· μὴδὲν ἄτοπον εἰς ἐμὲ πράξης, ἄνθρωπε, και παρέξω σοι μισθὸν τῆς εὐεργεσίας ταύτης ἐπάξιον. δώσω γὰρ σοι

1—5 Epitome eccles. ex Euseb. VIII, 12 cf. Cramer An. Par. II, 90, 20 Leo Gramm. p. 82, 23.

16 μεῖζον BCP μήζω L. — οὔσα ABP ὑπάρχουσα rell. — 28 πράξεις εἰς ἐμὲ DF.

φάρμακον οὐσα φαρμακίς ἀθανασίας πρόξενον, ὅπερ ὄλον 374 M.
 τὸ σῶμα χριόμενον ἐν τοῖς πολεμίοις ὑπάρξεις ἄτρωτος. εἰ
 δὲ θέλεις ἄρτι πείραν λαβεῖν, ἐπίτρεψόν μοι τοῦτο κατα-
 σκενάσαι. τοῦ δὲ μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἐπιτρέψαντος, λαβοῦσα
 κηρὸν ἢ μακαρία καὶ ἐλαίω συμμύξασα καὶ ἐπὶ πολὺ ταῖς 5
 χερσὶ μαλάξασα καὶ τὸν ἑαυτῆς ἀνύχνα περιχρίσασα λέγει
 πρὸς αὐτόν· πάταξον ὡς δύνῃ, καὶ ὄψει τὴν ἐνέργειαν τῆς
 ἀλειφῆς, ὅτι οὔτε πλήξεις οὔτε θανατώσεις με. ὁ δὲ εἰς
 ὕψος ἐπάρας τὸ ξίφος καὶ κατ' αὐτῆς ἐπενεγκῶν ἀπέτεμεν
 εὐθέως τὴν τιμιαν αὐτῆς κέραν. καὶ οὕτω νικήσασα τῶν 10
 δυσμενῶν τὴν κακουργίαν διπλοῦν τὸν στέφανον τοῦ τε
 μαρτυροῦ καὶ τῆς ἀγγελίας ἀνεδήσατο.

Ῥωσαύτως δὲ καὶ ἄλλη τις εὐπρεπεστάτη κόρη παρθενίαν
 ἀσκούσα διεβλήθη ὡς βλασφημοῦσα τοὺς βασιλεῖς καὶ τὰ
 εἰδῶλα. ἦν συλλαβόμενοι καὶ πολλὰ μαστιγώσαντες μὴ ὕπει- 15
 κουσαν τῇ τούτων δυσσεβείᾳ παρέδωκαν εἰς πορνεῖον ἐντει-
 λάμενοι τῷ ταύτας νέμοντι δέξασθαι αὐτὴν καὶ κομίζειν
 ὑπὲρ αὐτῆς καθ' ἡμέραν νομισματα γ'. ὁ δὲ ὡς μέλλων
 εἰσπράττεσθαι τὸ χρυσίον ἔκδοτον αὐτὴν ἔστησε τοῖς βουλο- 20
 μένοις. ὅπερ γνόντες οἱ γυναικομανεῖς παρήδρευον τῷ ἐρ-
 γαστηρίῳ τῆς ἀνομίας πρὸς αὐτὴν εἰσπηδῶντες καὶ τὸ ἀρ-
 γύριον προδιδόντες. οὗς παρακαλοῦσα ἔλεγεν· ἔλκος ἔχω
 δυσῶδες εἰς τὸν κεκρυμμένον τόπον καὶ δέδοικα μὴ καὶ
 ὑμᾶς τῆς αἰτίας μεταδώσω. ἀλλ' ἀναμείνατε ὀλίγας ἡμέρας,
 ἕως ἂν ὑγιάνω, καὶ ἐξουσίαν μου ἔχετε πάντοτε. οὕτως 25

13 — p. 480, 14 cf. Palladii Hist. Laus. cp. 148—149 Migne
 Tom. 84, 1261 A (cf. Hippolytus ed. Bonwetsch et Achelis I, 2
 p. 275).

2 χριόμενος BFL. — πολέμοις FLR. — 3 σκενάσαι ABV. —
 8 ἀλοιφῆς BER ἀληφῆς C ἀλιφῆς G ἀλωφῆς L. — 10 εὐθέως LM.
 — 22 προδιδόντες AD. — 24 ὑμῖν BDFR.

15 ἦν καὶ συλλαβόμενοι P. — 23 ὀδονηρὸν καὶ δυσῶδες P. —
 24 ἀναμείνατέ μοι ὀλίγας ἡμ. P (ἔκδοτέ μοι Pall.).

- οὖν τούτους ἀποβουκολήσασα δεήσει τὸν θεὸν ἰκέτευσεν ἀπαλα-
 λαγήναι τοῦ τοιούτου μύθους καὶ ἄσπιλον τὴν παρθενίαν
 375 M. αὐτῆς διαφυλάξει. καὶ δὴ ὑπακούσας ὁ θεὸς τῆς δεήσεως
 αὐτῆς, ἔρχεται νεανίσκος τις περιφανῆς καὶ λίαν εὐσεβῆς
 5 πρὸς τὸν πορνοβοσκὸν ἐσπέρας βαθείας καὶ διδῶσιν αὐτῶ
 νομίσματα εἰ λέγων· ἔασόν μοι τὴν κόρην ταύτην ἕως πρωῆ.
 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν ἀπόκρυφον τόπον λέγει πρὸς αὐτήν·
 ἀνάστα καὶ πορεύου μετ' εἰρήνης. καὶ ἐνδύσας αὐτὴν τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περικαλύψας τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, ἐξῆλθεν
 10 ἄφθορος καὶ ἀνέπαφος ἡ γυνὴ καὶ διεσώθη. ἡμέρας δὲ
 γενομένης καὶ τοῦ δράματος γνωσθέντος, ἐκρίθη ὁ νεανίας
 ἀναιρεθῆναι. καὶ τούτου γενομένου ἐπλήρωσε τὸ κυριακὸν
 λόγιον τὸ λέγον· μελζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα
 τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
 15 Ὅμοιος δὲ καὶ ἄλλος τις μονάζων κατασχεθεὶς ὑπὸ
 τῶν ἀνοσίων ἐκείνων καὶ ἀσεβῶν μετὰ πολλῶν ποινῶν καὶ
 μαστίγων, τελευταῖον ἐπενόησαν πονηρὰν ἐπίνοιαν εἰς φθο-
 ρὰν τῆς σωφροσύνης τοῦ δικαίου τοιάνδε· κλίνην γὰρ ἔν
 τι κήπῳ στρώσαντες καὶ τὸν ἅγιον ἐν αὐτῇ δεσμήσαντες
 20 ἐπαφῆκαν αὐτῶ γύναιον ἄσημον, ὡς ἂν καὶ ἐκ τῆς τοῦ

13 Joh. 15, 13. — 15 Τοῦτο ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου παύλου
 τοῦ θηβαίου mg. cod. Mosq.

6 τὴν κόρην ταύτην ABF ταύτην τὴν κόρην CDELV et
 rec. quidam ταύτην om. rec. alii τὴν κόρην om. P. — 13 τὸ
 φάσκον AD. — 16 καὶ (om. B) μετὰ πολλὰς (τὰς add. B) ποινὰς
 καὶ μαστίγιας BL. — 20 ἂν καὶ ἐκ ABP ἂν ἐκ τε L ἂν ἐκ rell.

6 εἰ etas. in P. — 9. 10 ἐξῆλθεν ἄφθορος ἡ κόρη καὶ
 ἀπέθρα P. — 11 γνωσθέντος ἀνηρέθη ἀντ' αὐτῆς ὁ νεανίσκος
 πληρώσας P. — 13 τὸ λέγον om. P. — 14 τοῦ φίλου P. — Post
 αὐτοῦ P add.: καὶ γὰρ ὁ χριστὸς τοῦτο πεποίηκε λέγων· διὰ
 τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ
 τῶν προβάτων (Joh. 10, 17). ὅθεν φησὶν Ἰωάννης (1. Joh. 3, 16)
 ὥσπερ αὐτὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν ὑπὲρ ἡμῶν οὕτως ὀφεί-
 λομεν καὶ ἡμεῖς ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι. —
 16 ἀσεβῶν om. P. — 19 στρώσαντες καὶ τοῦτον ἐν αὐτῇ κατα-
 θέντες ἐπαφ. P.

τόπου ἡδύτητος καὶ μονότητος καὶ ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι τὴν ἐπιχειρήσειν τοῦ ἀκολάστου γυναιίου διαφυγεῖν πανταχόθεν καὶ ἄκων εἰς τὴν παράνομον καθελκυσθείη πρᾶξιν. ἀλλ' ὁ γε θεῖος ἀνὴρ τοῦ γυναιίου διὰ φιλημάτων ἤδη καὶ ρημάτων αἰσχυρῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων περιπλεκομένου καὶ τὰς 5 ἡδονὰς ἀνάπτοντος, τὴν ἑαυτοῦ γλώσσαν ἀποτεμῶν δῆγματι προσέπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἑαυτῷ μὲν πόνους 376 M. καὶ ἀλγηδόνας ἀντὶ ἡδονῶν ἐπεισήγαγεν, ἐκείνην δὲ σφόδρα κατέπληξε καὶ ἀηδίας ἐνέπληξε τῷ ρεύματι τοῦ αἵματος. οἱ δὲ Ἕλληνες ταῦτα μεμαθηκότες ἐθαύμασαν τῶν μοναζόντων 10 τὴν τῆς σωφροσύνης ἀκρίβειαν.

Ἦτηθέντες οὖν οἱ δυσσεβεῖς τύραννοι Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς τῷ πλήθει τῶν ἀναιρουμένων ἐξέθεντο δόγμα, ὥστε τοὺς εὐρισκομένους χριστιανούς ξεροῦντεςθαι τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν, οὐ μόνον διὰ τὸ ὀδυνηρόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ 15 ἄτιμόν τε καὶ πρόδηλον καὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων πολιτείας ἀλλότριον. οὗς ἢ θεία δίκη ἐνδίκως μετελθοῦσα δικαίως ἐξέκοψεν. καὶ ὁ μὲν ἐσφάγη ὑπὸ τῆς συγκλήτου, ὁ δὲ ἀπῆγξαιτο.

[γβ'. Περὶ Κωνσταντίου.]

20

Μετὰ δὲ Διοκλητιανὸν καὶ Μαξιμιανὸν ἐβασίλευσαν κατὰ 378 M

12—17? Epit. eccles. cf. Exc. Bar. (ex Euseb. VIII, 12). — 17—19? Epit. eccles. cf. Cram. An. II, 90, 27 et 91, 17 Theoph. p. 11, 13 (ex Euseb. VIII, 13). — 21—p. 482, 5 cf. Theoph. p. 11, 33.

1 καὶ ἀντὶ ἐκ τοῦ om. CDEFR. — 2 ἀποφυγεῖν AB. — 6 γλώσσαν ABEP γλώτταν rell. — 10 ἐθαύμαζον CF. — 19 *Hic add.* N (cf. p. 477, 18): ἐφ' ὧν καὶ σαββάτιος ὁ τὴν αἵρεσιν τῶν τεσσαρισκαιδεκατητῶν (τέσσαρες καὶ δεκ. M) κρατόνας ἐγνωρίζετο. — 21 ἐβασίλευσεν ABCR.

4 διὰ τοῦ γυναιίου φιλημάτων (τοῦ m. 1 spr. vers.) P. — 10 τῶν μοναζόντων καὶ μοναζουσῶν τὴν περὶ τῆς σωφροσύνης ἀκρίβειαν (τὴν m. 1 spr. vers.) P. — 12 δυσσεβεῖς om. P. — 14 ὥστε om. P. — 17. 18 δικαίως ἐξέκοψε καὶ om. P. — 19 P *add.*: κατ' ἀλλήλων τοῖνυν οἱ τάλανες ἐπανιστάμενοι διὰ φιλαρχίαν καὶ φιλαυτίαν τε καὶ δοξομανίαν ὄπ' ἀλλήλων ἐνδίκως εἰς μᾶλα καὶ καταβληθέντες ἀνῆρέθησαν. *Tum alia sequuntur seorsim edenda.*

τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ῥωμαίων Κωνσταντῖος καὶ Σευῆρος καὶ
 Μαξιμῖνος καὶ Μαξέντιος. καὶ ὁ μὲν Κωνσταντῖος καὶ Κων-
 σταντῖνος υἱὸς αὐτοῦ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Βρεττανίαν ἐκρά-
 τησαν, ὁ δὲ Σευῆρος καὶ Μαξέντιος τὴν Ῥώμην, ὁ δὲ
 5 Μαξιμῖνος τὴν ἑφάν. ὅς πολλὰ μιὰρά τε καὶ ἄτοπα καθ'
 ὑπερβολὴν διαπραξάμενος καὶ πρὸς τούτοις διαγωγὸν ἀπηνῆ
 379 Μ. καὶ ἀπανθρωπότατον κατὰ πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν εἰς τοὺς
 χριστιανοὺς ἐνδειξάμενος, καθ' ὃν πλείστοι τῶν εὐδοκίμων
 ἐμαρτύρησαν, ἄξια τῆς δυσσεβείας αὐτοῦ καὶ προοίμια τῆς
 10 μελλούσης αὐτὸν διαδέχεσθαι κολάσεως εἰκότως πέπονθεν.
 νόσῳ γὰρ δεινοτάτῃ περιπεσὼν, ἀλγηδόνες ἰσχυραὶ τὴν σάρκα
 πᾶσαν διελυμαίνοντο. καὶ τὰ μὲν ἔγκατα διεφθίροντο ὑπὸ
 τῆς ἐνδομυχούσης σφοδροτάτης φλογώσεως, ἡ δὲ σὰρξ πᾶσα
 κηροῦ δίκην ἐξετήκετο, καὶ σὺν τούτοις ἐκτυφλοῦται καὶ
 15 πηρὸς ὁ δελταῖος ἀποκαθίσταται. λαβροτέρως δὲ φλογιζό-
 μενος καὶ τηγανιζόμενος, καὶ αὐτὰ συνεφρόγησαν τὰ ὀσῆ,
 ὥστε ἐξαφανισθῆναι τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀνθρωπίνης μορ-
 φῆς. κἀντεῦθεν ἐλείνωδες διαφθειρόμενος καὶ δεινῶς κατα-
 σηπόμενος τσαύτην δυσωδίαν ἐξέπεμπεν, ὡς οὐδὲν τῶν ἐν
 20 τάφοις διαλυθέντων νεκρῶν διαφέρειν. ὁ δὲ ἐν τούτοις
 ἐμπνέων βραχὺ στενάξας θάνατον ἐπεκαλεῖτο καὶ πρὸς τῷ
 τέλει ἐγγίζοντα ἑαυτὸν ὁ ἀλιτήριος γνὸς τοιάδε ἔφη· οἰμοί

5 — p. 483, 3 cf. Eus. H. eccl. VIII, 16; IX, 10.

1 σείηρος ACELM σεῦρος V. — 3 ὁ υἱὸς DV. — τὴν ἀντὶ
 Βρεττ. om. RV. — βρεττανίαν L βρητανίαν P. — 4 σείηρος CLM
 σευηρος sine acc. A σεῦρος V. — 5 μαξιμιανὸς B. — 12 ἀπὸ N.
 — 14. 15 ἐκπηροῦται καὶ τυφλὸς (τυφλοῦται M) ὁ δελταῖος ἀπο-
 καθίσταται N. — 16 καὶ τηγανιζόμενος om. BL. — 21 πρὸς τὸ
 τέλος FNV.

6 διωγμὸν, ὡς φησιν εὐσέβειος, ἀπηνῆ P. — 17 ὥστε ἐξαφα-
 νισθῆναι τὸ παλαιὸν τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς. κἀντεῦθεν P
 (τὸ πᾶν εἶδος τῆς παλαιᾶς μορφῆς Eus.). — 19 τῶν ἐν τάφοις
 καταφθειρόμενων διαφέρειν P. — 21 — p. 483, 2 καὶ πρὸς τῷ
 τέλει κατοδυρόμενος ἔφη λοιπὸν· ἀξίαν τῶν εἰς χριστιανούς μοι
 τετολημένων ὑπέχω τὴν τιμωρίαν P.

τῷ ἔλεινῳ καὶ θρήνων ἀξίῳ, ὅποισιν τῶν εἰς χριστιανούς μοι τετολημμένων ἀσεβειῶν ἀξίαν ὑπέχω τὴν τιμωρίαν. καὶ ταῦτα μετὰ πολλῆς ὀδύνης εἰπὼν ἀπέθανεν.

Ἐφ' οὗ διὰ τὴν ἄπειρον κακουργίαν λιμὸς αὐτοῦ τῇ 380 Μ. 5
 χώρα δεινὸς ἐπισκῆπτει καὶ λοιμὸς καὶ τινος ἑτέρου νοσή-
 ματος μοῖρα. Ἔλκος δὲ ἦν φερωνύμως τοῦ πυρώδους ἄν-
 θρακος λεγόμενον, καθ' ὅλον μὲν ἔρπον τὸ σῶμα, σφαλεροῦς
 δὲ τοῖς πεπονθόσιν ἐνεπολεῖ κινδύνους. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ
 καὶ κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξαιρέτως ἐπὶ πλεῖστον γινόμενον
 μυρίους ὄσους ἄνδρας ἅμα γυναιξὶ καὶ παισὶ πηροῦς ἀπειρ- 10
 γάσατο. καὶ σὺν τούτοις προσεπανίσταται τῷ τυράνῳ ὁ
 πρὸς Ἀρμενίους πόλεμος. ἀθρόως ὑφ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν
 συρρεύσαντα καιρὸν τῆς τοῦ δυσσεβοῦς θρασύτητος τὴν κατὰ
 τοῦ θεοῦ μεγαλαυχίαν διήλεγξεν, ὅτι δὴ τῆς περὶ τὰ εἶδωλα
 σπουδῆς αὐτοῦ καὶ τῆς καθ' ἡμῶν ἕνεκα πολιορκίας μὴ 15
 λιμὸν μηδὲ λοιμὸν μήτε μὴν πόλεμον ἐπὶ τῶν αὐτοῦ συμ-
 βῆναι καιρῶν ἐναβρύνετο. ταῦτα δ' οὖν ἅμα καὶ κατὰ
 ταῦτ' ἐπῆλθον καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ καταστροφῆς περιειλήφει
 τὰ προοίμια. καὶ αὐτὸς μὲν οὖν περὶ τὸν πρὸς Ἀρμενίους

4—p. 484, 15 Eus. H. eccl. IX, 8.

4 κακουργίαν αὐτοῦ λιμὸς τῇ F αὐτοῦ κακουργ. λιμὸς τῇ B κακουργ. αὐτοῦ λιμὸς αὐτοῦ τῇ P. — 5 δεινῶς LR. — 7 καθ' ὅλον — τοῦ σώματος DV καθόλου — τὸ σῶμα A. — 9 γενόμενον BFL. — 12 ἃ ἀθρόως con. Muralt. *probabiliter* (ἀθρόως δὴ ταῦτα πάντα Euseb.). — 13 καιρὸν συρρεύσαντα B συρρεύσαντα om. L. — κατὰ τοῦ θεοῦ ABCP (κατὰ τοῦ θεοῦ Eus.) τοῦ om. rell. — 17 ἐνηβρύνετο B ἐναμβρύνετο M et rec. plerique ἐναμβρύνεται F. — ἅμα καὶ κατὰ ταῦτ' BP (ὁμοῦ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ Eus.) ἅμα καὶ κατ' αὐτὸ AV ἅμα κατὰ ταύτων DEFL ἅμα κατ' αὐτὸν CMR. — 18 ἐπῆλθον lit. corr. ex ἐπῆλθεν A ἐπῆλθεν MRV. — κατ' αὐτὸν F αὐτοῦ (om. κατ') L. — ἐπιστροφῆς BM. — 19 καὶ αὐτὸς μὲν οὖν τῷ πρ. ἀρμ. πολέμῳ — κατεπονεῖτο FL καὶ αὐτὸν μὲν οὖν ὁ — πόλεμος — κατέκοπτεν R. — οὖν περὶ τὸν ABNP Eus. περὶ om. CEV(FLR).

6 μοῖρα om. P. — 6 ἄνθραξ λεγόμενος P (ἄνθραξ προσ-αγορευόμενον Eus.).

πόλεμον ἅμα τοῖς αὐτοῦ στρατοπέδοις κατεπονεῖτο, τοὺς δὲ
 λοιποὺς τῶν τὰς ὑπ' αὐτὸν πόλεις καὶ χώρας οἰκούντων
 δεινῶς ὁ λιμὸς τε ἅμα καὶ ὁ λοιμὸς κατέτρυχεν. καὶ μυ-
 ρίοι μὲν ἐτύγγανον οἱ κατὰ πόλιν θνήσκοντες, πλείους δὲ
 5 οἱ κατὰ ἀγροὺς καὶ κόμας ἀπάντων σχεδὸν τροφῆς ἐνδεία
 καὶ λοιμῶδει νόσῳ δεφθαμένων. καὶ γὰρ οἱ μὲν χόρτον
 διαμασώμενοι καὶ τὴν ξῆν λυμαινόμενοι διώλλυντο, οἱ δὲ
 ἀπεσκληκότες ὥσπερ εἶδῶλα νεκρὰ ὧδε κἀκεῖσε ψυχορρα-
 γοῦντες ἐνσειόμενοι τε καὶ περιολισθαίνοντες κατέπιπτον ἐν
 10 ταῖς πλατείαις, ὅθεν νεκρὰ καὶ γυμνὰ σώματα ἐφ' ἡμέραις
 381 M. πλείοσιν ἄταφα διεσπριμμένα θείαν οἰκτρὰν τε καὶ ἐλεινήν
 παρεῖχε τοῖς ὄρωσιν. ἤδη γέ τοι καὶ κυνῶν τινες ἐγίνοντο
 βορά, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ὁ λοιμὸς πάντας οἴκους ἐπενέμετο.
 τοιαῦτα τοίνυν τῆς Μαξιμίνου μεγαλαυχίας τὰ ἐπίχειρα καὶ
 15 τοιοῦτον αὐτοῦ τὸ δύσμορον τέλος. ἐν στήλῃ γὰρ καθ'
 ἡμῶν ἀνέγραψεν ὡς χριστιανῶν πάντων ἀνααιρεθέντων, ὡς
 φέτο, πάσης εὐθηνίας τε καὶ εὐκρασίας ἢ Ῥωμαίων πολι-
 τεῖα πλησθήσεται. διὸ καὶ λιμὸς καὶ λοιμὸς καὶ ἀγῆμοις
 καὶ πᾶν ὅ τι οὖν ἔστι κακὸν εἰπεῖν τοὺς ἀνθρώπους μετῆλ-
 20 θεν, ὡς εἴρηται.

Κωνσταντίου δὲ τοῦ ἐπικληθέντος Χλωροῦ διὰ τὴν ὠχρο-
 τητα τοῦ προσώπου τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταν-
 τῖνος τὴν ἀρχὴν διεδέξατο. ὃν ἐκ πορνείας γεγεννησθαι
 τινες τοῦτον εἰπόντες ἐλέγχονται σαφῶς ὑπὸ διαφόρων ἐξηγη-

15—20 Epit. eccl. cf. Exc. Bar. (ex Eus. IX, 7; 8). —
 22—p. 485, 1? Epit. eccl. cf. Theoph. p. 18, 9.

2 ὑπ' αὐτῶν ABCFN. — 3 κατέτρυχεν M κατέτρεχεν BR. —
 4 ὑπῆρχον N. — 7 διαμασώμενοι CDFP διαμασώμενοι ABEMR
 διαμασώμενοι LV. — 13 δὲ καὶ ὁ AP τε καὶ ὁ B δὲ ὁ rell. —
 λιμὸς BM. — 18 λοιμὸς καὶ λιμὸς CM. — 23 γεγενῆσθαι (-εἶσθαι
 EM) CEN. — 23. 24 γεγενῆσθαι τινες τοῦτον PR γεγ. τοῦτόν
 τινες ADEV τοῦτον γεγ. τινες CM γεγ. τοῦτον (om. τινες) B γεγ.
 τινες (om. τοῦτον) FL.

14 τὰ πείχειρα P (Eus.).

τῶν ὡς ψευδολόγοι καὶ ματαιόφρονες. ὡσαύτως οὖν καὶ Σευήρου τεθνηκός Λικίνιος ὁ γαμβρός Κωνσταντίνου ἀντ-
εισάγεται.

Τὸν δέ γε Κωνσταντῖνον μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευταίην ³⁸² Μ. συνέβη νοσήσαι, ὥστε μήτε μάγων προγνώσεις καὶ μυθο- ⁵
λογίαι, μήτε ἰατρῶν ἐπιστήμαι καὶ σκευασταὶ βοηθημάτων
δύνασθαι τὸ πάθος αὐτοῦ θεραπεῦσαι. πρὸς ὃν οἱ τῶν
εἰδώλων μιερεῖς ἐλθόντες ὑπέθεντο κολυμβήθραν τινὰ πλη-
σθεῖσαν αἵματος παιδίων ἀφθόρων, καὶ θερμῷ τῷ αἵματι
καὶ ἀφρίζοντι βαπτισθέντα αὐτὸν ὑγιαῖναι. συναχθέντων ¹⁰
οὖν τῶν παιδίων ἐκ πάσης ἐπαρχίας διὰ βασιλικοῦ προσ-
τάγματος, καὶ τοῦ βασιλέως ἕξω παραπορευομένου, προσ-
υπήντησαν αὐτῷ πᾶσαι τῶν πολλῶν ἐκείνων παιδίων μητέρες
διαλελυμένων τῶν πλοκάμων καὶ τῶν μαζῶν γεγυμνωμένων
μετὰ πολλῶν ὀδυρμῶν καὶ δακρύων. περὶ ὧν ὁ βασιλεὺς ¹⁵
διερωτήσας καὶ μαθὼν ὅτι αἱ μητέρες εἰς τῶν μελλόντων
ἀναιρεῖσθαι παιδίων δακρύσας εἶπεν· καλὸν μοι μᾶλλον
ἔστιν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀναιτίων ἀποθανεῖν παιδίον
ἢ ἐκ τῆς ἐκείνων σφαγῆς ὁμοτάτην καὶ ἀπάνθρωπον ζωὴν
ἐπιλέξασθαι, καὶ μάλιστα τῆς ἐκ τούτων ὑγείας ἀμφιβαλλο- ²⁰
μένης. καὶ ταῦτα πρὸς τὴν σύγκλητον εἰρηκῶς εἰσῆλθεν
εἰς τὸ παλάτιον καὶ οὐ μόνον τοὺς παῖδας ταῖς ἰδίαις μη-
τρᾶσιν ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι, ἀλλὰ καὶ ὀχήματα καὶ ἀναλώ-
ματα προσέταξεν αὐταῖς ἐν τῷ ὑποστρέφειν παρασχεθῆναι.
καὶ τούτου γενομένου ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ὄραμα ἐθεάσατο ²⁵

1—3 Epit. eccl. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 12, 12. — 4—p. 487,
20 cf. Vitam Silvestri in Combesis, Illustrium Christi martyrum
triumphi p. 272.

2 λικίνιος CELM. — κωνσταντῖνον B et rec. quidam. —
8 ἱερεῖς BP. — 13 πᾶσαι αἱ — μητέρες F πᾶσαι — αἱ μητέρες
BDL. — 20 ὕγιαι CEFM.

5—7 ὥστε μήτε μάγων μήτε ἰατρῶν τινὰ δύνασθαι τὸ πάθος
αὐτ. Θεραπ. P.

ὁ βασιλεύς, ἐν ᾗ ὠφθησαν αὐτῶ οἱ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολοι
λέγοντες· ἡμεῖς ἐσμὲν Πέτρος καὶ Παῦλος ἀποσταλέντες ὑπὸ
383 M. θεοῦ παρασχεῖν σοι ὕγλαιαν καὶ σωτηρίαν διὰ τὴν πρὸς τοὺς
παῖδας ἐλεημοσύνην τε καὶ συμπάθειαν. πέμψον οὖν καὶ
5 μετακάλεσαι τὸν ἅγιον Σίλβεστρον ἐκ τοῦ Σεραπίου ὄρους,
καὶ ὑποδείξει σοι τὴν ὄντως θείαν τε καὶ σωτήριοιον πηγὴν,
ἐν ᾗ λουσάμενος οὐ μόνον σωματικὴν ἔξεις ὕγλαιαν, ἀλλὰ
καὶ ψυχικὴν ὅτι μάλιστα. ἡμέρας δὲ γενομένης ἀποστείλλας
πρὸς τὸν θεῖον Σίλβεστρον μετὰ πολλῆς τιμῆς ἤγαγεν αὐτὸν
10 ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεύς προσεκύνησεν αὐτὸν
λέγων· καλῶς ἦλθες, Σίλβεστρε. καὶ ὁ ἐπίσκοπος εἶπεν·
εἰρήνη σοι ἀπὸ θεοῦ καὶ σωτηρία παρασχεθεῖη. καὶ φησιν
ὁ βασιλεύς· παρακαλῶ σε εἰπεῖν μοι, εἰ ἔχετε θεοὺς τινας
Πέτρον καὶ Παῦλον καλουμένους. καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἔφη·
15 ἡμεῖς ἓνα θεὸν ἔχομεν ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, οὗ Πέτρος
καὶ Παῦλος δοῦλοι γνήσιοι τυγχάνουσιν. ὁ δὲ βασιλεύς
φησιν· δύνασαι, ὦ ἐπίσκοπε, φανερωσαί μοι τὰς ὀψεις
αὐτῶν διὰ τίνος ζωγραφίας, ὅπως ἐπιγνῶ σαφέστερον, εἰ
αὐτοὶ εἰσιν οἱ ἀποσταλέντες ἀπὸ θεοῦ πρὸς με; καὶ παρα-
20 χρῆμα κελεύσας ὁ ἐπίσκοπος τῷ ἰδίῳ διακόνῳ ἐνεγκεῖν τὰ
στηθάρια τῶν ὁμοιωμάτων αὐτῶν ἐν σανίσειν, ἠνέχθησαν,
καὶ θεασάμενος ὁ βασιλεύς ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ λέγων·
οὗτοί εἰσιν ἀληθῶς οἱ κατ' ὄναρ ὀφθέντες μοι καὶ παρα-

1 αὐτῶ om. RV. — 2 οἱ ἀποσταλέντες AV om. B. — 2 ὑπὸ θεοῦ AP ὑπὸ τοῦ θεοῦ CEFLN παρὰ τοῦ θεοῦ RV ἀπὸ χριστοῦ B. — 3 ὕγλαιαν CFM. — 5 σίλβεστρον (om. τὸν ἅγιον) R σίλβεστρόν τινα λεγόμενον V. — σεραπίου A. — 6 τε om. RV. — 7 ὕγλαιαν CF et rec. quidam. — 10 αὐτῶ BFN. — 17 φησιν] ἔφη F καὶ V. — 20 ἐπενεγκεῖν CER ἐνέγκαι V. — 21 ἠνέχθησαν δέ. καὶ θεασ. A καὶ ἠνέχθησαν. θεασ. δὲ V ἠνέχθησαν. οὗς καὶ θεασ. L.

8—11 ἡμέρας δὲ γεν. καὶ τὸν θεῖον σίλβεστρον μετὰ πολλῆς τιμῆς ἀγαγόντος ἐν τῷ παλ. πρῶτος αὐτὸς ἀναστὰς προσηγόρευσε λέγων P (ἀναστὰς πρῶτος etiam Vita). — 14 καλουμένους om. P. — 21 ἠνέχθησαν om. P.

κελευσάμενοι μετακαλέσασθαι σε, ὦ Σιλβεστρε. καὶ νῦν δεῖξόν μοι τὴν πηγὴν ἣν ἔφησαν, δι' ἧς ψυχῇ καὶ σώματι σωθήσομαι. καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἀντίκα προστάξας κολυμβήθραν ὕδατος γενέσθαι ἐβάπτισε τὸν βασιλέα, καὶ παραντίκα ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κολυμβήθρας ὕγιης καταλιπὼν τὰ τοῦ σώ- 5 ματος τραύματα ἐν τῷ ὕδατι καθάπερ λεπίδας ἰχθύων. ὃν ἡ σύγκλητος ἰδοῦσα καὶ πᾶς ὁ δῆμος ἀπολαβόντα τὴν ὕγιαν ἐξεβόησαν λέγοντες· εἰς θεὸς ὁ τῶν χριστιανῶν μέγας καὶ φοβερός, καὶ πάντες ἀπὸ τοῦ νῦν πιστεύομεν εἰς αὐτὸν καὶ βαπτίζομεθα, ὅτι εἶδομεν σήμερον μεγάλα θαυμάσια. πρὸς 10 384 M. οὓς φησιν ὁ βασιλεὺς· τὰ μὲν ἀνθρώπινα ἀναγκαστά, τὰ δὲ θεῖα προαιρετικὰ τυγχάνει. ὁ μέντοι θεὸς ἀγαθῇ προαιρέσει καὶ διαθέσει θρησκευέται. ὅθεν οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἀλλὰ κρίσει ἐλευθερίας βουλόμεθα γίνεσθαι χριστιανούς τοὺς θέλοντας καὶ μὴ φόβῳ ἀνθρωπίνῳ προσάγεσθαι τῇ τοῦ 15 θεοῦ λατρείᾳ. καὶ ταῦτα πάντες ἀκούσαντες πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὸν αὐτὸν πόθον ἐξήφθησαν μᾶλλον ἀποδεξάμενοι τὴν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ δόγματος ἐπιείκειαν. ἀντίκα δὲ καὶ ἡ μήτηρ Ἑλένη βαπτίζεται καὶ οἱ τούτου συγγενεῖς τε καὶ φίλοι.

20

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀκούσας τὰ ὑπὸ Μαξεντίου γινόμενα 387 M. ἐν Ῥώμῃ χαλεπά τε καὶ ἄτοπα, περὶ οὗ καὶ πρεσβείαν ἐκ τῶν Ῥωμαίων δεξάμενος ἐστράτευσε κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν οὐρανῷ φωτοειδῶς θεασάμενος

21—p. 488, 5? Epitome eccl. cf. Gelasii Cyziceni Hist. concil. Nicaeni lib. I cp. 4—6 Migne Tom. 85, 1204 sqq.

8 σωθήσομαι AM ἰαθήσομαι L. — 6 λεπίδες AR. — 10 ἰδομεν BF ἰδωμεν ACN. — 17 αὐτὸν] αὐτοῦ LP om. R. — 18 δόγμα-τος] θαύματος ER. — 19. 20 φίλοι τούτου καὶ συγγενεῖς F τε om. etiam N. — 21 γενόμενα BEV.

4 γενέσθαι καὶ τὸν βασιλέα βαπτίσας ἐξῆλθεν εὐθὺς ὕγιης καταλιπὼν P. — 6 ἰχθύος P. — 7 ἀπολαβόντα τὴν ὕγιαν om. P. — 10 ὅτι — θαυμάσια om. P. — 16 τοῦτο P. — 19 μήτηρ αὐτοῦ ἔλενη P.

ἐπιγράφων τά· ἐν τούτῳ νύκτα, παρευθὺ χρυσοκολλήτοις ἐκτυ-
 πάσας λίθοις καὶ ἐπὶ δόρατος ἀναρτήσας καθηγεῖσθαι τῇ
 ἑαυτοῦ στρατεία προσέταξεν. δι' οὗ τροπασάμενος Μαξέντιον
 ἐν τῷ ποταμῷ οὕτως εἰσηλθε καὶ τῆς Ῥώμης ἐκράτησεν, ἀπο-
 5 πνιγέντος Μαξεντίου ἐν τῷ ποταμῷ διωκομένου.

Περὶ οὗ καὶ ὁ πολυδίτωρ Εὐσέβιος ἔφη· ἔφ' οἷς ἀθήναις
 καὶ πεπλήρωται σαφῶς· ἄρματα Φαραῶ καὶ τὴν δύναμιν
 αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν. ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστά-
 τας κατεπόντισεν ἐν ἔρυθρᾷ θαλάσῃ. πόντος ἐκάλυπεν
 10 αὐτούς. οὕτω γὰρ καὶ Μαξέντιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὀπλι-
 388 Μ. ται καὶ δορυφόροι κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὥσει λίθος, ὀπηνίκα
 νῶτα δούς τῇ ἐκ θεοῦ μετὰ Κωνσταντίνου δυνάμει πρὸς
 τὸν ποταμόν, ὃν αὐτὸς μηχανικῶς ζεύξας καὶ γεφυρώσας
 μηχανὴν ὀλέθριον καθ' ἑαυτοῦ συνεστήσατο καὶ λάκκον ὃν
 15 ὤρυξεν εἰσπέπτωκεν, καὶ ἐπέστρεψεν ὁ πόντος αὐτοῦ εἰς κε-
 φαλήν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ κορυφὴν αὐτοῦ ἢ ἀδικία αὐτοῦ κατα-
 βέβηκεν. καὶ οὕτως ὁ μὲν δυσσεβῆς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ
 ἔδυσαν ὥσει μόλιβδος ἐν ὕδατι σφοδρῶ, ὁ δὲ θεῖος Κων-
 σταντῖνος θεῶ τοῖς ἔργοις ἀνυμνήσας ἐπὶ Ῥώμῃ μετ' ἐπι-
 20 νικίων εἰσελαύνει πάντων ἀθρόως αὐτὸν ἅμα κομιδῇ νηπίοις
 καὶ γυναιξὶ καὶ σὺν παντὶ δήμῳ Ῥωμαίων παιδοῖς ὄμμασι

6—p. 489, 7 Euseb. Hist. eccl. IX, 9, 5. — 7 Exod. 15, 4; 5. —
 14 Psalm. 7, 16; 17. — 18 Exod. 15, 10.

1 ἐπιγράφων τά *scr. e conit.* ἐπιγράφων LV et P *sed lit. corr.*
ex ἐπιγράφωντα. ἐπιγράφων B ἐπιγράφοντα *rell.* — 2. 3 τῇ—
 στρατεία AP τῇ—στρατιᾶ CELN τῆς—στρατείας BFV. — 7 ἄρ-
 ματα ACFNP. — 9 πόντῳ ABM Exod. — 14. 15 λάκκον εἰς ὃν
 ὤρυξεν εἰσπέπτωκεν F λάκκον ὤρυξεν, εἰς ὃν πέπτωκεν B. —
 17 δυσσεβῆς μαξέντιος FV. — 18 μόλιβδος ELM. — 19 θεῶ.
 AP Eus. θεοῦ F θεὸν *rell.* — ἀναμνήσας BM ἀνύσας F. —
 21 συνπαντὶ LP συμπαντὶ AC σὺμπαντὶ E σὺμπαντι V.

6 εὐσέβιος ἔφ' οἷς ἀθήναις ἔφη πεπλήρωται P. — 15 εἰσ-
 πέπτωκε καὶ εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο P Eus. — 16 καταβέβ-
 ἐικότως καὶ συνελήφθη ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὁ ἀμαρ-
 τωλός (Psalm. 9, 17) P.

καὶ ψυχαῖς οἷα λυτρωτὴν καὶ σωτήρᾶ τε καὶ εὐεργέτην μετ' εὐφρημιῶν καὶ ἀπλήστου χαρᾶς ὑποδεχομένων. ὁ δὲ ὥσπερ ἔμφυτον τὴν εἰς θεὸν εὐσέβειαν κεκτημένος μηδ' ὄλωσ ἐπὶ ταῖς βρααῖς ὑποσαλευόμενος μηδὲ ἐπαιρόμενος τοῖς ἐπαίνοις εὖ μάλα τῆς ἐκ θεοῦ συνησθημένος βοηθείας ἀντίκα τοῦ 5 σωτηρίου τρόπαιον πάθους ὑπὸ χεῖρα ἰδίας εἰκόνας ἀνατεθῆναι προστάττει. καὶ νῦν οἱ μὲν θεομισεῖς οὐκ εἰσιν, ὅτι μηδὲ ἦσαν. εἰς βραχὺ γὰρ κατάρξαντες καὶ ταραχθέντες, εἶτα ὑποσχόντες τιμωρίαν οὐ μεμπτήν τῇ δίκῃ ἑαυτοῦς καὶ φίλους καὶ οἴκους ἄρδην ἀναστάτους κατέστησαν. περὶ ὧν 10 ὁ θεῖος ἔφη λόγος πάλιν· ῥομφαίαν ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί, ἐνέτειναν τόξον τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πέννητα τοῦ σφάζαι τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. ἀλλ' ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσηλθεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συνετρέβη. πρὸς δέ γε τὴν ἐκκλησίαν τῶν εὐσεβῶν ἀνθὶς φησιν ὁ ἱερός 15 λόγος· μὴ φοβοῦ ὅτι κατησχύνθης, μηδὲ ἐντραπῆς ὅτι ὠνειδίσθης, ὅτι αἰσχύνῃ αἰώνιον ἐπιλήση καὶ τὸ ὄνειδος τῆς χηρείας σου οὐ μὴ μνησθήσῃ. ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δόξαν σου, ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνάστηθι.

20

389 M.

[Βιβλίον Θ'.]

[α'. Περὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου.]

Μετὰ δὲ Μαξέντιον ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, ὃς εὐθέως διατάγματα πανταχοῦ ἐξέπεμψε τοὺς ἐν ἑξορίαις

11 Psalm. 36 (37), 14; 15. — 16 Jes. 54, 4. — 18 Jes. 52, 1; 2. — 28 — p. 490, 6 Epitome ecclesiast. e Theodori Lectoris Hist. tripartita. cf. Theoph. p. 24, 1 Polyd. p. 276, 5. cf. etiam Gelas. Cyzic. Hist. concil. Nic. I, 7 Migne Tom. 85, 1208.

3 ἐπὶ] ὑπὸ AB ἐν P. — 4 μηδ' ἐπαίρ. AB. — 5 συνησθημένος CE συνησθημένος A συνησθομένης B (συναισθόμενος Eus.). — 8 ἦσαν — p. 490, 18 ἐν τινι om. E uno folio interciso. — 11 λόγος ἔφη BL. — 12 τόξον αὐτῶν LP. — 13 εἰσέλθοι V. — 14 συνετρέβη AV. — 24 διάταγμα CNR. — ἐν ἑξορίᾳ ALR.

14 post συνετρέβη et 18 post μνησθήσῃ alia add. P. — 24 ἐπεμψε P.

χριστιανούς μετὰ τιμῆς ἐπανέρχεσθαι πρὸς τὰ ἴδια, καὶ τοὺς
 μὲν ναοὺς τῶν εἰδώλων καταστρέφεισθαι, τὰς δὲ τοῦ Χριστοῦ
 ἐκκλησίας οἰκοδομεῖσθαι, καὶ πρὸς τοῦτοις ἐξέτετο καὶ νό-
 μους καθολικοὺς ὥστε ἀποδίδοσθαι τοὺς τῶν εἰδώλων ναοὺς
 5 τοῖς τῷ Χριστῷ ἱερωμένοις, καὶ χριστιανούς μόνους ἄρχειν
 καὶ στρατεύεσθαι, καὶ τετράδα καὶ παρασκευὴν πάντας νη-
 στεύειν καὶ τὴν κυριακὴν ἀργεῖν καὶ τιμᾶν, τὰς μὲν διὰ τὸ
 890 M. πάθος, τὴν δὲ διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ κυρίου, καὶ Ἰου-
 δαίους οἰκέτας μὴ ὠνάσθαι μήτε θυσίας προδήλους ποιεῖ-
 10 σθαι, καὶ σταυρῶ μηκέτι καταδικάζεσθαι τινα διὰ τὸ πρὸς
 τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ σέβας, τοῖς δὲ νομίσμασιν αὐτοῦ
 καὶ εἰκόσι τὸν σταυρὸν συνεκτυποῦσθαι πάντοτε. καὶ γυ-
 ναῖκα μὲν εἶχε Μαξιμίαν θυγατέρα Διοκλητιανοῦ, ἐξ ἧς
 ἐγέννησεν υἱοὺς τρεῖς, Κωνσταντῖνον καὶ Κώνσταν καὶ Κων-
 15 στάντιον, ἀδελφοὺς δὲ Δαλμάτιον καὶ Κωνστάντιον, οὔτινες
 ἔσχον υἱούς, Δαλμάτιος μὲν ἄλλον Δαλμάτιον, Κωνσταντίος
 δὲ Γάλλον καὶ Ἰουλιανόν.

Ἐν δὲ γε τῷ καπετωλίῳ Ῥώμης ἐν τινι καταδύσει βαθ-
 μοὺς ἐχούσῃ τξέ' δράκων ἦν παμμεγέθης, ὅς ἐξαίφνης πολ-
 391 M. 20 λάκις παρακύντων τῆς καταδύσεως ἐλυμάλνετο σφόδρα τοὺς

6—12 Epitome ecclesiast. e Theodori Lectoris Hist. tri-
 partita. cf. Cram. Anecd. II, 91, 28; 95, 8 Theoph. p. 36, 5 Polyd.
 p. 266, 5 et 330, 1 Leo Gramm. p. 84, 5; 14. — 12—17 *ib.* cf.
 Exc. Bar. Theoph. p. 10, 29 Polyd. p. 360 *fin.* (Maximinae nomen
 insertum ex actis S. Silvestri.) — 18—p. 491, 11 Vita S. Silvestri
 ed. Combefis p. 269.

1 εἰς τὰ ἴδια BFR. — 2 τοῦ om. BFV. — 9 ὠνάσθαι (ὄν. L)
 ACFLPR ὠνείσθαι (ὄν. M ὠνήσθαι D) BNV. — 10. 11 διὰ τὸν (τὸ
 τὸν C) σταυρὸν τοῦ χριστοῦ (κυρίου C), τοῖς τε CLR τε etiam V.
 — 12 τὸν σταυρὸν om. CLV. — τὸν σταυρὸν τοῦ χριστοῦ N. —
 13 εἶχε μαξιμιανοῦ θυγατέρα, ἐξ ἧς B sed cf. Act. S. Silvestri.
 — Διοκλητιανοῦ] μαξιμιανοῦ F. — 15 δὲ δύο δαλμ. RV. — δὲ
 εἶχε δαλμ. F. — 18 δὲ γε ABPV γε om. rell. — 20 προκύντων
 (-κύντων V) LV.

15 ἀδελφοὺς — κωνστάντιον om. P ex homoeotel. — 19 ὅς
 ἐξ ἀπροόπτου πολλάκις αἰφνίδιον παρακύντων P.

ἐν τῇ πόλει τῷ φυσήματι καὶ μάλιστα τοὺς παῖδας. περὶ οὗ τινες τῶν ἑλληνιζόντων ἀξιόσαντες τὸν θεῖον Σιλβέστρον εἶπον· κάτελθε, ὃ ἐπίσκοπε, πρὸς τὸν δράκοντα καὶ ποιήσον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ σου σχολάσαι αὐτὸν ἐπὶ χρόνον ἕνα τῆς φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ πιστεύομεν πάντες καὶ 5 βαπτιζόμεθα. ὁ δὲ Σιλβέστρος κατελθὼν καὶ οἰκίσκον μικρὸν εὐρῶν ἔχοντα θύραν χαλκῆν, ἔνθα ὁ δράκων ὑπῆρχεν, καὶ ταύτην ἐπὶ τῷ ὀνόματι Χριστοῦ κλείσας καὶ ἀνελθὼν, οὐκέτι ἐξῆλθεν ὁ δράκων. διελθόντων δὲ χρόνων β' πάντες οἱ πρῶην διὰ θυσῶν τὸν δράκοντα θεραπεύοντες καὶ ἄλλοι 10 πολλοὶ προσελθόντες τῷ ἀγίῳ Σιλβέστρῳ ἐβαπτίζοντο.

Τοῦ δὲ θείου Κωνσταντίνου συναθροίσαντος Ἰουδαίους ἱερεῖς τε καὶ γραμματεῖς ρκ' πρὸς τὸ διαλεχθῆναι μετὰ Σιλβέστρον εἰς τελείαν φανέρωσιν τῆς ἀληθείας καὶ εἰς ἀνατροπὴν τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀναισχυντίας καὶ φλυαρίας, συνῆλθε 15 πᾶσα σχεδὸν ἡ πόλις ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἀκοῦσαι τῆς διαλέξεως ἀμφοτέρων περὶ τῆς Χριστοῦ πίστεως. καὶ οἱ μὲν Ἰουδαῖοι ἀπήρξαντο πρὸς Σιλβέστρον οὕτω λέγειν· ποία γραφὴ περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς Μαρίας προεῖπεν, καὶ ποῖος αὐτὸν προφήτης ὡς θεὸν ἐκ Μαρίας γεννησόμενον προανήγγειλεν; 20 ὁ δὲ Σιλβέστρος ἀποκριθεὶς εἶπεν· πάνυ πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες ἀληθῶς τὰς γραφὰς μήτε τὴν ἐν αὐταῖς ἐγκειμένην μυστικὴν διδασκαλίαν. περὶ γὰρ τίνος ὁ μέγας Ἡσαίας εἶπεν· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ

12—23 Vita S. Silvestri ed. Combefis p. 293. — 23 — p. 492, 11 Athanas. de incarn. cp. 33 Migne Tom. 25, 153 A. — 24 Jes. 7, 14.

8 χριστοῦ DPV τοῦ κυρίου F τοῦ χριστοῦ rell. — 14 εἰς ante ἀνατροπὴν om. FLRV. — 17 τοῦ χριστοῦ ADV om. P. — 18 λέγειν οὕτως F οὕτως om. P. — 20 ὡς θεὸν om. AV ὡς om. R. — ἐκ Μαρίας] ἐκ θεοῦ A om. R. — γεννησόμενον BF et recce. quidam γεννηθῆναι V. — 22 ἀληθῶς] ἀκριβῶς B om. F. — 23 ὁ μέγας om. FR. — ἡσαίας ὁ προφήτης F.

10 τῷ δράκοντι P. — 15 ἀνῆλθε P. — 21 ὁ δὲ γε σιλβέστρος ἐρη· πλανᾶσθαι μηδὲ εἰδότες P.

καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθ' ἡμῶν
 ὁ θεός; καὶ πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ
 392 M. μητέρα λήφεται δύναμιν Δαμασκοῦ καὶ τὰ σκύλα Σαμαρείας
 ἔναντι βασιλέως Ἀσσυρίων; ὁ δὲ θεόπτης Μωϋσῆς· ἀνατε-
 5 λεῖ, φησὶν, ἄστρον ἐξ Ἰακώβ καὶ ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ καὶ
 θραύσει τοὺς ἀρχηγούς Μωάβ. καὶ ἐξελεύσεται ἄνθρωπος
 ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν. ὅτι
 μὲν οὖν ἄνθρωπος φανήσεται διὰ τούτων προκαταγγέλλεται,
 ὅτι δὲ κύριος πάντων προσημαίνουσι πάλιν φάσκοντες· ἰδοὺ
 10 κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούφης καὶ ἤξει εἰς Αἴγυπτον
 καὶ σεισθήσεται τὰ χειροποίητα Αἰγύπτου. καὶ ἰδοὺ ὁ θεὸς
 ἡμῶν ἤξει καὶ σώσει ἡμᾶς, καὶ τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλ-
 μοὶ τυφλῶν καὶ ὄτα κωφῶν ἀνοιγήσονται, καὶ ἀλείται ὡς
 ἔλαφος ὁ χαλός, καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μογγιλάλων. ἢ μὲν
 15 οὖν προφητεία θεὸν ἐπιδημεῖν προλέγει, τὰ δὲ σημεῖα καὶ
 τὸν χρόνον τῆς παρουσίας γνωρίζει. τότε γὰρ ταῦτα πεπλή-
 ρωνται, ἅπερ οὐδέποτε γέγονασι πρότερον ὑπὸ τινος ἐν τῷ
 Ἰσραήλ. περὶ δὲ τοῦ πάθους αὐτοῦ πάλιν φησὶν· ἄνθρω-
 πος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν ἠτιμάσθη καὶ
 20 οὐκ ἐλογίσθη. οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ
 ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ
 καὶ ἐν πληγῇ καὶ ἐν κακώσει. αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ

2 Jes. 8, 4. — 4 Num. 24, 17. — 6 *ib.* 24, 7. — 9 Jes. 19, 1.
 11—18 Athanas. de incarn. cp. 38 Migne 161 C. — 11 Jes. 35, 4 sqq.
 — 18—p. 493, 3 Athan. *ib.* cp. 34 Migne 153 C. — 18 Jes. 53, 3 sqq.

1 ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν R Ath. — 3 σκύλα CEP
 et recc. plerique σκύλα rell. — 4 θεόπτης Μωϋσῆς] βαλαάμ R
 θεόπτης (om. Μωϋσῆς) N. — 5 καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος FR
 Num. *inuito* Ath. — 6 θραύσει ABFP Num. Ath. συντρίψει rell.
 — 11 ὁ θεὸς ABP Ath. κύριος ὁ θεὸς rell. — 12 ἀνοιγήσονται P
 ἀνοιγῆσονται R. — 13 ἀνηγήσονται R ἀκούσονται F Jes. Ath. —
 ἀλείται sine spir. A ἀλείται rell. — 21 εἶναι om. N.

2 ἢ om. P. — 4 μωσῆς P. — 16 ταῦτα πάντα P. — 19 μαλα-
 κίαν ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἠτιμάσθη P Ath. Jes.

τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν. παιδεῖα εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτῶ, τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. καὶ ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; καὶ Μωσῆς· ὄψεσθε, φησίν, τὴν ζωὴν ὑμῶν κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν 5 ὑμῶν καὶ οὐ μὴ πιστεύσητε. καὶ Δαυὶδ ἐκ προσώπου τοῦ Χριστοῦ λέγει· ὤρουξαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου. καὶ διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ τὰ ἐξῆς. ὅτι δὲ 393 M καὶ τῶν ἔθνῶν ἐλπὶς ἦν ὁ μὲν Ἰακώβ προεῖπεν· οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰουδα οὔτε ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, 10 ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἔθνῶν. ὁ δὲ Ἡσαίας αὐθις· καὶ ἔσται, φησίν, ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἔθνῶν. ἐπ' αὐτῶ ἔθνη ἐλπιούσιν. ταῦτα μὲν οὖν ὀλίγα πρὸς ἀπόδειξιν τῶν γενομένων. πᾶσα δὲ γραφὴ πέπλησται διελέγχουσα τὴν ὑμετέραν ἀπιστίαν. τίς 15 γὰρ πάποτε τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἱστορηθέντων δικαίων καὶ προφητῶν ἀγίων ἐκ παρθένου μόνης ἔσχε τὴν τοῦ σώματος σύστασιν; τίνος δὲ τῆς γεννήσεως προέδραμεν ἀστὴρ ἐν οὐρανοῖς καὶ τὸν γεννηθέντα διεσήμαινε τῇ οἰκουμένη; τίς πάλιν βασιλέων πρὶν ἰσχυῖσαι καλεῖν πατέρα ἢ 20 μητέρα ἐβασίλευσε καὶ τρόπαια κατὰ τῶν ἐχθρῶν εἴληφεν; τίς οὖν ἄρα γέγονε βασιλεὺς ἐν Ἰσραὴλ ἐφ' ὃν τὰ ἔθνη

3—8 Athanas. de incarn. cp. 35 Migne 156 AB. — 3 Jes. 53, 8. — 4 Deut. 28, 66. — 7 Psalm. 21 (22), 17 sqq. — 8—11 Athan. *ib.* cp. 40 Migne 165 B?. — 9 Gen. 49, 10. — 11—20 Athan. *ib.* cp. 35 Migne 156 C. — 12 Jes. 11, 10. — 20—p. 494, 12 Athan. *ib.* cp. 36 Migne 157 B.

1 καὶ μεμαλάκισται—ἀνομίας ἡμῶν *om.* MR. — 10 οὐτε AD EPV οὐδὲ BCFM καὶ R Gen. — 11 ᾧ δ ABFMR. — 12 αὐθις ABP ἔφη *rell.*, *qui etiam* φησιν *exhibent praeter* F. — 13. 14 ταῦτα μὲν οὖν ABP καὶ ταῦτα μὲν F καὶ ταῦτα μὲν οὖν *rell.* (ταῦτα μὲν Ath.). — 14 πᾶσα δὲ γραφὴ ABP Ath. πᾶσα γραφὴ C πᾶσα δὲ ἡ γραφὴ *rell.* — 15 πεπλήρωται A Ath. — 20 τῶν βασιλέων P βασιλεὺς F (τῶν γενομένων βασιλέων Ath.). — 22 ἐν *om.* CR.

πάντα τὴν ἐλπίδα τέθεινται, καὶ οὐχὶ μᾶλλον αὐτοῖς ἠναντιοῦντο πανταχόθεν; ἕως γὰρ συνίστατο Ἰερουσαλήμ πόλεμος ἄσπονδος ἦν αὐτοῖς, καὶ διεμάχοντο πρὸς τὸν Ἰσραὴλ Ἀσσύριοι μὲν θλίβοντες, Αἰγύπτιοι δὲ διώκοντες, Βαβυλώνιοι δὲ κατατρώγοντες, Σύροι δὲ ἀντιπολεμοῦντες. ἢ οὐχ ὁ μὲν Δαυὶδ τοὺς Μωαβίτας καὶ τοὺς Σύρους ἐπολέμει καὶ ἐπολεμείτο, ὁ δὲ Ἰωσίας τοὺς πλησίον παρέφυλάττετο, καὶ μέντοι καὶ Ἐζεκίας ἐδειλία τὴν ἀλαξονεῖαν τοῦ Σεναχηρείμ; καὶ τῷ μὲν Ἰησοῦ οἱ Ἀμορραῖοι ἠναντιοῦντο, τῷ δὲ Μωσῆ· ὁ 10 Ἀμαλῆκ ἀντεστρατεύετο, καὶ ὅλως ἄσπονδα ἦν τοῖς ἔθνεσι πρὸς τὸν Ἰσραὴλ τὰ τῆς φιλλας, ὡς μέχρι νῦν μαρτυροῦσι τὰ πράγματα.

Καὶ οἱ γραμματεῖς ἀποκριθέντες εἶπον· οὐκ ἀρνούμεθα
 394 M. ὡς ταῦτα μὲν πάντα γέγραπται, προσδοκῶμεν δὲ τὸν μη-
 15 δέπω παραγενόμενον θεὸν λόγον. ὁ δὲ Σίλβεστρος ἔφη·
 καὶ πῶς οὐκ ἠκούσατε τοῦ Δανιὴλ προλέγοντος φανερῶς
 καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὴν θείαν τοῦ σωτήρος ἐπιδημίαν; φησὶ
 γὰρ ὁ προσδιαλεγόμενος αὐτῷ ἄγγελος· οἱ ἑβδομάδες συν-
 , ἐτιμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν
 20 τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίαν
 καὶ τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίαν καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς ἀδικίας καὶ
 τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον καὶ τοῦ σφραγίσαι ὕβρασι
 καὶ τοῦ χρῆσαι ἅγιον ἅγιον. καὶ γνώση καὶ συνήσεις ἀπὸ

13—p. 495, 12 Athan. de incarn. cp. 39 Migne 164 B. —
 18 Dan. 9, 24 sqq.

2 ἡ ἱερουσαλήμ B Ath. — 6 τοὺς σύρους καὶ τοὺς (τοὺς om. B) μωαβίτας (-ήτας A) AB. — 8 σεναχηρείμ BRV σεναχειρείμ D σεναχειρίμ EFP σενναχειρίμ ACM. — 9 ἁμορραῖοι CFP ἄμορραῖοι E ἁμορραῖοι B χαναταῖοι R. — ἠναν[τιοῦντο — p. 496, 24 καὶ τούτων om. F uno folio interciso. — μωσῆ AP μωσει BE μωσῆ rell. (μωσει Ath.). — ὁ] τῷ R om. D. — 10 ὅλως ἄσπονδα BP Ath. ὅλως ἄσπονδον CENV ὅλος ἄσπονδος A ὁ λαὸς ἄσπονδος R.

2 συνειστήκει P Ath. — 11 ὡς καὶ μέχρι νῦν P. — 14 πάντα μὲν ταῦτα P.

ἐξόδου λόγων τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομηῆσαι Ἱερου-
σαλήμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου ἑβδομάδες ζ' καὶ ἑβδομάδες
ξβ'. καὶ πρὸς μὲν τοῖς ἄλλοις ἴσως προφασιζόμενοι εἰς
μέλλοντα χρόνον ἀναβάλλεσθε τὰ γεγραμμένα. τί δὲ πρὸς
ταῦτα λέγειν ἢ ὅπως ἀντωπῆσαι δύνασθε; ὅπου γε καὶ ὁ 5
χριστὸς δηλοῦται καὶ ὁ χριόμενος οὐκ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἅγιος
ἀγίων εἶναι καταγγέλλεται. καὶ ἕως τῆς παρουσίας αὐτοῦ
Ἱερουσαλήμ συνίσταται, καὶ λοιπὸν ἅπας προφήτης πάυεται
καὶ ὄρασις ἐν τῷ Ἰσραήλ. ἐχρίσθη μέντοι πάλαι Δαυὶδ καὶ
Σολομὼν καὶ Ἐζεκίας· ἀλλ' Ἱερουσαλήμ καὶ ὁ τόπος συν- 10
εστήκει, καὶ προφῆται προεφήτεον, ἄλλως δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ
χρισθέντες ἅγιοι ἄνθρωποι καὶ οὐχ ἅγιοι ἄγλων ἐκλήθησαν.
πότε δὲ καὶ προφήτης ἐπαύσατο καὶ ὄρασις ἀπὸ τοῦ Ἰσραήλ,
εἰ μὴ νῦν, ὅτε ὁ προφητευόμενος καὶ ἅγιος τῶν ἀγίων 395 M.
Χριστὸς παρεγένετο; σημεῖον οὖν ὄντως μέγα πρόδηλον καὶ 15
γνώρισμα τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς αὐτοῦ παρουσίας τὸ μη-
κέτι τὴν Ἱερουσαλήμ εἶσταναι μήτε προφήτην ἐγεροθῆναι μήτε
ὄρασιν ἀποκαλύπτεσθαι τούτοις. καὶ εἰκότως· ἐλθόντος γὰρ
τοῦ σημαινομένου καὶ προφητευομένου, τίς ἢ χρεῖα τῶν ση-
μαινόντων καὶ προφητευόντων; διὰ γὰρ τοῦτο προεφήτεον, 20
ἕως ἔλθῃ ὁ προφητευόμενος καὶ λυτρούμενος τὰς ἁμαρτίας
πάντων. ποῖος τοίνυν ἡγούμενος ἐξῆλθεν ἐκ Βηθλεὲμ καὶ
τὸν Ἰσραήλ ἐποίησεν, οὗ ἡ ἕξοδος ἀπ' ἀρχῆς ἀφ' ἡμερῶν
αἰῶνος καὶ πρὸ τοῦ ἡλλου διαμενεῖ τὸ ὄνομα, καὶ ἀνεκδιή-

13—22 Athan. de incarn. cp. 40 Migne 165 A. — 22—p. 496,
3 Athan. *ib.* cp. 37 Migne 160 B? — 22 Mich. 5, 2; 4. — 23 Psalm.
71 (72), 17.

1 λόγον B λόγον R Dan. Ath. — 4 ἀναβάλλεσθαι ABNPR
(ἀναβάλλεσθαι δύνανται Ath). — 5 ἀντωπῆσαι NP ἀντεπιεῖσθαι G
ἀντιπειεῖσθαι R. — 8 συνίσταται AP Ath. συνίστατο rell. — 15 μέγα
καὶ πρόδηλον BV. — 19 τῶν σημαινομένων CDEV — 23 ἀφ'] ἐξ
AR. — 24 διαμένει ABDR διαμένη CM. — τὸ ὄνομα αὐτοῦ N.

16 γνώρισμα τῆς τοῦ θεοῦ λόγου παρουσίας P Ath. —
23 ἡ om. P.

γητος ἢ γενεά, καθὼς γέγραπται; τῶν γὰρ ἁγίων πάντων ἴσμεν τὴν γενεὰν ἱστορουμένην καὶ τῶν ἀρχάντων τοῦ Ἰσραὴλ παριστώσαν τὴν γένεσιν καὶ τὸν θάνατον.

Διαλεχθέντες οὖν ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καὶ τοῦ Σιλβέστρου
 5 μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἐκ τῶν θείων γραφῶν ἀποδείξαντος
 τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν Ἰουδαίων μεγάλως ἠτητηθέν-
 των, ἔφη τις ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ζαμβρῆ πρὸς τοὺς λοιποὺς
 Ἰουδαίους· εἰ Σιλβέστρου λόγοις προσέχετε, ἀνάγκη τοὺς
 πατέρας νόμους καταλιπεῖν καὶ ἀκολουθεῖν ἀνθρώπων μα-
 10 ταιῶν, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν κατεδίκασαν. ἀλλ' ἀκουσάτω μου
 ὁ βασιλεύς, καὶ ἐνεχθήτω ταῦρος ἄγριος, ὥστε με δεῖξαι
 σήμερον ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ
 ἡμῶν. οὐ θέλω γὰρ διὰ φημάτων, ἀλλὰ διὰ πραγμάτων
 396 M. δεῖξαι τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ Σιλβεστρος παρακαλέσας τὸν
 15 βασιλέα τοιοῦτον ἐνεχθῆναι ταῦρον ἠρώτησεν ἐν τῷ μεταξύ
 τὸν Ζαμβρῆ, τίνας ἔνεκεν ἐπιζητεῖ τὸν ταῦρον. καὶ φησιν·
 ἐπειδὴ τὸ ὄνομα τοῦ ἡμετέρου Θεοῦ οὐδεμία κτιστὴ φύσις
 ἀκούσασα ζήσεται, βούλομαι διὰ τοῦ ταύρου τὴν ἰσχὺν τού-
 του σαφῶς ἀποδείξαι. πρὸς ὃν ὁ Σιλβεστρος ἔφη· καὶ σὺ
 20 ποῖω τρόπῳ τὸ ὄνομα τοῦτο μεμάθηκας; ἄρα παρὰ τινος
 ἀκούσας ἢ ἀναγνούς; ὁ δὲ εἶπεν· οὔτε χάριτος οὔτε ξύλον
 οὔτε λίθος ὑποδέξασθαι τὸ ὄνομα τοῦτο δύναται. ἐγὼ δὲ
 νηστεύσας καὶ εἰς λεκάνην ὕδωρ βαλὼν ἐκεῖ τοῦτο μεμά-
 25 πολλῶν ἀνθρώπων ἐλκόμενος σχοινίοις πάντοθεν δεδεμένος

1 Jes. 53, 8. — 4—p. 499, 7 cf. Vitam Silvestri ed. Combefis. p. 327.

6 τοῦ om. MR. — 7 ζαμβρῆ NPR ζαμβρῆ CEGV ζαμβρῆ A ζαμβρῆ L ζαμβρῆς B. — 15 ἐν τῷ om. RV. — 16 ζαμβρῆ GNR ζαμβρῆ P ζαμβρῆ BCELV ζαμβρῆ A. — ἐπιζητεῖς AR. — 20 παρὰ τίνος NPRV. — 25 ἀνθρώπων LV om. B.

13 οὐ γὰρ θέλω P. — 25—p. 497, 1 ἀνθρώπων καὶ σχοινίων ἐλκόμενος ἀγριώτατος P.

ἀγριώτατος καὶ μέγας πάνυ ὑπάρχων. καὶ ὁ Ζαμβρῆ ἐπι-
 γαυριῶν τῷ Σιλβέστρῳ ἔφη· νῦν τὰ φήματα καὶ ἡ ὑπόθεσις
 τῶν λόγων σου πέρας ἔξουσιν. εἰ μὲν οὖν θαρρεῖς εἰς τὸ
 ὄνομα τοῦ θεοῦ σου, εἰπέ τοῦτο κατὰ τὴν ἀκοὴν τοῦ ταύ-
 ρου καὶ δειχθῆσῃ παντοκράτορι θρησκευῶν. εἰ δὲ μή γε, 5
 λέξω ἐγώ, καὶ πάντες τῇ ἐμῇ πίστει συνδραμοῦσιν. τῶν δὲ
 Ἰουδαίων καὶ τῶν ἄλλων παρορμησάντων εἰπεῖν τὸν Ζαμ-
 βρῆ τὸ ὄνομα ὑπὸ τὴν ἀκοὴν τοῦ ταύρου, καὶ τοῦτο εἰπόν-
 τος, εὐθύς ὁ ταῦρος μυκηθμὸν ἀποτελέσας μέγα, καὶ τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἐξεληθόντων, ἀπέθανεν. ἀνασκιρτώντων οὖν 10
 τῶν Ἰουδαίων καὶ μεγαλαυχούντων κατὰ Σιλβέστρου, καὶ
 τῶν χριστιανῶν λυπουμένων σφόδρα, παρακαλεῖ τὸν βασιλεῖα
 Σιλβεστρος κελεύσαι τῷ λαῷ ἡσυχάσαι. καὶ τούτου γενομέ-
 νου, καὶ ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου Σιλβέστρου ἀνελθόντος, εἶπε 397 M.
 φωνῇ μεγάλῃ· ἀκούσατέ μου, οἱ μεγιστάνες καὶ πάντες οἱ 15
 νῦν θαυμάσαντες χριστιανοὶ τὸν θάνατον τοῦ ταύρου. ἐγὼ
 τὸν δεσπότην Χριστόν, ὃν ὑμῖν εὐηγγελισάμην, ἔγνω τυφλοὺς
 ἀναβλέψαι ποιήσαντα, κωφοὺς ἀκοῦσαι, ἀλάλους λαλήσαι,
 νεκροὺς ἐγεῖραι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. κἀντεῦθεν οὖν φα-
 νερόν ἐστι πᾶσιν, ὡς διαβόλου ἐστὶν ὄνομα τὸ θανατῶσαν 20
 τὸν βοῦν, ὅνπερ ἀναστῆσαι οὐ δύναται. καὶ τοῦτο ἀκούσας
 Ζαμβρῆ καὶ τὰ ἱμάτια διαρρήξας ἔφη πρὸς τὸν βασιλεῖα·
 ἐγώ, δέσποτα, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ παντοκράτορος θεοῦ τὸν

1 μέγας πάνυ ABP πάνυ om. rell. — ζαμβρῆ CGNP et recc. quidam (ζαμβρῆς rell.) ζαμβρῆ ELV ζαμβρῆ A ζαμβρῆς B ζαμβρῆς F. — 5 λατρεύων A πιστεύων R. — μή γε] μή LR καὶ μή V. — 6 συνδράμοσι m. 1 P προσδραμοῦσι V προσδράμοσι B. — 7 τὸν ζαμβρῆ om. C. — ζαμβρῆ NP ζαμβρῆ ELV et recc. plerique ζαμβρῆν B ζαμβρῆ ut vid. A ζαμβρῆ F. — 9 μέγαν R et m. 2 P. — 13 ὁ σιλβέστρος RV. — 14 σιλβεστρος ἀνελθόντων P et F qui καὶ ante ἐφ' deletit. — 17 ἔγνω MP. — 20 τὸ θανατῶσαι AB τοῦ θανατῶσαι R. — 21 ὅπερ AF. — 22 ὁ ζ. codd. praeter ABP. — ζαμβρῆ NR ζαμβρῆ P ζαμβρῆ CELV ζαμβρῆ A ζαμβρῆς B ζαμβρῆς G ζαμβρῆς F.

1 ὑπάρχων om. P. — 2 τῷ σιλβ. νῦν ἔφη τὰ φήματα P. — 6 πίστει] θρησκεία P. — 19 κἀντεῦθεν δεῖλον ὡς διαβόλου P.

ταῦρον ἐθανάτωσα, καὶ οὗτος βλασφημῶν ἐν λόγοις μόνον
 κομπάζει. διὸ δὴ πρότερον ἔστι μηκέτι δίδοσθαι αὐτῷ χώραν
 τοῦ λέγειν. ὁ δὲ Σιλβεστρος εἶπεν· ἄκουσον, ὦ Ἰουδαῖε,
 τῶν σῶν γραφῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπιστομίζου πάλιν. γέγρα-
 5 πται· κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ. καὶ ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ
 ζῆν ποιήσω. τοίνυν ἐπικάλεσαι πάλιν εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ
 βοῶντος ἐκεῖνο τὸ ὄνομα, καὶ, εἰ ζήσεται, γνωσόμεθα πάντες
 εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο πιστεύειν. εἰ δὲ μή, ἐγὼ τὸν δεσπότην
 μου Χριστὸν ἐπικαλέσομαι καὶ ἀναστήσω αὐτόν. καὶ ὁ Ζαμ-
 10 βροῦ φησιν· εἰ τοῦτο ποιήσεις, μὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ βασι-
 398 Μ. λέως ἅπαντες οἱ Ἰουδαῖοι καταλείψαντες τὸν νόμον τῆ τῶν
 χριστιανῶν θρησκείᾳ προσδραμούμεθα. καὶ τότε δὴ Σιλ-
 βεστρος ἐκτείνας εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ μετὰ δα-
 κρύων εὐχὴν ποιήσας καὶ πρὸς τὸν ταῦρον ἀπελθὼν εἶπε
 15 μετὰ φωνῆς· ἐγὼ τὸ ὄνομά σου ἐπὶ πάντων ἐπικαλοῦμαι,
 δέσποτα Χριστέ, μετὰ κραυγῆς, ἵνα μάθῃ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος,
 ὅτι διαβόλου μὲν ὄνομα ἐφόνευσεν τὸν ταῦρον, τῆ δὲ τοῦ
 ἀγίου καὶ φανερωτάτου σου ὀνόματος ἐπικλήσει ἐξωποιοιῆθη.
 καὶ πλησιάσας τῷ ταύρῳ λέγει μετὰ κραυγῆς μεγάλης· ἐν
 20 ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃν οἱ παράνομοι Ἰουδαῖοι ἐσταύ-
 ρωσαν, ἀνάστα καὶ στήθι μετὰ σεμνότητος. καὶ παρενθὺς
 ὁ ταῦρος ὄλον ἑαυτὸν κινήσας καὶ ἐγερχθεῖς, ἔλυσεν αὐτοῦ

5 I. Reg. 2, 6. — Deuter. 32, 39.

1 μόνους CLM. — 4 γέγραπται γάρ· FPV. — 5 ζωογονοὶ M
 et A m. 1 corr. ex ζωογονεῖ. — 8 τὸν δεσπότην μου ABP τὸν
 ἐμὸν θεὸν R τὸν δεσπότην (om. μου) rell. — 9 ζαμβροῦ DR ζα-
 βροῦ P ζαμβροῦ CEGLV ζαβροῦ A ζαμβροῦς BM ζαβροῦς F. — 13 τὸν
 om. AM. — 15 μετὰ φωνῆς μεγάλης RV. — 21 ἀνάστα καὶ στήθι
 (στήθι AP) ABP ἀνάστηθι καὶ στήθι V ἀνάστηθι rell. — 21 παρ-
 ενθὺς BEFGP εὐθὺς R παρενθὺ rell.

1 καὶ μόνον P. — 2 δίδοσθαι χώραν αὐτῷ μηδὲ ταῦ λέγειν P.
 — 11 οἱ om P. — 16 οὗτος om. P. — 17 ὅτι διαβ. μὲν ὀνόματος
 ἀδήλου ἐπικλήσει τέθνηκεν ὁ ταῦρος, τῆ δὲ P. — 18 ἀνέζησεν P.
 — 22 ὄλον ἑαυτὸν ὁ ταῦρος P.

τὰ δεσμὰ Σιλβέστρος καὶ ἀπέλυσε λέγων· πορεύου ὅθεν ἤλ-
θες, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀδικήσης. ὅπερ μέγα
θαῦμα Ἰουδαῖοι θεασάμενοι καὶ σφόδρα καταπλαγέντες αὐτίκα
προσέπεσαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ θεοῦ Σιλβέστρον πάντες
αἰτούμενοι τὸ ἅγιον βάπτισμα. καὶ γέγονε χαρὰ μεγάλη ⁵
τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἐπὶ ἑώρας β' κραζόντων·
μέγας ὄντως ὁ θεὸς τῶν χριστιανῶν καὶ ἡ τούτων πίστις.

Καὶ μετὰ ταῦτα βουλόμενος ὁ μέγας Κωνσταντῖνος κτί-
σαι πόλιν εἰς ἴδιον ὄνομα ἐπὶ τὰ ἑσπέρια μέρη, κατ' ὄναρ ^{399 M.}
ὁ θεὸς αὐτῶ ἐπέτρηψεν ἐν τῷ Βυζαντίῳ κτίσαι. καὶ τῷ ιβ' ¹⁰
ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν Ῥώμῃ ποιήσας Κώνσταν καὶ
Κωνσταντῖνον υἱοὺς αὐτοῦ καισαρας καὶ Δαλματίον ἀνεψιὸν
αὐτοῦ ἐν Βρεττανίᾳ καταλείψας αὐτοῖς τὰ δυτικά μέρη ἤλ-
θεν εἰς τὸ Βυζάντιον σὺν μητρὶ Ἑλένῃ καὶ υἱῷ Κωνσταν-
τίῳ καὶ Λικινίῳ γαμβρῶ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτοῦ. καὶ ἀνανεώσας ¹⁵
τὸ πρόην ὑπὸ Βύζου βασιλέως τῆς Θράκης τεῖχος κτισθὲν
καὶ προσθεῖς ἄλλο διάστημα προσηγόρευσεν αὐτὴν Κωνσταν-
τινούπολιν. ὄλλγους δὲ τοὺς οἰκήτορας πρὸς τὸ μέγεθος

8—10 Theod. Lect. cf. Theoph. p. 23, 22 Polyd. p. 268 Leo
Gr. p. 89, 8. — 10—15 cf. Polyd. p. 266 med. — 15—18 cf. Mal.
p. 319, 23 Chron. Pasch. p. 528, 1 Polyd. p. 268. — 18—p. 500,
4 Theod. Lect. cf. Theoph. p. 23, 27; Polyd. p. 272 fin. Leo p. 89, 12.

3 Ἰουδαῖοι ABDEP οἱ Ἰουδαῖοι rell. — 4 προσέπεσον FLRV.
— 6 τοῦ τε βασιλέως PV. — 7 ὄντως om. GL. — 8 μετὰ δὲ ταῦτα
FP et recc. quidam μετὰ ταῦτα (om. καὶ) A et recc. alii. —
10 αὐτῶ ὁ θεὸς LM. — 11 κώνσταν καὶ κωνσταντίον BC κων-
σταντῖνον καὶ κώνσταν R. — 14 σὺν τῇ μητρὶ ABFR. — 15 λικιν-
νίῳ BCDV. — 16 ὑπὸ βύζου (βίζου P) βασιλέως ABP et inter
scrib. corr. ex βυζαντιουσιλέως F ὑπὸ βύζου τινὸς βασιλέως V
ὑπὸ βύζου τοῦ βασιλέως L βυζάντιον βασιλ. (om. ὑπὸ) G ὑπὸ
βυζαντίου βασιλ. rell. — κτισθὲν τεῖχος BFL.

2 μέγα θαῦμα om. P. — 5 ἅγιον om. P. — 7 Post πίστις
P add.: ἀμέλει γέ τοι καὶ ὁ πολυμαθέστατος ἐσθβέβιος περὶ τῆς
ἐνσάρκου θείας οἰκονομίας χριστοῦ φησιν ἐν ἐπιτομῇ τοιαύτῃ
καὶ πρώτον καὶ μόνον. — 12 καισαρας ἐν Ῥώμῃ P (sed ἐν Ῥώμῃ
etiam v. 11). — 13 αὐτοῦ υἱὸν δαλματίου ἐν P. — βραϊτορία P.
— καὶ καταλείψας P.

τῆς πόλεως ὄρων ἀπὸ τε Ῥώμης τοὺς ἀξιολόγους ἐκλεξάμε-
 νος ἀπὸ τε τόπων ἐτέρων συναθροίσας καὶ οἴκους μεγίστους
 οἰκοδομήσας αὐτοῖς καὶ χαρισάμενος οἰκεῖν τὴν πόλιν ἐποί-
 400 Μ. ησεν. κτίσας δὲ καὶ τὸ καλάτιον καὶ ἱππικὸν καὶ τοὺς β'
 5 μεγάλους ἐμβόλους καὶ τὸν φόρον, ἐν ᾧ κίονα μονόλιθον
 καὶ ὀλοπόρφυρον στήσας, ὃν ἀπὸ Ῥώμης ἐκόμισεν ἀξιόγαστον
 σφόδρα σφόδρα, ἴδρυσεν ἐπάνω αὐτοῦ ἀνδριάντα, ὃν ἤνεγκεν
 ἀπὸ Ἰλίου πόλεως τῆς Φρυγίας ἔχοντα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 ἀκτῖνας ζ'. τὸν δὲ κίονα τρισὶν ἔτεσι πλοιζόμενον ἤγαγε
 10 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ βάρους. ἀπὸ δὲ
 τῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ φόρου δι' ἐνιαυτοῦ ἦλθεν, καίπερ
 τοῦ βασιλέως συνεχῶς προσφοριτῶντος καὶ χρυσίον ἄπειρον
 τῷ πλήθει διανέμοντος. εἶτα θέμενος εἰς τὰ θεμέλια τοὺς
 ἰβ' κοφίνους, οὓς ὁ Χριστὸς ἠύλογησεν, καὶ ξύλα τίμια καὶ
 15 ἀγίαν λείψανα πρὸς στηριγμὸν καὶ φυλακὴν ἔστησεν αὐτὸν
 διὰ πολλῆς μηχανῆς καὶ τέχνης δυνάμεώς τε καὶ σοφίας
 ὁ θαυμασῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ τὸν πανθαύμαστον μονόλιθον
 κίονα. ἐξηπάτησαν δὲ τινες τῶν ἰδιωτῶν καὶ ἀφελεστέρων
 ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀλογωτέρων μὴ εἶναι τοῦτον μονόλιθον

4—9 cf. Mal. p. 320, 6 Chron. Pasch. p. 528, 6 Polyd. p. 268 fin. Leo p. 87, 12.

4 καὶ τὸ ἱππικὸν PV. — 7 σφόδρα σφόδρα AP σφόδρα
alterum om. rell. — 8 Ἰλίου πόλεως *scr. e Mal.* ἡλιουπόλεως (ἡλίου
 πόλεως R) ABPR Ἰλιούπολιν (ἡλ. M) N ἡλιούπολιν *rell.* — 8 κε-
 φαλὴν αὐτοῦ FLM. — 9 πλοιζόμενον BEGM. — 13 τὰ πλήθη
 (-ει AE) ACELP. — 14 εὔλογησεν FLNR. — 16 διὰ] μετὰ RV.
 — μηχανῆς καὶ τέχνης AP μηχανῆς καὶ *om. rell.* — 18 ἐξηπα-
 τήθησαν δὲ τινες LR. — ἀφελεστέρων καὶ ἰδιωτῶν V ἰδιωτῶν
 καὶ *om. R.* — 19 ἢ μᾶλλον εἰπ. ἀλογ. *om.* FLR. — ἀλογωτέρων
 ABP τῶν ἀλογ. CENV.

7 ἔφερον (ξ m. 2 in lit. ex η) P. — 9 ἀκτῖνας ἑπτὰ. καὶ
 μὴν ἀπὸ μὲν Ῥώμης τρ. ἔτ. πλοιζόμενος ἦλθε διὰ P. — 11 φόρον
 συρόμενος ἐνιαυτὸν ὀλόκληρον ἤχθη συνεχῶς τοῦ βασ. προσφ. P.
 — 13·14 τοὺς ἰβ' οὓς ὁ χριστὸς ἠγίασε κοφίνους καὶ μέντοι καὶ
 ξύλα. P. — 19·20·21·22·23·24·25·26·27·28·29·30·31·32·33·34·35·36·37·38·39·40·41·42·43·44·45·46·47·48·49·50·51·52·53·54·55·56·57·58·59·60·61·62·63·64·65·66·67·68·69·70·71·72·73·74·75·76·77·78·79·80·81·82·83·84·85·86·87·88·89·90·91·92·93·94·95·96·97·98·99·100·101·102·103·104·105·106·107·108·109·110·111·112·113·114·115·116·117·118·119·120·121·122·123·124·125·126·127·128·129·130·131·132·133·134·135·136·137·138·139·140·141·142·143·144·145·146·147·148·149·150·151·152·153·154·155·156·157·158·159·160·161·162·163·164·165·166·167·168·169·170·171·172·173·174·175·176·177·178·179·180·181·182·183·184·185·186·187·188·189·190·191·192·193·194·195·196·197·198·199·200·201·202·203·204·205·206·207·208·209·210·211·212·213·214·215·216·217·218·219·220·221·222·223·224·225·226·227·228·229·230·231·232·233·234·235·236·237·238·239·240·241·242·243·244·245·246·247·248·249·250·251·252·253·254·255·256·257·258·259·260·261·262·263·264·265·266·267·268·269·270·271·272·273·274·275·276·277·278·279·280·281·282·283·284·285·286·287·288·289·290·291·292·293·294·295·296·297·298·299·300·301·302·303·304·305·306·307·308·309·310·311·312·313·314·315·316·317·318·319·320·321·322·323·324·325·326·327·328·329·330·331·332·333·334·335·336·337·338·339·340·341·342·343·344·345·346·347·348·349·350·351·352·353·354·355·356·357·358·359·360·361·362·363·364·365·366·367·368·369·370·371·372·373·374·375·376·377·378·379·380·381·382·383·384·385·386·387·388·389·390·391·392·393·394·395·396·397·398·399·400·401·402·403·404·405·406·407·408·409·410·411·412·413·414·415·416·417·418·419·420·421·422·423·424·425·426·427·428·429·430·431·432·433·434·435·436·437·438·439·440·441·442·443·444·445·446·447·448·449·450·451·452·453·454·455·456·457·458·459·460·461·462·463·464·465·466·467·468·469·470·471·472·473·474·475·476·477·478·479·480·481·482·483·484·485·486·487·488·489·490·491·492·493·494·495·496·497·498·499·500·501·502·503·504·505·506·507·508·509·510·511·512·513·514·515·516·517·518·519·520·521·522·523·524·525·526·527·528·529·530·531·532·533·534·535·536·537·538·539·540·541·542·543·544·545·546·547·548·549·550·551·552·553·554·555·556·557·558·559·560·561·562·563·564·565·566·567·568·569·570·571·572·573·574·575·576·577·578·579·580·581·582·583·584·585·586·587·588·589·590·591·592·593·594·595·596·597·598·599·600·601·602·603·604·605·606·607·608·609·610·611·612·613·614·615·616·617·618·619·620·621·622·623·624·625·626·627·628·629·630·631·632·633·634·635·636·637·638·639·640·641·642·643·644·645·646·647·648·649·650·651·652·653·654·655·656·657·658·659·660·661·662·663·664·665·666·667·668·669·670·671·672·673·674·675·676·677·678·679·680·681·682·683·684·685·686·687·688·689·690·691·692·693·694·695·696·697·698·699·700·701·702·703·704·705·706·707·708·709·710·711·712·713·714·715·716·717·718·719·720·721·722·723·724·725·726·727·728·729·730·731·732·733·734·735·736·737·738·739·740·741·742·743·744·745·746·747·748·749·750·751·752·753·754·755·756·757·758·759·760·761·762·763·764·765·766·767·768·769·770·771·772·773·774·775·776·777·778·779·780·781·782·783·784·785·786·787·788·789·790·791·792·793·794·795·796·797·798·799·800·801·802·803·804·805·806·807·808·809·810·811·812·813·814·815·816·817·818·819·820·821·822·823·824·825·826·827·828·829·830·831·832·833·834·835·836·837·838·839·840·841·842·843·844·845·846·847·848·849·850·851·852·853·854·855·856·857·858·859·860·861·862·863·864·865·866·867·868·869·870·871·872·873·874·875·876·877·878·879·880·881·882·883·884·885·886·887·888·889·890·891·892·893·894·895·896·897·898·899·900·901·902·903·904·905·906·907·908·909·910·911·912·913·914·915·916·917·918·919·920·921·922·923·924·925·926·927·928·929·930·931·932·933·934·935·936·937·938·939·940·941·942·943·944·945·946·947·948·949·950·951·952·953·954·955·956·957·958·959·960·961·962·963·964·965·966·967·968·969·970·971·972·973·974·975·976·977·978·979·980·981·982·983·984·985·986·987·988·989·990·991·992·993·994·995·996·997·998·999·1000

αὶ πρὸς διακόσμησιν καὶ εὐπρέπειαν αὐτοῦ χαλκαῖ ζῶναι καὶ οἱ πλείστοι λῶροι. καὶ πρὸς τούτοις ἔκτισε ναοὺς τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῆς ἁγίας Εἰρήνης καὶ τοῦ ἁγίου ⁴⁰¹ Μωκίου καὶ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἐν τῷ Ἀνάπλω.

Ἐῖτα ποιήσας καισαρὰς Κωνσταντίον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ⁵ Κωνσταντινουπόλει καὶ Δικίνιον γαμβρὸν αὐτοῦ ἐν Νικομηδείᾳ τῆς Βιθυνίας κατὰ Περσῶν ἐστράτευσεν, ὅφ' ὧν παρακληθεὶς ὑποφόρους αὐτοὺς ποιήσας ὑπέστρεψεν. καὶ μαθὼν ἐν Νικομηδείᾳ ὅτι Δικίνιος τιμωρῶν ἐφόνευε τοὺς χριστιανοὺς ὀργίζεται κατ' αὐτοῦ μεγάλως. ὧν μεταξὺ πο- ¹⁰ λέμου γενομένου συνεσχέθη Δικίνιος ζῶν ἐν Χρυσοπόλει, καὶ τοῦτον ἐν Θεσσαλονίκῃ περιώρισεν. πάλιν δὲ νεωτερίζοντος αὐτοῦ καὶ ὄπλων ἀπτομένου, προστάξαντος Κωνσταντίνου ἀνηρέθη.

Ἡ δὲ μακαρία Ἑλένη εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπελθοῦσα πρὸς ¹⁵ ⁴⁰² Μ. ἀναζήτησιν τοῦ τιμίου σταυροῦ καὶ τοῦτον εὐροῦσα ἔκτισεν ἐκκλησίας θαυμασίας καταλύσασα τὸν ἐπὶ τῷ δεσποτικῷ τάφῳ κτισθέντα ναὸν ὑπὸ τῶν ἀθέων τῇ Ἀφροδίτῃ. καὶ ὑποστρέψασα καὶ πολλὰ τῷ υἱῷ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἐντειλαμένη ἐτελεύτησεν ἐτῶν π', ἣν καὶ ἔθαψεν ὁ υἱὸς ²⁰ ⁴⁰³ Μ. αὐτῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν Κωνσταντινουπόλει. πάσης τοίνυν ἀρετῆς ἡ μακαρία κεκοσμημένη εἶχε

2—4, Theod. Lect. cf. Cram. An. II p. 92, 33 Theoph. p. 23, 30; Polyd. p. 274, 2 Leo Gr. p. 89, 3. — 8—14 Theod. Lect. cf. Cram. p. 91, 19 Exc. Bar. Polyd. p. 262. — 15—18 ? *ib.* cf. Sozom. Hist. eccl. II, 1, 2. — 18—22 cf. Theoph. p. 27, 10.

1 τὰς — χαλκᾶς ζῶνας καὶ πλείστους λῶρους ὀρώντες L. — διακόσμησιν αὐτοῦ καὶ εὐπρ. γ. AB. — 6 Δικίνιον BCDLV *item* v. 9. — 8 καὶ ὑποφόρους FPK. — 9 ὅτι λικ. ἐν νικομηδείᾳ LR. — 11 Δικίνιος BCLV. — 20 ἦν καὶ ABV καὶ om. roll. — 22 πάση (πάσι M) ἀρετῇ FLNV Exc. de virt. πάσαις τ. ἀρεταῖς B.

1 αὶ χαλκαῖ (*sed etiam antea αὶ inest*) P. — 5 αὐτοῦ om. P. — 6 γαμβρὸν P. — αὐτοῦ om. P. — 12 καὶ πάλιν νεωτερίζειν καὶ ὄπλων ἀπτεσθαι μέλλοντα προσέταξεν ἀναιρεθῆναι P Cram. — 20 καὶ τελευτήσασα ἐτῶν π' ἐτάφη ἐν τῷ ναῷ τῶν ἀποστόλων P Theoph.

καὶ τὴν χριστομίμητον ταπεινοφροσύνην πρὸς πάντας μὲν, διαφερόντως δὲ πρὸς τὸ ἱερὸν τῶν μοναζόντων σχῆμα. τὰς γάρ' τοι διὰ βίου τὴν παρθενίαν ἀσκούσας συναγείρουσα πολλάκις καὶ ἐπὶ σιβάδων κατακλίνουσα αὐτὴ δι' ἑαυτῆς
 5 καθυπούργει ὄψα παρατιθεῖσα καὶ κύλικας ὀρέγουσα καὶ ὕδωρ ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἐπιχέουσα θεραπευτικῆς ἔργον ἐπλήρου. οὕτω δὲ καὶ τὸν ἀειμνηστον υἱὸν αὐτῆς ἐξεπαίδευεν ἄτυφον ἔχειν φρόνημα, ἀρετῆς καὶ πολιτείας ἀκριβοῦς ἐπιμελεῖσθαι, δουλεῦν τῷ θεῷ κατὰ τὴν γραφὴν μετὰ φόβου
 10 καὶ τρόμου. ὃς καὶ αὐτὸς φυλάττων ἀκριβῶς τὰς αὐτῆς ἐντολὰς ἐκαρποφόρει ἑκατονταπλασίως. ἐπὶ τούτου γὰρ τοῦ μακαρίου καὶ οἱ ἐνδότεροι Ἴνδοι καὶ Ἰβηρὲς προσῆλθον τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι, καὶ οἱ Ἀρμένιοι τελείως ἐπίστευσαν μετὰ καὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Τηριδάτου διὰ τοῦ πολυάθλου μάρ-
 15 τυρός καὶ μεγάλου Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου αὐτῶν.

Ἐγένετο δὲ καὶ σεισμὸς ἐν Καμπανίᾳ καὶ κατέπεσαν πόλεις γγ' καὶ ἔκλειψις ἡλίου γέγονε περὶ ὥραν τρίτην
 404 M. τῆς ἡμέρας, ὥστε καὶ ἀστέρας ἐν οὐρανῷ φανῆναι. καὶ περὶ τὴν Μελιτινὴν χώραν ὄψεων παντοῖον γένος ἐκτείναν-

2—11 Theodoret. H. eccl. I, 18. — 11—15 ? Theod. Lect. cf. Cram. p. 93, 3 Theoph. p. 24, 10 sqq. Leo Gr. p. 89, 17 sqq. — 16 cf. Theoph. p. 37, 33.

6 θεραπευτικῆς FV Theod. — 7 ἐξεπαίδευεν BCFR. — 18 μετὰ καὶ τοῦ AB Exc. καὶ om. tell. — 16 καὶ ἀπὲρ σεισμὸς om. EF. — κατέπεσαν ABP κατέπεσον tell. — 17 περὶ ὥραν τρίτην P περὶ τρίτην ὥραν R ὥραν τρίτην BCEG τρίτην (om. ὥραν) A ὥρα τρίτη FLNV. — 19 μελιτινήν AV et reoc. plerique μελιτηνὴν B μελιτινήν GM. — παντοῖον ADEPRV παντοίων BCFLM.

8 διαβίον P. — 4 δι' ἑαυτῆς θεραπευτικῆς ἔργον ἐπλήρου διακονοῦσα καὶ ὄψα P Theod. (om. v. 6 θεραπευτικῆς ἔργ. ἐπλ.). — 7—10 sic in P: οὕτω δὲ καὶ τὸν υἱὸν αἰεὶ περὶ ἀρετῆς καὶ πολιτείας ἀρίστης καὶ εὐλαβείας καὶ φόβου θεοῦ ἐντελλομένη ἐξεπαίδευεν. — 10 ὃς καὶ — 11 ἑκατονταπλασίως om. P. — 11. 12 ἐφ' οὗ καὶ οἱ ἐνθ. P. — 18 ἁγίῳ om. P. — 13—17 ἐπίστευσαν διὰ τηρίδα τοῦ βασ. αὐτῶν καὶ γρηγορίου ἐπισκόπου αὐτῶν. (cf. Theoph.) καὶ μεγάλου σεισμῶ γενομένου ἐν καμπ. κατέπ. π. γγ' P. — 18 ὡς καὶ P.

τες ἑαυτοὺς ἐπὶ διαστήματα ε', καὶ μαχησάμενοι κατέκτειναν ἀλλήλους ὡς καὶ τὴν χώραν ἐκ τῶν σωμάτων αὐτῶν ἐποξέσαι. καὶ Ἰουδαῖοι στασιάζαντες πρὸς τὸ οἰκοδομῆσαι τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναόν, πολλοὺς ὁ θεῖος βασιλεὺς [Κωνσταντῖνος] τιμωρησάμενος διεσκόρπισεν, ἐν οἷς καὶ τὰ ὄνα αὐτῶν ἀπο- 5 τεμῶν καὶ τὸ τῆς παρακοῆς καὶ προπετείας ἐνθεῖς αὐτῶν τῷ σώματι σύμβολον περιῆγε πανταχοῦ σφραγιστῶν καὶ τοὺς ἄλλους πάντας μηκέτι τοῖς αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν πράγμασιν.

Καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ δὲ σύνοδος τῶν τῆς ἁγίων πατέρων ἐγένετο διὰ προφάσεως τοιαύτης· ὄρων γὰρ ὁ μέγας οὗτος 10 βασιλεὺς Κωνσταντῖνος τὴν ἐκκλησίαν ὑπ' Ἀρείου ταραττομένην σύνοδον οἰκουμένην συνεκρότησεν. καὶ τοὺς μὲν ἐπισκόπους πανταχοῦθεν δημοσίοις ἵπποις καὶ ἡμίονοις εἰς τὴν ἔλευσιν τῆς συνόδου χρήσασθαι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Νίκαιαν ἀφίκετο ἰδεῖν ἐφιέμενος τὴν πληθὺν τῶν ἀρχι- 15 ερέων καὶ τὴν ὁμόνοιαν αὐτοῖς πρυτανεῦσαι. συνελθούτων 405 Μ. τῶν οὖν πάντων, οἶκον μέγιστον ἐν τοῖς βασιλείοις ἐντροπισθῆναι κελεύσαντος καὶ θρόνους ἐν αὐτῷ τεθῆναι, οὕτως εἰσελθεῖν αὐτοὺς ἐπέτρεψεν. εἰσελθόντος δὲ καὶ αὐτοῦ ἔσχα-

9—p. 504, 8 Theodoret. H. eccl. I, 7 (*quibusdam e Socr. H. eccl. I, 8, 17 insert.*).

1 μαχεσάμενοι BFR. — 2 ἀποξέσαι EL. — 3 καὶ οἱ ἰουδ. FLMR. — 4 κωνσταντῖνος om. P m. 1 in mg. adscr. A. βασιλεὺς om. BL. — 6 αὐτῶν ἐνθεῖς A ἐνθ. ἑαυτῶν B ἐνθεῖς αὐτοῖς F. — 8 ἅπαντας AL. — 9 δὲ om. FPV et reccl. quidam. — ἁγίων τῆς BF ἁγίων om. P. — 11 ὑπ' ἀρείου ABP ὑπὸ ἀρ. rell.

2 ἐπὶ πολὺ χρόνον συνεποξέσε P. — 5 διεσκέδασεν P. — 11 βασιλεὺς om. P. — 12 σύνοδον, ὡς φησι Θεοδορητος, οἰκουμένην P. — 14 κελεύσας P. — 17 ἐν τοῖς βασιλ. ἐντροπίσας καὶ βάραθρα (l. βάρθρα) καὶ θρόνους τοῦτω (l. ἐν τοῦτω) κελεύσας τεθῆναι P Theod. — 19—p. 504, 5 sic in P: εἰσελθῶν δὲ καὶ αὐτὸς ἔσχατον οὖν ὀλίγοις ἐν μέσῳ ἔστη (Socr.). τοσαύτη γὰρ τις — βασιλέα, ὥστε καθεσθέντων πάντων ἐξ ἐπιτροπῆς αὐτοῦ καὶ παρακλήσεως, εἶτα θρόνον μικροῦ τεθέντος εἰς τὸ μέσον οὐ πρότερον αὐτὸς ἐκάθισεν, ἕως ἂν παρ' αὐτῶν † ἐγκωμίων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στεφανώσαντες, *quae in fine aperte mutila sunt.*

τον σὺν ἄλλοις καὶ ἐστῶτος ἐν τῷ μέσῳ, προετρέψατο πάν-
 τας καθίσαι, εἶτα θρόνου μικροῦ τεθέντος κελευσθεῖς ὑπ'
 αὐτῶν ἐκάθισε καὶ αὐτὸς ἔσχατος πάντων· τοσαύτη τις εὐλά-
 βεια καὶ αἰδῶς τῶν ἀνδρῶν κατεῖχε τὸν βασιλέα. καὶ οἱ
 5 μὲν τοῖς ἄνθεσι τῶν ἐγκωμίων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στεφα-
 νάσαντες τὴν περὶ τὰ θεῖα σπουδὴν εὐλογίαις ἠμελίψαντο,
 ὁ δὲ τοὺς περὶ τῆς ὁμονοίας τε καὶ συμφωνίας προσαγαγῶν
 λόγους πολλοὺς μὲν ἐφιλοφρονήσατο καὶ λόγοις καὶ δάφοις,
 πολλὰς δὲ στιβάδας εὐτρεπισθῆναι προστάξας ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 10 πάντας ἐστίασεν, τοὺς μὲν ἀξιωτέρους ὁμοτραπέζους λαβῶν,
 τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς τὰς ἄλλας τραπέζας διεΐλεν. θεασάμε-
 νος δὲ τινὰς τοὺς δεξιούς ὀφθαλμοὺς ἐκκεκομμένους καὶ
 μαθῶν ὡς ὑπὸ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ διὰ τὴν εἰς
 Χριστὸν ὁμολογίαν τοῦτο πεπόνθασιν, τὰ χεῖλη τοῖς τραύ-
 15 μασι προσενήνοχε κατασπαζόμενος ἐλκύνειν ἐκεῖθεν εὐλογίαν
 τῷ φιλήματι πιστεύων. οὕτως ἦν ὁ θαυμάσιος ἀνὴρ ἐκεῖ-
 νος εὐλαβεῖα καὶ πίστει καὶ μετριοφροσύνη λελαμπρυσμένος.
 τῇ δὲ ἐπαύριον οἱ ἐπίσκοποι πάντες καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς ἓνα
 τόπον συνελθόντες καλοῦσι τὸν Ἄρειον σὺν τοῖς ὁμόφροσιν
 20 αὐτοῦ εἰς τὴν σύνοδον ἐπιτρέποντες αὐτῷ συστῆναι τοῖς
 οἰκειοῖς δόγμασιν. ἦν δὲ τὰ δόγματα τοῦ ἀσεβοῦς καὶ τρισ-
 καταράτου ταῦτα· οὐκ ἀεὶ ὁ θεὸς πατὴρ ἦν, ἀλλ' ἦν, ὅτε
 ὁ θεὸς πατὴρ οὐκ ἦν. οὐκ ἀεὶ ἦν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλ'
 ἐξ οὐκ ὄντων γέγονεν· ὁ γὰρ ὢν θεὸς τὸν μὴ ὄντα ἐκ τοῦ
 406 M. 25 μὴ ὄντος πεποίηκεν. διὸ ἦν ποτε, ὅτε οὐκ ἦν· κτίσμα γάρ
 ἐστὶ καὶ ποίημα ὁ υἱός. οὔτε δὲ ὁμοίός ἐστιν ὁ υἱὸς κατ'
 οὐσίαν τῷ πατρὶ, οὔτε δὲ ἀληθινὸς καὶ φύσει τοῦ πατρὸς

8—16 Theodoret. H. eccl. I, 11. — 22 — p. 505, 16 Alexandri
 ep. Alexandriae epistola ap. Socrat. H. eccl. I, 6, 9.

7 ὁμονοίας τε καὶ ABP τε om. tell. — 13 μαξιμιανοῦ καὶ
 διοκλητιανοῦ L διοκλητιανοῦ (om. καὶ Μαξ.) Exc. de virt. —
 16 ἐκεῖνος ἀνὴρ RV. — 22 τοιαῦτα RV. — 27 οὔτε δὲ ἀληθινὸς
 ABCR οὔτε δὴ ἀληθ. EGN οὔτε ἀληθ. FV Socr.

9 πολλοὺς P. — 21 ἦν δὲ — p. 505, 16 ὑπάρχων om. P.

λόγος ἐστίν, οὔτε δὲ ἀληθινὴ σοφία αὐτοῦ ἐστιν, ἀλλ' εἰς μὲν τῶν ποιημάτων καὶ γεννητός ἐστιν, καταχρηστικῶς δὲ λέγεται λόγος καὶ σοφία γενόμενος καὶ αὐτὸς τῷ ἰδίῳ τοῦ θεοῦ λόγῳ καὶ ἐν τῷ θεῷ σοφία, ἐν ἧ καὶ τὰ πάντα καὶ αὐτὸν πεποίηκεν ὁ θεός. διὸ καὶ τρεπτός ἐστι καὶ ἀλλοιωτός τὴν φύσιν ὡς καὶ πάντα τὰ λογικά. ξένος τε καὶ ἀλλότριος καὶ ἀπεσχοιτισμένος ἐστὶν ὁ λόγος τῆς τοῦ θεοῦ οὐσίας, καὶ ἀόρατός ἐστιν ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ· οὔτε γὰρ τελείως καὶ ἀκριβῶς γινώσκει ὁ λόγος τὸν πατέρα οὔτε τελείως ὁρᾶν αὐτὸν δύναται. καὶ γὰρ ἑαυτοῦ τὴν οὐσίαν οὐκ οἶδεν, ὡς υἱός ἐστιν, δι' ἡμᾶς γὰρ πεποιήται, ἵνα ἡμᾶς δι' αὐτοῦ ὡς δι' ὄργανου κτίσῃ ὁ θεός, καὶ οὐκ ἂν ὑπέστη, εἰ μὴ ἡμᾶς ἠθέλησεν ὁ θεὸς ποιῆσαι. ἠρώτησεν οὖν τις αὐτούς, εἰ δύναται ὁ τοῦ θεοῦ λόγος τραπῆναι, ὡς ἐγράφη ὁ διάβολος, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν εἰπεῖν ὅτι· ναί, δύναται τραπῆναι, τρεπτῆς γὰρ ἐστὶ φύσεως γεννητός καὶ κτιστός ὑπάρχων.

Ἄλλὰ τὸ κατὰ τὴν σύνοδον γεγὸνός θάυμα οὐ δίκαιον σιωπῆ παραπέμψασθαι. πρὸς γὰρ τὸ παράδοξον τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος καὶ φιλόσοφοι καὶ ῥήτορες ἐν τῇ συνόδῳ παρήσαν διαλεκτικῆς ἐμπειρότατοι, ἐν οἷς ὑπῆρχέ τις Ἕλληνα καὶ αὐτὸς παρὰ πάντων θαυμαζόμενος καὶ τοῖς ἐπισκόποις ὑπὲρ Ἀρείου πάμπολλα διαπληκτιζόμενος, ὥστε μεγάλην ἀκρόασιν ἐκ τῆς συμβολῆς γενέσθαι πλήθους ἐπισυντρέχοντος. οὐδὲ γὰρ οἷοί τε ἦσαν οἱ ἐπίσκοποι τὸν φιλόσοφόν τε καὶ ῥήτορα περιτρέψαι τέως διαλεγόμενον, ὅτι πᾶσι τοῖς ἐπαγομένοις ῥᾶστα προσεφέρετο ἐπιλύων εὐφυνῶς τὰ προτει-

17—18 cf. Rufin. H. eccl. I, 2 *init.* Gelasius Cyciz. Hist. concil. Nicaen. II, 8 *init.* Migne Tom. 85, 1244 A. — 18—p. 507, 15 cf. Rufin. I, 3 Gelas. Cyciz. II, 13 Migne 1252 *praeter Spyridonis nomen et genus aliunde inserta.*

2 γενητός CD. — 6 τὰ om. AV — 11 ἡμᾶς om. AB. — 14 ὡς ἐγράφη — 15 τραπῆναι om. FM. — 16 γενητός DF. — 23 συμβουλῆς BL et A in quo v eras. — ἐπιτρέχοντος ABV.

νόμμενα και δίκην ἐγγέλους ἀκατάσχετος εὐρισκόμενος καὶ
 μηδενὶ λόγῳ κρατούμενος. ἐν οἷς γὰρ ἐδόκει συνέχεσθαι
 407 M. διολισθαίνων ἐπικρατεστέρως ἀντεφέρετο τῇ τῶν νοημάτων
 δεινότητι καὶ ρημάτων εὐγλωττία τε καὶ στωμυλία. ἀλλ'
 5 ἵνα δείξῃ ὁ θεὸς ὅτι οὐκ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 ἔστιν, ἀλλ' ἐν δυνάμει, ἀνθρωπὸς τις ἐκ τῶν ἀγίων Κύπριος
 μὲν τῷ γένει καὶ τῆς πόλεως ἐπίσκοπος ὀνόματι Σπυρίδων,
 ἀπλοῦστατος δὲ τὴν φύσιν καὶ ἰδιότης τῷ λόγῳ σφόδρα,
 αἰτεῖται χάραν αὐτῷ διαλέξεως ἐπιδοθῆναι πρὸς τὸν φιλό-
 10 σοφον. οἱ δὲ πατέρες τὸ ἀπλοῦν τε καὶ ἰδιωτικὸν τοῦ ἀν-
 δρὸς εἰδότες ἐκώλυον αὐτόν, μήποτε παρὰ τοῖς μοχθηροῖς
 καταγελασθῶσιν. τοῦ δὲ μὴ ἀνεχομένου, πρόσεισι τῷ ἀνδρὶ
 καὶ φησιν· ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἄκουσον, ὃ φιλό-
 σοφε, τὰ τῆς ἀληθείας δόγματα. ὁ δὲ πρὸς αὐτόν ἔφη·
 15 ἂν εἴποις. κάκεινος εἶπεν· γίνωσκε ὅτι ὁ θεὸς εἰς ἔστιν
 ὁ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν δημιουργήσας, ὁ καὶ τὸν ἀν-
 θρωπον ἐκ γῆς διαπλάσας καὶ τὰ ὄρατὰ πάντα καὶ ἀόρατα
 τῷ λόγῳ αὐτοῦ καὶ τῷ πνεύματι συστησάμενος. τοῦτον οὖν
 τὸν λόγον ἡμεῖς υἱὸν θεοῦ εἰδότες προσκυνοῦμεν πιστεύον-
 20 τες διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῆς παρθέ-
 νου τεχθῆναι καὶ διὰ σταυροῦ καὶ θανάτου καὶ ἀναστάσεως
 αὐτόν ἐλευθερωθέντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ὃν καὶ ἐπι-
 ζομεν ἐλθόντα πάλιν κρῖναι πάντας ἐν δικαιοσύνῃ. πιστεύεις
 τούτοις, φιλόσοφε; ὁ δὲ ὡς ἂν τις μηδέποτε πείραν λόγων·

3 ἐπικρατέστερος ER. — ἐφέρετο B ἀνεφαίνετο E ἀντε-
 φαίνετο R. — 6 ἔστιν om. R Exc. de virt. — ἀλλ' ἐν δυνάμει
 ὁ ἄγιος Σπυρίδων ἰδιότης ὦν τῷ λόγῳ (rell. om.) Exc. de virt.
 — 7 τῆς αὐτῆς πόλεως L τῆς πόλεως τριμηθούτων (τριμη-
 θούτος R τριμηθουσίας F) FRV. — 11 διεκώλυον B FV. —
 15 εἶποις BDELP Exc. Gelas. εἶπης AFMRV εἶπεις C. — ἀπόου
 post εἶποις add. codd. praeter ABP om. etiam Exc. Gelas. —
 16 ὁ καὶ τὸν οὐρ. AV. — 17 καὶ τὰ ἀόρατα ABDLV Exc. —
 23 πάντας] ζῶντας L ζῶντας καὶ νεκροῦς A. — πιστεύεις DE.
 — 24 τοῦτο BMR. — πείραν λόγων μηδέποτε RV.

7 καὶ τῆς πόλεως ἐπίσκοπος om. P. — τοῦνομα P. — 15 ὁ
 om. P. — 24 μηδεπάποτε P Exc. Gelas.

ἔχων εἰς ἀντίθεσιν ἀπηνεώθη καὶ ὡς κωφὸς καὶ ἄλαλος ἀποσιωπήσας τοῦτο μόνον ἐφθέγγετο ὅτι· κἀμοὶ ταῦτα οὕτως ἔχειν δοκεῖ. καὶ ὁ γέρον φησὶν· οὐκοῦν ἀναστὰς ἀκολούθει μοι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ λήψῃ τὸ σημεῖον τῆς πίστεως ταύτης. ὁ δὲ φιλόσοφος ἐπιστραφεὶς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες. ἕως ὅτε λόγων ἐπιούμην σπουδὴν, λόγους λόγοις ἀντετίθουν τὰ προσφερόμενα καὶ τέχνη τοῦ λέγειν ἀνέτρεπον. ὅτε δὲ ἀντὶ λόγων δύναμις τις ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος τοῦδε τοῦ γέροντος, οὐκ ἴσχυσαν οἱ λόγοι τῇ δυνάμει ἀντιτάξασθαι. οὐδὲ γὰρ οἷός τέ ἐστιν ἄνθρωπος ἀντιστῆναι θεῷ. διὰ τοι τοῦτο, εἴ τις ὑμῶν δύναται συνίεναι, ὡς κἀγὼ νενόηκα, πιστεύσει εἰς Χριστὸν καὶ ἀκολουθεῖτω σὺν ἐμοὶ τῷ γέροντι τούτῳ, ἐν ᾧ ἐλάλησεν ὁ θεός. τούτῳ οὖν τῷ τρόπῳ γενόμενος ὁ φιλόσοφος χριστιανὸς ἔχαιρεν ἠτηθεὶς ὑπὸ τοῦ γέροντος. παρῆν δὲ τηρικαῦτα καὶ ὁ θεῖος Παφνούτιος ἀνὴρ Αἰγύπτιος καὶ τερατουργὸς καὶ ὁμολογητῆς, οὗ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν Μαξιμιανὸς ἐξώρυσεν. ὅς καὶ τῆς συνόδου κανονίσαι θελούσης ὥστε κληρικὸν μὴ συνέρχεσθαι γυναικὶ πρὸς γάμον ὡς βαρὸν τὸν λόγον ἀνέτρεψε καὶ μόνοις ἐπισκόποις ἐτύπωσε τοῦτο παραφυλάττεσθαι. μετὰ γοῦν πολλὴν τὴν τῆς σκέψεως ἀκρίβειαν ἔδοξε πᾶσιν ὁμοῦ δεῖν ὀρίσασθαι τὸ δημοσίσιον ἐπὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τοῦτ' ἔστι τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ φύσεως τῷ πατρὶ καὶ τὸν υἱὸν ὁμολογεῖν. ἦν δὴ καὶ κατὰ

15—18 cf. Rufin. I, 4. — 18—21 Theod. Lect. Cf. Cram. p. 92, 12 Polyd. p. 282 fin. — 21—p. 508, 3 cf. Rufin. I, 5.

5 στραφεὶς AB. — 6 ἀκούσατέ μου RV. — ὅτου BV. — 7 ἀντετίθουν καὶ τὰ προσφερ. τέχνη Muralt. Gelas. — 8 καὶ τέχνη τοῦ λ. ἀνέτρεπον om. FN. — 12 εἰς χριστὸν ABP Exc. Gelas. εἰς τὸν χρ. rell. — 16 καὶ τερατουργὸς om. N καὶ om. F. — 19 βαρὸ codd. praeter BN.

2 λέγων ὅτι P. — 2. 3 δοκεῖ οὕτως ἔχειν P. — 6 ὦ ἄνδρες om. P. — λόγων μὲν ἐπ. P. — 16 αἰγύπτιος τερατουργὸς τε καὶ P.

κράτος και συμφώνως ἐβεβαίωσαν παρεκτός Ἀρείου τοῦ ἀσεβοῦς και ἄλλων ἕξ ὁμοφρόνων αὐτοῦ, οὓς και ἀναθεματίσαντες οἱ θεῖοι τη' πατέρες ὁ βασιλεὺς ἐξώρισεν.

Μετὰ δὲ ταῦτα φιλαπεχθήμονες τινες ἄνδρες κατὰ τινων
 5 τῶν ἐπισκόπων ἐγγράφους ἐπέδωκαν τῷ βασιλεῖ κατηγορίας.
 409 Μ. ὁ δὲ ταύτας δεξάμενος και δεσμήσας και τῷ δακτυλίῳ ση-
 μηνάμενος ἐκέλευσε φυλάττεσθαι. εἶτα πρὸς εἰρήνην αὐτοὺς
 και ὁμόνοιαν συμβιβάσας και ταύτας κομίσας ἐνώπιον πάν-
 των κατέκαυσεν ὄρωφ πληροφορήσας αὐτοὺς μηδὲν ἀναγνώ-
 10 ναι τῶν ἐν αὐταῖς γεγραμμένων. οὐ γὰρ ἔφη χρῆναι τὰ
 πλημμελήματα τῶν ἱερέων δῆλα γίνεσθαι τοῖς πολλοῖς, ἵνα
 μὴ σκανδάλου πρόφασιν ἐντεῦθεν λαμβάνοντες ἀδεῶς ἀμαρ-
 τάνωσιν. ἐγὼ δὲ εἰ αὐτόπτης ἐγενόμην ἐπισκόπου γάμον
 ἀλλότριον διορύττοντος, συνεκάλυφα ἂν τῇ πορφυρίδι μου
 15 ταύτη τὸ παρανόμως γινόμενον, ὡς ἂν μὴ βλάψαιε τοὺς
 θεωμένους τῶν πραττομένων ἢ ὄψις. οὕτω τοίνυν τοὺς
 μὲν εὖ λέγοντας ἀνακηρύττων, τοὺς δὲ ἀντιλέγοντας παρα-
 κλητικῶς εἰς ὁμόνοιαν ἐλαύνων τοὺς πάντας ὁμογνώμονας
 και ὁμοδόξους ἐπὶ τοῖς ἀμφισβητουμένοις ἅπασι κατέστησεν.
 20 και οὕτω παραινέσας πάντας και πολλῆς τιμῆς τε και δω-

4—p. 509, 2 Theodoret. H. eccl. I, 11, 4. insertis v. v. 16—19 ex I, 18, 2.

2 οὓς και ABP και om. rell. — 3 πατέρες τη' N. — 4 τινες ἄνδρες ABPV τινες om. rell. ἄνδρες om. Exc. de virt. — κατὰ τινας A κατὰ τινος B. — 8 και ταύτας ABFPV Exc. και om. rell. — 10 ἐν αὐτοῖς ERV. — ἐγγεγραμμένων AB Exc. — οὐ γὰρ FNP Exc. Theod. οὐδὲ γὰρ rell. — 11 γενέσθαι AMR. — 12 ἀμαρτάνωσιν FLN. — 15 βλάψαιε B (sed ei lit. corr. vid.) et Exc. βλάψαι M. — 16 πραττομένων ABLP Exc. δρωμένων (δρεπομένων M) rell. Theod. — 17 εὐλογοῦντας F Exc. — 18 τοὺς δὲ πάντας CELRV.

2 ἄλλοι ἕξ ὁμόφρονες P. — 5 τῶν om. P Exc. — 9 κατέκαυσεν ὁμομοκῶς (ὡς add.?) μηδὲν ἀναγνοῦς τῶν γεγραμμένων. P Theod. — 14 μου om. P. — 15 βλάψαι P. — 20 Post κατέστησεν P Theod. add.: ὡς ὁμόφωνον μὲν κρατῆσαι τὴν πίστιν, τῆς δὲ τοῦ πάσχα ἑορτῆς τὸν αὐτὸν παρὰ τοῖς πᾶσι καιρὸν ὁμολογηθῆναι.

ρεᾶς τοὺς ἱερέας ἀξιῶσας ἕκαστον, παρηγγύησε καταλαβεῖν τὴν ἰδίαν ποίμνην.

Ἡ δὲ πρώτη σύνοδος γέγονεν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων 413 Μ. τῆς ἁγίων πατέρων ἔτει τῆς Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου 414 Μ. βασιλείας κ'. ταύτης ἡγοῦντο Σιλβέστρου τοῦ τῆς πρεσβυ- 5 τέρας Ῥώμης τοποτηρηταὶ Βίτων καὶ Βικεντίων πρεσβύτεροι, Μητροφάνης τοῦ Βυζαντίου, Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας, Εὐστάθιος Ἀντιοχείας, Μακάριος Ἱεροσολύμων κατὰ Ἀρείου πρεσβυτέρου γεγονότος Ἀλεξανδρείας, βλασφημοῦντος δὲ τὸν θεὸν λόγον κτίσμα καὶ ἑτεροούσιον τοῦ πατρὸς, καὶ ὅτι ἦν ποτε 10 ὅτε οὐκ ἦν δοξάζοντος. ὃν καθελούσα ἀνεθεμάτισε σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ, τὸν δὲ υἷὸν ὁμοούσιον καὶ συνάναρχον τῷ πατρὶ καὶ θεὸν ἀληθινὸν καὶ κτίστην πάντων ὀρθοδόξως ἔδογματίσει κατὰ τὸν προφήτην τὸν λέγοντα· ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε. ἐτύπωσε δὲ καὶ τὸ ἅγιον πάσχα 15 ἑορτάζειν ἡμᾶς κατὰ τὴν κρατοῦσαν συνήθειαν. τινὲς γὰρ τῶν πρώην κατὰ τὴν τεσσαρισκαιδεκάτην τῆς σελήνης ἐώρταζον.

Μετὰ δὲ τινα χρόνον παρακληθεὶς ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Κωνσταντίας ἀνῆκε τὸν Ἀρείον ἐκ τῆς ἑξορίας ὡς 20 δῆθεν μετανοήσαντα. οὗ παραγενομένου καὶ ἐρωτηθέντος ὑπὸ τοῦ βασιλέως, εἰ στοιχεῖ τοῖς ὄροις καὶ τῇ ἐκθέσει τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, παρευθὺν κατέθετο πιστεῦειν οὕτως. ὁ δὲ θαυμάσας ὄρκον ἐπήνεγκεν, καὶ ὁ Ἀρείος τοῦτον σο-

14 Psalm. 109 (110), 4. — 19—21 Theod. Lect.? cf. Socrat. H. eccl. I, 25. — 21—p. 510, 5 cf. ib. I, 38.

1 παρηγγύησε ACFN. — 3 σύνοδος Α'. ἀπὸ γοῦν τῆς παρ-
ουσίας χριστοῦ ἕως τῆς α' συνόδου γίνονται ἕτη τῆς ABFR in
textu. Eadem fere rell. codd. in mg. — σύνοδος om. AB. —
4 τῶν τῆς AM. — ἁγίων om. RV. — 17 τεσσαρεσκαιδεκάτην BF
ιδ' ERV. — ἐώρταζον BCLR. — 19 παρακληθεὶς κωνσταν-
τινος R. — 20 κωνσταντίας κωνσταντίνος ὁ βασιλεὺς N. — ἐκ]
ἀπὸ FNV om. P.

3—18 om. P. — 21 ὃς παραγεγόμενος καὶ ἐρωτηθεὶς P. —
24 καὶ ὄρκον P Socr.

φιζόμενος, ὡς ἐνόμιζεν, καὶ τὸν ὄρκον ἀποκρούμενος ἔφη·
 οὕτω φρονῶ ὡς καὶ ἐγγράφως. ἦν γὰρ ὁ ἄθλιος κατα-
 415 M. γράψας τὴν ἑαυτοῦ δόξαν ἐν χάριτι καὶ ἐν κόλπῳ φέρων
 ὤμνηεν ἀληθῶς οὕτω φρονεῖν ὡς καὶ ἐγγράφως εἶη δηλαδὴ
 5 πεποιηκῶς. ὁμόσαντα δὲ μὴ φρονεῖν ἐναντία τῇ συνόδῳ
 ἀπέλυσεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰρηκῶς· εἰ μὲν ὀρθή σου ἔστιν
 ἢ πίστις, καλῶς ὥμοσας, εἰ δὲ ἀσεβής· καὶ διεστραμμένη,
 κρῖναι κύριος ὁ θεὸς τὰ κατὰ σε θάττον. ταύτη τοι καὶ
 τὸν μέγαν Ἀθανάσιον Ἀλεξανδρείας εἰς κοινωνίαν αὐτὸν
 10 δέξασθαι παρεκελεύσατο ὡς ἅτε μετανοήσαντα. τοῦ δὲ μὴ
 καταδεξαμένου γινώσκοντος ἀκριβῶς τὴν Ἀρείου δυστροπίαν,
 ἐξορίζει τοῦ θρόνου τὸν ἅγιον πιστεύσας καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ
 γενομένας ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν λαιδορίας. καὶ οὐ θαῦμα.
 15 πολλάκις γὰρ καὶ θεῖοι ἄνδρες κατὰ τινων εὐσεβῶν διαβο-
 λὰς ἀκρίτως παραδεξάμενοι παρετράπησαν τῆς ἀληθείας καὶ
 τοὺς εὐσεβεῖς παρέβλαψάν τε καὶ παρελύπησαν, ὥσπερ οὖν
 416 M. καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυιδ ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰκέτου Σιβᾶ
 κατὰ τοῦ δεσπότητος Μεμφιβοσθὲ ψευδοηγοοῦντος, ὡς ὅτι τὰ
 τοῦ τυράννου Ἀβεσσαλῶμ καὶ ἀντάρτου φρονεῖ, τοῦτον παρ-
 20 ἔβλαψε καὶ τῶν ἰδίων ἀποστερήσας τῷ οἰκέτῃ προσαπεκλή-
 ρωσεν. ὅθεν χρηὴ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας τε καὶ σκέψεως
 ἐρευνᾶν τὰς κατηγορίας καὶ μὴ ὡς ἔτυχε τοῖς κατηγοροῦσι
 πιστεῦειν, κἂν ἄγαν ὧσιν ἀξιόχρεοι. διὸ δὴ καὶ Νικόδη-
 μος πρὸς τοὺς παρανόμους Ἰουδαίους καταφορικῶς τε καὶ

5—8 Athan. Ep. ad Serapionem apud Theodoret. H. eccl. I, 14. — 8—13 cf. Socr. H. eccl. I, 27. — 14—23 cf. Theodoret. H. eccl. I 33.

11 καταδεξαμένου ABP καταδεχομένου rell. — 13 γινο-
 μένας FMR. — 17 σιβᾶ ACDF. — 18 δεσπότητος om. EFN. —
 ὡς om. MV. — 19 ἀβεσσαλῶμ BCNRV. — 20 προσαπεκλήρωσεν
 ABPV προσεκλήρωσεν rell.

1 ἀποκρούμενος οὕτω φρονῶ, φησὶν, ὡς P. — 3 ἐν τῷ
 κόλπῳ P. — 12 τὸν ἅγιον ὁ ἅγιος βασιλεὺς μάλιστα γε πιστεύ-
 σας P.

ἐντρεπτικῶς ἔφη· μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρῶτον καὶ γνῶ τί ποιεῖ. ἀμέλει γέ τοι καὶ οἱ τῶν ἔξω σοφοὶ τοῦτο προδήλως ὑπεμφαίνοντες οὕτω φασίν· ἢ μὲν ἀμφισβήτησις κρίσει ἀναρτάσθω, ἢ δὲ κρίσις τοὺς ἐλέγχους βασανίζετω, ἢ δὲ βάσανος τὸ δέον ὀριζέτω, ὃ δὲ ὄρος γεγράφθω, τὰ δὲ γεγραμμένα κυρούσθω, τὰ δὲ κυρωθέντα βεβαιούσθω τοῖς ἔργοις, καὶ πᾶσα ἀψιμαχία οἰχέσθω, καὶ πάλιν φιλλία χορευέτω. οὐκοῦν οὐ δεῖ ἀπερισκέπτως καὶ ἀβασανίστως καταψηφίζεσθαι καὶ διυκινδύνως ἐκφέρειν τὰς ἀποφάσεις κατὰ τῶν κατηγορουμένων, ἀλλὰ μετὰ πλείστης ἐρεύνης τε καὶ ἐκζητήσεως ἀκριβεστάτης.

Ὡς ἐν ταῖς ἀποστολικαῖς διατάξεσι φησιν ὁ θεῖος λόγος· ἔστω δὲ ὁ κριτῆς ἀπροσωπώληπτος μήτε πλούσιον ἐντρεπόμενος ἢ κολακεύων παρὰ τὸ προσῆμον, μήτε πένητος φειδόμενος. οὐ λήψῃ γὰρ, φησίν, πρόσωπον δυνάστου, καὶ πένητα οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει, ὅτι τοῦ κυρίου ἢ κρίσις. καὶ δικαίως τὸ δίκαιον διώξεται. καὶ οὐκ ἀρέσει τῷ δικαίῳ οὐδὲν ἄδικον. ὅθεν οὐ δεῖ πιστεῦειν ὡς ἔτυχε τοῖς κατηγοροῦσιν ἀκρίτως καὶ ἀβασανίστως. ἐγγωρεῖ γὰρ τινὰς καὶ διὰ ζῆλον ἢ φθόνον κατὰ τινος ἀδελφοῦ ἐνστήσασθαι ψευδηγορίαν, ὡς οἱ δύο πρεσβύτεροι κατὰ Σωσάννης καὶ ἡ Αἴγυπτία ἐπὶ τοῦ Ἰωσήφ. σὺ οὖν ὡς θεοῦ ἄνθρωπος τὰ τοιαῦτα μὴ προχειρῶς παραδέχου, ἵνα μὴ ἀνέλῃς τὸν ἄδωον

1 Joh. 7, 51. — 4—8 Isidor. Pelus. Epp. V, 204 Migne Tom. 78, 1456. — 14—17 Const. App. II, 41. — 16 Levit. 19, 15. — 17 Exod. 23, 3. — 18 Deuter. 16, 20. — Prov. 12, 21. — 20—p. 512, 1 Const. App. II, 37.

1 κρίνη ENP κρίνει C. — 2 πρότερον FP Joh. om. R. — 9 ἀβασ. λέγειν ἢ καταψηφίζεσθαι RV. — 11 ζητήσεως BE R. — 13 ὁ θεολόγος A ὁ λόγος R. — 15 πένητι ACR πένητα P πενήτων R. — 18 δίκαιος CMP δικαίω F. — 22 κατηγορίαν AB (ψευδῆ κατηγορίαν Const.). — οἱ κατὰ CENV. — 23. 24 μὴ προχειρῶς τὰ τοιαῦτα ABV.

22 κατὰ] ἐπὶ τῆς P Const.

καὶ ἀποκτείνῃς τὸν δίκαιον. ἀθῶον γάρ, φησὶν, καὶ δίκαιον οὐκ ἀποκτενεῖς οὐδὲ λήψῃ δῶρα ψυχὴν πατάξαι. τὰ γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῦσιν ὀφθαλμούς σοφῶν καὶ λυμάλνονται ῥήματα δίκαια. εἰ οὖν ἀπροσωπολήπτως κρίνετε, ἐπιγνώ-
 5 σεσθε τὸν κατηγοροῦντα κατὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ μαρτυρίαν ψευδοῦ, καὶ ἀποδειξάντες αὐτὸν συνοφάντην καὶ ψευδολόγου ποιήσατε αὐτῷ καθ' ὃν τρόπον ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι τῷ πλησίον, καὶ ἔξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν κατὰ τὸν θεῖον νόμον κυρίου· ὅσον γὰρ ἐπ' αὐτῷ ἐφόνευσε τὸν
 10 ἀδελφὸν προλαβὼν τὰ ῥήματα τοῦ κριτοῦ. γέγραπται γάρ· ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου ἀντὶ τοῦ αἵματος ἐκείνου ἐκχυθήσεται τὸ αἷμα αὐτοῦ. καὶ ἔξαρεῖς τὸ ἀνάτιον ἀπὸ σου αἷμα. οὐκοῦν ἐρευνᾶτε μετὰ πολλῆς ἀκριβείας περὶ τῶν ἐνεχομένων καὶ πρῶτον περὶ τοῦ κατηγοροῦντος, ὅποια τίς ἐστίν
 15 ἡ ἀναστροφὴ αὐτοῦ. καὶ ἐὰν εὐσυνειδήτος καὶ ἀξιόπιστος εὐρεθῇ, μὴ πιστευσέσθω μόνος· παράνομον γὰρ τὸ τοιοῦτον· ἀλλ' ἐθέτω καὶ ἑτέρους μάρτυρας εὐλαβεῖς καὶ ὁμοτρόπους, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο καὶ τριῶν μαρτύρων ἀξιοχρεῶν δη-
 418 M λονότι σταθῆσεται πᾶν ῥήμα. διὰ τί δὲ εἵπομεν τὸν τρό-
 20 πον αὐτῶν ἐπιζητεῖσθαι; διότι πολλάκις ἐγχωρεῖ καὶ τοὺς δύο καὶ τοὺς πλείονας ἐπὶ καθῶ μαρτυρῆσαι καὶ συμφώνως ψευδηγοῦσθαι, ὡς τοὺς δύο πρεσβυτέρους κατὰ Σωσάννης ἐν Βαβυλῶνι καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν παρανόμων κατὰ Ναβουθὲ ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ κυρίου
 25 ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ κατὰ Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος

1—12 Const. App. II, 42. — 1 Exod. 23, 7; 8. — 8 Deuter. 17, 7. — 10 Gen. 9, 6. — 12 Deut. 21, 9. — 13—p. 513, 12 Const. Apost. II, 49. — 18 Deut. 19, 15; 2 Cor. 13, 1.

1 φησὶν post καὶ δίκαιον ins. C om. BR. — καὶ om. V. — 4 δίκαια om. FN. — 8 τὸ πονηρὸν BCE et rec. quidam ἀπὸ πονηρὸν rec. alii. — 15 αὐτοῦ ἡ ἀναστροφή AB. — ἀνατροφή CM. — 18 ἀξιοχρεῶν δηλονότι om. F Const. — 23 ναβουθαὶ B Const.

1 ἀποκτείνῃς] ἀποκτενεῖς P. — 10 γάρ] δέ P Const.

αὐτοῦ. ἔστωσαν οὖν οἱ μάρτυρες πραεῖς ἀόρητοι ἐπιεικεῖς ἀγαπητικοὶ σώφρονες ἐγκρατεῖς ἀπεριεργοὶ θεοσεβεῖς. ἡ γὰρ τῶν τοιούτων μαρτυρία βεβαία πάντως ὑπάρχει. τῶν δὲ μὴ τοιούτων μὴ παραδέχεσθε τὰς μαρτυρίας κἄν συμφωνεῖν δοκῶσιν ἐπὶ τῇ καταμαρτυρίᾳ. προστέτακται γὰρ ἐν τοῖς νόμοις· οὐκ ἔση μετὰ πολλῶν ἐν κακίᾳ, οὐ παραδέξῃ ἀκοήν ματαίαν, οὐ συγκαταθήσῃ μετὰ πλήθους ἐκκλῖναι τὸ δίκαιον. ἐν μέρει δὲ καὶ τὸν κρινόμενον εἶδέναι ὀφείλετε ὁποῖός ἐστι τῇ τοῦ βλον συνηθείᾳ καὶ ἀναστροφῇ μεμαρτυρημένος τὸν βλον, εἰ ἀνέγκλητος καὶ ἀδιάβλητος, εἰ ὄσιος καὶ φιλόξενος καὶ φιλόπτωχος, εἰ σώφρων καὶ ψεύδους καθάρως, εἰ ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος. μακάριος γὰρ ὁ τοιοῦτος, ἐὰν πειρασθῇ καὶ δοκιμὸς ἀναφανῆ. ἀνὴρ γὰρ, φησὶν, ἀπείραστος ἀδόκιμος παρὰ θεῶν καὶ οὕτω δοκιμασθεὶς ἐπὶ ψεύσματι λέξει καὶ αὐτὸς εἰκότως· εἶδες, κύριε, μὴ παρασιωπήσῃς, ὅτι ἐπανέστησάν μοι μάρτυρες ἄδικοι, καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἐαυτῇ.

6 Exod. 23, 1; 2. — 16 Psalm. 34 (35), 22. — Psalm. 26 (27), 12.

5 καταμαρτυρία APV Const. μαρτυρία rell. — 7 συγκαταθήσει CF συγκαθεσθήσῃ V συγκαθήσῃ M συγκαθίσει E σηνκαθήσῃ (-ισῃ alii) R. — 9 ἀνατροφή AM. — εἰ μεμαρτυρημένος R Const. — 14 παρὰ τῶ θεῶ B et recc. quidam. — 15 λέξει ABPV λέγει CEFN δ λέγεται recc. quidam ὁ λέγων recc. alii.

6 ἐπὶ κακίᾳ P Const. Exod. — οὐδὲ παραδέξει P. — 11 εἰ σώφρων καὶ ἀψευδὴς καὶ ἀμέθυστος καὶ ἀπεχ. ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ P (μὴ μέθυσος etiam Const.). — 17 Post ἐαυτῇ P add.: καί· κρινόν με, κύριε, κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου καὶ κατὰ τὴν ἀνακίαν μου ἐπ' ἐμοί. συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἀμαρτανῶν καὶ κατευθύνῃς δίκαιον (Psalm. 7, 9; 10). ταύτη τοί φησὶν ὁ σοφὸς (Sir. 11, 7) πρὶν ἐξετάσεις μὴ μέμψῃ. νόησον πρῶτον ἀκριβῶς καὶ τότε ἐπιτίμα. καί· (Sir. 19, 17) ἔλεγξον τὸν πλησίον πρὶν ἀπειλήσαι, καὶ δὸς τόπον νόμου ὑψίστου. καί· (Sir. 19, 15) ἔλεγξον τὸν φίλον. πολλάκις γὰρ γίνεται διαβολή, καὶ μὴ παντὶ λόγῳ πίστευς. (Sir. 19, 4) ὁ γὰρ ταχὺ ἐμπιστεῖσθαι κούφος καρδίᾳ. καί· (Προν. 17, 15) δε δίκαιον κρίνη τὸν ἄδικον, ἄδικον δὲ τὸν δίκαιον βδελυκτὸς παρὰ θεῶν.

Ἴδετε καὶ τὰ κοσμικὰ δικαστήρια, ὧν τῇ ἐξουσίᾳ ὀρω-
 μεν ἀγομένους φονεῖς μοιχοὺς φαρμακοὺς τυμβωρύχους λη-
 στάς, καὶ τὰς ἀνακρίσεις αὐτῶν λαμβάνοντες ὑπὸ τῶν
 προσαγόντων οἱ ἡγούμενοι λέγουσι τῷ κακούργῳ, εἰ ταῦτα
 5 οὕτως ἔχοι. κάκεινου συγκατατιθεμένου καὶ ὁμολογούντος
 οὐκ εὐθέως ἐπὶ τὴν κόλασιν αὐτὸν ἐκπέμπουσιν, ἀλλὰ πλεί-
 419 M. οσιν ἡμέραις τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ ποιοῦνται μετὰ συμβουλίας
 καὶ σκέψεως πολλῆς καὶ ζητήσεως, καὶ οὕτω τελευταῖον
 ὄρον καὶ ψῆφον θανάτου ὁ μέλλων ἐκφέρειν κατ' αὐτοῦ
 10 πρὸς τὸν ἥλιον ἐπάρας τὰς χεῖρας ἐπὶ πάντων διαμαρτύρε-
 ται ἀθῶος ὑπάρχειν τοῦ αἵματος τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι
 ὄντες ἔθνη καὶ ἄθεοι καὶ μόνην τὴν φύσιν ἔχοντες δι-
 δάσκαλον. ὁμεῖς δὲ γινώσκοντες θεὸν τὸν ἐτάζοντα καρδίας
 καὶ νεφροῦς καὶ συνιόντα εἰς πάντα τὰ ἔργα ἡμῶν πόσω
 15 μᾶλλον ὀφείλετε μετὰ πολλῆς ἐρεῦνης τὴν δικαίαν κρίσιν
 κρίνειν, ὅτι τοῦ κυρίου ἢ κρίσις τοῦ μέλλοντος ἀποδοῦναι
 ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. διὰ δὲ τοῦτο παραινεῖ καὶ
 προμαρτύρεται διαρρηθὴν Σολομῶν λέγων· ἀκούσατε καὶ
 ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κρατοῦντες πλήθους, ὅτι παρὰ κυρίου
 20 ἐδόθη ἡ κράτησις ὑμῖν καὶ ἡ δυναστεία παρὰ ὑψίστου, ὃς
 ἐξετάσει ὑμῶν τὰ ἔργα καὶ τὰς βουλάς διερευνήσει, ὅτι ὑπη-
 ρέται ὄντες τῆς αὐτοῦ βασιλείας οὐκ ἐκρίνατε ὀρθῶς οὐδὲ
 ἐφυλάξατε νόμον οὐδὲ κατὰ τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ ἐπορεύ-
 θητε. φρικτῶς καὶ ταχέως ἐπιστήσεται ὑμῖν ἔρευνα, ὅτι

1—13 Const. Apost. II, 52. — 13 Psalm. 7, 10; 32 (33), 15. —
 16 Rom. 2, 6. — 18 Sap. 6, 1 sqq.

5 ἔχοι ACDPV ἔχει rell. Const. — συγκατατιθεμένου CR Const.
 συγκατιθεμένου P.

1 Ἴδετε δὲ καὶ P (δὲ etiam Const.). — 2 τυμβωρύχους om. P.
 inuit. Const. — 16 ἀνταποδοῦναι P. — 17 Post αὐτοῦ P add.:
 ἐπίπερ σειραῖς τῶν ἐαυτοῦ ἁμαρτημάτων ἕκαστος σφιγγεται
 (Προν. 5, 22). καί· ἰδοὺ ἀνθρώπος καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ
 προσώπου αὐτοῦ γέγραπται (Jes. 62, 11). — 18 σολ. ὁ σοφώτατος
 λέγων P. — 19 κατοικοῦντες P.

κρίσις ἀπότομος ἐν τοῖς ὑπερέχουσι γίνεται. ὁ γὰρ ἐλάχιστος σύγγνωστός ἐστιν ἑλέους, δυνατοὶ δὲ δυνατῶς ἔτασθήσονται. καὶ ὁ κύριός φησιν· ὃ μὲν γὰρ ὀλίγον δοθήσεται, ὀλίγον καὶ ἀπαιτήσουσι παρ' αὐτοῦ, ὃ δὲ πολὺ δοθήσεται, πολλὸν καὶ ἀπαιτήσουσι παρ' αὐτοῦ.

Καὶ μέντοι καὶ ὁ μέγας Ἰσίδωρος ἔφη· χρη τοὺς τῶν πραγμάτων κριτὰς ὀξύτατους εἶναι καὶ περιεσκεμμένους ἄγαν περὶ τὸ νοεῖν καὶ ἀνακρίνειν καὶ διακρίνειν ἀπαθῶς καὶ ἀπροσωπολήπτως, τοῦ γὰρ κυρίου ἢ κρίσις, ἵνα καὶ τῆν τῶν λεγόντων δεινότητα καὶ τὴν τῶν λεγομένων πιθανότητα 10 παρέντες εἰς αὐτὸ τὸ βάθος τῶν νοημάτων χωρῆσαι δυνη- 490 M. θεῖεν κάκειῦθεν μετὰ πολλῆς ἐξετάσεως καὶ περιόδου καὶ μὴ θᾶττον κατὰ συναρπαγὴν, ἀλλὰ μετὰ πλείστης μακροθυμίας καὶ ἀνεξικακίας θηρεύσαντες ἀνιμήσασθαι τὴν ἀλήθειαν. οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀνθρώπων διὰ βραδυτητα νοῦ τοῦ δικαίου 15 καλῶς οὐκ ἐφικνοῦνται, οἱ δὲ δι' ὀξύτητα μὲν ἐφικνοῦνται, διὰ δὲ φιλοχρηματίαν καπηλεύουσι χρυσῶ προπίνοντες τὴν ψῆφον καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης ζυγὸν λήμματι παρασαλεύοντες. εἰσὶ δὲ ἕτεροι οἱ καὶ αἰδοῖ καὶ κολακεία καὶ φόβος καὶ φιλία ἢ ἔχθρα διαφθείροντες τοῦτο. διὰ τοι ταῦτα 20 χρη τὸν κριτὴν καὶ συνετὸν εἶναι καὶ ἀδέκαστον καὶ χρημάτων καὶ αἰδοῦς καὶ κολακείας καὶ φόβου καὶ φιλίας καὶ

3 Luc. 12, 48. — 6—14 Isidor. Pelus. Epp. III, 9 Migne Tom. 78, 733. — 15—p. 516, 5 Isid. III, 175 Migne 865.

3 γὰρ om. MV. — 4 πολὺν καὶ CEN. — 8 περι] ἐπι N. — 9 τοῦτο γὰρ ἢ κρίσις B τοῦ γὰρ κρίσις R. — 10 καὶ τῆν τῶν λεγομένων πιθανότητα om. B et rec. quidam. — τὴν om. AP. — πιθανότητα ACDF. — 13 κατὰ BPR καὶ κατὰ rell. — 15 βραδύτητα EFMR βραχυτητα D. — 16 οἱ δὲ — ἐφικνοῦνται om. ACR. — 19 δὲ καὶ ἕτεροι ABF.

1 ὑπάρχουσι P. — 2 ἔτασθήσονται καὶ τοῖς κραταιοῖς ἰσχυρὰ ἐφίσταται ἔρευνα. καὶ μέντοι γε καὶ ὁ κύριός φησιν P. — 19 δὲ ἕτεροι om. P (ἕτεροι om. etiam Is.). — 20. 21 χρη τοιγαροῦν τὸν κριτὴν P Is.

ἐχθρας κρείττονα. εἰ γὰρ ὁποτέρῳ τῶν τοιούτων παθῶν χειρωθῆιη, τὰ πάντα διαφθείρει καὶ ἀπόλλυσιν. εἰ τοίνυν τὸ μὲν εὐρεῖν τὸ δίκαιον ἔργον, τὸ δὲ μὴ διαφθεῖρειν εὐρόντα ἐργωδέστερον, οὐ δεῖ ἐπιρρίπτειν τινὰ ἑαυτὸν τῶν κρίνειν. τότε γοῦν ὁ ὀρθὸς ὄρος τῆς δικαιοσύνης σώζεται, ὅταν τῇ μὲν αἰτίᾳ ἢ κρίσει, τῇ δὲ κρίσει ὁ ἔλεγχος, τῷ δὲ ἐλέγχῳ ἢ ψῆφος ἢ πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ ἁμαρτήματος τὴν τιμωρίαν ὀρίζουσα.

Ὁ τοίνυν μέγας Ἀθανάσιος οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ βασιλέως
 10 Κωνσταντίνου διὰ τὰς τῶν Ἀρειανῶν κακουργίας ἐξωρίσθη,
 481 M. ἀλλὰ γε καὶ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίου καὶ διαδόχου.
 φησὶ γάρ· ὁ δὲ ἅγιος Ἀθανάσιος γνούς πάλιν καὶ τὸν βα-
 σιλέα Κωνσταντίον τὰ τῶν Ἀρειανῶν κρατύνειν βουλόμενον,
 καὶ τοὺς Ἀρειανοὺς συσκευαζομένους ἀθέμιτα αὐτοῦ κατηγο-
 15 ρεῖν ἐπὶ διεφθαρμένου δικαστηρίου, μηδεὶν θαρρήσας αἰφνί-
 διον ἐν μεσεατάτῃ νυκτὶ ζητούμενος κατέφυγε πρὸς τινα
 παρθένον ἀγίαν, ἣτις ἐπὶ τῷ πράγματι ξενισθεῖσα διηπόρει
 τὴν ἄφιξιν. ὁ δὲ μακάριος πατριάρχης λέγει πρὸς αὐτήν·
 ἐπιζητοῦμαι παρὰ τῶν Ἀρειανῶν καὶ ἀθέμιτα λουδοροῦμαι.
 20 ἵνα δὲ μὴ κἀγὼ δόξαν ἄλογον ἀπενέγκωμαι καὶ εἰς ἁμαρ-

5—8 Isid. III, 365 Migne 1017. — 9—p. 517, 13 cf. *Vitam Athanasii* quae in editis *Metaphrasti* adscribitur cp. 13 Migne Tom. 25 p. CCXL. — 9—p. 518, 2 cf. *etiam* Pallad. *Hist. Laus.* cp. 136 Migne Tom. 34, 1235.

4 τῶ] τὸ CDEPV εἰς τὸ F om. R. — 5 ὁ ὄρος ὀρθῶς AB. — ὁ om. CPR. — 6 ἢ κρίσει ἀκολουθήσῃ Isid. — 14 αὐτοῦ APR αὖ B αὐτῶ rell. — 16 μεσεατάτῃ F μεσεσάτῃ M μεσιτατάτῃ A μέσῳ τῇ C μεσωατάτῃ (μέσω ταύτην alii) R.

2 καὶ ἀπόλλυσιν om. P Isid. — 5 ὀρθὸς τῆς δικαιοσύνης (δίκης Is.) ὄρος P Is. — 9 βασιλέως] θελοῦ P. — 11 κωνσταντίου om. P. — 14 συσκευαζ. αὐτὸν καὶ σπουδάζοντας ἀθέμ. κατηγ. αὐτοῦ κατὰ συνοφαντίαν ἐπὶ PVita. — 16 πρὸς τινα παρθένον ὠραισιώτατην πάνν καὶ φροντικὴν διὰ τὸ ἀμήχανον κάλλος καὶ τὸ νέον τῆς ἡλικίας P (cf. *Vitam et Pallad. initio carpit*). — 17—19 ἣτις ἐπὶ τῷ πράγματι ξενισθεῖσα φησὶν ὁ δίκαιος· ἐπιζητοῦμαι P.

τῶν ἐμβάλλω τοὺς τιμωρήσασθαι με βουλομένους φυγεῖν ἐν-
 εδυμήθην. ἀπεκάλυψεν οὖν μοι ὁ θεὸς τῇ νυκτὶ ταύτῃ
 λέγων· παρ' οὐδενὶ σωθῆναι μέλλεις, εἰ μὴ παρ' ἐκείνῃ τῇ
 παρθένῳ. καὶ γὰρ αἶψά τις κατ' αὐτοῦ προγιγνώσκων ἐπι-
 βουλὰς ἐκ θείας ἀποκαλύψεως ὁ θεοφόρος οὗτος ἀπεδί- 5
 δρασκεν, ὅθεν ὡς γόητα καὶ φαρμακὸν αὐτὸν οἱ τῆς ἀλη-
 θείας ἐχθροὶ διέβαλλον. ἡ οὖν παρθένος ἀπωσαμένη πάντα
 λογισμὸν ὡς ἐκ θεοῦ πεμφθέντα κατέκρυψεν αὐτὸν ἕτη 5'
 μέχρι τῆς Κωνσταντίου ζωῆς, ἣτις καὶ μόνῃ περινήπτουσα
 τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ τὰ περιττώματα διακονοῦσα καὶ τὰς 10
 χρείας αὐτῷ πάσας οικονομοῦσα καὶ βιβλία κηρωμένη καὶ
 παρέχουσα διετέλεσεν. καὶ οὐδεὶς ἀνθρώπων Ἀλεξανδρείας
 πάσης ἐν τοῖς ἕξ ἔτεσιν ἔγνω, ποῦ ἔστιν ὁ πατριάρχης·
 Ἰουλιανοῦ δὲ τὸ κράτος περιθεμένου καὶ σπουδάζοντος τὰ
 παρὰ Κωνσταντίου διαπραχθέντα πάντα ἀνατρέπειν τοὺς ἕξ- 15
 ορισθέντας ἅπαντας ἀνεκατέσκατο. ὅπερ γινούσ ὁ ἅγιος Ἀθα-
 νάσιος ἐξελθὼν ἐκ τοῦ οἴκου τῆς παρθένου πάλιν ἐν τῇ
 νυκτὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν παρεγένετο. ὃν οἱ Ἀλεξανδρεῖς
 θεασάμενοι καὶ τὸν θεὸν δοξάσαντες ὡς ἐκ νεκρῶν ἐδέξαντο
 ζῶντα. καὶ δὴ τοῖς γνησίοις αὐτοῦ φίλοις ἀπελοργεῖτο λέ- 20 422 M.
 γων· τούτου χάριν πρὸς ὑμᾶς οὐ κατέφυγον, ὅπως εὐορκον
 ὑμῖν καὶ ἀτάραχον ποιήσω τὴν ὑποχώρησίν μου. διὸ πρὸς
 ἐκείνην ἀπῆλθον, πρὸς ἣν ὑποψίας ἀφορμὴν οὐδεὶς ἐλάμ-

4—7 Theod. Lect. cf. Cram. An. II, 95, 29. — 14—p. 518,
 21 cf. Vitam Athanas. cp. 15 Migne p. CCXLII.

2 τῇ νυκτὶ ταύτῃ ABFNP ταύτῃ τῇ νυκτὶ CERV Vita Pall.
 — 5 οὕτως AP. — 6 φαρμάκων A φάρμακον P. — 13 ἔγνω τὸ
 γεγονός, ἢ ποῦ N. — 22 ὑμῶν RV. — ποιήσω καὶ ἀτάραχον AB.

18 ὁ πατριάρχης] ἀθανάσιος P. — 14 Ἰουλιανὸς — περι-
 θέμενος — σπουδάζων P Vita. — 15 περιορισθέντας P Vita. —
 16 ὁ ἅγιος om. P. — 18 παρεγένετο] ἦλθεν P. — 19 καὶ τὸν
 θεὸν δοξάσαντες om. P Vita Pall. — 23 πρὸς ἣν ὑποψίαν οὐδεὶς
 ἔγειν ἠδύνατο διὰ τὸ τῆς ὕψους εὐοπτον καὶ δυσπερόσιτον P
 (Similia Vita Pall.).

βανεν, δύο μνηστευσάμενος, τὴν σωτηρίαν ἐκείνης (ὠφέλησα γὰρ αὐτὴν σφόδρα) καὶ τὴν ἐμὴν δόξαν. ὁ δὲ γε Ἰουλιανὸς ἐπιτερόμενος τοῖς εἰδώλοις αὐθις τὴν ἐκκλησίαν ἐτάραττε τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀνολίγων ἱερὰ καὶ θυσίας ἐπιτελῶν
 5 τῇ Κωνσταντινουπόλεως Τύχῃ δημοσίᾳ ἐν τῇ βασιλικῇ, ἔνθα τῆς αὐτῆς Τύχης τὸ ἄγαλμα καθίδρυσται. κέντευθεν οἱ τῇ πλάνῃ τῶν εἰδώλων δεδουλωμένοι βουλὴν εἰσηγήσαντο πρὸς τὸν βασιλέα ὡς οὐκ ἄλλως περιέσεσθαι τῶν χριστιανῶν, εἰ μὴ Ἀθανασίου ἀπαλλαγεῖεν ἅτε δὴ θεμελίον ὄντος τῆς κατ'
 10 αὐτῶν ἐκκλησίας. διὰ τοῦτο γοῦν πάλιν δικαστῶν κινήσεις, [πάλιν λαοί], πάλιν στρατιῶται, πάλιν βουλαὶ καὶ δῆμοι ἐκμαινόμενοι καὶ ταρασσόμενοι Ἀθανάσιον ἀπαιτούμενοι. διὸ δὴ πάλιν νύκτωρ ἀποδράντος αὐτοῦ καὶ περὶ τὸν Νεῖλον γενομένου μέλλοντος εἰς πλοῖον εἰσέρχεσθαι, περιστάντες οἱ
 15 γνήσιοι φίλοι μετὰ δακρύων πρὸς αὐτὸν ἔλεγον· ποῦ πάλιν ἀναχωρεῖς, ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ τίνι καταλιμπάνεις ἡμᾶς ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα; πρὸς οὓς φησιν ὁ καλὸς ποιμὴν· μὴ κλαίετε, τέκνα, μὴ κλαίετε· νεφύδριόν ἐστι φθινοπωρινὸν οὗτος ὁ τάραχος, πρὸς ὀλίγον μὲν φαινόμενος,
 20 ὀξέως δὲ διαλυόμενος. μὴ φαθυμεῖτε, τέκνα· τάχιον ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς θεοῦ κελεύοντος. ὕπερ δὴ καὶ γέγονεν.

21 — p. 519, 8 Similia Cram. l. l.

4 Ἑλλήνων] εἰδώλων ERV. — καὶ θυσίας ἐπιτελῶν om. FN sed in F v. 6 post καθίδρυσται add.: θυσίας ἐπετέλει. — 9 κατ' αὐτὸν MV κατ' αὐτοῦς R αὐτῶν (om. κατ') B. — 10 δικαστῶν — 11 στρατιῶται πάλιν om. F. — 11 πάλιν λαοί om. BP Vita. — 12 καὶ ἀθανάσιον FV. — 13 τὸ νεῖλον ER τὸν εἶλον C. — 14 γενομένου ABV γεγόμενον R λεγόμενον CELN om. F. — 18 νεφίδριον AFV ἐφύδριον B νεφῆδιον (-ίδιον R -είδιον G) GMR. — 20 φαθυμητε BPRV.

6 τὸ om. P. — 9 ὄντος αὐτοῦ τῆς P Vita. — 10 δικαστῶν κινήσεις πάλιν στρατὸς πάλιν βουλὴ καὶ δῆμος ἐταράττετο ἀθαν. P Vita. — 13 ἀποδράς καὶ π. τ. ν. εἰς πλοῖον ἐμβὰς περιστάντες P. — 18 μὴ κλαίετε ὦ τέκνα μὴ κλαίετε μηδὲ φαθυμητε, νεφ. γὰρ ἐστι P. — 19 πρ. ὀλιγ. φαινόμενος μὲν, ὀξ. δὲ ἀφανιζόμενος. καὶ τάχιον P (Similia Vita). — 21 ὕπερ δὴ καὶ γέγ. μετ'.

μετὰ γὰρ ὀλίγον χρόνον, τῶν Ἑλλήνων ὀρώντων περιϋπτα-
 μένας κορώνας ἐπὶ τὸν ναὸν τοῦ Σεράπιδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
 καὶ κραζούσας σφοδρῶς ἔλεγον πρὸς αὐτὸν ἐμπαικτικῶς·
 εἶπε ἡμῖν, κακόγηρε, τί κράζουσιν αἱ κορώναι; ὁ δὲ ἅγιος ⁴²³ M.
 πρὸς αὐτούς· αἱ κορώναι φωνοῦσι κρά κρά, τὸ δὲ κρά τῆ ⁵
 Ἀσσυρίαν φωνῆ αὔριον ἐστίν, ὅθεν αὔριον ὄψεσθε τὴν τοῦ
 θεοῦ πρόνοιαν καὶ τὴν ἡμετέραν δόξαν. καὶ τῆ ἐπαύριον
 ἠγγέλθη ὁ θάνατος τοῦ ἀποστάτου Ἰουλιανοῦ. ἐπανῆλθε
 γὰρ ἐκ Περσίδος νεκρὸς ἐβδελυγμένος μήτε ἐλεούμενος μήτε
 οἰκτειρόμενος, ὡς δὲ πολλοῖς διαρρήδην ἢ φήμη, μηδὲ τῷ ¹⁰
 τάφῳ προσδεχόμενος, καὶ πολλῆς ταραχῆς καὶ θορύβου ἐπλή-
 ρωσε τοὺς Ἕλληνας. ὅμως οὖν τὸν μακάριον καὶ ἅγιον
 Ἀθανάσιον οὐκ ἔλιπεν ἐξορία καὶ φυγὴ καὶ βάσανος. μι-

8—11 cf. Greg. Naz. Or. 21 cp. 33 Migne Tom. 35, 1121 A.
 — 12—p. 520, 7 cf. Vitam Athanasii cp. 17 Migne Tom. 25
 p. CCXLV B sqq.

2 σεραπίδος A σαράπιδος DV παράπιδος M. — 3 ἐμπεκτι-
 κῶς AM ἐπαικτικῶς C ἐκπληκτικῶς B. — 5 κρά CFV κρᾶς B. —
 6 ἀύσοντων R (Ῥωμαίων Gram.). — 12 τῷ ἁγίῳ καὶ (ἁγίῳ καὶ
 om. F) μακαρίῳ ἀθανασίῳ FR. — 13 ἔλειπε CN. — φυγὴ BR
 φήμη rell.

ὀλίγον ἐπανελθόντος ἐκ βασιλικῆς προσταγματος, καὶ ἀναιρε-
 θέντος ἐν περσίδι τοῦ δυνάστη κατὰ τὴν περὶ αὐτοῦ θείαν
 τοῦ δικαίου πρόρρησιν. οἱ γὰρ Ἕλληνες ὀρώντες περιϋπτ. κορ. P. —
 3 σφοδρῶς om. P. — ἐμπαικτικῶς] ἐμπαίζοντες καὶ χλευάζοντες P.
 — 4 ὁ δὲ φησιν· αἱ μὲν κορ. κράζουσι P. — 7 ἡμετέραν P. —
 8 τοῦ ἀποστάτου om. P. — 8 ἐπανῆλθε — 11 προσδεχόμενος om. P.
 — 11—p. 520, 7 sic in P: καὶ πολλὴ κραυγὴ τε καὶ ταραχὴ
 καὶ ἀδοξία κατέσχε τοὺς Ἕλληνας. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ οὐάλεν-
 τος ἀθῆς τὸν αὐτὸν ὄρων διωγμὸν ἀποδράς ἐν μνημείῳ πατρίῳ
 κατέκρυψεν ἐαυτὸν μῆνας θ'. τοίνυν κατὰ τὸν νοητὸν τοῦτον ἐπὶ
 οὐάλεντος χειμῶνα ὁ πολύτλας καὶ πολυάθλος ἀθανάσιος μετὰ
 τοὺς πολλοὺς ἐκείνους τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγῶνάς τε καὶ
 διωγμούς, ὧν οὐδὲ ἀριθμεῖν δάδιον, πολλὰ προειρηκῶς πέτρῳ
 τῷ μετ' αὐτὸν ἐπισκόπῳ, οἷα καὶ ὅσα π. τ. ἀ. ὑποστήσεται, τὸν
 βίον ὡπεξ. διαρκ. ἐπὶ τῆς ἱερ. ἔτη μς' προασκήσας καὶ διαπρέφας
 ἐν τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ εἰ καὶ τις ἄλλος. (cf. Vitam Athan.
 cp. 17 p. CCXLV B et CCXLVI B.)

κρὸν γὰρ ἀναπνεύσας ἐκ τούτου πάλιν ὁ τοῦ Οὐάλεντος ἐπέστη αὐτῷ πόλεμος, ἔθεν καὶ τούτον τροπασάμενος διὰ τῆς καλῆς φυγῆς, ὡς πληρωθῆναι μῆνας δ' τὴν φυγὴν αὐτοῦ, τὸν βίον ὑπεξέχεται διαρκέσας ἐπὶ τῆς ἱερουσύνης
 5 ἔτη μὲν πολλὰ πρὸ τοῦ θανάτου εἰρημῶς, μᾶλλον δὲ προγνωστικῶς προφητεύσας Πέτρῳ τῷ μετ' αὐτὸν ἐπισκόπῳ, οἷα καὶ ὅσα παρὰ τῶν Ἀρειανῶν ὑποστήσεται.

Περὶ δὲ τῶν ἑαυτοῦ ποιημάτων καὶ διαφόρων ἀγόνων καὶ διωγμῶν φυγῶν τε καὶ ἀποκρύψεων ἀναριθμητῶν ἀπο-
 10 λογούμενος ἄκουσον οἷα φάσκει ὁ μακάριος· εἰ γὰρ λοιδοροῦσι τοὺς κρυπτομένους ἀπὸ τῶν ζητούντων ἀνελτεῖν καὶ διαβάλλουσι τοὺς φεύγοντας ἀπὸ τῶν διακόντων, τί ποιήσουσιν ὄρῶντες τὸν μὲν Ἰακώβ φεύγοντα τὸν ἀδελφόν, τὸν δὲ Μωϋσῆν ἐν Μαδιάμ ὑποχωρήσαντα διὰ τὸν Φαραῶ; τί
 15 δὲ τοιαῦτα φλυαροῦντες ἀπολογῆσονται τῷ Δαυιδ ἀποδιδράσκοντι τὸν Σαοὺλ καὶ κρυπτομένῳ μὲν τούτῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἄλλοιοῦντι δὲ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, ἕως οὗ παρέλθῃ
 424 M. τὸν Ἄγγους καὶ τὴν ἐπιβουλὴν ἐκκλίνῃ; τί δ' ἂν εἴποιεν οἱ πάντα λέγοντες εὐχερῶς καὶ πάντα λίθον κατὰ τὸ δὴ
 20 λεγόμενον κινοῦντες Ἥλιαν τὸν μέγαν κρυπτόμενον ἀκούοντες διὰ τὸν Ἀγαάβ καὶ φεύγοντα διὰ τὰς ἀπειλὰς τῆς Ἰεζάβελ; καὶ μέντοι καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ζητούμενοι τότε κατεκρύπτοντο λανθάνοντες ἐν τῷ σπηλαίῳ παρὰ τῷ

10—p. 521, 1 Athanas. Apol. de fuga sua cp. 10 Migne Tom. 25, 657 A.

2 πόλεμος αὐτῷ BM. — 4 τοῦ βίου V et recc. plerique. — 5 τοῦ θανάτου ABR τοῦ θανάτου αὐτοῦ rell. — 12 ποιήσωσι EP. — 16 κρυπτόμενον RV. — μὲν om. ARV. — τούτῳ F τοῦτο A τοῦτον RV. — 17 αὐτοῦ ABF. — 18 ἄγγους BDERV. — ἐκκλίνει ADFPRV. — 19 πάντες CR. — 20 ἥλιαν BCR.

8—10 δὲ καὶ περὶ τῶν ποιητ. καὶ διαφ. αὐτοῦ ἀποφυγῶν τε καὶ ἀποκρύψεων ἀπολογούμενος τοιαύτῃ φησίν· P. — 13 τὸν ἀδελφὸν ἡσαῦ P Ath. — 22 οἱ om. P.

Ἀβδία. πόλιαν οὖν καὶ πρὸς Ἡσαΐαν ἐπινοήσωσιν ἀντίθεσιν
 παραπελειούμενον ἕναστον ὑπὲρ εὐσεβείας διακόμενον κατὰ
 θεοῦ συγχώρησιν καὶ λέγοντα· ἀποκρύβηθι μικρὸν ὅσον
 ὅσον, ἕως ἂν ἡ ὄργη κυρίου παρέλθῃ; καὶ γὰρ οἱ μὲν
 εὐσεβῶς ζῶντες ἐν Χριστῷ διαχωθήσονται ἀδίκως δηλονότι, 5
 οἱ δὲ ἄνομοι δικαίως ἐκ προσώπου κυρίου ἐκδιωχθήσονται,
 καὶ σπέρμα ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσεται. οὕτω δὲ καὶ οἱ τῆς
 χάριτος τρόφιμοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων ὑπανεχώρου
 κρυπτόμενοι. καὶ ὁ μὲν Πέτρος ἐκ τῆς φυλακῆς ἀποδράς
 ἐξέφυγε τὰς χεῖρας Ἡρώδου καὶ τῆς προσδοκίας τῶν Ἰου- 10
 δαίων, ὁ δὲ Παῦλος ἐν Λαμασκῷ παρὰ τοῦ ἐθνάρχου ζη-
 τούμενος ἀπὸ τοῦ τείχους ἐν σαργάνῃ κεχάλασται καὶ διέ-
 φυγε τοῦ ζητοῦντος τὴν μανίαν. τῆς τοίνυν γραφῆς τοιαῦτα
 λεγούσης περὶ τῶν ἀγίων, πόλιαν ἄρα πρόφασιν τῆς ἑαυτῶν
 προπετείας καὶ περὶ τῆς τῶν γραφῶν ἀγνοίας ἐξευρεῖν οἱ 15
 φιλοσκῶπται δυνήσονται; ἐν μὲν γὰρ τῷ νόμῳ πρόσταξις ἦν
 ἀφορισθῆναι καὶ πόλεις φυγαδευτηρίους ὑπὲρ τοὺς ζητου-
 μένους εἰς θάνατον, ὅπως δήποτε θύνασθαι διασώζεσθαι.
 ἐπ' ἐσχάτων δὲ παραγενόμενος ὁ πάλαι τῷ Μωσῇ χρηματί-
 σασ ἐκεῖνα θεὸς λόγος αὐθις ἐντολὴν δίδωσι λέγων· ὅταν 20
 διακώσιν ὑμᾶς ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, φεύγετε εἰς τὴν ἐτέ-
 ραν. καὶ τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη

3 Jes. 26, 20. — 7 Psalm. 36 (37), 28. — 7—p. 522, 5 Athan.
 id. cp. 11. 12. — 20 Matth. 10, 23. — 22 Matth. 24, 16 sqq.

1 οὖν] δὲ ABF. — ἐπινοήσωσιν ACDEP ἐπινοήσουσιν BFMRV.
 — 3 λέγοντι ACDEFB φησιν P. — 4 παρέλθαι AMR. — 10 τὰς
 προσδοκίας V. — 17 καὶ πόλεις ABPV Ath. καὶ om. rell. — ὑπὲρ
 του ζητουμένου A ὑπὲρ τοῖς ζητουμένοις CEN ὑπὲρ τῶν ζητου-
 μένων BFRV (ὑπὲρ τοῦ τοὺς ζητουμένουσ Ath.). — 18 θύνασθε P
 θύνασθαι B θύνασθαι F. — 19 μωσει BDV μωϋσῆ R. — χρημα-
 τίσασ] συλλαλήσασ B (λαλήσασ Ath.).

3 ὅσον alterum in P expunctum. — 5 ζῶντες] ζεῖν ἐθέ-
 λοντες P. — 5 ἀδίκως — 6 ἐκδιωχθήσονται om. P ex homoeotel.
 — 13 τῆς om. P. — 17 ἀφανισθῆναι P.

425 M. και ὁ ἐκ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἄραι· τι ἐκ τῆς οἰκίας
 αὐτοῦ, και ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ἄραι τὰ ἱμάτια
 αὐτοῦ. διὰ τοῦτο και αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος ἄνθρωπος γενό-
 μενος κατηξίωσε ζητούμενος ὡς ἡμεῖς κρυβῆναι και πάλιν
 5 διακόμενος φυγεῖν και τὴν ἐπιβουλήν ἐκκλίνει τῶν ἐναν-
 τίων ἡμᾶς διδάσκων μὴ ἐπιρρίπτειν ἑαυτοὺς εἰς κινδύνους.
 διὰ δὴ τοῦτο και οἱ θεῖοι μάρτυρες ἐν τοῖς διαγωμοῖς διακό-
 μενοι μὲν ἔφρευγον, εὐρισκόμενοι δὲ ἐμαρτύρουν.

Ἄλλ' εἶποι δ' ἄν τις, φησὶν ὁ μέγας και ἀποστολικὸς
 10 Διονύσιος, οὐκ ἔστι δικαιοσύνης ἄνδρας ὁσίου εἶν ἀβοη-
 θήτους ὑπὸ τῶν φαύλων ἐκτραχομένους. πρὸς ὃν ῥητέον
 ὡς, εἰ μὲν ἀγαπῶσιν οὖς φῆς ὁσίου τὰ ἐπὶ γῆς ὑπὸ τῶν
 προσύλων ζηλούμενα, τοῦ θείου πάντως ἐκπεπτώκασιν ἔρω-
 τος, και οὐκ οἶδ' ὅπως ὅσοι κληθεῖεν ἄν ἀδικούντες τὰ
 15 ὄντως ἐραστὰ και θεῖα τοῖς ἀζηλώτοις και ἀνεράστοις ὑπ'
 αὐτῶν οὐκ εὐαγῶς παρευδοκιμούμενα. εἰ δὲ τῶν ὄντως ὄν-
 των ἐρῶσιν, εὐφραίνεσθαι χρὴ τοὺς τινῶν ἐφιεμένους, ἡνῖκα
 τῶν ἐφετῶν τυγχάνουσιν. ἢ οὐκ ἐν τούτῳ μᾶλλον πλησιάζουσι
 ταῖς ἀγγελικαῖς ἀρεταῖς, ὅταν ὡς δυνατόν ἐφέσει τῶν
 20 θείων ἀναχωροῦσι τῆς τῶν ὑλικῶν προσπαθείας ἐγγυμαζό-
 μενοι πρὸς τοῦτο λαν ἀνδρικῶς ἐν ταῖς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ
 περιστάσεσιν; ὥστε οὖν ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι τοῦτο μᾶλλον
 ἔστι τῆς θείας δικαιοσύνης ἴδιον τὸ μὴ θέλειν και ἀπολλύειν
 τῶν ἀρίστων τὴν ἀριστότητα ταῖς τῶν ὑλικῶν δόσεσιν,
 25 μηδέ, εἴ τις ἐπιχειροίη τοῦτο ποιεῖν, εἶν ἀβοηθήτους, ἀλλ'

9—p. 523, 2 Dionys. Areop. de divinis nominibus VIII, 8
 Migne Tom. 3, 896.

2 και ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ — ἱμάτια αὐτοῦ om. FM. — 10 δικαιο-
 σύνη BR. — 14 και οὐκ ABPV Dion. και om. rell. — 16 ὄντων
 ὄντως N ὄντων om. F. — 18 τυγχάνωσιν DR Dion. — ἢ] ἢ P
 οἱ F ὃν R. — 19 ἀγγελικαῖς ABP Dion. εὐαγγελικαῖς rell. —
 20 ἀναχωρῶσι MV Dion. — 22 ἀληθῶς AV. — 23 ἀπολλύειν
 CDEFV Dion. ἀπολλύειν rell.

3 θεὸς om. P Ath. — 22 τοῦτον P.

ἐνιδρύνειν αὐτοὺς ἐν τῇ καλῇ καὶ ἀμειλίκῳ στάσει καὶ ἀπο-
νέμειν αὐτοῖς τοιοῦτοις οὖσι τὰ κατ' ἄξιαν.

Κωνσταντίνου δὲ τοῦ μεγάλου ὑπὸ Ἑλλήνων φιλοσόφων 428 M.
ὄνειδισθέντος εἰς τὸ Βυζάντιον ὡς οὐ πράττει καλῶς παρὰ
τὰ ἔθνη τῶν παρὰ Ῥωμαίοις βασιλευσάντων διαγινόμενος, 5
ἀλλὰ νεωτερίζων τὴν θρησκείαν μεταθέμενος ἔδοξεν ἓνα τῶν
φιλοσόφων διαλεχθῆναι Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἐπισκόπῳ τοῦ Βυζαν-
τίου περὶ τῆς πίστεως. λόγων δὲ ἄπειρος ὢν ὁ Ἀλέξανδρος,
τὰ δὲ ἄλλα θεῖος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς διαλέξεως εἶπε τῷ δια-
λεκτικῷ φιλοσόφῳ· ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ 10
ἐπιτάττω σοι σιωπᾶν καὶ μὴ φθέγγεσθαι. ἅμα δὲ τῷ λόγῳ
ἐφιμώθη καὶ ἔμεινεν ἄλαλος.

Ἐφ' ὧν χρόνων καὶ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἐν πολλαῖς ἀρε-
ταῖς καὶ μεγάλαις διαπρέπων ἀκουστός ἐγένετο τῷ βασιλεῖ,
καὶ γράφει αὐτῷ παρακλητικὴν ἐπιστολὴν τοῦ σκυληναί 15
αὐτὸν ἕως Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως τῶν εὐχῶν αὐτοῦ 427 M.
ἀπολαύσῃ. ὁ δὲ μακάριος γενόμενος ἐν πολλῇ φροντίδι

3—12 Theod. Lect. cf. Cram. An. II, 92, 2 Theoph. p. 23, 7
Leo Gramm. p. 88, 12 Theodos. Melit. p. 63.

4 πράττει AFNR et B lit. ex πράττειν (Cram. Theodos.
Theophanis codd. optimi) πράττοι CELV (Leo Theoph. codd.
alii). — 5 διαγινόμενος CER. — 12 ἐφημώθη codd. praeter
BERV (P). — ἔμεινεν BCP Cram. διέμεινεν rell. Leo Theod. —
17 ἀπολαύσει ABCF.

3—12 sic in P: τοῦ δὲ γε μεγάλου κωνστ. ἐφ' ἑλλ. τινῶν
φιλοσ. ὄνειδ. περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως ἔδοξεν ἓνα τῶν φιλοσ.
διαλ. ἀλεξ. ἐπισκόπῳ κωνσταντινουπόλεως. καὶ δὴ ἀρξαμένου
τοῦ φιλοσόφου δυσφήμως διαλέγεσθαι. φησὶ γὰρ πρὸς αὐτὸν
ὁ θεῖος ἀλέξανδρος· ἐν ὀνομ. ἰησοῦ χρ. σιωπᾶν ἐπιτάττω σοὶ καὶ
μὴ φθέγγεσθαι τὸ παράπαν· ὅς καὶ παραντίκα φιμωθεὶς ἔμεινεν
ἄλαλος. — 13 ἅγιος] μέγας P. — 13—17 sic in P: ἀρεταῖς δια-
πρέπων ἀκούσας ὁ φιλόθεος καὶ φιλομόναχος οὗτος βασιλεὺς γρά-
φει παρακλητικὴν ἐπιστολὴν προσυκαλούμενος αὐτὸν ἐν κωνσταν-
τινουπόλει ἐβλογηθῆναι βουλούμενος ὑπὸ τοῦ δικαίου καὶ μὲν γε
καὶ τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἀρχιερεῖς τε καὶ πατέρας εἰς παρακλησιῶν
αὐτοῦ κινήσας. καὶ γενόμενος ὁ γέρον ἐν πολλῇ ἀθυμίᾳ.

λέγει τῷ μαθητῇ αὐτοῦ Παύλῳ· τί λέγεις, τέκνον; ἀπέρχομαι πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ τὴν παράκλησιν αὐτοῦ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐὰν ἀπέλθῃς, Ἀντώνιος ὑπάρχεις, ἐὰν δὲ μὴ ἀπέλθῃς, ἄββᾶς Ἀντώνιος. καὶ ὁ ἅγιος ἔφη· οὐκοῦν
 5 διὰ τῆς δόξης ταύτης, ἐὰν μὴ λέγομαι ἄββᾶς, ὄντως οὐκ ἀπέρχομαι. καὶ τοῦτο μαθὼν ὁ διακριτικώτατος βασιλεὺς ἀφελήθη μᾶλλον εἰς τὸ μέτριον καὶ ἀφιλόδοξον τοῦ ἁγίου γέροντος.

Περὶ οὗ καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἔφη· ἔφθασε δὲ καὶ
 10 μέχρι βασιλέων ἡ ἐνάρετος πολιτεία Ἀντωνίου. καὶ γὰρ μαθόντες Κωνσταντῖνος ὁ μέγας καὶ Κωνσταντῖος καὶ Κωνστας οἱ ἀγγουστοὶ ἔγραφον αὐτῷ ὡς πατρὶ καὶ ἠξίουν ἀντιγραφα παρ' αὐτοῦ δέχεσθαι. ἀλλ' οὔτε γράμματα δεχόμενος περὶ πολλοῦ τινος λόγον ἐποιεῖτο, οὔτε μὴν ὡς οἱ πολλοὶ
 15 ἐπὶ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐγεγῆθει. ὅτε γοῦν ἐκομίζετο αὐτῷ γράμματα, ἐκάλει τοὺς μοναχοὺς καὶ ἔλεγεν· μὴ θαυμάζετε, εἰ βασιλεὺς γράφει πρὸς ἡμᾶς, ἄνθρωπος γὰρ ἐστὶ καὶ αὐτός, ἀλλὰ θαυμάζετε, ὅτι ὁ θεὸς τὸν νόμον ἔγραψε καὶ διὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ λελάληκεν ἡμῖν. βουλομένου οὖν αὐτοῦ
 20 μὴ παραδέχεσθαι τὰς ἐπιστολάς, ἐκολύθη παρὰ τῶν μοναχῶν λεγόντων αὐτῷ ὅτι· χριστιανοὶ εἰσὶν οἱ βασιλεῖς, καὶ μὴ ὡς

9—p. 525, 10 Athanas. Vita Antonii cp. 81 Migne Tom. 26, 956.

5 λέγομαι BDERV. — 10 καὶ γὰρ ABPV Ath. γὰρ om. rell. — 11 κωνστας FM. — 19 λελάληκεν BP Ath. ἐλάληκεν A ἐλάλησεν rell.

2 αὐτοῦ καὶ τῶν πατέρων. ὁ δὲ φησιν· ἐὰν μὲν ἀπέλθῃς P. — 4 καὶ ὁ γέρον εἶπεν· οὐκ οὖν ἐὰν διὰ τ. δ. τ. οὐκέτι λέγομαι ἄββᾶς P. — 7 ἁγίου om. P. — 9 ἔφη· διάφημος οὖν γενόμενος ἀντώνιος διὰ τὰς θείας αὐτοῦ καὶ διαφόρους ἀρετὰς ἔφθασε καὶ P inuito Ath. — 10 βασιλέων ἡ φήμη αὐτοῦ. καὶ γὰρ μαθ. P Ath. — 12 ἀγγουστοὶ] καίσαρες καὶ υἱοὶ αὐτοῦ P. — 14 λόγον om. P Ath. — ὡς οἱ πολλοὶ om. P Ath. — 19 βουλομένους οὖν μὴ P. — 20 τὰς ἐπιστολάς εἶτα παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν μοναχῶν πάντων λεγόντων ὅτι P (similiter Ath.). — 21 καὶ ἵνα μὴ P Ath.

ἀπορηθέντες σκανδαλισθῶσιν. ἐπέτρεπεν οὖν ἀναγινώσκεσθαι τὰς ἐπιστολάς καὶ ἀντέγραφεν ἀποδεχόμενος αὐτούς, ὅτι τὸν Χριστὸν προσκυνοῦσιν, συνεβούλευε δὲ τὰ πρὸς σωτηρίαν καὶ μὴ μεγάλα τὰ παρόντα ἠγεῖσθαι, ἀλλὰ μνημονεύειν ἀεὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως καὶ εἶδέναι μόνον τὸν θεὸν ἀληθινὸν βασιλέα καὶ αἰώνιον. φιλανθρωποὺς τε εἶναι αὐτούς ἡξίου καὶ τοῦ δικαίου φροντίζειν καὶ τῶν πτωχῶν ὡς μέλλοντας περὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν δοῦναι λόγον τῷ θεῷ. ἅπερ οἱ βασιλεῖς 428 M. δεχόμενοι λίαν ἔχαιρον ἐπὶ τῇ παραινέσει τοῦ θεοφόρου. 10

Τοῦ οὖν θείου Κωνσταντίνου βασιλεύσαντος ἐν Ῥώμῃ ἔτη ιβ' καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔτη κ', καὶ ἐν Νικομηδείᾳ τελευτήσαντας ἑτῶν ξε', οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ἐκράτησαν τῶν Ῥωμαίων, τῆς μὲν ἀνατολῆς Κωνσταντίος, τῆς δὲ δύσεως Κωνσταντίνος καὶ Κώνστας. ὃς καὶ φονεύσας τὸν 429 M. ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον καὶ βασιλεύσας μόνος ἔτη ις' ἐσφάγη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ δήμου.

Ἐματαιώθησαν τολύμν οἱ καταψευδόμενοι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ φάσκοντες, ὅτι ἐν τῇ τελευτῇ ἐβαπτίσθη καὶ μέχρι τότε ἀβάπτιστος ὑπῆρχεν. πῶς γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος 20 ἀνὴρ θεοσεβῆς καὶ φιλόχριστος καὶ περὶ τὴν πίστιν θερμώτατος ἠνέσχετο χρόνους τοσοῦτους κεχωρισθαι τῆς θείας μεταλήψεως τῶν μυστηρίων καὶ μάλιστα γὰρ τοιούτοις πατρᾶσιν ἁγίοις

18—p. 526, 11 cf. Theoph. p. 18.

1 ἀπορηθέντες FN ἀπορηθέντες R παροραθέντες B. — 6 μόνον ἀληθινὸν θεὸν R μόνον τὸν ἀληθινὸν (om. θεὸν) FM. — 10 τοῦ θεοφόρου ABP τοῦ δικαίου tell. — 14 τῶν om. AB. — 15 κώνστας καὶ κωνσταντίνος BF. — κώνστας FM. — 22 κεχωρισθαι AFM χωρὶς R. — 23 ἁγίοις om. FP.

1 οὖν om. P Ath. — 5 ἀεὶ μάλλον τὸν θάνατον καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν P (μάλλον etiam Ath.). — 9 τῷ θεῷ om. P. — 19 φάσκοντες αὐτὸν ἐν τῇ τελ. βαπτίσθαι μέχρι τότε τὸ βάπτισμα ὑπεριτιθέμενον P. — 21 τὴν εἰς χριστὸν πίστιν P. — 23 γὰρ om. P.

συνδιαιωόμενος και τῆς ἱερᾶς αὐτῶν διδασκαλίας και νουθεσίας ἐπόμενος ἀσπασίως και γνησίως; πῶς δὲ και τοῖς ἀπίστοις ἐφαίνεταιο χριστιανὸς τέλειος μήπω τελειωθεὶς διὰ τοῦ βαπτισματος; πῶς δὲ και ὁ κατεπελγων και ἀναγκάζων τοὺς ἄλλους
 5 ἅπαντας ἀπίστους δηλονότι πιστεῦσαι και βαπτισθῆναι και τὴν ἁγίαν τριάδα ὁμολογήσαι καθαρώτερόν τε και τηλαυγέστερον αὐτὸς ἐν τοιοῦτῳ σκότῳ ἐτύγγανεν; ἀληθῶς ψεῦδος τοῦτο ὑπάρχει και ἀνάπλασμα τῆς Ἀρειανικῆς και ἀθέου αἰρέσεως και τῆς
 430 M. αὐτῶν ἀπιστίας και ἀσεβείας κακούργημα βουλομένων τῆς οὐ-
 10 κείας αἰρέσεως ὑπασπιστήν ἀποδειξαι τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον και ὑπὸ Ἀρειανῶν αὐτὸν δῆθεν βαπτισθῆναι ἀναπλαττόντων.

Τοιγάρτοι και ὁ μέγας Ἰσίδωρος τοιαύδε φησὶν· δεῖ τοίνυν ἀκολουθεῖν και πειθαρχεῖν τῇ συγκροτηθεῖσῃ μεγάλῃ και ἁγίᾳ συνόδῳ ἐν Νικαίᾳ κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσσεβοῦς
 15 τῶν τῆς ἁγίων πατέρων. ἐκείνη γὰρ θεόθεν ἐμπνευσθεῖσα τάληθῆς ἐδογματίσεν. ἰστέον τοίνυν ὡς ἐν τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ περὶ τῆς ἁγίας και ὁμοουσίου τριάδος μυστικῶς ἢ διδασκαλία ἐγκατέσπαρται, ὡς και Φίλωνα καιτοι γε Ἰουδαῖον ἄνδρα ὑπάρχοντα και ζηλωτὴν δι' ὧν καταλέλοιπε

12—16 Isidor. Pelus. Epp. IV, 99 Migne Tom. 78, 1165 A. — 16—p. 530, 9 *ib.* II, 143 Migne 585 B.

1 ταῖς ἱεραῖς αὐτ. διδασκαλίαις και νουθεσίαις BF. — 4 και ἀπτε ὁ om. AB. — 7 ψευδὲς τοῦτο F τοῦτο ψεῦδος (ψεῦδῶς R) MR. — 10 ὑποδειξαι C ἀναδειξαι A. — 11 δῆθεν αὐτὸν βαπτ. V δῆθεν βαπτ. αὐτὸν B. — 18 γε om. RV. — 18. 19 Ἰουδαῖον ὄντα και ζηλωτὴν FP Isid. — 19 καταλέλειπται R κατέλιπε F ἀπολέλοιπε P Isid.

1 τὴν ἱεράν — διδασκαλίαν m. 2 P. — και νουθεσίας om. P. — 2 ἀσπασίως τε και P. — 3—11 sic in P: διὰ τοῦ βάπτ. και ὑπερ ἄλλοις κατεπηγεῖ δέχεσθαι και τὴν σωτηρίαν και ἀπολύτρωσιν τῶν ἁμαρτημάτων θάττον καρποῦσθαι διὰ τὸ ἄθλον τοῦ θανάτου και αἰφνίδιον αὐτὸς ἀμέτοχός τε και ἀμύητος διεκαρτέρει. μὴ γένοιτο. γέλωσ γὰρ τοῦτο και λῆρος και τῆς ἀρειανικῆς μαρίας τὸ κακούργημα βουλ. τ. οἰκ. αἰρ. ὑπ. αὐτὸν ἀποφῆναι δῆθεν και ὑπὸ ἀρ. βαπτισθῆναι. — 12 τοιγάρτοι περὶ τῆς πρώτης συνόδου και P. — 14 τοῦ δυσσεβοῦς om. P. — 15 τῶν θείων τῆς πατέρων P. — 17. 18 ἐγκατέσπαρται μυστικῶς ἢ διδασκαλία P.

συγγραμμάτων ἀπομάχεσθαι τῇ οἰκείᾳ θρησκείᾳ. βασανίζων γὰρ τὸ εἰρημένον· ἐν εἰκόني θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον, ἠναγκάσθη ὑπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐξεβιάσθη καὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον θεολογήσαι. τί γάρ; εἰ καὶ δεύτερον τὸν συναϊδιον τῷ πατρὶ καὶ ἀριθμοῦ καὶ χρόνων ἀνώτερον ὄντα 5 καλεῖ τῆς ἀληθείας μὴ ἐφικνούμενος, ὅμως ἔννοιαν ἔσχε καὶ ἐτέρου προσώπου. οὐκ ἐνταῦθα δὲ μόνον ἔπαθε τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸ θεὸς καὶ τὸ κύριος ἐρμηνεύσαι πειρώμενος τῆς βασιλικωτάτης τριάδος ἔννοιαν ἔσχεν. φάσκων γὰρ ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεὸς οὐ πρὸς τὸν ἀριθμὸν κατέδραμε τῆς μονάδος, 10 ἀλλὰ πρὸς τὸ μυστήριον τῆς ἀγίας τριάδος, τὸ τῶν μὲν πάντη διαιρετῶν ἐνικώτερον, τῶν δὲ ὄντως μοναδικῶν ἀφθονώτερον. καὶ οὕτω κατὰ κράτος εἶδεν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν, ὡς ἀναγκασθῆναι διαρρηθῆναι τοῦτο καὶ φάναι καὶ ἐν γράμμασι καταλεῖψαι. δύο μὲν γὰρ εἶπεν εἶναι τὰς τοῦ ὄντος 15 431 M δυνάμεις, ἃν ἢ μὲν ποιητικὴ καὶ εὐεργετικὴ φησι καλεῖται θεός, ἢ δὲ βασιλικὴ καὶ τιμωρητικὴ κύριος, οὐ πόρρω βαλῶν τοῦ φήσαντος· Χριστὸς θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία, δύναμις οὐκ ἀνυπόστατος, ἀλλ' ἐνυπόστατος καὶ παντοδύναμος καὶ ὑποστάσεως δημιουργὸς καὶ ἰσοσθενῆς ἐκείνου, οὗ 20 δυνάμις ἐστίν. καὶ πάλιν ὁ Φίλων περὶ τοῦ θεάματος οὗ εἶδε Μωϋσῆς ἐκφράζων ἔφη· θεάμα πληκτικώτατον. εἶτα δρᾷ μετ' ὀλίγα κατὰ μέσσην τὴν φλόγα μορφὴν τινα περικαλλεστάτην ἐμπερῆ οὐδὲν τῶν ὄρατῶν, θεοσιδέστατον ἄγαλμα, φῶς ἀγιοειδέστερον τοῦ πυρὸς ἀπαστρέπτουσαν, ἣν εἰάν τις 25

2 Gen. 9, 6. — 18 1. Cor. 1, 24. — 22 Exod. 3, 2 sqq.

2 ἐποίησε BR Is. — 18 εἶπεν B Is. et Suid. v. θεός. — 15 μὲν om. C Is. — τοῦ ὄντος (ὄντος F) FP Suid. τοῦ (τοῦτου B) ὄντος rell. — 16 ἢ om. CDE in D m. 2 spr. vers. — 24 ἐμπερῆ. ἢ A ἐμπερῆς P et Is. sed in enuntiato aliter conformato. — οὐδενί BF.

1 ἀπομάχεσθαι φαίνεται τῇ P. — 3, 4 τὸν θεὸν λόγον P. — 8 καὶ τὸ ante κύριος om. P (τὸ om. Is.). — 11 ἀγίας om. P Is. — 20 ὑποστάσεων P Is.

ὑπετόπησεν εἰκόνα τοῦ ὄντος εἶναι καλῶς ὑπέληφεν. εἰ
 δέ τις περὶ τῆς εἰκόνης ἀκριβῶς μαθεῖν βούλεται, ἀκουέτω
 Παύλου φράζοντος περὶ τοῦ υἱοῦ· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ
 τοῦ ἀοράτου. οὐκοῦν κάκεινος θεολογίας ὀρθοδόξου ἄπτε-
 5 ται. μὴ γὰρ τὴν ἀκριβείαν ζητεῖ παρὰ τοῦ δυνηθέντος
 ὄλως διὰ σύνεσιν εἰλικρινῆ κατοπιτεῦσαι τὴν ἀλήθειαν καὶ
 τῇ ἰδίᾳ θρησκείᾳ ἀπομάχεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο ἐννόει, ὅτι εἰς
 ἓν πρόσωπον οὐ συνέκλεισε τὴν θεολογίαν, ὡς οἱ ἀπαίδευτοι
 καὶ κακόσχολοι τῶν Ἰουδαίων καθηγῆται προλήψει τινὶ
 10 κατεχόμενοι δογματίζουσιν. οὐκ ἐκ τούτων δὲ μόνον πληκ-
 τικωτάτων ὄντων εἰς ταύτην προήχθη, ὡς γε ἡγοῦμαι, τὴν
 ἔννοιαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα
 ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν, καὶ ἐκ τοῦ· ἔβρεξε κύριος πῦρ
 432 M. παρὰ κυρίου, καὶ ἐκ τοῦ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου,
 15 κάθου ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐκ τοῦ· ὅτι ἐν σοὶ ὁ Θεὸς καὶ
 σὺ εἶ ὁ Θεός. τοὺς γὰρ λέγοντας ὅτι μυριάκις ἐστὶν ἅγιος
 ὁ Θεὸς καὶ τό· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος παρερμηνεύσαι
 τολμῶντας λαμπρῶς ἐλέγχει τό· ἐξεζήτησα τὸ πρόσωπόν σου,
 τὸ πρόσωπόν σου, κύριε, ζητήσω· μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσ-
 20 ὠπόν σου ἀπ' ἐμοῦ. εἰ μὴ γὰρ τὴν ἀγίαν ἀνεκήρυττε μυστι-
 κῶς τριάδα ὁ φράσας, περιτολογίας δίκαιος ἂν εἴη ἀπαιτη-
 θῆναι δικας. οὐ μόνον δὲ ἐν τούτῳ (χρῆναι γὰρ οἶμαι ἐπὶ
 σαφέστερον δομησαὶ ρητόν), ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ· θῦσον τῷ Θεῷ
 θυσίαν αἰνέσεως καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχὰς σου καὶ

3 Col. 1, 15. — 12 Gen. 1, 26. — 13 Gen. 19, 24. —
 14 Psalm. 109 (110), 1. — 15 Jes. 45, 14; 15. — 17 Jes. 6, 3. —
 18 Psalm. 26 (27), 8; 9. — 23 Psalm. 49 (50), 14; 15.

1 ὄντος DFP ὄντως rell. — 3 υἱοῦ] ἰησοῦ PR (Χριστοῦ
 Is.). — 5 ζητεῖ AP ζητεῖη s. ζητεῖ ἢ R. — 10 μόνων CFG. —
 17 ἅγιος tertium om. CER. — 19 τὸ πρόσωπόν σου κύριε — ἀπο-
 στρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου om. AF. — 20 σου om. E Isid. — ἐκή-
 ρυττε BR.

5 τοῦ μὴ δυνηθέντος P.

ἐπικάλεσαι με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμαι σε, καὶ
δοξάσεις με. εἰ μὴ γὰρ ἢ τριῶς ἐνταῦθα σαφῶς ἐκηρύτ-
τετο, ἔδει ῥηθῆναι· θύσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως καὶ
ἀπόδος τὰς εὐχὰς σου καὶ ἐπικάλεσαι αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλί-
ψεως, καὶ ἐξελεῖται σε, καὶ δοξάσεις αὐτόν. ἀλλ' οὕτω μὲν 5
οὐκ ἐρρήθη, εἴρηται δὲ ὡς εἴρηται. σαφῶς γὰρ καὶ διὰ
τούτων καὶ δι' ἄλλων πολλῶν ἢ παλαιὰ κηρύττει ὅτι οὐχ
ἐνὸς προσώπου κηρύττει δεσποτεῖαν, ἀλλὰ τριῶν μὲν ὑπο-
στάσεων, μιᾶς δὲ οὐσίας, ἵνα καὶ Ἰουδαίων στηλιτεύσῃ τὴν
ὡς ἐφ' ἐνὸς προσώπου οὐχ ὄγιῃ ἔννοιαν. οἷς καὶ Σαβέλ- 10
λιος ἠκολούθησεν, ἕως ἐκ τῆς ἄγαν τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν
πατέρα ἰσότητος εἰς τὸ μίαν ὑπόστασιν δογματῖσαι νευρω-
θεῖς τὴν πολυθεῖαν Ἑλλήνων ἐξωστράκισεν. ὧν Ἄρειος καὶ
Εὐνόμιος ἐάλωσαν εἶναι φοιτητὰ τὴν τῶν ὑποστάσεων δια-
φορὰν εἰς τὴν οὐσίαν παραλόγως ἐκλύσαντες. εἰ δὲ τις 15
φαίη· διὰ τί γὰρ μὴ σαφῶς καὶ διαρρήθῃ ἐξ ἀρχῆς ταῦτα 433 M.
κεκήρυκται; φαίη ὅτι μάλιστα μὲν τοῖς συνετῶς ἀκούουσι
λαμπρὰ ἐστὶν αὕτη καὶ ἀπόδειξις καὶ διδασκαλία, ὡς καὶ
τῷ σοφῷ ἔδοξε Φίλωνι. εἰ δὲ καὶ συνεσκιασμένως ἐρρήθη,
ἐπεῖνο λογίζεσθαι χρή, ὅτι Ἰουδαίους τοῖς εἰς πολυθεῖαν ῥέ- 20
πουσι νομοθετοῦντες οὐκ ἐδοκίμασαν διαφορὰν προσώπων
εἰσαγαγεῖν, ἵνα μὴ διάφορον φύσιν ἐν ταῖς ὑποστάσεσιν
εἶναι δογματῖσαντες εἰς εἰδωλολατρείαν ἐκυσθῶσιν, ἀλλὰ τὸ
τῆς μοναρχίας ἐξ ἀρχῆς μαθόντες μάθημα κατὰ μικρὸν τὸ

4 ἀπόδος αὐτῷ τὰς F Isid. ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς RV. —
θλίψεώς σου F Is. — 6 ἐρρέθη ERV ἐρέθη A. — γὰρ καὶ
διὰ ABP Is. καὶ om. tell. — 7 διὰ πολλῶν (om. ἄλλων) RV. —
8 κηρύττει BP Is. σημαίνει tell. et Suid. v. ἄγιος. — 9 ἵνα] εἰ
DF. — 11 ἕως ἐκ ABP Is. ὅς ἐκ R ἕως δὲ ἐκ tell. — 13 τῶν
ἐλλήνων ABV. — 19 ἐρρήθη C ἐρέθη AERV.

1 με — 4 ἐπικάλεσαι om. P ex homoeotel. — 13 καὶ τὴν π.
ἐλλ. ἐξωστράκῃσαι P (Is.). — 21 νομοθετῶν οὐκ ἐδοκίμασε P Is. —
προσώπου P. — 22 ἵνα μὴ καὶ P (ἵνα καὶ μὴ Is.). — 23 ἐγλυ-
λισθῶσιν P (ἐκκ. Is.).

τῶν ὑποστάσεων ἀναδιδαχθῶσι δόγμα τὸ πάλιν εἰς ἐνότητα φύσεως ἀνατρέχον, ὡς εἶναι τὰ μὲν ἐνικῶς λεγόμενα τῆς ταυτότητος τῆς φύσεως παραστατικά, τὰ δὲ ὑπερβαίνοντα τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν τῆς τῶν ὑποστάσεων ιδιότητος τῆς εἰς
 5 μίαν οὐσίαν συναγομένης. τὸ μὲν γὰρ διαφόρους φύσεις ὑποτίθεσθαι Ἑλληνικόν, τὸ δὲ ἔν πρόσωπον ἡγουν μίαν ὑπόστασιν Ἰουδαϊκόν, τὸ δὲ πλατύνοντας εἰς τὴν ἀγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα τὰς ὑποστάσεις εἰς μίαν οὐσίαν συνάγειν ὀρθότατόν ἐστι καὶ ἀληθινὸν τὸ δόγμα.

- 10 **Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις** οὐκ ἔστι φυσικὰς ἀποδείξεις κατὰ πάντα παραστήσαι τῶν ὑπὲρ φύσιν πραγμάτων. εἰ γὰρ καὶ σὰρξ ἀληθῆς ὁ λόγος ἐγένετο, ἀλλ' οὐ φιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς ἐνανθρωπήσας, μᾶλλον δὲ θεὸς ἐξ ἑκατέρων τῶν φύσεων εἰς ὑπάρχων υἱὸς θεοῦ, θεὸς
 15 ὑπερούσιος, εἰ καὶ διαρρηγνύνται οἱ τὸ μείζον καὶ ἔλαττον ἐπὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ συγκρίνοντες ἑτεροούσιον τὸν
 434 M. υἱὸν τοῦ πατρὸς καὶ ἀνόμοιον δογματίζοντες. οὐ γὰρ ἴσα-
 σιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι τὸ μείζον καὶ ἔλαττον ἐπὶ τῶν ὁμοου-
 σίων ζητεῖται καὶ κρινεται, ὡς ἄνθρωπος ἀνθρώπου μελῶν
 20 καὶ βοῦς βοῦς καὶ ἵππος ἵππου, καὶ ἀπαξ ἀπλῶς ὁ κανὼν τῆς συγκρίσεως τοῖς ὁμογενέσιν ἀρμόζει. ὁ τοίνυν τὰ τοῦ θεοῦ τολμηρῶς περιεργαζόμενος καὶ μελῶνα λέγων τοῦ υἱοῦ τὸν πατέρα τὴν σύγκρισιν ὡς ὁμοούσιον προσίεται, κἄν μὴ βούληται. ἑτεροούσια γὰρ ἀλλήλοις συγκρίνεσθαι οὐ δύνα-
 25 ται, οὔτε λέγεται μελῶν ἄνθρωπος βοῦς ἢ μελῶν ἵππος καμήλου ἢ μελῶν ὄνος ἰχθύος. τὰ μέντοι γε τὸν ἐνικὸν

26 — p. 531, 11 Isidor. Pelus. Epp. III, 27 Migne 748 D.

2 ἀνατρέχον — 3 φύσεως om. AF. — 10 ἐπὶ] ἐστὶ RV. — 16 τὸν υἱὸν om. DE. — 18 τὸ μείζον ABP τὸ m. 1 ut vid. spr. vers. in V om. rell. — 19 μείζον ACFP. — 20 ἀπαξ ἀπλῶς CD EFR. — 24 βούλεται BCD FR. — ἑτεροούσια ER.

3 τῆς φύσεως εἰσὶ παραστατικά P. — 9 καὶ ἀληθέστατον δόγμα P Is.

ἀριθμὸν ὑπερβαίνοντα ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ τῆς τῶν ὑποστάσεων διαφορᾶς εἰσι παραστατικά, τὰ δὲ γ' ἐνικῶς ἐξηγηγμένα τῆς ταυτότητος τῆς φύσεως. τὰ μὲν γὰρ εἴρηται, ἵνα Σαβέλλιος καὶ Ἰουδαῖοι ἐπιστομισθῶσιν, τὰ δέ, ἵνα Ἄρειος καὶ Εὐνόμιος καὶ Ἕλληνες στηλιτευθῶσιν. οἱ γὰρ πλατύ-
 νοντες μὲν εἰς τὴν ἀγίαν τριάδα τὸν τῶν ἰδιοτήτων ἀριθμὸν, συστέλλοντες δὲ εἰς μίαν οὐσίαν, ὀρθότατα δογματίζουσι καὶ ταῖς τῶν οὐρανίων χρησμῶν ἔπονται διδασκαλίαις μήτε εἰς πολυθεϊαν διὰ τὴν τῆς φύσεως διαφορὰν ἐκπίπτοντες, μήτε εἰς Ἰουδαϊσμόν διὰ τὴν τοῦ ἐνὸς προσώπου σύστασιν 10 ὀλισθαίνοντες.

Πῶς δὲ οὐκ ἐρυθριῶσι κτίσματι προσκυνοῦντες καὶ ταῖς ἐαυτῶν μαχόμενοι ψήφοις; ἀπαγορευόντες γὰρ τὸ μὴ τῇ κτίσει προσκυνεῖν ὡς Ἑλληνικὸν αὐτοὶ τοῦτο δρῶντες ἐαυτοὺς λανθάνουσιν. χρῆ δὲ καὶ τοῦτο εἰδέναι, ὡς οὐ τὰ αὐτὰ 15 ὀνόματα πάντως καὶ τὰ αὐτὰ μηνύει πράγματα, οὔτε ἡ ὁμωνυμία συνωνυμίαν ἐκ παντὸς τρόπου ἐμφαίνει. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ υἱοῦ κυρίως λέγεται ἡ γέννησις, ἐπὶ δὲ τῶν κτισμάτων καταχρηστικῶς, ἐπ' ἐκείνου μὲν τῆς ἀληθείας ἔνεκεν καὶ τῆς ὁμοουσιότητος, ἐπὶ δὲ τούτων τιμῆς χάριν καὶ 20 υἰοθεσίας· βουληθεὶς γὰρ ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας. μὴ τοίνυν ἡ ὁμωνυμία τὴν ὁμοτιμίαν ἐνταῦθα τικτέτω, μηδὲ τὰ καταχρηστικῶς εἰρηγμένα κυρίως λελέχθαι νομιζέσθω, ἐπεὶ 435 M. καὶ τὸν θυμὸν καὶ τὴν ὀργὴν καὶ τᾶλλα πάντα τὰ τῇ θείᾳ μὴ πρέποντα φύσει καταχρηστικῶς λελεγμένα οὐκ ἂν τις εὖ 25

21 Ep. Jac. I, 18.

2 τὰ δὲ γε ἐνικῶς F τὰ δὲ ἐνικῶς unus ex recce. τὰ δὲ γε-
 νικῶς rell. (τὰ δ' ἐνικῶς Isid.). — 4 ἐπιστομισθῶσιν C et recce.
 nonnulli ἐπιστομηθῶσιν AP et recce. plerique ἐπιστομωθῶσιν F. —
 7 ὀρθότητα DR. — 12 κτίσμασι CD κτίσμα R. — 16 μηνύει P
 μηνῶνει (-η B -ειν A) rell. — 24 τὰ ἄλλα AE. — τὰ om. ADF.

8 διδάσκαλοι διδασκαλίαις P e dittographia. Ante διδάσκαλοι
 m. 2 spr. vers. ὡς. — 9 ἐκπίπτοντες P. — 10 τοῦ om. P. — σύν-
 τασιν P. — 21 γὰρ φησιν P.

φρονῶν κυρίως πεφράσθαι φαίη. δῆλον γάρ ἐστιν, ὅτι ἐκάστῳ χωρίῳ καὶ ἐκάστη λέξει ἢ προσήκουσα καὶ ἀρπάζουσα διασάφησις προσαγομένη τὴν ἀλήθειαν ὠδίνει. εἰπάτωσαν δὲ γε καὶ οἱ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημοῦντες καὶ τῆς
 5 θείας οὐσίας αὐτὸ χωρίζοντες, πῶς ὁ θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν ἐνανθρωπήσας παρέδωκε συμπληρωτικὸν εἶναι τῆς ἁγίας τριάδος τὸ πανάγιον πνεῦμα, καὶ ἐν τῇ ἐπικλήσει τοῦ θεοῦ βαπτίσματος σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ ὡς ἐλευθεροῦν τῶν ἁμαρτημάτων τοὺς ἀνθρώπους ἀριθμούμενον καὶ ἐπὶ τῆς μυστι-
 10 κῆς τραπέζης τὸ σῶμα ἰδικὸν τῆς τοῦ υἱοῦ σαρκώσεως ἀποφαῖνον, πῶς ἂν εἴη ποιητὸν ἢ κτιστὸν ἢ τῆς δουλικῆς φύσεως, ἀλλ' οὐ τῆς δεσποτικῆς καὶ δημιουργοῦ καὶ βασιλίδος οὐσίας συγγενὲς καὶ ὁμοούσιον τὸ ἅγιον πνεῦμα; εἰ γὰρ δοῦλον, μὴ συναριθμείσθω μετὰ τοῦ δεσπότη, καὶ εἰ
 15 κτίσμα, μὴ συναριθμείσθω τῷ κτίστῃ. ἦνωται γὰρ καὶ συναριθμῆται, ἐπειδὴ τῷ ἀκριβεῖ τῶν τοιούτων δογματιστῇ Χριστῷ πείθεσθαι προσήκει βεβαίως καὶ ἀσφαλῶς τὰ περὶ τῆς οἰκείας οὐσίας διδάσκοντι, εἰ καὶ τοῖς πνευματομάχοις δοκεῖ σοφωτέρους εἶναι καὶ τὰ οὐράνια πλέον εἰδέναι θεοῦ
 20 νομπάζοντας ἢ μᾶλλον τολμηρῶς τε καὶ δυσσεβῶς ῥητορεύοντας. εἰ οὖν ὁ θεῖος Δανιὴλ ἄγγελον θεασάμενος καὶ θαναμάσας τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ὄφθέντος πρηνῆς ἔπεσεν ἐκπλαγείς πρὸς τὸ παράδοξον τῆς θέας, ποῖον ἔξου-

5—20 Isidor. Epp. I, 109 Migne 256 B. — 21—p. 533, 3 ἰδ. III, 386 Migne 1028 D.

1 πεφράσθαι BDP περιφράσθαι A περιπεφράσθαι CEFV περὶ τε φράσθαι G περιφράσασθαι R. — 5 πῶς] εἰ Isid. — 7 θείου] ἁγίου C Isid. — 11 πῶς δὲ ἂν ABV. — 14 εἰ κτίσμα (om. καὶ) CDEF εἰ δὲ κτίσμα R. — 19 σοφωτέροις ERV. — 28 πρὸς om. RV.

5 οὐσίας ἀποχωρίζοντες *sprscripto inter vers.* αὐτο P. — 8 ἁμαρτιῶν P Isid. — 9 τοῦ ἀνθρώπου om. P Isid. — 14 ἀριθμείσθω P Isid. — 15 συγκείσθω P Isid. — 18 εἰ om. P. — 21 θεῖος καὶ σοφός P. — 22 τὸ ἀντε μέγεθος om. P.

σιν ἀπολογίαν οἱ πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἀγίῳ πνεύματι μεσι-
 τεύειν τολμῶντες καὶ τὴν ἄρρητον φύσιν λόγοις ζυγοστατεῖν
 ἐπιχειροῦντες καὶ φυσιολογοῦντες; τὴν τοίνυν ἄχρονον καὶ
 αἰδίδιον καὶ ἀμεσίτευτον καὶ παντὸς λόγου καὶ νοῦ κρείττονα
 πρόθεον τοῦ υἱοῦ ἀπὸ τοῦ πατρὸς γέννησιν καλοῦσιν αἱ 5
 γραφαί, οὐχ ἵνα πάθος ὑπογράψωσιν, ἀλλ' ἵνα τὸ δημοῦσιον
 ὑποδείξωσιν· δημοῦσια γὰρ τῷ ὄντι τὰ τικτόμενα τοῖς τίκτου- 436 M.
 σιν. ἵνα δὲ μὴ φαντασίαν πάθους ἐπικωμῶσι, λόγον προσ-
 αγορεύουσιν, καὶ ἵνα μὴ νεώτερος ἐπινοηθῆ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ
 λόγος φησίν. εἶτα καὶ τὴν πρὸς τὸν πατέρα σχέσιν κηρύτ- 10
 τοντες· καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν. εἶτα καὶ τὴν ἀξίαν·
 καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, ἐκ μὲν τοῦ υἱοῦ τὸ δημοῦσιον, ἐκ δὲ
 τοῦ λόγου τὸ ἀπαθές, καὶ ἐκ μὲν τοῦ ἐν ἀρχῇ εἶναι τὸ
 συναἰδίδιον, ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν πατέρα εἶναι τὴν πρὸς αὐτὸν
 οἰκειότητα, διὰ δὲ τοῦ θεοῦ εἶναι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ κατα- 15
 μαθόντες καὶ ἐξ ἐκάστου ὀνόματος τὸ μὴ ἐφοροῦν καὶ
 ἀσφραπές ἀποπεμφάμενοι, οἷον ἀπὸ μὲν τοῦ υἱοῦ τὸ νεώτε-
 ρον, ἀπὸ δὲ τοῦ λόγου τὸ ἀνυπόστατον, θεὸν αἰδίδιον δημο-
 οῦσιον ἀπαθῶς καὶ ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς προελθόντα
 εἰδείημέν τε καὶ προσκυνήσαιμεν. 20

[β'. Περὶ Κωνσταντίου.]

. Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον ἐβασίλευσε Κωνσταντίος υἱὸς
 αὐτοῦ ἕτη ια', ὃς μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν εἰς τὸ

3—20 Isidor. Epp. IV, 142 Migne 1924 A.

9 ἦν om. AB. — 17 τὸν νεώτερον CPR. — 18 ἐνυπόστατον
 BR. — 19 ἀπαθῶς EPR et m. 2 A ἀγαθῶς (-θός C) rell. —
 20 ἠδείημεν (ἠδ. C) CDPV ἰδείημεν F ἰδέηι μὲν B ἰδοίημεν R.
 — 22 κωνστ. ὁ υἱὸς αὐτοῦ ABR ὁ υἱὸς αὐτοῦ κ. F. — 23 ἕτη
 κα' R ἕτη κδ' B. — τὴν τελευτὴν τοῦ πατρὸς (αὐτοῦ add. F) CF.

8 φαντασία πάθους ἐπικωμῶσι P. — 9 νεώτερον ἐπινοη-
 θεῖη P Isid. — 10 φασίν P Isid. — 16 ἐφαρομον P. — 18 τὸν
 ἀνυπόστατον P.

Ἀρειανικὸν φρόνημα παρασυρεῖς κατεβιάζετο τὸν θεῖον Ἀλέξανδρον Κωνσταντινουπόλεως δέξασθαι τὸν Ἄρειον εἰς κοινωνίαν. τοῦ δὲ μὴ ἀνεχομένου παντελῶς, ἀλλὰ φάσκοντος· ἐγώ, βασιλεῦ, τὸν ὑπὸ τῶν τιῆ' πατέρων κατακριθέντα καὶ
 5 ἀναθεματισθέντα δέξασθαι οὐ δύναμαι· ἔφη ὁ βασιλεύς· ὄρα, ὦ ἐπίσκοπε, μὴ ἄκων δέξῃ αὐτόν· ἴδου γὰρ καὶ σύνοδον ἐκέλευσα γενέσθαι πρὸς τὸ γυμνασθῆναι τὰ παρ' ἐκατέ-
 437 Μ. ρων ὑμῶν ἀκριβέστερον. ὁ δὲ ἅγιος ἐπίσκοπος Ἀλέξανδρος ἀνέστη εὐθὺς καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως λέ-
 10 γων· τὸ θέλημα κυρίου γενέσθω. καὶ ἔλθων εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπιπεσὼν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἔβρα πρὸς τὸν θεὸν μετὰ δακρύων λέγων· κύριε ὁ θεός, μὴ συγχωρήσῃς τῷ ἀναιδεῖ λόγῳ καὶ ἄρπαγι εἰσελθεῖν εἰς τὴν [ἁγίαν] ἐκκλησίαν σου, ἀλλὰ δίκασον ἐνδίκως τὸν
 15 ἄδικον ἐν τάχει. τῇ δὲ ἐπαύριον τῆς συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὁ Ἄρειος ἐρχόμενος μετὰ πάντων τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ εἰσῆλθεν ὡς διὰ χρεῖαν τῆς γαστροῦ εἰς οἶκόν τινος ὀπισθεν τοῦ φόρου, ἐν ᾧ τόπων, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, πρηγῆς γενόμενος ἐξαίφνης ἐλάκισε μέσος, καὶ
 20 ἐξεχύθη τὰ σπλάγγνα αὐτοῦ πάντα, καὶ ἀμφοτέρων διήμαρτεν ὁ δειλαιός, τῆς τε κοινωνίας καὶ τῆς παρουσίας ζωῆς. καὶ

15—p. 535, 4 Theodoret. Hist. eccl. I, 18 ex Athanas. Ep. ad Serapionem.

4 ὑπὸ τῶν τιῆ' BCP τῶν om. rell. — 10 τοῦ κυρίου BRV τοῦ θεοῦ F. — 12 μετὰ δακρύων om. F. — λέγων ante πρὸς τὸν θεὸν ins. N ante μετὰ δακρύων V. — 14 ἁγίαν om. DFP. — 18 ὀπισθεν BEFPR ὀπισθεν rell. — 19 ἐλάκ. μέσος ἐξαίφνης N ἐξαίφνης om. R. — ἐλάκισε DfV ἐλάκησε ABCEMP ἐλάκηνσε L ἐξελάκισε (-ησε G) GR. — μέσος CELN. — 20 ἐξεχύθη τὰ (στὰν P) σπλ. αὐτοῦ πάντα AP ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλ. αὐτοῦ rell.

5 φησιν P. — 8 ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναστὰς εὐθὺς ἐξῆλθε P. — 10 γενέσθω P. — 11. 12 τῷ θυσιαστ. πρὸς τὸν θεὸν ἔβρα μετὰ δακρύων (sic) ὅλην τὴν νύκτα λέγων P. — 16 ὁ ἄρειος ἐκδεχομένων αὐτὸν πάντων ἐρχόμενος, ὡς φησι Θεοδώρητος, μετὰ τῶν ὁμοφρ. εἰσῆλθεν P. — 18 εἰς οἶκόν τινος om. P.

ὁ μὲν Ἄρειος οὕτω κατέστρεψε τὸν βίον, οἱ δὲ ὁμόφρονες αὐτοῦ μεγάλας ἠσχύνθησαν καὶ διεσκορπίσθησαν. ὁ δὲ ποιμὴν ὁ καλὸς, ὁ μακαρίτης Ἀλέξανδρος, τῆς ἐκκλησίας χαιρούσης τὴν ἀγίαν σύναξιν ἐπετέλεσεν.

Οἱ δὲ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἀνεψιοί, Γάλλος καὶ 5 Ἰουλιανός, ἀναγνώσται γεγόνασιν ἐν Ἀντιοχείᾳ. ἐκκλησίαν δὲ τῷ μάρτυρι Μάμαντι κτίσαι προθυμηθέντων, ἐν ᾧ μέρει κτίσειν Ἰουλιανὸς ἔλαχεν ἢ γῆ τοῦτο οὐκ ἐδέχετο. πανημέριον γὰρ οἰκοδομῶν, ἠδ' ἀφισμένον τῇ ἐπιούσῃ ἠδύρισκετο, καὶ τὴν διαστροφὴν τῆς γνώμης τοῦ τάλαιπώρου ἢ ἄψυχος ὕλη 10 προεδήλου. ὃς καὶ τὴν κόμην ἀποκειράμενος καὶ μοναδικὴν ἄσκησιν ὑποκρινόμενος εἰς Ἀθήνας κατήλθε τῆς βασιλείας ἐφιέμενος, καὶ τὴν Ἑλλάδα περιερχόμενος μάντις ἐπεξήτει καὶ χρησμολόγους, εἰ τεύξεται τοῦ ποθομένου. καὶ δὴ περιτυγχάνει ἀνθρώπων δυσσεβεῖ ταῦτα προλέγειν ὑπ- 15 438 M. ισχνουμένων, ὃς τοῦτον εἰς τινα τῶν εἰδωλικῶν καταδύσεων καταγαγὼν τοὺς ἀπατεῶνας ἐκάλεσε δαίμονας. ἐκείνων δὲ μετὰ τῆς συνήθους φαντασίας ἐπιφανέντων, ἠνάγκασε τοῦτον ὁ φόβος ἐπιθεῖναι τῷ μετώπῳ τοῦ σταυροῦ τὸ σημεῖον, ὅπερ ἰδόντες ἀφανεῖς αὐτίκα γεγόνασιν. συνεῖς οὖν ὁ γόης 20

5—12 Theod. Lect. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 35, 33 Leo Gramm. p. 92, 12 Polyd. p. 362, 4. — 13—p. 536, 4 Theodoret. Hist. eccl. III, 3.

3 μακάριος FN. — 4 τὴν σύναξιν τὴν ἀγίαν N. — 6 ἐκκλησίας C Exc. Polyd. — 7 κτίσαι om. AM. — προθυμηθέντες FL. — 8 τοῦτο] τοῦτον R τὴν οἰκοδομὴν L τὰς οἰκοδομὰς F. — 9 εὑρίσκειτο NR ἐφαίνετο F.

1 οὕτω καταστρέφας τὸν βίον οἱ ὁμόφρ. αὐτοῦ μεγ. κατησχύνθησαν καὶ διελύθησαν, ὁ δὲ μακαρίτης ἀλέξ. P (ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς om. etiam Theod. Ath.). — 6 γενόμενοι ἐν ἀντ. ἐκκλ. τῷ μαρτ. . . . . προεθυμήθησαν. ἐν ᾧ δὲ μέρει P (γεγόνασιν καὶ προεθυμήθησαν Exc. Theoph. Polyd. γενόμενοι προεθυμήθησαν Leo). — 8 τοῦτο ἢ γῆ P. — πᾶν ἡμέριον P. — 9 ἡδ. ἠδύρισκετο τῇ ἐπαύριον P. — 13 ἐξήτει P. — 14 εἰ τ. τοῦ ποθομένου μαθεῖν ἰμειρόμενος P Theod.

ἐκεῖνος τῆς φυγῆς τὴν αἰτίαν ἐπεμέμψατο τοῦτον λέγων· οὐ φοβηθέντες, ὡς σὺ νομίζεις, ἀλλὰ βδελυξάμενοι τὸ παρὰ σου γινόμενον ἀνεχώρησαν. οὕτω βουκολήσας τὸν αἰχμάλωτον ἐμύησέ τε καὶ τοῦ μύσου ἐνέπλησεν. αἵμασι γὰρ μυσσαροῖς ἀπολουσάμενος τὸ θεῖον βάπτισμα, ἢ τῆς βασιλείας ἐπιθυμία τῆς εὐσεβείας ἐγύμνωσε τὸν τρισάθλιον. εἶτα Κωνσταντίος τοῦτον μεταστειλόμενος καὶ ἀναγορεύσας κάσαρα σὺν αὐτῷ κατὰ Περσῶν ἐξώρμησεν· ὑποστρέφων δὲ τοῦτον αὐτοκράτορα καταλείψας ἀπέθανεν ἐν Κιλικίᾳ.

10 Ἐφ' οὗ Ἐυνόμιος καὶ Φωτεινὸς καὶ Μακεδόنيος καὶ Ἀπολιναρίου οἱ αἰρεσιάρχοι ἐγνωρίζοντο. καὶ τὰ λείψανα τῶν ἀγίων ἀποστόλων Ἀνδρέου καὶ Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου εἰσηλθόν ἐν Κωνσταντινουπόλει. καὶ Φλαβιανὸς Ἀντιοχείας διχῆ τούς τῶν ψαλλόντων χορούς διελὼν ἐκ διαδοχῆς τὴν

15 δανυτικὴν ἐδίδαξε πρῶτος ᾄδειν μελωδίαν, ὅπερ ἐν Ἀντιοχείᾳ πρῶτον ἀρξάμενον πάντοσε διέδραμε τῆς οἰκουμένης τὰ τέφματα. καὶ ἢ ἐν Σαρδικῇ καὶ ἢ ἐν Γάγγροις ἐγένοντο σύνοδοι, ἢ μὲν κατὰ Μαρκέλλον καὶ Φωτεινοῦ ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν βλασφημοῦντων, ἢ δὲ κατὰ τῶν μαθητῶν

20 Εὐσταθίου τοῦ Σεβαστείας, οἱ καὶ Μεσσαλιανοὶ λεγόμενοι.

4—5 Theod. Lect. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 46, 18 Leo p. 94, 5. — 6—8 cf. Mal. p. 325, 11. — 11—13 cf. Leo Gramm. p. 87, 19 (sub Constantino). — 13—17 Theodoret. Hist. eccl. II, 24.

1 ἐπεμέμψατο ENPV ἐμέμψατο BFLR ἀπεπέμψατο A ἐπέμψατο CG — 5 τῆ — 6 ἐπιθυμία FV ἐπιθυμία (om. ἢ) R. — 13 ἐν ἀντιοχείᾳ N. — 16 πάντοσε (corr. ex παντόςε P) διέδραμεν BP παντόςε διέδραμεν ADEL παντός ἐδίεδρ. M πάντας ἐδίεδρ. C παντός διέδρ. R πανταχόσε διέδρ. V ἐκεῖθεν διέδρ. F. — σπέρματα A πέρατα BFMR Suid. v. χορός. — 17 γάγγροις AP γάγγρα F γάγγραις L γάγγραις tell. — 19 ὁμολογούντων καὶ βλασφημοῦντων F ἀποκαλούντων (ἐπικαλ. D) καὶ βλασφ. N. — 20 σεβαστίας ABCDL. — μεσσαλιανοὶ EL et recc. quidam μεσσαλιανοὶ recc. alii μεσσαλινοὶ A. — τῶν καὶ μεσσαλιανῶν (μασ. B) λεγομένων BF.

1 τούτων P. — 6 ἐγύμνωσε m. 2 ex ἐγύμνωσε P. — 9 καὶ τοῦτον (lit. corr. ex τούτων) P. — 12 ἀγίων om. P.

καὶ ὁ μέγας Ἐφραίμ ἔργῳ καὶ λόγῳ διέπρεπεν, ὃς καὶ πολλὰ 439 M.
 συγγράμματα καταλέλοιπεν, ἐν οἷς καὶ τριακοσίας μυριάδας
 ἐκδέδωκε στίχων εἰς τὸ ψάλλειν Σύρους καὶ τοὺς ἐκ τῆς
 πλάνης τοῦ Βαρδισιάνου προσεπισπάσασθαι διὰ τοῦ μέλους
 καὶ τῆς ἡδονῆς συμφωνίας. ἐκβιασθεῖς δὲ καὶ πρεσβύ- 5
 τερος ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ὃς καὶ ἐποί-
 ησεν αὐτὸν δι' αἰτήσεως λαλήσαι τὴν Ἑλληνίδα γλῶτταν
 ἀκωλύτως. καὶ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐφάνη ἐν τῷ οὐρανῷ
 ἀπὸ τοῦ ἁγίου κρανίου τόπου μέχρι τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν
 διήκον, περὶ οὗ καὶ φέρεται πρὸς Κωνσταντινὸν ὑπὸ Κυρλί- 10
 λου Ἱεροσολύμων ἀναφορά.

Οἱ τοίνυν Μεσσαλιανοί, τοῦτ' ἔστιν Ἐσχίται καὶ Ἐν-
 θουσιασταὶ λεγόμενοι ἀπὸ Ἀδελφίου καὶ Δαδῶη καὶ Σάββα
 καὶ Συμεῶνος τῶν αἰρεσιαρχῶν τὴν πονηρὰν καὶ ψυχόλε-
 θρον αἵρεσιν ταύτην μετέλαβον. ἀφ' ὧν ὁ μέγας Φλαβια- 15
 νὸς Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος ἐπὶ τὸ αὐτὸ μοναχοὺς δῆθεν
 συναθροίσας πολλοὺς καὶ τὴν αἵρεσιν ἐξαρνούμενους τόνδε
 τὸν τρόπον διήλεγξεν. ἐπίσημον γάρ τινα παρ' αὐτοῖς γέ-
 ροντα παραλαβὼν κατ' ἰδίαν ἔφη πρὸς αὐτὸν μετὰ πανουρ-

1—5 Theod. Lect. cf. Cram. II, 95, 1 Theoph. p. 62, 33 Leo
 p. 92, 6 Polyd. p. 352. — 8—11 *ib.* cf. Cram. II, 95, 15 Theoph.
 p. 41, 32 Polyd. p. 338 *fin.* — 12—15 *ib.* cf. Exc. Bar. Theoph.
 p. 63, 14. — 15—p. 539, 9 Theodoret. Hist. eccl. IV, 11.

2 κατέλιπεν A καταλειπών P. — 4 βαρδισιάνου A βαρδη-
 σιανού EG βαρδισιανού R. — προσεπισπάσθαι BFP (ἀντισπά-
 σασθαι Cram. Polyd.). — 7 αὐτὸν] τοῦτον F om. N. — 9 ἀπὸ τοῦ
 τόπου τοῦ ἁγίου κρανίου FR. — 12 μεσσαλιανοί DFL μασσαλιανοί
 ER μασαλιανοί B. — ἐσχίται BFLP ἐσχίται N ἐσχίται AC. —
 13 ἀδελφίου LNRV ἀδελφειοῦ B. — δαδῶη BV δαδῶν C δαδῶν G.
 — σάββα BRV. — 15 ταύτην αἵρεσιν N. — 16 ἐπίσκοπος ἀν-
 τιοχείας L ἐπίσκοπος om. P. — 17 συναθροίσας δῆθεν V δῆθεν
 om. R. — ἐξαρνούμενος V ἐξαρνούμενοι R. — 18 τὸν om. FR.

5—8 *sic in P*: ἐκβιασθεῖς δὲ καὶ διάκονος γενόμενος οὐ
 κατεδέξατο μεῖζόν τι γενέσθαι διὰ πολλὴν μετριοφροσύνην.
 (*Eadem fere Cram. Polyd.*). — 15 ἀφ' ὧν ὡς φησὶ κάλιν θεο-
 δῶρητος, ὁ θεῖος φλαβιανὸς P.

γίας· ἡμεῖς μὲν, ὧ πρεσβύτερα, τὸν πλείω βεβιωκότες βίον ἀκριβέστερον καὶ τὴν ἀνθρωπείαν ἐμάθομεν φύσιν καὶ τὰ τῶν ἀντιπάλων δαιμόνων ἔγνωμεν εὖ μάλα μηχανήματα, πείρα δὲ καὶ τὴν τῆς χάριτος ἐδιδάχθημεν χορηγίαν. οὗτοι
 410 M. 5 δὲ νέοι ὄντες καὶ τούτων οὐδὲν ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι πνευματικωτέρων ἀκοῦσαι λόγων οὐ φέρουσιν. οὐκοῦν εἰπέ μοι, πῶς φατε καὶ τὸ ἐναντίον πνεῦμα ὑποχωρεῖν καὶ τοῦ παναγίου πνεύματος τὴν χάριν ἐπιφοιτᾶν διὰ τῆς ὑμετέρας εὐχῆς καὶ ἐπιτηδεύσεως; ὁ δὲ τοῖς λόγοις τούτοις κατα-
 10 θελχθεὶς ἐξήμεσεν ἅπαντα τὸν κεκρυμμένον ἴον καὶ ψυχοφθόρον καὶ φησιν· οὐδεμίαν μὲν ἐκ τοῦ βαπτίσματος ἴσμεν ὠφέλειαν τοῖς ἀξιουμένοις ἐγγίνεσθαι, μόνην δὲ τὴν σπουδαίαν εὐχὴν τὸν ἔνοικον καὶ συνουσιωμένον δαίμονα ἐξελαύνειν· ἔλκειν γὰρ ἕκαστον τῶν τικτομένων ἐκ τοῦ προ-
 15 πάτορος ὡσπερ τὴν φύσιν οὕτω δὴ καὶ τὴν τῶν δαιμόνων δουλείαν, ἣν ὑπὸ τῆς σπουδαίας εὐχῆς ἐλευνομένων ἐπιφοιτᾷ λοιπὸν τὸ πανάγιον πνεῦμα ὁρατῶς καὶ αἰσθητῶς καὶ τὴν οἰκείαν παρουσίαν φανερότατα σημαῖνον. καὶ τὸ μὲν σῶμα τῆς ἐμπαθοῦς κινήσεως εὐθὺς ἐλευθεροῦται παντελῶς, ἡ δὲ
 20 ψυχὴ τῆς ἐπὶ τὰ χεῖρα τροπῆς τέλειον ἀπαλλάττεται, ὡς μηκέτι δεῖσθαι λοιπὸν μήτε νηστείας πιεξούσης τὸ σῶμα μήτε διδασκαλίας χαλινούσης τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ πάσης ἐνεργείας πονηρᾶς καὶ ἐνθυμήσεως. οὐ μόνον δὲ τῶν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ὁ τοιοῦτος ἀπαλλάττεται παθῶν
 25 αἰσχρίστων καὶ σκιρτημάτων, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα σαφῶς προβλέπει καὶ τὴν ἀγίαν τριάδα ὀφθαλμοφανῶς θεωρεῖ καὶ

1 πλείον R πλείονα L. — 5 οὐδὲν ἀκριβῶς PV Theod. ἀκριβῶς οὐδὲν rell. — πνευματικώτερον—λόγον FRV. — 8 ὑμετέρας BEFLP et D sed m. 2 ut vid. corr. ἡμετέρας ACNV et recc. quidam ὑμέρας (sic) recc. alii. — 17 πανάγιον ABP Theod. ἄγιον rell. — 18 σημαίνων AGLN.

16 δουλείαν λέγωμεν P (Theod. ἔλεγεν post τικτομένων v. 14 ins.). — 25 σαφῶς τὰ μέλλοντα P Theod. — 26 ἀγίαν] θείαν P Theod.

θεολογίας καὶ θείων μυστηρίων ἀξιοῦται. οὕτως ὁ θεῖος Φλαβιανὸς τὴν δαιμονιώδη καὶ μυσσαρωτάτην αἵρεσιν ἀνορύξας καὶ γυμνώσας ἔφη πρὸς τὸν δυσσεβέστατον γέροντα· πεπαλαιωμένε κακῶν ἡμερῶν, ἤλεγξέ σε τὸ σὸν μαρὸν στόμα, καὶ οὐκ ἐγώ, καὶ τὰ σὰ διεφθαρμένα καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη 5 κατὰμαρτυροῦσί σου. φανερωθείσης δὲ τῆς σατανικῆς καὶ βδελυρᾶς ἀπάτης καὶ νόσου ταύτης, τῆς μὲν Συρίας ἐξηλάθησαν, εἰς δὲ τὴν Παμφυλίαν ἐχώρησαν καὶ ταύτην τῆς λώβης ἐπλήρωσαν.

[γ'. Περὶ Ἰουλιανοῦ.]

10

Μετὰ δὲ Κωνσταντίον ἐβασίλευσεν Ἰουλιανὸς ὁ παραβά- 443 M. τῆς ἔτη δύο ἡμισυ. ὃς κατὰ συγχώρησιν θεοῦ παραλαβὼν τὴν βασιλείαν ἐποιεῖ καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα οἱ τοῦτον κινοῦντες ἐθεραπεύοντο δαίμονες. ὄθεν οἱ τῶν εἰδώλων ὑπασπισταὶ ἀναθαρρήσαντες ἀνέφξαν μὲν τοὺς τῶν εἰδώλων σηκοὺς καὶ 15 τὰς μυσσαρὰς ἐπετέλουν τελετάς, τοὺς δὲ θείους ναοὺς κατέστρεφον καὶ τοὺς χριστιανοὺς δεινῶς ἐμάστιζον. ἐφ' ὧν χρόνων καὶ Πορφύριος ὁ Τύριος ὑπάρχων πολλὰ κατὰ τῆς πίστεως ἡμῶν ἐκμανεῖς ἐλύσθησεν. χριστιανὸς γὰρ γενόμε- 444 M. νος καὶ τυπτηθεὶς ὑπὸ τινος χριστιανοῦ ἐν Παλαιστίνῃ θυ- 20 μωθεὶς μετέηλθε πάλιν εἰς τὸν ἑλληνισμόν ὁ ταλαίπωρος καὶ κατὰ τῆς πίστεως ἐδογματίσεν.

Ὅποια τοίνυν καὶ ὅσα κατ' ἐκείνον ἐτόλμησεν τὸν καιρὸν οἱ τοῦ δυσσεβοῦς ὁμόφρονες πάμπολλα μὲν ἔστι καὶ

12—14 Theod. Lect. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 46, 17. — 14—17 Theodoret H. eccl. III, 6. — 17—22 Theod. Lect. cf. Gram. II, 96, 32 Exc. Bar. Theoph. p. 52, 7. — 23—p. 540, 8 Theodoret. H. eccl. III, 7.

2 μυσσαρωτάτην καὶ δαιμονιώδη RV. — ὀρύξας D ἀναρ- ρήξας P (διορύξας Theod.). — 4 μαρὸν ABP μαρῶτατον rell. (om. Theod.). — 5 καὶ ἀκάθαρτα om. BD. — 13 ὅσοις B Exc. Theoph. — 20 τυπτηθεὶς B Theoph. (sed ἐτυπτήθη Gram. Exc.). — 21 ἐπανῆλθε ABV ἀπήλθε R. — 24 εἰσι BPR.

4 πολλῶν κακῶν ἡμερῶν P. — 7 ἐξηλάσθησαν P.

συγγραφῆς ἰδίας ἐπιδεόμενα, ἡμεῖς δὲ ἐκ πολλῶν ὀλίγα διηγησόμεθα. ἐν Ἀσκάλωνι μὲν καὶ Γάζῃ ἀνδρῶν ἱερῶν καὶ γυναικῶν διὰ βίου τὴν παρθενίαν ἐπηγγελημένων ἀναρρηξάντες τὰς γαστέρας καὶ κριθῶν ἐμπλήσαντες προύθησαν

5 χολοιοῖς βορᾶν, ὧν καὶ τῶν ἡπάτων καὶ τῶν αἱμάτων ἀπεγεύσαντο οἱ δυσώθυμοι. ἐν δὲ τῇ Σεβαστῇ πόλει τοῦ προδρέμου τὴν θήκην ἀνοίξαντες πυρὶ τε παρέδωσαν τὰ λείψανα καὶ τὴν κόνιν διεσκέδασαν. ἐν δὲ Καισαρείᾳ τῆς Φιλίππου τῇ νῦν Πανεάδι ἀνδριάς ἦν τοῦ κυρίου, ὃν ἡ

10 αἰμόρρους εὐχαριστήριον πρὸ τοῦ οἴκου αὐτῆς ἔστησεν. βοτάνη δὲ τις ἐφύετο ἐν τῇ βάσει, ἐν ἣ ἤ πρότερον ὁ χαλκοῦς ἀνδριάς ἴστατο τοῦ Χριστοῦ πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ἄγνωστος πέλουσα, παντὸς δὲ πάθους ἀλεξητήριος τυγχάνουσα. ὄνπερ ἀνδριάντα Ἰουλιανὸς ὁ ἀσεβῆς καταγαγεῖν πρὸς ἐμπαιγμὸν

15 δῆθεν καὶ συρῆναι προστάξας ἴδιον ἀντ' ἐκείνου ξόανον

445 M. ἴδρυσεν. πῦρ δὲ κατελθὼν οὐρανόθεν τοῦτο κατέκαυσεν. τὸν δὲ γε τοῦ κυρίου ἀνδριάντα ὕψ' Ἑλλήνων τότε συντριβέντα οἱ χριστιανοὶ συλλέξαντες ἐπιμελῶς εἰς ἐκκλησίαν ἀπέθεντο. ὁ δὲ ἐμβρόντητος Ἰουλιανὸς προφανῶς λοιπὸν καὶ

20 ἀναιδῶς κατὰ τῆς εὐσεβείας ὠπλίζετο. καὶ πρῶτον μὲν τὰς

8—18 Theod. Lect. cf. Cram. II, 96, 7 Exc. Bar. Theoph. p. 49, 9. — 19—p. 541, 9 Theod. Hist. eccl. III, 15.

1 δεόμενα B Theod. — 2 διηγησόμεθα LMP. — ἀσκάλωνι (-ώνι AM) ACEM σκάλλωνι P. — 3 ἐπηγγελημένων P ἐπηγγελαιμένων B. — 6 σεβαστηπόλει D σεβαστωπόλει Exc. de virt. σεβαστεία πόλει R. — 7 παρέδωσαν BCELMP et Exc. de virt. lit. corr. παρέδωκαν F. — τὰ δὲ λείψανα RV. — 8 τῆς] τῇ BF. — 14 δυσσεβῆς FRV. — 16 κατελθὼν BLNP.

1 ἡμεῖς δὲ ὀλίγα ἐκ πολλῶν, φησὶ Θεοδώρητος αὐδεις, διηγησ. P. — 2 μὲν γὰρ καὶ P Theod. — 7 τὰ θεῖα λείψανα P. — 10 βοτάνη—13 τυγχάνουσα v. 16 post κατέφλεξεν ins., ἀνδριάντα v. 14 om. P Cram. — 12 τοῦ om. P. — ἀδιάγνωστος P. — 13 πέλουσα om. P Cram. — 14 καταγαγεῖν καὶ πρὸς ἐμπ. δῆθεν συρῆναι προστάξας P Exc. Bar. — 16 κατέφλεξεν P Cram.

ἐν τῇ πόλει καὶ τὰς ἔξωθεν πηγὰς ταῖς μυσαραῖς θυσίαις ἐμόλυνεν, ὅπως ἕκαστος μεταλαμβάνων τοῦ νόματος μεταλαγχάνη καὶ τοῦ μύσους. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν προκειμένα τοῦ μιάσματος ἐνεπίμπλη. περιεραίνοντο γὰρ καὶ ἄρτοι καὶ κρέατα καὶ ὀπώραι καὶ λάχανα καὶ τᾶλλα 5 ὅσα ἐδόδιμα. ταῦτ' οὖν ὄρωντες οἱ χριστιανοὶ ἔστενον μὲν καὶ ὀλοφύροντο ἐπὶ τοῖς γινομένοις, μετελάμβανον δ' ὅμως ἀποστολικῶ νόμῳ πειθόμενοι τῷ φάσκοντι· πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. ἔτι μὴν καὶ ἕτερον ἐξευρὼν κατὰ τῆς εὐσεβείας 10 μηχάνημα καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς καταλόγοις χρυσίον διανεμὼν κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος καθῆστο μὲν αὐτὸς ἐπὶ θρόνου βασιλικοῦ, προύθηκε δὲ παρὰ τὸ ἔθος βωμὸν ἀνθρώπων πλήρη καὶ λιβανωτὸν ἐπὶ τῆς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τραπέζης, καὶ προσέταξε περὶ τῶν τὸ χρυσίον κομιζομένων ἕκαστον πρότερον 15 ἐπιβάλλειν τῷ βωμῷ λιβανωτὸν, εἶτα προσέρχεσθαι καὶ τὸ χρυσίον παρὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ δέχεσθαι. καὶ πρὸς τοῦτοις ἐκέλευσε καὶ ταῖς μυσαραῖς εἰκόσιν αὐτοῦ συγγράφεσθαι Δία καὶ Ἄρεα, καὶ οὕτως ὁ ἀνόσιος ἔσπευδε καταμιάλνειν πάντας. ἐξέθετο δὲ καὶ νόμον ὥστε χριστιανούς μήτε στρα- 20

8 1. Cor. 10, 25. — 10—17 Theod. H. eccl. III, 16. — 17—19 Theod. Lect. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 49, 5 Polyd. p. 376, 2. — 20—p. 542, 3 Theod. H. eccl. III, 8.

2 μεταλαγχάνει BCFLNPR Exc. de virt. — 3 τὰ om. MRV. — 4 ἐνεπίμπλει CLNPV ἐνεπίπλει A ἐνεπίμπλα BF Exc. de virt. ἐνεμπίπλα R ἐμπίπλησι E. — περιεραίνοντο BL. — 7 ὀλοφύροντο (ὄλ. C) CELV ὀλόλυζον R. — 10 ἐξεύρον B ἐξεύρον Exc. de virt. ἐξεύρεν F. — 11 μηχ. τοῖς στρατ. γὰρ B μηχ. τοῖς γὰρ στρατ. R. — 12 καθῆστο — 13 ἔθος om. LM. — 12 καθίστο (-ω BP) ABCFP ἐκάθητο (-ιτο D) DR. — 17 παρὰ] ἐκ AB Exc. de virt. ἀπὸ F. — 19 καὶ ante Ἄρεα om. N. — 20 μήτε στρατεύεσθαι ABP Exc. de virt. μὴ στρατ. tell.

7 ὀλοφ. βδελυττόμενοι τὰ γινόμενα P Theod. — 8 νόμῳ πειθ. πᾶν γὰρ φησι τὸ P Theod.

448 M. τεύεσθαι μήτε ποιητικῶν ἢ ῥητορικῶν ἢ φιλοσόφων μαθημάτων ἐκπαιδεύεσθαι. ἐκ γὰρ τῶν ἡμετέρων, φησί, καθοπλιζόμενοι γραμμάτων τὸν καθ' ἡμῶν ἀναδέχονται πόλεμον.

Ὁν Γρηγόριος ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος εὖ μάλα στηλιτεύων φάσκει· σὸν τὸ ἐλληνίζειν, εἰπέ μοι; τί δέ; οὐ Φοινίκων τὰ γράμματα, ὡς δέ τινες τῶν Αἰγυπτίων ἢ τῶν ἐπὶ τούτων σοφωτέρων Ἑβραίων, οἳ καὶ πλαξί θεοχαράκτοις ἐγγραφήναι τὸν νόμον παρὰ θεοῦ πιστεύουσιν; σὸν τὸ ἀττικίζειν; τὸ ἀριθμεῖν δὲ καὶ λογίζεσθαι δακτύλοις μέτρα τε καὶ σταθμὰ 10 οὐκ Εὐβοίαν; εἶπερ Εὐβοιεύς ὁ Παλαμήδης ὁ πολλῶν εὐρετής καὶ διὰ τοῦτο ἐπιφθονός. σὰ τὰ ποιήματα; τί δέ; οὐ τῆς γραφῆς μᾶλλον ἐκείνης, ἢ τὸν ὄμιον σεισθεῖσα παρά τινος συντόμως, ὡς λόγος, εἶτα ἐνυβρίζουσα τῷ σφοδρῷ τῆς ὀργῆς ἔπος ἐφθέγγετο, καὶ τοῦτο ἀρέσαν τῷ νεανίᾳ λαῶν 15 καὶ φιλοπονώτερον μετρηθὲν τὴν θανμασίαν σου ταύτην ἐδημιούργησε πόλιν; αὐτὸ δὲ πόθεν σοι τὸ μυεῖσθαι καὶ μυεῖν καὶ θρησκεύειν; οὐ παρὰ Θρακῶν; καὶ ἡ κλήσις πειδέτω σε. τὸ θύειν δὲ οὐ παρὰ Χαλδαίων, εἴτ' οὖν Κυπρίων; τὸ δὲ γεωμετερεῖν οὐκ Αἰγυπτίων; τὸ δὲ μαγεύειν 20 οὐ Περσικόν; τὴν δὲ ὄνειρων μαντικὴν τίνων ἢ Τελμησεῶν ἀκούεις; τὴν οἰωνιστικὴν δὲ πόλων; οὐκ ἄλλων ἢ Φρυγῶν τῶν πρώτων περιεργασαμένων ὄρνιθων πτήσιν τε καὶ κινή-

4—p. 543, 7 Greg. Naz. Or. IV in Julian. I cp. 107—109. Migne Tom. 35, 641 C ex Anastasii Sin. Quaest. 65 Migne Tom. 89, 680 C.

1 ποιητικὸν ἢ ῥητορικὸν ABC. — φιλοσοφικῶν μαθ. F φιλόσοφον μάθημά τι B. — 9 σταθμὰ F Greg. στάθμια CB et A sed corr. ex στάθμα. στάθμα rell. (στάθμας Anast.). — 16 αὐτὸς CR. — 17 μύειν BFMR. — 20 ὄνειρομαντικὴν (m. 1 ex -ματικὴν P) PR (δι' ὄνειρων μαντικὴν Greg.). — τελμησεῶν m. 2 ut vid. ex τελμησαίων B τελμισαίων R τελμισίων F τελμεσαίων M. — 22 τῶν πρώτων CFP et recc. quidam (Greg. Anast.) τῶν πρώτως V τὸν τρόπον B τῶν πρώτων rell. — ὄρνιθων om. EFN.

1 ποιητικῶν καὶ ῥητορικῶν καὶ φιλοσοφουμένων λόγων μανθάνειν P (φιλοσόφων μεταλαγχάνειν λόγων Theod.).

ματα. καὶ ἵνα μὴ μακρολογῶ, πόθεν σοι τὸ καθ' ἕκαστον; οὐχ ἔν ἐξ ἑκάστων; ὧν ἀπάντων εἰς ταὐτὸ συνελθόντων ἔν δεισιδαιμονίας μυστήριον συνέστη. τί οὖν; δεξόμεθα, πάντων ἀποχωρησάντων εἰς τοὺς πρώτους εὐραμένους, μηδὲν ἕτερον ἔχειν πλὴν τῆς κακίας καὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον ταύτης ^{5 447 M.} καινοτομίας. ἡ γὰρ τοῦ λόγου δύναμις τοῖς μὲν ἐπιεικέσιν ὄπλον, τοῖς δὲ μοχθηροῖς κέντρον κακίας γίνεται.

Καὶ μέντοι καὶ τοὺς Ἰουδαίους κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐξοπλίζων ἤρετο τούτους· διὰ τί θύειν τοῦ νόμου κελεύοντος οὐ θύετε; τῶν δὲ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν καὶ τὴν ¹⁰ ἐκεῖσε περιγεγραμμένην αὐτῶν λατρείαν προβαλλομένον, ἀντίκα προσέταξεν ὁ θεομάχος ἀνεγείραι τὸν κατ' ὄργην καὶ γνώμην θεοῦ ναὸν καταλυθέντα. καὶ τοῦτο μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἀκούσαντες ἅπασιν τὰ προστεταγμένα τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ὁμοφύλοις ἐδήλωσαν. καὶ οἱ μὲν πανταχόθεν συνέτρι- ¹⁵ χον καὶ χρήματα καὶ προθυμίαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ προεισφέροντες, ὁ δὲ συναπέστειλεν αὐτοῖς καὶ ἄρχοντα καὶ πολλὴν ὑπηρεσίαν καὶ συνδρομὴν. σκαπάνας γὰρ καὶ ἄμμας ἀργυρᾶς κατασκευάσας συνέπεμψε τοῖς ἀντιθέοις Ἰουδαίοις. καὶ ἐπεὶ ὀρύττειν ἤρξαντο καὶ τὸν χοῦν ἐκφέρειν ²⁰ πολλαὶ μυριάδες, ἐξαπλῆνης ἄνεμοι φαργαῖοι βλαιοὶ τε καὶ στρόβιλοι πνεύσαντες ἀθρόως ἅπαντας διεσκέδασαν. ἐκείνων δὲ μεμνηνῶτων ἔτι καὶ τῇ θείᾳ μακροθυμίᾳ μὴ σωφρονιζομένων, ἀλλὰ τοῦ ἔργου πάλιν ἀπτομένων, πρῶτον μὲν σεισμὸς ἐγένετο μέγιστος καὶ φοβερώτατος, ἔπειτα δὲ πῦρ ²⁵

8 — p. 544, 8 cf. Theodoret. H. eccl. III, 20.

2 εἰς ταὐτὸ BFP εἰς ταὐτὸν A εἰς αὐτὸ tell. — 7 ὄπλον εἰς ἀρετὴν N e conl. ἀρετῆς ὄπλον Anast. — 13 καταλυθέντα ναὸν FL. — 19 ἄμμας C ἄσμας M ἄμας rec. quidam. — ἀντιθέτοις A om. L. — Ἰουδαίοις om. EFGN. — 20 ἐκφορεῖν F Theod.

7 γινώσκειται P. — 12. 13 ὄργην θεοῦ καὶ γνώμην P. — 20 ἐπεὶ οὖν (om. καὶ) P.

ἐκ τῶν ὀρυττομένων θεμελίων ἀναδραμόν τοὺς πλείστους κατέκαυσεν. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν νύκτα καὶ τὴν μετ' αὐτὴν ὄψθη ἐν τῷ οὐρανῷ τοῦ σταυροῦ τὸ σχῆμα πᾶσαν φωτοειδῶς καταυγάζον τὴν γῆν ἐκελυην. ἄπερ οἱ ματαιόφρονες
 5 θεασάμενοι καὶ τὴν κατ' αὐτῶν θεομηνίαν ἐναργέστερον ἐπ-
 448 M. αἰσθόμενοι πρὸς τὰ ἴδια μετ' αἰσχύνης ἀπέδρασαν. ὁ δὲ βαρυσκάρδιος Ἰουλιανὸς ταῦτα μεμαθηκῶς παραπλησίως καὶ αὐτὸς τῷ Φαραῷ τὴν καρδίαν ἐσκήρυνεν.

Μετὰ δὲ ταῦτα Πέρσαι κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐξελθόντες
 10 γῆς, ἔδοξεν αὐτῷ τούτοις ἀντιπαρατάξασθαι, καὶ τοὺς μάν-
 τεις ἐπερωτήσας, ἐκέλευον καὶ ὑπισχυοῦντο τὴν νίκην αὐτῷ
 ὡς παρὰ τῶν δαιμόνων εἰληφότων. ὕθεν καὶ χρησμὸν τῷ
 δυσσεβεῖ ἐπανεγίνωσκον ἔχοντα οὕτως· νῦν δὲ πάντες ὠρ-
 μήθημεν θεοὶ νίκης τρόπαια κομίσασθαι παρὰ θηρὶ ποταμῷ.
 15 τῶν δ' ἐγὼ ἡγεμονεύσω θούρος πολεμόκλονος Ἄρης. τού-
 τοις πεισθεῖς ὁ πεφρακισμένος καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ
 δυσδιήγητα κατὰ χριστιανῶν ποιήσας καὶ ἄλλα πλείονα ποι-
 εῖν μετὰ τὸν πόλεμον καὶ τὴν νίκην ἐπαγγειλάμενος κατὰ
 Περσῶν ἐκίνησε καὶ διαβὰς τὸν ὀρίζοντα ποταμὸν ἀπὸ τῆς
 20 Περσῶν τῇ Ῥωμαίων χώρᾳ καὶ ὑπὸ τινος ἀπατηθεὶς Περ-
 σικοῦ νεανίσκου λέγοντος ὡς ἐν τρισὶν ἡμέραις παραδώσειν

9—15 cf. Theodoret. H. eccl. III, 21. — 16—18 Theod. Lect. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 52, 80. — 18—19 cf. Theodoret. III, 25, 1. — 20—p. 545, 8 cf. Sozom. H. eccl. VI, 1, 10?

1 ἀναδραμών ABFMPV et recc. quidam. Lit. corr. in P. — 1. 2 κατέκαυσε τοὺς (τοὺς om. R) πλείστους RV. — 4 καταυγάζων ABLMR. — 9 κατὰ τῆς Ῥωμαίων — γῆς BFNV κατὰ τὴν Ῥωμ. — γῆν ACELR κατὰ Ῥωμαίων P. — 11 αὐτῷ post ἐκέλευον ins. FR om. P Theod. — 12 εἰληφότα B εἰληφότες F. — 13 οὕτως] ταῦτα AB. — 14 θηρὶ BCDFL θῆρὶ M. — 15 θούρος ALP θούρος C κουθούρος s. κοθούρος R. — 20 τὴν — χώραν R.

2 ἐνέπρησεν P Theod. — 3 φωτωειδῶς πᾶσαν P. — 12. 13 εἰληφότων χρησμὸν οὕτως ἔχοντα (rell. om.) P. — 16. 17 καὶ δυσδιήγητα om. P Theoph. Exc. — 20 χώρᾳ] ἡγεμονίᾳ P Theod.

αὐτῷ τὴν Βαβυλῶνα, καὶ μὴ χρῆζειν πολλῶν ἀναλωμάτων, εὐθύς τὰς μὲν τὴν τροφὴν τοῦ λαοῦ κομιζούσας ναῦς ἐνεπύρισεν, αὐτὸς δὲ διὰ γῆς ἀπήει δυσβάτου ποδηγούμενος ὑπὸ τοῦ ἀπατεῶνος Πέρσου· ὃς ἐξαίφνης ἀποδράσας κατέλιπε τὸν εὐρίπιστον καὶ κουφότατον πλανώμενον μετὰ τοῦ 5 λαοῦ καὶ τρυχόμενον ὑπὸ τε τῆς ἐρημίας καὶ τῆς τῶν τροφῶν ἀπορίας. τοσαύτη γὰρ ἔνδεια περιέσχεν αὐτούς, ὥς καὶ ἵππων καὶ ἡμιόνων ἀπογεύσασθαι. πλανώμενος οὖν ὁ λαὸς καὶ σφόδρα διαφθειρόμενος εὔρον ἐξάπινα κείμενον τὸν θεήλατον. ἐξ ἀφανοῦς γὰρ ἀκόντιον φέρεται κατ' αὐτοῦ 10 καὶ διὰ τοῦ βραχίλους εἰς τὴν πλευρὰν διαδραμὸν εἰσέδου· ἐξ ἧς πληγῆς τὸν βλον κατέστρεψεν, ἀδήλου τοῦ ἀνελότος αὐτὸν γενομένου. καὶ τὸν μὲν τὴν δικαίαν ἐκείνην ἐπενεγκόντα πληγὴν οὐδεὶς ἔγνω μέχρι καὶ τήμερον. ὅμως δέ, 419 M. εἴτε ἄνθρωπος εἴτε ἄγγελος τοῦτο δέδρακεν, τοῦ θεοῦ νεύ- 15 ματος ὑπηρετῆς γέγονεν. ἐκείνον δὲ φασὶ δεξάμενον τὴν πληγὴν εὐθύς πληῖσαι τὴν χεῖρα τοῦ αἵματος καὶ ῥίψαι εἰς τὸν ἀέρα καὶ φάναι· ἐνίκησας, Γαλιλαῖε, ἐνίκησας. καὶ ἀνακομισθὲν τὸ μισθὸν αὐτοῦ σῶμα ἐν Ταρσῶ καὶ ταφὴν ἀνεβράσθη ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἀπερρίφη, καθὼς ἔφη πάλιν Γρη- 20 γόριος ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος· μικρὸν γὰρ τὸ ἐν μέσῳ καὶ Πέρσαις μὲν ἡ δίκη δοῦσα τὸν ἀλιτήριον ἐκεῖ δικάζει καὶ νεκρὸν ἐπανάγει μηδὲ ἐλεούμενον, ὥς δ' ἐγὼ τινος

8—10 cf. Theodoret. III, 25, 5. — 10—13 cf. Socrat. H. eccl. III, 21, 12. — 13—18 cf. Theodoret. III, 25, 6. — 18—19 cf. Socrat. III, 26, 1. — 20—p. 546, 3 Greg. Naz. Or. XXI cp. 33 Migne Tom. 85, 1121 A.

11 διαδραμῶν (-μῶν CFM) ACFNPRV. — 14 οὐδεὶς — 17 πληγὴν om. M. — 15 εἴτε ἄγγελος εἴτε ἄνθρωπος DF εἴτε ἄνθρωπος εἴτε ἄγγελος εἴτε ἄνθρωπος G. — 19 τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ μισθὸν BL. — 20 καὶ ἔφη πάλιν CENR καὶ πάλιν ἔφη L. — 22 ἀλιτήριον ACFNP. — 23 ὥς—p. 546, 1 προσλαμβανόμενον om. FR. — δὲ ἐγὼ CENV.

20. 21 Γρηγόριος. φησὶ γὰρ· μικρὸν τὸ ἐν μ. P.

ἤκουσα μηδὲ τῷ τάφῳ προσλαμβανόμενον, ἀλλ' ὑπὸ τῆς σεισθείσης δι' αὐτὸν γῆς ἀποσειόμενος καὶ ἀναβρασσόμενος, προοίμιον οἶμαι τῆς ἐκειῦθεν κολάσεως.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφωράθησαν αἱ τῆς ἐκείνου γοητείας
 5 μαγγανεῖαι. ἐν μὲν γὰρ τῇ Περσίδι τυγχάνων πέμπτας δαί-
 μονα πρὸς τὴν δύσιν πρὸς τὸ ἐνεγκεῖν αὐτῷ ἐκειῦθεν ἀπό-
 κρισιν διὰ τάχους, ἐκωλύθη τῆς πρόσω πορείας ὑπὸ τινος
 μονάζοντος ἐπὶ ἡμέρας δέκα, καὶ μὴ δυνάμενος ὁ δαίμων
 προβῆναι πάλιν πρὸς τὸν Ἰουλιανὸν ὑπέστρεψεν. ὁ δὲ τὴν
 10 αἰτίαν τῆς βραδυτήτος ἐρωτήσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ δαίμων·
 καὶ ἐβράδυνα καὶ ἄπρακτος ἐπανῆλθον. ἐκδεχόμενος γὰρ
 Πούπλιον μονάζοντα, εἴ πως παύσῃται τῆς προσευχῆς, καὶ
 μὴ πανσαμένου αὐτοῦ ἡμέρας ἰ', διεκώλυσέ με ποιῆσαι τὸ
 450 M. θέλημά σου. καὶ τοῦτο ἀκούσας Ἰουλιανὸς καὶ ἀγανακτή-
 15 σας σφόδρα προσηπέλλησε μετὰ τὴν ὑποστροφὴν ἐξολοθρεῦ-
 σαι τῶν μοναχῶν τὸ γένος. ὅπερ μαθὼν τις τῶν μεγιστά-
 νων αὐτοῦ καὶ θαυμάσας ἐπανελθὼν διένειμε τὰ ὑπάρχοντα
 αὐτοῦ πάντα πένησι καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὸν γέροντα καὶ γε-
 νόμενος μοναχὸς δόκιμος πᾶσιν ἔλεγε τὴν ἰσχὺν τῶν μονα-
 20 ζόντων ἦν ἔλαβον κατὰ τῶν σκοτεινομόρφων δαιμόνων.

Ἐν δὲ Κάραις τῇ παρὰ τοῦ Κάρου βασιλείῳ κτισθείσῃ
 πόλει τὴν πρὸς Πέρσας ποιούμενος πορείαν εἰσελθὼν καὶ

4—5 cf. Theodoret. H. eccl. III, 26, 1. — 21—p. 547, 9 cf. Theodoret. H. eccl. III, 26; 27.

2 ἀποσειόμενον καὶ ἀναβρασσόμενον V Greg. — 6. 7 ἀπό-
 κρισιν διὰ τάχους ἐκειῦθεν N. — 8 ἐπὶ om. BM. — 10 αὐτῷ om.
 FR. — 12 παύσεται BV. — 16 τὸ τῶν μοναχῶν γένος B τὸ
 γένος τῶν μοναχῶν L. — 18 αὐτῷ BL. — πάντα om. ABLN. —
 19 μοναχὸς δόκιμος ABP δόκιμος μοναχὸς rell. — 21 κάρεις
 CNP. — τοῦ ante Κάρου om. ABL post Κάρου ins. B.

6 δύσιν ἐκειῦθεν ἀπόκρισιν ἐνεγκεῖν αὐτῷ διὰ P. — 10. 11 ἐρω-
 τήσας ἐφη· καὶ ἐβράδυνα P. — 12. 13 καὶ μὴ πανσάμενος ἡμ. ἰ' P.
 — 19 ἔλεγε πᾶσι τὴν κατὰ τῶν δαιμόνων ἰσχὺν τῶν μοναζόντων
 (om. ἦν — δαιμόνων) P.

ἔν τινι καταδύσει θυσίας ἀκαθάρτους ἐπιτελέσας κλειῖθρα
 καὶ σήμαντρα ταῖς θύραις ἐπέθηκε καὶ φύλακας ἐπέστησεν.
 ἦν περ ἀνοβξαντες μετὰ τὴν ἐκείνου πτώσειν εἶθρον γύναιον
 ἐκ τῶν τριχῶν κρεμάμενον καὶ ἐκτεταμένον ἔχον τὰς χεῖρας,
 ἧς ἀνασχίσας ὁ ἄσπλαγγνος τὴν γαστέρα τὴν κατὰ Περσῶν 5
 δῆπουθεν ἔγνω διὰ τοῦ ἥπατος νίκην. ἐν δὲ Ἀντιοχελᾷ
 πολλὰς μὲν κιβωτοὺς ἐν τοῖς βασιλείοις κεφαλῶν ἀνθρώπων
 πεπληρωμένας, πολλὰ δὲ φρέατα νεκρῶν σωμάτων εἶθρον
 πεπλησμένα. καὶ γὰρ μυρίας μὲν γυναικῶν ἐν γαστρὶ ἐχού-
 σαι ἀνατεμῶν καὶ ἐν τοῖς ἐμβρύοις ἥπατοσκοπούμενος καὶ 10
 πολλὰ παιδία κατασφάζας ὑπὸ τὰ εἶδωλα κατῶρυξεν ὁ φι-
 λειδωλος Εἰδωλιανός. πολλὴν δὲ καὶ ἄλλην λογικὴν ἀγέλην
 ἐκ ποικίλων ἡλικιῶν διαφόροις ὑπέβαλε θανάτοις ἐπ' ὀνό-
 ματι Ποσειδῶνος καὶ τῶν λοιπῶν δαιμόνων ὁ δαιμονιώδης
 καὶ θεομίσητος, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἵππους λευκοὺς τε καὶ 15
 πυρροὺς ἔθνευ, τοὺς μὲν τῷ ἡλίῳ, τοὺς δὲ τῷ πυρὶ καὶ τοῖς
 ἀνέμοις, καὶ πρὸς τοῦτοις κύναις καὶ πιθήκους καὶ κόρακας
 καὶ πᾶν σχεδὸν ἑρπετῶν εἶδος καὶ τετραπόδων θηρίων τε
 καὶ τῶν ἄλλων πτηνῶν καὶ νηκτῶν οὐ διέλειπε κατασφάτ-
 των καὶ τελετὰς παντοίας ἐπινοῶν, πλείους καὶ χεῖρους τῶν 20
 παρ' Ἑλλήσι νενομισμένων πρὸς τὸ πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ 451 M.
 ἐλληνίσαντας ὑπερακοντίσαι, διὰ τῶν τοιούτων οἰόμενος ὁ
 ἄθεος ἀποθεωθῆναι καὶ θεὸς νομισθῆναι. τοιαῦτα τῶν
 δυσωνύμων θεῶν καὶ δαιμόνων ἀκαθάρτων τὰ ἐπιτάγματα
 καὶ μαντεύματα καὶ τοιαῦτα τοῦ ματαιόφρονος καὶ θεηλά- 25

4 κρεμμάμενον BFLV κρεμώμενον P. — καὶ om. NP. —
 ἐκτεταμένον LV ἐκτεταμένας (-αμμένας B) BFM. — 11 φιλεί-
 δονος L φιλήδονος BR. — 16 πυρροὺς AELMV. — 18 εἶδος]
 γένος MV. — 19 διέλιπε BFLRV διελλίμπανε P. — 20 παν-
 τοίλους AL. — 21 τὸ om. AB. — 25 ματαιόφρονος καὶ θεηλάτου
 ABP ματαιόφρ. καὶ ἀποστάτου F ματαιόφρ. καὶ ἀποστάτου καὶ
 θεηλάτου CEGLNV ματαιόφρ. καὶ θεηλ. καὶ ἀποστάτου R.

3 ἡθρον P. — 15 καὶ θεομίσητος om. P. — 24 καὶ δαι-
 μωνων ἀκαθάρτων om. P.

του τὰ ἀποτελέσματα. καὶ τούτων μὲν ἡ ψευδομαντεία τε καὶ ἀπάτη πεφώροται, ἐκεῖνος δὲ τῇ τούτων πλάνῃ δεδολωμένος τέθνηκε ψυχῇ καὶ σώματι ἐτῶν ὑπάρχων λ', καὶ ἐξέλειπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ καὶ τὰ ἔτη αὐτοῦ
 5 μετὰ σπουδῆς, καὶ ἀπώλετο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ. πολλὴν γὰρ ἀδικίαν καὶ ἀνομίαν εἰς τὸ ὕψος ὄντως ἐλάλησεν, καὶ ἔθετο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ διῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς γέγραπται. καὶ πάνδεινα καὶ
 10 δυσεξήγητα πράξας καὶ πάνυ μεγαλαυχήσας τὴν ἑαυτοῦ προτέραν πίστιν καὶ τάξιν μὴ τηρήσας πέπτωκε πτώμα ἐξαίσιον καὶ δυσδιήγητον, ὥσπερ καὶ ὁ τοῦτον ἀπατήσας καὶ ἀπολέσας παγκάκιστος διάβολος.

[δ'. Περὶ Ἰωβιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Ἰουλιανὸν ἐβασίλευσεν Ἰωβιανὸς μῆνας η'. μετὰ
 15 τὴν Ἰουλιανοῦ σφαγὴν μόλις ποτὲ προῶν ἡμῖν βασιλεῖον τὸ Ἰωβιανοῦ ἀνενεώθη. οὗτος γὰρ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καιρῷ βασιλεὺς καὶ ὁμολογητὴς καὶ τῆς κακῶς ἐπενεχθείσης πλάνης ὠθητῆς ἀπεφάνθη. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς ὄπλοις ὁ στρατὸς ἐτύγγανεν, καὶ ὁ βάρβαρος ἐπέκειτο, οἱ ἡμέτεροι στρα-

3 Psalm. 77 (78), 33. — 5 Psalm. 72 (73), 19. — Psalm. 72 (73), 8. — 14—p. 549, 18 Rufin. Hist. eccl. II, 1.

4 ἐξέλειπον ACN. — 6 ἀδικίαν καὶ ἀνομίαν ABP ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν coll. — ὄντως] οὗτος A om. BFR. — 9 δυσδιήγητα P δυσδιεξήγητα B. — 10 τάξιν καὶ πίστιν ABV. — 11 καὶ ἀπολέσας παγκάκιστος om. FP. — 14 Ἰουβιανὸς F Ἰοβιανὸς ER et sic deinceps. — μετὰ γὰρ τὴν BF μετὰ δὲ τὴν M. — 18 ὄλοφρευτῆς B διορθωτῆς F. — ἀπεφάνη AB.

1 τε om. P. — 3 καὶ οὕτω λοιπὸν ἐξέλειπον P. — 10 πτώμα ἐξαίσιον καὶ δυσδιήγητον om. P. — 12 Alia sequuntur in P tertio volumini servanda, cui inseretur etiam codicis P de Joviano Valentiniano Valente Theodosio Magno narratio tam diversa diversisque ex fontibus maximam partem hausta, ut nihil fere utilitatis ad textum vulgatum emendandum inde percipere possimus.

τηγοὶ περὶ τῶν ἄκρων βουλευόμενοι πραγμάτων Ἰωβιανῶ
 τὴν ψῆφον δεδώκασιν. ἐκεῖνος δὲ κατασχεθεὶς εἰς τὸ ὑπο-
 δέξασθαι τὰ τῆς βασιλείας σύμβολα πρὸς τὸ στρατόπεδον τὸ
 μολυνθὲν ταῖς Ἰουλιανοῦ ἱεροσυλλαῖς λέγεται εἰρηκέναι μὴ
 δύνασθαι αὐτὸν βασιλεύειν τούτων, ἐπειδὴ χριστιανὸς αὐτὸς 5
 ἦν. τότε πάντες ὁμοίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ φωνῇ ἀποκρινασθαι 452 M.
 λέγονται ὅτι· καὶ ἡμεῖς χριστιανοὶ ἐσμεν. πρὶν δὲ ἀκοῦσαι
 ταύτην τὴν φωνὴν οὐκ ἠνέσχετο ἐφησυχάσαι τῷ δέξασθαι
 τὴν βασιλείαν. τοιγαροῦν εὐθὺς αὐτῷ θεϊὰ τις φιλανθρω-
 πία παρεγένετο, καὶ παρ' ἐλπίδα πᾶσαν, συγκειμένων τῶν 10
 ἡμετέρων πανταχόθεν παρὰ τῶν πολεμίων, καὶ μηδεμιᾶς
 εὐχερείας αὐτοῖς οὐσης τοῦ διαφυγεῖν, ἄφνω πρεσβευταὶ
 πεμφθέντες παρὰ τῶν βαρβάρων παραγίνονται καὶ ἔξαιτου-
 σιν εἰρήνην, καὶ τῷ στρατοπέδῳ ἤδη ὑπὸ τοῦ λιμοῦ κατανα-
 λωθέντι τροφὰς καὶ τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ λοιπὰ συναλλάττειν 15
 ἐπαγγέλλονται καὶ πάσῃ φιλανθρωπία τὴν ἡμετέραν διορ-
 θοῦσθαι προπέτειαν. κθ' δὲ συνθέμενος ἔτεσιν εἰρήνην εἰς
 τὴν Ῥωμαίων ἐπανῆλθε γῆν σὺν τοῖς στρατεύμασιν. ἠναγ-
 κάσθη δὲ καὶ τὴν Νίσιβιν πόλιν μεγίστην οὖσαν Πέρσαις
 παραχωρήσαι. οὗτος πολλὴν τῶν ἐκκλησιῶν φροντίδα καὶ 20
 ἐπιμέλειαν ποιούμενος τοὺς ἐν ἔξορταῖς ἐπισκόπους ἀνεκαλέ-
 σατο. τῷ δὲ ἱερῷ Ἀθανασίῳ ἐπέστειλε τῆς ἀμωμήτου πύ-

18—20 Theod. L. cf. Theoph. p. 53, 31 Polyd. p. 384, 8. —
 22 — p. 550, 3 Th. L. cf. Theoph. p. 54, 2 Polyd. p. 384, 14.

5 αὐτὸς χριστιανὸς ἦν L ἦν αὐτὸς χριστιανός F. — 6 ἀπε-
 κριθῆσαν λέγοντες C ἀποκριθῆναι λέγοντες (-ται G) R. — 7 καὶ
 om. FLN. — 8 ἐφησυχάσαι τῷ om. C. — τῷ τὸ AENV τοῦ B
 et recc. quidam om. F et recc. alii. — 9 εὐθὺς om. RV. —
 10 συγκλειομένων? cum clausi tenerentur Ruf. — 12 εὐχερείας B
 εὐχαιρίας A εὐεργεσίας CFNRV ἐνεργείας E ἐλπίδος L (facultas
 Ruf.). — οὐσης αὐτοῖς FLN αὐτοῖς om. V. — 17 κθ' — εἰρήνην
 om. C. — συνθεμένοις (συνθέμενοις) ἔτεσιν EN ἔτ. συνθέμενος B
 ἔτ. συνθεμένοις FL. — 19 νισιβην (acc. evan.) A νίσιβην FM
 νησίβην et νησιίβην R Ἰσιβιν B. — 20. 21 ποιούμενος καὶ ἐπιμέ-
 λειαν M καὶ ἐπιμέλειαν om. A. — ἐπισκόπους A Polyd. Theoph.
 ἐπισκόπους πάντας rell. Exc. de virt. — 22 ἀπέστειλε AM et
 recc. nonnulli.

στεως ἔγγράφως αὐτῷ σημεῖναι τὴν ἀκριβειαν. ὅπερ καὶ
πέπραχεν Ἀθανάσιος καὶ γέγραφεν Ἰωβιανῷ ἐπιστολὴν πλήρη
ὀρθοδοξίας. ἀλλ' ὁ οὕτως εὐσεβῆς καὶ θαυμάσιος μετὰ ἡ'
μῆρας τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐν Κιλικίᾳ τετελεύτηκε μέγα
5 πένθος καταλείψας τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ λαοῖς ἅπασιν.

[ε'. Περὶ Οὐαλεντινιανοῦ.]

453 M. Μετὰ δὲ Ἰωβιανὸν ἐβασίλευσεν Οὐαλεντινιανὸς ἔτη ιβ'
ἀναγορευθεὶς ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας. ὅστις ὑπὲρ τῆς
ἡμετέρας πίστεως παρὰ Ἰουλιανοῦ ἐτύγχανε τῆς στρατείας
10 ἐκβληθεὶς. ἀλλ' ἐπλήρωσεν ἐν αὐτῷ ὁ θεὸς ὅπερ ὑπέσχετο
ὑπὲρ τὰ ἑκατονταπλασίονα ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι ἀποδεδωκῶς
αὐτῷ. ἐπειδὴ γὰρ ὑπὲρ τῆς πίστεως τὴν στρατείαν κατα-
λελοίπει, τὴν βασιλείαν ἐδέξατο. οὗτος εἰς τὴν βασιλείαν
κοινωνὸν προσελάβετο μετὰ λ' ἡμέρας τῆς ἑαυτοῦ ἀναγορευ-
15 σεως τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Οὐάλεντα. εἰσελθὼν γὰρ ἐν Κων-
σταντινουπόλει μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκ Πανονίας πόλεως
Κιβαλῆς (ἐκεῖθεν γὰρ ὄρμητο) κοινωνὸν αὐτὸν τῆς βασι-
λείας προσελάβετο, καὶ ἑαυτῷ μὲν τὰ τῆς δύσεως ἐπετέλεστο
μέρη, ἐκείνῳ δὲ τὰ τῆς ἀνατολῆς κατέλειπεν. Οὐάλης δὲ

3—4 Rufin. II, 1. — 8 Th. L. cf. Polyd. p. 386, 3. — 8—
13 Rufin. II, 2. — 13—19 Th. L. cf. Polyd. l. l. — 19—p. 551,
10 Rufin. II, 2.

1 ἔγγράφως αὐτῷ CEF LN RV Pol. Theoph. αὐτῷ ἔγγράφως
AB. — 2 καὶ γέγραφεν — 3 θαυμάσιος om. F. — πλήρη LMV
πλήρης BCDEB πλήρης A. — 3 ὁ οὗτος A οὗτος (om. ὁ) CG
ὁ τοιοῦτος B ὄτος ὁ R. — 7 οὐαλεντινιανὸς ὁ μέγας FV
οὐαλεντιανὸς AD et rec. quidam. — 9 στρατίας CDG στρα-
τιᾶς E. — 10 ἐν αὐτῷ CDEFN RV Ruf. ἐν om. ABLM. —
11 τὰ] τῶν C om. A. — 12 στρατίαν CD στρατιᾶν E. — κατα-
λελοίποι A καταλέλοιπεν V κατέλιπε et κατέλειπε rec. multi. —
14 προσέλαβε B προσεβάλετο E προσβάλετο rec. quidam. — τῆς
αὐτοῦ ἀναγ. FL. — 15 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ABF (τὸν ἴδιον ἀδ.
Pol.). — 16 πανονίας F παιονίας (-ωνίας EL) CELR σπανίας M.
— 17 ὄρμητο ABRV invito Pol. — 19 κατέλειπεν ACFN κατα-
λέλοιπεν L.

συγκροτῶν τοὺς αἰρετικούς εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἰδίων πατέρων ἐπορεύετο. καὶ γὰρ ἐπισκόπους εἰς ἑξορίαν ἔπεμψε καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ μοναχοὺς, Τατιανοῦ τότε ἄρχοντος τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τινὰς εἰς βασάνους ἀγαγεῖν καὶ τῷ πυρὶ παραδοῦναι καὶ πλείστα 5 ἀθέμιτα καὶ ὠμότατα κατὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας μηχανήσασθαι. ταῦτα πάντα μετὰ τὴν τελευταίαν Ἀθανασίου διεπράττετο. ὥσπερ γὰρ θεὸς τινὶ κωλυθεὶς ἀρετῇ καίτοι κατὰ 454 M. τῶν ἄλλων βακχεύων οὐδὲν κατ' ἐκείνου λυπηρὸν ἐτόλμησεν ἀμαρτῆσαι. 10

Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀρθόδοξοι ἐλεεῖσθαι νομισαντες ὑπὸ Οὐάλεντος πρεσβείαν ἔστειλαν πρὸς αὐτὸν ἐν Νικομηδείᾳ τυγγάνοντα πέμψαντες ὀγδοήκοντα ἱερατικούς ἄνδρας, ὧν ἡγοῦντο Θεόδωρος καὶ Οὐρβανὸς καὶ Μενέδημος. οὓς ἅπαντας σὺν αὐτῷ τῷ πλοίῳ ὑπαφθῆναι προσέταξεν, καὶ 15 πάντες σὺν τῇ νηϊ κατεπλέχθησαν, μέχρι Δακιδίων τοῦ πλοίου διαρκέσαντος κἀκεῖσε διαλυθέντος. Οὐάλης πᾶσαν ἐκκλησίαν πορθήσας ἦκε καὶ εἰς Καισάρειαν ἀπὸ ἀνατολῆς κατὰ Βασιλείου κινούμενος, ὅτε καὶ τὰ κατὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐγένετο, καθὼς φησὶν ὁ Θεολόγος Γρηγόριος. Δημοσθένους 20 ἐνὸς τῶν ὀψοποιούντων τῷ Οὐάλεντι ἐν τῇ πρὸς Οὐάλεντα συντυχίᾳ καταδραμόντος Βασιλείου καὶ βαρβαρίσαντος, μικρὸν μειδιάσας ἔφη ὁ διδάσκαλος· ἰδοὺ ἐθεασάμεθα καὶ Δημο-

11—17 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 58, 28 Polyd. p. 898 fin.
— 17—20 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 63, 20 Polyd. p. 414, 11.
— 20—p. 552, 1 Th. L. cf. Cram. Anecd. p. 97, 4 et Exc. Bar. Theoph. p. 63, 24 Polyd. p. 414 fin.

1 τοῖς αἰρετικοῖς BV. — 11 οἱ ἐν κ. CEN οἱ ἐν κ. δὲ BL οἱ δὲ ἐν κ. A καὶ λοιπὸν οἱ ἐν κ. V οἱ οὖν ἐν Exc. de virt. — 14 οὐρβασος AB οὐρβασὸς Exc. cf. Not. ad Theoph. p. 58, 30. — μενέδημος ACV Exc. βενέδημος (-διμος R) FMR. — 16 δακιδίων (δακηδ. M δακεδ. recc. plerique) ACELNRE Exc. δακιβίων BV Suid. v. Οὐάλης. δακίων F. — 17 οὐάλης δὲ BFR ὁ δὲ οὐάλης V. — 18 καὶ om. N. — 19 τὰ om. BCM. — 21 τῶν ὀψοποιῶν τοῦ οὐάλεντος RV. — 22 μικρὸν om. FN.

στεως ἔγγράφως αὐτῷ σηᾶναι τὴν ἀκριβειαν. ὅπερ καὶ
πέπραχεν Ἀθανάσιος καὶ γέγραφεν Ἰωβιανῷ ἐπιστολὴν πλήρη
ὀρθοδοξίας. ἀλλ' ὁ οὕτως εὐσεβὴς καὶ θαυμάσιος μετὰ ἡ'
μῆνας τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐν Κιλικίᾳ τετελεύτηκε μέγα
5 πένθος καταλείψας τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ λαοῖς ἅπασιν.

[ε'. Περὶ Οὐαλεντινιανοῦ.]

453 M. Μετὰ δὲ Ἰωβιανὸν ἐβασίλευσεν Οὐαλεντινιανὸς ἔτη ιβ'
ἀναγορευθεὶς ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας. ὅστις ὑπὲρ τῆς
ἡμετέρας πίστεως παρὰ Ἰουλιανοῦ ἐτύγχανε τῆς στρατείας
10 ἐκβληθεὶς. ἀλλ' ἐπλήρωσεν ἐν αὐτῷ ὁ θεὸς ὅπερ ὑπέσχετο
ὑπὲρ τὰ ἑκατονταπλασίονα ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι ἀποδεδωκὸς
αὐτῷ. ἐπειδὴ γὰρ ὑπὲρ τῆς πίστεως τὴν στρατείαν κατα-
λελοίπει, τὴν βασιλείαν ἐδέξατο. οὗτος εἰς τὴν βασιλείαν
κοινωνὸν προσελάβετο μετὰ λ' ἡμέρας τῆς ἑαυτοῦ ἀναγορεύ-
15 σεως τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Οὐάλεντα. εἰσελθὼν γὰρ ἐν Κων-
σταντινουπόλει μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκ Πανονίας πόλεως
Κιβαλῆς (ἐκεῖθεν γὰρ ὄρμητο) κοινωνὸν αὐτὸν τῆς βασι-
λείας προσελάβετο, καὶ ἑαυτῷ μὲν τὰ τῆς δύσεως ἐπελέξατο
μέρη, ἐκείνῳ δὲ τὰ τῆς ἀνατολῆς κατέλειπεν. Οὐάλης δὲ

3—4 Rufin. II, 1. — 8 Th. L. cf. Polyd. p. 386, 3. — 8—
13 Rufin. II, 2. — 13—19 Th. L. cf. Polyd. l. l. — 19—p. 551,
10 Rufin. II, 2.

1 ἔγγράφως αὐτῷ CEF LN RV Pol. Theoph. αὐτῷ ἔγγράφως
AB. — 2 καὶ γέγραφεν — 3 θαυμάσιος om. F. — πλήρη LMV
πλήρης BCDE R πλήρης A. — 3 ὁ οὗτος A οὗτος (om. ὁ) CG
ὁ τοιοῦτος B οὗτος ὁ R. — 7 οὐαλεντινιανὸς ὁ μέγας FV
οὐαλεντιανὸς AD et rec. quidam. — 9 στρατίας CDG στρα-
τιᾶς E. — 10 ἐν αὐτῷ CDEF N RV Ruf. ἐν om. ABLM. —
11 τὰ] τῶν C om. A. — 12 στρατίαν CD στρατιάν E. — κατα-
λείπει A καταλέλοιπεν V κατέλιπε et κατέλειπε rec. multi. —
14 προσέλαβε B προσεβάλετο E προσβάλετο rec. quidam. — τῆς
αὐτοῦ ἀναγ. FL. — 15 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ABF (τὸν ἴδιον ἀδ.
Pol.). — 16 πανονίας F παιονίας (-ωνίας EL) CELR σπανίας M.
— 17 ὄρμητο ABRV ἰνῆτο Pol. — 19 κατέλειπεν ACFN κατα-
λέλοιπεν L.

συγκροτῶν τοὺς αἰρετικούς εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἰδίων πατέρων ἐπορεύετο. καὶ γὰρ ἐπισκόπους εἰς ἔξορίαν ἔπεμψε καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ μοναχοὺς, Τατιανοῦ τότε ἄρχοντος τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τινὰς εἰς βασάνους ἀγαγεῖν καὶ τῷ πυρὶ παραδοῦναι καὶ πλείστα 5 ἀθέμιτα καὶ ὠμότατα κατὰ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας μηχανήσασθαι. ταῦτα πάντα μετὰ τὴν τελευταίην Ἀθανασίου διεπράττετο. ὥσπερ γὰρ θεία τινὶ κωλυθεὶς ἀρετῇ καίτοι κατὰ 454 M. τῶν ἄλλων βακχεύων οὐδὲν κατ' ἐκείνου λυπηρὸν ἐτόλμησεν ἀμαρτῆσαι. 10

Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀρθόδοξοι ἐλεισθαι νομίσαντες ὑπὸ Οὐάλεντος πρεσβείαν ἔστειλαν πρὸς αὐτὸν ἐν Νικομηδείᾳ τυγγάνοντα πέμπαντες ὀγδοήκοντα ἱερατικούς ἄνδρας, ὧν ἠγοῦντο Θεόδωρος καὶ Οὐρβανὸς καὶ Μενέδημος. οὓς ἅπαντας σὺν αὐτῷ τῷ πλοίῳ ὑπαφθῆναι προσέταξεν, καὶ 15 πάντες σὺν τῇ νηϊ κατεφλέχθησαν, μέχρι Δακιδίλων τοῦ πλοίου διαρκέσαντος κάκεισε διαλυθέντος. Οὐάλης πᾶσαν ἐκκλησίαν πορθήσας ἦκε καὶ εἰς Καισάρειαν ἀπὸ ἀνατολῆς κατὰ Βασιλείου κινούμενος, ὅτε καὶ τὰ κατὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐγένετο, καθὼς φησὶν ὁ Θεολόγος Γρηγόριος. Δημοσθένους 20 ἐνὸς τῶν ὀψοποιούντων τῷ Οὐάλεντι ἐν τῇ πρὸς Οὐάλεντα συντυχίᾳ καταδραμόντος Βασιλείου καὶ βαρβαρίσαντος, μικρὸν μειδιάσας ἔφη ὁ διδάσκαλος· ἰδοὺ ἔθεασάμεθα καὶ Δημο-

11—17 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 58, 28 Polyd. p. 398 fn.
 — 17—20 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 63, 20 Polyd. p. 414, 11.
 — 20—p. 552, 1 Th. L. cf. Cram. Anecd. p. 97, 4 et Exc. Bar. Theoph. p. 63, 24 Polyd. p. 414 fn.

1 τοὺς αἰρετικοὺς BV. — 11 οἱ ἐν κ. CEN οἱ ἐν κ. δὲ BL οἱ δὲ ἐν κ. A καὶ λοιπὸν οἱ ἐν κ. V οἱ οὖν ἐν Exc. de virt. — 14 οὐρβασος AB οὐρβασὸς Exc. cf. Not. ad Theoph. p. 58, 30. — μενέδημος ACV Exc. βενέδημος (-διμος R) FMR. — 16 δακιδίλων (δακηδ. M δακεδ. rec. plerique) ACELN R Exc. δακιδίλων BV Suid. v. Οὐάλης. δακίλων F. — 17 οὐάλης δὲ BFR ὁ δὲ οὐάλης V. — 18 καὶ om. N. — 19 τὰ om. BCM. — 21 τῶν ὀψοποιῶν τοῦ οὐάλεντος RV. — 22 μικρὸν om. FN.

σθένην ἀγράμματον. οἱ Γότθοι κακῶς ἐχρῶντο τῷ Οὐάλεντι, ὁ δὲ αἰτεῖ τὸν θειότατον Οὐαλεντινιανὸν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πέμψαι αὐτῷ στρατὸν εἰς βοήθειαν. αὐτὸς δὲ οὐκ ἔδωκεν, ἀλλὰ καὶ ἐπωλείδισεν ὡς αἰρετικὸν καὶ κακόφρονα, εἰπὼν ὅτι
 5 οὐ χρῆ ἐπαμύνειν ἀνδρὶ πολεμοῦντι θεόν.

Ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ χρόνῳ μετὰ μς' ἐνιαυτοῦς τῆς ἱερω-
 σύνης αὐτοῦ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ πολλοὺς τῆς ἐγκρα-
 τείας στεφάνους Ἀθανάσιος ἠσύχασεν, Πέτρον διαδέξασθαι
 αὐτὸν προειπὼν τὸν κοινωνήσαντα αὐτῷ τῶν θλίψεων, Λού-
 10 κιος δὲ ἐπίσκοπος ὢν τῆς τῶν Ἀρειανῶν αἰρέσεως παρα-
 455 M. χρῆμα ὡς λύκος ἐπὶ πρόβατα ὥρμησεν. καὶ ὁ μὲν Πέτρος
 εὐθέως εἰς τὴν Ῥώμην ἀπέφυγεν, Λούκιος δὲ οὕτως εἰς τὸ
 αἶμα τῶν ἀνθρώπων ἐπορεύετο, ὡς μηδὲ σχῆμα τῆς θρη-
 σκείας δοκεῖν φυλάττειν, ἐν τῇ ἀρχῇ δὲ τῆς ἐπιβάσεως αὐτοῦ
 15 τσαυτὰ καὶ οὕτως αἰσχρὰ κατὰ τῶν παρθένων τῆς ἐκκλησίας
 καὶ τῶν ἐγκρατευομένων ἐγένετο, οἷα οὐδὲ ἐν τοῖς διωγμοῖς
 τῶν Ἑλλήνων γεγενῆσθαι μνημονεύεται. οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ
 καὶ τὴν ἔρημον ἐπόρθει καὶ πόλεμον τοῖς ἠσυχάζουσιν ἐπ-
 ἤγαγεν. τρεῖς γὰρ χιλιάδας ὁμοῦ κατὰ τὴν ἔρημον ἀπέστειλε
 20 τοὺς μοναχοὺς πολεμεῖν, οἱ δὲ ἐρχόμενοι καινὸν εἶδος πολέ-
 μου ἑώρων· οἱ γὰρ ἀντίπαλοι καθὼς ἐπέμποντο τοὺς ἑαυτῶν
 ἀνέχνας τοῖς ξίφεσιν ἑπέβαλλον, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἤκουον, εἰ
 μὴ τοῦτο· ὦ φλλε, δι' ὃ παρεγένου;

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν οἱ τῶν μοναχῶν πατέρες τῷ βίῳ
 25 καὶ τῇ ἀξίᾳ τῆς ἀρχαιότητος Μακάριος καὶ Ἰσίδωρος καὶ
 Μακάριος ἕτερος καὶ Ἡρακλείδης καὶ Παμβῶ, Ἀντωνίου

1—5 Th. L. cf. Cramer An. p. 97, 11 Exc. Bar. Theoph. p. 61, 21 Polyd. p. 420, 10. — 6—23 Rufin. II, 3. — 24—p. 554, 27 Rufin. II, 4.

3 στρατείαν RV. — 4 αἰρετικὸν καὶ om. N. — 5 θεῷ R τῷ θεῷ B. — 8 ἠσύχασεν AB ἐφησύχασεν rell. — 11 πρόβατον C Exc. de virt. ad ovem Ruf. — 12 οὕτως F et recc. plerique Ruf. οὕτος rell. Exc. — 15 οὕτως ERV Exc. Ruf. οὕτος rell. — 19 γὰρ om. C et recc. nonnulli. — 21 καθ' ὧν? — 22 εἰ μὴ] ἢ BF. — 25 ἰσίδωρος ADLRV. — 26 παμβῶ ACLV παμμῶ E.

μαθηταί, κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐρήμοις τόποις τῆς Νιτρίας ὑπῆρχον ἄνδρες, οἳ τινες τὴν κοινωνίαν ἔχειν τῆς ζωῆς καὶ τῶν πράξεων οὐ μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἐπουρανίων ἀγγέλων ἐπιστεύοντο. ἅπερ παρὼν ἐώρακα ἤδη ἐγὼ καὶ τούτων τὰς πράξεις ἀνα- 5 φέρω, ὧν τοῖς πάθεσι κοινωνὸς εἶναι κατηξιώθη. οὗτοι ἐν τοῖς ἰδίῳ οἰκήμασι κείμενοι καὶ εὐχόμενοι ἐξεδέχοντο τοὺς ἐαυτῶν φονευτάς. ἀπηνέχθη δὲ αὐτοῖς ἄνθρωπος ἐκ πολλοῦ τὰ μέλη πάντα τοῦ σώματος καὶ μάλιστα τοὺς πόδας ξηρός. ἔλαλθον δὲ χρίσαντες αὐτὸν εἶπον· ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ 10 Χριστοῦ, ὃν διώκει Λούκιος, ἀνάστα καὶ περιπάτει τοῖς σοῖς 456 M ποσί· ὃς παραχρῆμα ἀναστὰς καὶ ἀναπηδήσας εὐχαριστῶν τῷ θεῷ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. πρὸ ὀλίγου δὲ χρόνου τυφλὸς ἤξιωσεν ἀπενεχθῆναι εἰς τὸ οἰκίδιον Μακαρίου, ὅπερ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀπὸ διαστήματος ἡμερῶν τριῶν. ἔλθων 15 δὲ ἐκείσε ὁ τυφλὸς πολλῶν καμάτων τῶν ἀγόντων αὐτὸν καὶ Μακάριον οὐχ εὐρὼν ἐν τῇ οἰκίᾳ πάνυ ἀθυμήσας ἐλυπεῖτο. τῇ δὲ ὑπερβολῇ τῆς πίστεως ἐκθερμανθεὶς παρακαλῶ, ἔφη τοῖς ἄγουσιν αὐτόν, προσπελάσατέ με ἐκεῖνω τῷ μέρει τοῦ τοίχου, ἐν ᾧ ὁ γέρον ἐλώθει καθεῦδειν. ὅτε δὲ προσηνέχθη, 20 μικρὸν ἐκ τοῦ ξηροῦ πηλοῦ λαβῶν, ὅθεν ὁ τοίχος κεχρισμένος ἐφαίνεται, ταῖς οἰκείαις ἐπιτέθεικε χερσὶ καὶ παρεκάλεσεν, ὥστε καὶ ὕδωρ ἀντληθῆναι αὐτῷ ἐκ τοῦ φρέατος, ἀφ' οὗπερ ἔπινεν ὁ πρεσβύτης. ἐκεῖνω δὲ τῷ ὕδατι τὸν πηλὸν ἀναλύων καὶ τούτῳ περιχρῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ 25 ἀποπλύνων ἐκ τοῦ ἀντληθέντος ὕδατος ἐξαίφνης τὴν θέαν ἀπέλαβεν οὕτως ὥστε μηδενὸς χορήζων ὑπηρέτου εἰς τὰ ἴδια

2 νιτρίας E et rec. quidam νητρίας F νητρίας rell. — 9 πάντα τὰ μέλη L πάντα om. B. — 10 ξηρός RV. — 12 καὶ ἀναπηδήσας om. BC et L qui pro ἀναστὰς exhibet ἀνασμιρτήσας. — 14 τοῦ μακαρίου AB. — 17 τὸν μακάριον BV. — 22 ἐφέ- νετο A ἐφέρετο C. — οἰκείαις AB ἰδίαις rell. — ἐπέθηκον LR. — 25 τοῦτο ALR. — 27 οὗτος CB om. B. — χορίζων — ἐπανῆλθε F cum Ruf. χορίζειν — ἐπανῆλθε ACDEL χορίζειν — καὶ εἰς — ἐ- πανῆλθε BR χορίζειν — καὶ εἰς — ἐπανελθῆεν V.

ἐπανήλθεν. ὃς μετὰ ταῦτα σὺν πάσῃ τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἐ-
 ανελθὼν πρὸς τὸν γέροντα καὶ τῷ θεῷ χάριν ὁμολογεῖ καὶ
 τὸ πρᾶγμα ὡς ἐγένετο ἀπεμνημόνευσεν. ὁ αὐτὸς δὲ οὗτος
 Μακάριος σπήλαιον εἶχεν ὑάλνης γειτνιαζὼν τῷ οἰκίματι
 5 αὐτοῦ. Ἐν τινι δὲ ἡμέρᾳ τοὺς σκύλακας αὐτῆς τυφλοὺς τυγ-
 χάνοντας ἀπήνεγκεν αὐτῷ τὸ θηρίον καὶ πρὸ τῶν ποδῶν
 αὐτοῦ ἔθηκεν. νοήσας δὲ ἐκεῖνος ὅτι περὶ τῆς τυφλότητος
 τῶν σκυλάκων τὸ θηρίον παρεκάλει, ἤξιωσε τὸν δεσπότην
 θεόν, ἵνα τὴν θείαν αὐτοῖς ἀποδοῖ. ἀποδοθείσης δὲ αὐτοῖς,
 10 ἐπανήλθον ἀκολουθοῦντες ἐπὶ τὸ σπήλαιον τῇ μητρὶ, καὶ
 μετ' ὀλίγον αὐτῇ μετὰ τῶν ἰδίων σκυλάκων ὑποστρέψασα
 δορὰς προβάτων ἔτι τὸ ξριον ἐχούσας ὥσανει δῶρον ὑπὲρ
 τῆς εἰς αὐτοὺς χάριτος ἀπήγαγε τῷ γέροντι τοῖς ὁδοῦσι τὰς
 δορὰς βασταζούσα, καὶ ταύτας πρὸ τῶν θυρῶν ἀποθεμένη
 15 ἀνεχώρησεν. τούτους τοὺς θείους πατέρας Λούκιος εἰς
 νῆσον τῶν τῆς Αἰγύπτου λιμνῶν ἐξορίζει, ἔνθα οὐδεὶς
 χριστιανῶν κατοικεῖ. τοῦ δὲ πλοίου τῇ νήσῳ μετὰ τῶν
 μοναχῶν προσεγγίσαντος, ἡ θυγάτηρ τοῦ ἱερέως τῶν εἰδώ-
 457 Μ. λων τῆς χώρας ἐκείνης ὑπὸ δαίμονος ἐλαννομένη δι' ἀνέ-
 20 μων ἀρπαζομένη ἔρχεται ἕως τοῦ πλοίου τῶν ἁγίων γερόν-
 των κρᾶζουσα βοαῖς ἀτάκτοις οἷα δαιμονῶσα. ἐπιτιμήσαντες
 δὲ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ τὴν μὲν παιδα ὑγιῆ τοῖς
 γονεῦσιν ἀπέδωκαν, τοὺς δὲ τὸν τόπον οἰκοῦντας χριστια-
 νοὺς πάντας θερμοὺς καὶ διαπύρους ἐποίησαν. τοῦτο μα-
 25 θὼν Λούκιος καὶ φοβηθεὶς μὴ πάντας ὀρθοδόξους ποιή-
 σωσιν, λάθρα αὐτοὺς ἐπανελεθεῖν πρὸς τὰς ἰδίας σκηναὺς ἐν
 τῇ ἐρήμῳ ἐποίησεν.

1 σὺν πάσῃ B συμπάσῃ L. — ἐπανελεθὼν πρ. τ. γέροντα
 καὶ om. CL. — 3 ἀπεμνημόνευσεν ABR (indicavit Ruf.) ἀπε-
 μνημόνευεν rell. — 4 leaenae Ruf. — γειτνιαζὼν ACEL γει-
 τνίων R. — 5 τυγχάνοντας AB ὄντας F ὑπάρχοντας rell. —
 6 ἀπὸ om. LR. — 7 τυφλώσεως FRV. — 17 κατόκει FLV. —
 22 τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ om. A τῷ ἀκαθάρτῳ om. B
 (erroris spiritus Ruf.).

Μανία ἡ τῶν Σαρακηνῶν βασιλις χριστιανὴ ἦν ἐκ γένους Ῥωμαίων καὶ ληφθεῖσα αἰχμάλωτος ἤρесе διὰ κάλλος τῷ βασιλεῖ τῶν Σαρακηνῶν καὶ τῷ χρόνῳ εἰς βασιλίδα προέκοψεν. πολλὰ οὖν κακὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἔδρασεν, ὥστε καὶ τὸν στρατὸν ἐκτριῖσαι σφοδροτάτῳ πολέμῳ καὶ πόλεις πολλὰς ἐν Παλαιστίνῃ καὶ Ἀραβίᾳ πορθῆσαι. παρακληθεῖσα δὲ εἰρήνην ποιήσασθαι οὐκ ἄλλως ἔφη τοῦτο γενήσεσθαι, εἰ μὴ Μωϋσῆς τις ὀνόματι μοναχὸς τῷ ἔθνει αὐτῆς χειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος, ὃς ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ γειτνιαζούσῃ τοῖς μέρεσιν αὐτῆς διάγων ταῖς ἀρεταῖς καὶ τοῖς θαύμασιν ἐξήστραπτεν. ταύτης ἡ αἴτησις ἐμηνύθη τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων, ὃς κελεύει τοῖς στρατηγοῖς μετὰ πολλοῦ τοῦ τάχους τοῦτο ποιῆσαι. ἀγαγόντων δὲ αὐτὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ χειροτονηθῆναι ὑπὸ Λουκίου αὐτὸς οὐ κατεδέξατο εἰπὼν ὅτι· Λούκιος τὰς χεῖρας αὐτοῦ οὐκ ἐπιβαλεῖ μοι· πεφυρμέναι γάρ εἰσι τοῖς τῶν ἁγίων αἵμασιν. κατασχυνθέντος οὖν τοῦ ἀσεβοῦς Λουκίου, τῆς δημοσίας χρείας ἐπικειμένης, ἠναγκάσθη ἡσυχάσαι, ἵνα παρὰ τῶν ἐπισκόπων τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐξορισθέντων Μωϋσῆς τὴν χειροτονίαν δέξηται· ὅπερ καὶ γέγονεν. καὶ οὕτω χειροτονηθεὶς ἐδόθη Μανία καὶ πολλοὺς τοῦ φύλου χριστιανούς πεπολιῆκεν. ἱστορεῖ δὲ πολλὰ περὶ τοῦ ἔθνους ὅθεν τε ἤρξατο καὶ ὅθεν ἐπονομάζεται καὶ ὅτι ἰγ' ἐτῶν περιτέμνονται.

Ἐν Ἐδέσῃ τῆς Μεσοποταμίας, ἐνθα Θωμᾶς ὁ ἀπό-

1—4 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 64, 12 Polyd. p. 408, 5. — 4—19 Rufin. II, 6. — 19—22 Th. L. cf. l. l. — 23—p. 557, 6 Rufin. II, 5.

1 μανία τις V μαβία δὲ F καὶ μαβία B. — βασιλις CL βασιλίσσα F. — 2 διὰ κάλλους RV διὰ τὸ κάλλος F. — 7 γενήσεσθαι A Ruf. γενήσεται rell. Exc. de virt. — 8 μωϋσῆς AB Ruf. μούσῆς Exc. μωσῆς rell. — 9 ἐρήμῳ] ῥόμῃ CELR. — τῇ γειτνιαζούσῃ C τοῖς γειτνιαζούσῃ R. — 10 ἐξήστραπται L ἐξήστραπεν ER ἐξέλαμπεν V. — 12 τοῦ om. AD. — 13 χειροτονηθῆναι BLV χειροτονησάσαι rell. — 15 ἐπιβαλεῖ BDEF (iniciet Ruf.) ἐπιβάλλει CL ἐπιβάλλει RV ἐπιβάλλη A. — 22 sqq. περιτέμνονται ἐν ἐδ. τῆς μ., ἐνθα—ἐδίδαξεν. ἐλθῶν δὲ (δὲ om. B) ὁ codd. Restitui e Ruf. — 23 ἐν ἐδ.—ἐδίδαξεν om. L. — ἐν ἐδέσῃ (-ει F) FRV ἐναιδέση B.

στολος ἐδίδαξεν, ἔλθων ὁ βασιλεὺς Οὐάλης καὶ ἰδὼν τοὺς ὄχλους τῶν ὀρθοδόξων τῆς ἐκκλησίας ἐκβληθέντας καὶ ἐν τῷ πεδίῳ ποιουμένους τὴν σύναξιν εἰς τοσαύτην ὄργην ἀνήφθη, ὥστε οἰκείαις χερσὶ τυπτήσαι τὸν ὑπαρχον κατὰ τοῦ

5 προσώπου, ἐπειδήπερ οὐκ ἐδιώχθησαν ἀκείθεν οἱ ὄχλοι καθάπερ αὐτὸς προσέταξεν. ἐκεῖνος δὲ καίπερ Ἑλλήν ὦν καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως ὕβρισθεις ὁμως σκοπῶ φιλανθρωπίας τῇ ἐξῆς μέλλων ἐπὶ πόρθησιν τῶν ὄχλων ἐξιέναι τοῦτο αὐτὸ

10 δῆλον τοῖς πολίταις πεποίηκε διὰ λαθραίων μηνυμάτων, ὥστε φυλάξασθαι καὶ μὴ ἀπελθεῖν εἰς τὴν σύναξιν. πάλιν ἔωθεν προῖων μεγίστῳ φόβῳ ὑπὲρ τὸ ἔθος διὰ τῆς αὐτοῦ τάξεως ἐπτόει καὶ πάντα ἐποίησε ὥστε μηδένα κινδυνεῦσαι τοῦ λαοῦ. ἑώρα δὲ ὁμως ὄχλον πλεόνα τῆς συνηθείας ἐπὶ

15 τὸν τόπον ἐκείνον πορεύεσθαι καὶ συντρέχειν καὶ πολλοὺς ἐπιταχύνειν ὡσανεὶ φοβουμένους μὴ τις ἐκ τοῦ θανάτου ἀπολειφθῆ. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ καὶ τι γύναιον ὄρα ὄντως ἐπιταχύνον καὶ σπεῦδον ὡς μηδὲ ἐξιὸν ἀπὸ τῆς οἰκίας προσκλεῖσαι τὰς θύρας μήτε περιμεῖναι εὐπρεπῶς τὸ σχῆμα τῶν

20 γυναικῶν περιβαλέσθαι καθάπερ ἐχρῆν ἐπιμελῶς. ἔφερε δὲ μεθ' ἑαυτῆς ἡ γυνὴ καὶ παιδίον νήπιον καὶ σφοδροτάτῳ δρόμῳ τὴν τάξιν τοῦ ὑπάρχου διαρρήξασα ἔσπευδεν. ἐκεῖνος δὲ λοιπὸν οὐ φέρων, κατάσχετε, ἔφη, τὴν γυναῖκα καὶ ἐνταῦθα ἀγάγετε. ὅτε δὲ ἐκείνη κατασχεθεῖσα ἠνέχθη, ποῦ, ἔφη, ὦ δυστυχῆς γύναι, ἐπιταχύνασα σπεύδεις; ἡ δέ, εἰς

25 τὸ πεδίον, ἔφη, ἔνθα ὁ τῶν καθολικῶν ὄχλος συνάγεται. καὶ οὐκ ἀκούεις, ἔφη, ὅτι ὁ ὑπαρχος ἐκεῖσε πορεύεται, ἵνα πάντας ἀνέλη, οὓς ἂν εὔρη; ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· ἀκήκοα καὶ διὰ τοῦτο σπεύδω, ἵνα ἐκεῖ εὔρεθῶ. τουτί δὲ τὸ παιδίον ποῦ ἔλκεις; ἐκεῖνος ἔφη. ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· ἵνα καὶ αὐτὸς

2 καὶ *del. vid. cf. Rufin.* — 4 ἔπαρχον CRV. — 10 καὶ μὴ ABV καὶ *om. tell.* — 11 ἔθνος BC. — 16 καὶ τι] καὶ τοι A τι (*om. καὶ*) C. — 21 ἐπάρχον LRV. — 26 ἔπαρχος RV. — 27 ἀνέλει C ἀνελεῖ AE. — ἂν *om.* FL. — 29 ἐκεῖνος] ὁ ὑπαρχος BL. — ἔφη πρὸς αὐτήν AB *invito* Ruf. — αὐτὸς ACDEV αὐτὸ BFLR.

μαρτυρίον ἀξιωθῆ. ταῦτα δὲ ὅτε ἤκουσεν, ἐπανελθεῖν ἐκέ-
 λευσε τὴν τάξιν καὶ τὸ ὄχημα εἰς τὸ παλάτιον προσέταξεν
 ὑποστρέψαι. εἰσελθὼν δὲ πρὸς τὸν βασιλέα εἶπεν· ὦ βα- 459 M.
 σιλεῦ, ἀποθανεῖν με εἰ προστάτεις, ἔτοιμός εἰμι, τὸ δὲ ἔργον
 ὕπερ ἐκέλευσας πληρῶσαι οὐ δύναμαι. διδάξας δὲ πάντα 5
 τὰ περὶ τῆς γυναικὸς κατέσχε τὴν τοῦ βασιλέως ὁρμὴν.

Κατ' ἐκείνῳ δὲ τὸν καιρὸν οἱ πόλεμοι τοῦ ἀσεβοῦς
 βασιλέως Οὐάλεντος, οὗς κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ
 ἐπήγαγεν, κατὰ τῶν πολεμίων ἐστράφησαν. τῶν γὰρ Γότθων
 ἐκ τῶν ἰδίων τόπων ἐξελθόντων, διὰ πάσης ὁμοῦ τῆς Θρά- 10
 κης ἐξέχεαν ἑαυτοὺς καὶ τοῖς ὄπλοις τὰς πόλεις καὶ τοὺς
 ἀγροὺς πορθεῖν ἀγρώως ἤρξαντο. τότε κατὰ Οὐάλεντος ὕβρεσι
 χαλεπαῖς οἱ πολῖται ἐχρῶντο μὴ ἐξιόντι εἰς πόλεμον, ἐξερχο-
 μένον δὲ αὐτοῦ Ἰσαάκιος ὁ ἱερὸς μοναχὸς κρατήσας τοῦ χαλι-
 νοῦ τοῦ ἵππου αὐτοῦ ἔφησε πρὸς αὐτόν· ποῦ βαδίζεις, ὦ 15
 βασιλεῦ, κατὰ θεοῦ στρατευόμενος καὶ θεὸν ἔχων ἀντίπαλον;
 πρὸς ὃν ὀργισθεὶς Οὐάλης φρουρεῖσθαι προσέταξεν ἀπει-
 λήσας αὐτῷ θάνατον, εἰ ἐπανέλθοι, καθάπερ Ἀγαάβ τῷ
 Μιχαῖα. ὁ δὲ τῆς αὐτῆς προφητικῆς χάριτος πλησθεὶς
 ὁμοίως αὐτῷ τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὸς τοῦ λαοῦ δέδωκεν. 20
 εἶτα συμβολῆς γενομένης ἐν Ἀδριανουπόλει, καὶ ἠτηθεὶς
 κατὰ κράτος φεύγει σὺν ὀλίγοις εἰς οἴκημα, ὕπερ αἰσθόμενοι
 οἱ πολέμιοι κατέκαυσαν αὐτὸν σὺν τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ καὶ
 αὐτῷ τῷ οἰκῆματι βασιλεύσαντα ἀνοσίως ἔτη ιδ'.

Οὐαλεντινιανὸς ὁ μέγας τῇ πίστει τῆς εὐσεβείας τέ- 25

7—12 Rufin. II, 13. — 12—19 et 21—24 Th. L. cf. Cramer
 An. p. 97, 11 et Exc. Bar. Theoph. p. 65, 8. — 24 Rufin. II, 13.
 — 25—p. 558, 2 Rufin. II, 9 fin.

2 προσέταξεν] ἐκέλευσεν LV. — 6 τὰ om. RV. — 13 ἐξι-
 ᾶντι A ἀξιόντι C ἐξιόντος B. — 14 Ἰσαάκιος (εἰς. B ἰσ. M) AB
 CENP Ἰσαάκιος (ἰσ. F) FLRV Cram. Exc. — ὁ om. FN. — κρα-
 τήσας αὐτόν τοῦ N. — 15 ποι ut vid. D ποία M. — 18 τὸν
 μιχαῖαν RV. — 20 ἀπόφασιν AV ἀντίφασιν R. — τοῦ om.
 BFRV. — 21 καὶ om. N. — 25 οὐαλεντινιανὸς δὲ ὁ BFR.

λειος καὶ ἀκέραιος τῇ παλαιᾷ τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας
 ἀνθεντία τὴν πολιτείαν ἐκυβέρνησα καλῶς. σύνοδον γὰρ
 460 M. ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ ἐκέλευσε γενέσθαι, ἣτις τὴν ἐν Νικαίᾳ
 πίστιν ἐβεβαίωσεν. Ἰδικτον δὲ γράψας τοῖς ἐν Ἀσίᾳ
 5 καὶ Φρυγίᾳ καὶ Καρίᾳ ἐπισκόποις ἐμμένειν τοῖς δόξασι
 παρεγγύησεν, κοινωνὸν ἐν τῷ ἰδικτῷ προσλαβόμενος τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ Οὐάλεντα καὶ Γρατιανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ.
 ἔγραψαν δὲ τὰ ὅμοια καὶ οἱ ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ συνελθόντες
 ἐπίσκοποι.

10 Ἀποθανόντος ἐν Μεδιολάνῳ Ἀύξεντιου τοῦ τῶν αἰρε-
 τικῶν ἐπισκόπου οἱ ἐκατέρου μέρους ὄχλοι ὑπὸ διαφόρου
 σπουδῆς ἐφέροντο, καὶ ἦν τις αὐτοῖς μεγίστη διχόνοια καὶ
 ἐπικίνδυνος στάσις, καὶ ἐκάτερον μέρος ὄλεθρον τῇ ἰδίᾳ
 παρεσκεύαζε πόλει, εἰ μὴ γε ἡ αὐτοῦ κρατήσῃε γνώμη, καὶ
 15 εἰς ἔργον ἀγάγοι τὸ βούλημα, καίτοι ἐναντίων τῶν προθέ-
 σεων αὐτοῖς οὐσῶν. τότε δὲ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης Ἀμβρό-
 σίος τις τὴν ἀρχὴν διήνυεν, ὃς παραχρῆμα εἰς τὴν ἐκκλη-
 σίαν εἰσῆλθεν ὡς κωλύσων τὴν στάσιν. ὁ δὲ δῆμος τῆς
 πρὸς ἀλλήλους ἀφέμενος ξριδος μιᾷ φωνῇ τὸν Ἀμβρόσιον
 20 ἐπίσκοπον ἐπεξήτησαν κατηχούμενον ὄντα, μεγάλως λέγοντες
 ἐνωθήσεσθαι καὶ μίαν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι τὴν πίστιν
 ἔσεσθαι, εἰ Ἀμβρόσιος ἐπίσκοπος αὐτοῖς δοθῆι. ὅπερ γινούς
 ὁ θεοσεβῆς Οὐαλεντινιανὸς ἐκέλευσε μνηθῆναι καὶ χειροτο-
 νηθῆναι Ἀμβρόσιον πολλὰ περὶ ἀρετὴν μαρτυρήσας αὐτῷ.

2—9 Th. L. cf. Polyd. p. 412, 7. — 10—22 Rufin. II, 11. —
 22—p. 559, 6 Th. L. cf. Exc. Bar. Polyd. p. 410 fin.

1 Ῥωμαίων ἀνθεντίας B Ῥωμαίων ἀνθεντία Exc. de virt.
 (om. βασιλείας uterque). — 4 Ἰνδικτον BR. — 6 παρεγγύησεν
 ACENR παρηγγύησεν BFV. — ἰνδικτῷ BR. — 8 οἱ ABFN
 Pol. om. CEV (καὶ ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ. συνελθόντες οὖν ἐπίσκοποι
 ἀποθανόντος R). — 10 ἀποθανόντος γὰρ ἐν B ἀποθ. δὲ ἐν F. —
 11 οἱ τοῦ ἐκατ. μ. AB τοῦ om. tell. — 14 κρατήσῃε CDEV. —
 20 ἐπεξήτησαν ἐπίσκοπον V ἐπίσκοπον om. AR. — 21 τοῖς om. A
 τοῖς μέρεσι om. F. — 23 καὶ χειροτονηθῆναι om. BM. — 24 ἀρε-
 τὴν ACNR Exc. ἀρετῆς BEFV Pol.

χειροτονηθέντος δὲ αὐτοῦ, τοῦτον τὸν ὕμνον ὁ βασιλεὺς τῷ θεῷ ἀνέπεμψεν· χάρις σοι, δέσποτα παντοκράτωρ καὶ σῶτερ ἡμέτερε, ὅτι τῷδε τῷ ἀνδρὶ ἐγὼ μὲν σώματα, σὺ δὲ ψυχὰς 461 M. ἐνεχειρίσας καὶ τὰς ἐμὰς ψήφους δικαίως ἀπέφηνας. φασὶ δὲ ὅτι τοὺς ἄρχοντας ἀδικοῦντας γενναίως Ἀμβρόσιος ἐπὶ 5 τοῦ βασιλέως διήλεγχεν.

[ζ'. Περὶ Γρατιανοῦ.]

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἐπὶ τὸν πόλεμον τῶν Σαυρομάτων Οὐαλεντινιανὸς ὁ μέγας ἐκ τῶν μερῶν τῆς Γαλλίας εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν ἔλθων, καὶ τοῦ πολέμου μόλις ἀρχὴν λαβόντος, 10 ἀρρωστία αἰφνίδιον συσχεθεὶς ἐτελεύτησεν. πρέσβεις γὰρ Σαυρομάται ἀπέστειλαν ἐξαιτοῦντες εἰρήνην. οὗς Οὐαλεντινιανὸς θεασάμενος ἤρετο, εἰ πάντες Σαυρομάται τοιοῦτοι τυγχάνουσιν ὄντες τὰ σώματα. τῶν δὲ εἰπόντων ὅτι τοὺς παρ' αὐτοῖς ἀρίστους ἀπέστειλαν, ἀνακράξας μέγα δεινὰ τὴν 15 Ῥωμαίων βασιλείαν εἶπεν ὑπομένειν εἰς αὐτὸν ἔλθοῦσαν, εἰ Σαυροματῶν οἱ ἄριστοι τοιοῦτοι Ῥωμαίοις τολμῶσι πολεμεῖν. ἐκ δὲ τῆς διαστάσεως φλεβὸς ῥαγέλιση, καὶ πλείστου

8—11 Rufin. II, 12. — 11—p. 560, 1 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 61, 25 Polyd. p. 420 fin.

2 παντοκράτωρ ACM. — σωτήρ codd. praeter EV. — 3 δὲ καὶ ψυχὰς AB. — 6 διήλεγχεν C Exc. — Post διήλεγχεν V sic pergit: μετὰ δὲ οὐάλεντα ἐβασίλευσε γρατιανὸς υἱὸς οὐαλεντινιανοῦ ἔτη γ' et in mg. numerum μῆ adscribit. EL Titulum hic inserunt: γρατιανὸς καὶ οὐαλεντινιανὸς (οὐαλεντίνος L) ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτη γ'. Similia alii codices plerique variis locis vel in textu vel in mg. exhibent. — 8 ἐπὶ τῶν πολέμων codd. Correxī e Ruf. — σαυρομάτων FLMR. — 11 αἰφνιδίῳ V et B m. 2 ut vid. — 12 σαυρομάται AFMR. — 13 σαυρομάται AFLMR. — 16 εἶπεν ὑπομένειν βασιλείαν N. — εἰ] οἱ CE. — 17 σαυροματῶν (σαυρωμ. AMF) ACEFLMV σαυρομάτων (σαυρωμ. R -ατῶν B) BDR σαυρομάται ὧν Exc. recte, sed σαυροματῶν etiam Pol. — 18 διαστάσεως AB διστάσεως vel στάσεως R διατάσεως rell. recte, sed διαστάσεως etiam Exc. Pol.

αΐματος ἀναδοθέντος, ἔν τινι φρουρίῳ Γαλλίας ἐτελειώθη κληρονόμους καταλιπὼν τῆς βασιλείας αὐτοῦ Γρατιανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀύγουστον ὄντα καὶ Οὐαλεντινιανὸν νέον κομιδῇ τυγχάνοντα καὶ μήπω τῶν βασιλικῶν συμβόλων καταξιαθέντα. ὃν ἡ ἀνάγκη τῶν ἐπιχειρούντων τὸν τόπον τῆς βασιλείας ὑφαρπάξειν ὡς σχολάζοντα παρεσκεύασε καὶ ἀπόντος τοῦ ἀδελφοῦ τὴν πορφύραν ἐνδύσασθαι, Πρόβρον τὸ τηρικαῦτα πιστῶς τὸ πρᾶγμα μεταχειρισαμένον.

462 M. Κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς καιροὺς σεισμὸς μέγας καὶ φοβε-
 10 ρώτατος γέγονεν, ὡς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑποχωρήσαι μὲν τὴν θάλασσαν ἐπὶ πολὺ, τὰ δὲ πλοῖα ὡς ἐπὶ ξηρᾶς εὐρεθῆναι κείμενα. πλήθος δὲ λαοῦ συνδραμόντος εἰς θέαν τοῦ παραδόξου θαύματος, καὶ τοῦ ὕδατος πάλιν ὑποστρέψαντος καὶ ἐκβεβηκότος μακρότερον τοῦ συνήθους τόπου, κατεποντίσθη-
 15 σαν ἀνθρώπων μυριάδες ε', καὶ τὰς μὲν ἐκεῖσε προσορμιζούσας ναῦς τὸ ὕδωρ κατεκάλυπεν, τὰς δὲ ἐν τῷ ποταμῷ Νεῖλῳ εὐρεθείσας ἀπέρριπεν ὁ ποταμὸς εἰς τὴν ξηρὰν μετὰ πολλῆς τῆς ῥύμης μέχρι σταδίων ρπ'. ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς Κρήτης καὶ τῆς Ἀχαΐας καὶ Βοιωτίας καὶ τῆς Ἡπείρου καὶ
 20 Σικελίας τὰ πλεῖστα μέρη συνέβη τότε ἀπολέσθαι, τῆς θαλάσσης ἀνελθούσης, καὶ πολλὰ πλοῖα ὑψωθέντος τοῦ ὕδατος

1—8 Rufin. II, 12. — 9 sqq. cf. Theoph. p. 56, 10. Socrates Hist. eccl. IV, 3, 3. Sozom. H. eccl. VI, 2, 14.

4 μηδέπω AB. — 7 τὸ] τῷ EM τοῦ CR. — τὸ τηρικαῦτα ὑπάρχου? Probo tunc praefecto Ruf. — 8 μεταχειρισαμένον (-ρησαμένον A) ABFV μετεγχειρισαμένον (μετεγχειρησ. C μετεχειρησ. R) CELNR. — 9 χρόνους AB. — 12 πλήθος ABPR πλήθους rell. — συνδραμόν? — 14 μακρόθεν V om. P. — 15 ἐκεῖσε ABPV ἐκεῖθεν rell. — 16. 17 ἐν τῷ νεῖλῳ ποταμῷ A ἐν τ. ποτ. τῷ νεῖλῳ V. — 19 βοιωτίας ABP τῆς βοιωτίας rell. — 20 τότε συνέβη BV τότε om. M.

9 ἐφ' οὗ σεισμὸς P. — φοβερ. τε καὶ παγκόσμιος P. — 10 ἐν ἀλεξ. μὲν ὑποχωρήσαι P. — 11 καὶ τὰ πλοῖα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς P. — 12 κείμενα om. P. — πλήθος δὲ τῆς πόλεως εἰς θ. τ. θαύμ. δραμόντος P..

ἐπὶ τῶν ὄρεων ἐρρίφησαν ἄχρι σταδίων ρ', τὰς τε Βρετανικὰς νήσους καὶ τῆς Ἀφρικῆς τὰ αὐτὰ καὶ χεῖρονα ὑποστῆναι, καὶ σχεδὸν πάσης τῆς οἰκουμένης τὰ πρὸς τῇ ⁴⁶³ M. θαλάσῃ τὰ μὲν ὑπὸ τῶν σεισμῶν, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κατεποντίσθησαν. καὶ μέντοι καὶ ἐν τοῖς βυθοῖς 5 καὶ τοῖς μεγάλοις πελάγεσι τὰ ἀμφὶ τὸν Ἀδρίαν καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ ἄλλα πλεῖστα ὑπεχώρησαν καὶ διέστησαν ὡσεὶ τεῖχος ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὰ ὕδατα, καὶ ἐφάνη ἡ ξηρά· καὶ πολλὰ τότε πλοῖα εὐρέθησαν πλέοντα καὶ εἰς τὸν πυθμένα καθίσαντα πάλιν ἀνήχθησαν τῇ τοῦ ὕδατος 10 ἀποκαταστάσει. συνεχῶν δὲ καὶ ἐπαλλήλων τῶν σεισμῶν γινομένων, ἡ μὲν μία τῆς Βιθυνίας πόλις πᾶσα συνέπεσε καὶ τὰ κύκλῳ τῶν προαστείων, ἀγροὶ καὶ ἔργα πλεῖστα. ἡ δὲ Γερμὴ καλουμένη πόλις τοῦ Ἑλλησπόντου πᾶσα ἐκ θεμελίων κατεπτώθη. καὶ πρὸς τούτοις χάσματα πολλὰ κατὰ 15 διαφόρους τόπους ἐγένοντο, ὡς ἐκ τῶν φόβων ἐν τοῖς ὄρεσι μένειν τοὺς ἀνθρώπους, ἐκ δὲ τῆς ἀβροχίας πολλὰ ζῶά τε καὶ ἄνθρωποι διεφθάρησαν.

[η'. Περὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου.]

Μετὰ δὲ Γρατιανὸν ἐβασίλευσε Θεοδοσίος ὁ μέγας ἔτη ιζ'. 20 τότε ὁ πατὴρ Θεοδοσίου, καὶ αὐτὸς Θεοδοσίος καλούμενος,

11—15 cf. Socrates Hist. eccl. IV, 11, 4 sq.

1 ἐρρίφησαν AC ἐρρίφησαν sed ri in lit. P. — βρετανικὰς CE βριτανικὰς P. — 2 καὶ τὰ τῆς? — 6 καὶ ἐν τοῖς codd. praeter ABP. — ἀνδρίαν BFL. — τὸ om. RV. — 7 αἰγέον F αἰγέον (αἰγ. M) CNP αἰγέων A. — 9 πλοῖα τότε BM. — 12 γενομένων CMR. — μία AP νία LN νία E ἰα B νικαία (νικαία C) CFRV Socr. *Fuerit fort. in fonte Georgii a i. e. πρώτης?* — συνέπεσε πᾶσα B ἔπεσε πᾶσα M πᾶσα om. L. — 14 γέρμη BEV. — πόλις πᾶσα συνέπεσε ητουελισπόντου καὶ πρὸς τούτους A. — ἑλλησπόντου (ἑλλ. F) DEF ἑλλισπόντου (ἑλλ. B) BV ἑλισπόντου (αἰλ. M. ἑλ. recc. quidam) CLMPR. — 17 τε om. FM. — 20 ἔτη δεκαεξί F ἔτη ις' R(P).

2 χεῖρον P. — 9 εὐρέθέντα P.

τοῖς τῶν μεγάλων συμβόλων τροπαίοις περιπνέων τῇ ἔκκοπῃ τῶν βαρβάρων ἔθνῶν τοὺς Ῥωμαίων ὄρους εὐπορωτέρους ἐποίησεν. τοῦτον δὲ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν τῇ μὲν ἐλπίδι μέγαν, τῷ δὲ χρόνῳ μικρόν, (μόλις γὰρ ἦν τοῦ οὐδοῦ τῆς νεότητος
 5 ἐπιβεβηκῶς) συγκλητικῶ τινι Ἀμαξοβίῳ κοινωνῶ αὐτοῦ τυγχάνοντι τῆς γνώμης καὶ τῶν ἐπαίνων παραδέδωκεν ἐκπαίδευσιν. ὅστις Ἀμαξόβιος ἐγχειρισθέντα αὐτῷ τὸν νέον πραϋτάτη διδασκαλίᾳ καὶ ἀσθηροτέρᾳ κολακείᾳ εἰς λαμπρὰν ἄσκησιν τῆς ζωῆς ἐστερέωσεν. ἐκεῖσε τοίνυν ὄντος Θεοδο-
 10 σίου, καθ' ὅπνους ἑαυτὸν εἰδέναι λέγεται βασιλικῇ χλανίδι
 464 M. καὶ πορφύρᾳ κεκοσμημένον. Οὐαλεντινιανοῦ δὲ τοῦ γέροντος τελευτήσαντος, Μαξιμῖνος ὁ δῆμιος τὴν ὑπαρχότητα τῶν Γαλλίων εἰς μανίαν ἔτρεψε καὶ τινα συσκευὴν συντεθεικῶς Θεοδόσιον τὸν πρεσβύτερον τοῖς τροπαίοις κεκο-
 15 ρεσμένον σφαγῆναι προσέταξεν. ὃς πρὶν τελευτήσῃ τὸ θεῖον βάπτισμα δεξάμενος καὶ εἰς τὴν ἀθανάσιαν ἀναγεννηθεὶς ἐτελεύτησεν. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ νεώτερος Θεοδόσιος ἐν τῇ τοῦ δονκὸς ἀξίᾳ ἐτύγχανεν, τῷ δὲ αὐτῷ βέλει τοῦ φθόνου ὧπερ καὶ ὁ πατὴρ διὰ Μαξιμῖνου ὁμοίως ἀδί-
 20 κως ὑπέπιπτεν. ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτὸν διέσωσεν. μεινάσης παρ' αὐτῷ τῆς ἀξίας, καὶ τῆς οὐσίας ἀναδοθείσης αὐτῷ, εἰς τὴν πατρίαν γῆν τῶν Σπανίων, ἐν ἧ καὶ ἐγεννήθη, ἐφοίτησε προστάγματι βασιλικῷ ἐκεῖσε ἡσύχως καὶ πράως τὸν βίον διάγων, Πλακίλλαν δὲ τότε τὴν γενομένην Αὐγουστὴν γα-
 25 μετὴν ἠγάγετο τότε καὶ βασιλέας ἐξ αὐτῆς ποιήσων, ἥτις

3 μέγα BFV. — 4 τοῦ οὐδοῦ B οὐ τοῦ βαθμοῦ, οὐδ' οὐ A τοῦ βαθμοῦ rell. — 5 ἀμαξοβίῳ D et recc. multi, item v. 7. — 6 παρέδωκεν ERV. — 9 ὄντως DFL. — 10 εἰδέναι B conjectura probabili. — 12 μαξιμῖνος ACM et Exc. de insidiis μάξιμος R et D m. 2. — ἐπαρχότητα RV. — 13 γαλλίων scripsi cum codd. et Exc. — ἔτρεψε ABFL Exc. ἔστρεψε rell. — 15 τελευτήσῃ M τελευτήσει ACDELV Exc. τελευτήσαι BF τελευτήσας R. — 17 Θεοδόσιος ὁ νεώτερος M Exc. ὁ νεώτερος V spr. vers. rubro. — 19 ὧπερ BF Exc. ὧπερ rell. — μαξιμῖνον R et D m. 2. — ὁμοίως om. LM Exc. — 20 παρ'] γὰρ? — 22 ἰσπανίων RV.

τὴν φύσιν τῷ λογισμῷ καὶ τὴν φήμην τοῖς ἐγκωμίοις ἐνίκα. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Οὐάλης γράμματα ἐκπέμπει πρὸς τὸν βασιλέα Γρατιανὸν προστάξας Θεοδοσίον ἀποσταλῆναι πρὸς αὐτόν. ἀρξάμενος δὲ τῆς ὁδοιπορίας Θεοδόσιος καὶ γνοὺς τὴν Οὐάλεντος τελευτὴν ἔρχεται εἰς πόλιν καλουμένην Σέρμιον. τῶν δὲ Γότθων πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ἀφειδῶς λυμαιομένων, καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων φευγόντων ἀπὸ προσώπου αὐτῶν; τότε Θεοδοσίον ἐν τῷ Σερμίῳ διαγόντα Γρατιανὸς προσκαλεῖται βουλῇ τῆς συγκλήτου Ῥωμαίων φθονούσης αὐτῷ, καὶ σὺν ὀλίγοις στρατιώταις εἰς τὸν οὕτως ὠμόν καὶ τοσοῦτον πόλεμον ἀποσταλῆναι Θεοδοσίον [πεῖθει] ἐπικινδύνῳ ἀξιώματι τιμηθέντα στρατηλάτου ἀξία τὸν βασιλέα παρέπεισεν. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς τῶν τῆς ἐπιβουλῆς καὶ τοῦ φθόνου τοῦ κατὰ φύσιν εὐπτώτου οὐδὲν ἔγνω, κατὰ κράτος δὲ τοὺς νομιζομένους ἀητιήτους εἶναι Γότθους νικήσας Θεοδόσιος σὺν τάχει πολλῷ τῷ βασιλεῖ τροπαιοφόρος παραστάς θεία ψήφῳ τὸ βασιλικὸν διάδημα περιβάλλεται. Γρατιανοῦ χειροτονοῦντος αὐτὸν καινῇ τινι καὶ θαυμαστῇ περιεβλήθη πορφύρᾳ ὡς ἀρχαῖος βασιλεὺς. καὶ ἐπειδὴ τοὺς ὤμους αὐτοῦ ὑπὲρ ἄνθρωπον ὑψηλοὺς ὄντας διαφόρων βασιλέων γλαμύδες ἐνδύειν οὐκ ἠδύναντο, (πάντας γὰρ ὑπερέχων τῷ μεγέθει πᾶσαν ἐσθῆτα διὰ τὸ ὕψος μικρὰν ἀπέφηνεν) τέλος Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τῇ πορφύρᾳ κοσμηθεὶς ἐξέλαμψεν, ἐκ τετραγώνου ἀρμολάσης αὐτῷ. οὕτω Γρατιανὸς τὰ τῆς δύσεως μέρη ἑαυτῷ καὶ τῷ

25 — p. 564, 6 Rufin. II, 14.

5 σερμίον BC σερμίων A. — 11 καὶ] ἢ Muralt. — πείθει *del. videtur.* — 13 τῶν BL *et D m. 2* τὸν *rell. om. Exc.* — 14 εὐώπτου L εὐόπτου *Exc.* εὐπόπτου R. — 15 εἶναι ἀητιήτους γότθους B γότθους ἀητιήτους εἶναι M. — 18 τινὴ A τιμὴ C. — 22 μικρὰν FLNR μικροῦ ACEV ^{χρ.} μὲ B. — 24 πορφυρίδι LR. — κοσμηθεὶς AM. — ἀρμολάση (-σει F) BCEF. — 25 αὐτόν AB αὐτῶν *ut vid. M.* — οὕτω — p. 564, 1 διεφύλαξεν *om. A.* — οὗτος CEN καὶ οὕτως F.

ἀδελφῶ διεφύλαξεν, Θεοδοσίῳ δὲ τὴν τῆς ἀνατολῆς φρον-
τιδα ἐπέτρεψεν. πολλὰ δὲ εὐσεβῶς καὶ γενναίως κατορθώσας
ὁ Γρατιανὸς παρὰ Μαξιμου τοῦ τυράννου ταῖς Βρεττανίαις
ἐπαναστάντος δι' ἀνδραγαθίαν τοῦ δουκὸς ἐν Λουγδόνωφ
5 παρὰ τῶν ἰδίων προδοθεὶς μᾶλλον ἢ βία τῶν πολεμίων
συσχεθεὶς ἀνηρέθη.

Οὐαλεντινιανὸς δὲ ὁ τοῦτου ἀδελφὸς ἐν Ἰταλίᾳ διάγων
ὑπὸ τῆς σφαγῆς τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ φόβου τοῦ πολέμου
πτοηθεὶς εἰρήνην, αὐτῷ καθ' ὑπόκρισιν προταθείσης παρὰ
10 Μαξιμου, καὶ αὐτὸς ὑποκρινάμενος ἠδέως ἐδέξατο. Ἰουστίνα
δὲ τότε ἡ μήτηρ αὐτοῦ τῆς τῶν Ἀρειανῶν αἰρέσεως τὰ φάρ-
μακα τῆς ἀσεβείας, ἃ περιόντος τοῦ ἀνδρὸς ἔκρυπτεν, εὐμα-
ρῶς ἀπατηθέντι τῷ υἱῷ μετὰ θάρσους ἀπεκάλυψεν, καὶ πείθει
αὐτὸν διὰ στρατιωτικῆς χειρὸς τὸν μὲν Ἀμβρόσιον ἀνθιστά-
15 μενον αὐτῇ τῷ ὀρθῷ λόγῳ τῆς ἐκκλησίας Μεδιολάνων ἐξεῶσαι
καὶ εἰς ἐξορίαν πέμψαι, τὴν ἐκκλησίαν δὲ διαρρηξῆαι καὶ
πολεμεῖν τὰ ἄγια. Βενήβολος δὲ τότε μέγας ἐν ἀξιωμασι
ταῖς ὑποσχέσεσι τῆς βασιλίδος μὴ εἶξας τῆς στρατιωτικῆς
ζώνης καὶ τῶν ἀξιωματίων τὴν ὀρθόδοξον πίστιν προκρίνας
20 τοῖς ποσὶ τῶν βασιλέων τὴν ἑαυτοῦ ζώνην ἀπέρριψεν. Μά-
ξιμος δὲ ὁ τύραννος θέλων τὸ τοῦ τυράννου ἄτιμον ὄνομα
ἐκδύσασθαι καὶ νόμιμον ἑαυτὸν ἐπιδειξασθαι βασιλεῖα γράμ-
466 M. ματα ἐπέμψας τὸ ἀσεβὲς ἐπιχειρήμα τῆς Ἰουστίνης ἀπεφάυ-
λιξε καὶ τὸ πολεμεῖσθαι τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν κατὰ

7—17 Rufin. II, 15. — 17 — p. 565, 5 Rufin. II, 16.

3 μαξιμίνου BFM item v. 10. — per Andragathium ducem
Ruf., sed codicum omnium et excc. de insidiis consensus demon-
strat Georgii esse errorem. — 4 λογδόνωφ B λουγδοῦνωφ FMR et
m. 2 Exc. — 5 ἢ βία A quam vi Ruf. δὲ βία F καὶ βία rell.
codd. καὶ διὰ Exc. — 8 πολεμίον? hostis Ruf. — 9 εἰρήνης
FV Exc. εἰρήνη M. — 10 ὑποκρινόμενος AF Exc. — Ἰουστίνα E.
— 15 ἐξεῶσαι B ἐξελάσαι M. — 17 βενήβολος AFL βενίβολος
CENV μενούβουλος B μενέβουλος R. — μέγας om. ER. — ἀξιώ-
ματι AER. — 20 μαξιμιανὸς B et recc. quidam μαξιμίνος recc.
rell. — 23 ἐπιχειρήμα AB inceptum Ruf. ἐπὶ rell.

στασιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀνατρέπεσθαι ἀπηγόρευεν,
 καὶ οὕτω πλησιάζειν ταῖς Ἰταλλαῖς ἤρξατο. τοῦτο δὲ Ἰου-
 στίνα μαθοῦσα, τοῦ τε πολεμίου ἅμα καὶ τῆς συνειδήσεως
 τῆς ἀσεβοῦς ἐπικειμένων αὐτῇ, εἰς φυγὴν τραπέῖσα πρώτη
 τὴν ἑξορίαν ἐκκληρώσατο, ἣν τοῖς ἱερεῦσιν ἠτοίμασεν. τοι- 5
 γαρ οὖν μετὰ τῆς ἀθελίτου μητρὸς πεφευγὼς ὁ βασιλεὺς
 Οὐαλεντινιανὸς τῆς Ἰταλλας ἐστερήθη καὶ τῆς οἰκείας ἐξε-
 βλήθη βασιλείας. ἔλθων οὖν ἐν τῇ ἀνατολῇ οὕτως ἐδέχθη
 παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως Θεοδοσίου, ὥστε δοκεῖν αὐτὸν
 μᾶλλον τῶν μερῶν ἐκείνων βασιλεύειν ἢ ἐν ἑξορίᾳ διαγείν. 10
 παραχρῆμα δὲ διὰ Θεοδοσίου καθαρθεὶς ἀπὸ τῆς φανλο-
 τάτης αἰρέσεως τῆς ἀκαθάρτου τὸν ἰὸν ἐξέχυσεν, ἐν ᾧπερ
 αὐτὸν ἡ ἀνόητος ἔβλαψε μήτηρ, καὶ τὸν Χριστὸν ἀνεδέξατο
 πιστοτάτη προτροπῇ Θεοδοσίου. πολλάκις γὰρ εἰς τὴν ἐλπίδα
 τῆς πίστεως διὰ Θεοδοσίου ἐκπαιδευθεὶς ἔμαθε τὴν βασιλι- 15
 κὴν παράταξιν οὐ δι' ὄπλων ἐστάναι, ἀλλ' ἐξ ἀγαθῶν προ-
 φάσεων. τοιοῦτος δὲ ἦν ὁ λόγος ὁ παρὰ Θεοδοσίου πρὸς
 Οὐαλεντινιανὸν εἰρημένος· οἶδα, φησὶν, πολλάκις, Οὐαλεν-
 τινιανέ, ἡσυχάζοντος τοῦ στρατοπέδου παρὰ τῶν εὐσεβεστά-
 των βασιλέων τὴν νίκην κατορθωθείσαν, καὶ τοὺς πολεμίους 20
 ὑποταγέντας ὑποτελεῖς γεγενῆσθαι τοῦ προλαβόντος κινδύνου.
 οὕτω καὶ ὁ ἔνθεος Κωνσταντῖνος ταῖς βοηθείαις τοῦ θεοῦ
 ἀνορθωθείς Λικίνιον τὸν τοῦ θεοῦ τύραννον ἐν ναυαγίᾳ
 διέφθειρεν, οὕτω καὶ ὁ ἔνδοξος Οὐαλεντινιανὸς ὁ σὸς πατήρ

5—p. 566, 15 *Similia sed brevius* Theodoret. Hist. eccl. V, 15.

1 ἀπηγόρευεν ABL ἀπηγόρευσεν rell. — 2 Ἰουστίνα BE.
 — 3 πολέμου BLR. — 4 πρώτη τὴν Mur. (prima Ruf.) πρώτην
 codd. — 8 ἐδέχθη ABN ἐπεδέχθη C ὁπεδέχθη rell. — 12 ἐξέχευεν
 RV. — 19 παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ante ἡσυχάζοντος
inserunt Exc. de virt. et codd. praeter AB. — 21 γενέσθαι ABR.
 — 22 οὗτος AC. — καὶ om. codd. praeter AB Exc. — 23 λικίνιον
 AEFRLR λικίνιον BCNV (λικίνιον ex λικίνιον corr. in Exc.
incertum qua manu. — 24 οὗτος ABCLM. — καὶ om. codd.
 praeter ABV Exc.

εὐτυχέστερον τὴν βασιλείαν ἀβλαβῆ παρὰ τῶν πολεμίων ἰθύ-
 νων ἐτέλεσεν, τοῦ θεοῦ ἐκδικούντος αὐτόν, καὶ μάχας ἀνα-
 ριθμήτους καὶ νίκας ἀπίστους ἐδέξατο πολλοὺς βαρβάρους
 διαφόρως ἀνελών. Οὐάλης δὲ ὁ θεῖος ὁ σὸς τὸν θεὸν δια-
 5 σπαράττων ἐμίανε τὴν ἐκκλησίαν ὁ βέβηλος διὰ τῆς σφαγῆς
 τῶν ἀγίων καὶ τῆς ἐξορίας τῶν ἱερέων, ὃς τῆ τοῦ θεοῦ
 βουλῆσει ὑπὸ τῶν Γότθων πολιορκηθεὶς καὶ ἠττηθεὶς ἐκαύθη.
 σὺ οὖν αἰρετικοῦ ὄνομα λαβεῖν ἀνέξη ἀπιῶν εἰς πόλεμον;
 ὀρθῶς τὸν Χριστὸν σέβει ὁ ἀδίκως σε ἐκβαλῶν. ἡ σὴ ἀπι-
 467 M. 10 στία εὐχέρειαν Μαξιμῶ συνεισήνεγκεν. ἐκεῖνος μόνον τοῦ
 βασιλέως ἐστὶ τυράννος, σὺ δὲ πολέμιος ἤρξω τοῦ θεοῦ
 καθεστάναι. δώσω σοι στρατὸν καὶ παρέξω βοήθειαν. ἀλλ'
 εἰ τὸν Χριστὸν βλάπτομεν, τίνα παρακαλέσομεν μαχόμενοι;
 ταῦτα καὶ πλείω τούτων νουθετήσας Θεοδόσιος Οὐαλεν-
 15 τιανὸν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μετήγαγεν. ἐν δὲ τῶ
 μέσῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τελευτησάσης, Θεοδόσιος διὰ τὴν
 πίστιν τῆς βασιλείας τῆς χρηστότητος καὶ τῶν εὐεργεσιῶν
 Γρατιανοῦ μεμνημένος εἰς ἄμυναν πάσαις τῆς ἀνατολῆς δυν-
 20 αμέσιν ἐξαίξας ἐξεδίκησε τὸ δίκαιον αἷμα καὶ τὸν Οὐαλεν-
 τιανὸν ἀπεκατέστησεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἐκβαλὼν τὴν τυραν-
 νίδα. αὐτὸς δὲ μετὰ ταῦτα εἰσελθὼν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ
 θριαμβεύσας τὴν νίκην εἰς τὴν ἰδίαν βασιλείαν ἐπανῆλθεν.

15—22 *Rufin. II, 17.*

1 καὶ ἀβλαβῆ FV Exc. — 4 διαφόρως AB Exc. καὶ διαφόρους
 rell. — 8 ὄνομα λαβῶν καὶ ἀνάξια ποιῶν τῆς βασιλείας ὀρθῶς
 τ. χρ. σέβειν δοκεῖς; γίνωσκε οὖν ὡς ἡ σὴ ἀπιστία F. ἀνάξια
 ποιῶν *pro ἀνέξη ἀπιῶν etiam* R. — 9 σέβη AM σέβεται BRV.
 — 10 εὐχέρειαν CDF εὐχερία M εὐκαιρίαν R εὐκαιρίαν E. —
 μόνος A μόνου L. — 12 παρέξω σοι codd. *praeter* AB Exc. —
 13 βλάπτομεν ACF. — παρακαλέσωμεν ACDEF. — 14 καὶ
 πλείω τούτων AB καὶ τὰ τούτων πλείονα rell. — 18 πάσας
 (*corr. ex πάσης αὐτ πάσης ex πάσας*) τῆς ἀν. τὰς δυνάμεις A
 πάσας τὰς τῆς ἀν. δυνάμεις F πάσας τὰς ἀνατολικὰς δυνάμεις
 Exc. — 19 ἐξαίξας *scripsi* ἐξάξας codd. *totis viribus insurgens*
Ruf. — 20 ἀποκατέστησεν V *et fortasse* A κατέστησεν R. —
 εἰς BL.

Ἐν ταῖς ἡμέραις οὖν, ἐν αἷς ὁ θεὸς ὁ ἀγαθὸς ἐξήγειρε Θεοδόσιον τὸν μέγαν βασιλέα καὶ ἐνεπίστευσεν αὐτῷ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας Ῥωμαίων, ἠγάγετο εἰς γυναικα τὴν θυγατέρα τοῦ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ δύο υἱούς, Ἀρκάδιον καὶ Ὀνώριον. ἀύξησάντων δὲ τῶν παιδῶν, ἦλθον εἰς ἡλικίαν τοῦ ἐκμανθάνειν τὰ ἱερὰ γράμματα. καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτὸν βασιλείαν ζητῆσαι ἄνδρα ἐλλόγιμον καὶ ἀσκητὴν κεκοσμημένον ἐν ἀληθείᾳ τὸν φόβον τοῦ θεοῦ, ἔχοντα θεογνωσίαν εἰς ἄκρον, ὡς ὀφείλων παραδοῦναι αὐτῷ τοὺς υἱούς αὐτοῦ, ἵνα παιδεύσῃ αὐτούς πᾶση θείᾳ γραφῇ τε καὶ ἀνθρωπίνῃ, μὴ βουλόμενος παραδοῦναι αὐτούς εἰς σχολεῖον, ἵνα μὴ μάθωσιν ἀπὸ ἄλλων παιδῶν ἄπερ ὁ θεὸς οὐ θέλει, καὶ τυπωθῶσιν ἐν λόγοις ἀνωφελέσι καὶ βλαβεροῖς. ταῦτα ὁ βασιλεὺς λογισάμενος, ὡς εἴρηται, σπουδῆν πᾶσαν ἐποιεῖτο τοῦ εὑρεῖν ἄνδρα τοιοῦτον. καὶ τῶν διαταγμάτων ἐκπεμφθέντων κατὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτὸν βασιλείαν, οὐκ ἠδυνήθησαν εὑρεῖν τινα κατὰ τὸν ἐνιστάμενον αὐτῷ λογισμόν, ἀλλὰ ποτὲ μὲν εὗρισκον ἄνδρα φιλόσοφον, ἀλλ' οὐ φιλόθεον, ποτὲ δὲ πάλιν εὗρισκον φιλόθεον καὶ οὐ φιλόσοφον. ἠύξησαν δὲ οἱ παῖδες, καὶ οὐκ ἠνείχετο εἰς σχολεῖον πέμψαι αὐτούς τῇ προφάσει τῇ προλεχθείσῃ κρατούμενος. καὶ μὴ εὐρῶν καθὼς ἐζήτηι ἀπέστειλεν ἐν τῇ Ῥώμῃ πρὸς τὸν ἐν αὐτῇ βασιλέα αἰτῶν παρ' αὐτοῦ τοιοῦτον ἄνδρα, γράψας αὐτῷ ὅτι· μεγάλα μοι χαρίζη τοῦτο ποιῶν. ὁ οὖν βασιλεὺς προσκαλεσάμενος τὸν πάπαν δεικνυσιν αὐτῷ τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου εἰπὼν ὅτι· ἀνένδεκτόν ἐστι μὴ ποιῆσαι τῷ συμβασιλεύοντι ἡμῖν τὴν αἴτησιν ταύτην. αἰσχύνη γάρ ἐστι τοῦ ἡμετέρου κράτους μὴ

1 οὖν] γάρ B om. A. — ἐξέγειρε (-ραι C) CR. — 2 μέγα BFMV. — 5 ὀνώριον BCD ὀνώριον EFL ὀνόριον V ὀνόριον M ὀνώριον AR. — 8 τῷ φόβῳ BF. — 10 παιδεύσει ACEM. — 12 σχολεῖον ACDEL item v. 21. — ὑπὸ RV. — 21 ἠνείχετο ER. — 21. 22 τῇ προλεχθείσῃ προφάσει FR. — 24 χαρίζει ACDF m. 2 corr. in D. — 27 συμβουλεύοντι BM βασιλεύοντι V et recc. quidam. — τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ταύτην B τὴν αἴτησιν αὐτοῦ (om. ταύτην) N.

εὐρεθῆναι ἐν τῇ μεγίστῃ Ῥώμῃ ἄνθρωπον τοιοῦτον. καὶ
 ἐρευνήσαντες καὶ ἐπιζητήσαντες οὐκ εὗρον. ἐπὶ πολὺ οὖν
 διαλογομένων αὐτῶν καὶ ἀδολεσχοῦντων περὶ τούτου, εἶπεν
 ὁ πάππας τῷ βασιλεῖ· ἔστι παρ' ἡμῖν διάκονός τις παρθένος
 5 μετὰ τῆς ἰδίας ἀδελφῆς· ὄνομα αὐτῷ Ἀρσένιος. ὅμοιος γὰρ
 αὐτοῦ ἄλλος οὐκ ἔστιν ὁ ὀφειλων πρὸς δ' ἐπιθυμῶν ὁ βασι-
 λεὺς Θεοδοσίος παιδεῦσαι τὰ τέκνα αὐτοῦ πάσῃ γνώσει θείᾳ
 τε καὶ ἀνθρωπίνῃ. ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ καταδέχεται, διότι ἔχει
 καιρὸν ἀποταξάμενος τῆς ἐγκυκλίου παιδεύσεως. ἀλλ' ἴσως
 10 ἐὰν κελεύσῃ τὸ ὑμέτερον κράτος καὶ καλέσωμεν αὐτόν, πλη-
 ροφοροῦμεν αὐτόν περὶ τούτου. ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς
 ἐχάρη λίαν, καὶ πέμπαντες μετεστειλαντο τὸν Ἀρσένιον.
 ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλεὺς· οὐ λέληθε
 τὸ ἡμέτερον κράτος ἢ κατὰ θεὸν σου πολιτεία καὶ ὁ ἐνά-
 15 ρετός σου βλος, ἀλλὰ διηνεκῶς ἀκούοντες τὴν καλὴν σου
 ἀναστροφὴν πάννυ εὐφραϊνόμεθα ἐπὶ τούτῳ. ἐπειδὴ οὖν
 ὁ συμβασιλεὺς ἡμῶν Θεοδοσίος ἀπέστειλεν ἡμῖν πρεσβείαν
 αἰτούμενος πέμπαι αὐτῷ ἄνθρωπον τοιοῦτον δυνάμενον
 παιδεῦσαι τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πάσῃ θεοσεβείᾳ καὶ σοφίᾳ,
 20 τούτου χάριν μετεστειλάμεθά σε ὡς κατὰ θεὸν ὄντα, ἵνα
 ἀπέλθῃς πρὸς αὐτόν καὶ κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν σοι
 ἐκ θεοῦ παιδεύσῃς αὐτούς. οὐ γὰρ ἐκρίναμεν ἀπλῶς καὶ
 469 M. ὡς ἔτνηεν ἐγχειρῆσαι τοῦτο τὸ πρᾶγμα τινι, εἰ μὴ τῇ εὐλα-
 βείᾳ σου. ὁ δὲ Ἀρσένιος ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ βασιλεῖ· οὐκ
 25 ἄγνοεῖ, θεοσεβέστατε βασιλεῦ, ὁ ἀγιώτατος πατὴρ ἡμῶν
 πάππας τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν, ὅτι ἔχω καιρὸν μὴ παρελθῶν
 διὰ τῆς ἔξω φιλοσοφίας, ἐξαιρέτως δὲ ἀφ' οὗ τὴν χειρο-
 τονίαν ταύτην ἐδεξάμην ὁ ἀνάξιος, οὔτε εἰς βιβλίον ἐπέκνησα

5 ὄνόματι ἀρσένιος AF. — 6 ἀπὸ BR. — 10 κελεύσει AC. —
 καὶ καλέσωμεν αὐτόν B καλέσομεν (-σωμεν R) αὐτόν καὶ RV καλέ-
 σομεν αὐτόν (om. καὶ) E. — 13 εἰσελθόντος ER. — 16 ἐπὶ τοῦτο
 ABC EV. — 17 ἡμῶν] ἡμῖν ADE om. F — 19 ἐν πάσι σοφία (om.
 θεοσεβ. καὶ) C. — σοφία AB φιλοσοφία DEF RV. — 22 παιδεύ-
 σεις CER ἐκπαιδεύσῃς V. — 23 ἐγχειρῆσαι AR. — 24 ἀποκριθεὶς
 om. AC. — 28 ἐδεξάμην ὁ ἀνάξιος AB ὁ ἀνάξ. ἐδεξάμην tell.

τῶν τοιούτων ἐπιστημῶν. ὑπολαβὼν δὲ ὁ πάπας εἶπε πρὸς αὐτόν· ὅτι μὲν ἀληθῆ εἰσι τὰ παρὰ σου λεχθέντα τῷ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ ἐπιστάμεθα, καὶ ταῦτα οὕτως ἔχει. πάνν γὰρ ἐπαινέσαμεν τὴν ἐνάρετόν σου πολιτείαν ἐν τούτῳ. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ θεία βασιλικὴ κέλευσίς ἐστιν, καὶ θεαρέστον ἐστὶ 5 τὸ πραγματευόμενον, ἐκλιπαροῦμέν σε ἐπιδοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ τοσοῦτον ἀγαθὸν ἐγγειρημα. δύνη γὰρ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης σοι εὐσεβῶς καὶ θεαρέστως αὐτοὺς παιδεῦσαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ φιλοσοφίᾳ μεγάλως αὐτοὺς ὠφελεῖσαι, δεικνύων αὐτοῖς τὰς πομπὰς καὶ αἰσχρό- 10 τητας τῶν δυσσεβῶν εἰδώλων, οὓς θεοὺς ἀποκαλοῦσιν οἱ ἀλιτήριοι Ἕλληνες, καὶ τοῦ μὴ πιστεύειν τοῖς παρ' αὐτῶν μυθευομένοις, ἀλλὰ καὶ δαίμονας αὐτοὺς ἀποκαλεῖν καὶ θριαμβεύειν τὰ μιάσματα αὐτῶν καὶ φαντάσματα. τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις λόγοις πείσαντες τὸν Ἀρσένιον ἀπέστειλαν 15 αὐτὸν μετὰ πάσης δόξης καὶ τιμῆς τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ γράψαντες αὐτῷ ὅ τε βασιλεὺς καὶ ὁ πάπας ὅτι· κατὰ τὴν κέλευσιν ὑμῶν ἀπεστελλομεν ὑμῖν ἄνθρωπον, ὃς δυνήσεται μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος ἀνάξει τὰ φίλτατα τῆς ὑμῶν γαληνότητος τέκνα ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ. 20 ὁ οὖν Ἀρσένιος παραδοὺς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν εἰς παρθενῶνα ἀπέπλευσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει. δεξάμενος δὲ ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος τὰ γράμματα καὶ ἀναγνοὺς, προσκαλεσάμενος δὲ καὶ τὸν Ἀρσένιον σχῆμά τε καὶ ἦθος εὐλαβῆς θεασάμενος ἐν αὐτῷ, σεμνὸν μὲν ἔχοντα τὸ χρῶμα, εὐτακτον δὲ τὸ 25 βλέμμα, ταπεινὸν τὸ φρόνημα καὶ περὶ τὰ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα σοφώτατον, καὶ ἀπλῶς πάσῃ τῇ κατὰ Χριστὸν ἀρετῇ κεκοσμημένον, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην. καὶ δὴ πρὸς αὐτὸν

1 ἐπιστήμων AF. — 4 ἐπηνέσαμεν EV. — 7 ἐπιχείρημα ER. — 12 ἀλιτήριοι CDF. — 18 ἀλλὰ καὶ δαίμονας ABV καὶ om. rell. — 22 ἀπέπλευσεν V ἀπέστειλεν A. — 23 δὲ καὶ om. F. — δὲ A τε rell. — 24 καὶ prius om. R. — 27 ἀπλῶς ABP ἀπλῶς εἰπεῖν rell. — χριστὸν ABP θεὸν rell.

ὁ βασιλεύς· δηλοῖ μὲν ἢ διὰ τοῦ σχήματος ἤθους τε καὶ ἀπολογίας[†] ἐνάρετόν σε καὶ θεοσεβῆ εἶναι, καί, καθὼς γε-
 470 M. γραφήκασιν ἡμῖν ὃ τε συμβασιλεύων ἡμῖν καὶ ὁ τῆς Ῥώμης
 ἀγιώτατος πάπας, οὕτω καὶ εἶδομεν. ἀληθῆ γὰρ ἔγραψαν.
 5 νῦν οὖν πάντως οὐκ ἀγνοεῖς, δι' ἣν αἰτίαν ἀπέστειλάν σε
 πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἡμέτερον κράτος αὐτοψεῖ διαλεχθή-
 σεται σοι, τοῦτ' ἔστι χάριν τῶν ἡμετέρων τέκνων, ἵνα πάση
 θεοσεβείᾳ καὶ φόβῳ θεοῦ τούτους ἐκπαιδεύσης, ἔτι μὴν καὶ
 τὴν φιλοσοφίαν πᾶσαν εἰς ἄκρον αὐτοὺς διδάξης. ἀλλὰ μὴ
 10 ὑποσταλῆς μηδὲ διακριθῆς πρὸς αὐτοὺς ὑπονοῶν ὅτι τέκνα
 ἡμῶν ὑπάρχουσιν, μηδὲ πάλιν ὡς βασιλεῦσιν αὐτοῖς προσχῆς
 ἢ τιμῆσης, ἀλλ' ὡς τέκνα καὶ μαθητὰς ἔχε αὐτοὺς καί, ὅτε
 παραπέσωσιν, ἐπέξελθε αὐτούς. καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς
 Θεοδόσιος καὶ ἐνέγκας τὸν τε Ἀρκάδιον καὶ Ὀνώριον παρα-
 15 δίδωσιν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ λέγων· ἰδοὺ ἀπὸ τῆς
 σήμερον οὗτός ἐστιν ἐμοῦ τε καὶ ὑμῶν πατήρ καὶ διδάσκαλος.
 ὑπακούσατε αὐτῷ κατὰ πάντα ὡς πατρί, καὶ μὴ παρακούσητε
 αὐτῷ μηδὲ ἀντιταχθῆτε. παρήγγειλα γὰρ αὐτῷ ἵνα, ἐὰν παρα-
 πέση τις αὐτῷ ἐξ ὑμῶν, ἐπεξέλθῃ αὐτῷ ὡς μαθητῆ. καὶ
 20 ταῦτα εἰπὼν ἀφορίζει αὐτοῖς πλησίον τοῦ βασιλικοῦ κοι-
 τῶνος τρίκλινον μέγα καὶ ἐν αὐτῷ διάγειν παρακελεύεται.

1 *Locus corruptus, quem varia ratione librarii sanare temptaverunt.* ὄψις post ἀπολογίας inserit B σου διάθεσις V κατάστασις τῆς σῆς ψυχῆς F. δηλοῖς μὲν διὰ v. 1 Muralt., in cuius codice Mosquensi sicut in recentioribus omnibus ἢ deest. σχήματός τε καὶ ἤθους ἀπολογία? — 2 σε om. C spr. vers. F σου R. — 4 εἶδωμεν D ἴδωμεν CER. — 6 αὐτοψεῖ EF αὐτοψή M. — 9 ἐκδιδάξης BR. — 10 μηδὲ AB μήτε rell. — 11 προσχῆς D προσσχέις F. — 12 τιμῆσης AFV et rec. quidam τιμήσεις rell. — 13 παραπέσωσιν ABFR παραπέσουσιν rell. — παραπ. σοι A sed σοι om. etiam P. — αὐτοὺς BCEV αὐτοῖς AFNR (παραπίπτοντας ἐπεξέρχον P). — 14 ὀνώριον BD ὀνώριον EF ὀνόριον CV ὀνόριον MP ὀνώριον A ὀνόριον R. — 17. 18 παρακούσητε αὐτοῦ DRV. — 18 ἐὰν παραπέση AB ἐὰν παρακούσητε αὐτοῦ (αὐτῷ CE) ἢ παραπέση rell. — 19 αὐτῷ τις M αὐτῷ om. AR recte fortasse. cf. v. 13. — 21 μέγαν D m. 2 με B.

τοῦτο δὲ ἐπενόησεν ὁ βασιλεὺς, ἵνα συχνότερον ἐπισκέπτηται αὐτούς. μεγάλως δὲ τιμήσας τὸν Ἀρσένιον ἐποίησεν αὐτὸν μείζω πάντων ἐν τῷ παλατίῳ, ὥστε μὴ εἶναι τινα τῶν ἐκεῖσε λαμπροτέραν αὐτοῦ ἐσθῆτα περικελίμενον, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἦν πατήρ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ. 5

Ὁ οὖν Ἀρσένιος παραλαβὼν τὸν τε Ἀρκαδίον καὶ Ὀνώριον ἀνήγαγεν αὐτοὺς θεοσεβῶς ἐκδιδάσκων αὐτοὺς πᾶσαν σοφίαν θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην. ταπεινόφρων δὲ ὑπάρχων ὁ ἐν ἀγίοις Ἀρσένιος οὐκ ἐχρᾶτο αὐτοῖς ὡς μαθηταῖς, ἀλλ' ὡς βασιλεῦσιν. καθίζων γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ δύο θρόνων αὐτὸς παρι- 10 σταμένος ἐδίδασκεν αὐτούς. ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως ἐξαίφνης πρὸς αὐτούς, ὄρᾳ Ἀρσένιον μὲν ἰστάμενον, τὰ δὲ τέκνα αὐτοῦ καθεζόμενα, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα κατὰ Ἀρσένιου καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· οὕτω παρηγγελίαμεν ὑμῖν, ἵνα βασιλικῶς καὶ μὴ μᾶλλον ὡς μαθηταῖς 15 χρῆσθαι τοῖς παιδίοις; καὶ τί τοῦτο πεποίηκας; πάνυ γὰρ ἐλύπησας τὸ ἡμέτερον κράτος ἐν τούτῳ. ὁ δὲ Ἀρσένιος πρὸς 471 M. τὸν βασιλέα ἔφη· οὐκ ἠγησάμην πρέπον εἶναι, θεοστήρικτε βασιλεῦ, ἐμὲ καθέζεσθαι, βασιλεῖς δὲ παραστήκειν μοι. ὁ δὲ βασιλεὺς ὀργισθεὶς ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ ἀπεκρίθη βλοσυρῶ 20 τῷ βλέμματι πρὸς Ἀρσένιον λέγων· σὺ καθιστᾷς αὐτοὺς βασιλεῖς; οὐχὶ ὡς τέκνα καὶ δούλους παρέδωκά σοι αὐτούς; καὶ ἵνα τί ταῦτα φθέγγῃ; καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς παραχρῆμα ἐπάρας τὰ διαδήματα, ἅπερ εἶχον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ῥίψας αὐτὰ εἰς τὴν γῆν ποιεῖ αὐτοὺς εἰς τοὺς 25 πόδας αὐτοῦ προσκυνῆσαι, καὶ καθίσας τὸν Ἀρσένιον ἐπὶ θρόνου ἐκείνου παραστήκειν αὐτῷ ἐκέλευσεν εἰπὼν ὅτι· εἰ

3 μείζων FR μείζων A μείζονα B. — πάντων τῶν ἐν BR. — τῶν ἐκεῖσε om. N. — 4 λαμπροτέρα CE et D in quo v m. 2 add. vid. — 6 καὶ Ὀνώριον om. R. — ὀνώριον BDF ὀνώριον E ὀνώριον CV ὀνώριον M ὀνώριον A. — 7 ἀνήγαγεν BF ἀνέτρεφεν R. — αὐτοὺς post ἐκδιδάσκων om. MR. — 16 ἐποίησας AB. — 18 οὐχ ἠγησάμην ER. — 19 παραστήκειν M παρειστήκειν R παρείστασθαι PV παρεστάναι B. — 21 δμματι NR. — 27 παρειστήκειν BR παρίστασθαι V παρεστάναι P.

μὲν φοβηθῶσι τὸν θεὸν καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ θελήσωσι
 πορεύεσθαι καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, δυνατός ἐστιν
 ὁ παμβασιλεὺς τῶν αἰώνων, εἴπερ θέλημα αὐτοῦ ἐστίν, παρα-
 σχεῖν αὐτοῖς τὴν ἀξίαν ταύτην. εἰ δὲ μὴ ἔχουσι τὸν φόβον
 5 αὐτοῦ, εὐχόμαι τῷ θεῷ μᾶλλον ἐκριζωθῆναι αὐτοὺς ἀπὸ
 νηπιόθεν. κρεῖσσον γάρ ἐστι τὸ τεθνάναι εὐσεβῶς ἢ βασι-
 λεύειν ἀσεβῶς. καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθεν ἐν
 τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. ἔκτοτε οὖν ὁ Ἀρσένιος ὑφορώμενος τὸν
 βασιλέα οὐκέτι ἐποίησε αὐτοὺς καθεσθῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον παρ-
 10 ἴστασθαι αὐτῷ καὶ ἐκμανθάνειν. ἐν τούτοις οὖν διάγων
 ὁ ἡγιασμένος Ἀρσένιος πάνυ ἐδυσφόρει καὶ ἔλυπεῖτο. ἦν
 γὰρ μισόδοξος καὶ φιλόθεος καὶ ἐπεθύμει μᾶλλον τὸν μονήρη
 καὶ ἡσύχιον μετελθεῖν βίον, ὥστε παρακαλεῖν τὸν θεὸν συγ-
 νῶς μετὰ δακρύων ποιῆσαι τρόπον τοῦ ἰδιάσαι αὐτὸν ἐκ
 15 τοῦ κόσμου.

Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν εὐρῶν ὁ ἐν ἀγίοις τὸν Ἀρκαδίον
 παραπεσόντα εἰς παιδικὸν πταισμα ἐνέγκας καὶ ἐμβριμησά-
 μενος ἐπιτίθεισιν αὐτῷ πληγὴν δεινὴν ὥστε σχεδὸν ἕως
 20 θανάτου τοὺς τύπους τῶν πληγῶν φέρειν ἐν τῷ σώματι
 αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἀρκαδιος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐδάρη, ἔμεινεν
 ἔχων κατὰ Ἀρσενίου κακίαν πολλήν, καὶ προσκαλεσάμενος
 τὸν σπαθάριον αὐτοῦ ἐπιτρέπει αὐτῷ κατ' ἰδίαν λέγων· οἶφ
 472 Μ. ὁ οὖν σπαθάριος ἀκούσας τὴν ἔλεεινήν ἀπόφασιν ταύτην
 25 καὶ τὸν φόβον τοῦ θεοῦ ἐν καρδίᾳ ἔχων θαρρεῖ τῷ Ἀρσενίῳ
 τὴν μαιφόνον τοῦ Ἀρκαδίου ἐπιτροπήν. ὁ δὲ Ἀρσένιος
 λύπη τε καὶ φόβῳ συσχεθεὶς παρεκάλει τὸν θεὸν λέγων·
 κύριε ὀδήγησόν με, πῶς σωθῶ; καὶ μετεμελεῖτο ἐπὶ τῇ
 πληγῇ ἧ ἦν τύψας τὸν Ἀρκαδίον. εἶτα ὀλίγων ἡμερῶν

4 ἔχουσι BM. — 5 αὐτοῦ] τοῦ θεοῦ AF. — 5 ἀπονηπιόθεν
 AM et recc. nonnulli ἀπὸ νηπιώθεν (-ῶθεν C) CF. — 9 ἐποίησε
 καθεσθ. αὐτοὺς A αὐτοὺς ἐποίησε καθ. R. — 10 αὐτῷ] αὐτοὺς
 BC. — 17 περιπεσόντα B ἐπιπεσόντα D. — μὴ ἐνέγκας? —
 22 ἑαυτοῦ DEV. — 23 γινώσκοντος PV.

διελθουσῶν, καὶ τοῦ σπαθαρίου κατεπείγοντος τὸν Ἀρσένιον τοῦ δι' οὐδὲν τρόπον σῶσαι ἑαυτὸν, καὶ τούτου ἀδελείπτως εὐχομένου, ἦλθεν αὐτῷ φωνὴ λέγουσα· Ἀρσένιε, φεῦγε τοὺς ἀνθρώπους καὶ σῶζε. ταύτης οὖν τῆς φωνῆς ἀκούσας μηδενὶ μηδὲν εἰρηκῶς, ἀλλ' ἐσθῆτα εὐτελεῖ ἐνδύ- 5 σάμενος, κατῆλθεν εἰς τὸν λιμένα καὶ κατ' οἰκονομίαν θεοῦ εὐρῶν ἐκεῖσε πλοῖον καὶ ἐμβὰς εἰς αὐτὸ ἦλθεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἀποθηξάμενος ὤρμησεν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Σκήτεως καὶ ἐκεῖσε διέπρεπε διαφόροις κατορθώμασιν. ἤκουσε δὲ πάλιν φωνῆς λεγούσης αὐτῷ· Ἀρσένιε, φεῦγε, σιώπα, 10 ἡσύχαζε. αὗται γάρ εἰσιν αἱ ῥίξαι τῆς ἀναμαρτησίας.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδοσίος πάνυ λυπηθεὶς ἐπὶ τῇ ἀναχωρῆσει Ἀρσενίου ἔγραψε παντὶ τε καὶ πανταχοῦ ἀναζητῆσαι αὐτόν, καὶ οὐκ ἠδυνήθη αὐτὸν εὑρεῖν ἄχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. βασιλευσάντων δὲ Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου ἐγνώσθη 15 αὐτοῖς ὅτι Ἀρσένιος ἐν Αἰγύπτῳ διάγει τὸν μονήρη βίον καλῶς πολιτευόμενος. καὶ ἔγραφον αὐτῷ πλείστας ἐπιστολάς παρακαλοῦντες αὐτὸν ὥστε εὐχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἰδίων μαθητῶν καὶ τέκνων. ἔγραψε δὲ αὐτῷ πάλιν Ἀρκαδιὸς δυσωπῶν αὐτὸν ὥστε συγχωρῆσαι αὐτῷ τὸ πταῖσμα αὐτοῦ, ὃ ἤμαρτεν 20 εἰς Ἀρσένιον ἀνελεῖν αὐτὸν βουληθεὶς, ὥστε θέλων αὐτὸν πληροφορῆσαι γράφει αὐτῷ ἐνωμότως λαβεῖν παρὰ τοῦ ὑπάρχου

9—11 cf. Theodori Studitae laudatio Arsenii cp. 6 Migne Tom. 99, 853 C.

2 ἐαυτὸν m. 1 ex αὐτόν C αὐτόν B. — 4 σῶζει AC σῶσει E. — 6 καὶ κατ' οἰκ. δὲ θεοῦ A κατ' οἰκ. δὲ θεοῦ (om. καὶ) N. — 7 εἰς αὐτὸ (-ῶ A) ABF (εἰς πλοῖον P) ἐν αὐτῷ rell. — 8 ἀποθηξάμενος AEF LN *lit. corr.* in D ὑποθηξάμενος B. — 9 ἐκεῖ ER. — ἐν διαφόροις ELR. — 12 ἐπὶ] ἐν AB. — 14 ἠδυνήθησαν BE. — 15 ὄνωριον καὶ ἀρκαδίου AL. — ὄνωριον BDFL ὄνωριον E ὄνωριον CPV ὄνωριον M ὄνωριον (sine spir.) A ὄνωριον vel ὄνωριον R. — 19 αὐτῷ πάλιν ABCRV πάλιν αὐτῷ EFLN. — 20 ὥστε om. N. — 21 βουληθεὶς αὐτὸν ἀνελεῖν N. — 22 ἐνωμότως ACD R. — ὑπάρχου (ἐπ. P) ἀλεξανδρείας AP ὑπάρχου ἀγνουσταλίου B ὑπάρχου (ἐπ. RV) ἀλεξανδρείας ἀγνουσταλίου (καὶ ἀγ. F) rell.

Ἀλεξανδρείας τὰ δημόσια ὅλης τῆς Αἰγύπτου καὶ ταῦτα
 διανεῖμαι ὅπου δ' ἂν κελύη, καὶ μόνον συγχωρηθῆσαι αὐτῷ
 καὶ εὐξασθαι ὑπὲρ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τε καὶ Ὀνωρίου
 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἀντιγράψαι αὐτοῖς κἂν ἅπαξ. ὁ δὲ
 5 ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἀρσένιος γράψαι μὲν πρὸς αὐτοὺς
 οὐκ ἠνέσχετο, δηλοῖ δὲ αὐτοῖς οὕτως· ὁ θεός, τέκνα, πᾶσιν
 473 M. ὑμῖν συγχωρήσει καὶ ἀξιώσει ποιεῖν τὰ θεῖα αὐτοῦ θελή-
 ματα. περὶ δὲ ὧν γεγραφήκατε χρημάτων ἐγὼ ἤδη τῷ
 κόσμῳ ἀπέθανον. μηδεὶς οὖν λογίσσεται με ὄλωσ εἶναι εἰς
 10 τοὺς ζῶντας.

Ἡ σύνοδος τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ὁ βασιλεὺς
 Θεοδοσίος Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ τὴν ἐπισκοπὴν ἐκύρωσαν
 Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μὴ θέλοντα τοῦτον τῷ θρόνῳ ἐν-
 δρυσαν βιασάμενοι ὡς πολλὰ καμόντα καὶ τῆς πλάνης τῶν
 15 αἰρέσεων τὴν πόλιν ἐλευθερώσαντα. ὀλίγους δὲ τῶν ἐξ
 Αἰγύπτου μαθῶν ὁ θεῖος Γρηγόριος τῷ λόγῳ τούτου φθο-
 νήσαντας τὸν συντακτῆριον ἐπιδειξάμενος ἐκουσίως τῆς
 ἐπισκοπικῆς διοικήσεως ὑπεχώρησεν. Γρηγορίου δὲ τῆς
 474 M. ἐπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποταξαμένου, Νεκτάριον
 20 ὁ βασιλεὺς προχειρίζεται καὶ ἡ σύνοδος, Ταρσέα μὲν τῷ
 γένει, τὴν τοῦ πραιπόριου δὲ ἀρχὴν τότε διέποντα, ἀβάπτι-

11 — p. 575, 2 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 69, 4 Leo
 Gramm. p. 103, 8.

1 ὅλης τῆς αἰγύπτου AB Exc. de virt. (τῆς αἰγύπτου πάσης P)
 ὅλης om. rell. — 2 δ' ἂν AP ἂν rell. Exc. — κελύη ACFN
 κελύση V. — συγχωρηθῆσαι — εὐξασθαι BPV συγχωρήση (-σει
 ADF) — εὐξῆται rell. — 3 ὄνωριον BD ὄνωριου EF ὄνοριον CV
 ὄνοριου M ὄνωριον (sine spir.) A ὄνωριον vel ὄνοριου R. —
 4 αὐτοῖς] αὐτοῦς B Exc. de virt. — 7 ἡμῖν D et recc. quidam.
 — αὐτοῦ τὰ θεῖα R αὐτοῦ om. AB. — 9 εἶναι ὄλωσ M ὄλωσ
 om. B Exc. de virt. — 11 ἡ δὲ σύνοδος V ἡ σύνοδος δὲ B. —
 16 τούτους C αὐτοῦ B τοῦτον R τούτῳ Exc. — 17 τὸν συν-
 τακτῆριον λόγον PR Exc. Theoph. Leo. — τῆς ἐπισκοπικῆς διοι-
 κήσεως CELPV τῆς ἐπισκοπῆς καὶ διοικήσεως R τῆς τῆς ἐπι-
 σκοπῆς διοικήσεως B τῆς ἐπισκοπῆς διοικήσεως AN τῆς ἐπισκοπῆς
 Exc. Leo. — 21 πραιπόριος P πραιπόριος ACEN.

στον μὲν μέχρι τότε ὑπάρχοντα, σεμνὸν δὲ καὶ εὐλαβῆ καὶ περὶ βίον θαυμασίον. ὁ δὲ μέγας Γρηγόριος πρὸς Ἀριανζὸν τὸ χωρίον Καππαδοκίας ἐπανελθὼν, ὅπερ ἐκέκτητο ἐκ πατρικοῦ κλήρου, ἡρεμήσας ἐν αὐτῷ καὶ ἡσυχάσας τινὰ χρόνον καὶ ἐν θεωρίᾳ μελίζου γενόμενος τὸν βίον μεταλάττει πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν καὶ πάσης ἀρετῆς ἔμπλεως.

Δευτέρα σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ρν' πατέρων ἔτει τῆς Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου βασιλείας (γ'), ἐπὶ Δαμάσου πάπα Ῥώμης, ἧς ἡγοῦντο Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας, 10 Μελέτιος Ἀντιοχείας, Κύριλλος Ἱεροσολύμων καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, κατὰ Μακεδονίου γενοῦτος ἐπίσκοπου Κωνσταντινουπόλεως, ὃς ἔτι περιῶν ὡσαύτως τῷ Ἀρειῷ ἐβλασφημει, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μὴ εἶναι θεὸν ἀληθινόν, ἀλλὰ κτίσμα καὶ αὐτὸ ὑπελάμβανεν. αὕτη συνελ- 15 θούσα χειροτονεῖ μὲν Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον τὸν συγκλητικὸν Νεκτάριον, Μακεδόνιον δὲ ἀναθεματίζει, σὺν αὐτῷ καὶ Σαβέλλιον τὸν Ἀλβιν, ἐν πρόσωπον ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος δοξάζοντα, ἔτι δὲ καὶ Ἀπολινάριον τὸν Λαοδικέα λέγοντα τὸν ἐνανθρωπήσαντα λόγον ἄνουν εἶναι, ἀντὶ δὲ 20 νοῦ τὸν λόγον ἐν τῇ ψυχῇ γεγενῆσθαι. τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ἅγιον θεὸν εἶναι ζωοποιὸν καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ ἐκήρυξε προστεθεικυῖα εἰς τὸ ἐκτεθὲν παρὰ τῶν ἐν 475 M.

2 περὶ βίον C περὶ τὸν βίον LRV. — θαυμαστόν RV. — ἀριανζὸν ADEL ἀριανζῶν recc. quidam ἀριανζῶν recc. alii et C m. 1 corr. ex ἀριαζῶν ἀριανζῶ F ἀριανζὸν M ἀριαζὸν P ναζιανζὸν V ναυζιανζὸν B (ἐν ἀριανζοῖς Gregor presb. in vita Gregorii sub. fin.). — 7 ἔμπλεως (-ος A) AB ἔμπλεως γεγυνός R ἔμπλεως (-ος CFLM) γενόμενος rell. (κεκοσμημένος P). — Ante v. 8 ABF in textu, ELN in mg. addunt: Σύνοδος B. ἀπὸ γοῦν τῆς α' συνόδου ἕως τῆς β' γίνονται ἔτη υβ'. — 8 δευτέρα A ἢ δὲ δευτέρα rell. — ρν' πατέρων AB ρν' ἁγίων πατέρων rell. — 9 ἔτι AC ἐπὶ BFR. — τῆς Θεοδ. τ. μ. βασιλέως C θ. τ. μ. βασιλέως (om. τῆς) R. — γ' addidi e con. — 16 ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως L ἐπίσκοπον om. N. — 20 ἐνανθρωπίσαντα BCDFV.

Νικαία πατέρων σύμβολον περι τοῦ ἁγίου πνεύματος· τὸ κύριον καὶ ζωοποιὸν καὶ τὰ ἐξῆς.

Τότε δὲ καὶ ὁ μέγας Ἀμφιλόχιος παρεκάλει τὸν βασιλέα τοὺς Ἀρειανούς ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ἐξελαθῆναι. ὁ δὲ ἀπηρεστέραν ὑπολαβὼν τὴν αἰτησιν οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῷ. καὶ ὁ σοφώτατος Ἀμφιλόχιος τότε μὲν ἐσίγησεν, ἐξεῦρε δὲ μετ' ὀλίγον ὑπόθεσιν ἀξιομνημόνευτον. ἐντὸς γὰρ πάλιν τῶν βασιλείων γενόμενος καὶ τῷ βασιλεῖ παρεστῶτα τὸν υἱὸν Ἀρκαδίον θεασάμενος τὸν μὲν πατέρα ἠσπάσατο, τὸν δὲ υἱὸν κατέλειπεν ἀγέραστον. καὶ ὁ βασιλεὺς νομίσας ἐπιλησθῆναι τὸν Ἀμφιλόχιον ἀσπάσασθαι καὶ τὸν υἱὸν προσέταξεν. ὁ δὲ ἀποχρῆν ἔφη τὴν αὐτῷ παρ' αὐτοῦ προσενεχθεῖσαν τιμὴν καὶ μὴ ἐπιζητεῖν καὶ τοῦ υἱοῦ ὡς ἐν διαίρεσει. πρὸς ὃν ὁ βασιλεὺς χαλεπήνας οἰκείαν ἐκάλει παροινίαν τὴν τοῦ παιδὸς ἀτιμίαν. καὶ ὁ Ἀμφιλόχιος ἐξεβόησε λέγων· ὄρᾳς, ὦ βασιλεῦ, πῶς οὐ φέρεις τὴν τοῦ παιδὸς ἀτιμίαν. πίστευσον δὴ οὖν καὶ τὸν θεὸν τοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ βλασφημοῦντας βδελύττεσθαι τε καὶ ἀποστρέφεσθαι. καὶ τοῦτο ἀκούσας ὁ βασιλεὺς καὶ σφόδρα θανάσας νόμον εὐθύς ἔγραψε τοὺς τῶν αἰρετικῶν συλλόγους καλύοντα.

Τοῦτο τὸ ἀγαθὸν φθονήσας ὁ μισόκαλος δαίμων ὤμόν τι καὶ ἀπάνθρωπον παρεσκεύασε γενέσθαι. ἀπὸ γὰρ Κων-

8—23 Theodoret. Hist. eccl. V, 16. — 23—p. 577, 5 cf. Malalas p. 347, 16.

1 τὸ κύριον τὸ ζωοποιῶν FV. — 3 δὲ] δὴ N om. FR. — 5 αὐτοῦ RV om. P. — 8 βασιλείων AEFMR. — 10 κατέλειπεν AN. — 12 ἀποχρῆν Mur. ἀπόχρην P ἀποχρῆ E ἀπόχρη rell. (ἀποχρῆναι Theod.). — 22 μισόκαλλος CFP.

3 καὶ (om. τότε δὲ) ὁ μέγας ἀμφιλόχιος εἰσελθὼν ἐν κωνσταντινουπόλει παρεκάλει P. — 6 σιγήσας P Theod. — ἐξῆρε P. — 13 καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ P Theod. — 18 βδελύττεσθαι P. — 22 ἀλλὰ τοῦτον ὁ μισόκ. δαίμων φθονήσας, ὡς φησι Θεοδώρητος, ὤμόν τι παρεσκεύασε διὰ θυμοῦ καὶ ἀπάνθρωπον διακράξασθαι P.

σταντινουπόλεως ἐξεληθὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Ῥώμην τὴν ὁδοι-
 πορίαν ἐποιεῖτο. ἐν δὲ Θεσσαλονίκη γενόμενος κατὰ πάρο-
 δον, καὶ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ ταραζάντων τὴν πόλιν διὰ
 μητάτα, ἐστασίασαν οἱ Θεσσαλονικεῖς καὶ τὸν βασιλέα μὲν ^{476 M.}
 ὕβρισαν, τινὰς δὲ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ καὶ ἐλιθοβόλησαν. 5
 ὁ δὲ ὑπὸ τῶν ἀγγελθέντων ἐξαφθελὺς καὶ μὴ ἐνεγκῶν τοῦ
 θυμοῦ τὴν ῥύμην τῷ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως ἐκείνης τὴν
 ψήφον τῆς τιμωρίας ἐξενεγκεῖν ἐπέτρεψεν. ὅς τοιαύτην
 ἐξουσίαν λαβὼν οἷα δὴ αὐτόνομος καὶ τύραννος ἄδικα ξίφη
 κατὰ πάντων ἐγύμνωσε καὶ τοὺς ἀθώους μετὰ τῶν ὑπευ- 10
 θύνων κατέκτεινε χιλιάδας ζ'. ταύτην οὖν μαθὼν τὴν
 συμφορὰν Ἀμβρόσιος ὁ ἐπίσκοπος Μεδιολάνων, πόλις δὲ
 αὕτη τῆς Ἰταλίας, εἰς ἣν ἀφικόμενον τοῦ βασιλέως καὶ
 συνήθως εἰς τὸν ναὸν βουληθέντος εἰσελθεῖν, ὑπαντήσας
 ἔξω τῶν προθύρων διεκώλυεν αὐτὸν μετὰ παρρησίας βοῶν· 15
 οὐκ οἶδας, ὡς ἔοικεν, ὦ βασιλεῦ, τῆς εἰργασμένης μαιφο-
 νίας τὸ μέγεθος. οὐδὲ γὰρ ἔα τῆς βασιλείας ἴσως ἢ δυνα-
 στεία τὴν ἁμαρτίαν ἐπιγνώσκειν, καὶ ὑπὸ τῆς ἀλουργίδος
 ἀπατάμενος ἀγνοεῖς τοῦ καλυπτομένου σώματος τὴν ἀσθένειαν.
 ἀλλ' ἴσθι ὡς φθαρτὸς ὢν καὶ θρασυτὸς φθαρτόν σου 20
 καὶ θρασυτὸν ὑπάρχει τὸ κράτος καὶ ἡ δυναστεία, περὶ ἧς
 μικρὸν ὕστερον λόγον ἀποδώσεις τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλευ-

5—11 Theodoret. Hist. eccl. V, 17. — 11—p. 580, 20 *ib.* V, 18.

3 διὰ τὰ μ. FM. — 4 μιτάτα (*sine acc.* A) ABD FRV. —
 τὸν μὲν βασιλέα ABR μὲν *om.* M. — 5 καὶ *om.* BMRV. —
 7 ἐπάρχω PRV. — 10 κατὰ τῶν πάντων N. — 11 ἀπέκτεινε
 FM. — 12 ὁ ἀμβρόσιος ἐπίσκ. B ὁ *om.* M. — 16 οἶσθα R Theod.
 — ὦ *om.* N.

1—3 ἐξεληθὼν ἐπὶ Ῥώμην καὶ κατὰ πάροδον ἐν θ. γεν. καὶ τῶν
 στρ. P. — 4 καὶ τὸν βασ. καθυβρίσαντες κατέσφαξαν καὶ κατέλευ-
 σάν τινὰς τῶν ἀρχόντων P (*similia* Theod.). — 8 ἐξενεγκεῖν τῆς
 τιμωρίας P Theod. — 11 χιλ. ζ' μηδεμιᾶς ἀνακρίσεως γενομένης P
 (οὐ κρίσεως ἡγησαμένης Theod.). — 13 ἀφικόμενος ὁ βασιλεὺς
 καὶ — βουληθέντα P. (ἀφικόμενον τὸν βασιλέα καὶ — βουληθέντα
 Theod.). — 15 ἔξω τ. προθύρων ἔφη μετὰ παρρησίας· οὐκ οἶδας P.

όντων. ποιοις τοίνυν ὀφθαλμοῖς ὄψει τὸν τοῦ κοινοῦ
 δεσπότητος ναόν; ποιοις δὲ ποσὶ τὸ δάπεδον ἐκεῖνο πατήσεις
 τὸ ἅγιον; πῶς δὲ τὰς χεῖρας ἐκτείνης ἀποσταζούσας ἔτι τοῦ
 ἀδίκου φόνου τὸ αἷμα; πῶς δὲ καὶ τοιαύταις ὑποδέξῃ χερσὶ
 5 τοῦ δεσπότητος τὸ ἄχραντον σῶμα; πῶς δὲ καὶ τῷ στόματι
 προσοίσεις τὸ τίμιον αἷμα τοσοῦτον διὰ τὸν τοῦ θυμοῦ
 λόγον ἐκχέαντι παρὰ νόμον αἷμα; λοιπὸν ἄπιθι καὶ μὴ
 πειρῶ τοῖς δευτέροις τὴν προτέραν αὔξειν παρανομίαν καὶ
 δέχου τὸν δεσμόν, ᾧ θεὸς ἄνωθεν γίνεται σύμψηφος. τούτοις
 10 οὖν εἴξας ὁ βασιλεὺς τοῖς λόγοις ἐπανήλθεν εἰς τὰ ἐκεῖσε
 βασιλεία δακρύων καὶ στένων. διελθόντων δὲ μηνῶν ἡ, καὶ
 τοῦ βασιλέως μὴ ἐξελθόντος, ἀλλὰ σφοδρῶς μετανοοῦντος,
 κατέλαβεν ἡ τοῦ κυρίου γενέθλιος ἑορτή. καὶ θεασάμενος
 Ῥουφῖνος ὁ μάγιστρος ὅτι οὐδὲ τὴν συνήθη προέλευσιν
 15 ποιῆσαι βούλεται ὁ βασιλεὺς λέγει πρὸς αὐτόν· δραμοῦμαι,
 δέσποτα, καὶ τὸν ἀρχιερέα πείσω λῦσαι σε τοῦ δεσμοῦ, εἰ
 κελύεις. ὁ δὲ φησιν· οἶδα ἐγὼ τὴν Ἀμβροσίου ἀκριβείαν
 ὅτι οὐ πεισθήσεται. ἐπεὶ δὲ πλείοσι λόγοις χρησάμενος
 ὁ Ῥουφῖνος πείθειν ὑπέσχετο τὸν Ἀμβρόσιον, ἀπελθεῖν αὐτόν
 20 ἐκέλευσεν, ὑπὸ δὲ τῆς ἐλπίδος βουκοληθεὶς ἠκολούθησε καὶ
 αὐτὸς μετ' ὀλίγον. αὐτίκα δὲ τὸν Ῥουφῖνον ἰδὼν Ἀμβρόσιος,

1 ὄψη AE. — 2 πατήσης C πατήσις AM. — 3 ἐκτείνης
 ACEFLMP ἐκτείνεις BDV ἐκτενεῖς R Theod. — 6 προσοίσης
 (-ήσης M) AM προσοίσις CE. — 7 παρὰ νόμον scr. e coni.
 παρανομον codd. praeter P qui παρανόμος cum Theod. —
 9 ᾧ] ὁ A ᾧ ὁ NR. — 12 σφόδρα AC. — 14 ρουφῖνος A ρου-
 φήνος B et sic deinceps uterque. — 16 ποιήσω M et B, qui post
 κελύεις v. 17 ins. — 16 σε] σου B om. A. — 17 κελύεις CDEP
 κελύεις ABFMRV (εἰ σοι δοκεῖ Theod.). — 19 ὁ δὲ ἀπελθεῖν
 AF. — 21 ὁ ἀμβρόσιος EFRV.

4 καὶ om. P Theod. — ὑποδέξει P. — 8 προτέραν] δευ-
 τέραν P. — ἀβξείν P. — 13—15 καὶ ρουφ. ὁ μάγ. θεασ. αὐτόν,
 ὡς μὴδὲ τὴν σ. προελ. π. βουλόμενον ἔφη· δραμοῦμαι P. —
 16 σοι τὸν δεσμόν P Theod. — 17. 18 ὁ δὲ φησιν· οὐ πεισθήσεται.
 οἶδα γὰρ τὴν ἀμφρ. ἀκριβ. P Theod. — 18 χρησάμενος ὁ ρουφ.
 λογος P Theod. — 20 καὶ ὑπὸ τῆς P (καὶ αὐτὸς δὲ ὑπὸ Theod.).

τὴν κυνῶν, εἶπεν, ἀναίδειαν, ὃ 'Ρουφῖνε, ζηλοῖς τοσαύτης
 μαιφονίας γενόμενος μέτοχός τε καὶ σύμβουλος. ἀλλ' ἐγὼ
 προλέγω ὡς καὶ πάλιν αὐτὸν κωλύσω τῶν ἱερῶν ἐπιβῆναι
 προθύρων. ταῦτα ἀκούσας ὁ 'Ρουφῖνος ἐμήνυσε διὰ ταχυ-
 δρόμον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς κατὰ μέσσην τοῦτο μα- 5
 θῶν, ἀπέλθω, φησὶν, καὶ τὰς δικαίας αὐθις δέξομαι παρ-
 ουνίας. εἶτα παραγενόμενος εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐδυσώπει τὸν
 ἀρχιερέα τοῦ δεσμοῦ λυθῆναι. καὶ ὁ μὲν τυραννικὴν ἀπε-
 κάλει τὴν παρουσίαν ἐκείνην καὶ κατὰ θεοῦ μεμνημένοι,
 ὁ δὲ μετὰ σκυθρωπότητος καὶ πολλῆς κατανύξεως, οὐ θρα- 10
 συνόμενος, ἔφη, κατὰ τῶν ἀγίων κανόνων, ἀλλὰ λῦσαι μοι
 τὸν δεσμὸν ἀξιώσω ἐλήλυθα. καὶ ποίαν, φησὶν, μετάνοιαν
 ἔδειξας μετὰ παρανομίαν τοσαύτην, ἣ ποιοῖς ἀξίοις φαρ-
 μάκοις ἐθεράπευσας τὰ δυσίατα τραύματα; καὶ ὁ βασιλεὺς
 εἶπεν· σὸν ἔργον τὸ δεῖξαι μὲν καὶ κερᾶσαι τὰ φάρμακα, 15
 ἐμὸν δὲ τὸ δέξασθαι προσφερόμενα. τότε λοιπὸν Ἀμβρόσιος
 λέγει· ἐπειδὴ τῷ θυμῷ τὸ δικάζειν ἐπιτρέπεις, γράψον νόμον 478 M.
 τοῦ θυμοῦ τὰς ψήφους ἀργὰς ποιοῦντα, καὶ ἡμέρας λ' αἱ
 φονικαὶ τε καὶ δημευτικαὶ μενέτωσαν γνώσεις ἐν γράμμασι
 τὴν τοῦ ὀρθοῦ λογισμοῦ προσδεχόμενοι κρίσιν. ὃν εὐθύς 20
 ὁ βασιλεὺς γραφῆναι κελεύσας καὶ διὰ τῆς οικείας χειρὸς
 βεβαιώσας, διέλυσε τὸν δεσμὸν Ἀμβρόσιος καὶ εἰσελθεῖν
 αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπέτρεψεν. ὁ δὲ εἰσελθὼν οὐκ ἐστῶς
 ἰκέτευε τὸν θεὸν οὐδὲ τὰ γόνατα κλίνας, ἀλλὰ πρηνῆς ἐπ'
 ἐδάφους κείμενος ἔβόα μετὰ κραυγῆς· ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει 25

25 Psalm. 118 (119), 25.

1 κοινῶν ACP. — 6 δέξομαι CEFNPR Theod. εἰσδέξομαι
 ABV. — 7 παραγενόμενος AM. — 9 κατὰ θεὸν FR. — 11 μοι
 CELPV Theod. με ABFN R. — 12 τὸν δεσμὸν *scripsi cum* Theod.
coll. p. 578, 9; 16; 579, 8; 22. τῶν δεσμῶν codd. — 22 τῶν δεσ-
 μῶν BF. — 23 ἐπέτρεψεν] ἐκέλευσεν MR. — οὐκέτι ἐστῶς RV.

4 ταῦτα] ἀπερ P (τούτων Theod.). — 5 τῷ βασιλεῖ τὸν
 σκοπὸν ἀμβροσίον P Theod. — κατὰ μέσσην τὴν ἀγορὰν τοῦτο
 μαθῶν P Theod. — 18 ἔδειξας ἱκανὴν μετὰ P (*invito* Theod.).

ἡ ψυχὴ μου, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου, κύριε, καὶ ταῖς
 χερσὶ τῶν ἄλλων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πάγονος καὶ
 τὸ μέτωπον τύπτων καὶ δάκρυσιν τὴν γῆν βρέχων, ὡς τοὺς
 ὀφθαλμοὺς μεγάλως ὠφελήθηναί καὶ συμπενεθεῖν αὐτῶν. καὶ οὐ
 5 διέλειπεν οὕτω δυσωπῶν τὸν θεὸν μέχρις ὥρας τῆς κοινωνίας.
 καὶ τότε δὴ ἀναστὰς καὶ πλησίον τῶν κυκλίδων ἐλθὼν βου-
 λόμενος εἰσελθεῖν, ἐκόλυσεν αὐτὸν Ἀμβρόσιος δηλώσας αὐτῶ
 ἴσθι, βασιλεῦ, ὡς μόνοις τοῖς ἱερεῦσιν ὑπάρχουσι τὰ ἔνδον,
 τοῖς δ' ἄλλοις ἅπανιν ἄδυστά τε καὶ ἄψαυστα. ἔξιθι τοίνυν
 10 καὶ τοῖς ἄλλοις κοινῶναι τῆς στάσεως. ἀλουργίς γάρ βασιλέας
 οὐχ ἱερέας ποιεῖν εἴωθεν. ὁ δὲ καὶ τοῦτο δεξιόμενος ἀσμέ-
 νως ἀντεδήλωσεν· οὐκ ἀνθαδεία χρώμενος τοῦτο πεποίηκα,
 ἀλλ' ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἔθος εἶναι τοῦτο μεμάθηκα.
 χάριν δὲ ὀφείλω καὶ τῆσδε τῆς ἰατρείας. τὸσαύτη γοῦν καὶ
 15 τηλικαύτη διέλαμπον ἀρετῇ ὃ τε ἀρχιερεὺς καὶ ὁ βασιλεὺς.
 ἐπανελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἑορτῆς
 γενομένης, καὶ εἰς τὸ θυσιαστήριον μὴ εἰσελθόντος αὐτοῦ,
 479 M. καὶ Νεκταρίου τοῦ πατριάρχου δεδηλωκότος μαθεῖν τὴν
 αἰτίαν, μόγις, ἔφη, βασιλέως καὶ ἱερέως διαφορὰν ἐδιδάχθην.
 20 Ἀμβρόσιον γὰρ οἶδα μόνον ἐπίσκοπον ἀξίως καλούμενον.

Παράνομοι δὲ τινες ἄνδρες ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς βασιλικούς
 ἀνδριάντας καταστρεψάμενοι εἰς μεγάλην ὀργὴν ἐκίνησαν τὸν
 βασιλέα, καὶ θυμωθεὶς ἀπέστειλεν ἄρχοντας πρὸς τὸ τιμωρή-

21—p. 581, 3 Theodoret. Hist. eccl. V, 20?

4 ὠφελήθηναί ABP ὠφελείσθαι rell. — 5 διέλειπεν ACN. —
 6 τότε διαναστὰς ERV. — 10 βασιλέας EFNPR Theod. βασι-
 λέως ABV βασιλική C. — 20 ἀξίως ἐπίσκοπον M ἀξίως om. C.

2 ἀποτίλλων P Theod. — 4—5 καὶ συμπενεθεῖσαι συγγνώμης
 τυχεῖν ἠντιβόλει καὶ μέχρις ὥρας P. Similia Theod. — 7 εἰσελθ.
 δηλοῖ αὐτὸν ὁ ἀμβρόσιος λέγων P. — 8 ὡς μόνοις ἐστὶν ἱερεῖσι
 τὰ ἔνδον P Theod. (qui add. βατὰ). — 10 ἀλουργίς μὲν γὰρ P
 ἰνωίτο Theod. — 17 αὐτοῦ om. P. — 18 τοῦ πατριάρχου] ἀρχι-
 επισκόπου P. — 21 καὶ παράνομοι δὲ P. — 22 καταστρεψ. μεγά-
 λως θυμωθεὶς ὁ βασιλεὺς ἀρχ. ἀπέστ. τιμωρῆσαι τὴν πόλιν. ὅν P

σασθαι τοὺς ἐν τῇ πόλει. ὦν τὴν ἔφοδον οἱ τῆς πόλεως αἰσθόμενοι καὶ φυγῇ χρησάμενοι, κατῆλθον ἐκ τῶν ὁρέων οἱ μοναχοὶ καὶ τὸν θυμὸν εἰς οἶκτον μετέβαλον. περὶ ὧν καὶ ὁ Χρυσόστομος ταῦτα φάσκει· ἐπειδὴ τινες μισροὶ καὶ παμμίχροι τοὺς νόμους καταπατήσαντες καθείλον τοὺς ἀνδριάντας καὶ περὶ τῶν ἐσχάτων πᾶσιν ἐπεκρέμασαν κίνδυνον, ὅτε καὶ οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντες ἐπὶ τὴν τῶν γεγενημένων ἐξέτασιν τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο συνεκρότησαν δικαστήριον καὶ πάντας ἐπὶ τὰς εὐθύναις τῶν τετολμημένων ἐκάλουν, καὶ θανάτων διαφόρων προσδοκία πᾶσιν ἦν, τότε οἱ τὰς ἀκρωρείας τῶν ὁρέων κατοικοῦντες μοναχοὶ τὴν οἰκίαν ἐπεδείξαντο φιλοσοφίαν. τοσοῦτοις γὰρ ἔτεσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν συγκεκλεισμένοι καλύβαις οὐδενὸς παρακαλέσαντος ἢ συμβουλεύσαντος, ἐπειδὴ τοσοῦτον νέφος εἶδον τὴν πόλιν περιιστάμενον, καταλιπόντες αὐτῶν τὰ σπήλαια καὶ τὰς σκηνὰς πάντοθεν συνέρρευσαν, ὥσπερ ἐξ οὐρανοῦ τινες ἄγγελοι παραγενόμενοι. καὶ ἦν ἰδεῖν τὴν πόλιν ξοικυῖαν οὐρανῷ τότε πανταχοῦ τῶν ἁγίων ἐκείνων φαινομένων καὶ ἀπὸ τῆς ὄψεως μόνης παρακαλοῦντας τοὺς ὀδυνωμένους καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπεροψίαν συμφορᾶς ἄγοντας. τίς γὰρ ἰδὼν ἐκεῖνους οὐκ ἂν εὐθύς κατεφρόνησε θανάτου καὶ ζωῆς ὑπερεῖδεν; οἱ καὶ τοῖς ἄρχουσι μετὰ παρηρησίας διελέχθησαν ὑπὲρ τῶν ὑπευθύνων καὶ τὸ ἑαυτῶν αἷμα παρεσκεύασαν πάντες ἐκ-

4—p. 582, 2 Chrysost. Hom. ad pop. Antioch. XVII, 1. Migne Tom. 49, 172.

6 ἐπεκρέμασαν BFP ἀπεκρέμασαν V ἐπεκρέμασαν A. — 13 παρακλεούσαντος CER. — 14 τῇ πόλει RV. — 15 καταλιπόντες ABCDE. — αὐτῶν D ἑαυτῶν RV. — 16 συνέρρευσαν AP. — 18 τότε πανταχοῦ τότε A πανταχοῦ om. D. — 19 παρακαλοῦντας — ἄγοντας ACDEPR παρακαλοῦντων — ἄγοντας F παρακαλοῦντων — ἄγοντων BV Chr. — 22 διελέχθησαν BCFR. — 23 εὐθύνων BR εὐθύνων C. — πάντας V et rec. quidam.

3 περὶ ὧν φησιν καὶ ὁ Χρυσόστομος· ἐπειδὴ P. — 23 παρεσκεύασαντο P Chr.

χέειν, ὥστε τοὺς ἀλόνας ἐξαρκάσαι τῶν προσδοκωμένων
 δεινῶν. ὅπερ καὶ γέγονεν. ποῦ τοίνυν εἰσὶν οἱ τοὺς τρί-
 βωνας ἀναβεβλημένοι καὶ τὸ βαθὺ γένειον δεικνύντες καὶ
 ῥόπαλα τῇ δεξιᾷ φέροντες ψευδώνυμοι φιλόσοφοι, τὰ κυνικά
 5 καθάρματα, οἱ τῶν ἐπιτραπεζίων κυνῶν ἀθλιώτερον διακέ-
 μενοι καὶ γαστροῦ ἕνεκα πάντα ποιοῦντες; οἱ γὰρ τῆς πόλεως
 ἅπαντες εἰς τὰς ἐρήμους ἀποφυγόντες καὶ κατακρυβέντες,
 οὗτοι μόνοι διὰ τῶν ἔργων ἀληθῶς τὴν φιλοσοφίαν ἐπεδεί-
 ξαντο, καὶ πάντων δεδοικότεν καὶ κατεπτηχότων, εἰς τὸ
 10 μέσον στάντες τὸ δεινὸν ἔλυσαν οὐκ ἐν πολλαῖς ἡμέραις,
 ἀλλ' ἐν μιᾷ καταβάντες καὶ διαλεχθέντες καὶ τὴν συμφορὰν
 λύσαντες πρὸς τὰ ἴδιακάμιν ἀνέβησαν καταγῶγια. τοσοῦτόν
 ἐστὶν ἢ παρὰ τοῦ Χριστοῦ τοῖς ἀνθρώποις εἰσενεχθεῖσα
 φιλοσοφία.

481 M. 15

Ἐπὶ Θεοδοσίου ἡ τιμὰ κεφαλὴ τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου
 ἐν Κωνσταντινουπόλει διεκομίσθη, εὐρεθεῖσα μὲν πρότερον
 παρὰ τισὶ μοναχοῖς τῆς Μακεδονίου αἰρέσεως, οἵτινες ἐξ
 Ἱεροσολύμων ἔλθόντες εἰς Κιλικίαν διέτριψαν. Μαρκονίου
 δὲ τοῦ εὐνούχου τοῦτο μαθόντος καὶ μηνύσαντος Οὐάλεντι,
 20 μετεκομίζετο ἐκ προστάξεως αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν.
 ὡς δὲ οἱ εἰς τοῦτο σταλέντες ἐπιθόντες ὀχλήματι ἦλθον εἰς
 τὸ πανδοχεῖον, οὐκέτι μετῆλθον τὸν τόπον αἱ τὸ ὄχημα
 σύρουσαι ἡμίνοι, καίτερ πολλὰ μαστιγούμεναι. τότε μὲν
 οὖν ἀπετέθη ἡ ἁγία κεφαλὴ ἐν Κοσιλάου κόμῃ, μὴ κρι-

2—8 Chrys. *ib.* cp. 2 Migne 173 *fn.* — 9—14 *ib.* 174 *med.* —
 15—p. 588, 19 Th. L. *cf.* Cram. *Anecd.* II p. 97, 31 *et* Exc. Bar.
Theoph. p. 71, 7.

1 ἀλόνας F ἀλῶνας DEPRV ἀλῶνας C αλῶνας (*om.*
spir.) A. — 7 ἀποφεύγοντες P καταφυγόντες C. — 13 ἐνεχθεῖσα
 FV εἰσαχθεῖσα B δειχθεῖσα R. — 15 ἢ A Th. L. τοῦ βασιλέως
 καὶ ἡ B δὲ καὶ ἡ *rell.* — 18 μαρκονίου LR. — 20 εἰς κων-
 σταντινούπολιν AB EFLN Exc. ἐν κωνσταντινουπόλει CRV Cram.
 — 21 ἐπιβάντες AB. — 22 τὸ *om.* ACR. — τὸν τόπον *om.* N. —
 24 κωσιλάου B κωσιλάω D κωδιλάη F.

6 ἕνεκεν P Chr.

ναντος τοῦ θεοῦ τοιοῦτου δώρου ἀξιοθῆναι τὸν Οὐάλεντα, Θεοδόσιον δὲ τῆς εὐσεβείας ὁ θεὸς ἀμειβόμενος μεταγαγεῖν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ συνεχώρησεν, ἦν καὶ ἐν τῷ Ἐβδόμῳ ἀπέθετο ναὸν περικαλλῆ καὶ μέγιστον τῷ προδρόμῳ οἰκοδομήσας.

Τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἱερὸν τῶν Ἑλλήνων Θεόφιλος αἰτήσας 5 Θεοδόσιον ἐξεκάθηρε καὶ εἰς ἐκκλησίαν μετεσκεύασεν, τὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐδημοσίευσεν ὄργια, φαλλοὺς καὶ εἴ τι τούτων ἀσελγέστερόν τε καὶ βεβηλότερον. ὅπερ καταπλαγὲν τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων μυρίους φόνους εἰργάσατο. τοὺς γενομένους φόνους μαθὼν Θεοδόσιος τοὺς μὲν ἀναιρεθέντας χρι- 10 στιανοὺς ἐμακάρισεν ὡς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀναιρεθέντας, τοῖς δὲ Ἑλλήσι παραχωρεῖν ἐπηγγείλατο, εἰ πρὸς χριστιανισμόν μεταβάλοιεν. τὰ μέντοι ἱερὰ τὰ Ἑλληνικὰ καθαιρεθῆναι 482 M. προσέταξε καὶ τοὺς θεοὺς χωνευθῆναι καὶ εἰς δαπάνην δοθῆναι τοῖς πένησιν. τοῦ ναοῦ τοῦ Σαράπιδος λυομένου 15 ἱερογλυφικὰ γράμματα εὐρέθησαν σταυρῶν ἔχοντα τύπους, ἀπερθεασάμενοι οἱ ἐξ Ἑλλήνων χριστιανίσαντες ἔφασαν σημαίνειν τὸν σταυρὸν παρὰ τοῖς ἱερογλυφικὰ γινώσκουσι γράμματα ζωὴν ἐπεροχόμενην.

Περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Σαράπιδος, οὗ καθεῖλε Θεόφιλος 20 ὁ ἀρχιεπίσκοπος σὺν τῷ ξοάνῳ αὐτοῦ, τοῦτον οἱ μὲν Δία ἔφασκον εἶναι, οἱ δὲ τὸν Νεῖλον διὰ τὸ τὸν μόδιον ἔχειν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τὸν πῆχυν ἤγουν τὸ τοῦ ὕδατος μέτρον, ἄλλοι δὲ τὸν ἡμέτερον Ἰωσήφ, ἕτεροι δὲ Ἄπιν τινὰ γεγο-

20—p. 584, 10 Rufin. II, 23.

5 καὶ τὸ ἐν B τὸ δὲ ἐν FRV. — Θεόφιλος ABP Exc. Θεόφιλος ὁ ἀρχιεπίσκοπος rell. — 6 ἐξεκάθηρε CER Exc. ἐξεκάθαρε BDFLV ἐκάθηρε A. — 7 φάλλους AP φαλοὺς C. — 9 εἰργάσαντο BC. — τοὺς δὲ γεν. RV τοὺς γεν. δὲ BF. — 13 μεταβάλοιεν DEFLR Exc. μετεβάλοιεν C μεταβάλλοιεν BV μεταβάλλοιτο A. — 15 τοῦ δὲ ναοῦ V τοῦ ναοῦ δὲ B καὶ τοῦ ναοῦ F. — σαράπιδος DPV Exc. Suid. v. Σταυροί. σεράπιδος ABCEFLR item v. 20. — 16 σταυρὸν R σταυροῦ B (σταυροῦ τύπον P Exc.). — 22 τὸν ἀντε μόδιον om. ER. — 23 τὸν πῆχυν AV Suid. v. Σάραπισ. τὴν πῆχυν BCDEF πῆχυν R.

νέναι ἄνθρωπον εὐπορον εἶτ' οὖν βασιλέα ἐν Μέμφιδι πόλει
 τῆς Αἰγύπτου, λιμοῦ δὲ γενομένου τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι πολλ-
 ταις ἐκ τῶν ἰδίων τροφήν παρέσχευ, τετελευτηκῶτι δὲ αὐτῶ
 ναὸν ἀνέστησαν, ἐν ᾧ ναῶ βοῦς ἐτρέφετο σύμβολον φέρων
 5 τοῦ γεωργοῦ καὶ τινα ἔχων ἐν τῇ χροιά ἐπίσημα, ὅστις ἐκ
 τῆς προσηγορίας αὐτοῦ καὶ αὐτὸς Ἄπις ἐκαλεῖτο. τὴν δὲ
 σορὸν τούτου τοῦ Ἄπιδος, ἐν ἣ τὸ σῶμα ἔκειτο αὐτοῦ, ἐν
 Ἀλεξανδρείᾳ μετήνεγκαν, καὶ ἀπὸ τῆς σοροῦ καὶ τοῦ Ἄπιδος
 10 συνθετον ὄνομα πεποιηκότες ἐκάλουν αὐτὸν Σέραπιν, οἱ δὲ
 μετὰ ταῦτα Σέραπιν. τούτου ναὸς ἦν ὑπ' Ἀλεξάνδρου κτι-
 σθεὶς παμμεγέθης καὶ ὑπὸ κίωνων πολυτιμήτων καὶ μαρ-
 μάρων ἔνδοθεν καὶ ἔξωθεν πάνυ λαμπρῶς κεκαλλωπισμένος.
 483 M. ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ ναοῦ τὸ ἄγαλμα αὐτοῦ ὑπῆρχε μέγα
 καὶ φοβερόν, ὥστε τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ ἓνα τοῖχον, τῇ δὲ
 15 ἀριστερᾷ τὸν ἕτερον συνέχειν, ὅπερ τέρας ἀπὸ παντὸς γένους
 καὶ ὕλης καὶ ξύλου κατεσκευάστο. οἱ δὲ τοῖχοι τοῦ ἔνδο-
 τάτου ναοῦ ἀπὸ χρυσῶν πετάλων καὶ ἀργυρῶν ἦσαν ἐνδε-
 θυμένοι. ἐν ᾧ πλάνης εἶδος ἕτερον ἐτύγγανε κακουργίας
 τοιοῦτον. λίθος τίς ἐστι μαγνήτης λεγόμενος, ὃς ἔχει φυ-
 20 σικὴν ἐνέργειαν ἔλκειν πρὸς ἑαυτὸν τὸν σίδηρον. ξόανον
 οὖν κατασκευάσαντες ἐκ χαλκοῦ οὐ μέγα καὶ ἐν τῇ κεφαλῇ

10 — p. 585, 6 ? Rufin. II, 23 *initio carpitis*.

1 μεμφίδι DEFV μεμφήδι A μέμφη δὲ R. — 4 ναῶ om.
 CF Suid. — 5 καὶ τινα δὲ ἔχων AB Suid. — 7 αὐτοῦ ἔκειτο D
 ἔκειτο τὸ αὐτοῦ V. — 10 σέραπην C σεράπιν A σάραπιν Suid.
 — 14 τὸν ἓνα τοῖχον FR. — 19 μαγνήτης A μαγνήτης BV et D
 m. 2 Suid. v. Μαγνήτης. — 21 οὐ om. FRV οὐ μέγα om. Suid.

10. 11 ὁ τοῖωνν ἐκεῖνος ναὸς ὑπ' ἄλ. κτισθεὶς καὶ παμμ.
 ὑπάρχων καὶ ἀπὸ κ. P. — 12 λαμπρῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς καὶ
 κεκαλλωπισμένος P. — 13 δὲ τοῦ ναοῦ om. P. — ἄγαλμα τοῦ
 σαραπίδος ἦν μέγα P. — 15 ἕτερον] ἄλλον P. — 16 καὶ ἀντε
 ὕλης om. P Ruf. — 17 ἀπὸ χρυσῶν ἦσαν ἐνδεθυμ. καὶ ἀργυρῶν
 πετάλων P. — 19 λίθος γὰρ τις P. — 20 ἔλκειν πρὸς ἑαυτὸν
 καὶ ἀρπάζειν τὸν P Ruf. — 21 οὐν] λοιπὸν P. — ἐκ χαλκοῦ]
 χαλκὸν P.

σίδηρον ἔνδοθεν καθηλώσαντες τὸν λίθον τοῦτον ἐν τοῖς φαρνώμασιν ἄνωθεν τῆς στέγης ἔπηξαν ἀπὸ διαμέτρου. τὸ δὲ ὑπὸ τῆς φουσκῆς βίας ἀνελκόμενον τοῦ λίθου (μετέωρον γὰρ ἐκρέματο διὰ πολλὴν μηχανὴν καὶ τέχνην) ἐκρατεῖτο μέσον ἐδάφους καὶ ὀρόφου θαναμαζόμενον καὶ μὴ παντελῶς 5 κατασπώμενον. τούτου καταλυθέντος καὶ ἐδαφισθέντος, καὶ τοῦ Νείλου κατὰ τὸ εἰωθὸς μὴ ἀνεληλυθότος, ἔχαιρον Ἕλληνες λέγοντες διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν μὴ ἀναβαίνειν τὸν ποταμόν. ὕπερ μαθὼν ὁ βασιλεὺς Θεοδοσίος εὐσεβῶς ἀπεκρίνατο· μὴ γένοιτο ποταμὸν ναοῖς δαιμόνων καὶ θυσίαις 10 χαίροντα ἐπὶ τὴν γῆν ποτε ὕδωρ ἀναγαγεῖν. θεὸς δὲ τούτου τὴν πίστιν ἀποδεξάμενος ὑπὲρ τὸ δέον ἐκέλευσε πλημμυρῆσαι, ὅπερ εἰς φόβον ἤγαγεν οὐ τὸν τυχόντα τὴν Αἴγυπτον, μὴ καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν αὐτὴν κατακλύσῃ τὸ ὕδωρ.

Ὅπερ δὴ καὶ περὶ τῆς Ἀρτέμιδος πρὸς τινὰ φησιν ὁ μέγας 15 Ἰσίδωρος· ἐπειδὴπερ ἠθέλησας μαθεῖν τό· τίς οὐκ οἶδε τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὕσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; ἴσθι ὅτι οὐκ ἔστι τῆς γραφῆς ὁ λόγος, ἀλλὰ τοῦ γραμματέως τῶν Ἐφεσίων. περιττὸν οὖν ἡγοῦμαι λογοποιίας ἀγρυπτικὰς ἐρμηνεύειν, περὶ ὧν οἶμαι καὶ τὸν 20 484 M. ἱεροψάλτην εἰρηκέναι· διηγήσαντό μοι παράνομοι ἀδολεσχίας, ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ νόμος σου, κύριε. ἐπεὶ οὖν φιλομαθῆς ὢν πολυμαθῆς ἐθέλεις εἶναι, καὶ τοῦτο φράσω. οἱ παρ' Ἕλλησι τὰ ξόανα κατασκευάσαντες καὶ φόβον ἐμποιεῖσαι βουλόμενοι τοῖς ὀρθοῖσιν ἔφρασκον ὅτι τὸ ἄγαλμα ἐξ οὐρανοῦ παρὰ τοῦ 25

6—14 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 73, 7. — 14—p. 586, 19 Isidori Pelusiot. Epp. IV, 206 et 207 Migne Tom. 78, 1300. — 16 Act. 19, 35. — 21 Psalm. 118 (119), 85.

4 ἐκρέματο BPV. — 12 πλημμυρίσαι ADF. — 14 κατακλύσει ACDF. — 16 ἰσῆθωρος ARV. — 17 μεγάλης ἀρτέμιδος BP μεγ. θεᾶς ἀρτ. rell. (item variant codd. Act. et Isid.).

2 ἄνω P. — 17 οὕσαν] εἶναι P Isid. — 19 καὶ περιττὸν ἡγοῦμαι P Is.

Διὸς ἐπέμφθη καὶ κατέπτη κρείττον ὑπάρχον πάσης ἀνθρω-
 πίνης χειρὸς καὶ ἀνάλωτον, ὅθεν καὶ διοπετέες αὐτὸ καὶ
 οὐράνιον βρέτας ἐκάλουν. βρέτας δὲ παρὰ τὸ βροτῶ ἰοικέται.
 ὕπερ οὐχ οὕτως ἦν [ἢ περὶ τῶν ἀγαλμάτων ματαία καὶ
 5 πεπλανημένη δόξα], ἀλλὰ τοὺς ἀγαματοποιοὺς ἢ ἀποκτέ-
 νοντες ἢ φυγαδεύοντες, ἵνα μηδεὶς εἰπεῖν ἔχοιεν, ὅτι χειρο-
 ποιητόν ἐστι τὸ ξόανον, ἦν δὴ φήμην πλάσαντες ἐν ταῖς
 ἀκοαῖς τῶν πεφρακισμένων ἀνθρώπων ἠφίεσαν. ἦτις καὶ
 τὴν Ἐφεσίῶν ἐπλάνα πόλιν. ὅτι δὲ ἀληθές ἐστιν, ὅτι ἀπ-
 10 ἔκτενον τοὺς ἀγαματοποιοὺς, μαρτυρεῖ τὸ χθές καὶ πρῶην
 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρὸς Αἴγυπτον γεγενημένον. Πτολεμαῖος
 γὰρ συναγαγὼν τεχνίτας, ὥστε τὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἀνδριάντα
 ποιῆσαι, μετὰ τὸ ἔργον βόθρον μέγαν ὀρύξας καὶ τὸν δόλον
 κρύψας ἐκέλευσε τοὺς τεχνίτας ἐν αὐτῷ δειπνῆσαι, οἵτινες
 15 δειπνῶντες ἐκεῖσε κατεχάσθησαν καὶ ἀπέθανον ἄξιον μισθὸν
 τῆς κακουργίας κομισάμενοι. πλὴν οὖν ἐκεῖνος βουλόμενος
 ἀφανίσει τοὺς τεχνίτας, ἵνα δόξη ἀχειροποίητος ὁ νομιζό-
 μενος εἶναι θεός, ὃν δὴ καὶ ἀχειροποίητον κέκληκεν, τοῦτο
 δέδρακεν. ὁ δὲ ἡμέτερος δεσπότης καὶ θεὸς ἐν τάχει ἐφανε-
 20 ρωσε τὴν παμβέβηλον αὐτοῦ μαιφρονίαν· σκηπτοῦ γὰρ καὶ
 σεισμοῦ γεγονότος μεγάλου, καὶ τοῦ ναοῦ καταπεσόντος ἅμα

19—p. 587, 2 omnino diversa ab Isidori narratione.

1 κατέστη CLRV. — 3 τὸ BEF τῶ vel τῷ rell. — 4 Verba
 uncis inclusa e margine sine dubio intrusa om. Isid. — 5 ἀποκτέ-
 νοντες L ἀποκτείνοντες BRV ἀποκτείνοντες E Suid. v. διοπετέες.
 — 6 μηθένες Suid. (μηδεὶς—ἔχοι Is.). — 9 ἀπέκτανον BRV. —
 13 μέγα AFV μέ B. — 15 διπνῶντες CL δειπνοῦντες F Is. Suid.
 — 17 δειξῆ B δειξῆ ὅτι A. — 17. 18 εἶναι ὁ νομ. θεός A ὀνο-
 μαζόμενος εἶναι θεός DR εἶναι ὁ ὀνομαζόμενος θεός B ὀνομα-
 ζόμενος θεός εἶναι L.

9 ὅτι δὲ ἀλ. ἐστι τὸ ἢ ἀποκτενέσθαι τοὺς ἀγαματοποιοὺς
 ἢ φυγαδεύεσθαι μαρτυρεῖ P Isid. — 11 πτολεμαίου γὰρ συνά-
 γοντος P (item variant codd. Is.). — 14 οἱ δὲ δειπνῶντες ἐκ. καὶ
 καταχούσθεντες ἀπέθ. P (similiter Is.). — 19. 20 δέδρακεν, ἀλλ' οὐκ
 ἔλαθεν. σκηπτοῦ γὰρ (rell. om.) P (similia Is.). — 21 γενομένου P.
 — κατενεχθέντος P.

καὶ τοῦ βόθρου ἀναβοθρευθέντος, ἐφωράθησαν τὰ τῆς ἀπάτης κατασκευάσματα.

Ἐν δὲ τῷ Κανώπῳ μᾶλλον τῆς ὅλης Αἰγύπτου κατει- 485 Μ.
 δώλω ὄντι φασὶ τέρας τι εἶναι τοιοῦτον. ποτὲ Χαλδαῖοι
 τὸν ἴδιον θεόν, ὅπερ ἐστὶ τὸ πῦρ, ἀποσεμνύνοντες παντα- 5
 χοῦ περιέφερον, ὥστε τοῖς θεοῖς πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν συμ-
 βεβληκέναι καὶ τὸν νικῶντα ἐκεῖνον παρὰ πάντων νομίζεσθαι
 θεόν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἐπαρχιῶν οἱ θεοὶ ἢ ἀπὸ χαλκοῦ
 ἢ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ ξύλου ἢ λίθου ἢ ἄλλης τοιαύτης
 ὕλης ἰδρυμένοι ἐτύγγανον, ἢ δὲ τοιαύτη ὕλη ἀναμφιβόλως 10
 εὐχερῶς διὰ τοῦ πυρὸς ἐφθείρετο, ὥστε πανταχοῦ τὸ πῦρ
 ἀναγκαιῶς νικᾷν. τοῦτο ἀκηκοῶς ὁ τοῦ Κανώπου ἱερεὺς
 πανοῦργόν τι τοιοῦτον ἐνεθυμήθη. ὕδρῳ ἐν τοῖς μέρεσι
 τῆς Αἰγύπτου εἰώθασι γίνεσθαι ὀστράκιναι τρήσεις ἔχουσαι
 λεπτὰς συνεχεῖς, ὥστε διὰ τῶν τρήσεων ἐκείνων τὸ τεθολω- 15
 μένον ὕδωρ διυλιζόμενον ἀποδίδοσθαι καθαρώτερον. ἐκ
 τούτων τῶν ὕδριων μίαν λαβὼν ὁ ἱερεὺς τοῦ Κανώπου καὶ
 τὰς τρήσεις ἐκείνας ἀποφράξας κηρῶ καὶ διαφόροις ζωγρα-
 φήσας χρώμασιν, πληρώσας ὕδατος ἔστησεν ὡς θεόν, καὶ
 ἀποτεμὼν παλαιοῦ ἀγάλματος τὴν κεφαλὴν, ὅπερ ἔλεγετο 20
 Μενελάου τινὸς κυβερνήτου γεγενῆσθαι, ἐπιμελῶς ἐπιθεῖς
 ἤρμωσεν αὐτὴν τῷ ἀγάλματι. παρεγένοντο μετὰ ταῦτα οἱ
 Χαλδαῖοι, ἀνήφθη περὶ τὴν ὕδριαν τὸ πῦρ, καὶ ὁ κηρὸς,

3 — p. 588, 9 Rufin. II, 26.

1 ἐφωράθησαν (ἐφ' ὄρ. A) ACEFV. — 3 κανώπῳ BEV κανόπῳ ACDFR κανοπῶ L *similiterque in seqq.* — τῆς αἰγύπτου ὅλης A ὅλης om. B. — 7 παραπάντων EFL. — 9 ἢ χρυσοῦ om. AB Suid. v. Κάνωπος *invito* Rufino. — ἢ ἀπὸ ἀργύρου AB. — 10 ἀμφιβόλως (-λος C) CEV in D ἀναμφιβόλως ex ἀμφιβόλως *corr. m. 1 ut vid., om. L.* — 12 ἀκούσας AB Suid. — 15 καὶ συνεχεῖς FRV. — 18 ἀποφράξας AB Suid. ἀναφράξας *rell.* — 20 τὴν om. BF. — 21 μὲν ἐλάου AE μενελέον C μεναλίον B ἐλάου R. — 22 ἤρμωσεν RV Suid. ἤρμωσεν ABCL et F *m. corr.* εἰρμωσεν EF. — καὶ παρεγένοντο A *παρεγ. δὲ R παρεγ. οὖν V.* — καὶ ἀνήφθη RV.

δι' οὗ αἱ τρήσεις ἐτύγγανον πεφραγμένοι, διελύετο. τῆς δὲ ὑδρίας ἰδρώσεως καὶ τὸ ὕδωρ διὰ τῶν τρήσεων ἐβαλλούσης, ἐσβέννυτο τὸ πῦρ, οὕτω τε τῇ πανουργίᾳ τοῦ ἱερέως ὁ Κάνωπος τῶν Χαλδαίων νικητῆς ἀνεδείχθη καὶ ἀπὸ τότε λοιπὸν
 5 ὡς θεὸς πάντων νικητῆς ὁ Κάνωπος ἐτιμᾶτο. νῦν δὲ παραγενομένον Θεοφίλου τοῦ ἀρχιερέως τοῦ θεοῦ οὐδὲ εἰς ὠφέλησεν ἰδρώς, οὐδὲ πανουργία τις ἀπὸ κηροῦ κατασκευασθεῖσα
 10 συννεβάλετό τι αὐτοῖς, ἀλλὰ πάντα τὰ αὐτῶν ἐπορδήθη καὶ εἰς ἔδαφος κατηνέχθη. ὅτε δὲ ταῦτα οὕτω γεγενῆσθαι ἀπηγγέλη τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ, ὅτι τὰ εἶδωλα τῆς Αἰγύπτου
 486 M. καθρέθη καὶ ἐκκλησαίαι ἀντ' αὐτῶν ὠκοδομήθησαν, ἐκτείνας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ μεγάλης χαρᾶς λέγεται εἰρηκέναι· εὐχαριστῶ σοι, δέσποτα Χριστέ, ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι χωρὶς ἀπωλείας τῆς πόλεως ἐκείνης τῆς μεγάλης ἢ οὕτω
 15 παλαιὰ κατεσβέσθη πλάνη.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Οὐαλεντινιανὸς ἐν τοῖς τῆς δύσεως μέρεσι τῇ ψυχῇ πρὸς τὴν ἡλικίαν θερμαινομένη τὴν πολιτείαν διοικῶν βρόχῳ χρησάμενος τὸ τέλος ἐπλήρωσε τοῦ βίου, δι' ἣν αἰτίαν μέχρι τοῦ παρόντος οὐκ ἴσμεν. τινὲς μὲν γὰρ
 20 ἔλεγον ἐπιβουλή τοῦ στρατηγοῦ Ἀρβογάστου γεγενῆσθαι τοῦτο, καὶ τοιαύτη παρὰ πᾶσιν ἐκράτει ὑπόληψις, ἄλλοι δὲ ἀθῶον μὲν εἶναι τὸν στρατηγὸν ἀπὸ τούτου τοῦ μύθους ἔλεγον, αἰτίαν δὲ αὐτὸν παρεσχηκέναι τοῦ τὸν νεανίσκον ἀγανακτήσαντα εἰς τοῦτο προαχθῆναι, ἐπέπερ, φασίν, οὐ συνεχωρεῖτο
 25 παρ' αὐτοῦ ὡς νεώτερος ἢ μηδέπω βεβηκῶς κατ' ἐξουσίαν

9—15 Rufin. II, 30. — 16—p. 589, 1 Rufin. II, 31.

2 ἐβαλλούσης CDR. — 4 ἀποτότε AL. — 8 συννεβάλλετο ABR. — ἐπόρθη AF. — 11 ἐκκλησαίαι — οἰκοδομήθησαν CER ἐκκλησίαιαν — οἰκοδομηθήσαν A. — καὶ ἐκτείνας CF. — 12 μετὰ μεγ. χαρ. (χαρ. μεγ. B) λέγεται εἰρηκέναι AB Ruf. εἶπε μετὰ μεγ. χ. rell. — 20 ἀρβονγάστου A ἀρταβάστου recc. plerique. — 22 ἀπὸ τοῦ τοιούτου μύθους F Exc. de insid. — τούτου om. A (a commisso scelere Ruf.). — 23 τοῦ τὸν] τοῦτὸν A τοῦτον CELR Exc. — 24 προσταχθῆναι B παραχθῆναι ER.

διὰ πάντων τὴν βασιλείαν διοικεῖν. Θεοδοσίος δὲ οὐδὲν ἤττον ἀναφθεις ὄπλα κατὰ Εὐγενίου τοῦ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ καταστάντος εἰς ἐκδίκησιν ἤρπασε τὴν τοῦ θεοῦ γνώμην διὰ Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ ἡσυχαστοῦ Αἰγυπτίου μεμαθηκώς. ὁ γὰρ τοι θεῖος οὗτος ἀνὴρ ἐνενηκονταετῆς πέλων 5 τὴν ἡλικίαν ἐν σπηλαίῳ κατέμενε μόνος μήτε αὐτὸς ἐξερχόμενος τῆς κέλλης μήτε ἄλλον εἰσδεχόμενος ἔνδον. ἠύλογει γὰρ μόνον διὰ θυρίδος καὶ ἡσπάζετο τοὺς πρὸς αὐτὸν παραβάλλοντας, καὶ τούτους οὐ διαπαντός, ἀλλὰ δευτέρον τῆς ἑβδομάδος, σαββάτῳ καὶ κυριακῇ· τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας 10 ἀπρόιτος ὑπῆρχε παντὶ ἀνθρώπῳ νηστείας καὶ ἀγρυπνίας καὶ προσευχαῖς σχολάζων. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸν μακάριον ὄλον ἐκτετηγμένον τῷ σώματι δι' ἄκραν σκληραγωγίαν. καὶ γὰρ ἤσθιεν οὐδὲν ἕτερον ἢ λάχανα καὶ ὀλίγας ὀπώρας μετὰ δύσιν ἡλίου· περὶ γὰρ ἄρτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ τῶν 15 λοιπῶν ὅσα διὰ πυρὸς ἔχει τὴν χρῆσιν περιττὸν ἦν καὶ λέγειν. τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις θείοις κατορθώμασι διανυκτερεύων καὶ διημερεύων ὁ ὄσιος ἐκδηλος πᾶσιν ἐγένετο 487 M. καὶ προφητικῶν χαρισμάτων ἔμπλεως, προσημαίνων ἔσθ' ὅτε τὰ μέλλοντα καὶ τὰ κρυφίως ἐκάστῳ πεπραγμένα καὶ δια- 20 νοούμενα. καὶ μέντοι καὶ περὶ τοῦ Νελλου καὶ τῆς εὐφορίας ἢ ἀφορίας τοῦ χρόνου ἢ ἀπειλὴν ἑτέραν αὐτὸν ἐπέρχεσθαι μέλλουσαν παρὰ θεοῦ προηγόρευε καὶ τοὺς ἀμαρτάνοντας παρρησία διήλεγχεν. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν; ἀδυνατεῖ στόμα καὶ νοῦς ἀνθρώπων ἀριθμεῖν τῶν θαυμάτων αὐτοῦ ἢ τῶν 25

1—5 Rufin. II, 32. — 5—12 cf. Hist. monach. in Aegypto ed. Preuschen I, cp. 4; 5. — 12—17 *ib.* I, 17. — 17—18 *ib.* I, 1. — 19—24 *ib.* I, 11.

4 καὶ *om.* ER. — 5 ἐνενηκονταετῆς BEFLM *et* *recc.* nonnulli ἐνενηκοντούτης Exc. — 17 θείοις κατορθώμασι *om.* B θείοις *om.* C. — 18 ὁ ὄσιος (ἅγιος AB) ἐκδηλος πᾶσιν ABLV πᾶσιν ὁ ὄσ. ἐκδ. FR πᾶσιν ὁ ὄσ. ἐκδ. πᾶσιν CEN. — 19 ἔμπλεως BDFLV *et* *recc.* quidam ἔμπλεος ACEM *et* *recc.* alii. — 22 τοῦ χρόνου *om.* N. — ἀπειλῆς ἢ ἑτέρας — μελλούσης BF. — ἑτέραν AP ἢ *ét.* *rell.* — 24 δὴ A δὴ BCDF *et* *recc.* nonnulli.

ἀρετῶν τὸ πέλαγος. πρὸς τοῦτον οὖν τὸν θεοφόρον ἀπέ-
 στείλει ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος σκυλῆναι αὐτὸν παρακαλῶν καὶ
 ἐκδυσωπῶν ἕως αὐτοῦ, ὅπως ταῖς ἐκείνου προσευχαῖς ἐφο-
 διαζόμενος τῆς πρὸς τοὺς ἀντιπάλους κατάρξει μάχης. ὁ δὲ
 5 τὴν μὲν παρουσίαν ὑπ' εὐλαβείας ἀνεβάλετο, εὐχὴν δὲ ἐπὶ
 τῇ βακτηρίᾳ, ἐφ' ἣ ἐπεστήρικτο, καὶ τῷ περιβολαίῳ, ὃ δὴ
 περιανυχένιον ἔφερεν, ποιησάμενος ταῦτα πρὸς αὐτὸν ἐπέμπει,
 ἵνα τὸ μὲν περιβόλαιον ἀντὶ κόρυθος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περι-
 βάλῃται, τῷ δὲ βάκτρῳ ἀντὶ δόρατος τῇ δεξιᾷ χειρὶ χρῆσθαι
 10 καὶ πρῶτος τοῦ στρατιωτικοῦ καταλόγου αὐτοῦ προπορεύ-
 σῃται. ὁ δὲ μέγας βασιλεὺς Θεοδόσιος πιστῶς καὶ εὐλαβῶς
 τὰ παρὰ τοῦ ἁγίου ἀποσταλέντα δεξάμενος εἰς τὸν πόλεμον
 παρασκευάζεται οὐχ οὕτω τῇ τῶν ὄπλων καὶ τῶν βελῶν καὶ
 τοῦ λαοῦ αὐτοῦ πληθύνει, ὅσον τῇ τῶν νηστειῶν καὶ τῇ τῶν
 15 εὐχῶν τοῦ ἁγίου βοήθειᾳ πεποιθώς. οὗτος γὰρ καὶ νῦν
 ἐπηγγελματο αὐτῷ τὴν νίκην ἀναίμακτον προβήσεσθαι εἰς
 τὸ κατ' αὐτόν, εἰ καὶ ἀπὸ ἑκατέρου μέρους πλείστον ἔμελλεν
 ἐκχεῖσθαι αἷμα. περιήρχετο δὲ μετὰ ἐπισκόπων καὶ μετὰ
 πλήθους πάντας τοὺς τῶν εὐχῶν τόπους καὶ ἔρριπτεν ἑαυ-
 20 τὸν πρὸ τῶν θυρῶν τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἀποστόλων ἐπὶ
 κιλικίου ἑξαπλῶν ἑαντόν, καὶ τῇ πρεσβείᾳ τῶν ἁγίων πιστο-
 τάτην αὐτῷ παρὰ θεοῦ βοήθειαν ἐξήτει. οἱ δὲ Ἕλληνες

1—11 Nicephori Patr. Antirrh. III, 79 Migne Tom. 100, 521.
 — 11—15 Rufin. II, 33. — 15—18 Rufin. II, 32. — 18—p. 592,
 6 Rufin. II, 33.

2 σκυλῆναι AC σκυλλῆναι R. — 2. 3 παρακαλῶν καὶ ἐκδ. σκυ-
 λῆναι αὐτόν L παρακαλῶν αὐτόν σκυλῆναι (om. καὶ ἐκδυσ.) B
 σκυλῆναι αὐτόν (om. παρ. κ. ἐκδυσ.) F. — 5 ὑπὸ εὐλαβείας V
 ἐπ' εὐλ. recs. multi δι' εὐλ. N. — 8 περιβαλεῖται AE περιβάλ-
 ληται L περιβάλλεται R περὶ βέβλητε M. — 9 χειρὶ om. AF. —
 10 προπορεύεται B προπορεύσεται CDFLR. — 11 μέγας om. RV.
 — 14 πληθύνει ACEL πληθύει F sed vñ m. 2 in lit. — 14. 15 τῇ
 τῶν εὐχῶν καὶ τῇ τῶν νηστειῶν βοήθ. (om. τοῦ ἁγίου) N. —
 15 οὕτως A οὕτως BMRV. — 17 εἰ] ἦ ABCEV. — 22 παρὰ
 τοῦ θεοῦ AL. — ἐξήτει DFV (poscebat Ruf.) ἐξήτει ACEMR
 ἐπεξήτει L ἐπιζητεῖ B.

κατὰ τὴν Ῥώμην θύειν ἤρξαντο καὶ σπλαγχνοσκοπίας ἀπὸ
 θρεμμάτων ποιεῖσθαι νίκην ἄφροντιν ἀπαγγέλλοντες Εὐ-
 γενίῳ, Φλαβιανοῦ τότε τοῦ ὑπάρχου σπουδαιότερον τῶν
 ἄλλων ταῦτα πράττοντος, <ὃς> πάντας ἔπειθεν Εὐγένιον 5 488 M.
 νικητὴν ἀποφανεῖσθαι πολλὴν ἔχων φρονήσεως οἴησιν. ὅτε
 δὲ Θεοδοσίος ὁ ἀληθῶς τῇ βοήθειᾳ τῆς εὐσεβείας πεποιθῶς
 τὰ στόμια τῶν Ἄλπεων κατέλαβεν, πρῶτοι ἐκείνοι οἱ δαι-
 μονες εἰς φυγὴν ἐτρέπησαν ὑπὸ φαύλου συνειδότος πτοη-
 θέντες. στὰς γὰρ ἐφ' ὑψηλῆς πέτρας Θεοδοσίος, ὅθεν καὶ
 θεωρεῖν καὶ θεωρεῖσθαι παρ' ἑκατέρου στρατοπέδου ἠδύνατο, 10
 ἐπὶ τὴν ἐξ ἔθους ἔστρεψεν ἑαυτὸν βοήθειαν καὶ ἀπλώσας
 ἑαυτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, θεὸ παντοκράτωρ, ἔφη, σὺ οἶδας
 ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ σου ἐκδικήσεως
 ἕνεκα δικαίας τὸν πόλεμον τοῦτον ἀνεδεξάμην. καὶ εἰ μὲν
 ψεύδομαι, τιμώρησόν με, εἰ δὲ μετὰ δικαίας αἰτίας καὶ σοὶ 15
 πεποιθῶς ἦλθον ἐνταῦθα, ἔκτεινον τὴν δεξιάν σου τοῖς
 σοῖς, μήποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη· ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς αὐτῶν.
 ἦντινα εὐχὴν τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως πεισθέντες οἱ στρα-
 τηγοὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ προσεδέχθαι εἰς τὸν πόλεμον ἀνεψυ-
 χώθησαν, ἔξαιρέτως δὲ Βακούριος, ἀνὴρ τῇ πίστει καὶ τῇ 20
 εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἀρετῇ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἔνδοξος,
 πάντας τοὺς πλησίον τυγχάνοντας τοῦτο μὲν τῷ κοντῶ, τοῦτο
 δὲ τοῖς βέλεσιν, ἔστι δ' ὅτε καὶ τῷ ξίφει ἐστράωννευεν, καὶ τὰ

17 Psalm. 113 (114), 10.

1 σπλαγχνοσκοπίας FLV σπλαγχνοκοπίας (-αις A) rell. Exc. de insid. — 2 ἀφροντὴν AC ἄφροσιν B ἀφροντι E et recq. plerique om. F. — ἐπαγγέλλοντες F ἐπαγγελλόμενοι L. — 3 φλαβιανῶ γὰρ τότε B e conl. (cf. v. 4). — τοῦ τότε ὑπάρχου F τοῦ om. N τότε om. Exc. — ἐπάρχου LRV. — 4 ταῦτα om. N ante σπουδαιότερον ins. Exc. — πράττοντος (πράσσ. F) καὶ πείθοντος πάντας (πάντας πείθ. Exc.) F Exc. e conl. — ὃς πάντας L coniectura probabili καὶ πάντας R ὃς om. rell. — 5 ἀποφανῆσθαι D ἀποφαίνεσθαι B ἀναφανῆσεσθαι Exc. — ἔχοντα N. — 10 ἑκατέρου μέρους τοῦ στρατοπέδου N. — 11 ἔστρεψεν FR. — 12 παντοκράτωρ ACELMR. — 13 τοῦ ante Χριστοῦ om. L Exc. — 19 προσδέχεσθαι AB. — ἀνεψύχωσαν AB Exc. — 22 κόντῶ CEF.

τάγματα τῶν πολεμίων συνεξυγμένα καὶ συγκεκροτημένα
διέρρηξε καὶ διὰ μέσου τοῦ πλήθους τῶν πεπτωκότων τὰς
τάξεις διασχίσας καὶ τοὺς σωροὺς τῶν νεκρῶν παριῶν πρὸς
αὐτὸν ἐπορεύετο τὸν τύραννον. καὶ τοῦ ἀνέμου σφοδροῦ
5 γενομένου Εὐγένιος πρὸς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως ὀπίσω
δεδεμένων αὐτοῦ τῶν χειρῶν ἤχθη, κάκεισε τῆς αὐτοῦ ζωῆς
καὶ τοῦ πολέμου τὸ τέλος ἐγένετο.

Τότε τοίνυν ὡς τὰ μέλλοντα προειδῶς ὁ βασιλεὺς καὶ
φροντίζων ὥστε τὴν πολιτείαν διατυπῶσαι εἰς τὰ τῆς ἐφάας
10 μέρη παραχρηῖμα ἀπέστειλεν, ὅπου τὰ ἑαυτοῦ παρέθετο τέκνα
φυλακῆ ἀσφαλεστάτῃ μέλλων ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξίεναι. καὶ
ἐν μὲν τῇ ἀνατολῇ τὸν βασιλέα Ἀρκαδίον προσέταξε τὴν
πάλαι παραδοθεῖσαν αὐτῷ βασιλείαν φυλάττειν, Ὀνώριον δὲ
τῇ αὐτῇ τιμήσας ἀξίᾳ ἐπὶ τὴν τῆς δύσεως βασιλείαν ἐλθεῖν
15 ταχέως προσέταξεν. ἐλθόντα δὲ αὐτὸν περιπτυσάμενος καὶ
489 M. φιλήσας παραδεδωκὸς αὐτῷ τὰ σκήπτρα τῆς βασιλείας τῆς
δύσεως αὐτὸς ἐπὶ δεκαεπτὰ ἐνιαυτοὺς διοικήσας τὴν βασι-
λείαν εὐτυχῶς εἰς τὸν βελτίονα μετῆλθε βίον μετὰ τῶν εὐσε-
βεστάτων βασιλέων ἀποληψόμενος τὰ γέρα τῶν ἄθλων.

20 [Θ'. Περὶ Ἀρκαδίου.]

Μετὰ δὲ Θεοδοσίον ἐβασίλευσεν Ἀρκαδίος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη
ιγ'. ὃς τὸν κλονα τοῦ Ξηρολόφου στήσας ἐν αὐτῷ τὸν ἑαυτοῦ
καθίδρυσεν ἀνδριάντα. καὶ πόλιν ἐν τῇ Θράκῃ κτίσας ἐκάλεσεν

8—19 Rufin. II, 34. — 22—p. 593, 1 Malalas? cf. Theoph.
p. 77, 24 Leo Gr. p. 104, 20.

4 τοῦ ἀνέμου σφοδροῦ BLMR Exc. ἀνέμου σφοδροῦ FV τοῦ
ἀνέμου τοῦ σφοδροῦ ACDE. — 6 δεδεμένων τῶν χειρῶν αὐτοῦ C
τῶν χειρῶν αὐτοῦ δεδ. L. — 10 τέκνα παρέθετο BN. — 12 ἐν
τῇ μὲν AB. — 13 ὄνωριον BDF ὄνωριον EL ὄνόριον CV et recc.
quidam. ὄνόριον M ἄνωριον recc. alii et ut vid. A in quo spiritus
forma non bene dignoscitur. — 14 ἀνελθεῖν RV. — 17 δέκα καὶ
ἐπτὰ AB δέκα καὶ ὀκτώ F. — 21 ὁ υἱὸς ABFR. — 22 ιγ'] δεκα-
εννέα F κβ' L qui in mg. exhibet: ἐν ἄλλοις ἔτη ιγ'.

22 στήσας ἐν ᾧ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καθιδρύσας ἀδριάντα (sic) P.

αὐτὴν Ἀρκαδιούπολιν. ἐφ' οὗ καὶ ἡ γῆ ἐμυκήσατο σφόδρα ἐπὶ ἡμέρας ζ'. καὶ σεισμὸς γέγονε μέγας τε καὶ παγκόσμιος.

Νεκταρίου δὲ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τελευτήσαντος, κοινῇ ψήφῳ Ἀρκάδιος ἐκ τῆς Ἀντιοχείων πόλεως Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον μεταστελλόμενος χειροτονηθῆναι παρεσκέυασεν ⁵ ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως. συνέβη δὲ καὶ Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας ἐνόημεῖν, ὃς ἦν βαθυνοήμων καὶ δεινὸς ἀνὴρ πάνυ καὶ δυνάμενος ἐκ τῆς φανεραῦς ὕψεως τὸ ἀφανὲς ἀνθρώπου βούλημά τε καὶ ἰδίωμα συνιδεῖν ὅτι μάλιστα. καὶ τὴν μὲν Ἰωάννου χειροτονίαν κωλύσαι ἐσπούδασεν, Ἰσίδωρόν ¹⁰ τινα πρεσβύτερον ἑαυτοῦ καὶ ξενοδόχον Ἀλεξανδρείας θέλων προβληθῆναι, Ἰσίδωρον δὲ οὐ τὸν ἀσκητὴν καὶ Πηλουσιώτην καὶ μαθητὴν ποτε τοῦ Χρυσοστόμου, καθὼς οἴονται τινες, ^{490 M.} ἀλλὰ τὸν προειρημένον ξενοδόχον.

Ὁ οὖν Ἰωάννης τῶν εὐγενῶν Ἀντιοχείας ὑπήρχεν, υἱὸς ¹⁵ Σεκούνδου στρατηλάτου καὶ μητρὸς Ἀνθούσης, ἐλλόγιμος δὲ ἦν ἄγαν καὶ πολὺς περὶ τὸ λέγειν. ᾧ καὶ Λιβάνιος ὁ σοφιστῆς καὶ διδάσκαλος αὐτοῦ προσεμαρτύρησεν. ἐρωτηθεὶς γὰρ παρὰ τῶν προσηκόντων τίνα ἀνθ' ἑαυτοῦ προβάλλεται διδάσκαλον, Ἰωάννην, φησίν, ἔλεγον, εἰ μὴ τοῦτον οἱ χριστιανοὶ ²⁰ ἡμῶν ἀπεσύλησαν. ὀκτωκαιδέκατον γὰρ ἔτος ἄγων τὴν ἡλι-

1—2 Malalas? cf. Theoph. p. 80, 5. — 3—7 Th. L. cf. Cram. Anecd. p. 98, 26 Exc. Bar. Theoph. p. 75, 19 Leo Gr. p. 105, 18. — 6—9 Palladii vita Chrysostomi cp. 5 Migne Tom. 47, 19 med. — 9—12 Th. L. cf. ib. — 15—21 Th. L. cf. ib. — 21—p. 594, 18 Palladius l. l. Migne 47, 18 med.

1 ἐμυκήσατο σφόδρα EFLNPRV σφόδρα om. ABC Theoph. — 2 ἐγένετο N. — 3 ἐπίσκοπον BD Cram. Exc. — 10 ἐσπούδαξεν ER διεσπούδασεν P ἔσπευθεν B. — 13 καὶ μαθητὴν AP τὸν μαθητὴν B μαθητὴν rell. — 16 δὲ ABP Exc. τε rell. — 20 ἔλεγον BFMR et L m. 2 (F om. φησίν). — 21 ἄγων ἔτος CM.

6 Post κωνσταντινουπόλεως P add.: ὡς φησι σωκράτης (VI, 2 sq.). — 7. 8 δεινὸς πάνυ ἀνὴρ P. — 10 ἰσ. δὲ τινα P. — 12 ἀσκητὴν τε καὶ P. — 13. 14 τινὲς διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἀλλὰ τὸν ξενοδόχον ἀλεξανδρείας P. — 16. 17 ἦν δὲ ἐλλόγιμος P. — 21—p. 594, 18 omnino diversa exhibet P.

κίαν ἀφηνίασεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ὑπὸ Μελετίου Ἀντιοχείας
 βαπτισθεὶς καὶ χειροτονηθεὶς ἀναγνώστης καὶ παραμείνας
 τῇ ἐκκλησίᾳ ἔτη γ' καὶ ἀναχωρήσας ἀπῆλθε πρὸς τινὰ
 μοναχὸν καὶ ἠγούμενον τοῦνομα Καρτέριον, καὶ προσμείνας
 5 αὐτῷ ἔτη δ' γίνεται ὑπ' αὐτοῦ μοναχός, καὶ τὰς θείας
 γραφὰς ὑπ' αὐτοῦ παιδευθεὶς καὶ τῆς μοναχικῆς πολιτείας
 τὴν ἀκριβείαν χρόνον τινὰ ἀνεχώρησεν ἐν σπηλαίῳ μόνος
 ἔτη β' ποθῶν τὴν ἡσυχίαν. μὴ ἀναπεσῶν δὲ τὸν τῆς
 διετίας χρόνον μὴ νύκτωρ μὴ μεθ' ἡμέραν νεκροῦται τὰ
 10 ὑπὸ γαστέρα πληγείς ἀπὸ κρούους τὰς περὶ τοὺς νεφροὺς
 δυνάμεις. οὐκ ἐπαρκῶν δὲ ἐαυτῷ χρησιμεύειν πάλιν κατα-
 λαμβάνει τὴν ἐκκλησίαν ἐκ θείας προμηθείας εἰς πολλῶν
 σωτηρίαν. ἐντεῦθεν χειροτονεῖται διάκονος διὰ τοῦ Μελετίου
 ὑπηρετήσας τῷ θυσιαστηρίῳ τρία καὶ δύο ἔτη. ἤδη δὲ τῆς
 15 διδασκαλικῆς αὐτοῦ ἀρετῆς διαλαμπούσης πρεσβύτερος χειρο-
 491 M. τονεῖται διὰ Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου καὶ διαπρέψας τρεῖς
 τέσσαρα ἔτη ἐν τῇ τῶν Ἀντιοχείων ἐκκλησίᾳ ἀποσεμνύνει
 τὸ ἐκεῖσε ἱερατεῖον τῷ βίῳ τῆς ἀκριβείας. ἦν δὲ ἀσκητῆς
 ἄκρως καὶ πολυάγρυπνος καὶ φιλήσυχος λίαν καὶ διὰ ζῆλον
 20 σωμαροσύνης ἀπαρηγόριστος καὶ ἀκρόβολος καὶ θυμῷ μᾶλλον
 ἢ αἰδοῖ ἐχαρίζετο καὶ ἐλευθεροστομίᾳ πρὸς τοὺς ἐντυγχά-
 νοντας ἀμέτρως ἐκέχρητο, καὶ ἐν μὲν τῷ διδάσκειν πολὺς
 ἦν πρὸς ὠφέλειαν, ἐν δὲ ταῖς συντυχλαῖς ἀλαξονικός τις

19—p. 595, 4 cf. Socrat. Hist. eccl. VI, 3 fin.; 4 init.

1 καὶ om. N. — 7 μόνος ἐν σπηλαίῳ M μόνος om. D. —
 9 διαίτιας C διαίτιας E διαίτης D. — 9 τὰ ὑπὸ τὴν γαστέρα F
 τὰ ὑπογάστρια R. — 10 ἀπὸ] ὑπὸ BRV. — κρούους ABP τοῦ
 κρούους rell. Pall. — καὶ τὰς PR. — 13 τοῦ om. CF. — 16 βλα-
 βιανοῦ M et recc. plerique. — τρεῖς EM om. CFR. — 19 ἄκρως
 FMV εἰς ἄκρως recc. quidam εἰς ἄκρον recc. plerique. —
 20 εὐπαρηγόριστος BFN Suid. v. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. —
 22 ἀμέτρος C ἀμέτρῳ RV.

20 ἀπαρη. ἀκρόβολός τε καὶ πικρότατος καὶ P (πικρότερος
 Socr.).

καὶ ὑπερόπτης ἐνομιζέτο τοῖς αὐτὸν ἀγνοοῦσιν. διὸ καὶ ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν προβληθεὶς μείζονι ὄφρῳ κατὰ τῶν ὑπηκόων ἐπέχρητο πρὸς διόρθωσιν ἐκάστου καὶ σωτηρίαν καὶ τοὺς τρόπους καὶ τοὺς λόγους μεταλλάττων. οὐ τολῶν εἰ μὴ τις εἴη κόλαξ τοῦτον ἀλαζβόνα εἶναι νομιστέον, οὐδ' αὖ πάλιν 5 εἰ κόλαξ εἴη καὶ ἀγεννῆς τοῦτον μετριόφρονα λεκτέον, ἀλλὰ τὸν ἐν τῇ προσηκούσῃ τάξει τῇ ἐλευθέροις προπούσῃ ἑαυτὸν φυλάττοντα. μεγαλόψυχον μὲν γὰρ εἶναι προσήκει, οὐχ ὑπερήφανον, ἀνδρεῖον, οὐ θρασύν, ἐπιεικῆ, οὐ δουλοπρεπῆ, μετριόφρονα, οὐ ταπεινοφροσύνην ὑποκρινόμενον, ἐλευθέριον, 10 οὐκ ἀνδραποδώδη.

Ὡσπερ δὴ καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Χρυσόστομος λέγει· διὰ τοῦτο ποικίλον εἶναι δεῖ τὸν ποιμένα καὶ διδάσκαλον. ποικίλον δὲ λέγω, οὐχ ὕπουλον οὐδὲ κόλακα καὶ ὑβριστήν, ἀλλὰ πολλῆς ἐλευθερίας καὶ παρρησίας ἀνάμεστον, εἰδότα 15 καὶ συγκατιέναι χρησίμως, ὅταν ἢ τῶν πραγμάτων ὑπόθεσις ἀπαιτῆ τοῦτο, καὶ χρηστὸν εἶναι ὁμοῦ καὶ αὐστηρόν. οὐ γὰρ ἐνὶ τρόπῳ χρῆσασθαι τοῖς ἀρχομένοις ἅπασι δέον, ἐπεὶ μηδὲ ἰατρῶν παισὶ ἐνὶ μόνῳ φαρμάκῳ πᾶσι τοῖς κάμνουσι προσφέρεσθαι καλόν, μηδὲ κυβερνήτῃ μίαν ὁδὸν εἰδέναι τῆς 20 πρὸς τὰ πνεύματα μάχης. ἐννόησον οὖν ὁποῖόν τινα εἶναι

12—21 Chrysost. de sacerdotio VI, 4 Migne Tom. 48, 681 fin.
— 21—p. 596, 7 *ib.* III, 16 Migne 654 med.

1 ἐπὶ *om.* FV ἐπὶ τὴν *om.* B. — 5 νομιστέον εἶναι B εἶναι *om.* R. — 6 ἀγεννῆς AB *et* *recc.* plerique. — 7 τῇ *post* ἐν *om.* AF. — 8 μὲν γὰρ BP μὲν *om.* *rell.* γὰρ *om.* Suid. — 9 δουλοπρεπῆ DV. — 11 ἀνδραπόδη (-πόδη M) BM. — 14 ὑποῦλον FP ὑποῦλον B. — 17 τοῦτον BM *et* *recc.* plerique. — 20 κυβερνήτῃ AEP Suid. κυβερνήτες F κυβερνή B κυβερνήται (*sive* -ήται) *rell.*

1 διὸ] τοιοῦτος δὲ ἂν τὸ ἥθος P Socr. — 2 προβλ. μείζονι κατὰ τ. ὑπηκ. ὄφρῳ P. — 3 καὶ σωτηρίαν *om.* P. — 4 *Post* μεταλλάττων *permuta add.* P *seorsim edenda.* — 12 χρυσορήμων P.

492 Μ. *χρή* τὸν μέλλοντα χειμῶνα τοσοῦτον ἀνθέξειν καὶ τοιαύτην
 πάντα, ἵνα πάντας κερδήσῃ. καὶ γὰρ σεμνὸν εἶναι δεῖ τὸν
 τοιοῦτον καὶ ἄτυφον καὶ φοβερὸν καὶ προσηγῆ καὶ ἀρχον-
 5 τικὸν καὶ κοινωνικὸν καὶ ἀδέκαστον καὶ θεραπευτικὸν καὶ
 ταπεινὸν καὶ ἀδούλωτον καὶ φαιδρὸν καὶ ἡμερον, ἵνα ταῦτα
 εὐκόλως μάχασθαι δύναται. οὐκοῦν δεῖ τὸν ἐνάρετον καὶ
 ἐχέφρονα φεύγειν τὸ κολακεύειν καὶ κολακεύεσθαι, καὶ μήτε
 ἀλαξονικὸν εἶναι μήτε κόλακα, ἀλλ' ἀμφοτέρων τῶν κακῶν
 10 τούτων κολάζειν τὴν ἀμετρίαν, καὶ ἐλευθέρων εἶναι μήτε εἰς
 αὐθάδειαν ἀποκλίνοντα μήτε εἰς δουλοπρέπειαν καταπίπτοντα.
 πρὸς μὲν γὰρ χρηστοὺς ταπεινὸν ὑπάρχειν *χρή*, πρὸς δὲ θρα-
 σεῖς ὑψηλόν. ἐπέπερ οἱ μὲν ἀρετὴν εἶναι τὴν ἐπέκειαν
 ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἀνδρείαν τὴν θρασυτέτα, ἐκείνοις μὲν τὴν
 15 ταπεινοφροσύνην δεόν προσφέρειν, τούτοις δὲ τὴν ἀνδρείαν
 σβεννύουσιν αὐτῶν τὴν ἀπὸ τῆς θρασυτέτος δόξαν, ἵνα
 τοὺς μὲν ὠφελήσῃ, τῶν δὲ ταπεινώσῃ τὸ φρόνημα.

Ὅπερ οὖν καὶ ὁ μέγας Βασίλειος δηλῶν ἔφη· τοῦ σοφω-
 20 εἰδέναι *χρή* ὅτι καὶ ταπεινότητος καὶ ἐξουσίας καὶ ἐλέγχου
 καὶ παρακλήσεως καὶ φειδοῦς καὶ παρηρησίας καὶ χρηστό-
 τητος καὶ ἀποτομίας καὶ ἀπαξιαπλῶς παντὸς πράγματος καιρὸς
 ἐστὶν ἴδιος, ὥστε ποτὲ μὲν τὰ τῆς ταπεινότητος δεικνύειν
 καὶ μιμεῖσθαι ἐν ταπεινώσει τὰ παιδία κατὰ τὴν κυριακὴν

2 1. Cor. 9, 22. — 8—11 Isidor. Pelus. Epp. III, 379 Migne
 Tom. 78, 1025. — 18—p. 597, 6 Basil. regulae brevius tract. 113
 Migne Tom. 31, 1157 C. — 19 Eccl. 3, 1.

1 πρὸς χειμῶνα (-όνα F) F Suid. Chr. — 8 τὸ κολακεύειν τὸ
 κολακεύεσθαι C (τὸ κολ. καὶ τὸ κολ. P). — 17 ὠφελήσῃ (ὄφ. C)
 AC. — ταπεινώσει ABCDF. — 18 οὖν] δὴ B om. F. — 22 ἀπαξ
 ἀπλῶς CDEFF.

10 κολάζοντα τὴν ἀμετρίαν ἐλευθέρων ὑπάρχειν (εἶναι Is.)
 P Isid. — 12 ὑπάρχειν] εἶναι P. — 17 Post φρόνημα alia multa
 sequuntur in P.

φωνήν, ποτε δὲ τῇ ἐξουσίᾳ κεχρησθαι, ἣν ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθάρσεις, ὅταν ἡ χρεὶα ἐπιζητῇ τὴν παροησίαν, καὶ ἐν καιρῷ μὲν παρακλήσεως τὸ χρηστὸν ἐνδείκνυσθαι, ἐν καιρῷ δὲ ἀποτομίας τὸν ζῆλον ἐμφανεῖν καὶ ἐφ' ἐκάστου τῶν ἄλλων ὁμοίως τὸν ἔγκριτον καὶ δίκαιον 5 λογισμὸν ἀποφέρεσθαι. λογισμοὶ γὰρ δικαίων κρίματα.

Καὶ δὴ καὶ ὁ θεοφόρος Ἰσίδωρος καὶ τοῦ μακαρίου φοιτητῆς ποτε λέγει· τὸν ἄρχοντα δεῖ καὶ ἀγαθὸν εἶναι καὶ φοβερόν, ἵν' οἱ μὲν εὖ βιοῦντες θαρροῖεν, οἱ δ' ἁμαρτάνοντες ὀκνοῖεν. θάτερον γὰρ θατέρου χωρὶς ἀναρχία μᾶλλον ἐστὶν 10 ἢ ἀρχή. εἰ μὲν γὰρ πάντες ἦσαν εὐπειθεῖς καὶ φιλάρετοι, 498 M. ἀγαθότητος ἔδει μόνης, εἰ δὲ φιλαμαρτήμονες, φόβου. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀγαθοὺς καὶ πονηροὺς ἀνάγκη ἐν τοῖς ἀρχομένοις εἶναι, ἀμφοτέρω μεταχειριστέον τῷ ἄρχοντι καὶ προϋσταμένῳ, ἵνα ἡ μὲν ἀγαθότης στηρίξῃ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σώφρονας, 15 ὁ δὲ φόβος προαναπέλλῃ τῶν κακίστων τὰ πταίσματα.

Ταῦτα τοίνυν, ὡς ἔοικεν, ἀγνοοῦντες καὶ τὰ τούτων ὅμοια μὴ καλῶς ἐπιστάμενοι διακρίναι καὶ συγκρίναι οἱ ἔχθροὶ τοῦ θεσπεσίου Ἰωάννου ἀλόγως καὶ ἀνοήτως ἐμίσουν αὐτὸν καὶ διέβαλλον ὡς τραχύν τινα καὶ ὀργίλον. διὸ δὴ 20 καὶ κατὰ γυναικῶν ὁ Ἰωάννης λόγον ἐπ' ἐκκλησίας ἐπεδείξατο,

1 2. Cor. 13, 10. — 6 Prov. 12, 5. — 7—16 Isid. Pelus. Epp. V, 168 Migne Tom. 78, 1424. — 17—20 cf. Socr. Hist. eccl. VI, 4. — 20—p. 598, 18 Th. L. cf. Exc. Bar. Cramer An. p. 99, 6 Theoph. p. 78, 16 (p. 598, 16 τὸν τε ἀμπ. τῆς χήρας *aliunde ins.*).

2 ἐπιζητεῖ ADF ἐπιζητῇ B. — 8 δεῖ (χορὴ Isid.) καὶ ἀγαθὸν εἶναι P Is. δὲ καὶ ἀγαθὸν εἶναι ACF δὲ καὶ ἀγαθὸν εἶναι δεῖ BEN rec. nonnulli καὶ ἀγαθὸν εἶναι δεῖ V rec. alii. — 9 εὐβιοῦντες F εὐβουθόντες A εὐιοῦντες C βιοῦντες (om. εὐ) R. — 15 στηρίξει AFNP et rec. plerique στηρίξῃ B στηρίξει C. — 16 προαναπέλλει (-έλει C) ABCFNR πρὸς ἀναπέλλει P. In A προαναπέλλει lit. ex προσαναστ.

6 γὰρ φησι δικαίων P. — 19. 20 ἀνοήτως αὐτὸν κατεδίκαζον. διὸ δὴ (rell. om.) P. Quae sequuntur usque ad p. 598, 15 tam diversa sunt ab editis, ut seorsim describam.

ὃν οἱ δυσμενεῖς κατὰ Εὐδοξίας εἰρησθῆναι θρυλλήσαντες ταύτην τὸν λόγον εἰσήγαγον. ἡ δὲ πρὸς Ἀρκαδίον δεινῶς πεπονθέναι λέγουσα κατὰ Ἰωάννου τοῦτον παρώτρυνεν, παρασκευάζει δὲ μετασταλῆναι Θεόφιλον ὡς πρόδηλον ἐχθρὸν τοῦ Ἰωάννου ὑπάρχοντα. ὃς παραγενόμενος ἐν τῇ Δρυϊ, τῇ νῦν Ρουφινιαναῖς, τὴν κατὰ Ἰωάννου ἐπιβουλήν κατειργάσατο. ὅπερ γνοὺς ὁ λαὸς στάσιν μεγάλην ἐποίησε μὴ συγχωρῶν αὐτὸν ἐκβληθῆναι τῆς πόλεως. ἐπικαμφθεῖσα δὲ Εὐδοξία τοῖς ὀδυρμοῖς τοῦ λαοῦ παρεκάλεσεν ὑπὲρ Ἰωάννου τὸν Ἀρκαδίον καὶ πέμψασα Βρίσωνα τὸν εὐνοῦχον ἀπὸ Πραυνέτου τὸν Ἰωάννην εἰσήγαγεν, ὡς Θεόφιλον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ φοβηθέντας φυγῇ τὴν σωτηρίαν πορίσασθαι. ἐξήκοντα δὲ ἐπίσκοποι εὐρεθέντες συνῆλθον καὶ ἄκυρα τὰ ἐν τῇ Δρυϊ πραχθέντα ἅπαντα ψηφισάμενοι Ἰωάννη τὴν ἐπισκοπὴν δικαίως ἐκύρωσαν. ἐπισυνέβη δὲ αὐθις τὰ κατὰ τὴν ἀργυρᾶν στήλην τῆς Εὐδοξίας τὸν τε ἀμπελῶνα τῆς χήρας, καὶ πάλιν μῖσος καὶ πάλιν ὀργὴ καὶ πάλιν ἐχθρὰ καὶ λόγου ἐπίδειξις, οὗ ἡ ἀρχὴ πάλιν Ἡρωδίας μαίνεται. κἀντεῦθεν

494 M. οἱ τοῦ μέρους αὐτοῦ ἐπίσκοποι τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ μέλλειν

20 ἔσεσθαι βλέποντες συναθροισθέντες πρὸς αὐτὸν μετὰ πολλῶν δακρύων ἔλεγον· ἐπάναγκες ἡμῖν ἔστιν, ὧ δέσποτα, τὰς ἐκκλησίας κατέχοντας ἀναγκασθῆναι καὶ κοινωνῆσαι καὶ ὑπο-

18—p. 599, 3 Palladius cp. 8 Migne Tom. 47, 28 med.

8 ἡ εὐδοξία FM. — 10 βρίσωνα C βρέσωνα B. — πρηνέτου ACD Exc. πρεπενέτου M. — 17 καὶ πάλιν ἐχθρὰ ABP Exc. Cr. καὶ om. rell. — 21 ἡμῖν ἔστιν, ὧ δέσποτα (ὧ πάτερ P) ABP ἡμῖν, ὧ δέσποτα, ἐστίν CFNRV ἔστιν om. E ὧ δέσποτα om. Pall.

15 Post ἐκύρωσαν in P sequuntur p. 599, 7—12, tum verba Isidori Pelusiotae (p. 601, 8 sqq.), quibus alia quaedam addita ex eiusdem epistulis excerpta. — 15—17 πάλιν δὲ προφάσει τοῦ ἀμπελῶνος τῆς χ. ἐπιμανῆναι συνέβη τὴν εὐδοξίαν καὶ πάλιν μῖσος P. — 19 τὴν αὐθις ἐξορίαν αὐτοῦ ὑποφάμενοι συναθρ. πρὸς αὐτὸν εἶπον· ἐπάναγκες P.

γράφαι. ὁ δὲ μακάριος πρὸς αὐτούς· κοινωνήσατε μὲν, ἵνα μὴ σχίσσητε τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ὑπογράψητε δέ· οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοιδα ἄξιον καθαιρέσεως. εἶχε δὲ μαθητὰς ἐπισκόπους μὲν Πρόκλον καὶ Παλλάδιον καὶ Βρίσσωνα καὶ Θεοδώρητον, ἀσκητὰς δὲ Μάρκον καὶ Νεῖλον καὶ Ἰσίδωρον 5 τὸν Πηλουσιώτην.

Ὁ δὲ μέγας Ἐπιφάνιος Κύπρου ἐν τῷ Ἑβδόμῳ ἐλθὼν χειροτονίας καὶ συνάξεις παρὰ τὴν Ἰωάννου γνώμην ἐποίησεν. καὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦτο συγχωρῆσαι θελήσαντος καὶ προτρεψαμένου αὐτὸν συμμεῖναι αὐτῷ εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν 10 καταγώγιον, οὐχ εἴλατο τοῦτο ποιῆσαι Ἐπιφάνιος· ταῖς γὰρ ὑπὸ Θεοφίλου διαβολαῖς προκατελληπτο.

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐπισκοποῦντος ἀνὴρ τις Μακεδονιανὸς γυναῖκα εἶχεν ὁμόφρονα. καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ πεισθεὶς τῇ διδασκαλίᾳ Ἰωάννου τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσ- 15 ἐλθὼν ἐκοινωνήσεν, ὁμοίως δὲ καὶ τῇ γυναικὶ κοινωνῆσαι παρήγγει. ἡ δὲ ὑποκριθεῖσα πείθεσθαι τῷ ἀνδρὶ ἤλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, παιδίσκη δὲ αὐτῆς γνησίᾳ κοινωνίαν ἐκ τῆς

7—12 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 78, 9. — 13—p. 600, 10 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 77, 8.

2 σχίσσητε — p. 602, 2 εἰρηκέναι τοῖς om. F uno folio interciso. — 4 βρίσσωνα P βρίσσωνα B κρίσσωνα C. — 8 ἐποίησε παρὰ τὴν ἰ. γνώμην B παρὰ τὴν ἰ. ἐποίησε γνώμην RV. — 10 συμβεῖναι M συμβῆναι AR. — 12 οὐχ εἴλατο A οὐχ εἴλατο V οὐκ εἴλατο P. — 15 τοῦ ἰωάννου C Exc.

1 ὁ δὲ φησι κοινωνήσατε P. — 2 τὴν ἐκκλησίαν σχίσσητε P. — 3 σύνοιδα καθαιρ. ἄξιόν τι πεποιηκέναι P. — 4 βρίσσωνα τε καὶ P. — 7 κύπρου τυγχάνων ἐν κωνσταντινουπόλει χειροτ. ἐν τ. ἐβδ. καὶ συνάξ. P. — 10. 11 εἰς τὸ ἐπισκοπικόν οὐκ εἴλατο. ταῖς γὰρ P. — 12 *Hic sequuntur p. 602, 1—19 et alia quaedam, tum p. 600, 11—p. 601, 7 et alia permulta de Chrysostomo e vitis a Palladio et Georgio scriptis excerpta, post haec narratio p. 603, 1—p. 604, 6 omnino diversa et tum demum v. 13—p. 600, 10 quae item ab iis, quae supra edita sunt, multum differunt.*

Μακεδονίου φέρειν αἰρέσεως δέδωκεν. δεξαμένη δὲ ὑπὸ Ἰωάννου τὴν κοινωλίαν καὶ ὑποκριθεῖσα συγκύπτειν καὶ ταύτην μεταλαμβάνειν, ἣν μὲν εἶχεν ἡ παιδίσκη ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς, ἣν δὲ δέδωκεν Ἰωάννης ἐπιδέδωκε τῇ παιδίσκῃ. 5 προσαγαγοῦσα δὲ τῷ στόματι τὴν ἐκ τῆς Μακεδονίου κοινωλίαν εὔρεν αὐτὴν ἐν τῷ στόματι λίθον γεγεννημένην. καὶ 495 M. τούτου φανερωθέντος, ὑπότρομος προσελθοῦσα τοῖς Ἰωάννου πρὸς τὸ τολμηθῆν ἐξήγγειλε καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ προσῆλθε κατὰ ἀλήθειαν. ὁ δὲ λίθος ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ ἐδόθη φυλάτ- 10 τεσθαι.

Ὁ οὖν ἀοίδιμος Ἰωάννης ἐπισκοπεύσας ἔτη ε' ἡμῖν ἐξωρίσθη εἰς Κουκουσὸν κάκειθεν μετὰ ἔτη γ' καὶ μῆνας β' μετενεχθεὶς εἰς Πιτιοῦντα καὶ γενόμενος κατὰ πάροδον ἐν Κομάνοις ἐτελεύτησεν ἐν πολλῇ θλίψει τε καὶ κακώσει ὑπ- 15 ἄρχων ἐτῶν νβ'. ὁ δὲ γε πάπας Ῥώμης Ἰνοκέντιος ἀκούσας τὴν ἐν ἐξορίᾳ τελευτήν αὐτοῦ γράφει πρὸς Ἀρκάδιον τοιαύτην φωνὴν αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ μου Ἰωάννου βοᾷ πρὸς τὸν θεὸν κατὰ σοῦ, βασιλεῦ, ὡς ποτε Ἄβελ τοῦ δικαίου κατὰ τοῦ ἀδελφοκτόνου Κάϊν, καὶ πάντως ἐκδικηθήσεται παντοίῳ 20 τρόπῳ, ὅτι διωγμὸν ἄδικον κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ συνεστήσω ἐξεώσας τὸν μέγαν τῆς

11—15 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 79, 17. *Annotum numeri aliiunde inserti* cf. Migne Tom. 47 col. LXXXVIII med. — 15—p. 601, 7 Georgii Alexandrini Vita Chrysostomi in Chrys. Opp. ed. Savil. Tom. VIII p. 248.

11 ἔτη ε' (om. ἡμῖν) R ἔτη ξξ B. — 13 πιτιοῦντα C πιτιοῦντα P et recc. quidam πιτιοῦντα AM et recc. alii. — 14 κομάνοις A κομμάνοις B κομάνοι L. — τε om. BR. — 15 Ἰνοκέντιος BC Ἰννοκέντιος (ινν. M) EMV. — 16 αὐτοῦ] Ἰωάννου N. — 21 ἱερῶν ABNP Georg. ἱερῶν CERV. — αὐτοῦ om. N. — μέγα ACELM με^Γ B. — τῆς οἰκουμένης post p. 601, 1 διδάσκαλον ins. AB.

11 ὁ οὖν Ἰωάννης μετὰ ἔτη πέντε ἡμῖν τοῦ ἐπισκοπήσαι ἐξωρίσθεις P. — 15 δὲ γε] τοῖνον P. — 19 παντοίῳ] παντὶ P Georg.

οίκουμένης φωστῆρά τε καὶ διδάσκαλον ἐκ τοῦ θρόνου τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ παρανόμως τε καὶ ἀκρίτως, συνεκδιώξας αὐτῷ καὶ τὸν Χριστόν. ἡ δὲ νέα Δαλιδὰς Εὐδοξία κατὰ μικρὸν τῷ ξυρῷ τῆς ἀπάτης ξυρήσασά σε κατάραν ἐπήγαγεν ἑαυτῇ καὶ μῖσος ἔνδικόν τε καὶ ἀνεξάλειπτον δεσμεύσασα 5 φορτίον ἀμαρτημάτων δυσβάστακτον καὶ προσθεῖσα τοῖς 496 M. πρώην αὐτῆς δεινοῖς καὶ πολλοῖς ἀμαρτήμασιν.

Ὁ δὲ μέγας Ἰσίδωρος πρὸς τινὰ γράφων οὕτω φησὶν· ἐρωτᾷς τὴν περὶ τὸν θεσπέσιον Ἰωάννην τραγωδίαν, ἀλλὰ φράσαι ταύτην ἀπορῶ· νικᾷ γὰρ τὸν νοῦν ἡ μέθη τοῦ 10 πράγματος. μικρὰ δὲ μάνθανε, ἅπερ ἡ Αἴγυπτος συνήθως ἠγγνόησεν, Μωσέα μὲν παραιτουμένη, τὸν δὲ Φαραὼ οἰκειομένη, τοὺς ταπεινοὺς μαστίζουσα καὶ τοὺς κοπουμένους θλίβουσα, πόλεις οἰκοδομοῦσα καὶ τοὺς μισθοὺς ἀποστεροῦσα, καὶ μέχρι νῦν τούτοις ἐμμελετῶσα. τὸν λιθομανῆ καὶ χρυσο- 15 λάτρην προβαλλομένη Θεόφιλον τέσσαρσι συνεργοῖς καὶ συναποστάταις ὄχυρωθέντα τὸν ὄντως θεοφιλῆ καὶ θεολόγον κατεπολέμησεν ἄνθρωπον, τὴν περὶ τὸν ἐμὸν δμώνυμον ἀπέχθειαν καὶ δυσμένειαν ὀρηγήριον τῆς οἰκείας εὐρηκότα σκληρότητος. ἀλλ' ὁ μὲν οἶκος Δαυὶδ κραταιοῦται καὶ 20 πορεύεται, ὁ δὲ οἶκος Σαοὺλ ἀσθενεῖ καὶ καταισχύνεται καὶ συμποδίζεται, καθὼς ὄρας, εἰ καὶ τῆς ζάλης ὑπεξῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ στεφανίτης καὶ νικηφόρος καὶ πρὸς τὴν ἄνω γαλήνην μετεχώρησεν.

8—24 Isid. Epp. I, 152 Migne Tom. 78, 284. — 20 2. Reg. 3, 1.

3 δαλιδὰ PV. — 4 ξυρήσασά σε L ξυρίσασά σε ANP ξυρίσασε CE ξυρίσασα τε B ξυρήσασα (om. σε) V Georg. ξυρίσασθαι (om. σε) R. — 11 συνήθως ἠγγνόησε (ἠνόμησε Is.) ABPV Is. συνήθως om. CENR. — 13 κοπωμένους BV κοπομένους D. — 15 μέχρι τοῦ νῦν BM.

6 δυσβαστ. προσθεῖσα καὶ τοῖς P Georg. — 7 δεινοῖς καὶ πολλοῖς om. P Georg. — Post ἀμαρτήμασιν permutata add. P de Chrysostomi vita. — 8 περὶ οὗ μόνου καὶ ὁ προλεχθεὶς Ἰσίδωρος P. — 9 περὶ τοῦ θεσπεσίου Ἰωάννου P. — 22 ἐξῆλθεν P.

Ἵποστρέφονται δὲ Ἐπιφανίῳ ἐν Κύπρῳ τὴν ἑαυτοῦ παρὰ
 θεοῦ τελευτὴν μεμαθηκῶς πλησιάζουσαν λέγεται εἰρηκέναι
 τοῖς αὐτὸν παραπέμπουσιν· σπεύδω ἐγώ, σπεύδω, ἀφήμι
 δὲ ὑμῖν τὰ βασίλεια καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν ὑπόκρισιν. ὅς
 5 γε καὶ Ἰωάννη τὴν ἐν ἔξορίᾳ τελευτὴν καὶ νύκην ἐδήλωσεν,
 καὶ Ἰωάννης ὁμοίως Ἐπιφανίῳ τὴν ἐν τῷ πλοίῳ κοιμησιν,
 ἐκ θείας ἐπιπνοίας ταῦτα προμνηθέντες οἱ μακάριοι, ἵνα
 μὴ τις ἐχθρὰν ἔχειν αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων ὑποτοπάσειεν. οὐ
 γὰρ ἂν οἱ τοιοῦτοι θεηγόροι καὶ θεοφιλεῖς διδάσκαλοι καὶ
 10 τοῦ εἰρηνοποιῦ Χριστοῦ μαθηταὶ γνήσιοι τοῦ φάσκοντος·
 497 M. ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι μαθηταὶ μοῦ ἔστε, ἐὰν
 ἀγάπην ἔχετε μετ' ἀλλήλων, ἐχθρὰν καὶ κακίαν ἔχοντες ἐτε-
 λεύτησαν· ἄπαγε. εἰ γὰρ καὶ μικρὸν σκάνδαλον τὸ προρ-
 ρηθὲν γέγονε μεταξὺ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἐλέγχον
 15 πρὸς ὄλιγον, ἀλλ' οὖν γε θάττον εἰς τὴν κορυφὴν τῶν
 ἀρετῶν αὐτοῖς ἀνήχθησαν ἀγάπην, περὶ ἧς λέγει Παῦλος
 ὁ ἀπόστολος· ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, οὐ παροξύν-
 νεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, καὶ ὅτι· ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν,
 καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει.

1—7 Th. L. cf. Exc. Bar. Theoph. p. 79, 23 Leo Gr. p. 106, 1.
 — 11 Joh. 13, 35. — 17 1. Cor. 13, 4. — 18 1. Joh. 4, 16. —

3 ἑαυτὸν BM. — σπεύδω ἐγὼ σπεύδω ABCPRV Exc. Leo.
 σπεύδω post ἐγὼ om. EFN Theoph. — 5 τὴν ἔξορίαν τελευ-
 τὴν M et recc. quidam τὴν ἔξορίαν τελευτὴν D et unus e recc.
 in utroque ἐν spr. vers. add. τὴν ἔξορίαν καὶ τὴν τελευτὴν F. —
 11 ὅτι ἐμοὶ μαθ. ἐστὶ FP Joh. — 12 ἔχετε (-ται AM) ACEFNP
 ἔχητε BV et recc. quidam. — 16 περὶ ἧς π. ὁ ἀπόστ. λέγει
 (ἐφη M) N.

1 μετὰ δὲ τὴν ἔξορίαν Ἰωάννου πάλιν ἐπιφάνιος ὑπο-
 στρέφων ἐν κ. P. — 2 πλησιάζ. ἔφη τοῖς παραπέμπουσιν P. —
 3 σπεύδω μὲν P. — 7 οἱ μακάριοι] εἰκότως P. — 13 Post
 ἄπαγε P add.: τοῦ ἀποστόλου μάλιστα διαρρηθὴν βοῶντος· μὴ
 ἐπιδυνέτω ὁ ἥλιος ἐπὶ ταῖς κακίαις ὑμῶν (Eph. 4, 26) ἀκούοντες.
 — 16. 17 ἀνήχθησαν ἀμφοτέροι πάντως ἀγάπην εἰς ἑαυτοὺς
 λέγοντες· ἡ ἀγάπη μακρ. P.

Μετὰ δέ γε τὴν Ἰωάννου τελευταίην ἐπίσκοπος τις ἅγιος, Ἀδελφιδὸς ὄνομα αὐτῷ, ἔλεγεν ὅτι· λύπην εἶχον ἀφόρητον, διότι ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, ὁ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλος, ὁ τοῖς λόγοις εὐφράνας τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἔξω τοῦ θρόνου ἐκοιμήθη. ἐδεόμην οὖν τοῦ Θεοῦ μετὰ πολλῶν δακρύων, ἵνα δεῖξῃ μοι αὐτὸν ἐν ποίᾳ καταστάσει ἐστίν, καὶ εἰ μετὰ τῶν πατριαρχῶν ἐτάγη. ἐπὶ πολὺν οὖν χρόνον τοῦτο εὐχόμενος ἐν μιᾷ γίνομαι ἐν ἐκστάσει καὶ θεωρῶ ἄνδρα πάνυ εὐειδῆ κρατήσαντά με τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ὃς ἀπαγαγὼν με εἰς τόπον λαμπρὸν καὶ ὑπερένδοξον ἐδείκνυέ μοι τοὺς τῆς ἐκκλησίας διδασκάλους. ἐγὼ δέ, φησίν, περιεσκόπων ἰδεῖν ὃν καταθυμίως εἶχον, τὸν μέγαν Ἰωάννην, τὸν ἐμὸν ἀγαπητόν. ὡς οὖν ἔδειξέ μοι πάντας καὶ ἐκάστου τὸ ἴδιον ὄνομα εἶπεν, κρατήσας με πάλιν τῆς χειρὸς μου ἐξήγαγέ με ἔξω. ἐγὼ δὲ λελυπημένος ἠκολούθουν αὐτῷ μὴ ἑωρακῶς μετὰ τῶν πατέρων, τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην. ὡς οὖν ἐξηρχόμην, ὁ ἐφεστὼς τῇ θύρᾳ κατασχὼν με λέγει μοι· τί ἔχεις; τί λυπεῖ σε; ἐμοῦ δὲ μὴ ἀποκριθέντος αὐτῷ, πάλιν λέγει μοι· οὐδεὶς εἰσερχόμενος ὧδε λυπούμενος ἔνθεν ἐξέρχεται. τότε λέγω αὐτῷ· ταύτη μοι ἐστὶ λύπη, ὅτι τὸν ἐμὸν προσ-

1—p. 604, 6 cf. Joh. Moschus Pratum cp. 128 Migne Tom. 87, 2992. Georg. Alex. l. 1. p. 254.

1 γε om. BCF. — 2 ἀδελφιδὸς rec. quidam ἀδελφιδὸς M ἀδελφιδὸς BV ἀλφιδος F. — ἀδ. ὀνόματι ἔλεγεν N. — 7 πολὺ ACER πολὺν corr. ex πολὺ m. 1 ut vid. F. — 10 ἐδείκνυε CE FLNR Moschus ἐδείκνυ ABV. — τοὺς τῆς εὐσεβείας διδασκάλους καὶ ἀρχιερεῖς τῆς ἐκκλησίας B (τοὺς τῆς εὐσεβείας κήρυκας καὶ τῆς ἐκκλησίας διδασκάλους Mosch.). — 11 περιεσκόπων φησίν V φησίν om. BC. — 12 καταθύμιον CF. — ἐμοὶ BF. — 14 με om. CLN. — μου τῆς χειρὸς L μου om. RV Mosch. — 15 με om. FV. — λελυπημένως FM et rec. quidam λυπούμενος A Georg. — 16 ἐξερχόμην CMR. — 18 λυπῆ σε L λυπήσαι FR λυπήσαι C Georg. λυπήσαι E λυπήσαι (sine acc.) A λυπεῖσαι ut vid. D λελύπησε M λυπή (om. σε) BV λελύπησαι Mur. — 19 ἐρχόμενος BR Mosch. — ἔνθεν] ἐντεῦθεν BF om. C Mosch. — 20 ταύτη] αὕτη B Mosch. et F m. 2. — ἐμὸν] ἐμοὶ B om. C.

φιλέστατον Ἰωάννην, τὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, οὐχ εὐόρακα μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων. ὁ δὲ πάλιν λέγει μοι Ἰωάννην τὸν τῆς μετανοίας λέγεις; 498 M. λέγω αὐτῷ· ναί. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει μοι ἄνθρωπος 5 ἐκείνους ἐν σαρκὶ ὧν ἰδεῖν οὐ δύναται. ἐκεῖ γὰρ παρίσταται, ὅπου ὁ θρόνος ὁ δεσποτικός.

[ι'. Περὶ Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ.]

Μετὰ δὲ Ἀρκάδιον ἐβασίλευσε Θεοδοσίος υἱὸς αὐτοῦ ὁ καὶ καλλιγράφος ἔτη λγ'. καὶ ἐξεληθὼν ἵππασθῆναι ἐν τῷ Κάμπῳ 10 καὶ συμπεσὼν τῷ ἵππῳ ἐτελεύτησεν. ὃς τὸν ἐν Χαλκοπρα-
τείοις ναὸν ἔκτισε τῆς Θεοτόκου πρότερον ὄντα συναγωγὴν Ἰουδαίων, καὶ τὸ χερσαῖον τεῖχος τῆς πόλεως καταλύσας καὶ προσθεὶς ἄλλα διαστήματα δύο ὠκοδόμησεν ἕτερον τεῖχος δι' ἡμερῶν ξ'. ἐφ' οὗ καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ μαρτυρησάντες 15 παῖδες ζ' ἐπὶ Δεκίου βασιλέως ἀνέστησαν μετὰ ἔτη τοβ'. καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ φοβερῶ-
τατος, ὥστε πεσεῖν τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ τὸ πολὺ μέρος 499 M. αὐτῆς ἐν διαφόροις τόποις, καὶ μέντοι καὶ χώρας ἄλλας καὶ κώμας τῆς τε Θράκης καὶ Πόντου καὶ Βιθυνίας καὶ Φρυγίας 20 καὶ Γαλατίας, καὶ ἐπεκράτησεν ὁ σεισμὸς ἐπὶ μῆνας γ'. διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ πατριάρχῃ Πρόκλῳ καὶ παντὶ τῷ

9—10 cf. Mal. p. 366, 20 Leo Gr. p. 109, 4. — 10—12 cf. Theoph. p. 102, 10. — 12—14 Mal. ? cf. Leo Gr. p. 108, 23. — 14—15 cf. Theoph. p. 88, 31 Leo Gr. p. 108, 7. — 16—p. 605, 6 cf. Mal. 363, 20 Euagr. Hist. eccl. I, 17 Theoph. p. 93, 5 Leo Gr. p. 110, 23.

4 ἀποκριθεὶς] πάλιν B om. F. — 6 ὅπου ἐστὶν CEFNRV Georg. ἐστὶν om. ABL Mosch. — 8 ὁ υἱὸς F ὁ μικρὸς υἱὸς M ὁ μικρὸς ὁ υἱὸς R. — 9 ἔτη ιγ' P ἔτη μβ' R. — 10 χαλκοπρα-
τείοις CELMR. — 13 ἕτερον] ἄλλο N. — 16 μέγας ἐγένετο ἐν κ. RV ἐγένετο ἐν κ. μέγας L. — καὶ φοβερῶτατος om. BF. — 18 χώρας ἄλλας καὶ κώμας ABFNP κώμας ἄλλας καὶ χώρας CE RV κώμας καὶ ἄλλας χώρας L. — 19 καὶ βιθυνίας ABP et reccl. quidam καὶ om. rell.

πλήθει τῆς πόλεως ἀνυπόδετος ἐλιτάνευεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐν αἷς λιτανευόντων αὐτῶν συνέβη παιδίον ἀρπαγῆναι ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ μνηθῆναι ὑπ' ἀγγελικῆς τινος διδασκαλίας τὸν τρισάμιον ὕμνον. τοῦ δὲ παιδίου ἀπολυθέντος καὶ τὸ μνηθὲν ἀπαγγελλαντος, καὶ τοῦτο μετ' αὐτοῦ μελωδησάντων 5 τῶν ὄχλων, παραντίκα ἐκόπασεν ἡ ἀπειλή τοῦ Θεοῦ. καὶ Ἀττικὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ἰουδαίων τινα παράλυτον νοσητήσας εἶτα βαπτίσας ὄγιη παραδόξως ἐκ τῆς κολυμβήθρας ἀνήγαγεν. καὶ ἡ τρίτη γέγονε σύνοδος τῶν σ' πατέρων ἐν Ἐφέσῳ κατὰ Νεστορίου. 10

Τρίτη σύνοδος γέγονεν ἐν Ἐφέσῳ συνελθοῦσα τὸ πρότερον σ' πατέρων ἔτει τῆς Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ βασιλείας υἱοῦ Ἀρκαδίου γ', ἧς ἡγοῦντο Κύριλλος Ἀλεξανδρείας διέπων καὶ τὸν τόπον Κελεστίνου τοῦ Ῥώμης, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων, κατὰ Νεστορίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως 15 παρόντος καὶ αὐτοῦ ἐν Ἐφέσῳ, λέγοντος μὴ εἶναι θεοτόκον τὴν ἁγίαν Μαρίαν, ἀλλὰ χριστοτόκον, καὶ δύο υἱοὺς ἐπὶ 500 M. τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ μυθολογοῦντος καὶ δύο ὑποστάσεις, καὶ ἄλλον μὲν εἶναι τὸν λόγον τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, ἕτερον δὲ τὸν ἐκ Μαρίας τεχθέντα ἄνθρωπον, 20

6—10 Th. L.? cf. Cram. An. II, 99, 33 Exc. Bar. Theoph. p. 81, 17.

1 ἀνυπόδετος LMPRV ἀνυπόδητος CDE ἀνυπόδιτος A ἀνυπόδοτος F ἀνυποδίτως B. — 2.3 ἐκ τοῦ λαοῦ ἀρπαγῆναι C ἐκ τοῦ λαοῦ om. A. — 3 μνηθῆναι BP. — 5 μνηθὲν B. — 8 εἶτα] καὶ FLP. — 10 κατὰ νεστορίου om. R. — Post Νεστορίου AB add.: ἀπὸ γοῦν τῆς β' ἕως τῆς τρίτης συνόδου (syn. om. B) ἔτη μα'. et in mg. A σύνοδος γ'. Similia in mg. ELN et recc. nonnullorum. — 11 τρίτη—ἐν Ἐφέσῳ om. C τρίτη—ἐν Ἐφέσῳ et σ' πατέρων om. RV τρίτη—πατέρων om. FL. — ἡ δὲ τρίτη EN. — σύνοδος om. AB. — τὸ om. AB. — 12 ἔτι AV. — 14 τοῦ om. LN.

2 αὐτῶν om. P. — ἀρπαχθῆναι P. — 4—7 καὶ πάλιν ἐπιστραφέντος ἐκ τοῦ ἀέρος τοῦ παιδίου καὶ τὸ μνηθὲν ἀπαγγ. καὶ οὕτω τοῦ λαοῦ ὀμνήσαντος ἡ ἀπ. τοῦ Θεοῦ παρευθὺς ἐκόπασεν P. — 6 καὶ Ἀττικὸς—9 ἀνήγαγεν post νεστορίου v. 10 ins. P. — 9 γέγονε post ἐφέσῳ v. 10 ins. P. — 11—p. 606, 22 om. P.

- κατὰ σχέσιν δὲ ἐνωθέντα τῷ θεῷ λόγῳ, καὶ ὁμωνύμως καὶ αὐτὸν υἱὸν λεγόμενον. τοῦτον προσκληθέντα παρὰ τῆς συνόδου καὶ μὴ ἀπαντήσαντα ἐκκλησιαστικῶς καθελούσα ὡς μὴ θελήσαντα τοῖς ὀρθοῖς δόγμασι συνθέσθαι ἀνεθεμάτισεν, 5 μίαν δὲ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν καθ' ἑνωσιν ὑπόστασιν καὶ δύο φύσεις σαφῶς ἔδογματίσεν, τὸν αὐτὸν εἶναι θεὸν καὶ ἄνθρωπον, καὶ τὴν ἁγίαν Μαρίαν κυρίως καὶ ἀληθῶς θεοτόκον. Ἰωάννης δὲ ὁ Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος μετὰ τὴν Νεστορίου καθαιρεσιν καταλαμβάνει, καὶ λυπηθεὶς ὅτι χωρὶς 10 αὐτοῦ καθρέθη Νεστόριος παραλαβὼν τοὺς συνελθόντας αὐτῷ ἐπισκόπους, ἐν οἷς ἦν καὶ Θεοδώρητος Κύρου καὶ Ἰβας Ἐδέσσης, καθαιρεσιν ὑπαγορεύει τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλον καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίων ἐπισκόπου ὡς παρὰ τὸν κανόνα τῆς ἐκκλησίας ποιησάντων τὴν σύνοδον. οἱ δὲ περὶ 15 Κύριλλον μέμφονται ὡς ἄθεσμα καὶ ἄτοπα τὰ παρ' αὐτῶν γενόμενα, καὶ οὕτως ἀπὸ τῆς Ἐφεσίων διαφερόμενοι ἀλλήλοις διέστησαν οἱ τε ἀνατολικοὶ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι. μετὰ δὲ ταῦτα σπουδῇ τοῦ βασιλέως ἠνώθησαν συμφρονήσαντες καὶ οἱ ἀνατολικοὶ τῇ ἐκτεθείῃ ἐν Ἐφέσῳ ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ 20 τῇ κατὰ Νεστορίου καθαιρέσει ἔγγραφον ἐπιστολὴν τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι διὰ Παύλου τοῦ ἐπισκόπου Ἐμέσης ἀποστέλλαντες. Νεστόριος δὲ ἐξωρίσθη εἰς Ὠάσιν.
- 501 M. Βλάσις ὁ τῶν Περσῶν φύλαρχος ἤλθε πολεμῆσαι Θεοδοσίον, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέστειλε κατ' αὐτοῦ πατρικίον καὶ

23 — p. 607, 12 cf. Mal. 364, 3 (cf. Leo Gramm. p. 108, 9).

11 κύρου AB ἐπίσκοπος κύρου L κύρον ἐπίσκοπος tell. — 12 Ἰβας CM ἰβας V. — ἔδέσης (-σις C) CDFR αἰδέσης B. — 13 μέμνωνος BLMR μέμονος A. — 15 τὰ om. CM in D spr. v. m. 1 ut vid. — 21 τοῦ om. BCLR. — ἐμέσης E ἐδέσης R om. A. — 22 ὡσιν ACM ὡσιν EV ὡσαν F. — 23 καὶ βλ. BP βλ. δὲ RV κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους βλ. F. — βλάσις CPR βλάσης L βλάσιος ABDFV βλάσις (eras. o ut vid.) E (Βλάσης Mal.). — 24 βασιλεὺς Θεοδοσίος LV.

23 ἐλθὼν πολ. Θεοδ. ἀπέστειλεν ὁ βασ. κατ' αὐτ. P.

στρατὸν ἔνοπλον. τοῦ δὲ παραταξαμένου εἰς πόλεμον, δηλοῖ αὐτῷ ὁ φύλαρχος λέγων· εἰ ἔχεις ἕνα δυνατὸν ἐκ τοῦ λαοῦ σου δυνάμενον μονομαχεῖσαι καὶ νικῆσαι Πέρσῃν ἕνα μονομάχον εὐθέως ποιῶ τὰ πάντα τῆς εἰρήνης ἐπὶ χρόνους ν', εἰ δὲ ἠττηθῆι λαμβάνειν με κεντηνάρια ν'. καὶ οὕτως ὁ μὲν Πέρσῃν κατάφρακτον, ὁ δὲ Γότθον κόμητα ἐνόπλους μεταξὺ τοῦ πλήθους παραστήσαντες εἰς μονομαχίαν, πρῶτος ὁ Πέρσης ἔωρμησε δορυφόρος. ὁ δὲ Γότθος δεξιὸν πλαγιάσας ἐσόκνευσεν αὐτὸν κατὰ τὸ Γοτθικὸν ἔθος καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ ἵππου καταγαγὼν αὐτίκα ἔσφαξεν. καὶ τούτου γεγνότος ἐποίησεν ὁ Περσῶν φύλαρχος εἰρήνης πάντα κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ.

Τοῦ βασιλέως κυνηγεῖσαι ἐξεληθόντος, τοὺς σὺν αὐτῷ πάντας διαλαθὼν ἦλθε διὰ μακρᾶς ὁδοῦ πρὸς τινα μοναχὸν ἐν κελλίῳ καθεζόμενον πλησίον τῶν προαστείων Κωνσταντινουπόλεως· ὃν ὁ γέρων ἐπέγνω μὲν, ἐδέξατο δὲ ὡς ἕνα τῶν στρατιωτῶν. τοῦ δὲ βασιλέως ἐκ τῆς ὁδοῦ καὶ τοῦ καύσωνος ὀλιγορήσαντος, ἔβρεξεν ἄρτους ὁ γέρων, καὶ βαλὼν ὄξος καὶ ἔλαιον, ἔφαγεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἔπιεν ὕδωρ. καὶ φησιν ὁ βασιλεὺς· οἶδας, τίς εἰμι, πάτερ; ὁ δὲ μοναχὸς 20 εἶπεν· ὁ θεὸς οἶδέ σε. καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη· ἐγὼ εἰμι Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς. καὶ ἀναστὰς εὐθὺς ὁ γέρων προσεκύνησεν αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ βασιλεὺς· μακάριοι καὶ τρισμα-

ὁ ἠττηθεῖ F ἠττηθῆ B. — 9 ἐσόκνευσεν AEF ἐσόκνευσεν ut vid. B. — τὸ om. BCV. — 13 τοῦ δὲ βασιλέως FR τοῦ οὖν βασ. L τοῦ βασ. κατὰ Θεοδοσίου V. — 22 εὐθὺς om. BV.

1 ὃς παραταξάμενος, ἐδήλωσεν ὁ φύλαρχος αὐτῷ λέγων P. — 4 ἐπὶ χρόνους] ἔτη P (ἐπὶ ἔτη Mal.). — 6 κατάκληκτον P. — γότθον et sic deinceps P. — 7 πρῶτος μὲν ὁ P. — 8 δορυφόρος P. — 10—11 αὐτίκα καὶ σφάξας ἐποίησεν P. — 12 αὐτοῦ om. P. — 13—14 καὶ ὁ βασιλεὺς ἐξεληθὼν κυνηγεῖσαι καὶ τοὺς σ. αὐτ. διαλαθὼν P. — 17 καὶ τοῦ βασιλέως P. — 18 καύματος P. — 20 ὁ βασιλεὺς om. P. — μοναχὸς om. P. — 22—23 ὁ γέρων καὶ προσκυνήσας καὶ ἐπευξάμενος αὐτῷ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἀντησπάσατο (ἀντεσπ. cod.) γνησίως λέγων· μακάριοι P.

- 502 Μ. κάριοι ἔστε ὄντως ὑμεῖς οἱ μοναχοὶ καὶ ἀμέριμοι τοῦ
κόσμου. ἐπ' ἀληθείας γὰρ λέγω σοι, πάτερ, ὅτι ἐν τῷ
παλατίῳ ἐγεννήθην καὶ οὐδέποτε μεθ' ἡδονῆς ἀπήλαυσα
βρώσεως καὶ πόσεως ὡς σήμερον. τοῦ δὲ λαοῦ φθάσαντος,
5 καὶ ἐνώπιον πάντων ἀξιοπρεπῶς τιμήσαντος τὸν γέροντα
καὶ πάντας ἀξιοθῆναι τῆς εὐχῆς αὐτοῦ κελεύσαντος τοῦ
βασιλέως, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ μετ' εἰρήνης, καὶ
ἤρξατο ἀπὸ τότε τιμᾶν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς. ὁ δὲ γέρον ἀνα-
στάς ἔφυγε καὶ πάλιν ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον.
- 10 Περὶ δέ γε τῆς γυναικὸς Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως Εὐδο-
κίας οὕτω συμβέβηκεν. φιλόσοφος τις ἐν τῇ Ἑλλάδι ἔχων
υἱοὺς γ' καὶ θυγατέρα μίαν τελευτῶν τοῖς μὲν υἱοῖς κατέλιπε
τὴν περιουσίαν αὐτοῦ πᾶσαν, τῇ δὲ θυγατρὶ νομίσματα ρ',
οὕτως εἰρηκῶς ἐνδιαθήκως Ἀθηναῖδι τῇ ποθεινοτάτῃ μου
15 θυγατρὶ θέλω δοθῆναι νομίσματα ρ' καὶ μόνον· ἀρκεῖ γὰρ
αὐτῇ ἢ αὐτῆς τύχη. ἦτις μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν
μηδὲν λαβοῦσα παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἦλθε πρὸς τὴν Πουλ-
503 Μ. χειαν ἀδελφὴν Θεοδοσίου κατεγκαλοῦσα. ἡ δὲ θεασαμένη
τὸ εὐπρεπές τε καὶ ἑλλόγιμον αὐτῆς καὶ μαθοῦσα παρὰ τῆς
20 θείας αὐτῆς ὅτι παρθένος ἐστὶν βαπτίζει ταύτην (ἦν γὰρ

10 — p. 609, 6 cf. Mal. p. 353, 7 Chron. Pasch. p. 576, 4.

1 ὑμεῖς ὄντως οἱ μον. P ὄντως οἱ μον. ὑμεῖς A ὑμεῖς post
μακάριοι p. 607, 23 ins. L. — 4 ὡς ABP καθὼς rell. — 5 πάν-
των αὐτῶν A αὐτῶν πάντων B. — τιμήσας BF τιμήσας ὁ βα-
σιλεὺς L. — 8 ἀποτότε AL ἔκτοτε BF. — 10 γε om. FRV. —
τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου V τοῦ βασιλέως om. P. — 12 κατέλιπε
DPR. — 13 τὴν δὲ θυγατέρα BP. — 17 πρὸς] εἰς ABR. —
19 τε om. EV.

1 τοῦ ματαίου κόσμου καὶ τῆς θείας χάριτος ἐμπλεοὶ P. —
2 ἐν τῷ παλατίῳ ἀνατραφεὶς οὐδέποτε P. — 5—9 ἐνώπιον πάν-
των ὁ βασιλεὺς ἀξιοπρ. τιμήσας αὐτῆς τὸν γέροντα καὶ πάντας
ἀξ. τῆς εὐχ. αὐτ. κελεύσας ἔφυγεν ὁ γέρον εἰς αἴγ. αἰσθόμενος τὸν
βασιλέα βουλόμενον (-ος cod.) αὐτὸν εἰς τὰ βασίλεια προσκαλέ-
σασθαι P. Ailia addit cod. seorsim edenda. — 14 οὕτως om. P.

Ἑλληνίς) καὶ Εὐδοκίαν μετωνόμασε καὶ συνήψεν αὐτὴν τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς πρὸς γάμον, συννευδοκοῦντος καὶ τοῦ προσφιλεστάτου καὶ συνανατρόφου αὐτοῦ Παυλίνου, ὃς καὶ γενόμενος μάγιστρος ἐτιμήθη μειζόνως ὥς συνεργὸς καὶ παράνυμφος. καὶ μέντοι καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτῆς μετα- 5
στεилаμένη ἀξιωματικούς ἐποίησεν. μετὰ δὲ ταῦτα συνέβη προελθεῖν τὸν βασιλέα κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν θεοφανίων, καὶ Παυλῖνον ἀηδισθέντα μὴ εὐρεθῆναι μετὰ τοῦ βασιλέως. ἐπέδωκεν οὖν τις πένης τῷ βασιλεῖ μῆλον φρυγιάτικον μέγα σφόδρα, ὅπερ δεξάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ θαυμάσας καὶ πᾶσα 10 ἢ σύγκλητος, ἔδωκε τῷ πένητι νομίσματα ἑν', τὸ δὲ μῆλον ἀπέστειλε τῇ βασιλίσῃ, ἣ δὲ τῷ Παυλίνῳ, ὃ δὲ τῷ βασιλεῖ εἰσερχομένῳ ἐν τῷ παλατίῳ. καὶ τοῦτο δεξάμενος καὶ ἐπιγυνοὺς ἐζήτησεν αὐτὸ παρὰ τῇ βασιλίσῃ. ἣ δὲ εἶπεν ὅτι ἔφαγον αὐτό. καὶ ὀρκίσας αὐτὴν κατὰ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας 15 ἠρνήσατο ἐνωμότως. τότε ὑπέδειξεν αὐτῇ τὸ μῆλον, ἣ δὲ ἰδοῦσα αὐτὸ κατησχύνθη καὶ ἔμεινεν ἄφωνος. ὁ δὲ βασιλεὺς ὀργισθεὶς κατ' αὐτῆς ὥς ὅτι ἔρῳσα τοῦ Παυλίνου τὸ μῆλον ἔπεμψεν αὐτῷ καὶ διὰ τοῦτο ἠρνήσατο, παραντίκα τὸν Παυλῖνον ἀνεῖλεν. ἣ δὲ βασίλισσα Εὐδοκία ἐπὶ τούτοις 20 λυπηθεῖσα τὸν βασιλέα παρεκάλεσεν εἰς Ἱεροσόλυμα αὐτὴν ἀποσταλῆναι εὐχῆς χάριν. ὁ δὲ εἶξας τῇ αὐτῆς αἰτήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ἐξεπλήρωσεν. τῆς δὲ παραγενομένης, πολλὰ 504 M.

6—p. 610, 6 cf. Mal. p. 356, 17 Chron. Pasch. p. 584, 5 Theoph. p. 99, 17 Leo Gr. p. 106, 16.

1 μετωνομάσασα συνήψεν V (cf. P). — τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς ABP τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ rell. — 3 ὃς καὶ γενόμενος ABP καὶ om. rell. — 5 μεταστειλόμενος BR. — 9 φρυγιάτικον DLPV (Malalae cod. Oxon.) φρυγιον A Chron. Pasch. φρυγιατικὸν rell. — 14 παρὰ τῆς βασιλίσης BC et recc. quidam. — 16 ἐνωμότως F ἐνομότως ACLR ἐνομάτως BD. — 18 ὥς ABP καὶ CDELRV om. F. — 20 βασίλισσα ABCF βασιλῆς (-λεις L) DELRV. — 23 παραγενομένης CV.

1 μετωνομάσασα συνάπτει τῷ ἀδ. P. — 6 *Inde a verbis μετὰ δὲ ταῦτα omnino aliter narrat P.*

καὶ μεγάλα κατορθώματα πεποίηκεν ἀνανεώσασα καὶ τὰ τεύχη Ἱερουσαλήμ. εἰς λόγους δὲ τινὰς ἐρχομένης αὐτῆς πρὸς τινὰς καὶ τοῦτο ἔλεγεν· περὶ ἐμοῦ Δαυὶδ εἶρηκεν· ἀγαθύνον, κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών, καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τεύχη Ἱερουσαλήμ. ἐν δὲ τῷ μέλλειν αὐτὴν τελευτᾶν ἐξωμολογήσατο μὴ συνειδέναι τῇ κατ' αὐτῆς περὶ Παυλίνου κατηγορίᾳ.

[ια'. Περὶ Μαρκιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Θεοδοσίον ἐβασίλευσε Μαρκιανὸς ἔτη 5'. τοῦ γὰρ Θεοδοσίου τελευτήσαντος, καὶ μήπω τοῦτο τιμὴ γνωσθέν, 10 μεταστειλαμένη τοῦτον Πουλχερίᾳ ἢ τοῦ βασιλέως ἀδελφῆ στρατιώτην ὄντα καὶ γέροντα καὶ ἐν σωφροσύνῃ καὶ σεμνότητι βίου διαπρέποντά φησι πρὸς αὐτόν· ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἐγὼ δὲ σε ἐξελεξάμην ἐκ πάσης τῆς συγκλήτου ὡς ἐνάρετον, δὸς μοι λόγον ὅτι φυλάττεις μου τὴν παρ- 15 θενλίαν ἄσυλον, ἣν τῷ Θεῷ ἀνεθέμην, καὶ ἀναγορεύσω σε βασιλέα. τοῦ δὲ συνθεμένου τοῦτο μεθ' ὄρκου, προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην καὶ τὴν σύγκλητον καὶ ἀναγορεύει αὐτὸν βασιλέα. πολλὰ οὖν ποιήσασα κατορθώματα καὶ πολλοὺς 505 M. εὐκτηροὺς οἴκους καὶ πτωχοτροφεῖα καὶ ξενῶνας καὶ ξενο- 20 τάφια καὶ μοναστήρια, ἐν οἷς καὶ τὸν τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου ναόν, οἰκοδομήσασα ἐτελεύτησε παρθένος καταλιπούσα Μαρκιανὸν βασιλεύειν. καὶ γὰρ ἦν ὄντως πάσης ἀρετῆς κεκοσμη-

3 Psalm. 50 (51), 20. — 8—18 Theoph. p. 103, 8. — 18—22 Theoph. p. 106, 29 cf. Th. L. I, 5 Cram. An. II, p. 89, 28 Exc. Bar. — 22—p. 611, 5 Th. L. cf. Cram. An. I. I. Exc. Bar. Theoph. p. 81, 5.

9 τινὲ τοῦτο γνωσθέντος L τοῦτο γνωσθέντος (om. τινὲ) V τινὲ γνωσθέντος (om. τοῦτο) F τινὲ γνωσθέν (om. τοῦτο) R. — 13 ἐξελεξάμην σε DR. — 14 φυλάττεις (-ης P) ABP Theoph. φυλάσσεις (-ης CN -η E) CELNEV φυλάξῃς F. — 19 πτωχοτροφία ACLMP. — 21 καταλιπούσα ACD καταλείπουσα E. — 22 πάσης ἀρετῆς CDEP et rec. quidam πάση ἀρετῇ ABLV et rec. alii Exc. de virt. πάσαις ἀρεταῖς F.

15 ἄσυλον om. P Theoph. — ἀναγορεύω P Theoph.

μένη, ὡς καὶ τὸν ἀδελφὸν Θεοδοσίον ἐκπαιδεύειν εἰς πάντα ὅλον ἡθὸς τε καὶ λόγον καὶ βᾶδισμα καὶ γέλωτα καὶ ἐνδυμάτων περιβολὴν καὶ σχῆμα καθέδρας καὶ στάσεως, προηγουμένως δὲ τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐσέβειαν ἐπιμελῶς αὐτὸν ἐδίδασκεν. ὁ δὲ φύσει νοθρὸς τε καὶ ἀπερίσκεπτος εἰς 5 πάντα μὲν ὑπῆρχεν, μάλιστα δὲ εἰς τοὺς ὑποβάλλοντας αὐτῷ χάριτας ἀπαραναγνώστως ὑπέγραφεν. ὕπερ ἢ σοφωτάτη γνοῦσα ποτε Πουλχερία σοφῶς ὑπῆλθεν αὐτὸν δωρεὰν ὑποβαλοῦσα δῆθεν πρὸς δουλείαν ἐκχωροῦσαν τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Εὐδοκίαν. ἦν καὶ καθυπογράψας μὴ πρότερον ἀναγνοῦς 10 ὄστιρον δεινῶς ἀνειδίξετο παρὰ τῆς Πουλχερίας.

Ὁ μέντοι Μαρκιανὸς εὐσεβῆς ἔγαν καὶ δικαιοκρίτης ὑπάρχων ἐκέλευσεν ἄρχοντα ἐπὶ δόσει χρημάτων μὴ γίνε- 506 M. σθαι. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πολλῆς ἐλεημοσύνης ἀνάπλεως ἦν ἐν ταῖς γινομέναις ἐν τῷ Κάμπῳ λιταῖς πεζὸς ἐξήρχετο 15 σὺν τῷ πατριάρχῃ Ἀνατολίῳ πολλὰς δωρεὰς τοῖς πένησι παρεχόμενος. ἐφ' οὗ ἔπεσον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λίθοι τρεῖς ἐν τῇ Θράκῃ παμμεγέθεις, καὶ ἡ τετάρτη γέγονε σύνοδος τῶν χ' πατέρων ἐν Χαλκηδόνι κατὰ Διοσκόρου Ἀλεξανδρείας.

Τετάρτη γέγονεν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος συνελθόντων 20

5—11 Th. L. ? cf. Theoph. p. 101, 13 Leo Gr. p. 110, 4. — 12—13 Th. L. I, 2. — 14—17 Th. L. I, 6 cf. Cram. An. II p. 101, 24 Theoph. p. 109, 27.

3 προηγουμένως δὲ ABPR Exc. καὶ προηγ. δὲ CDELV καὶ προηγ. F. — 5 τε om. AB. — 5. 6 εἰς πάντα μὲν ὑπῆρχεν ABP Exc. ὑπῆρχε (ὑπάρχων F) μὲν εἰς πάντα rell. — 7 ἀπαραναγνώστως ABV ἀπαρναγνώστως F. — 7. 8 γνοῦσα τότε πουλχ. F γνοῦσα πουλχ. ποτὲ V ποτὲ γνοῦσα πουλχ. R ποτε om. A. — 8 αὐτῷ ARV. — ὑποβαλοῦσα CDPV ὑποβαλλοῦσα B ὑποβάλλουσα AEF LR ὑπολαβοῦσα Exc. — 9 ὑποχωροῦσαν RV. — 10 καὶ om. PR. — 14 ἀνάπλεος ACEF. — 19 καλχηδόνι BV. — κατὰ διοσκ. ἀλεξ. om. R. — ἀπό γοδν τῆς γ' συνόδου ἕως τῆς δ' ἔτη λ' add. AB. *Similia in mg.* ELN et recc. quidam. — 20—p. 612, 20 om. F. — 20 τετάρτη—p. 612, 1 πατέρων om. CLR. — καλχηδόνι BDV. — σύνοδος om. AB.

1 εἰς πάντα μὲν ἐξεκάλεισεν P. — 4 αὐτὸν ἐπιμελῶς P. — 8 πουλχερία ἐξ 11 πουλχειρίας P. — 20—p. 612, 20 om. P.

507 M. χλ' πατέρων ἔτει τῆς Μαρκιανοῦ βασιλείας πρώτῳ, ἧς
 ἤγουντο Λέοντος μὲν τοῦ ἀγιοτάτου πάπα Ῥώμης (τοποτη-
 ρηται) Πασγάσιος καὶ Λουκίνσιος ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος
 πρεσβύτερος, Ἀνατόλιος Κωνσταντινουπόλεως, Ἰουβενάλιος
 5 Ἱεροσολύμων, κατὰ Εὐτυχοῦς τοῦ γεγονότος ἀρχιμανδρίτου
 καὶ Διοσκόρου γεγονότος ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας τότε ὑπ'
 αὐτῆς καθαιρεθέντος ὡς ἀντενεχθέντος τοῖς ὀρθῶς παρ'
 αὐτῶν ἐκφωνουμένοις, λεγόντων μὴ εἶναι τὴν σάρκα τοῦ
 κυρίου ὁμοούσιον ἡμῖν, ἀλλ' ἐκ δύο μὲν φύσεων τὴν ἕνωσιν
 10 γενέσθαι, μίαν δὲ ἀποτελεσθῆναι μετὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ ὡς
 ἐν φαντασίᾳ τὴν σάρκα φορέσαι τὸν κύριον μυθολογούντων
 καὶ τῇ θεότητι τὰ πάθη προσνεμόντων. οὗς καθελόντες ὡς
 βλασφήμους ἀνεθεμάτισαν, ἐξεφώνησαν δὲ τέλειον θεὸν καὶ
 τέλειον ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγγύτως
 15 ἀδιαιρέτως τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστόν. δύο
 δὲ εἰρήκασι φύσεις τῷ λόγῳ τῆς διαφορᾶς, οὐ τῷ λόγῳ τῆς
 διαιρέσεως, τὴν τε τοῦ Ῥώμης πάπα Λέοντος ἐπιστολὴν πρὸς
 Φλαβιανὸν γραφεῖσαν ὡς στήλην ὀρθοδοξίας ἐδέξαντο. ἐπι-
 κυροῦσι δὲ καὶ τὴν Νεστορίου καθαιρέσιν, ἐδέξαντο δὲ καὶ
 20 Θεοδώρητον καὶ Ἰβαν ὡς ἀναθεματίζαντας Νεστόριον.

Συμεὼν ὁ θαυμασιὸς ἐπιβὰς τῷ στύλῳ, ἡ σύνοδος ἐπι-
 μεμψαμένη (πρῶτος γὰρ τοῦτο ἐπενόησεν) ἀκοινωνησίαν
 αὐτῷ ἐπέμψεν. εἶτα μαθόντες οἱ θεῖοι πατέρες τὸν βλον
 καὶ τὸ ἄτυπον τοῦ ἀνδρὸς πάλιν αὐτῷ ἐκοινωνήσαν. πρὸς
 25 ὃν ὁ βασιλεὺς Μαρκιανὸς ἐν ἰδιωτικῷ σχήματι παραγενό-
 508 M. μενος τῆς ἱερᾶς εὐχῆς αὐτοῦ καὶ θέας κατηξίλωται. περὶ οὗ

26 — p. 615, 8 Theodoret. Hist. relig. cp. 26 Migne Tom. 82, 1473.

2 τοποτηρηται add. Mur. — 5 ἀρχιμανδρίτου — 6 γεγονότος om. V. — 6 γεγονότος om. CL. — 11 φορέσαι τὴν σάρκα CM. — 15 A verbis δύο δὲ εἰρήκασι in ordinem redit cod. G. — 18 ἐδέξατο AC. — 21 καὶ συμεὼν ὁ P σ. δὲ ὁ BG καὶ σ. δὲ ἦν ὁ V ἐν τούτῳ τῷ ἔτει σ. ὁ F. — 21 δν ἡ FV καὶ ἡ G. — 25 μαρκιανὸς om. NP. — 26 αὐτοῦ εὐχῆς AB αὐτοῦ om. M. — καταξιοῦται FM ἡξίλωται P.

καὶ Θεοδώρητος φησιν· ἐπειδὴ τοίνυν ἀριθμοῦ κρείττους οἱ ἀφικνούμενοι, προσψαύειν δὲ πάντες ἐπεθύμουν καὶ τινα εὐλογίαν ἐπεχείρουν τραγᾶν ἀπὸ τῶν δερματίνων ἐκείνων ἱματίων, πρῶτον μὲν τῆς τιμῆς τὸ ὑπερβάλλον ἄτοπον εἶναι νομίζων, ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ πράγματος τὸ ἐπίπονον δυσχε- 5 ραίνων τὴν ἐπὶ τοῦ κλονος ἐμηχανήσατο στάσιν, ὃν πρῶτον μὲν ἐκέλευσε γενέσθαι πηχῶν 5', εἶτα ἰβ' καὶ μετὰ ταῦτα κβ', νῦν δὲ λς'. ἐγὼ δὲ οὐδὲ τῆς θείας οἰκονομίας ἄνευ ταύτην ὑπολαμβάνω γενέσθαι τὴν στάσιν, οὐπερ εἶνεκα τοὺς μεμψιμοίρους παρακαλῶ χαλινῶσαι τὴν γλῶσσαν καὶ μὴ 10 διψοκινδύνως φθέγγεσθαι καὶ σκοπεῖν, ὡς πολλάκις τοιαῦτα ὁ θεὸς τῶν ῥαθυμοτέρων ἔνεκεν ὠφελείας ἐμηχανήσατο. καὶ γὰρ τὸν Ἡσαΐαν γυμνὸν καὶ ἀνυπόδητον βαδίσαι προσέταξεν, καὶ τὸν Ἰερεμίαν περὶ ἄνωμα τῆ ὀσφύϊ περιθεῖναι καὶ οὕτω τοῖς ἀπειθοῦσι προσφέρειν τὴν προφητείαν, καὶ ἄλλοτε δὲ 15 κλοιοὺς ξυλλίνους καὶ σιδηροὺς μετὰ ταῦτα περιβαλεῖν τῷ τραχήλῳ, καὶ τῷ Ὡσηὲ γυναικίκα πόρνην λαβεῖν καὶ πάλιν ἀγαπήσαι γυναικίκα πονηράν καὶ μοιχαλίδα, καὶ τῷ Ἰεζεκιήλ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ πλευροῦ ἡμέρας μ' καὶ ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου ρν' κατακλιθῆναι, καὶ αὐτίς διορύξαι τὸν τοῖχον καὶ φυγόντα 20 ἐξελεθεῖν καὶ αἰχμαλωσίαν ἐν ἑαυτῷ διαγράψαι, καὶ ἄλλοτε δὲ ἕλφος εἰς ἀκμὴν παραθῆξαι καὶ ξυρᾶσθαι τούτῳ τὴν

13 Jes. 20, 2. — 14 Jer. 1, 17. — 15 Jer. 28 (35), 13. — 17 Hos. 1, 2; 3, 1. — 18 Ez. 4, 4sqq. — 20 Ez. 12, 5. — 21 Ez. 5, 1.

2 καὶ — 3 τραγᾶν om. C. — 8 ἐπεχείρουν] ἐπεθύμουν repetit D om. BM (quī exhibet: πάντες ἐπιθύμουν τραγᾶν καὶ τινα εὐλ. ἀπὸ). — 9 ἔνεκα ABE. — 13 ἀνυπόδητον MRV ἀνυπόδητον F. — 17 ὦσηὲ F et recc. quidam ὄσει ACME. — 18 ἰεζεκιήλ ACFMP. — 19 εὐωνύμου ABP Theod. ἀριστεροῦ rell. Ez. — 21 ἐν ἑαυτῷ BP Theod. ἐναυτῷ A ἑαυτῷ rell. — 22 παραθῆξαι A παραθῆναι CF. — ξυρᾶσθαι F ξύρασθαι N.

2 πάντες ἐπεχείρουν καὶ τινα εὐλ. ἀπὸ τ. δερμ. ἐκείν. ἱματ. τραγᾶν P Theod. — 6 ἐμηχανήσατο P. — 10 χαλινῶ χαλινῶσαι P. — 15 ἀπειθέσι P Theod. — 21 καὶ ἀντε ἄλλοτε om. P. — 22 τοῦτο P.

κεφαλήν και τετραγῆ τὰς τρίχας διελεῖν και ἀπονεῖμαι τὰ
 μὲν εἰς τόδε, τὰ δὲ εἰς τόδε, και ἵνα μὴ πάντα λέγω.
 γίνεσθαι δὲ τούτων ἕκαστον προσέταττεν ὁ τῶν ὄλων πρύ-
 5 τανις τοὺς λόγῳ μὴ πειθομένους μηδὲ προφητείας ἐπατεῖν
 ἀνεχομένους τῷ τῆς θεωρίας παραδόξῳ συλλέγων και τῶν
 θεσπισμάτων ἀκούειν παρασκευάζων. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἐξ-
 10 επλάγη θεῖον ἄνθρωπον γυμνὸν ὄρων βαδίζοντα; τίς δὲ οὐκ
 509 M. ἂν ἤρετο, τί δήποτε πόρνη συνοικεῖν ὁ προφήτης ἀνέχεται;
 ὡσπερ οὖν ἐκείνων ἕκαστον ὁ θεὸς γενέσθαι προσέταξε τῆς
 10 τῶν φασιώνη συζώντων προμηθοῦμενος ὠφελείας, οὕτω δὴ
 και τὸ καινὸν τοῦτο και παράδοξον ἐπρυτάνευσε θέαμα τῷ
 παραδόξῳ και ξένῳ πάντας ἔλκων εἰς θεωρίαν και πιθα-
 νῆν τοῖς ἀφικνουμένοις παρασκευάζων τὴν προσφερομένην
 παραλινεσιν. τὸ γὰρ καινὸν τοῦ θεάματος ἐνέχυρον ἀξιόχρεον
 15 γίνεται τοῦ διδάγματος, και ὁ εἰς θεωρίαν ἀφικνούμενος
 τὰ θεῖα παιδευθεὶς ἐπανερχεται. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τινος
 λυχνίας τεθεὶς ὁ φανώτατος οὗτος λύχνος ἡλίου δίκην πάν-
 τοθεν τὰς ἀκτῖνας ἐξέπεμψεν, και ἔστιν ἰδεῖν και Ἰβήρας
 και Ἀρμενίους και Πέρσας ἀφικνουμένους και τοῦ θελου
 20 βαπτίσματος ἀπολαύοντας, Ἰσμαηλῖται δὲ κατὰ συμμορίας
 παραγινόμενοι διακόσιοι κατὰ ταύτῃν και τριακόσιοι, ἔστι
 δ' ὅτε και χίλιοι, ἀρνοῦνται μὲν τὴν πατρῴαν ἐξαπάτην
 μετὰ φωνῆς και τὰ ὑπ' ἐκείνων σεβασθέντα εἶδῶλα πρὸ
 τοῦ θελου κλονος ἐκείνου συντρῖβοντες και τοῖς ὄργλοις
 25 Ἀφροδίτης ἀποταττόμενοι (τούτου γὰρ ἀνεκαθεν τοῦ δαί-
 μονος κατεδέξαντο τὴν λατρείαν) τῶν θελων ἀπολαύουσι

1. 2 τὰς μὲν — τὰς δὲ BF Theod. τὸ μὲν — τὸ δὲ R. —
 2 και abundat. — καταλέγω V Theod. — 3 δὲ] δὴ B om. FM
 — 5 παραδόξῳ FV. — 12 πιθανῆν BPV πειθανῆν (-ανελν CM
 -άνην G) rell. — 14 ἀξιόχρεον BRV. — 17 φανώτατος BRV. —
 21 παραγενόμενοι (-νάμενοι M et recc. quidam) CFMR. — κατὰ
 ταύτῃν ACDEP Theod. κατ' αὐτὸν BGMV κατ' αὐτὸ FR. —
 22 ἀπάτην BF.

μυστηρίων, νόμους δὲ παρὰ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης δεχόμενοι
 γλώττης τοῖς τε πατράσις ἤθεσι χαίρειν φράζουσι καὶ τῶν
 ἀγγέλων ὄνων καὶ τῶν καμήλων τὴν βροῶσιν ἀποτάσσονται.
 καὶ τούτων αὐτόπτης ἐγενόμην ἐγὼ καὶ ἀκήκοα τὴν πα-
 τρώαν ἀσέβειαν ἀρνούμενων καὶ τῇ εὐαγγελικῇ διδασκαλίᾳ 5
 συντιθεμένων. τὸσαύτην οὖν ὁ ὑπὸ τῶν φιλοψύγων ψεγό-
 μενος κίων ὠφέλειαν ἀνέβλυσε καὶ τὸσαύτην ἀκτίνα θεο-
 γνωσίας εἰς τὰς βαρβάρων διανοίας κατέλαμψεν. εἰκότως
 τοίνυν ἔλεγεν ὁ κύριος· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ
 ποιῶ, κάκεινος ποιήσει καὶ μείζονα τούτων ποιήσει. ἧς 10
 ἐπαγγελίας τὸ τέλος ἐναργῶς ἐθεασάμεθα. τῆς γὰρ τοῦ 510 M.
 κυρίου σκιᾶς οὐδαμοῦ θαῦμα ἐργασαμένης, ἢ τοῦ μεγάλου
 Πέτρου σκιὰ θάνατον ἔλυσεν καὶ νόσους ἐξήλασε καὶ δαί-
 μονας ἐφυγάδεν. ἀλλ' ὁ ἐκεῖνα καὶ τὰ τοιαῦτα διὰ τῶν
 ἀποστόλων αὐτοῦ δράσας τέρατα τότε καὶ νῦν ὁ αὐτὸς διὰ 15
 τοῦ θεράποντος αὐτοῦ Συμεῶνος ἐνεργεῖ θαύματα τῇ τοῦ
 ἁγίου πνεύματος αἴγλῃ καταλαμπόμενος καὶ πανταχοῦ τὰς
 τῆς χάριτος ἀκτίνας ἐκπέμπων κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον.
 φησὶ γάρ· ὥσπερ τὰ λαμπρὰ καὶ διαφανῆ τῶν σωμάτων
 ἀκτῖνος αὐτοῖς ἐμπεσοῦσης αὐτὰ τε γίνεται περιλαμπῆ καὶ 20
 ἑτέραν αὐγὴν ἀφ' ἑαυτῶν ἀποστίλλει, οὕτως αἱ πνευματο-
 φόροι ψυχὰι ἔλλαμφθεισάι παρὰ τοῦ πνεύματος αὐταὶ τε
 ἀποτελοῦνται πνευματικαὶ καὶ εἰς ἑτέρους τὴν χάριν ἐξ-
 αποστέλλουσιν. ἐντεῦθεν μελλόντων πρόγνωσις, μυστηρίων
 σύνεσις, κεκρυμμένων κατάληψις, χαρισμάτων διανομή, τὸ 25

8—18 Theodoret. *ib.* paullo post. — 9 Joh. 14, 12. —
 19—p. 616, 3 Basil. de spir. sancto IX, 23 Migne Tom. 32, 109.

2 ἔθεσι BF Theod. — 6 φιλοψύγων BM. — ψευδόμενος
 κίων B κ. ψεγόμενος R κ. λεγόμενος V. — 7 ἀνέβλυσεν ὠφέ-
 λειαν AB. — 10 καὶ μείζονα τούτων ποιήσει om. FMR. —
 20 προσπεσοῦσης F ἐκπεσοῦσης corr. ex ἐμπ. incert. q. m. L
 ἐκπεμπούσης BC. — 24 προγνώσεις EFGNRV. — 25 σύνεσις F
et ut vid. G συνέσεις N. — κατάληψις G καταλήψεις N.

8 τὰς τῶν βαρβάρων P. — ἀνέλαμψεν P (κατέπεμψεν Th.).

οὐράνιον πολίτευμα, ἢ μετ' ἀγγέλων χορεία, ἢ ἀτελεύτητος εὐφροσύνη, ἢ ἐν Θεῷ διαμονή, ἢ πρὸς Θεὸν ὁμοίωσις, τὸ ἀκρότατον τῶν ὀρεκτῶν Θεὸν γενέσθαι.

[ιβ'. Περὶ Λέοντος τοῦ μεγάλου.]

5 Μετὰ δὲ Μαρκιανὸν ἐβασίλευσε Λέων ὁ μέγας ἔτη ιη'
 511 M. καὶ ἀπέθανε δυσεντερικῶς. ἐφ' οὗ σημεῖον ἐφάνη ἐν τῷ
 οὐρανῷ νεφέλη σαλπυγγοειδῆς ἐπὶ ἡμέρας μ'. καὶ ἔβρεξε
 σποδὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει σπιθαμῆς τὸ πάχος, τῶν
 νεφῶν πυρακτούτων. καὶ πάντες ἐλιτάνευον λέγοντες ὅτι
 10 πῦρ ἦν καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐσβέσθη. καὶ ζω-
 γράφου τινὸς γράψαι τὸν Χριστὸν καθ' ὁμοιότητα τοῦ Διὸς
 τολμήσαντος, παραντίκα ἢ χεῖρ αὐτοῦ ἐξηράνθη. ἰάσατο δὲ
 αὐτὸν Γεννάδιος ὁ πατριάρχης. φασὶ δὲ τινες τῶν ἱστορι-
 15 κῶν ὅτι τὸ οὐλὸν καὶ ὀλιγότριχον ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ σχῆμα
 οἰκειότερόν ἐστιν. ὅς γε Θεῖος ἀνὴρ Γεννάδιος Ἐλευθερίῳ
 τῷ μάρτυρι δι' ἓνα κληρικὸν τοῦ ναοῦ αὐτοῦ μὴ καλῶς
 πολιτευόμενον ἐδήλωσε φάσκων· ὁ στρατιώτης σου ἀτακτεῖ·
 ἢ διόρθωσαι τοῦτον ἢ ἔκκοψον. ὁ δὲ εὐθὺς ἐτελεύτησεν.
 ὁ αὐτὸς νυκτὸς ἐλθὼν εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον εὐξασθαι
 20 εἶδέ τι φάσμα δαιμόνιον, ᾧ ἐπιτιμήσας ἤκουσε κρᾶζοντος

6—7 Theoph. p. 115, 1. — 7—10 Theoph. p. 119, 29. —
 10—15 Theoph. p. 112, 29. — 15—18 Theod. Lect. I, 16. —
 19—p. 617, 13 Theod. Lect. I, 26.

2 ἢ ἐν Θεῷ διαμονή om. AR. — διαμονή BEP Bas. δια-
 νομή rel. — 6 δυσεντερικός BCFM. — 10 τῇ τοῦ Θεοῦ φιλαν-
 θρωπίᾳ M τοῦ Θεοῦ m. 1 spr. v. A. — 12 ἐξηράνθη A ἐλεεινῶς
 ἐξηράνθη F. — 14 οὐλὸν CDEL. — τοῦ om. FN et rec. quidam.

12 τολμήσαντος καὶ παραντ. τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐξηρανθείσης
 ἰάσ. γεννάδιος ὁ πατρ. P. — 15 γεννάδιος om. P. — 17 σου
 om. P. — 18 παρευθὸς P. — 19 ὁ αὐτὸς — p. 617, 3 ἐτελεύ-
 τησεν hic omittit P et p. 618, 9 post ἐτελεύτησαν inserit. — ἐφ'
 οὗ γεννάδιος κωνσταντινουπόλεως κατελθὼν νυκτὸς εἰς τὸ θυσ.
 προσεῦξασθαι καὶ ἰδὼν φ. δαιμ. ὁ καὶ ἐπιτιμ. P.

ὡς αὐτοῦ μὲν ζῶντος ἐνδίδωσιν, ὕστερον δὲ κρατήσῃ πάν-
 τως τῆς ἐκκλησίας. ὅπερ δεῖσας Γεννάδιος πολλὰ τὸν θεὸν
 ἱκετεύσας μετὰ μικρὸν ἐτελεύτησεν. Δανιὴλ δὲ ὁ θαυμασίος ^{512 M}
 ἐκ τῆς μάνδρας ἐλθὼν Συμεῶνος ἐν τῷ Ἀνάπλω ἐπέβη τῷ
 στόλῳ. καὶ τῆς θεοτόκου ἢ ἐσθῆς εὐρεθεῖσα ἐν Ἱεροσολύ- ⁵
 μοις παρά τινι εὐλαβεστάτῃ γυναικὶ Ἑβραΐδι καὶ παρθένῳ
 ἱερῶς διαφυλαττομένη καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει διακομι-
 σθεῖσα ἐν Βλαχέρναις ἀπετέθη, ἔνθα ὁ βασιλεὺς ναὸν οἰκο-
 δομήσας τῆς θεομήτορος καὶ σορὸν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου
 κατασκευάσας κατέθετο ταύτην. ἦτις ἐξ ἐρίων εὐφθάρτων ^{10 513 M}
 ἐξυφασμένη, καὶ ὁ στήμων ὁμοειδῆς καὶ ὁμόχρους, ἀδιά-
 φθορός ἐστὶ καὶ ἀδιάλυτος μέχρι νῦν τὸ θαῦμα τῆς ἀειπαρ-
 θένου σαφῶς κηρύττουσα.

[ιγ'. Περὶ Λέοντος τοῦ μικροῦ.]

Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Λέων υἱὸς Ζήνωνος ἔτη β'. 15

[ιδ'. Περὶ Ζήνωνος.]

Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Ζήνων ὁ Ἰσαυρὸς καὶ πατὴρ
 αὐτοῦ ἔτη ις' καὶ ἀπέθανε δυσεντερικῶς. ὃς εὐθὺς μετὰ
 τὸ βασιλεῦσαι ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ Βερλίνης πενθερᾶς αὐτοῦ,
 γυναικὸς Λέοντος τοῦ μεγάλου, ὡς παρὰ γνώμην αὐτῆς ²⁰

3—5 Th. L. I, 18. — 5—13 Th. L. ? (cf. *Histor. Untersuch.*
 Arnold Schäfer gewidmet p. 283). — 18—p. 618, 2 cf. *Mal.*
 p. 377, 5 sqq.

8 οἰκοδομήσας C ἀκοδομήσας AGL. — 10 ἀφθάρτων RV. —
 11 στίμων codd. praeter BER. — 15 ὁ υἱὸς AB ὁ νέος δ καὶ
 υἱὸς V. — 18 δυσεντερικῶς BFLM. — 19 ὑποβουλευθεὶς ABDE.
 — βερήνης P βηρίνης EFM Exc. de insid.

1 πάντως om. P. — 2—3 ἐκκλησίας καὶ πολλὰ δεηθεὶς γ.
 τῷ θεῷ μὴ τὴν ταραχὴν ὑπεσθαι τῆς ἐκκλησίας μετ' ὀλίγον
 ἐτελεύτησεν P. — 3—4 καὶ δανιὴλ ἐκ τῆς μ. ἐλθόντος P. —
 8 ὁ αὐτὸς βασιλεὺς P. — 11 ἀδιαφθόρως P. — 12 ἀειπαρθένου
 καὶ ἀδιαφθόρου P.

- βασιλεύσαντος ἔφυγε πρὸς τὴν ἰδίαν πατρίδα. ἡ δὲ Βερίνα
 514 M. στέψασα Βασιλίσκου τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς ἔβασίλευσεν ἔτη β',
 ἅπερ ἐτάγησαν εἰς τοὺς χρόνους Ζήνωνος. καὶ κτίσας πα-
 λάτιον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκάλεσεν αὐτὸ εἰς τὸ ἴδιον
 5 ὄνομα τὰ Βασιλίσκου. μετὰ δὲ ταῦτα Ζήνων ὑποστρέψας
 καὶ εἰσελθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῦτον χειρωσά-
 μενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσφυνγόντα ἐξώρισεν ἅμα γυναίκα
 καὶ τέκνοις ἐν τῷ φρουρίῳ Καππαδοκίας, ἐν ᾧ βληθέντες
 ἐν πύργῳ καὶ τῆς θύρας ἀναφραγείσης ἐτελεύτησαν.
- 10 Ἐφ' οὗ Μαρτύριος Ἀντιοχείας διὰ τὴν τοῦ Ζήνωνος
 περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν διαστροφὴν ἀποταξάμενος τῆς
 ἐπισκοπῆς ἐπ' ἐκκλησίας ἔφη· κλήρω ἀνυποτάκτῳ καὶ λαῶ
 ἀπειθεῖ καὶ ἐκκλησίᾳ φερυπωμένη ἀποτάσσομαι φυλάττων
 ἑμαυτῷ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα. οὐτινος ἀναχωρήσαντος
- 15 Πέτρος ὁ Κναφεὺς τυραννικῶς τῷ θρόνῳ ἐπεπήδησεν. ὃς
 καὶ πρῶτος ἐπενόησε τὸ μύρον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ παντὸς
 τοῦ λαοῦ ἀγιάζεσθαι καὶ τὴν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐν τοῖς
 θεοφανείοις ἐπικλησιν ἐν ἐσπέρᾳ γίνεσθαι καὶ ἐν ἐκάστη
 εὐχῇ τὴν θεοτόκον ὀνομάζεσθαι καὶ ἐν πάσῃ συναξίᾳ τὸ
 515 M. 20 σύμβολον τῆς πίστεως λέγεσθαι πρότερον μὴ λεγόμενον εἰ
 μὴ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ. καὶ

3—5 Mal.? (cf. Untersuchungen p. 285). — 5—9 Mal.
 p. 379, 16. — 10—15 Theod. Lect. I, 21; 22. — 15—21 Th. L.
 II, 48 et 32. — 21—p. 619, 8 Th. L. II, 2 (cf. Untersuchungen
 p. 287).

1 βασιλεύσαντος AEGLNPR Exc. βασιλεύσαντα C βασιλεύ-
 σασ ΒFV. — βερίνα CDGLPR βερίνη AB βηρίνα EF Exc.
 βυρίνα M. — 8 τῷ codd. om. Exc. — 9 ἐτελεύτησεν V et recc.
 quidam. — 12 ἐπ' ἐκκλησία BD. — 15 τυραννικῶς τῷ θρόνῳ
 BLP Theod. τῷ θρόνῳ τυραννικῶς rell. — 15. 16 ὅστις μαρτύ-
 ριος καὶ (καὶ om. L) πρῶτος FL ὃς καὶ πρῶτος ἦγουν ὁ μαρ-
 τύριος R. — 18 θεοφανείοις AP.

5 δὲ om. P. — 9 ἀναφραγείσης P. — Post ἐτελεύτησαν
 sequitur in P narratio de Gennadio. cf. p. 616, 19 not. — 10 ἐφ'
 οὗ] καὶ P. — 11. 12 τὴν ἐπισκοπὴν P (debuit τῇ ἐπισκοπῇ). —
 15 εἰσεπήδησεν P.

Βαρνάβα τοῦ ἀποστόλου τὸ λείψανον εὐρέθη ἐν Κύπρῳ ὑπὸ δένδρον κερατίαν ἔχων ἐπὶ στήθους τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἰδιόγραφον τοῦ Βαρνάβα. ἐξ ἧς προφάσεως καὶ περιγεγόνασι Κύπριοι τοῦ ἀκέφαλον εἶναι τὴν κατ' αὐτοὺς μητροπόλιν καὶ μὴ τελεῖν ὑπὸ Ἀντιόχειαν. ὅπερ εὐαγγέλιον ἀποθέμενος Ζήνων ἐν τῷ παλατίῳ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου κατ' ἐνιαυτὸν ἀναγινώσκεται τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ.

[ιε'. Περὶ Ἀναστασίου.]

516 M.

Μετὰ δὲ Ζήωνα ἐβασίλευσεν Ἀναστάσιος ὁ Δοραχηνὸς 10 ἔτη κς'. καὶ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν περὶ τὸ παλάτιον εἰλου- 518 M. μένων καὶ τοῦ βασιλέως μονωτάτου καταλειφθέντος ἀδημονούντος, καὶ φεύγοντος ἀπὸ τόπων εἰς τόπους ἐν ἐνὶ τῶν κοιτωνίσκων κατέλαβεν αὐτὸν ἡ ὄργη καὶ θίψασα ἀπέκτεινε, ὥστε αἰφνίδιον εὐρεθῆναι νεκρόν.

15

Ἐφ' οὗ Βιταλιανὸς ὁ Θραξ ἀντάρας καὶ παραλαβὼν τὴν 517 M. Θράκην ἔμα Σκυθία καὶ Μυσία ἦλθεν ἕως τοῦ Ἀνάπλου πραιδεύων. ἀλλὰ ναυμαχήσαντος αὐτῷ Μαρίνου τοῦ ὑπάρχου μετὰ θελοῦ ἀπύρου, οὗ κατεσκευάσε Πρόκλος ὁ φιλόσοφος, κατέφλεξε τὰς ναῦς τῶν βαρβάρων. βυθισθέντων δὲ 20 πάντων σχεδὸν Οὐννων καὶ Γόττων καὶ Βουλγάρων καὶ τοῦ

11—15 cf. Mal. p. 409, 17 Leo Gramm. p. 120, 10 (cf. Untersuchungen p. 289). — 16—p. 620, 2 Mal. p. 402, 3 sqq.

2 κερατίαν AP. — ἔχων BV (ἔχων etiam cod. Barroc. Theodor). — 10 δοραχινὸς (δορα. E δωρ. M -ινος G) EGNP δοραχηνὸς B δυραχηνὸς C δυραραχηνὸς V δυραραχινὸς AF δυραραχίτης Exc. de ins. (ἀναστασίον τοῦ δοραχῆ C in nota marginali). — 13 ἀπὸ τόπου εἰς τόπον BV Leo ἀπὸ τόπου εἰς τόπους L. — 14 αὐτὸν om. AB. — 15 αἰφνίδιον om. N Exc. — εὐρ. αὐτὸν νεκρόν BV. — 18 ἐπάρχου PRV Exc. item p. 620, 6; 14. — 21 οὐνων BDPRV οὐννων ex οὐνων corr. m. 1 ut vid. G οὐνων C.

7 καὶ μεγάλη om. P. — 11—15 sic in P: καὶ ἀρρωστήσας καὶ βροχῆς μεγάλης καὶ ἀστραπῆς μετὰ σφοδρατάτης βροντῆς γενομένης ἀπέθανε προηθείς αἰφνίδιον (cf. Mal. p. 409, 17).

λοιποῦ στρατοῦ ἐν τῷ Ῥέματι, Βιταλιανὸς ἔφυγε μετὰ τῶν ὑπολειφθέντων ὀλίγων. καὶ πῦρ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐφάνη.

Καὶ γέγονε δημοτικὴ ἐπανάστασις περὶ τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς βουλευθέντος τοῦ βασιλέως προσθεῖναι εἰς τὸ τρισάγιον τό· ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἐλέησον ἡμᾶς. τοῦ γὰρ λογοθέτου καὶ τοῦ ὑπάρχου ἀνεληθόντων ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τὴν αἵρεσιν ἀρξαμένων ἐκ βασιλικῆς ἐπιτροπῆς κηρύττειν, ἐπήλθεν ὁ δῆμος καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς πόλεως κατ' αὐτῶν, καὶ μάλιστα ἐξέφυγον. καὶ γέγονε τοιαύτη στάσις καὶ ταραχὴ κραιζόντων· ἄλλον βασιλέα θέλομεν, ὡς καὶ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας φεύγειν καὶ ἀποκρύπτεσθαι τὴν ὁρμὴν τοῦ λαοῦ. συναθροισθέντες οὖν οἱ στασιασταὶ καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ λογοθέτου καὶ τοῦ ὑπάρχου καταδραμόντες καὶ πάντα διαρπάσαντες ἐνεπύρισαν τοὺς τε οἴκους αὐτῶν καὶ τοὺς εὐρεθέντας ἐπέσει κατέσφαξαν. εἶτα γενομένης ταραχῆς μεγάλης καὶ στάσεως ἐμπρησμοὺς οἶκων πολλῶν ἐποιήσαντο καὶ φόνους μυρίους εἰργάσαντο καὶ ἄλλα τοιαῦτα φοβερά τε καὶ ἐξαισία κατετόλμησαν ὑβρίζοντες Ἀναστάσιον μετὰ κραυγῆς μεγίστης καὶ Βιταλιανὸν εὐφημοῦντες. καὶ οὕτως ἐλθόντες πλησίον τῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως κτισθείσης κιστέρνης τοῦ ἁγίου Μωκίου εἶδον τὸν ὑπὸ τοῦ βασιλέως

2 Mal. ? — 3—16 Mal. p. 406, 22 (cf. Exc. de insidiis a Mommseno in Hermae vol. VI p. 375 edita). — 16—20 Theoph. p. 159, 14. — 20—p. 621, 8 Mal. l. l.

3 χριστιανοῦ V χριστιανῶν B. — 4 ὡς om. AB. — 5 τό ante ὁ om. AB. — 7 τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ABDFF Exc. τῆς ἐκκλησίας τῆς μεγάλης CEGLRV. — 8 ἐκ βασιλικῆς προστάξεως F ἐκ βασιλικοῦ προστάγματος A. — 12 τὴν ὁρμὴν desinit cod. F τὴν ὁρμὴν Exc. Mal. — 13 οὖν] δὲ C et recc. quidam δὲ καὶ V et recc. alii. — 14 τοῦ ὑπάρχου καὶ τοῦ λογοθέτου ADL. — 15 τε ABP om. rell. et Exc. — 20 μεγάλης CB. — 22 κιστέρνης EGP κιστέρνης BDLRV Exc. γιστέρνης (γῆστ. C) AC.

18 καὶ φόνους μυρίους εἰργάσαντο om. P. — 22 ἡῦρον P.

ἀγαπώμενον ἡγούμενον μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Φιλίππου, ὃν καὶ φρονεύσαντες τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ δόρατος ἀναρτήσαντες ἔκραζον· οὗτός ἐστιν ὁ φίλος τοῦ ἐχθροῦ τῆς ἁγίας τριάδος. ἐκβαλόντες δὲ καὶ γυναῖκα ἐγκλειστήν οὖσαν πλη- 518 M. σίον τῆς Ξηροκέρκου πόρτης, εἰς ἣν ὁ βασιλεὺς ὁμοίως εἶχε 5 πίστιν, καὶ ταύτην ἀνεῖλον. τὸ δὲ σῶμα αὐτῆς συνδήσαντες μετὰ τοῦ προφρονευθέντος ἡγουμένου καὶ σύραντες ἔκανσαν ἀμφοτέρω εἰς τὰ Στουδίου.

Ἐφ' ὧν χρόνων καὶ Μούδαρος ὁ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος βαπτισθεὶς ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐν Συρίᾳ, Σευῆρος 10 ἐπισκόπους ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν δύο θέλων αὐτῷ μεταδοῦναι τῆς οἰκειας αἰρέσεως. ὧν τοῦ δόγματος τὸ ἄτοπον αἰσθόμενος ἔφη μετὰ πανουργίας· ἐδεξάμην γράμματα σήμερον ὅτι Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ἀπέθανεν. τῶν δὲ εἰπόντων ἀδύνατον εἶναι τοῦτο, καὶ πῶς, φησὶν, θεὸς γυμνὸς ἐσταυρώθη 15 καθ' ἡμᾶς, εἰ μὴ ἐκ δύο φύσεων ἦν ὁ Χριστός, εἶγε μὴδὲ ἄγγελος ἀποθνήσκει; ὅπερ ἀκούσαντες καὶ σφόδρα καταπλαγέντες εἰς τὸ φυσικὸν φρόνημα τῆς προτάσεως αὐτοῦ ἀνεχώρησαν μετ' αἰσχύνης. καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ πλεῖστοι 519 M. ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία πληγέντες δεινῶς ὑπὸ δαι- 20 μόνων ἀθρόως ὑλάκτου. περὶ ὧν τις εἶδε καθ' ὕπνου φοβερόν τινα λέγοντα· διὰ τοὺς ἀναθεματισμοὺς τῆς συνόδου

9—19 Theoph. p. 159, 19. — 19—p. 622, 1 Theoph. p. 162, 9.

5 ξηροκέρκου ADEGLV Exc. ξυροκέρκον R ξηροκέρτου B ξυλοκέρκον P ξυλοκέρτου C. — 7 προλεγεθέντος RV. — 9 μούδαρος RV μούρδαρος L (Αλαμούνδαρος Theoph.). — 10 σευῆρος V σεύηρος L σεβῆρος recc. quidam σέβηρος G. — 14 ἐτελεύτησεν RV.

2 ὃν φρονεύσαντες καὶ τὴν κεφ. ἐπὶ δόρατος P. — 3 ἁγίας om. P. — 4 ἐκβαλόντες P. — πλησίον οὖσαν P. — 6 ἀνελόντες καὶ τὸ σῶμα συνδήσαντες P. — 7 κατέκανσαν ἀμφοτέρω τὰ σώματα εἰς P. — 12 τὴν οἰκίαν αἰρέσειν P. — 16 ἐκ om. P Theoph.

ταῦτα πάσχουσι δικαίως. καὶ Οὐννοὶ δὲ οἱ λεγόμενοι Βῆρες
 περάσαντες τὰς Κασπίας πόλεις πᾶσαν τὴν Ἀρμενίαν καὶ
 Καππαδοκίαν καὶ Γαλατίαν καὶ Πόντον ἐξήλειψαν. καὶ ἐν
 Νεοκαισαρείᾳ δὲ σεισμοῦ γίνεσθαι μέλλοντος ἀνθρωπῶς τις
 5 ὁδύων ἐπὶ τὴν πόλιν εἶδε στρατιώτας προάγοντας καὶ
 ἕτερον ὀπισθεν κρᾶζοντα· φυλάξατε τὸν οἶκον τοῦ θαυμα-
 τουργοῦ Γρηγορίου. καὶ τοῦ σεισμοῦ γενομένου τὸ μὲν
 πλεῖστον τῆς πόλεως ἔπεσεν, ὁ δὲ ναὸς τοῦ ἁγίου διεσώθη.

Καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ χρυσοχόος ἐφάνη τις πλάνος ὄπο-
 10 δεικνύων τοῖς ἀργυροπράταις χεῖρας χρυσᾶς ἀνδριάντων καὶ
 πόδας καὶ ἄλλα τινὰ σκεύη καὶ λέγων ὅτι· θησαυρὸν περι-
 ἔτυχον μεστὸν τοιούτων εἰδῶν. καὶ πολλοὺς ἀπατήσας καὶ
 χρήματα πλεῖστα λαβὼν ἦλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει φεύ-
 520 Μ. γων, ἐν ᾗ πολλοὺς ὡσαύτως δελεάσας προσῆλθε καὶ τῶν
 15 βασιλεῖν χρυσὸν καὶ διάλιθον χαλινὸν προσοίσας. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς ἔφη πρὸς αὐτὸν· ὄντως ἐμὲ οὐκ ἀπατήσ. καὶ μαστι-
 γώσας αὐτὸν πολλὰ δέσμιον εἰς τὴν Πέτραν τὸ τῆς Ἀσίας
 φρούριον ἐξώρισεν, ἐν ᾧ καὶ ἐτελεύτησεν.

Καὶ Κωάδης ὁ βασιλεὺς Περσῶν ἐν τινι φρουρίῳ τῶν
 20 ἐκεῖσε μαθὼν ὡς λίθους τιμίους ἀπὸ κειῖσθαι ἐν αὐτῷ, βου-

1—3 Theoph. p. 161, 28. — 3—8 Theoph. p. 144, 6 Theod.
 L. II, 54. — 9—18 Th. L. II, 34. — 19—p. 623, 13 Theod. L.
 II, 34.

1 οὐννοὶ BL οὐννοὶ ut. vid. A οὐνοὶ CRV οὐνοὶ DEGP. —
 δὲ οἱ λεγόμενοι ABP Theoph. καὶ οἱ λεγ. R δὲ καὶ οἱ λεγ. rell.
 — ἰβήρες C ἰβήρες RV (σαβήρη et σαβήρες codd. Theoph.). —
 4 γίνεσθαι ABPR Theod. Theoph. γενέσθαι rell. — 11 καὶ ἀντε
 λέγων om. CV. — 11. 12 θησαυρῶν—μεστῶ DV. — 13 λαβὼν
 πλεῖστα B πλεῖστα om. D. — 15 χρυσὸν (-ῶν B) codd. praeter R
 ὀλόχρυσον R Theoph. — ὅν ὁ βασιλεὺς λαβὼν ἔφη E (similia
 Theoph.).

1 εἰκότως P. — 3 ἐρήμωσαν P. — 11 περιέτυχον μετὰ τοι-
 αῦτα (om. εἰδῶν) P (γέμοντα ταῦτα Theoph. γεμ. τοιαῦτα ξάδια
 Mal.). — 14 προσῆλθε om. P. — 15—16 χρυσὸν δίαλιθον (sic)
 χαλ. προσ. ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς P. — 16 ἀπατήσεις P. —
 18 ἐν ᾧ καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν P. — 20 ἐν αὐτῷ] καὶ P.

λόμενος αὐτοὺς ἀνελέσθαι διεκωλύετο παρὰ τῶν αὐτόθι
 δαιμόνων οἰκούντων. πᾶσαν τοίνυν μαγείαν ἐπιδειξαμένων
 τῶν θεραπόντων αὐτοῦ καὶ μηδὲν ἰσχυσάντων ἤλθε διὰ
 τῶν Ἰουδαίων. ἀποτυχὼν δὲ κἀκεῖθεν συνεβουλεύθη διὰ
 τῶν χριστιανῶν καταργῆσαι τοὺς δαίμονας. ὁ δὲ τῶν ἐν 5
 Περσίδι χριστιανῶν ἐπίσκοπος ἐπὶ τὸ αὐτὸ σύναξιν ἐπι-
 τελέσας καὶ τῶν θείων μυστηρίων μεταλαβὼν καὶ τοῖς
 συνοῦσι χριστιανοῖς μεταδοὺς καὶ τῷ σημεῖω τοῦ σταυροῦ
 διώξας τοὺς δαίμονας τῷ Κωάδῃ τὸ φρούριον παρέδωκεν.
 ὃς καταπλαγείς πάνυ καὶ φόβῳ κατασχεθεὶς προκαθεδρῆξ 10
 τὸν ἐπίσκοπον ἐτίμησεν, ἕως τότε Ἰουδαίων καὶ Μανιχαίων
 προτιμωμένων, καὶ μέντοι καὶ τοὺς χριστιανούς ἀγαπήσας
 ἔκτοτε τελείαν ἄδειαν δέδωκε τοῖς χριστιανίζειν ἐθέλουσιν.

Εὐφήμιός τις πρεσβύτερος καὶ πτωχοτρόφος Νεαπόλεως 521 M.
 τῆς κειμένης ἐν τῷ Ἀνάπλω προχειρίζεται εἰς ἐπίσκοπον 15
 Κωνσταντινουπόλεως, ὃς ἅμα τῇ χειροτονίᾳ πρὶν ἢ ἀνελεθεῖν
 εἰς τὸ σύνθρονον ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων ἀπήλειψε Πέτρου
 τοῦ Μογγοῦ τὸ ὄνομα ταῖς ἰδίαις χερσὶ καὶ οὕτως εἰς τὸν
 ἐπισκοπικὸν θρόνον ἐκάθισεν. οὗτος δὲ ὁ Μογγὸς Ἀλεξαν-
 δρείας μὲν ἦν ἐπίσκοπος, αἰρετικὸς δὲ διάπυρος. Εὐφήμιος 20
 ζηλωτῆς ἦν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοὺς ἐναντίους
 ἐδίωκεν, ὧν πρῶτος ἦν Ἀναστάσιος ὁ τότε σιλεντιάριος,
 ὕστερον δὲ βασιλεὺς γενόμενος. ὃν τὰ Εὐτυχοῦς μαθὼν
 φρονοῦντα καὶ ὀηλοποιῶντα ἰδὼν τὴν καθέδραν αὐτοῦ τὴν
 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνέτρεψε καὶ αὐτῷ χαλεπῶς ἀπειλῶν ἐδή- 25

14—20 Theod. L. cf. Theoph. p. 133, 14. — 20—p. 624,
 3 cf. Theoph. p. 134, 19.

13 ἔκτοτε τελείαν scripsi e coniect. codicis Vat. 154. ἔκτοτε-
 λείαν P ἔκτοτε λλαν rell. — 20 εὐφήμιος δὲ EGR εὐφ. γὰρ V.
 — 25 ἀνέτρεψε DE Theoph. ἀνέστρεψε rell. — ἐδήλωσεν ἀπ-
 ειλῶν AB.

3 θεραπόντων] μάγων P Theod. Theoph. — 10 καὶ φόβῳ
 κατασχεθεὶς om. P. Theod. Theoph. — 12 μὴ προτιμώμενον P. —
 14—p. 626, 2 om. P.

λωσεν, ὡς, εἰ μὴ τὰ τῆς ἡσυχίας ἄγει, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
 ἀποκίρει καὶ τοῖς δήμοις θριαμβεύει. καὶ βασιλεῖ δὲ τὰ
 κατ' αὐτὸν ἐγνώρισε καὶ ἐξουσίαν τὴν κατ' αὐτοῦ ἔλαβεν.
 Ζήνων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἀναγορεύεται δὲ εἰς βασιλέα
 6 ὑπὸ Ἀριάδνης τῆς Ἀδγούστης Ἀναστάσιος ὁ σιλεντιάριος.
 περὶ οὗ ἀντέστη Εὐφῆμιος ὁ ἐπίσκοπος αἰρετικὸν καλῶν
 καὶ τῶν χριστιανῶν ἀνάξιον. Ἀριάδνης δὲ καὶ τῶν τῆς
 συγγλήτου συναινεῖν ἀναγκαζόντων Εὐφῆμιον, οὐκ ἄλλως
 τοῦτο ποιῆσαι ἠνέσχετο, εἰ μὴ ὁμολογίαν ἔγγραφον παρ' αὐτοῦ
 10 ἐκομίσατο, ὡς εἰς ὕρον πίστεως δέχεται τὰ ἐν Χαλκηδόνι
 δογματισθέντα. τὴν δὲ ὁμολογίαν αὐτοῦ βιαίως τὸν Εὐφῆ-
 μιον ἀπήτησε βασιλεύσας. Μανιχαῖοι καὶ Ἀρειανοὶ ἔχαιρον
 522 M. Ἀναστασίῳ, Μανιχαῖοι μὲν ὡς τῆς μητρὸς αὐτοῦ ζηλωτρίας
 οὐσῆς αὐτῶν, Ἀρειανοὶ δὲ ὡς Κλέαρχον τὸν θεῖον πρὸς
 15 μητρὸς Ἀναστασίου ὁμόδοξον ἔχοντες. πολλὰ τῶν Ἰσαύρων
 ἄτοπα καὶ ἀπάνθρωπα τολμώντων ἐν Κωνσταντινουπόλει,
 Ἀναστάσιος ἀπαντας τῆς βασιλίδος ἐξέβαλεν. οἱ δὲ ἐξελ-
 θόντες πρὸς τυραννίδα ὄρμησαν καὶ ἕως τοῦ Κοτυαίου
 ἐξέδραμον. καθ' ὧν ὁ βασιλεὺς στρατὸν ἐξέπεμψε καὶ Ἰωάν-
 20 νην τὸν Σκύθην καὶ Ἰωάννην τὸν Κυρτόν. τοῦ δὲ πολέμου
 ἐπὶ ε' ἔτη κρατήσαντος, Ἀναστάσιος ἀποκαμῶν ἐθάρρησεν
 Εὐφημίῳ τῷ ἐπισκόπῳ ὡς εἰρήνης ἐφίεται, καὶ ἵνα συνα-
 γάγῃ τοὺς ἐνδημοῦντας ἐπισκόπους καὶ δόξῃ ὑπὲρ τῶν
 Ἰσαύρων παρακαλεῖν. Εὐφῆμιος δὲ ἐξήγαγε τὸ λεχθὲν πρὸς
 25 Ἰωάννην πατρικίον πενθερὸν Ἀθηνοδώρου ἐνὸς τῶν ἐξα-

4 — p. 625, 6 Th. L. II, 6—10.

2 θριαμβεύσει BV. — 4 ζήνων βασιλεὺς ADE (cf. p. 625, 6)
 ζήνων ὁ βασιλεὺς BCV ὅτε ζ. ὁ βασιλ. R ὁ δὲ βασιλ. ζ. G. — 10 ὡς
 εἰ ὕρον G ὡσεὶ ὕρον C ὡς εἴρορον L ὡς εἰς ὕρον B. — καὶ δέ-
 χεται BV. — καλχηδόνι DEGRV καλχιδόνι (-ῶνι AC) ABC. —
 11 βεβαίως ER. — 12 ἀπάτησε E ἠπάτησε vel ἐπάτησε recs.
 — μανιχαῖοι δὲ καὶ (οἱ add. A) ἀρ. AR οἱ δὲ μαν. καὶ ἀρ. G.
 — 15 πολλὰ δὲ τῶν GR. — 18 κοτυαίου BV Theod. κοτιαίου
 D Exc. de insid. κοτυαίου E κοτιαίου CR κοταίου G κοτωαίου A
 (ω m. 1 ex ai ut vid.). — 25 πενθερὸν] ἀδελφὸν RV.

χόντων τῶν Ἰσαύρων. ὁ δὲ δραμῶν πάντα ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ, ὅπερ εἰς ἔχθραν τὸν βασιλέα κατὰ Εὐφημιου ἐξέπλισε μελίζονα. Ἀναστάσιος δὲ βασιλικώτερον κινήθεις κατὰ τῶν Ἰσαύρων τούτους κατὰ κράτος ἐνίκησε καὶ πέμψας πρὸς Εὐφήμεον Εὐσέβιον τὸν μάγιστρον δηλοῖ αὐτῷ· αἱ εὐχαί 5 σου, ὁ μέγας, τοὺς φίλους σου ἠσβόλωσαν. Ἀναστάσιος βασιλεὺς τὰς ἐπιβουλὰς τῶν Ἰσαύρων ἐπιγράψας Εὐφημίῳ, καὶ ὡς εἶη γράμματα πεπομφῶς τοῖς τυράννοις, συνήγαγε τοὺς ἐνδημοῦντας ἐπισκόπους, οἵτινες βασιλεῖ χαριζόμενοι ἀκοινωνησίᾳ καὶ καθαιρέσει τὸν ἄνδρα ἡμέλειαντο. καὶ προ- 10 χειρίζεται ὁ βασιλεὺς εἰς ἐπίσκοπον Μακεδόنيον πρεσβύτερον τῆς ἐκκλησίας καὶ σκευοφύλακα. ὁ μὲντοι λαὸς δι' Εὐφήμεον ἐστασίαζον, ἐν οἷς εἰς τὸ ἵπποδρόμιον ἔδραμον λιτανεύοντες. ἀλλ' οὐδὲν ὤνησαν, τοῦ γὰρ βασιλέως ἐνίκᾳ ἡ ἔνστασις. Εὐφήμεον εἰς Εὐχάϊταν βασιλεὺς περιορισθῆναι 15 523 M. προσέταξεν. ὁ δὲ λόγον ἤτησε διὰ Μακεδονίου λαβεῖν ὡς ἐπιβουλῆς χωρὶς κατὰ τὸν τόπον ἀπάγεται. ἐπιτραπεῖς δὲ τὸν λόγον δοῦναι ὁ Μακεδόنيος ἐπαινετὸν τι σκεψάμενος, ἐν τῷ βαπτιστηρίῳ τοῦ Εὐφημιου ὄντος, τὸ ὠμοφόριον τὸ ἐπισκοπικὸν ἑαυτοῦ ἀφαιρεθῆναι ὑπὸ τοῦ ἀρχιδιακόνου προσ- 20 ἔταξε καὶ οὕτως εἰσῆλθε πρὸς τὸν Εὐφήμεον. δανεισάμενος δὲ καὶ χρήματα παρέσχε τῷ Εὐφημίῳ εἰς δαπάνας τῶν σὺν

6—15 Th. L. II, 12. — 15 — p. 626, 2 Th. L. II, 15; 14.

1 ἀναγγέλλει A Th. L. (sed ἀπήγγειλε etiam Theoph.) — 2 τὸν βασιλέα κατὰ εὐφ. CDEGRV Th. L. κατὰ εὐφ. τὸν βασ. AB Theoph. — 6 ὁ μέγας AB Theoph. (in Theodori cod. haec verba interiorunt) κύρι (κύρι codd. plerique) ὁ μέγας rell. — ἀναστ. ὁ βασιλεὺς B ἀναστ. δὲ ὁ βασ. GR. — 9 ἐπιδημοῦντας ER. — τῷ βασιλεῖ BGL. — 12 καὶ om. CDR. — 15. 16 καὶ προσέτ. ὁ βασ. τὸν εὐφ. εἰς εὐχ. περιορισθῆναι G. — 15 εὐφήμεον δὲ ABR διὸ καὶ εὐφ. L. — εἰς εὐχ. βασιλεὺς περιορισθῆναι A Theod. ὁ βασ. εἰς εὐχ. περιορ. CDERV εἰς εὐχ. περιορ. ὁ βασ. B ὁ βασιλεὺς om. L. — εὐχάϊταν AG εὐχάϊτα* (una litt. eras.) D εὐχάϊτα V εὐχαίτα E ἀχαίτα vel ἀχαίται vel ἀχαίταν recc. — 20 ὅπῳ τοῦ ἀρχιδιακόνου add. ex ABV Theod. om. rell. — 21 εἰσελθῶν E εἰσελθεῖν R.

αὐτῶ. Μακεδόνιος ἀσκητῆς ἦν καὶ ἱερός, ὡς ἐπὶ Γενναδίου τραφεῖς, οὗ καὶ ἀδελφιδοῦς ὑπῆρχεν.

524 M.

[15'. Περὶ Ἰουστίνου.]

Μετὰ δὲ Ἀναστάσιον ἐβασίλευσεν Ἰουστίνος ὁ Θραξ
 5 ἔτη θ'. ἐφ' οὗ ἀστὴρ ἐφάνη ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπάνω τῆς
 Χαλκῆς πύλης τοῦ παλατίου ἐπὶ ἡμέρας καὶ νύκτας κς'.
 καὶ γέγονε σεισμὸς φοβερώτατος, καὶ ἡ μὲν Κωνσταντινού-
 πολις ἐν διαφόροις τόποις ἀπέλαβεν, ἡ δὲ μεγάλη Ἀντιόχεια
 525 M. πάθος ἔπαθεν ἀνεξήγητον. τοσοῦτον γὰρ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ
 10 ἐπῆλθεν αὐτῇ, ὡς καταπρωθῆναι σχεδὸν πᾶσαν τὴν πόλιν
 καὶ τάφον γενέσθαι τῶν οἰκητόρων. τινὰς δὲ καταχωσθέντας
 καὶ ἔτι ζῶντας ὑπὸ τὴν γῆν ἐξελθόν πῦρ ἐκ τῆς γῆς τού-
 τους κατέφλεξεν. ὁμοίως καὶ ἕτερον πῦρ ἐκ τοῦ ἄερος κατ-
 ἤρχετο καθάπερ σπινθῆρες καὶ κατέκαιεν ὥσπερ ἀστραπὴ
 15 τὸν εὐρισκόμενον. ἡ δὲ Πομπιοῦπολις τῆς Μυσίας διαρρα-
 γεῖσα μέσον, καὶ τὸ ἥμισυ καταποθὲν μετὰ τῶν οἰκητόρων,
 ἔκραζον ὑπὸ τὴν γῆν οἱ ἄνθρωποι ἐλεηθῆναι ζητοῦντες.
 καὶ διέμεινεν ἡ γῆ διηνεκῶς σειομένη τὸν ἐνιαυτὸν ὅλον
 ἐκεῖνον. καὶ γυνὴ δὲ τις ἐκ τῆς Κιλικίας ἐφάνη γιγαντο-
 20 γενῆς ὑπερέχουσα τῇ ἡλικίᾳ πάντα ἄνθρωπον μακρὸν πῆχυν
 ἕνα, καὶ πλατεῖα ὑπῆρχε σφόδρα.

5—8 cf. Leo Gramm. p. 123, 16. — 8—15 Theoph. p. 172, 12.
 — 15—17 Theoph. p. 216, 17. — 18—19 Theoph. p. 172, 18. —
 19—21 Theoph. p. 171, 29.

1 μακεδόνιος δὲ G ὁ δὲ μακ. V ὁ γὰρ μακ. οὗτος L. —
 ἱερός BC. — 2 ὑπῆρχεν AB Th. L. ἐτύγγαυεν rell. — 6 κς' N
 κς' E. — 12 ἐκ τῆς γῆς EGPRV Theoph. ἀπὸ τῆς γῆς BCLN
 ἀπὸ τὴν γῆν A. — 15 πομπιούπολις BELV. — 18 διηνεκῶς
 om. CEGNR. — 21 καὶ πλατεῖα ὑπ. σφόδρα om. B. — καὶ
 πλατεῖα APRV καὶ πλατεῖα δὲ CEGN.

17 ἦσαν ὑπὸ τὴν γῆν κρᾶζοντες ἐλεηθῆναι P (Similia
 Theoph.). — 21 ὑπῆρχε om. P Theoph.

[15'. Περὶ Ἰουστινιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Ἰουστίνον ἐβασίλευσεν Ἰουστινιανὸς ἀνεψιὸς 526 M.
 αὐτοῦ ἔτη λθ'. ὃς ἀνακαινίσας τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν
 Σοφίαν εἰς κάλλος καὶ μέγεθος πρότερον κτισθεῖσαν ὑπὸ
 Κωνσταντίου υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου παρέδωκε καὶ 5
 τροπάρην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ψάλλεσθαι, οὗ ἡ ἀρχή· ὁ μονο-
 γενῆς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ. ἐφ' οὗ ἡ Ἀντιόχεια Θεοῦ 527 M.
 πόλις ἤρξατο προσαγορεύεσθαι, καὶ ἡ ὑπαπαντὴ ἔλαβεν
 ἀρχὴν ἑορτάζεσθαι· ἧτις οὐκ ἔστιν ἐναριθμῖος ταῖς δεσπο-
 τικαῖς ἑορταῖς.

10

Ὁ γάρ τοι θεῖος Χρυσόστομος οὕτω λέγει· ἐν ἑξ ἡμέραις
 ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ πάντα, καθὼς γέγραπται,
 τῇ δὲ ζ' κατέπαυσεν. διὸ καὶ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν
 ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς εὐδο-
 κήσας καὶ ἐνανθρωπήσας τὸν αὐτὸν τρόπον κατὰ τὸν ἀριθ- 15
 μὸν τῶν ἡμερῶν τῆς κοσμοποιίας τὰς ἑορτὰς παρέδωκεν
 ἡμῖν τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας. πρώτη μὲν οὖν ἔστι καὶ ἕξτα
 τῶν ἑορτῶν Χριστοῦ ἢ κατὰ σάρκα ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου
 Μαρίας μετὰ τὴν σύλληψιν γέννησις, δευτέρα δὲ ἡ ἐπι-

3—4 cf. Leo Gramm. p. 126, 18. — 5—7 Theoph. p. 216, 23. —
 7—8 Theoph. p. 178, 7 Cram. An. II p. 110, 8. — 8—9 Theoph.
 p. 222, 23 Cram. An. p. 110, 17. — 11—p. 628, 12 Chrysost. or.
 spur. in ascens. IV. Migne Tom. 52, 799. — 11 Exod. 20, 11. —
 13 Luc. 19, 10.

3 ὃς καὶ ἀνακαινίσας BRV. — 4 ὑπὲρ τὸ πρότερον Leo. —
 5 τοῦ μεγάλου κωνσταντίνου BNP et rec. quidam κωνσταντίνου
 τοῦ μεγάλου ACEGV et rec. alii. — 6 τροπάρην ADP τροπά-
 ρην M τροπάριον CEGLV τρ^ο BR. — 7 θεοῦπολις EN om. B.
 — 11 οὕτω om. A (cf. infra lect. cod. P). — 13 ἐπ' ἐσχάτου
 CEGNP Chr. ἐπ' ἐσχάτων (ἐπαισχ. A) ABBV. — 15 ἐνανθρω-
 πίας GNV. — 17 οὖν om. RV. — 18 χριστοῦ ABP Chr. τοῦ
 χριστοῦ rell.

7 ἐφ' οὗ καὶ ἡ P. — 9 τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν P. —
 11 χρυσόστομος φησιν· ἐν ἑξ τοίνυν ἡμ. P. — 17 καὶ πρώτη
 μὲν οὖν P.

φάνιος, τρίτη δὲ ἡ τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρα, τετάρτη δὲ ἡ υπερένδοξος ἀνάστασις, καθ' ἣν καὶ ἐν τοῖς καταχθονίοις γενόμενος ὁ λυτρωτῆς συνανέστησε τοὺς δικαίους καὶ τοὺς πιστεύσαντας, πέμπτη δὲ ἡ πρὸς οὐρανοὺς αὐτοῦ ἀνά-
 5 ληψις, ὡς καὶ ἐν πέμπτῃ τῆς ἐβδομάδος ἡμέρᾳ διεπράχθη, ἕκτη δὲ ἡ τῆς ἐπιφοιτήσεως ἡμέρα τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἑβδόμη δὲ ἡ προσδοκωμένη τῆς καθολικῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν μεγάλη καὶ ἀδιάδοχος ἡμέρα. τότε γὰρ ἑορτάσουσιν ὄντως μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης οἱ μέλλοντες
 528 M. 10 κληρονομεῖν ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Χρυσόστομος.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τῆς αὐτῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ ἐξεληθοῦσα ἡ θάλασσα ἐκ τῶν ὄρων αὐτῆς ἐπὶ μίλια γ'
 15 πρὸς τὰ μέρη τῆς Θράκης χωρῖα πολλὰ καὶ προάστια ἐξαφανίσασα, ἀνθρώπους δὲ ἀναριθμήτους ἀποπνίξασα πάλιν ὑπέστρεψεν. καὶ ὁ δῆμος ἀντάρας τὸ λεγόμενον πρασινοβένετον καὶ πολλὴν ἀταξίαν καὶ ἀρπαγὴν καὶ σφαγὴν καὶ ἐμπρησμὸν ἐν τῇ πόλει ποιήσαντες ἀναγορεύουσι βασιλέα
 20 Ἰπάτιον ἐν τῷ ἱππικῷ. πολλοῦ δὲ λαοῦ συνδραμόντος, καὶ τοῦ ἱππικοῦ πληρωθέντος, προσέταξεν Ἰουστινιανὸς τὸν στρατὸν αὐτοῦ, καὶ οἱ μὲν ἄνωθεν, οἱ δὲ κάτωθεν τοῦ καθίσματος τοξεύοντες ἀπέτειναν χιλιάδας λ', ἐν οἷς καὶ τὸν Ἰπάτιον χειρωσάμενος ἀνεῖλεν ὡς βασιλικὸν διάδημα φορέσαντα.

10 I. Cor. 2, 9. — 13—17 cf. Theoph. p. 224, 29. — 17—24 cf. Mal. p. 473, 5. Chron. Pasch. p. 620, 3 Gram. An. II p. 112, 19 Theoph. p. 181, 24 Leo Gr. p. 126, 6.

5 καὶ ὡς AB. — 21 τὸν λαὸν (τῷ λαῷ V) καὶ τὸν στρατὸν (τῷ στρατῷ V αὐτοῦ add. R) CBV.

12 καὶ ταῦτα μὲν ὁ χρ. om. P. — 13—17 sic in P: καὶ ἡ θάλασσα δὲ τῆς Θράκης ἐξεληθοῦσα ἐπὶ μίλια τρία μέχρις ὠρῶν γ' καὶ πολλοὺς ἀποπνίξασα καὶ χωρῖα καὶ προάστια πλείστα ἐξαφανίσασα πάλιν ὑπέστρεψεν. — 20 ὑπάτιον τινα P. — 21 πληρωθέντος P.

Καὶ ἡ πέμπτη γέγονε σύνοδος τῶν ρξε' πατέρων.

Πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ρξε' ἁγίων πατέρων ἕτει τῆς Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου βασιλείας κς' ἐπὶ Βιγίλλου τοῦ ἁγιοτάτου πάπα Ῥώμης διὰ λιβέλλου τὴν ὀρθὴν πίστιν κυροῦντος, ἧς ἤγούντο Εὐτύχιος 5 Κωνσταντινουπόλεως, Ἀπολινάριος Ἀλεξανδρείας, Δόμνος Ἀντιοχείας, Στέφανος ἐπίσκοπος Ῥαφείας, Γεώργιος ἐπίσκοπος τῆς Τιβεριοῦ πύλεως καὶ Δαμιανὸς ἐπίσκοπος Σωξόπολεως, τοποτηρηταὶ Εὐτυχίου Ἱεροσολύμων, κατὰ Ὁριγένους καὶ τῶν τὰ ἐκείνου ἀσεβῆ δόγματα διαδεξαμένων Διδύμου 10 καὶ Εὐαγγερίου τῶν πάλαι ἀκμασάντων καὶ τῶν ἐκτεθέντων 520 M. παρ' αὐτοῖς κεφαλαίων, ἐν οἷς ἐληρώδουν προὔπαρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων, ἐξ Ἑλληνικῶν ὀρμώνενοι δογμάτων τὴν μετεμψύχωσιν δοξάζοντες, καὶ τέλος εἶναι τῆς κολάσεως, καὶ τὰ σώματα ἡμῶν μὴ ἀνίστασθαι τὰ αὐτὰ ἐν τῇ ἀνα- 15 στάσει, καὶ τὴν τῶν δαιμόνων εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασιν, τὸν παράδεισον ἀλληγοροῦντες καὶ μῆτε γεγενῆσθαι μῆτε εἶναι ὑπὸ τοῦ θεοῦ αἰσθητὸν παράδεισον, μῆτε δὲ ἐν σαρκὶ πλασθῆναι τὸν Ἀδάμ. ἄτινα δόγματα ἕως χρόνου τὸ πλεον ἐκρύπτετο, εἰς πλήθος δὲ ἐπιδιδούντα καὶ πολλοὺς τῆς ἐκ- 20 κλησίας λυμαινόμενα τηρικαῦτα στηλιτευθέντα ἀνεθεματίσασιν.

1 πατέρων ἐν κωνσταντινουπόλει τὸ β' R. — Post πατέρων A add. ἀπὸ γούν τῆς δ' ἕως τῆς ε' ἕτη ρβ' et in mg. σύνοδος ε'. Eadem fere DEGL et recc. quidam in mg., item M m. 2. — 2 πέμπτη γέγονεν ἐν κωνστ. ρξε' ἁγίων πατέρων AB ἡ δὲ πέμπτη σύνοδος τῶν ρξε' ἁγίων (ἁγίων ρξε' C) πατέρων γέγονεν CEGNV πέμπτη — πατέρων om. LR. — 3 βασιλέως CG βασι B. — 4 βιγίλλου BV γιβίλλου M. — 7 ραφείας AB ραφίας rell. — 9 τοποτηρηταὶ δὲ εὐτ. CERV. — 18 μῆτε δὲ | μῆδὲ AB. — 20 ἐπιδιδόντα AV. — 21 τηλικαῦτα CEGN et recc. quidam. — ἀνεθεματίσθησαν V.

1—p. 630, 7 sic in P: καὶ ἡ πέμπτη γέγονε σύνοδος τῶν ρξε' πατέρων ἐν κωνσταντινουπόλει κατὰ Ὁριγένους καὶ τῶν τὰ ἐκείνου διαδεξαμένων ἀσεβῆ δόγματα διδύμου καὶ εὐαγγερίου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ καὶ κατὰ Θεοδώρου μομφουεστίας διδασκάλου νεστορίου. οὗς καὶ ἀνεθεματίσε κατὰ τοὺς τύπους τοῦ βασιλέως περιέχοντας οὕτως·

ἔτι δὲ καὶ κατὰ Θεοδώρου τοῦ Μομφουεστίας, διδασκάλου
γεγονότος Νεστορίου τοῦ Ἰουδαίουφρονος, ἀνεθεμάτισε μετὰ
τῆς λεγομένης Ἰβᾶ ἐπιστολῆς καὶ τινων συγγραμμάτων Θεο-
δώρητου τοῦ ἐπισκόπου Κύρου συγγραφέντων κατὰ τῶν ἰβ'
6 κεφαλαίων τοῦ μακαρίου Κυρίλλου.

Τὸ δὲ γράμμα τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον
περιεῖχεν οὕτως· περὶ μὲν Ὁριγένους καὶ τῶν ὁμοφρόνων
αὐτοῦ σπουδῇ γέγονεν ἡμῖν καὶ ἔστιν ἀτάραχον τὴν ἁγίαν
τοῦ θεοῦ καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν διαφυλάτ-
10 τεσθαι καὶ τὰ ὀπωσοῦν ἀναφνύμενα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει
ἐναντία κατακρίνεσθαι. ἐπεὶ τοίνυν διέγνωσται ἡμῖν, ὡς
τινες ἐν Ἱεροσολύμοις εἰσὶ μοναχοὶ δῆπουθεν Πυθαγόρα
καὶ Πλάτωνι καὶ Ὁριγένει τῷ καὶ Ἀδαμαντίῳ καὶ τῇ τού-
των δυσσεβείᾳ καὶ πλάνῃ κατακολουθοῦντες καὶ διδάσκοντες,
15 δεῖν ᾠθήθημεν φροντίδα καὶ ζήτησιν ποιήσασθαι περὶ τού-
των, ἵνα μὴ τέλειον διὰ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Μανιχαϊκῆς
ἀπάτης αὐτῶν πολλοὺς ἀπολέσωσιν. λέγουσι γάρ, ἵνα ἐκ
πολλῶν ὄλλα μνημονεύσωμεν, ὅτι νόες ἦσαν διὰ παντὸς
ἀριθμοῦ τε καὶ ὀνόματος, ὡς ἐνάδα πάντων εἶναι τῶν λογι-
20 κῶν τῇ ταυτότητι τῆς οὐσίας καὶ ἐνεργείας καὶ τῇ δυνάμει
καὶ τῇ πρὸς τὸν θεὸν λόγον ἐνώσει τε καὶ γνώσει. καὶ ὡς
580 Μ. κόρον αὐτῶν λαβόντων τῆς θείας ἀγάπης καὶ θεωρίας κατ'
ἀναλογίαν ἐπὶ τὸ χεῖρον τῆς ἐκάστου τροπῆς λεπτομερέστερα
ἢ παχυμερέστερα σώματα ἀμφιάσασθαι καὶ ὀνόματα κληρώ-
25 σασθαι, κἀντεῦθεν τὰς οὐρανίας καὶ λειτουργικὰς ὑποστήναι

1 κατὰ om. D. — μομφουεστίας GL μόμφου ἐστίας E
μονμφουεστίας M μομφουεστίας V. — 3 ἰβᾶ sine acc. A ἰβᾶ V
ἰβᾶ CM. — 4 τοῦ om. BN. — 7 περὶ μὲν ABCP περὶ μὲν οὖν
rell. — 12 δῆθεν P δῆπου R. — 13 καὶ ante Ἀδαμαντίῳ om.
BN. — 16 τέλειον E et recc. quidam. — 17 ἐκ τῶν πολλῶν
CEGMR. — 21 καὶ τῇ πρὸς ABP καὶ om. rell. — πρὸς θεὸν
ABR. — 22 κατὰ ἀναλογίαν codd. praeter AEP. — 24 ἢ πα-
χυμερέστερα ABP ἢ καὶ παχύτερα rell. — 25 οὐρανίους V et
recc. nonnulli.

δυνάμεις. ἀλλὰ μὴν καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τοὺς ἀστέ-
 ρας καὶ αὐτὰ τῆς αὐτῆς τῶν λογικῶν ἐνάδος ὄντα ἐκ τῆς
 ἐπὶ τὰ χεῖρω τροπῆς τοῦτο γεγονέναι ὕπερ εἰσὶν, τὰ δὲ ἐπὶ
 πλεῖον τῆς θείας ἀγάπης ἀποψυγέμεντα λογικὰ ψυχὰς ὀνο-
 μασθῆναι καὶ σώμασι παχυτέροις τοῖς καθ' ἡμᾶς ἐμβλη- 5
 θῆναι, τὰ δὲ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κακίας ἐλληλακότα ψυχοῖς
 καὶ ζοφεροῖς ἐνδεθῆναι σώμασι καὶ δαίμονας γεγονέναι τε
 καὶ ὀνομασθῆναι. καὶ ὅτι ἐξ ἀγγελικῆς μὲν καταστάσεως
 ψυχικῆ γίνεται κατάστασις, ἐκ δὲ ψυχικῆς δαιμονιώδης τε
 καὶ ἀνθρωπίνῃ, ἓνα δὲ νοῦν μόνον ἐκ πάσης τῆς ἐνάδος 10
 τῶν λογικῶν ἀκλόνητον μεῖναι καὶ ἀκίνητον τῆς θείας
 ἀγάπης καὶ θεωρίας, ὃς καὶ Χριστὸς καὶ βασιλεὺς καὶ
 ἀνθρώπος γέγονεν. καὶ ὅτι παντελῆς ἔσται τῶν σωμάτων
 ἀναλρεσις, αὐτοῦ τοῦ κυρίου πρῶτον ἀποτιθεμένου τὸ ἴδιον
 σῶμα καὶ τῶν λοιπῶν ἀπάντων. καὶ ὅτι ἀνακομίζονται πάλιν 15
 ἅπαντες εἰς τὴν αὐτὴν ἐνάδα καὶ γίνονται νέες, καθὰ καὶ
 ἐν τῇ προϋπάρξει ἐτύγχανον, ἀποκαθισταμένου δηλονότι
 καὶ αὐτοῦ τοῦ διαβόλου καὶ τῶν λοιπῶν δαιμόνων εἰς τὴν
 αὐτὴν ἐνάδα καὶ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀθέων ἀνθρώπων μετὰ
 τῶν θείων καὶ θεοφόρων ἀνδρῶν καὶ τῶν οὐρανίων δυνά- 20
 μων καὶ τὴν αὐτὴν ἐξόντων ἔνωσιν πρὸς τὸν θεόν, ὅποιαν
 ἔχει καὶ ὁ Χριστός, καθὼς καὶ προϋπῆρχον, ὡς μηδεμίαν
 εἶναι διαφορὰν τῷ Χριστῷ πρὸς τὰ λοιπὰ λογικὰ παντελῶς
 οὔτε τῇ οὐσίᾳ οὔτε τῇ γνώσει οὔτε τῇ δυνάμει οὔτε τῇ
 ἐνεργείᾳ. ὁ γὰρ τοι Πυθαγόρας ἀρχὴν τῶν πάντων ἔφησεν 25
 εἶναι τὴν μονάδα, καὶ πάλιν Πυθαγόρας καὶ Πλάτων δῆμόν
 τινα ψυχῶν ἀσωμάτων εἰπόντες καὶ τὰς ἀμαρτάδι τινὶ περι-

25—26 Theodoret. Graec. aff. cur. II Migne Tom. 83, 833 A.
 26—p. 632, 3 Theod. ib. V Migne 928 C.

9 ψυχικῆς ABPV τῆς ψυχικῆς rell. — 10 μόνον νοῦν N μόνον
 om. B. — 15 πάλιν om. A post γίνονται ins. B. — 16 πάντες A
 om. B. — 17 ἐν τῇ] ἐν ἧ R ἐν C. — 20 ἀνδρῶν] ἀνθρώπων V
 πατέρων C.

πεσοῦσας τιμωρίας χάριν εἰς σώματα καταπέμπεσθαι λέγου-
 σιν, ὅθεν ὁ Πλάτων δέμας τὸ σῶμα καὶ σῆμα κέκληκεν,
 ὡς ἐν τούτῳ τῆς ψυχῆς οἰονεὶ δεδεμένης καὶ τεθαμμένης.
 581 M. εἶτα περὶ τῆς ἐσομένης κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως τῶν
 5 ψυχῶν αὐθις φησιν· ἡ μὲν παιδευσθήσαντος καὶ κακῶς
 βιώσαντος μετὰ φιλοσοφίας ψυχὴ τρίτῃ περιόδῳ τῇ χιλιετῇ
 ἔωνται κολασθεῖσα, καὶ οὕτω πτερωθεῖσα τῷ χιλιόστῳ ἔτει
 ἐκβάλλεται καὶ ἀπέρχεται, αἱ δὲ ἄλλαι, ὅποταν τόνδε τὸν
 βίον τελευτήσωσιν, αἱ μὲν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς γῆς δικαιοτήρια
 10 ἔλθοῦσαι δίκην ἕμα καὶ λόγον τίσουσιν, αἱ δὲ εἰς τοῦ
 οὐρανοῦ τινα τόπον ὑπὸ τῆς δίκης κωφισθεῖσαι διάξουσιν
 ἀξίως καθὼς ἐβίωσαν. οὗ τὴν ἀτοπίαν τοῦ λόγου κατα-
 μαθεῖν ῥᾷδιον. τίς γὰρ αὐτὸν εἰδίδαξε τὰς τῶν ἐτῶν περι-
 15 ὄδους καὶ χιλιάδας; καὶ ὅτι χιλίων διεληλυθότων ἐτῶν τότε
 τῶν ψυχῶν ἐκάστη εἰς ἴδιον ἀπέρχεται χῶρον; τὰ δὲ μεταξὺ
 τούτων οὐδὲ τοῖς ἄγαν ἀσελγεστάτοις ἤρμωτε λέγειν, μήτι γε
 φιλοσόφῳ τοιούτῳ. τοῖς γὰρ τὴν ἀκραίωτῃ φιλοσοφίαν
 καταρωθῶκοσι τοὺς ἀκολάστους καὶ παιδευστέους συνέξευξε
 καὶ τούτους κάκεινους τῶν αὐτῶν ἄθλων ἔφησεν ἀπολαύ-
 20 σεσθαι. Πυθαγόρας τοίνυν καὶ Πλάτων καὶ Πλωτῖνος καὶ

2 Plato Cratyl. p. 400 B. — 4—19 Theod. Graec. aff. cur. XI
 Migne 1108 C. — 5 Plato Phaed. p. 248 E. — 20—p. 633, 6
 Theodoret. Haeret. fabul. compendium V, 9 Migne 480 C.

2 κέκληκεν ABP Theod. ἐκάλεσεν rell. — 4 ἐσομένης (ἐπ. D) N.
 — 6 ψυχὴ μετὰ φιλοσοφίας N. — χιλιετῇ ABDG χιλιέτη C (χιλι-
 ετία Theod.). — 7 ἔωνται DEV ἔωνται P ἔωνται G ἔωνται A
 ἔωνται C ἔωνται BMR. — 9 τελευτήσωσιν ABP Theod. τελείωσιν
 rell. — ὑπὸ τὴν γῆν BRV. — δικαιοτήρια BCDGV δικαιοτέρη R.
 — 10 τὸν οὐρανόεν CV οὐράνιον R. — 11 ὑπὸ τῆς δίκης κω-
 φισθεῖσαι P Theod. κωφ. ὑπὸ τῆς δίκης ABCR ὑπὸ τῆς δίκης
 om. EGN in E alia manu in mg. add. — 12 οὐ] οὐ AGE. —
 16 μήτι γε ABPV μήτοι γε rell. (μήπου γε Theod.). — 17 φιλο-
 σοφίαν ABPV Theod. πολιτείαν rell. — 18 καταρωθῶκοσι codd.
 praeter AP. — παιδευστέους BV παιδευστέους DE παιδευστέους
 (πεδ. A) AGMP (et R qui τοῖς — παιδευστέους ex lib.) παιδευστέους C.
 — 19 ἀπολαύσεσθαι R ἀπολαύεσθαι C ἀπολαύειν B.

οὐ τῆς ἐκείνων συμμορίας ἀθανάτους εἶναι τὰς ψυχὰς συν-
ομολογήσαντες προϋπάρχειν ταύτας ἔφησαν τῶν σωμάτων
καὶ δῆμον εἶναι ψυχῶν, καὶ τὰς πλημμειλούσας εἰς σώματα
καταπίπτειν, ὡς ἔφην, καὶ τοὺς μὲν πικροὺς καὶ πονηροὺς
εἰς παρδάλεις, τοὺς δὲ ἀρπακτικούς εἰς λύκους, τοὺς δὲ 5
δολεροὺς εἰς ἀλάπτεκας, τοὺς δὲ θηλυμανεῖς εἰς ἵππους.
ἢ δὲ ἐκκλησία τοῖς θεοῖς ἐπομένη λόγοις φάσκει τὴν ψυχὴν
συνδημιουργηθῆναι τῷ σώματι καὶ οὐ τὸ μὲν πρότερον, τὸ
δὲ ὕστερον, κατὰ τὴν Ὠριγένους φρενοβλάβειαν. διὰ ταῦτα
οὖν τὰ πονηρὰ καὶ ὀλέθρια δόγματα, μᾶλλον δὲ ληρη- 10
ματα, προτρέπομεν τοὺς ὀσιωτάτους ὑμᾶς εἰς ἕν συνηγμέ-
νους ἐπιμελῶς ἐντυχεῖν τῇ ὑποταταγμένῃ ἐκθέσει καὶ ἕκαστον
τῶν αὐτῶν κεφαλαίων κατακρῖναι τε καὶ ἀναθεματίσαι μετὰ 532 M.
τοῦ δυσσεβοῦς Ὠριγένους καὶ πάντων τῶν τὰ τοιαῦτα φρο-
νοῦντων ἢ φρονησάντων εἰς τέλος. 15

Ἄπερ δὴ λοιπὸν ἡ σύνοδος ἀκούσασα, καὶ πάντα βασι-
νίσαντες οἱ θεῖοι πατέρες ἐξεβόησαν· ἀναθεματίζομεν ὅλα
ταῦτα μετὰ πάντας τοὺς τὰ τοιαῦτα φρονοῦντας ἢ φρονη-
σαντας μέχρι τέλους.

Ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ Θεοδώρου τοῦ Μομφουεστίας καὶ 20
τῶν λοιπῶν οὕτω πάλιν φησὶν ὁ βασιλικὸς τύπος· σπουδῆ
γένετο τοῖς ὀρθοδόξως καὶ εὐσεβῶς προβεβασιλευκόσιν, τοῖς
ἡμετέροις πατράσιν, τὰς κατὰ καιρὸν ἀναφνομένας ἀφέσεις

7—8 Theod. id. Migne 481 C. — 20 sqq. cf. Rescriptum
Justiniani ad patriarchas in actis Synodi quintae apud Mansi
Tom. IX, 178 sqq.

5 εἰς παρδάλεις — εἰς λύκους om. R. — εἰς παρδάλεις] εἰς
δρακίνας V (εἰς ἔρπετά Theod.) om. C. — 8 οὐ τὸ] οὕτω CM et ut
vid. m. 1 B in quo οὐ τὸ in lit. — 9 φρενοβλαβειαν ΔN φρενοβλα-
βίαν CGP. — 18 μετὰ πάντων τῶν — φρονοῦντων ἢ φρονησάν-
των BNV. — τὰ om. AG. — 20 τοῦ om. PR. — μομφουεστίας
ACGM μόμφου ἐστίας EP μομφουεστίας V. — 22 βεβασιλευκόσι
(om. προ) BR. — 23 κατὰ καιροῦς N.

4 κατὰ πίστιν P. — 17 ἀναθεματίζομεν P.

διὰ συνόδων ὀσιωτάτων ἱερέων ἐκκόπτειν καὶ τῆς ὀρθῆς
πίστεως καθαρῶς κηρυττομένης ἐν εἰρήνῃ τὴν ἀγίαν ἐκ-
κλησίαν τοῦ θεοῦ διαφυλάττειν. διόπερ καὶ Κωνσταντῖνος
ὁ μέγας Ἀρείου βλασφημοῦντος καὶ λέγοντος μὴ εἶναι τὸν
5 υἱὸν ὁμοούσιον τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, ἀλλὰ κτίσμα καὶ ἐξ οὐκ
ὄντων γεγονέναι, συναγαγὼν ἐν Νικαίᾳ τοὺς τῆ' πατέρας
καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε παραγενόμενος, καὶ τοῦ Ἀρείου καταδικα-
σθέντος καὶ ἀναθεματισθέντος, ἐσπούδασε τὴν ὀρθόδοξον
κράτῃναι πίστιν, δι' ἧς ὁμολογήσαντες οἱ θεῖοι πατέρες ὁμο-
10 οὔσιον εἶναι τὸν υἱὸν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, μέχρι νῦν ἕδεται
καὶ πιστεύεται. καὶ Θεοδοσίος δὲ ὁ πρεσβύτερος, Μακεδονίου
ἀφνουμένου τὴν θεότητα τοῦ ἀγίου πνεύματος, καὶ Ἀπολι-
ναρίου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ βλασφημοῦντος εἰς τὴν οἰκονο-
μίαν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ φάσκοντος νοῦν ἀνθρώπινον μὴ
15 εἰληφέναι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἀλλὰ σαρκὶ ἐνωθῆναι ψυχὴν
ἄλογον ἐχούσῃ, συναγαγὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοὺς ἑν'
πατέρας καὶ μετασχὼν καὶ αὐτὸς τῆς συνόδου, καὶ τῶν
εἰρημένων καθαιρεθέντων καὶ ἀναθεματισθέντων αἰρετικῶν
μετὰ καὶ τῶν ἀσεβῶν αὐτῶν δογμάτων καὶ ὁμοφρόνων,
20 παρεσκεύασε τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κηρύττεσθαι. καὶ Θεο-
538 Μ. δόσιος δὲ ὁ νέος, τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου λέγοντος ἄλλον
εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν, καὶ τὸν μὲν
φύσει υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, τὸν δὲ χάριτι υἱὸν
ἀσεβῶς εἰσάγοντος, καὶ τὴν ἀγίαν Μαρίαν εἶναι θεοτόκον
25 ἀφνουμένου, συναγαγὼν τὴν προτέραν ἐν Ἐφέσῳ τῶν σ'
ἀγίων πατέρων σύνοδον καὶ ἀποστελλας ἄρχοντας ὀφειλοντας
παρεῖναι τῇ συνόδῳ προσέταξε καὶ Νεστόριον παραγενέσθαι
καὶ κρίσιν ἐπ' αὐτῷ γενέσθαι. καὶ δὴ γενομένης ἀκριβοῦς
ἐξετάσεως, κατεδίκασαν Νεστόριον καὶ ἀνεθεμάτισαν σὺν τοῖς

2 τὴν ἀγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν BCV τὴν τοῦ θεοῦ ἀγ.
ἐκκλ. R. — 7 ἐκεῖσε (-σαι A) AP ἐκεῖ rell. — 13 βλασφημοῦν-
των RV. — 28 γεναμένης AN. In D lit. corr.

δμόφροσιν αὐτοῦ. τούτων δὲ οὕτω προσελθόντων, ἐπανα-
 στάντες Κυρίλλω τῷ ὀσιωτάτῳ οἱ τῆς ἐξαγίστου Νεστορίου
 μερίδος ἐσπούδασαν τὸ γε ἐπ' αὐτοῖς ἀνατρέψαι τὴν κατὰ
 Νεστορίου γενομένην κρίσιν. ἀλλ' οὖν γε Θεοδοσίος ὁ βα-
 σιλεὺς ἀντιλαμβανόμενος τῶν ὄντως ὀρθῶς κατὰ Νεστορίου 5
 καὶ τῶν πονηρῶν αὐτοῦ δογμάτων κριθέντων παρεσκευάσε
 κρατεῖν βεβαίως τὴν ἐπ' αὐτῷ γενομένην κρίσιν. καὶ γὰρ
 πρὸς τούτοις καὶ ἄλλα τινὰ κατὰ τοῦ θείου Κυρίλλου πρὸς
 τὸν βασιλέα καταφλυαρήσαντες, γράφει πρὸς αὐτὸν Κύριλλος
 τοιάδε· ἐπειδήπερ ἐπυθόμην, ὃ εὐσεβέστατε βασιλεῦ, τῶν 10
 φιλοσογεῖν εἰωθότων τινὰς ἀγρίων σφηκῶν δίκην περι-
 βομβεῖν καὶ μοχθηροὺς ἐρεύγεσθαι κατ' ἐμοῦ λόγους ὡς
 ἐξ οὐρανοῦ κατακομισθὲν καὶ οὐκ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου
 λέγοντος τὸ θεῖον σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέντοι καὶ δύο υἱοὺς
 κατὰ Νεστόριον ὁμολογεῖν ἡμᾶς καταφλύαρησαν, δεῖν ᾤθη- 15
 μεν ὄλγῃ περὶ τούτου πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν οὕτως· ὃ ἀνόητοι
 καὶ μόνον εἰδότες τὸ συκοφαντεῖν, πῶς εἰς τοῦτο παρήχθητε
 γνώμης καὶ τσαύτην νενοσήκατε μωρίαν. ἔδει γὰρ ἔδει
 σαφῶς ἐννοεῖν, ὅτι σχεδὸν ἅπασ ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς πίστεως
 ἀγῶν συγκεκρότηται διαβεβαιουμένοις ὅτι θεοτόκος ἐστὶν 20
 ἡ ἀγία Μαρία. ἀλλ' ἐπείπερ ἐξ οὐρανοῦ καὶ οὐκ ἐξ αὐτῆς
 τὸ θεῖον γεγενῆσθαι σῶμα τοῦ κυρίου λέγομεν, ὡς φασιν,
 πῶς ἂν νοοῖτο θεοτόκος; τίνα γὰρ ὅλως τέτοκεν, εἰ μὴ
 ἔστιν ἀληθὲς ὅτι γεγέννηκε κατὰ σάρκα τὸν Ἐμμανουήλ; 24 M.
 γελᾶσθασαν τοίνυν οἱ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα κατ' ἐμοῦ 25
 πεφλυαρηκότες. οὐ γὰρ ψεύδεται λέγων ὁ θεσπέσιος Ἑσαΐας·

1 προσελθόντων CMPR. — 4 γενομένην MPRV γεγεννη-
 μένην rell. — 15 δεῖν ᾤθημεν BP διενεώθημεν C. — 16 περι-
 τουτου A περὶ τούτων B. — 17 τὸ om. CEV. — παρηχέθητε P
 προήχθητε B. — 22 γεγεννησθαι (-εἰσθαι A) AE et D m. 2. —
 τοῦ κυρίου σῶμα P σῶμα χριστοῦ B. — 24 γεγέννηκε CD et recc.
 quidam. In D m. 2 corr. — 25 ταῦτα καὶ τὰ om. B et recc.,
 quia οἱ κατ' ἐμοῦ τοιαῦτα ἐχρήθησαν.

ἰδοῦ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ
 καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἔστι μεθ' ἡμῶν
 ὁ θεός. ἀληθεύει δὲ πάντως καὶ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ
 πρὸς τὴν παρθένον εἰπὼν· μὴ φοβοῦ, *Μαριάμ*, εἶδες γὰρ
 5 χάριν παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἰδοῦ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ
 υἱόν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. αὐτὸς γὰρ σώσει
 τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ὅταν δὲ λέγω-
 μεν ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
 Χριστόν, οὐχ ὡς ἄνωθεν ἐξ οὐρανοῦ κατενεχθείσης τῆς
 10 ἁγίας αὐτοῦ σαρκὸς τοῦτο φαμεν, ἀλλ' ὡς ἐπόμενοι τῷ ἱερῷ
 Παύλῳ φάσκοντι· ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύ-
 τερος ἐξ οὐρανοῦ. μεμνήμεθα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ κυρίου
 λέγοντος· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. καίτοι γεγέν-
 15 νηται κατὰ σάρκα, ὡς εἴρηται, ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου.
 ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ καταφοιτήσας θεὸς
 λόγος κεκένωκεν ἑαυτὸν μορφῇν δούλου λαβὼν καὶ κεχη-
 μάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου μετὰ τοῦ μείναι ὃ ἦν, τοῦτ' ἔστι
 θεός, (ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναιλλοίωτος κατὰ φύσιν ἔστιν) ὡς
 20 εἰς ἥδη νοούμενος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἐξ οὐρανοῦ λέ-
 γεται κατελθεῖν. ὠνόμασται δὲ καὶ ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ
 τέλειος ὢν ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι

1 Jes. 7, 14. — 4 Luc. 1, 30; 31. — 6 Matth. 1, 21. —
 11 I. Cor. 15, 47. — 13 Joh. 3, 13. — 17 Phil. 2, 7.

3 δὲ] γὰρ BM. — ὁ *om.* EG. — 6 καλέσης AGNP καλέ-
 σουσι V. — 8 ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρ. ABPV καὶ *om.* rell. —
 8 τὸν κύριον — 9 οὐρανοῦ *om.* B. — 9 ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρ. AV.
 — 11 ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ BPR (*ex* I. Cor. 15, 47).
 — 12 δὲ *om.* EM καὶ *om.* recc. quidam. — 14 γεγένηται GNV
et recc. nonnulli. — 15 κατὰ σάρκα ABPV κατὰ *om.* rell. —
 16 ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρ. ABPV καὶ *om.* rell. — 18 υἱὸς ἀνθρώπου
 ABPV υἱὸς υἱὸς (*sic*) M ἀνθρώπου υἱὸς rell. — 19. 20 ὡς ἴδη
 (*om.* εἰς) C ὃς εἰς εἶδει V ὃς εἰς εἶδη R.

4 μαρία P. — 18 μετ' αὐτοῦ μείναι P.

καὶ ὡς ἐν ἐνὶ προσώπῳ νοούμενος. εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, πᾶν τῶν φύσεων ἢ διαφορὰ μὴ ἀγνοῖται, ἐξ ὧν τὴν ἀπόρρητον ἔνωσιν φάμεν πεπραχῆθαι. τοιγαροῦν ὁμολογοῦμεν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ λόγον θεοῦ τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον, ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, 5 πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν 555 M. θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα δύο 10 γὰρ φύσεων ἔνωσις γέγονεν, ὅθεν ἓνα Χριστόν, ἓνα υἱόν, ἓνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην οὖν τῆς ἀσυγγήτου ἔνωσεως ἔννοϊαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἀγίαν παρθένον ἀληθῶς θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι καὶ ἐξ αὐτῆς συλλήψεως ἐνώσαι αὐτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς 15 ληφθέντα ναόν. καὶ εἰ δοκεῖ δεξώμεθα εἰς παράδειγμα τὴν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς σύνθεσιν, καθ' ἣν ἔσμεν ἄνθρωποι. συντεθειμεθα γὰρ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ ὁρῶμεν φύσεις δύο, ἑτέραν μὲν τοῦ σώματος, ἑτέραν δὲ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' εἷς ἐξ ἀμφοῖν καθ' ἔνωσιν ἄνθρωπος. καὶ οὐχὶ τὸ ἐκ 20 δύο φύσεων συντεθεῖσθαι δύο ἀνθρώπους τὸν ἓνα νοεῖσθαι παρασκευάζει, ἀλλ' ἓνα τὸν ἄνθρωπον κατὰ σύνθεσιν, ὡς ἔφην, τὴν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. ἐὰν γὰρ ἀνέλωμεν τὸ ὅτι ἐκ δύο καὶ διαφόρων φύσεων ὁ εἷς καὶ μόνος ἐστὶ Χριστός ἀδιάσπαστος ὧν μετὰ τὴν ἔνωσιν, ἔροῦσιν οἱ δι' ἑναντίας· εἰ μὴ φύσις τὸ ὅλον, πῶς ἐνηνθρώπησεν, ἢ ποῖαν ἰδίαν ἐποίησατο σάρκα; τοὺς δὲ λέγοντας, ὅτι κρᾶσις ἢ σύγγχυσις ἢ φουρμὸς ἐγένετο τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα καταξιασάτω σου ἢ θεοσέβεια προδήλως ἐπιστομῶν.

1 ἐν om. AC. — 2 ἀγνοεῖται AMP. — 4 καὶ λόγον ABPV καὶ om. tell. — 9 ὁμοούσιον — 10 θεότητα om. rec. quidam. — 10 καὶ ὁμοούσιον — ἀνθρωπότητα om. CR. — 17 αὐτοὺς] αὐτοῦ CERV. — 22 κατὰ τὴν σύνθεσιν RV.

Μετὰ δὲ ταῦτα Κυρίλλου τελευτήσαντος ἐπιφύεται μονα-
 χός τις καὶ ἀρχιμανδρίτης Εὐτύχης ὀνομαζόμενος καὶ ἀποσπᾶ
 κατόπιν αὐτοῦ μέρος οὐκ ὀλίγον τοῦ λαοῦ κυρῶν τὰ Νεστο-
 ρίου καὶ τὸ ἑαυτοῦ πονηρὸν δόγμα φάσκων μὴ εἶναι τὴν
 5 σάρκα τοῦ κυρίου ἡμῖν ὁμοούσιον. καὶ δὴ πάλιν μετ' ὀλίγον
 διὰ βασιλικῆς ἰσχύσαντος χειρὸς ἑτέρα σύνοδος ἐν Ἐφέσῳ
 ληστρική τις καὶ οὐχ ὅσα συνάγεται, παραπεμφθέντος ἐκεῖσε
 καὶ Φλαβιανοῦ Κωνσταντινουπόλεως, τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν
 Διοσκόρου Ἀλεξανδρείας ἔχοντος. καὶ φονεύεται μὲν Φλα-
 10 βιανὸς ὁ θεῖος ὑπερμαχῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀνα-
 τρέπεται δὲ ἢ ἐν Ἐφέσῳ πρώτη σύνοδος, ὑπογραφάντων
 φονικῆ βλατινῶν ἐπισκόπων, ἐξ ὧν ὑπῆρχε Βασίλειος ὁ
 Σελευκείας. κἀντεῦθεν τῶν τοῦ Νεστορίου καὶ Διοσκόρου
 536 M. καὶ Εὐτυχοῦς δημοσιευομένων πονηρῶν δογμάτων, καὶ πολ-
 15 λῆς ταραχῆς γινομένης καὶ ζάλης μάλιστα ἐν τῇ ἀνατολῇ,
 φονεύεται Προτέριος ὁ μέγας ἱερεὺς καὶ ἕτεροι πλεῖστοι.
 τούτων οὖν οὕτως ἔχοντων ἀνίσταται θεόθεν Μαρκιανὸς ὁ
 βασιλεύς, καὶ συναγαγὼν ἐν Χαλκηδόνι τὴν τῶν χλ' πατέρων
 σύνοδον, παρόντων Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς, μεθ' ὧν καὶ
 20 αὐτὸς παρευθεῖς, καταδικάζονται μὲν Διόσκορος καὶ Εὐτυ-
 χῆς καὶ Νεστόριος καὶ πάλιν ἀναθεματίζονται, Θεοδώρητον
 δὲ καὶ Ἰβαν καὶ Βασίλειον Σελευκείας ἐδέξαντο καθυπογρα-
 ψάντων, καὶ τῆς ληστρικῆς συνόδου ἀνατραπέλισης καὶ ἀνα-
 θεματισθείσης εἰς μίαν συμφωνίαν ἤγαγον πάντας οἱ θεῖοι
 25 πατέρες.

Τούτων δὲ τῶν δ' συνόδων οὕτω γενομένων καὶ ἐπι-
 βεβαιωθέντων καὶ κρατούντων ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ, οἱ

4 τὴν σάρκα] τὸ σῶμα RV. — 7 συνάγεται (in A m. 1
 corr. ex συνέχεται) ABP γίνεται rell. — 13 σελευκίας CGN
 σελεῦ B. — 15 γενομένης BEM. — 18 χαλκηδόνι (-ηδόνη V
 -ιδόνη A) ABV. — τὴν om. CM. — 20 παρευθεῖς G πορευθεῖς
 BRV. — καταδικάζεται B et recc. nonnulli. — 22 σελευκίας
 CGNP.

τὰ Νεστοροῦ φρονούντες ἐσπούδασαν αὐτίς τὴν αἵρεσιν αὐ-
 τῶν κρατῦναι διὰ τῆς Θεοδώρου τοῦ Μομφουεστίας ἀφορμῆς
 πολλῶ χεῖρονα τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Νεστοροῦ βλασφημη-
 σαντος. ὅθεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τοῖς ἡμετέ-
 ροις πατέρασι καὶ βουλόμενοι τὴν ὀρθὴν πίστιν ἀλώβητον 5
 διαφυλάττεσθαι προτρέπομεν καὶ τούτου τὰς βλασφημίας
 διεξετάσαντες κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ ἀπο-
 φήνασθαι. πρὸς γὰρ ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ ἀναριθμήτοις δυσ-
 φημίαις εἰς Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν γενομέναις ἄλλον εἶναι
 τὸν θεὸν λόγον ἔφη καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν ὑπὸ τῶν τῆς 10
 ψυχῆς παθῶν καὶ τῶν τῆς σαρκὸς ἐπιθυμιῶν ἐνοχλούμενον
 καὶ τῶν χειρόνων κατὰ μικρὸν ἀπιστάμενον πρὸς τὰ κρείτ-
 τονα τῆ προκοπῆ τῶν ἔργων ἐληλυθέναι καὶ τῆ ἀρίστη πολι-
 τελεῖα γενόμενον ἄμωμον, καὶ ὡς ψιλὸν ἄνθρωπον ἐν ὀνόματι
 πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος βαπτισθῆναι καὶ διὰ 15
 τοῦ βαπτίσματος τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰληφέναι
 καὶ υἰοθεσίας ἠξιώσθαι καὶ καθ' ὁμοίωσιν βασιλικῆς εἰκόνας
 εἰς πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Χριστὸν προσκυνεῖσθαι
 καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἄτρεπτον ταῖς ἐννοιαῖς καὶ ἀναμάρ-
 τητον γεγενῆσθαι. καὶ πρὸς τοῦτοις εἶπε τοιαύτην γενέσθαι 20
 τὴν ἔνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὸν Χριστὸν, ὅποισιν ὁ ἀπό-
 στολος ἔφη περὶ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς· ἔσονται οἱ
 δύο εἰς σάρκα μίαν. ἔτι δὲ προτρέπομεν ὑμᾶς ἐξετάσαι καὶ 25 537 M.
 τὰ κακῶς γραφέντα παρὰ Θεοδώρητου καὶ Ἰβᾶ κατὰ τῆς ἐν
 Ἐφέσῳ πρώτης ἁγίας συνόδου καὶ ὁμοίως τὰ κατ' αὐτῶν 25
 ἀποφήνασθαι.

Καὶ ταῦτα πάλιν ὡσαύτως οἱ θεῖοι πολυπραγμονήσαντες
 πατέρες ἀπεκρίθησαν· ἡ μὲν ἐν Χαλκηδόνι θεία σύνοδος

22 Eph. 5, 31.

2 μομφουεστίας AC μόμφου ἐστίας EP μομφουεστίας V. —
 8 αὐτοῦ ἀναριθμήτοις NP ἀναριθμήτοις αὐτοῦ rell. — 9 ἡμῶν
 om. RV. — γενομέναις PV γινομέναις (-νας B) rell. — 20 γε-
 νέσθαι. ABP γεγενῆσθαι rell. — 28 καλχηδόνι BV.

2 τοῦ om. P. — 3 χεῖρον αὐτοῦ μαθ. P.

Θεοδώρητον καὶ Ἰβαν πολλὰ καταβολήσασα οὐκ ἄλλως αὐτοὺς
 ἐδέξατο, εἰ μὴ πρότερον ἀνεθεμάτισαν τὰ ἴδια πονηρὰ συγ-
 γράμματα καὶ Θεόδωρον καὶ Νεστόριον. ἡμεῖς δὲ κατα-
 κρινόμεν καὶ ἀναθεματίζομεν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασιν αἰρε-
 5 τικοῖς τοῖς κατακριθεῖσι καὶ ἀναθεματισθεῖσιν ὑπὸ τῶν εἰρη-
 μένων ἁγίων δ' συνόδων καὶ Θεόδωρον τὸν γενόμενον ἐπι-
 σκοπον Μομφουεστίας καὶ τὰ δυσσεβῆ συγγράμματα αὐτοῦ,
 καὶ μέντοι καὶ τὰ κακῶς παρὰ Θεοδώρητου συγγραφέντα
 κατὰ τε τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν ἰβ' κεφαλαίων τοῦ ἐν
 10 ἁγίοις Κυρίλλου καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ πρώτης ἱερᾶς συνόδου
 καὶ ὅσα ὑπὲρ συνηγορίας Θεοδώρου καὶ Νεστορίου αὐτῶ
 γέγραπται. πρὸς τούτοις ἀναθεματίζομεν καὶ τὴν ἀσεβῆ
 ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην παρὰ Ἰβᾶ γεγράφθαι πρὸς Μάριν
 τὸν Πέρσην τὴν ἀρνούμενην τὸν θεὸν λόγον ἐκ τῆς ἁγίας
 15 Μαρίας τῆς θεοτόκου σαρκωθέντα ἄνθρωπον γεγενῆσθαι καὶ
 τὸν θεσπέσιον Κύριλλον ὡς αἰρετικὸν διαβάλλουσαν, καὶ
 μεμφομένην μὲν τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην ἁγίαν σύνοδον ὡς
 χωρὶς κρίσεως καὶ ζητήσεως Νεστόριον καθελούσαν καὶ τὰ
 ἰβ' κεφάλαια τοῦ μακαρίου Κυρίλλου διαπτύουσαν, ἐκδικου-
 20 σαν δὲ Νεστόριον καὶ Θεόδωρον καὶ τὰ θεοστυγῆ αὐτῶν
 συγγράμματά τε καὶ δόγματα. διὸ δὴ τοίνυν τὰς μὲν τῶν
 αἰρετικῶν τούτων καὶ πάντων ἀθυροστόμους γλώσσας καὶ
 τὰς τούτων ἀσεβεστάτους συγγραφὰς αὐτούς τε τοὺς αἰρετι-
 κούς τοὺς μέχρι τέλους ἐμμελνانتας τῇ οἰκείᾳ κακοδοξίᾳ
 25 καὶ πονηρίᾳ μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ψεύδους εἰκότως διαβόλου
 συναριθμοῦντες ἐροῦμεν· πορεύεσθε τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς
 ὑμῶν καὶ τῇ φλογί, ἧ ἔξεκαύσατε.

26 Jes. 50, 11.

6 τεσσάρων ἁγίων συνόδων B ἁγίων συνόδων δ' E. —
 7 μομφουεστίας AM μόμψου ἐστίας CEP μομφουεστίας V. —
 13 μάρην NV. — 17 μὲν om. AM et rec. nonnulli. — πρώτην
 om. N. — 19 τοῦ μακαρίου om. N. — 21 δὴ om. BV et rec.
 quidam. — 23 ἀσεβεστάτας AB. — 26 πορεύεσθαι AGMP.

14 ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου μαρίας σαρκ. P.

'Εφ' ὃν χρόνων καὶ θανατικὸν ἀνθρώπων γέγονεν ἐν 538 M. Κωνσταντινουπόλει εἰς ἐξάλειψιν καὶ τοιοῦτον, ὥστε μένειν ἀτάφους τοὺς ἀποθνήσκοντας ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς διὰ τὸ μὴ ἐξαρκεῖν τοὺς κραβάτους τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν οἰκῶν πρὸς τὸ ἐκφέρειν τοὺς τελευτῶντας. ὕθεν ποιήσας ὁ βασιλεὺς 5 κραβάτους χιλίους, καὶ μηδ' οὐτως ἐξαρκούντων, ἀμάξας προσέταξε πλείστας εὐτρεπισθῆναι καὶ ἄλογα, καὶ ἐπιστοιβάζοντες ἐν αὐτοῖς τοὺς νεκροὺς ἐξωδίαζον. ἐπιτεινομένης δὲ τῆς θνήσεως ἔρριπτον τοὺς πλείονας εἰς τὸν αἰγιαλόν, καὶ ἔμμενον ἄταφοι ἕως ἡμερῶν 5' διὰ τὸ μηδὲ τὰ πλοῖα ἐξαρκ- 10 κεῖν διαπερᾶν καὶ θάπτειν. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς οἰκοῖς καὶ τοῖς ἐμβόλοις καὶ ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἦν τόπος, ἐν ᾧ οὐ κατέκειντο νεκροὶ ἀπόζοντες. πολλοὶ δὲ καὶ ἀδιάθετοι τελευτῶντες, εἰς πρόσωπα ξένα τὰ ἑαυτῶν ἤρχοντο διὰ τὸ πάντας ἄρδην τελευτῶν τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν καὶ 15 οἰκείους. ἐκράτησεν οὖν ἡ θνήσις αὕτη μῆνας β', Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον. ἐγένοντο δὲ καὶ βρονταὶ μεγάλαι σφόδρα καὶ ἀστραπαὶ φοβεραὶ ἴαν, ὥστε καὶ ἀνθρώπους καθεύδοντας ἐκ τῶν ἀστραπῶν καυθῆναι. καὶ μέντοι καὶ σεισμοὺς

1—p. 642, 22 cf. Leo Gramm. p. 127, 17 sqq. — 1—17 cf. Mal. p. 482, 4. — 17—19 cf. Mal. p. 483, 22 Theoph. p. 226, 11. — 19—p. 642, 7 cf. Mal. p. 485, 8 Theoph. p. 227, 21.

1 ἀνθρώπων om. V post κωνσταντινουπόλει ins. D. — 4 κραβάτους CELP et recce. quidam κραβάττους A et recce. alii κραβάτους BGV κραββάττους D. — 5 τοὺς om. EG. — ποιήσας post κραβάτους ins. AB. — ὁ βασιλεὺς ιουστινιανὸς ER. — 6 κραβάτους CE κραβάττους AD R κραββάτους BGLPV. — 7 ἐπιστοιβάζοντες V ἐπιστιβάζοντες AER. — 8 ἐξωδίαζον AP. — 12 καὶ ἐν τοῖς ἐμβόλ. ADL. — 13 οὐκ ἀπέκειντο (οὐ κατ. G) ADG. — 15 τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν καὶ οἰκείους ABP τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς L τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς οἰκείους rell.

1. 2 γέγονεν εἰς ἐξάλειψιν ἐν κωνστ. τοιοῦτιν P. — 5 τοὺς τελευτῶντας om. P. — 7 εὐτρεπισθῆναι om. P. — 8 ἐν αὐτοῖς om. P. — 10 ἕως ἡμερῶν ἕξ ἄταφοι P. — 13 ἀνάρπαστοι καὶ ἀδιάθετοι P. — 16 Post οἰκείους P add.: καὶ τὸν θάνατον ἀλήλων ἢ τὴν ταφήν μὴ βλέπειν (cf. Mal. p. 482, 10). — 19 βλαβῆναι καὶ καυθῆναι P (βλαβῆναι Mal. Theoph.).

γέγονε μέγιστος καὶ παγκόσμιος ὥστε πᾶσαν τὴν οἰκουμένην
 σχεδὸν πτωθῆναι, καὶ τὴν θάλασσαν ἀναριχάναι μίλια β',
 καὶ ἀπολέσθαι πλοῖα ἐν τῇ τοῦ ὕδατος ἀναχαιτίζει διαπλέ-
 οντα πάμπολλα καὶ ἀναριθμητα. καὶ ἐν μὲν τῇ Ἀραβίᾳ
 539 M. 5 καὶ Παλαιστίνῃ καὶ Μεσοποταμίᾳ καὶ Ἀντιοχείᾳ κατεπτώ-
 θησαν πόλεις πολλαὶ καὶ κῶμαι, καὶ συνελήφθησαν ἀνθρώ-
 πων πλήθη καὶ ἀλόγων, ἐν δὲ Κωνσταντινουπόλει ἐκκλη-
 σίαι καὶ οἶκοι πολλοὶ πεπτώκασιν καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ
 10 θρώπων πλήθος ἄπειρον, καὶ ἐπεκράτησεν ὁ σεισμὸς ἡμέρας
 καὶ νύκτας μ'. καὶ πῦρ ἐφάνη ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς εἶδος
 λόγχης ἀπὸ ἄρκτου ἐπὶ δυσμὰς ἔλκων. καὶ γέγονε σεισμὸς
 πάλιν, ὥστε παθεῖν τὰ δύο τελεχὲ Κωνσταντινουπόλεως τὸ
 ἀνατολικὸν καὶ τὸ δυτικόν, καὶ πολλαὶ ἐκκλησίαι καὶ οἶκοι
 15 ἕως ἐδάφους κατέπεσαν, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ προἴστεια καὶ τὸ
 Ῥήγιον ἠδαφίσθησαν, καὶ πολλοὶ ἀπώλοντο, καὶ διεφθάρησαν
 οἱ τόποι ὡς μηδὲ γνωρίζεσθαι αὐτοὺς εὐχερῶς. καὶ ἐπε-
 κράτησεν ἡ γῆ σειομένη διηνεκῶς ἡμέρας καὶ νύκτας ι'.
 διὸ καὶ λυπούμενος ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ γενέθλια καὶ τὰ θεο-
 20 φάνια χωρὶς τοῦ στέμματος προῆλθε καὶ τὰ ἐξ ἔθους ἀρι-
 στόδειπνα τῆς δωδεκαήμερου οὐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ πάντα
 πτωχοῖς διένειμεν. ἔτι μὴν αὐθις ἐπεγένετο θανατικὸν ἐκ

7—11 cf. Mal. p. 486, 23 Theoph. p. 229, 5. — 11—12 cf.
 Mal. p. 488, 15 Theoph. p. 230, 33. — 12—22 cf. Mal. p. 488, 20
 Theoph. p. 231, 14. — 22—p. 643, 3 cf. Mal. p. 489, 15 Theoph.
 p. 232, 13.

2 πτοηθῆναι AR. — 12 ἔλκων CDGV. — 13 τὸ ἀνατολικὸν
 ABDGP τὸ ἀνατολ. μέρος CELRV. — 15 κατέπεσαν AEGPR
 κατέπεσον BCLV et D corr. ex κατέπεσαν incert. q. m. — καὶ
 ante τὰ om. CV et recc. quidam τὰ om. L. — 16 Ῥίγιον ADG
 Ῥήγιον BL Ῥίγιον V Ῥίγιον P. — ἠφανίσθησαν ELR. — 17 οἱ
 τόποι ABP οἱ om. rell. — 19 τὰ ante θεοφ. om. BP. — θεο-
 φάνια APR.

1 μέγιστός τε πᾶν καὶ παγκόσμ. P. — 10 ἀπεκράτησεν P.
 — 11 νύκτας μ' πᾶσαν τὴν γῆν καταστρέφων P. — 22 ἔτι μὴν
 αὐθις γενόμενος (sic corr. ex γενόμενον, m. 1 ut vid.) ἀνθρώπων

νοσήματος τοῦ λεγομένου βουβῶνος μῆνας δ' οὐχ ἦττον διέφθειρε τοῦ προτέρου θανατικοῦ πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ τὰ πόρρω ταύτης.

Ἐν δὲ Ἀντιοχείᾳ γενομένου πάλιν σεισμοῦ μεγάλου ἐπὶ ὄραν μίαν, ἠκούσθη βρυγμὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φοβερώτατος, 5 καὶ ἀπέθανον ἐν τῇ συμπτώσει χιλιάδες ε'. λιτανευόντων οὖν πάντων καὶ τρεμόντων, ἐφάνη ἐν δράματι ἀνθρώπων τινὶ ὥστε εἰπεῖν τοῖς ἐν τῇ πόλει, ἵνα ἐπιγράψωσιν εἰς τὰ ὑπέρθυρα αὐτῶν· Χριστὸς μεθ' ἡμῶν, στήτε. καὶ τούτου γενομένου παραντίκα ἔπαυσεν ἡ ὄργη τοῦ θεοῦ. καὶ ἀστήρ 10 540 M. ἐφάνη μέγας εἰς τὸ δυτικὸν μέρος κομήτης ἐπὶ τὰ ἄνω πέμπων τὰς ἀκτῖνας, ὃν ἔλεγον Λαμπαδίαν. καὶ διαμείνας ἐπὶ ἡμέρας καὶ νύκτας κ' φαίνων οὕτως, ἐγένοντο κοσμικαὶ δημοκραταὶ καὶ φόνοι πολλοί. καὶ μετὰ χρόνον τινὰ γέγονεν ἀστέρων δρόμος ἀφ' ἐσπέρας ἕως πρωῆ, ὥστε πάντας ὑπερ- 15 εκπλήττεσθαι καὶ λέγειν ὅτι πίπτουσιν οἱ ἀστέρες. καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ὁ ἥλιος χωρὶς ἀκτίνων ἐφαίνετο ὥσπερ ἡ σελήνη. πόλεμοι δὲ καὶ νόσοι καὶ θάνατοι τοῖς ἀνθρώποις οὐκ ἐπέλειπον.

Ἦλθε δὲ καὶ ἐκ τὴν δύσιν ἀνθρώπος κομοδρόμος ἐν 20

4—10 cf. Mal. p. 442, 18 Theoph. p. 177, 22. — 10—14 cf. Mal. p. 454, 5 Theoph. p. 181, 14. — 14—16 cf. Mal. p. 477, 10 Theoph. p. 186, 3. — 16—19 cf. Theoph. p. 202, 10. — 20—p. 644, 12 cf. Mal. p. 453, 15 Theoph. p. 224, 15 Leo Gr. p. 130, 1.

1 βουβῶνος BL βουβόνος A. — 5 A verbo φοβερώτατος deficit A quattuor foliis intercisit. — 11 κομήτης DGPRV. — 13 δημοκραταί (-εῖαι CP) BCP. — 17 ἀκτίνως C ἀκτίνος P. — ἐφαίνεν V ἐφῆγγεν B. — 19 οὐκ ἐπέλειπον BL οὐδ' ὅλας ἔλιπον V οὐ διακατέλιπον R. — 20 ἐκ τὴν δύσιν DEGP ἐκ τῆς δόσεως BCMR ἀπὸ τῆς δόσεως V. — κομοδρόμος GNP.

ἐκ βουβῶνων θανατικὸν μῆνας δ' οὐχ ἦττον P. — 3 ταύτης εἰς ἐξάλειψιν P. — 10 παρευθὲ P. — 13 φαινόμενος P. — ἐγένοντο P. — 14 πλείστοι P. — 15 δρόμος πολλὸς ἀφ' P Mal. Theoph. — 17 ἐφαίνετο] ἐστόγναζεν P Theoph. — 17—19 ὥσπερ ἡ σελήνη τὸν ἐνιαυτὸν ὅλον ἐκείνον, ἐν ᾧ οὐτε πόλεμος οὐτε νόσος καὶ θάνατος ἐπιφερόμενος τοῖς ἀνθρώποις ἐπέλειπεν P Theoph.

Κωνσταντινουπόλει ἔχων κύνα ξανθὸν καὶ τυφλόν, ὅστις κε-
 λευόμενος παρὰ τοῦ κομοδρόμου ἐπολεῖ θαύματα παράδοξα.
 παρεστῶτος γὰρ ὄχλου παμπόλλου, καὶ τοῦ κομοδρόμου λαμ-
 βάνοντος δακτυλῖδια χρυσᾶ τε καὶ ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ καὶ
 5 σιδηρᾶ, καὶ πάντα μίσγων καὶ περισκέπων χρώματι καὶ τῷ
 κνὴ ἐπιτρέπων, ἐλάμβανε διὰ τοῦ στόματος καὶ ἐδίδου ἐκά-
 στῳ τὸ ἴδιον. ὡσαύτως καὶ νομίσματα παρεῖχε κατ' ὄνομα.
 καὶ πρὸς τούτοις ἐπερωτώμενος ἐπεδείκνυε τὰς ἐν γαστρὶ
 10 ἐχούσας νομίμους καὶ τὰς παρανόμους, τοὺς μοιχοὺς καὶ τὰς
 541 M. καὶ ἀνελεήμονας, μετὰ ἀληθείας πάντα κατεμήνυεν. ὅθεν
 ἔλεγον ὅτι πνεῦμα Πύθωνος ἔχει.

Γέγονε δὲ καὶ διαστροφή περὶ τοῦ πάσχα, καὶ ὁ μὲν
 πλεῖστος λαὸς ἐποίησε τὴν ἀπόκρεων πρὸ τοῦ βασιλέως. ὁ
 15 δὲ βασιλεὺς προσέταξεν ἑτέραν ἑβδομάδα παραθῆναι κρέα,
 καὶ πάντες οἱ κρεοπῶλαι σφάξαντες, οὐδεὶς ἠγόραζεν· οὐδὲ
 γὰρ ἦσθιον. τὸ δὲ πάσχα γέγονεν, ὡς ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν,
 καὶ εὐρέθη νηστεύων ὁ λαὸς ἑβδομάδα περισσοτέραν.

13—18 cf. Mal. 482, 19 Theoph. p. 225, 5.

2 κομοδρόμου CGNP *item* v. 3. — 4 δακτύλια NP. — 4. 5 καὶ
 σιδηρᾶ καὶ χαλκᾶ RV. — 5 σμίγων CER μινύων V. — 6 ἐκά-
 στου CM. — 10 τοὺς ἀδιακρίτους καὶ ἀνελεήμονας om. CM. —
 καὶ τοὺς ἀδιακρίτους B. — 11 ὅθεν καὶ ἔλεγον RV. — 12 πύ-
 θωνος CP πείθωνος M. — 14 ἀπόκρεων BER ἀπόκρεων NPV
 ἀπόκρεαν L ἀποκρέαν C ἀπ' G. — 15 βασιλεὺς om. N. — ἐκέ-
 λευσε RV. — παραθῆναι BP Mal. Theoph. παραθῆναι CEGLN
 παραθεῖναι RV. — 16 κρεοπῶλοι G et D *sed* -οι lit. ex -αι. κρεω-
 πῶλοι recc. nonnulli et B *item* lit. corr. ex -αι. — 17 ἦσθιεν L
 ἦσθιέ τις R. — 18 ἠύρεθη EP.

3 παμπόλλου om. P Mal. Theoph. Leo. — 3. 4 λαμβ. ἐκ πολλῶν
 δακτύλια P. — 7 νομίσματα διαφόρων βασιλέων μινύμενα παρ.
 P Mal. Theoph. Leo. — 8 καὶ πρὸς τούτοις παρεστῶτος λαοῦ ἀν-
 δρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐπερωτ. P Mal. Theoph. Leo. — 9. 10 καὶ
 τοὺς μοιχοὺς — καὶ τοὺς εὐπροαιρ. — καὶ τοὺς ἀδιακρ. P. —
 16 οὐδέ] οὐ P.

Και διεβλήθησαν τότε τινές ὡς ἀρρενοφθόροι. ὁ δὲ βασιλεὺς διάταξιν ἐξεφώνησεν ἔχουσαν οὕτως· πάντας τοὺς εὐρισκομένους τοὺς μὲν καυλοτομειῖσθαι, τῶν δὲ καλάμους ὀξεῖς ἐμβάλλεσθαι εἰς τοὺς πόρους τῶν αἰδολῶν αὐτῶν, καὶ οὕτω κατὰ τὴν ἀγορὰν γυμνοὺς θριαμβεύεσθαι. διὸ καὶ 5 πολλοὶ τῶν μεγιστάνων εὐρέθησαν, τῶν δὲ ἀρχιερέων οὐκ ὀλλοί, καὶ οὕτω περιαιγόμενοι οἰκτρῶς ἐτελεύτησαν. καὶ γενομένου φόβου μεγάλου οἱ λοιποὶ ἐσωφρονίσθησαν. καὶ μάλᾳ εἰκότως· ὀλολυζέτω, γὰρ φησιν, πίτυς ὅτι πέπτωκε κέδρος, τοῦτ' ἔστι τῶν ἰσχυρῶν καὶ μεγάλων πιπτόντων τὰ 10 ἀσθενέστερα παιδεύεσθωσαν. οὕτω γε μὴν καὶ ὁ σοφὸς λέγει· τῶν ἀσεβῶν πιπτόντων δίκαιοι κατάφοβοι γίνονται. καὶ· λοιμοῦ μαστιγούμενου ἄφρων πανουργότερος γίνεται.

Ἡ τοίνυν μυσαρωτάτη καὶ λυσσώδης αὕτη καὶ παρὰ φύσιν ἁμαρτία πρῶην ὑπὸ Σοδόμων διαπραττομένη καὶ 15 542 M. ὅσπερ τις φωνὴ ἀνερχομένη καὶ βοῶσα τὸ μέγεθος τῆς ἀσεβείας εἰς τὰ ὄτα κυρίου Σαβαώθ, ἔφασκεν ὁ πολλὰ πρῶτον

1—8 cf. Mal. p. 436, 3 Theoph. p. 177, 11 Leo Gr. p. 128, 17.
— 9 Zach. 11, 2. — 12 Prov. 29, 16. — 13 Prov. 19, 25.

1 καὶ διεβλήθ. (δὲ add. E) τότε τινές (τινες τότε C) CENR τότε (δὲ add. G) διεβλήθησαν τινες BGV διεβλήθησαν δὲ τινες (om. τότε) L. — 2 τοὺς τοιοῦτους εὐρισκομένους L τοὺς εὐρ. ἀρρενοφθόρους B τοὺς εὐρ. εἰς τὴν τοιαύτην βδελυρὰν καὶ παρὰ φύσιν ἔσχαρὰν πράξιν G. — 5 τὴν ἀγορὰν — p. 647, 22 ἐτέχθη om. G. — 6 γυμνοῦσθαι καὶ θριαμβεύεσθαι V et rec. nonnulli γυμνοῦσθαι καὶ om. rec. rell. — 9 φησιν om. NR. — 13 μαστιγούμενου CV μαστιγούμενου N μαστιζόμενου Suid. v. ὀλολυζέτω πίτυς. — 17 πρότερον N.

1—9 sic in P: τινές δὲ διαβληθέντες ὡς ἀρρενοφθ. διάταξιν ἐξεφώνησε τοὺς εὐρισκομένους οὕτω τοὺς μὲν καυλοτομ. τοὺς δὲ καλ. ὀξ. εἰς τοὺς πόρους ἐμβάλλεσθαι τῶν αἰδολῶν αὐτῶν καὶ οὕτω κ. τ. ἀγ. θριαμβ. διὸ πολλοὶ καὶ τῶν ἐνδόξων καὶ μεγιστ. εὐρεθέντες καὶ τῶν ἀρχ. καὶ οὕτω τιμαρτηθέντες περιαιγόμενοι δεινῶς ἐτέλ. καὶ γεόμενος φόβος μέγας ἐσωφρόνησε τοὺς λοιπούς· καὶ μ. εἰκ. — 13 P add.: πανουργος δὲ ἰδῶν πονηρὸν τιμαρτούμενον κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται (Prov. 22, 3).

μακροθυμήσας και ὕστερον διὰ τὸ ἀμετανόητον αὐτῶν και ἀνεπίστροφον τῆς ἀδιακρίτου και ἀκολάστου γνώμης ἐπάξια μάλα δικαίως τὴν τιμωρίαν· κραυγὴ Σοδόμων και Γόμορρας πεπλήθυνται πρὸς με, και αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλα σφόδρα.
 5 και ἐπάγει λέγουσα ἡ γραφή· και ἔβρεξε κύριος πῦρ, και θεῖον παρὰ κυρίου ἐπὶ Σόδομα και Γόμορρα, και κατέστρεψε τὰς πόλεις ταύτας και πᾶσαν τὴν περίοικον και πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσιν. εἰ δὲ τις τῶν μὴ τὴν γῆν ἐκείνην ἐωρακότων ἀπιστοῖη μὴ οὕτως ἔχειν, ἀκουέτω τῆς
 10 θείας γραφῆς διηγουμένης και λεγούσης· αὕτη δίκαιον ἐξαπολλυμένων ἀσεβῶν ἐρρύσατο φνύγοντα καταβάσιον πῦρ Πενταπόλεως· ἧς ἔτι μαρτύριον τῆς πονηρίας καπνίζομένη
 548 M. καθέστηκε χέρσος και ἀτελέσιν ὥραις καρποφοροῦντα φυτὰ. ὡσαύτως γε και Ἰουδα Ἰακώβου φάσκοντος· ὡς Σόδομα και
 15 Γόμορρα και αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι και ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

Λέγει δὲ και ὁ θεῖος Χρυσόστομος· ἀπιστεῖ τις τῇ γενένη; τὰ Σόδομα διαλογιζέσθω, τὰ Γόμορρα ἐννοεῖτω, τὴν
 20 γεγεννημένην τιμωρίαν και ἔτι μένουσαν και τοῦ διαιωνίζειν τὴν κόλασιν ἐναργῆς τεκμήριον παριστῶσαν. και γὰρ οὐ μόνον ἡ γῆ, ἀλλὰ και αὐτὸς ὁ ἀῆρ και τὰ ὕδατα μετέσχε

3 Gen. 18, 20. — 5 Gen. 19, 24; 25. — 9—17 cf. Anastas. Sin. Quaest. 8 Migne Tom. 89, 393 A. — 10 Sap. 10, 6; 7. — 14 Ep. Jud. 7. — 18—p. 647, 10 Chrysost. Hom. in I. Thess. 8, cp. 3 Migne Tom. 62, 442 fin. ordine inverso.

3 μάλα δικαίως BP Suid. v. κραυγὴ Σοδόμων. μάλα και δικαίως CDERV και μάλα δικαίως M. — 5. 6 πῦρ παρὰ κυρίου και θεῖον V και θεῖον om. R. — 8 ἐν αὐταῖς ταῖς πόλεσιν N. — μὴ τὴν γῆν ἐκείνην BP τὴν γῆν ἐκείνην μὴ CERV et m. 2 D μὴ om. N. — 18 ἀπιστῆ C εἰ ἀπιστεῖ RV Chrys.

8 Post πόλεσιν alia add. P seorsim edenda. — 10 διηγουμένης περὶ τῆς σοφίας και λεγούσης P. — 17 P add.: και οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα τετήρηται (Ep. Jud. 13. cf. Anast. Sin. l. l.).

τῆς συμφορᾶς. καὶ καθάπερ σώματος ἐμπρησθέντος τὸ μὲν σχῆμα μένει καὶ ὁ τύπος ἐν τῇ τοῦ πυρὸς ὕψει καὶ ὁ ὄγκος καὶ ἡ ἀναλογία, ἡ δὲ δύναμις οὐκέτι, οὕτω δὴ κάκεισε γῆν ἔστιν ἰδεῖν, ἀλλ' οὐδὲν ἔχουσιν γῆς, ἀλλὰ πάντα τέφρα, πάντα σποδός· δένδρα καὶ καρπούς, ἀλλ' οὐδὲν δένδρων 5 οὐδὲ καρπῶν· ἄερα καὶ ὕδωρ, ἀλλ' οὐδὲν ὕδατος οὐδὲ ἀέρος, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα τετέφρωνται. τοιγαροῦν οὐδὲν ἕτερον ἢ κάμινός ἐστιν ὁ ἀήρ, κάμιнос τὸ ὕδωρ, πάντα ἄκαρπα, πάντα ἄγωνα, πάντα πρὸς τιμωρίαν τῆς προλαβούσης ὀργῆς καὶ εἰκόνες τῆς μελλούσης κολάσεως. ἐννόησον τοίνυν ἡλίκον 10 ἔστι τὸ ἀμάρτημα ὡς βιάσασθαι πρὸ καιροῦ τὴν γέννηαν φανῆναι. καὶ γὰρ παράδοξος ἦν ὁ ὑετός ἐκαῖνος, ἐπειδὴ καὶ παρὰ φύσιν καὶ παράνομος ἡ μῆξις, καὶ κατέκλυσε τὴν γῆν, ἐπειδὴ καὶ τὰς ἐκείνων ψυχὰς ἡ χαλεπὴ καὶ ἐπάρατος ἐπιθυμία. ἀλλ' ὦ τῆς παραπληξίας τῶν τοῦτο κατεργαζο- 15 μένων. καὶ γὰρ ἀλόγων ἀνοητότεροι καὶ κινῶν ἀναιδέστεροι. οὐδαμοῦ γὰρ τοιαύτη μῆξις παρ' ἐκείνοις, ἀλλ' ἐπιγινώσκει τοὺς ἰδίους ὄρους ἢ φύσις. τούτους καὶ ἀνδροφόνων χείρους εἶναι λέγω, καὶ ὅπερ ἂν εἴποις ἀμάρτημα, οὐδὲν ἴσον ἔρεῖς τῆς παρανομίας ταύτης. ὁ μὲν γὰρ ἀνδροφόνος τὴν 20 544 M. ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἐχώρισεν, οὗτος δὲ τὴν ψυχὴν μετὰ τοῦ σώματος ἀπώλεσεν. πόθεν οὖν ἐτέχθη τὸ μέγα τοῦτο

10—15 Chrysost. Hom. in Rom. 4 cp. 8. Migne Tom. 60, 420 med. — 15—18 *ibid.* paullo post. — 18—22 *ib.* cp. 2 fin. Migne 419 med. ordine inverso. — 22—p. 648, 5 *ib.* cp. 3 fin. Migne 420 med.

6 ὕδατος καὶ ἀέρος RV. — 7 ἐπειδὴ καὶ ταῦτα BD (ἐπειδὴ γὰρ καὶ ταῦτα P καὶ γὰρ καὶ ταῦτα Chr.) ἐπειδὴ ταῦτα CMBV ἐπειδὴ πάντα V ἐπεὶ ταῦτα E. — 7. 8 ἕτερόν ἐστιν ὁ ἀήρ ἢ κάμιнос N ἕτερόν ἐστιν ἢ κάμιнос ὁ ἀήρ V. — 13 κατέκλυσε BCNR. — 16 καὶ γὰρ ἀλόγων BPR καὶ γὰρ καὶ ἀλ. rell. — 19 εἴπησ BP. — ἴσον BCDRV.

5 πάντα σποδός om. P Chr. — 16 Post κατεργαζομένων αἷα quaedam add. P. — 18 τούτους ἐγὼ καὶ P Chr.

κακόν; ἀπὸ τροφῆς καὶ σπατάλης καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ φοβεῖσθαι τὸν θεὸν καὶ τὴν μέλλουσαν κρῖσιν. ὅταν γὰρ ἐκβάλλωσι τινες τὸν τοιοῦτον φόβον ἐκ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐγκαταλιμπάνονται εἰς τέλος καὶ οὕτως ἔρχονται εἰς ἐπιθυμίας ἀνοήτους καὶ βλαβεράς καὶ εἰς πάθη ἀτιμίας. ὡςπερ γὰρ πολλοὶ πολλάκις τὴν τῶν σιτιῶν ἐπιθυμίαν ἀφέντες γῆν σιτοῦνται καὶ λίθους μικράς, καὶ ἕτεροι δὲ ὑπὸ δίψους κατεχόμενοι σφοδροῦ καὶ βορβόρου πολλάκις ἐπιθυμοῦσιν, οὕτω κάκεινοι καταλειφθέντες διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας πρὸς τὸν ἄθεσμον τοῦτον ἐξεκαύθησαν ἔρωτα. εἰ δὲ οὐκ αἰσθάνονται, ἀλλ' ἠδονται, μὴ θαυμάσης. καὶ γὰρ οἱ μαινόμενοι καὶ φρενίτιδι κατεχόμενοι νόσῳ τὰ πολλὰ ἑαυτοὺς ἀδικοῦντες καὶ ἔλεινὰ πράσσοντες, ἐφ' οἷς αὐτοὺς ἕτεροι δακρύουσιν, γελῶσι καὶ τοῖς γινομένοις αὐτοῖς ἐντροφῶσιν. πόσαι λοιπὸν γέενναι τοῖς τοιούτοις ἀρκέσωσιν, καὶ πόσα κολαστήρια; εἰ δὲ καταγελαῖς γέεννης ἀκούων καὶ ἀπιστεῖς ἐκεῖνω τῷ πυρὶ, ἀναμνήσθητι πάλιν τὸν ἐν Σοδόμοις θεῖον ἐμπρησμόν καὶ τὴν φοβεράν ἐκεῖνην φλόγωσιν. εἰ οὖν τοιαῦτα πράττων καὶ σὺ δίκην οὐ δίδως, μὴ θαυμάσης. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ὡς μὴ τὴν γέενναν εἰδότες ἐκολάσθησαν παρὰ πόδας, σὺ δὲ

5—10 Chrys. *ib.* cp. 1 *fin.* Migne 417 *fin.* — 10—14 *ib.* cp. 2 Migne 418 *fin.* — 14—18 *ib.* cp. 3 Migne 420 *post. init.* — 18—p. 649, 7 Chrysostomi verba in Hom. in I. Thess. 8 cp. 3 Migne 443 *fin.* 444 *init.* in breviorē formam redacta et mutata.

2 ἐκβάλλωσι BCD et rec. quidam ἐκβάλουσι G et rec. alii. — 7 μικροῦς BMRV Chr. — 8. 9 οὕτω δὴ κάκεινοι codd. *praeter* BP Chr. — 9 καταληφθέντες CD. — 10 τοῦτον C τούτων EP. — ἐξεκαύθησαν B κατεκάμφθησαν R. — 13 ἐφ' οἷς αὐτοῖς RV. — 14 γενομένοις BR λεγομένοις P. — 15 ἀρκέσωσιν DEGPBR ἀρκέσουσιν BCMV Chr. — καὶ πόσα BP καὶ om. tell. — 16 ἀπιστῆς CGM. — 17 ἐμπρησμόν CGM ἐμπυρισμόν EP.

1 καὶ σπατάλης καὶ ἐγκαταλείψεως θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ φοβ. αὐτὸν καὶ P (cf. Chrys. *l. l.* cp. 1 Migne 418 *init.*). — 10 ἔρωτα καὶ πρὸς τὴν μαρὰν δρεξιν μαρίαν τε καὶ λύσαν P. — 12 τὰ om. P Chr. — 15 γέενναι τοῦς τοιούτους P.

ὅσα ἂν ἀμάρτης, κἄν μηδεμίαν δίκην δῶς ἐνταῦθα, ἐκεῖ
πάντα χαλεπωτέρως ἀποτίσῃ καὶ κολασθῆσῃ. διὰ τί; ὅτι
πλειόνος ἀπηλαύσαμεν χάριτος. ὅταν δὲ καὶ πλείονα καὶ
μείζονα πταίωμεν ἐκείνων, ποίας συγγνώμης τύχωμεν ἐκ
προγόνων τὰ σωτηριώδη παραλαβόντες διδάγματα, ἅπερ 5
ἐκεῖνοι παντελῶς οὔτε ἤκουσαν οὔτε ἔμαθον, ὥστε διὰ τοῦτο
μειζόνως κολασθῆσόμεθα, κἄν τε μικρὰν δίκην ἐνταῦθα
δῶμεν, κἄν τε μὴ δῶμεν. οὐκοῦν μηδεὶς ὁρῶν πονηροῦς
εὐπραγοῦντας θορυβεῖσθω. οὐ γάρ ἐστιν ἐνταῦθα ἡ ἀντα-
πόδοσις οὔτε τῆς ἀρετῆς οὔτε τῆς πονηρίας. εἰ δὲ που 10
καὶ γίνεται τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πονηρίας, ἀλλ' οὐχὶ κατ'
ἀξίαν, ἀλλ' ἀπλῶς ὡσανεὶ γεῦμα τῆς κρίσεως, ἵνα οἱ τῆ 545 M.
ἀναστάσει διαπιστοῦντες τοῖς γούν ἐνταῦθα σωφρονίζονται.
ὅταν οὖν εὐπραγῇ ὁ πονηρός, ἐπὶ κακῷ τῆς ἑαυτοῦ κεφα-
λῆς· ἵνα γὰρ ὧν ἔπραξεν ἴσως ἀγαθῶν τὴν ἀντίδοσιν ἐν- 15
ταῦθα λαβὼν ἐκεῖ λοιπὸν τέλειον κολάζηται. ὅταν δὲ πάσῃ
ὁ ἀγαθός, μακάριος ὄντως ἐστίν· ἵνα γὰρ ἀποθήμενος πάντα
καὶ τὰ μικρὰ ἀμαρτήματα εὐδόκιμος καὶ καθαρὸς ἀπλῆ καὶ
ἀνεύθυνος. ἐκεῖ γάρ εἰσιν οἱ τέλειοι στέφανοι τῶν ἀγαθῶν
καὶ ἐκεῖ αἱ σφοδροτέρα καὶ ἀπέραντοι κολάσεις τῶν πονη- 20
ρῶν. καὶ ὡσπερ ὁ σηπεδόνα ἔχων, κἄν μὴ τέμνηται, ἀρρω-
στεῖ καὶ τότε μᾶλλον ἐστὶν ἐν κακοῖς, ὅταν μὴ τέμνηται,
οὕτω καὶ ὁ ἀμαρτάνων, κἄν μὴ κολάζηται, πάντων ἐστὶν
ἀθλιώτερος. καὶ καθάπερ οἱ σπλήνα καὶ ὕδρον ἔχοντες,
ὅταν ἀπολαύσωσι τραπέζης δαψιλοῦς καὶ ψυχροποσίας καὶ 25

1 κἄν] καὶ CERV. — δίδως CNV et recc. nonnulli. —
3 ἀπελαύσαμεν V Chr. ἀπολαύσαμεν M. — 4 πταίωμεν CGMP.
— 11 καὶ γίνεται BP γίνεται καὶ rell. — 12 οἱ BGNP μὴ CRV
μὲ E. — 15 ἴσως post ἔπραξεν om., post λαβὼν v. 16 ins. RV
utroque loco exhibet E. — 16 λοιπὸν om. E et recc. quidam. —
τέλειον BP πλείον E πλέον rell. — κολάζεται CN. — πάσχει
CGM. — 18 ἀπλῆ CNR ἀπῆι P. — 21 καὶ ὡσπερ ὁ B ὡσπερ
οὖν ὁ P ὡσπερ καὶ ὁ rell. — 22 τέμνηται C τέμνη V.

πολυτελῶν ἐδεσμάτων καὶ καρυκευμάτων, τότε μάλιστα πάν-
 των εἰσὶν ἐλεινότεροι τῇ τρυφῇ τὸ νόσημα προσαύξοντες,
 ἂν δὲ ἀγγωνται λιμῶ καὶ δίψει κατὰ τοὺς ἰατρικοὺς νόμους,
 ἐλπίδα τινὰ σωτηρίας ἔχουσιν, οὕτω καὶ οἱ ζῶντες ἐν πονη-
 5 ρίᾳ, εἰ μὲν κολάζονται, χρηστὰς ἔχουσι τὰς ἐλπίδας, εἰ δὲ
 μετὰ τῆς πονηρίας ἀπολαύουσι τρυφῆς καὶ ἀδείας, τῶν ἐν
 ὑδέρῳ γαστριζομένων ἐλεινότεροι σφόδρα ἂν εἴεν, καὶ το-
 σοῦτω πλέον, ὅσῳ ψυχὴ σώματός ἐστι βελτιώτερον. εἰ τοί-
 νυν ἐκεῖνοι μῆτε νόμον ἔχοντες τὸν κωλύοντα αὐτοὺς τῆς
 10 ἀθεμίτου πράξεως μῆτε προφήτας εἰδότες οὐδεμιᾶς ἔτυχον
 συγγνώμης, ἀλλὰ πυρὸς καὶ θείου παρανάλωμα γεγόνασιν,
 πόσης μᾶλλον ἡμεῖς ἐσμεν ἄξιοι τιμωρίας καὶ χαλεπωτέρας
 ὑπεύθυνοι καταδίκης, οἱ νόμον καὶ προφήτας καὶ εὐαγγε-
 λιστὰς καὶ διδασκάλους ἀναγινώσκοντες καὶ χεῖρονα ποιοῦν-
 15 τες; τίνος δὲ ἔνεκεν τοιαῦτα δρώντων ἡμῶν οὐκ ἐπάγει καὶ
 ἡμῖν ὁ θεὸς τοιαύτην πανωλεθρίαν; ἐπειδὴ ἄλλη κόλασις
 ἀργαλεωτέρα καὶ ἀτελεύτητος καὶ ἕτερον πῦρ ἄσβεστον ἡμᾶς
 ἐκδέχεται δεινότερον καὶ σφοδρότερον. ὁ σκώληξ, γὰρ φησιν,
 αὐτῶν οὐ τελευτήσκει καὶ τὸ πῦρ οὐ σβεσθήσεται. διὰ δὲ
 20 τοῦτο καὶ ὁ παλαιὸς καὶ θεῖος νόμος ἀναστέλλων τὴν ἐξά-
 γιστον αἰσχρουργίαν ταύτην καὶ ὀλέθριον ἔφασκεν· οὐ κοι-
 546 Μ. μηθήσῃ μετὰ ἄρσενος κολίτην γυναικίαν, βδελύγμα γὰρ ἐστίν.
 καὶ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ ἄρσενος κολίτην γυναικίαν θανάτῳ
 θανατούσθωσαν ἀμφοτέρω. ἐπικατάρατος γὰρ ὁ τοιοῦτος.
 25 λίθοις λιθοβολήσατε αὐτούς.

8—19 cf. Anastas. Sin. Quaest. 8 Migne 89, 393 B. —
 18 Jes. 66, 24. — 21 Levit. 18, 22. — 23 Levit. 20, 13; 27.

3 ἀγγωνται CGMP ἀγωνται R. — δίψει EPRV δίψη BC
 GN. — 5 ἔχουσι CDG. — 6 ἀδείας P ἀηδίας (ἀειδ. M) MR. —
 8 πλεῖον ERV. — ὅσον ER. — 16 πανωλεθρίαν CGNV. —
 17 ἀργαλαιωτέρα P ἀργαλαιότερα CGNR. — 18. 19 γὰρ αὐτῶν
 φησιν R φησιν om. CD.

16 ἐπειδὴ γὰρ P. — 18 δεινότερόν τε καὶ P. — 25 λίθοις
 om. P. — λιθοβολήσεται P. — Post αὐτούς alia eiusdem argu-
 menti ins. P.

Ταύτην τοίνυν τὴν ἀκόλαστον καὶ ἀκάθαρτον γνώμην καὶ πρᾶξιν τῶν αὐθαιρέτως πασχόντων θριαμβεύων εὖ μάλα καὶ στηλιτεύων ὁ μέγας Κύριλλος οὕτω φάσκει· ἀκολασίας γὰρ ἔνεκεν οἱ τάλανες τοῦτο δρῶσι τὰ τῶν γυναικῶν πάσχειν ἄνδρες ὄντες βουλόμενοι. οὐδενὸς γὰρ χρησίμου χάριν τὴν φύσιν μετατιθέντες ἢ ἀσελγείας ἔνεκεν τὴν θεόπλαστον καὶ ἀνδροπρεπῆ μορφήν διαφθείρουσιν ἐκουσίως πολλάκις, ἢ ὑπ' ἄλλων ὑπομένειν ἀναγκαζόμενοι τοῦτο ὡς λοιμοὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ γένους πολέμοι καὶ σπῖλοι πολιτείας καὶ ζωῆς ἐφύβριστοι γίνονται. δίκην μαινάδων πορνευθέντες ἀμέτρως ἐν τοῖς αἰσχίστοις ὀρχοῦνται πάθεσι μιᾶς πολιτείας καὶ πεφθαρμένη τὴν ἀθλίαν ζωὴν συγκεράσαντες, ἀμφίβρολα καὶ μεμισημένα πρόσωπα περιφέροντες καὶ γράμμα νενοθυμένον. ἱερῶν περιβόλων μακρὰν ἀποιχέσθωσαν καὶ ἀγίων συνόδων ὡς ἐβδελυγμένον ἄγος καὶ θεοστνγές ἐλαννέσθωσαν. ἐπειδὴ γὰρ αἰσχίστη καὶ κακίστη γνώμη τὸ καλὸν καὶ θεῖον ἔργον εἰς τὸ κακὸν καὶ διαβεβλημένον δόγμα παραλλάξαντες καὶ μεταποιήσαντες καὶ τὴν πνευματικὴν εὐνουχίαν ἀπηγορευμένην πράξει λειτουργεῖν ἀναγκάσαντες οὐ μόνον ἄξιοι νομικῆς ψήφου λαμβάνειν τιμωρίαν, ἀλλὰ καὶ ἐξ εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἀποφάσεως εἰς τὸ λεγόμενον ἐξώτερον σκότος ἄρδην ἀπελεύνεσθαι· περὶ γὰρ τῶν τοιούτων ἔφη Μωϋσῆς· θλαδίας καὶ ἀπόκοπος οὐκ εἰσελεύσεται εἰς ἐκκλησίαν κυρίου. ἔστι γοῦν ἰδεῖν πεπληρωμένας οἰκίας τῶν μεγιστάνων τοι-

23 Deuterōn. 23, 1.

7 ὑπ' ἄλλων B P Suid. v. σπάδων. ὑπὸ ἄλλων rell. — 9 σπῖλοι CEGN σπῖλοις P. — 13 περιφέρουσι RV. — 14 καὶ ἀγίων — 15 ἐλαννέσθωσαν om. B Suid. — 17 καὶ ἀπε διαβεβλημένον om. MV. — 16 ἔργον καὶ δόγμα N. — 20 ἐξ ἀγγελικῆς B Suid. εὐαγγελικῆς (om. ἐξ) GPR. — 23 εἰς οἶκον κυρίου BNR Suid.

1 τὴν τοίνυν ἀκόλ. P. — γνώμην τε καὶ P. — 2 πασχόντων καὶ φθειρομένων P. — 7 παραφθείρουσι P. — 17 διαβδελυγμένον P. — 19 λειτουργεῖαν P. — 24 τῶν μεγιστάνων οἰκίας P.

ούτων τερατομόρφων προσώπων, χρυσοῦς μηνίσκους ἐπὶ τρα-
 χήλου φοροῦντας, φύσιν μὲν ἄρρενος, θηλείας δὲ ὄψιν ἔχον-
 τας καὶ κεκλασμένως βαδίζοντας καὶ τεθρυμμένως φθειργο-
 μένους. ὥσπερ ἑταιρίδες ἀπρεπῶς ὧδε κἀκεῖσε τὴν κεφαλὴν
 5 περισειουσι καὶ γελῶσιν ἀκρατῶς τε καὶ ἀναιδῶς οἰστρηλα-
 σίαν πρόδηλον ὑπεμφαίνοντες. ὅθεν μετ' ἀνδρῶν μὲν ὡς
 γυναιῖκες μαλακῶς εὐναζόμενοι καὶ μαλακιζόμενοι φθείρονται,
 547 M. μετὰ γυναικῶν δὲ ὡς φύλακες ἅμα καὶ σωφροσύνης δῆθεν
 ἰνδάσματα καθεύδοντες ἀναισχύντως καὶ ἀπερυσθριασμένως
 10 αἰσχροπραγοῦσιν. καὶ οὗτοι μὲν οὕτως ὑπ' ἀνδρῶν ἀνοσιῶν
 καὶ βεβήλων φθειρόμενοι μαλακίζονται καὶ καταμιαινόνται
 διὰ τῆς παρὰ φύσιν ἀνοσιουργίας καὶ βδελυρίας, αὐτοὶ δὲ
 γυναικάρια ταλαίπωρα καὶ σεσωρευμένα κατὰ τὸ εἰρημένον
 ἁμαρτίαις καταμολύνουσι καὶ καταβλάπτουσιν οἷα λυσσώδεις
 15 κύνες, καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον καὶ ἕλεινότερον, ἐντεῦθεν
 αἴτιοι γίνονται καὶ πρόξενοί τε καὶ μέτοχοι τῆς ἀπεράντου
 κολάσεως οἳ τε φθείροντες καὶ οἱ φθειρόμενοι. ἀλλ' ὦ τῆς
 ἀφροσύνης, ὦ τῆς ἀπάτης καὶ παραπληξίας. τούτους γὰρ
 ἄνθρωποι καὶ μάλιστα προύχοντες ὡς σώφρονας παραδεχό-
 20 μενοι πιστεύουσι καὶ εἰσοικίζουσιν, οἳ γε εἰσοικιζόμενοι καὶ
 παρησιας τυγχάνοντες τοὺς ὄντως δικαίως ἀρετῆς ἐπιμελου-

13 II. Timoth. 3, 6.

3 κεκλασμένον N. — 4 καὶ ὥσπερ ἔτ. B ὥσπερ γὰρ ἔτ. V
 ὥσπερ αἰ ἔτ. C ὥσπερ αἰ τερίδες GP. In D ὥσπερ om. et ὡς m. 1
 spr. vers. — 9 ἀπερυσθριασμένως (ἀπεριθρ. M)*GNPR ἀπηρυ-
 θριασμένως BCE ἀπηρυθριωμένως V. — 13 καὶ σεσωρευμένα BP
 καὶ σεσοβημένα Suid. καὶ om. tell.

17 Post φθειρόμενοι P add.: καὶ τῆς οὐρανόθεν βασιλείας ἐκ-
 πτωτοὶ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἀπόφασιν (I. Cor. 6, 9; 10), ἡ φησι
 κατὰ συζυγίαν· οὔτε ἀρσενικοῦται οὔτε μαλακοὶ βασιλείαν θεοῦ
 οὐ κληρονομήσουσιν. μαλακοὺς γὰρ τοὺς φθειρομένους καὶ μα-
 λακιζομένους εἰκότως ἀποκαλέσας ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐξ ἀρωστίας
 φθειρομένων ὡς οὗτοι παρὰ τῶν μαλακιζόντων αὐτοὺς καὶ φθει-
 ρόντων. — 18 ἀποπληξίας P. — 19 σώφρονα P. — 20 εἰσοικι-
 ζόμενοι — 21 ἐπιμελουμένους om. P.

μένους σώφρονας ἄνδρας κατὰ μικρὸν δελεάσαντες εἰς τὸ τῶν Σοδόμων αἰσχροὺν βάρβαρον κατηκόντισαν ἐλεινωῶς καὶ τῷ αἰωνίῳ πυρὶ παρέπεμψαν. διὸ δὴ λοιπὸν ἀρραρότως πάννυ γε τούτους καὶ νόμος καὶ λόγος εὐαγγελικὸς καὶ ἄριστος βίος καὶ εὐσεβῆς πολιτεία βδελύττεται λίαν ὡς θεομισεῖς καὶ ἀκαθάρτους. οὗτοι γὰρ τοιαύτην ἐξάγιστον ζωὴν προτιμήσαντες καὶ ποθήσαντες ὅσον ἦκεν ἐπ' αὐτοῖς πόλεις μὲν ἠφάνισαν τὸν σπερματικὸν τῆς φύσεως λόγον παραφθειρόντες φθειρόμενοι, εὐανδροῦσαν δὲ φάμην ἀνδρὸς καὶ ἡλικίαν καὶ τὴν ἀρρενοπρεπῆ γενναίαν ἰσχὺν δεινωῶς ἐξανάλωσαν καὶ ἀπλῶς τὴν σύντονον καὶ σφρίγουσαν ἀκμὴν τῆς νεότητος λυμηνάμενοι φανερώς ἀθλίους καὶ καταγελάστους ἐποίησαν τοὺς ἀλόντας. οὗς γε φευκτέον προτροπάδην καὶ βδελυκτέον ἐνδίκως ὡς ψυχοκτόνους καὶ σωματοφθόρους καὶ ἐναγεῖς ὄντως καὶ τῆς φύσεως παραχαράκτας. οὐδὲν γὰρ ἀληθῶς μυσαρώτερον ἢ ἀκαθαρότερον τῶν οὕτω πορνεομένων τε καὶ πορνεούτων. εἰώθασι γάρ, ὡς ἀληθῶς καὶ ἀκριβῶς μεμαθήκαμεν, οὐ μόνον οἱ σπάδοντες καὶ τὰ μόρια τῆς αἰσχουργίας ποσῶς ἔχοντες ἀσελγαίνειν ἀμέτρως καὶ

2 αἰσχροὺν om. CDEGR. — 5 λίαν BP Suid. om. V τούτους rell. — ὡς θεομισεῖς καὶ ἀκαθάρτους om. DG. — 9 καὶ φθειρόμενοι RV Suid. — 10 καὶ γενναίαν V Suid. — ἐξανάλωσαν BR. — 11 σφρίγουσαν EGPR σφριγῶσαν rell. Suid. — 13 ἀλόντας DGPR. — γε om. DG. — 17 ἀληθῶς καὶ om. Suid. (cf *infra* P). — 18 σπάδοντες E Suid. et recc. quidam.

1 σώφρονας ὄντως καὶ δικαίους ἄνδρας ἔσθ' ὅτε δελεάσαντες P. — 2 αἰσχροβόθρῳ (sic) P. — 3 παρέπεμψαν, ὡσπερ δὴ καὶ γυναίκας, ἀμφω κοινὸν γενόμενοι πτώμα χαλιπῶν καὶ ὀλέθριον. — 4 εὐαγγελικῶς μυσαρτόμενος ἄριστος βίος P. — 6 τοιαύτην αἰρεσιν δαιμονιώδη καὶ τοιαύτην ἐξαγ. ζωὴν P. — 7 πόλεις P. — 12 φανερώς ἐλεινοῦς καὶ ἀθλίους τε καὶ καταγ. P. — 14 σωματοφθ. τε καὶ P. — 16 μυσαρ. ἢ βδελυκτότερον τῶν οὕτω φθειρομένων καὶ πορν. τε καὶ πορν. μάλιστ' ἀκείνων πολλάκις ἐξ ὑπερβολῆς ἀκολάστον γνώμης καὶ λυσσώδους μανίας. εἰώθασι γάρ, ὡς ἀκριβῶς ὄντως μεμαθ. P. — 19 ποσῶς] πασῶν P.

ἀκολασιαίνειν ἀποφύτας, ἀλλὰ γε καὶ οἱ τέλει ἀπόστολοι
καὶ ἐκτετμημένοι. καθάπερ οὖν καὶ οἱ ἐκ γεννητῆς ἑσπερη-
μένοι ταῦτα — φεῦ τῆς ἐσχάτης ἀπιστίας καὶ φρενοβλαβείας;
548 κ. — διὰ χειρὸς καὶ δακτύλου φθεῖρειν τὰς ἀθλίας γυναῖκας;
ε καὶ τὴν ἀνοσιοφυγίαν οὕτως ἐρμανῶς οἱ ἀπόστολοι καταργάξ-
εσθαι (πεφύκασιν). καὶ τοῦτο δηλῶν ὁ σοφὸς ἀριδιήλων
ἔφη· μακάριος εὐνοῦχος ὁ μὴ ἐργασάμενος ἐν χειρὶ ἀνόμημα,
καὶ παρθένος, ἧτις οὐκ ἔγνω κοίτην ἐν παραπτώματι. εἰ-
κότως οὖν ἄθηλοι, ἄνδρες, ἀνδρόγονοι, σιδηροκατάδικοι
10 καὶ γυναικομανεῖς προσηγορεύθησαν. ἀκουέτωσαν τοίνυν οἱ
καθαροὺς καὶ σώφρονας τούτους ὑποτιπάζοντες μάτην καὶ
μὴ πιστευέτωσαν τῷ ψεύδει καὶ τῇ κατασκευασμένῃ καθαρ-
ρότητι καὶ σωφροσύνῃ. ἀπὸ γὰρ ἀκαθάρτου τί καθαρωσθή-
σεται, καὶ ἀπὸ ψεύδους τί ἀληθεύσει;

15

[1η'. Περὶ Ἰουστίνου.]

550 κ. Μετὰ δὲ Ἰουστινιανὸν ἐβασίλευσεν Ἰουστίνος ἀνεψιὸς
αὐτοῦ ἔτη ιγ'. ὃς κτίσας παλάτιον ἔξω τῆς πόλεως καὶ
λιμένα ἐν τῇ πόλει τὸ μὲν ἐκάλεσε Σοφιανάς, τὸν δὲ Σοφίας
εἰς ὄνομα τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Σοφίας. ἐφ' οὗ καὶ Ἰου-

7 Sap. 8, 18; 14. — 13 Sir. 31 (34), 4. — 16—19 cf. Theoph.
p. 248, 10; p. 250, 9. — 19—p. 656, 11 cf. Eug. Wolter, Der Juden-
knabe, in Bibliotheca Normannica vol. II.

1 ἀλλὰ γε καὶ BP Suid. γε om. rell. — 2 γεννητῆς CDG
γενετῆς E Suid. — 6 πεφύκασιν add. e P om. rell. Suid. —
9 ἄνδρες V Suid. — 18 τὸν δὲ GLP τὸ δὲ rell. — 19 τῆς
ἑαυτοῦ γυναικὸς CEGLP τῆς αὐτοῦ γυν. BN τῆς γυναικὸς
αὐτοῦ RV.

4 γυναῖκας om. P. — 6 καὶ τοῦτο μυστικῶς ὑπεμφαίνων
ὁ σοφὸς καὶ ἀναστέλλων ἄμφω τὴν παράνομον ἀρρητοποιεῖαν
ἔφη· P. — 8 εἰκότως οὖν σφόδρα καὶ μάλα καιρῶς ἔθην, ἄνδρες,
ἀνδρογ. καὶ σιδηρ. τε καὶ γυν. P. — 13 ἀκαθάρτου
φησὶν τί P. — 14 Post ἀληθεύσει alia add. P. — 16 In mg. P:
ἰστέον ὅτι ὁ αὐτὸς Ἰουστίνος κτίζει τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων
ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου ἐν τῷ ὄρφανοτροφίῳ (cf. Theoph.
p. 244, 7).

δαῖός τις ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑελοψικὴν τέχνην ἔχων παι-
 δλον ἐκέκτητο μονογενές, ὃ καὶ παρέδωκε μανθάνειν γράμ-
 ματα πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. ἥς ὁ σκευοφύλαξ ἔχων
 λείψανα πολλὰ τῆς ἀγίας τραπέζης ἐξ ἱκανοῦ χρόνου προσε-
 καλέσατο παῖδας πρὸς τὸ δαπανῆσαι αὐτά. μεθ' ὧν συν- 5
 ἦλθε καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν παιδλον. ἀπολυθὲν δὲ καὶ πρὸς
 τοὺς γονεῖς ἔλθόν, φησὶν ὁ πατήρ αὐτοῦ· ἵνα τί ἐβράδυνας,
 τέκνον; ὁ δὲ παῖς ἀποκριθεὶς εἶπεν· μετὰ τῶν χριστιανῶν
 παιδίων ἀπελθὼν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἔφαγον κἀγώ, 551 M.
 πάτερ, καὶ διὰ τοῦτο ἐβράδυνα. ὁ δὲ δόλιος ἐκεῖνος θῆρ 10
 σφόδρα μανεῖς ἔσχε παρ' ἑαυτῶ τὸν λόγον καὶ μετὰ τὸ
 ἄριστον συμπαραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ
 πρὸς τὸ ἐργαστήριον ἀπελθὼν ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὴν κάμι-
 νον, καὶ κλείσας τὴν θύραν ἀνεχώρησεν. ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ
 γινώσκουσα τὴν τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τοῦ παιδὸς μανίαν εἰς τὸ 15
 ἐργαστήριον ἐν σπουδῇ παρεγένετο καὶ παρακύψασα διὰ τῆς
 ὀπῆς τῆς θύρας ἤκουσε τῆς φωνῆς τοῦ παιδὸς ἔσωθεν τῆς
 καμίνου, καὶ τὴν θύραν κλάσασα καὶ εἰσελθοῦσα ἐξέβαλε
 τὸν υἱὸν αὐτῆς ἄφλεκτον ἐκ τῆς καμίνου. λεγούσης δὲ
 αὐτῆς· τίς ἐνέβαλέ σε, τέκνον, εἰς τὴν κάμινον, καὶ πῶς 20
 οὐκ ἐκάης; φησὶν ὁ παῖς· ὁ μὲν πατήρ μου ἐνέβαλέ με,
 γυνὴ δὲ πορφυροφοροῦσα ἦλθε καὶ τὴν φλόγα κατέσβεσε

7 ἔλθόν PV ἔλθῶν CEGLR ἀπελθόν B. — 9 ἀπελθὼν
 BV. — μεγάλην om. LRV. — 16 ἐν om. BLM. — 22 δέ τις
 πορφυροφ. LV.

1 ὑέλωψ τὴν τέχνην ἔχων γυναῖκα καὶ παιδίον μονογενὴ δν
 καὶ παρέδ. P. — 5 παῖδας ὡς εἰώθη παρὰ τοῦ διδασκάλου πρὸς
 τὸ δαπ. τὰ λείψανα, μεθ' ὧν συν. P. — 6 ἀπολυθὲν δέ] καὶ
 συνδαπανήσαν P. — 7 ἔλθόν τῇ ὥρᾳ τοῦ ἀρίστου διατί, φησὶν
 ὁ πατήρ, ἐβράδυνας τέκνον. ὁ δὲ λέγει P. — 9—14 sic in P:
 ἀπελθὼν κἀγὼ εἰς τ. μεγ. ἐκκλ. ἔφαγον. ὅπερ ἀκούσας ὁ πατήρ
 καὶ σφόδρα μανεῖς καὶ μετὰ τὸ ἀριστῆσαι πρὸς τὸ ἐργαστήριον
 ἀπελθὼν σὺν αὐτῶ ἔβαλεν αὐτὸ εἰς τὴν κάμινον καὶ κλ. τ. θύραν
 μηδενὸς εἰδότης (in mg.: γρ. παρόντος) ἀνεχώρησεν. — 15 εἰς
 τὸ ἐργ. ἐλθοῦσα καὶ παρακύψασα P. — 17 τῆς θύρας om. P. —
 19. 20 ἐκ τ. καμ. λέγουσα· τίς P. — 21 ὁ δὲ φησὶν· P.

λέγουσα· μὴ φοβοῦ, παιδίον. ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ταῦτα ἀκούσασα καὶ καταπλαγεῖσα, τὸν υἱὸν παραλαβοῦσα πρὸς τὸν πατριάρχην Μηρᾶν ἔφθασε καὶ πάντα ἀναγγέλλασα αὐτῷ παρεκάλει χριστιανῆ γενέσθαι μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. ὃς αὐ-
 5 τίκα τῷ βασιλεῖ προσαγαγὼν ἀμφοτέρους, ἐκέλευσεν ὁ βασι-
 λεὺς παραστῆναι καὶ τὸν πατέρα τοῦ παιδίου· καὶ τοῦτον μετὰ τὴν ἐξέτασιν πολλὰ παραινέσας καὶ παρακαλέσας χρι-
 στιανὸν γενέσθαι οὐκ ἔπεισεν. ὅθεν προσέταξεν ἀνασκολο-
 πισθῆναι αὐτὸν ὡς φονέα τοῦ ἰδίου τέκνου γενόμενον, τὴν
 10 δὲ γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον ὁ πατριάρχης βαπτίσας τὴν μὲν ἐποίησεν ἁσκήτριαν, τὸν δὲ ἀναγνώστην.

[ιθ'. Περὶ Τιβερίου.]

Μετὰ δὲ Ἰουστίνον ἐβασίλευσε Τιβέριος ὁ Θραξ ἔτη δ'.

[κ'. Περὶ Μαυρικίου.]

554 M. 15 Μετὰ δὲ Τιβέριον ἐβασίλευσε Μαυρίκιος Ἀρμένιος καὶ
 γαμβρὸς αὐτοῦ ἔτη κ'. ὃς ἔκτισε τὸν ναὸν τῶν ἁγίων μ'
 ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἐφ' οὗ καὶ γυνὴ παιδίον ἔτεκεν ἐν
 555 M. Κωνσταντινουπόλει χωρὶς ὀφθαλμῶν καὶ χειρῶν, πρὸς δὲ τῷ
 ἰσχυρῷ ἰχθύος οὐρὰ προσφυγῆς αὐτῷ ὑπῆρχεν, ὄστρακοδέριον
 20 ἰχθύϊ ἐμφορές. καὶ κύων ἐξάπους κεφαλὴν ἔχων λεοντώδη

16—17 cf. Theoph. p. 267, 29. — 17—20 cf. Theoph. p. 268, 19.

1 λέγουσα PRV λέγουσά μοι rell. — 4 υἱοῦ] παιδίον V et
 recce. quidam (παιδὸς vel πατῆρ alii). — 9 A verbo τέκνον in or-
 dinem redit A. — 13 Sequitur in V de regno Tiberii narratio
 seorsim edenda. — 15 ἀρμένιος γαμβρὸς P ἀρμένιος ὁ γαμβρὸς R.
 20 ἐμφορῆς BCH.

1—4 sic: ἡ δὲ καταπλαγεῖσα καὶ τοῦτον εὐθύς ἀρπάσασα
 καὶ πρὸς τὸν πατρ. μ. ἔλθοῦσα καὶ ἀναγγ. πάντα παρεκάλει P. —
 5—9 ὁ βασιλεὺς τὸν πατέρα τοῦ παιδίου παραστῆναι καὶ τοῦτον
 μετὰ τ. ἐξ. πολλὰ παραινέσας χριστ. γεν. καὶ μὴ πεισθέντα προσέτ.
 ἀνασκολ. ὡς P. — 9 γενόμενον om. P. — 13 *Alia add.* P seorsim
 edenda.

γεννηθεῖς ἐγένετο παμμεγέθης σφόδρα. ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ
 Θράκῃ δύο παιδία ἐγεννήθησαν, τὸ μὲν τετράπουον, τὸ δὲ
 δικέφαλον. λέγουσι δὲ τινες τῶν ἱστορικῶν μὴ προσημαί-
 νειν ἀγαθὰ ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς ἂν τεχθῶσι τοιαῦτα. ἐφά-
 νησαν δὲ καὶ ἐν τῷ Νεῖλῳ ποταμῷ ἡλίου ἀνατέλλοντος ἀν- 5
 θρωπόμορφα ζῶα δύο, ἀνὴρ καὶ γυνή, ἅπερ σειρῆναι προσ-
 αγορεύονται ἠδύφθογγα πάνυ καὶ θανατηφόρα. τὴν δὲ
 μορφήν ἔχουσι τὸ μὲν ἡμισυ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀμφαλοῦ
 ἀνθρώπου, τὸ δὲ λοιπὸν πετεινοῦ. καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ εὐστερ-
 νος ἦν καὶ κατάπληκτος τὴν ὄψιν καὶ τὴν κόμην ξανθός, 10
 ἡ δὲ γυνή ὁμοίως ὀρωμένη τοὺς τε μαζοὺς εἶχε καὶ τὴν
 ὄψιν ἄτριχον καὶ τὴν κόμην βαθεῖαν. ὁ δὲ λαὸς μετὰ τοῦ
 ὑπάρχου θαναμάζοντες ὄρκους ἔβαλλον ἐκεῖνο τὸ ἀνδρόγυνον
 μὴ καταλῦσαι τὴν θεωρίαν, πρὶν ἂν πάντες ἐμφορηθῶσι
 τῆς παραδόξου ταύτης θείας. καὶ δὴ μέχρις ὥρας θ' πᾶς 15
 ὁ λαὸς ἐθαύμαζεν ὄρων τὰ ζῶα ταῦτα, καὶ οὕτω πάλιν εἰς
 τὸν ποταμὸν κατέδυσαν. τούτων δὲ καταδυσάντων κορκό- 556 M.
 δηλοὶ ἀναδύσαντες καὶ ἐκπηθήσαντες πολλοὺς τῶν ἀνθρώ-
 πων διέφθειραν. ὁ γὰρ τοι κορκόδηλος θηρίον ἐστὶν ὁμοῦ

1—4 cf. Theoph. p. 272, 31. — 4—6 et 9—17 cf. Theoph.
 p. 280, 20. — 19—p. 658, 17 Eustath. Antioch. in Hexaemeron.
 Migne Tom. 18, 726 B ordine inverso.

1 ὡσαύτως καὶ ABP ὡσαύτως δὲ καὶ rell. — 6 ζῶα δύο
 ABP δύο ζῶα rell. — σειρῆναι D m. 1 σειρῆναι AG σειρίναι LP
 σειρήνης C. — 8 τὸ μὲν ἡμισυ om. RV. — ὀφθαλμοῦ DG. —
 10. 11 κατάπληκτος, ἡ δὲ γυνή τὴν ὄψιν καὶ τὴν κόμην ξανθή,
 ὁμοίως καὶ ὁ ἀνὴρ, τοὺς τε μαζοὺς εἶχε RV. — 13 ὑπάρχου PRV.
 — ἔβαλον BLR. — 14 πρὶν ἂν πάντες ABP πρὶν πάντες V
 πρὶν ἅπαντες rell. — 16 θεωρῶν RV. — 17 κορκόδηλοι AGLP
 (περὶ τοῦ κορκόδηλου mg. C) κροκόδειλοι (-δηλοὶ CD) rell. item
 v. 19 et p. 658, 13. — 18 ἀναδύσαντες καὶ om. L (cf. infra P).
 — 19 θηρίον ἐστὶ μέγα ὁμοῦ καὶ ἰχθῦς ἀπὸ RV.

1 παμμεγέθης] μέγας P. — 6 σιρ. μὲν προσαγορεύονται P.
 — 9 τὸ δὲ κάτωθεν ἡμισυ πετεινοῦ P. — 10 Post ξανθός P
 add.: καὶ μξοπόλιος τὸν πάγωνα καὶ μέχρι τῆς ὀσφύος γεγυμνω-
 μένος καὶ ὑπεράνω τοῦ ὕδατος φαινόμενος (cf. Theoph. l. l.). —
 17—18 κατέδυσαν. ἐξ οὗ καὶ κορκ. ἐκπηθήσαντες πολλοὺς P.

καὶ ἰχθῦς μέγας ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις οὐρᾶς. καὶ ἡ μὲν
 χροιά τοῦ σώτου αὐτοῦ πέτρα μελαίνη προσέοικεν, ἡ δὲ
 γαστήρ λευκή, καὶ πόδες αὐτῷ εἰσι δ', καὶ οὐρὰ μεγίστη
 καὶ τραχεῖα. τῆς δάκτυλος γὰρ ἐστὶν ἐνὸς ὁστέου τελευτή καὶ
 5 ἐντέτμηται ἄνωθεν εἰς ἀκάνθας ὡσπερ αἱ τῶν πριόνων
 ἀκμαί, καὶ τύπτει ἐν αὐτῇ πρὸς οὐς ἂν μάχεται, καὶ πολλὰ
 ποιεῖ τραύματα. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ προσηρμοσμένη τοῖς
 ὤμοις καὶ ἐξισουμένη ἐφ' ὅσον μὲν οὐ κέχηνε θηρίου κε-
 10 φαλή ἐστίν, ἐπειδὴν δὲ χάνη, ὅλη γίνεταί στόμα μέχρι τῶν
 ὤμων τὸ χάσμα ποιοῦσα. ἀναιρεῖ δὲ τοῦτον πολλάκις ἡ
 ὕδρις λεγομένη ἐν τῷ αὐτῷ ποταμῷ τυγγάνουσα καὶ μορφὴν
 ἔχουσα κυνὸς τοιοῦτω τρόπῳ· τὸ γὰρ στόμα διανοίγων ὁ
 κορκόδηλος καὶ οὕτω καθεύδων, ἡ ὕδρις εἰς πηλὸν ἐγκυλι-
 15 σαμένη καὶ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ πρὸς τὴν γαστέρα χω-
 ροῦσα καὶ ταύτην διαρρήξασα θάπτον ἐξέρχεται διὰ τῆς
 ἕδρας νεκρὸν αὐτὸν καταλιμπάνουσα. καὶ ταῦτα μὲν ὤδε,
 πρὸς δὲ τὰ ἐξῆς ὁ λόγος βαδισάτω.

Πολέμου ποτὲ συγκροτηθέντος μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ
 βαρβάρων ἐπὶ τὴν Μυσίαν, ὑπέθετο Μαυρίκιος ὁ βασιλεὺς,
 20 ὡς φασιν, τῷ στρατηγῷ τῷ καταπιστευθέντι τὸ Ῥωμαϊκὸν
 στράτευμα παραδοῦναι τούτους τοῖς πολεμοῖς διὰ τὴν ἀν-
 αρσίαν αὐτῶν, ὅπερ τοῦ στρατηγοῦ ὑπακούσαντος καὶ γέ-

18 — p. 659, 1 cf. Theoph. p. 278, 30.

1 καὶ μέγας ἰχθῦς E (καὶ ἰχθῦς καὶ μέγα Eust.). — 3 με-
 γίστη καὶ τραχεῖα ABPV (μεγ. καὶ παχεῖα Eust.) καὶ om. rell.
 — 4 τελευτή GPR Eust. τελετή rell. — 5 ἄνωθεν εἰς ABP Eust.
 ἄνωθεν om. rell. — 6 ὀρμαὶ καὶ ἀκμαί RV. — μάχεται ERV.
 — 11 ὕδρις CE ὕδρις A. — 13 ὕδρις E ὕδρις A. — ἐγκυ-
 λισαμένη εἰς πηλὸν RV. — 18 ποτὲ] δὲ P δὲ τότε RV. — τε
 om. B et Exc. de insid. — 22 ὅπερ καὶ γέγονε τοῦ στρατ. ὑπακούσ. B
 τοῦ στρατ. ὑπακούσαντος om. P Exc. — καὶ] οὕτω V om. R.

1 ἄχρις P Eust. — 16 καὶ ταῦτα — 17 βαδισάτω om. P. —
 19—21 μαυρίκιος, ὡς φασιν, τῷ στρατηγῷ ἵνα τὸ ὄμ. στρατ. παρα-
 δῶ τοῖς πολ. P (cf. Theoph.). — 21 ἀνταρσίαν] ἀταξίαν P Theoph.

γονεν. συνελήφθη οὖν λαὸς πολὺς. τῆς δὲ συγκλήτου ⁵⁵⁷ M. παρακαλεσάσης τὸν βασιλέα τοῦ ἀγορασθῆναι αὐτούς, εἷξας ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς τὸν ἄρχοντα τῶν βαρβάρων, ἵνα τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κρατηθέντας ἀπολύσῃ. ὁ δὲ ἐδήλωσεν· ἀποδίδωμι πάντας κατὰ ψυχὴν νόμισμα κομιζόμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς μὴ ἀνασχόμενος δοῦναι, πάλιν ὁ βάρβαρος ἀνὰ ἡμῖσιν λαβεῖν ἤξλωσεν. τοῦ δὲ βασιλέως μηδὲ τοῦτο καταδεξαμένου, θυμωθεὶς ὁ βάρβαρος ἀπέκτεινε πάντας ὁμοῦ χιλιάδας ἰβ'. ὅθεν ἐκ τούτου μισηθεὶς Μαυρίκιος, ἤρξαντο πάντες λουδορεῖν αὐτὸν καὶ διαβάλλειν. ὁ δὲ ¹⁰ μεταμεληθεὶς καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν καὶ τὸ μέλλον κριτήριον ἐννοήσας ἐξελέξατο μᾶλλον ἐνταῦθα τὴν ἀμαρτίαν ἀπολαβεῖν καὶ μὴ ἐκείσῃ ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ δικαστηρίου. καὶ ποιήσας δεήσεις ἐγγράφους ἀπέστειλεν εἰς τοὺς πατριαρχικοὺς θρόνους πάντας καὶ εἰς τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀσκητήρια καὶ ¹⁵ μοναστήρια πολλὰ χρήματα καὶ θυμιάματα καὶ κηρούς, ὅπως εὐξωνται περὶ αὐτοῦ, ἵνα τὴν ἀμαρτίαν ὧδε ἀπολάβῃ. προσκαυδαλλίζετο δὲ καὶ εἰς Φιλιππικὸν τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ ὡς εἰς τὸ φῖ γράμμα ὀνομαζόμενον. ὅς καὶ διαφόρως αὐτὸν δι' ὄρκων ἐπληροφόρει καθαρὸς εἶναι τῆς ὑποψίας ταύτης. ²⁰ τοῦ δὲ Μαυρικίου τὸν θεὸν ἱκετεύοντος περὶ τῆς ἀμαρτίας

1—10 cf. Theoph. p. 279, 26. — 10—p. 661, 12 cf. Theoph. p. 284, 21.

1 συνελήφθη γὰρ V καὶ συνελήφθη R Exc. — 5 ἐδήλωσεν AB (τοῦ δὲ δηλώσαντος Exc.) ἀντεδήλωσεν rell. — νόμισμα κομιζόμενος κατὰ ψυχὴν V νομ. κατὰ ψ. κομιζόμενος R. — 9 ὁ μαυρίκιος AC et recc. quidam. — 12 ἐνταῦθα τὴν ἀμαρτίαν ACDEGP τὴν ἀμαρτίαν ἐνταῦθα BMV τὴν ἀμαρτίαν om. R. — 13 καὶ μὴ ABP Theoph. ἢ rell. — δικαστηρίου ABP κριτηρίου rell. — 18 τὸν om. AB.

1—5 συλληφθὲν οὖν πλῆθος πολὺ καὶ τῆς σ. παρακαλ. τὸν βασ. καὶ ἀποστείλας εἰς τὸν ἀρχ. τῶν βαρβ. πρέσβεις ἵνα — ἀπολύσῃ, φησὶν ὁ βάρβαρος. P. — 5—6 κομιζόμενος παρὰ τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ μὴ P. — 7 καὶ τοῦ βασιλέως P. — 9 ὁμοῦ] εἰδὼς P. — 13 ἐκεῖ P. — 18 καὶ om. P. — 19—20 διαφόρως αὐτῷ ἐπώμνυτο καθαρὸς P Theoph.

τῶν σφαγέντων, εἶδεν ἐνύπνιον τοιοῦτον, ὡς ὅτι, λαοῦ πλεί-
 στου παρεστῶτος τῇ εἰκόνι Χριστοῦ ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ
 παλατίου, φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς εἰκόνης λέγουσα· ὁ Μου-
 ρίκιον. ὃν καὶ κρατήσαντες παρέστησαν κατενώπιον τῆς
 5 εἰκόνης. καὶ φησὶν ἡ θεία φωνή· ποῦ θέλεις, ὦ Μου-
 558 Μ. ρίκιε, ἀποδώσω σοι, ἐνταῦθα ἢ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι; ὁ δὲ
 ἀκούσας καὶ γενόμενος ἔντρομος εἶπεν· φιλάνθρωπε κύριε,
 ὦδε καὶ μὴ ἐκεῖ. καὶ εὐθύς ἐκέλευσεν ἐκδοθῆναι αὐτὸν
 καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν
 10 αὐτοῦ Φωκᾶ τῷ στρατηλάτῃ. διυπνισθεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς
 ἀπέστειλε παραντίκα τὸν παρακοιμώμενον ἀγαγεῖν Φιλιππι-
 κὸν τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ διὰ τάχους. ὃς θεασάμενος τὸν
 παρακοιμώμενον ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς ἀπο-
 γνοὺς ἠτήσατο κοινωνῆσαι, καὶ οὕτως ἀπῆει πρὸς τὸν βασιλέα
 15 καταλιπὼν τὴν ἰδίαν γυναῖκα ἐπὶ σάκκου καὶ σποδοῦ κει-
 μένην καὶ κλαίουσαν. εἶτα εἰσελθὼν ἐν τῷ βασιλικῷ κοι-
 τῶνι ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ
 βασιλεὺς κελεύσας ἐξελθεῖν ἔξω τὸν παρακοιμώμενον ἀναστάς
 ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας Φιλιππικοῦ λέγων· συγχώρησόν μοι,
 20 ἀδελφέ, διὰ τὸν θεὸν ὅτι ἡμαρτόν σοι. ἕως ἄρτι γὰρ ὑπε-
 νόουν σε μέλλοντα νεωτερίζειν κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ νῦν ἀσφα-
 λῶς ἔγνω ἄθῳον εἶναι σε τῆς ὑπονομίας ταύτης. παρακαλῶ
 οὖν σε εἰπεῖν μοι, τίνα γινώσκεις ἐν τοῖς ἡμετέροις τάγμασι
 Φωκᾶν στρατηλάτην. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ἀναλογισάμενος ἔφη·

1 πολλοῦ RV. — 2 τοῦ χριστοῦ AM Exc. — 4 ἐνώπιον BR.
 — 5 ὦ om. R Exc. — 6 ἐνθα CR. — 7 εἶπεν CEGNP (ἐφη
 Theoph.) ἀποκριθεὶς εἶπεν ABV Exc. — 9 τὰ τέκνα αὐτοῦ R.
 — καὶ πᾶσαν τὴν συγγ. αὐτοῦ om. AR. — 10 ὁ βασιλεὺς μου-
 ρίκιος R ὁ μουρίκιος P. — 13 τῆς ζωῆς (om. ἑαυτοῦ) N τῆς
 αὐτῆς ζωῆς vel τῆς ζωῆς αὐτοῦ recc. — 18 ἐξελθεῖν κελεύσας
 AB. — 20 διὰ τὸν θεόν, ἀδελφέ B ἀδελφέ om. P Theoph. —
 23 τόποις καὶ τάγμασι RV. — 24 φωκᾶν, φωκᾶς ubique fere AGN.

1 σφαγέντων] αἰχμαλώτων P. — 3 γέγονε P Theoph. —
 4 ὃν κρατήσαντες καὶ παρέστ. κατεν. τῆς εἰκόνης φησὶν P. —
 8 ἐκεῖσε P. — 15 σάκκου καὶ om. P. — 24 ἀναλογισάμενος ἕνα,
 φησὶν, γινώσκω P.

Ἐνα γινώσκω, ὅστις πρὸ καιροῦ πεμφθεὶς ἐκ τοῦ στρατοῦ ἀντέλεγε τῷ κράτει σου. καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· ποίας ἐστὶν ἔξωτος; ὁ δὲ Φιλιππικὸς λέγει· νεώτερος, δειλὸς καὶ θρασύς. καὶ ὁ βασιλεὺς φησὶν· εἰ δειλός, καὶ φονεύς. καὶ ἐξηγήσατο αὐτῷ τὸ ἐνύπνιον. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ νυκτὶ ἐφάνη ἀστήρ 5 κομήτης. καὶ τῇ ἐπαύριον ἔφθασεν ὁ ἀποσταλεὶς μαγιστριανὸς φέρων ἀπόκρισιν τοιαύτην· γίνωσκε, φησὶν, ὃ βασιλεῦ, ὅτι δεξάμενος ὁ θεὸς τὴν μετάνοιάν σου τὴν μὲν ψυχὴν σου διασώζει καὶ μετὰ τῶν ἁγίων κατατάττει, τῆς δὲ βασιλείας καὶ τῆς παρουσίας ζωῆς μετὰ πολλῆς θλίψεως καὶ 10 559 M. κινδύνων ἐκπίπτεις. ἄπερ ἀκούσας Μαυρίκιος ἐδόξασε τὸν θεὸν μεγάλως.

Τῆς τοίνυν μετοπωρινῆς ὥρας καταλαβούσης, καὶ τοῦ βασιλέως προστάξαντος Πέτρῳ τῷ στρατηγῷ ἐν τῇ τῶν Σκλάβων χώρα τὸν λαὸν παραχειμάσαι, ἀντεῖπεν ὁ λαὸς μὴ 15 καταδεχόμενος τοῦτο. ὅθεν οἱ ἐπίσημοι τῶν ἀρχόντων φυγόντες, καὶ εἰς ἓν τὰ πλήθη συναθροισθέντα προβάλλονται εἰς τὸ βασιλεύειν αὐτοῖς Φωκᾶν τὸν στρατηλάτην. τοῦ δὲ Πέτρου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων ἐν τῇ πόλει παραγενομένων, Μαυρίκιος τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσος τῶν πολιτῶν εἰδὼς 20

13—18 cf. Theoph. p. 286, 14. — 18—p. 662, 8 cf. Theoph. p. 288, 21.

2 εἶπεν] ἔφη P et recc. nonnulli. — 5 δὲ om. AB Exc. — 7 ὃ om. B φησὶν ὃ om. Exc. — 10 μετὰ πολλῶν θλίψεων R Exc. — 13 μετοπωρινῆς (μετοπορ. C μετωπωρ. R) BCPR μεθοπωρινῆς (μεθοπορ. EN) rell. Exc. — 18 αὐτῶν V Exc. αὐτοῖς om. B. — 19 ἐν τῇ πόλει om. A Exc. — παραγεναμένων AR.

4 ὁ βασιλεὺς] ὁ μαυρίκιος P. — καὶ ἐξηγησάμενος αὐτῷ τὸ ἐνύπν. εὐθὺς ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ P. — 6 μαγιστριανὸς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ πατέρας φέρων P Theoph. — 7 τοιαύτην] παρ' αὐτῶν οὕτως P (παρ' αὐτῶν ἀπόκρ. τοιαύτην Theoph.). — 9 ἁγίων σε κατατάττει P Theoph. — 13 τοῦ βασιλέως] μαυρικίου P. — 16 τοῦτο καὶ ἔστασιασεν P (καὶ στάσιν ἐμελέτησαν Theoph.). — 17—18 προβάλλονται ἔρχοντα φωκᾶν τὸν κένταρχον P Theoph. — 20 εἰδὼς ἀπέγνω καὶ δὴ μεσοῦσης P.

μεσούσης νυκτός ἀποδυσάμενος τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα καὶ ἰδιωτικὴν ἐνδυσάμενος εἰσηλθεν εἰς δρόμονα σὺν τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτοῦ φεύγων τὴν ἐπανάστασιν τοῦ λαοῦ. πᾶσα γὰρ ἡ πόλις δι' ὅλης νυκτός αἰσχίσταις ὕβρεσι καὶ
 5 ἀπειλαῖς αὐτὸν ἔβαλλον. ἀνέμου δὲ μεγάλου πνεύσαντος, καὶ μετὰ κινδύνων μεγίστων εἰς τὸν ἅγιον Ἀυτόνομον διασωθεὶς παραδόξως, εὐθύς ἐπιτίθενται αὐτῷ σφοδρότατοι πόνοι ἀρθρίτιδες, ἃς ποδαλγίας καὶ χειράγγρας καλοῦσιν.

560 M.

[κα'. Περὶ Φωκᾶ.]

10 Μετὰ δὲ Μαυρικίον ἐβασίλευσε Φωκᾶς ὁ Καππαδόκης καὶ τύραννος ἔτη ἡ'. ἐλθὼν γὰρ εἰς τὸ Ἑβδομον σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ, καὶ τῶν πολιτῶν ἐκέῖσε πάντων συναθροισθέντων, ἀναγορεύεται βασιλεὺς εἰς τὸν ναὸν τοῦ προδρόμου, καὶ οὕτως εἰσηλθε τὸ κακὸν εἰς τὰ βασίλεια. μετὰ
 15 δὲ ταῦτα στασιάσαντες οἱ δῆμοι καὶ κράζοντες· ὁ Μαυρίκιος οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καλῶς ἔχει, πρὸς τὸν φόνον κινεῖται Μαυρικίου ὁ ἀλάστωρ, καὶ δὴ κελεύσας, ἤχηθη δέσμιος εἰς τὸν Εὐτροπίου λιμένα. προκολάζων δὲ αὐτὸν ὁ μαιφόνος τῇ θεωρίᾳ ἀναιρεθῆναι τοὺς πέντε ἄρρενας υἱοὺς αὐτοῦ
 20 ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐπιτρέπει. ὁ δὲ Μαυρίκιος φιλοσοφῶν

10—14 cf. Theoph. p. 289, 12. — 14—p. 663, 10 cf. Theoph. p. 289, 29.

1 τὴν — 2 ἐνδυσάμενος om. G et recc. quidam. — 2 δρόμονα ACGN δρόμονας R. — 4 αἰσχίσταις ABP Exc. αἰσχίστοις rell. — 6 μεγίστων κινδύνων C κινδύνων μεγάλων V κινδύνου μεγίστου Exc. — 8 ἀρθρίτιδες P ἀθρήτιδες EGV ἀθρήτιδες A. — ποδαλγίας P Theoph. ποδάλγας AEGV ποδάγρας BCNR Exc. — χειράγγρας A. — 12 ἀθροισθέντων V et recc. nonnulli. — 15 καὶ om. AB. — 17 μαυρικίου ABP τοῦ μαυρικίου rell. — 20 ἔμπροσθεν αὐτοῦ om. BV.

2 ἀμφιασάμενος P. — 5 ἔβαλλεν P. — 8 τινὲς καλοῦσιν P. — 13 ἐν τῷ ναῷ P. — 17—20 μαυρ. παρενθὲς ὁ ἀλάστωρ, ὃν ἐν χαλκηδόνι δέσμιον ἀγαγὼν εἰς τὸν εὐτροπίου λιμένα, προαναίρουσιν οἱ πέντε ἄρρενες αὐτοῦ παῖδες, προκολάζων αὐτὸν ὁ μαιφόνος τῇ θεωρίᾳ ταύτῃ. ὁ δὲ μ. P (Similia Theoph.).

τὸ δυστύχημα συνεχῶς ἐπεφθέγγετο· δίκαιος εἶ, κύριε, καὶ
δικαία ἡ κρίσις σου. τῆς δὲ τιθηνῆς ὑποκλεψάσης ἔν ἐκ
τῶν πέντε βασιλικῶν παιδίων καὶ τὸ ἴδιον αὐτῆς πρὸς
ἀναιρέσιν ἀντιδιδούσης, ὁ Μαυρίκιος οὐ κατεδέξατο, ἀλλὰ
τὸ ἴδιον ἐπεξήτησεν ἔλθειν καὶ αὐτὸ ἀναιρεθῆναι. οὕτω 5 561 M.
τοίνυν καὶ νόμῳ φύσεως καὶ τρόπῳ κρείττονι καὶ ἀκροτάτῃ
μετανοία ὑψηλότερος γεγονῶς Μαυρίκιος ὁ βασιλεὺς ὑπαλ-
λάττει καὶ αὐτὸς ὁμοίως τὸν βλον μετὰ πολλῆς ὑπομονῆς
καὶ εὐχαριστίας, ὅθεν καὶ κληρονόμος γέγονε τῶν αἰωνίων
ἀγαθῶν. τοῦ δὲ ἀθλοῦ Φωκᾶ προστάξαντος τεθῆναι τὰς 10
τούτων κεφαλὰς ἐν τῷ κάμπῳ τοῦ τριβουναλλοῦ, ἐξήρχοντο
οἱ τῆς πόλεως καὶ ἐθεώρουν αὐτὰς ἕως ἐπώξεσαν, καὶ τότε
συνεχώρησεν αὐτὰς τοῖς ποθοῦσιν ἀποδοθῆναι. οἱ δὲ δεξά-
μενοι κατέθεντο αὐτὰς ἐν τοῖς πρέπουσι τόποις. τὴν δὲ
Μαυρικίον γυναῖκα σὺν ταῖς τρισὶ θυγατράσιν αὐτῆς ἐν 15
μοναστηρίῳ καθείρξεν.

Καλλιγράφος δὲ τις εὐλαβῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ παννυ-
χίδος οἴκαδε πορευόμενος μεσοῦσης νυκτός, καθ' ἣν ἡμέραν
ἀνηρέθη Μαυρίκιος, ὄρᾳ τοὺς ἀνδριάντας ἐκ τῶν βωμῶν
καθελκυσθέντας καὶ βοῶντας· ἀνηρέθη Μαυρίκιος καὶ τὰ 20
τέκνα αὐτοῦ. ὕπερ σημειωσάμενος ὁ καλλιγράφος, ἦλθεν

10—13 cf. Theoph. p. 291, 2. — 14—16 cf. Theoph. p. 293, 20.
— 17—p. 664, 2 cf. Theoph. p. 291, 17.

1 τῷ δυστυχήματι N. — 2 τιθηνῆς E τιθηνῆς DGP τηθι-
νῆς B τιθηνῶ V. — 8 τὸν βλον ὁμοίως B ὁμοίως m. 1 spr. v. G
om. D. — 17 ἐν ἀλεξανδρείᾳ εὐλαβῆς A εὐλαβῆς om. CLN.

2. 3 ἕνα τῶν πέντε βασιλ. μαιρακίων καὶ τὸ ἐαυτῆς πρὸς
P Theoph. — 4 ἀντιδούσης P (ἐπιδωσάσης Theoph.). — 5 ἔλθειν
— ἀναιρεθῆναι om. P Theoph. — 6—10 οὕτω τοίνυν καὶ νόμον
(νόμων Theoph.) φύσεως ὑψηλότερος γεγονῶς μαυρίκιος καὶ τρέ-
πῳ κρείττ. καὶ ἀκροτ. μεταν. τῶν μελλόντων ἀγαθῶν κληρονόμος
ὑπαλλ. καὶ αὐτὸς ὁμ. τ. βλον μετὰ π. ὑπομ. τε καὶ εὐχαριστίας.
ὁ δὲ φωκᾶς προστάξας τεθῆναι P. — 11 κεφαλὰς 5 P. — 12 καὶ
τότε — 14 τόποις om. P Theoph.

ἄνθρωπος μεθ' ἡμέρας δέκα μηνύων τὴν Μαυρικίου τελευ-
 τήν. ὁ δὲ γε ἀλάστωρ Φωκᾶς μετ' ὀλίγον χρόνον καὶ τὴν
 γυναῖκα Μαυρικίου ἅμα ταῖς τρισὶ θυγατράσιν αὐτῆς ἀν-
 εἴλεν ἐν τῷ μύθῳ τῶν Εὐτροπίου, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ
 5 πᾶσαν τὴν συγγένειαν Μαυρικίου διώλεσεν ὁ παράνομος εἰς
 πλείονα τῶν χριστιανῶν ὄλεθρον. οὐ γὰρ διέλειπε τῇ τῶν
 Ῥωμαίων ἔκτοτε βασιλείᾳ δυστυχήματα ποικίλα τε καὶ ἐπάλ-
 582 M. ληλα. ὃ τε γὰρ Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς τὴν εἰ-
 ρήνην διέλυσεν, καὶ Ἄβαροι τὴν Θράκην ἐδήλωσαν, καὶ
 10 ἄμφω τὰ στρατόπεδα τῶν Ῥωμαίων διέφθειραν καὶ ἐξήλει-
 ψαν διὰ τὸ τὸν ἀνόσιον καὶ βέβηλον προτιμῆσαι τοῦ ἐννό-
 μου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως. πρὸς δὲ τούτοις καὶ θνησίς
 ἀνθρώπων τε καὶ κτηνῶν καὶ ἀφορία τῆς γῆς πολλὴ γέγονε
 καὶ χειμῶν βαρύτατος, ὥστε παγῆναι τὴν θάλασσαν καὶ
 15 πολλοὺς ἰχθύας τεθνάναι.

Ὁ οὖν δόλιος Φωκᾶς μετὰ πάντων αὐτοῦ τῶν ἀμετρή-
 των κακῶν προσέθηκε τελευταῖον καὶ τοῦτο· ποιήσας γὰρ
 ἱππικὸν ἠτάκτησεν. τῶν δὲ δήμων τοῦτο μὴ καταδεξα-
 μένων, ὕβρισαν αὐτὸν λέγοντες· πάλιν εἰς τὸν καῦκον ἔπιες,
 20 πάλιν τὸν νοῦν ἀπώλεσας. ἐφ' οἷς μανεῖς ὁ θεομάχος πολ-

2—4 cf. Theoph. p. 295, 7. — 4—6 cf. Theoph. p. 296, 3. —
 6—12 cf. Theoph. p. 290, 12. — 12—15 cf. Theoph. p. 296, 5;
 297, 11. — 16—p. 665, 6 cf. Theoph. p. 296, 25.

4 μύθῳ BN. — τῶν] τῷ B τὸν A. — 6 διέλειπε BELV. —
 6. 7 τὴν — βασιλείαν M τῇ — βασιλείαν G τὴν — βασί. B. — 7 ἐπ-
 ἀλληλα BPR ἀλλεπάλληλα rell. — 9 ἐδήλωσαν BER Exc. de insid.
 ἐδίωξαν ALNP ἐδίωξαν CGV et m. 2 A. — 10 στρατεύματα CRV.
 — 11 προτιμῆσαι καὶ βέβηλον N. — 16 δόλιος om. B (cf. infra P).
 — 17 προσέθεικε D προστέθεικε V. — 18 ἠτάκτησεν (ἠτ. C) CG
 Exc. — 20 ὁ θεομάχος μανεῖς L ὁ θεομάχος om. B (cf. P).

2 ἀλάστωρ] αἰμοβόρος P. — 3 ἀνείλεν ὡσαύτως ἐν P. —
 10—12 διέφθειραν εἰς ἐξάληψιν ὡς τὸν ἀνόσιον καὶ τύραννον τοῦ
 εὐσεβοῦς προτιμησάμενοι (l. -μενα) P (cf. Theoph. p. 290, 19). —
 16—19 ὁ οὖν φωκᾶς ποιήσας ἱππικόν, ὕβρισαν αὐτὸν οἱ δήμοι
 λέγοντες (rell. om.) P. Theoph. — 20 ἐφ' οἷς μανεῖς καὶ τὸν
 ἔπαρχον ἐπιτρέψας πολλοὺς P Theoph.

λοὺς μὲν ἠκρωτηρίασε καὶ τὰ μέλη αὐτῶν ἐν τῷ σφενδόνι ἐκρέμασεν, πολλοὺς δὲ ἀπεκεφάλισε καὶ ἄλλους ἐσάκισεν. τὸν δὲ λοιπὸν πλείονα λαὸν τῷ ὑπάρχῳ ἐπέτρεψεν ἀποκλείσαι αὐτούς, ὅπως μετὰ ἡμέρας τινὰς παραδώσῃ αὐτοὺς τῷ θανάτῳ. οἱ δὲ ὄχλοι ἐπισυναχθέντες καὶ πῦρ εἰς τὸ 5 πραιτώριον βαλόντες, ἐξῆλθον οἱ δέσμοι πάντες καὶ ἔφυγον.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφθασεν ἡ ὄργη καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσεβοῦς Φωκᾶ ἀνθ' ὧν ἔδρασεν ἀναριθμῆτων κακῶν. Ἡράκλειος γὰρ ὁ στρατηγὸς Ἀφρικῆς πλοῖα πολλὰ ἐξοπλίσας 568 M. καὶ στρατὸν ἄπειρον ἐξ Ἀφρικῆς καὶ Μαυριτανίας ἐπισυνά- 10 ξας τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα τοῦ κυρίου, ὡς φησι Γεώργιος ὁ Πισίδιος. καὶ πολέμου κροτηθέντος ἐνίκησεν Ἡράκλειος τῇ χάριτι Χριστοῦ Φωκᾶν τὸν ἀλιτήριον. οὐτινος ἠττηθέντος Φωτεινός τις ἐκ τῶν μεγιστάνων προεπιβουλευθεὶς ὑπὸ 15 Φωκᾶ εἰς τὴν σύζυγον εἰσῆλθεν ἀθρόως μετὰ πλήθους στρατιωτῶν εἰς τὸ παλάτιον καὶ τὸν ἄθλιον Φωκᾶν ἀτίμως

7—14 cf. Theoph. p. 298, 16. — 14—p. 666, 13 cf. Nicephori Breviar. p. 4, 19.

1 μὲν om. L et recce. quidam. — ἐν τῷ σφενδόνι (-ώνι. C -ώνι D) ACDEGP ἐν τῇ σφενδῶνι M ἐν τῇ σφενδόνῃ BLRV. — 2 δὲ καὶ ἀπεκεφάλισε LP. — ἐσάκισεν (-ησεν EM) BENPRV. ἐσάκισεν (-ησεν A) AC et G m. 1 ex ἐσάκισεν corr. — 3 ἐπάρχῳ BPRV. — 4 μεθ' ἡμέρας BE. — παραδώσει codd. praeter DR. — 7 καὶ ἡ ὄργη ἐπὶ A καὶ om. M Exc. — 8 ἔδρα AB. — 14 χριστοῦ ABPV τοῦ χριστοῦ rell. — ἀλιτήριον CGNP. — 15 φωτεινός AGM Φώτιος Nic.

3 τὸν δὲ — 5 θανάτῳ om. P Theoph. — 5 συναχθέντες δὲ οἱ δῆμοι P (σφραγισθέντες δὲ οἱ πράσινοι Theoph.). — 7—10 μετὰ δὲ τ. (ἐφθασεν—8 κακῶν om. P Theoph.) ἐξοπλισάμενος ἡρακλ. ὁ στρατ. ἀφρ. καὶ λαβῶν πλοῖα καστελλομένα πλεῖστα καὶ στρατὸν P. — 10. 11 μαυρ. κατέλαβε τὴν πόλιν P. — 11 καὶ om. P. — 16 σὺν κλήθει P. — 17 sqq. sic in P: καὶ τὸν φ. ἀρκάσας καὶ τὴν βασιλ. ἀποδύσας ἐσθήτα καὶ μέλ. χιτων. ἐνδύσας καὶ δέσμιον εἰς πλοῖον ἐμβαλὼν πρὸς ἡρ. ἀπήγ. ὃν ἡρ. θεασ. καὶ εἰπὼν· οὕτως — διοίκησας ἐφη· σὺ κ. ἐχ. διοικ. καὶ πρῶτον μὲν αὐτοῦ τὸν διὰ ξίφους

ἐκ τοῦ θρόνου ἀναστήσας τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος ἀπεγύ-
 μνωσεν, καὶ ἐνδύσας αὐτὸν μέλανα χιτωνίσκον καὶ κλοιά τῶ
 τραχήλῳ αὐτοῦ περιθεὶς ἄτιμόν τινα καὶ ἔλειυδὸν πρὸς Ἡρά-
 κλειον ἀπήγαγεν. ὃν Ἡράκλειος θεασάμενος εἶπε πρὸς αὐ-
 5 τόν· οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν ἐδιοίκησας. ὁ δὲ ἀπε-
 γνωσμένος ἐκεῖνος ἄνθρωπος ἀποκριθεὶς ἔφη· σὺ κάλλιον
 ἔχεις διοικῆσαι. καὶ πρῶτον μὲν ἐκέλευσεν Ἡράκλειος τὰς
 564 M. χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἀφαιρεθῆναι, καὶ μετὰ τοῦτο
 ἐκ τῶν ὤμων ἀκρωτηριάζεσθαι λώρους, τὰ δὲ αἰδοῖα ἐκτέ-
 10 μνεσθαι καὶ κοντοῖς ἀναρτᾶσθαι διὰ τὰς ἀμέτρους ὕβρεις,
 ἃς ἔπραξεν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν μαχαίρᾳ τέμνεσθαι,
 τὸ δὲ κατεσκηλητευμένον σῶμα τοῦ δυσωνύμου συρόμενον
 κατὰ τὴν τοῦ Βοδὸς λεγομένην ἀγορὰν τῶ πυρὶ παραδίδοσθαι.

Οὐκ ἀπεικίτως οὖν ἔγραφεν ὁ μέγας Ἰσιδώρος πρὸς
 15 τινα περὶ τῆς δυστροπίας τῶν Καππαδοκῶν τοιάδε· τί σοὶ
 καὶ τῶ γένει τῶ θηροτρόπῳ; τί σοὶ καὶ τῶ ἀλλοφύλῳ καὶ
 πονηροτάτῳ ἔθνει; τί τοῖς δυσγενέσι συμφύρῃ; οἱ ἀλλόφυλοι
 γὰρ ἐκ Καππαδοκῶν ἀνήχθησαν, καὶ ἀπόγονοι Καππαδοκῶν
 ἀλλόφυλοι, ἐξ ἀλλοφύλων δὲ Γαβαωνῖται. Καππαδόκαι δη-
 20 λονότι Γαβαωνῖται πέλουσιν. ἔχων οὖν τὴν ἐκείνων πονη-
 ρίαν ἀνάγραπτον ἐγγύθεν, τί θαναμάζεις τοὺς ψευδολόγους

15—17 Isidori Pelus. Epp. I, 351 Migne Tom. 78, 381 D. —
 17—p. 667, 1 *ib.* I, 281 Migne 348 A.

2 μέλαινα BR. — 5 διάκησας Exc. *et una littera ante di-
 erasa* V διοίκησας P. — 6 ἀποκριθεὶς om. MRV. — 10 κοντοῖς
 BCGP Exc. *et ut vid.* A. — 12 κατεσκηλητευμένον Exc. κα-
 τεσκελιτευμένον G. — 13 τοῦ om. BMR. — 14—p. 667, 16 *in
 solis codd.* ABP extant. — 14 ἔγραφεν B. — 16 θηροτρόπῳ A.
 — 17 δυσγενέσι] γένει B. — 19 *et* 20 γαβαωνῖται B. —
 20 πονηρίαν] δυστροπίαν B.

εὐθύς ἔτι πρὸς τῷ πλοίῳ ὄντι καταψηφίζεται θάνατον, ἔπειτα
 δὲ χεῖρας ἐκ τῶν ὤμων ἀκρωτ. καὶ τῶν αἰδοίων ἐκτέμνεσθαι καὶ
 κ. ἀναρτ. οὕτω τε τὸ σῶμα συρέντα κατὰ τὴν τοῦ β. λεγ. ἀγ.
 καυθῆναι. *Similia* Nic. — 16 καὶ τί σοὶ P. — 19 καὶ καππα-
 δόκαι P.

καὶ κακοσχόλους Καππαδόκας; τί τοὺς οἰνοδυναστας καὶ
 γιγαντοκοιλιολάτρους ἐρεθίζεις; τί τοὺς λυσσώδεις κύνας ἀγρι-
 αίνεις, ὧν τὰ δῆγματα θάνατος; τί τὰς λοιδοροὺς γλώσσας
 παραθήγεις; τί τὰς ἑαυτοῦ χραλνεῖς ὑπολήψεις ἐκείνοις συγ-
 κρινόμενος καὶ συμπεριφερόμενος; οἷς καὶ ἀνδραπόδοις τις 5
 χρῆσασθαι νουνεχῆς οὐκ ἀνέχεται. καὶ γοῦν ἔφης ἀνάξια
 μὲν τῶν πάλαι θεῶν πατέρων τὰ ἦθη τῶν νῦν ὀρωμένων
 Καππαδοκῶν, καὶ οὐκ ἐκ τούτων ἐκείνους γεγενῆσθαι νομί-
 ζεις. ἀλλ' ἔγωγε Καππαδόκας τοὺς ἀγλους ἐκείνους σύμφημι
 γεγενῆσθαι, καὶ τοῦτο μάλιστα γνώρισμα τῆς τούτων ὑπάρχει 10
 κακοφροσύνης. εἰ γὰρ μὴ ἐκ τούτων ἐκείνοι ἐξέλαμψαν,
 εἶχεν ἂν ἀπολογίαν τὸ κάκιστον καὶ κακόηθες ἔθνος τὴν
 γενικὴν πονηρίαν ὡς ἔμφυτον, καὶ αἴτιον ἂν τῆς κακίας
 τὸν δημιουργὸν ἐποιήσαντο. ἀλλ' ἐν ἐκείνοις τοῖς θεοφόροις
 ἀνδράσι λαμψάσης τῆς φύσεως, ἐν τούτοις ἐκδήλωσ τὰ τῆς 15
 γνώμης γνωρίζεται.

[κβ'. Περὶ Ἡρακλείου.]

Μετὰ δὲ Φωκᾶν ἐβασίλευσεν Ἡράκλειος ἔτη λ'. ὃν
 Σέργιος ὁ πατριάρχης καὶ ἡ σύγκλητος μετὰ παντὸς τοῦ
 λαοῦ ἀνηγόρευσε βασιλέα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. ἀπὸ δὲ 20

1—16 Isid. *ib.* I, 351; 352 Migne 384 A. — 18—p. 668,
 2 Niceph. p. 5, 8.

2 τὰς A. — 3 δόγματα B. — 6 οὐκ ἀνέχεται νουνεχῆς B. —
 10 ὑπάρχει *om.* B. — 12 ἂν *om.* B Isid. — τὴν γενικὴν ἔχων
 πονηρίαν A.

7 πατέρων βασιλείου καὶ γρηγορίου P (*invito* Isid.). — 14 τὰ
 τῆς θεοστνοῦς καὶ θηριώδους τε καὶ δαιμονιώδους γνώμης γνω-
 ρίζεται πρόδηλα P (Isid. *ut* AB). — 18—p. 668, 7 ὃν σ. ὁ πατρ. καὶ
 πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἀναγορεύσας ἐν τῇ μεγ. ἐκκλ. βασιλέα συν-
 εργοῦντος καὶ συμπράττοντος ὑπὲρ πάντας κρῖσπου τοῦ ἐπάρχου
 καὶ γαμβροῦ φωνᾷ εἰς τὰ βασίλεια καθίσταται λίαν εὐφημούμενος
 ὑπὸ πάντων ὡς τοῦ τυράννου καθαιρέτης. ὁ δὲ κρῖσπος ἀτίκα
 στρατηγὸς καππαδοκίας ἀποσταλεῖς κάκεισαι τὸν Ἡράκλειον δια-
 λοιδορήσας καὶ μετ' ὀλίγον ἐν κ. γεν. ἔφη πρὸς αὐτὸν Ἡράκλειος
 ἐπὶ συγκλ. P (*cf.* Niceph.).

τῆς ἐκκλησίας αὐτὸν παραλαβόντες εὐφημοῦντες κροτοῦντες
 δοξάζοντες εἰς τὰ βασίλεια εἰσήγαγον. συνέπραττε δὲ τού-
 τοις καὶ συνευδόκει πλέον Κρίσπος ὁ ὑπαρχος καὶ γαμβρὸς
 τοῦ Φωκᾶ. μετὰ δὲ τινα χρόνον στρατηγὸν αὐτὸν ποιήσας
 5 Καππαδοκίας ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν. ἐκεῖ τοίνυν ἀπελθὼν
 ἐλοιδορεῖ Ἡράκλειον. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐν Κωνσταντινου-
 565 Μ πόλει γενόμενος, ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ συγκλήτου·
 γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, ταλαιπώρε, καὶ πῶς ἂν φίλον ποιή-
 σεας; εἶτα κληρικὸν αὐτὸν καταστήσας ἐν τῇ μονῇ τῆς
 10 Χώρας περιώρισεν, ἐν ἣ καὶ μετ' ὀλίγον τὸ πέρασ τοῦ βίου
 ἐδέξατο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς Χοσρόης ἀπο-
 στείλλας κατὰ Ῥωμαίων ἡγεμόνα Σάϊτον καλούμενον μετὰ
 πολλῆς δυνάμεως πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν ἠφάνισεν. ἐλθὼν
 15 δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱκανὸν χρόνον ἐν Χαλκηδόνι ἐκά-
 θισεν. ὃς τὸν Ἡράκλειον μεθ' ὑποκρίσεως εἰρηνικῶς προσ-
 καλεσάμενος τὰ πρὸς ἀγάπην ὁμίλησεν. τοῖς δὲ ἀπατηλοῖς
 αὐτοῦ καὶ πολλοῖς λόγοις πιστεύσας ὁ βασιλεὺς ἐκπέμπει σὺν
 αὐτῷ τῷ ἀσεβεῖ πρὸς Χοσρόην πρέσβεις εἰρήνης μεγαστάνας
 20 ο', οὓς παραλαβὼν Σάϊτος ἐκ Χαλκηδόνας καὶ τὴν Ῥωμαϊ-
 κὴν ἀρχὴν διελθὼν ἀτίμους ἅμα καὶ δεσμίους ἀπήγαγεν.

2—4 Nic. p. 4, 4. — 4—11 E Nic. p. 5, 16—7, 2 in brevius
 redacta. — 12—p. 669, 5 cf. Nic. p. 9, 12.

3 ὑπαρχος BPRV. — 7 γενόμενος AP ^{μν} γενὸ B γενόμενον tell.
 — 9 καταστήσας] ποιήσας B Leo Gramm. — 10 ἐν ἣ καὶ ἐτελεύ-
 τησεν B Leo Gramm. (cf. infra P). — καὶ μετ' ὀλίγον AV καὶ om.
 CEGNR. — 12. 13 κατὰ Ῥωμαίων ἀποστείλλας N. — 13 σαίτον C
 σάητον B et sic deinceps. — 19 τῷ ἀσεβεῖ om. B et Exc. de legatt.
 (cf. infra P).

9 καταστήσας] ἀποκείρας P. — 10 ἐν ἣ καὶ ἀπέθανεν P. —
 12 ὁ δὲ τῶν (om. μετὰ δὲ ταῦτα) P. — 13 καλούμενον om. P. —
 14—19 sic in P; καὶ πᾶσαν τὴν ἀν. ἐρημώσας καὶ ἐν κ. ἐλθὼν
 περιεκάθησεν ἱκανὸν χρόνον ἐν χ. ὃς τὸν ἦρ. ἐκεῖσε μεθ' ὀποκρ.
 εἰρ. ἐν κλοῖω καθέζομένω (l. -ον) προσομιλήσας, ἐκπέμπει σ. αὐτ.
 πρὸς χ. ἠράκλειος πρ. εἰρ. — 20 ὁ σαίτιος P. — 21—p. 669,
 1 ἀτίμους καὶ δεσμ. ἀπήγ. πρὸς χοσρόην. ὁ δὲ τὸν P.

ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σάϊτον ὡς τὸν Ἡράκλειον ἰδόντα καὶ μὴ συλλαβόντα ἀποδεῖραι ἐκέλευσεν, τοὺς δὲ πρεσβευτὰς ἐν φρουραῖς καὶ μεγίσταις κακονυχίαις κατεδύκασεν. περὶ ὧν ἀθυμία πολλή καὶ θλίψις κατεῖχε τὸν βασιλέα καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν. ἐγένετο δὲ καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς καὶ θανατικὸν 5 μέγα, καὶ ὁ ἥλιος ἡμαυρώθη, καὶ ἔβρεξε κόνιν.

Τότε καὶ οἱ Ἄβαροι πρὸς τὸν βασιλέα ἦλθον εἰρήνην αἰτούμενοι δῆθεν. οὗς δεξάμενος καὶ πρόκενσον πρὸς τὴν Ἡράκλειαν ποιησάμενος τοὺς ἀποκρισιαροὺς ἀνέπαυεν. οἱ 566 M. δὲ τὸ κακὸν ἐν ταῖς καρδίαις ἔχοντες τοῖς δημοφύλοις ἐδήλωσαν· τάχιστα φθάσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πλοῦτος αὐτοῦ παρ' ἡμῖν ἐστίν. τῶν δὲ ἀγρόπυων δαιμόνων μῆδ' ὄλωσ ἀμελησάντων, τὸν τόπον κατέλαβον. τότε τῇ προμηθεῖα τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ τοῦ σώζοντος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ μόλις εἰς τὸ Βυζάντιον διαλαθὼν αὐτοὺς ἀποκαθί- 15 σταται ὁ βασιλεὺς. οἱ δὲ τοῦτον ἐπιδιώξαντες ἕως τόπου πολλοῦ καὶ μὴ φθάσαντες πᾶσαν τὴν ὑπερθεσίαν αὐτοῦ εἰληφότες καὶ τὰ Θρακῶα μέρη δηώσαντες ἡγμαιώτευσαν ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας χιλιάδας ο' καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν.

20

5—6 cf. Nic. p. 12, 4; 7. — 6? — 7—20 cf. Nic. p. 12, 29.

4 ἀθυμία πολλή καὶ θλίψις CPRV ἀθ. καὶ θλ. πολλή tell. Exc. — εἶχε RV. — 6—7 κόνιν τότε. καὶ R κόνιν. καὶ τότε A. — 7 οἱ om. CGR. — 8 τὴν Ἡρακλείαν AG Exc. τὸν Ἡράκλειον B. — 9 ἀνέπαυεν G διανέπαυεν N. — 18 διώσαντες AENP διώξαντες CRV διωλέσαντες G.

1 ἰδόντα] ὁμιλήσαντα P. — 2 ἀποδείρας ἀνέτλε τοὺς δὲ P. — 4 βασιλέα] Ἡράκλειον P. — 7—17 καὶ ἦλθον οἱ Ἄβαροι πρὸς Ἡράκλειον εἰρ. αἰτ. δῆθεν. ὃν ἀπατήσαντες ὁμοίως καὶ πρὸς τὴν συλμβρίαν ἐξαγαγόντες, μόλις εἰς τὸ βυζάντιον διασώζεται σὺν ὀλίγοις αἰσθόμενος τὴν ἐπιβουλήν καὶ τὸν δόλον αὐτῶν, ἀποβαλὼν τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα. οἱ δὲ τοῦτον ἐπιδιώκοντες μέχρι τοῦ ἔβδόμου καὶ τὴν φορεσίαν αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν ὑπερθεσίαν εἰληφότες P. — 18 μέρη πάντα P. — 19 γυν. χωρὶς τῶν ἀναιρεθέντων χιλιάδας σο' P.

Εἶτα πάλιν Χοσρόης ὁ δυσσεβῆς ἀποστείλας ἕτερον
 ἄρχοντα κατὰ Ῥωμαίων ὀνόματι Σάρβαρον μετὰ πλείστης
 δυνάμεως καὶ πᾶσαν ἐρημώσας τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν Ἱερου-
 σαλήμ δορυλάωτον λαβὼν ἐλαφυραγώγησεν αὐτὴν πᾶσαν, οὐ
 5 μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πολλὴν καὶ ἀπάνθρωπον ἀναίρεσιν ποιησά-
 μενος καὶ τὸν τίμιον καὶ ἅγιον σταυρὸν σὺν τῷ πατριάρχῃ
 Ζαχαρίᾳ λαβὼν καὶ λαὸν ἄπειρον ἐξ Ἱερουσαλήμ αἰχμαλω-
 τεύσας καὶ εἰς Περσίδα πέμψας ἦλθε πρὸς τὴν Ἀσίαν καὶ
 τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν
 567 M. 10 ἀγίαν εορτὴν τοῦ πάσχα τελέσας τάδε πρὸς τὸν πατριάρχῃν
 ἔφη· εἰς χεῖρας τῆς θεομήτορος ἀφήμι τὴν πόλιν ταύτην
 καὶ τὸν υἱὸν μου. καὶ ταῦτα εἰπὼν λαβὼν μετὰ χεῖρας τὴν
 θεανδρικήν ἀχειροποιήτον μορφὴν κατὰ Περσῶν ἐστράτευσεν.
 καὶ δὴ προσκαλεσάμενος τὸν Τοῦρκον εἰς συμμαχίαν κατὰ
 15 πάροδον, ἐξ οὗ καὶ φύλαρχον καὶ πληθὸς Τούρκων ἄρας,
 ἐξώρμησε κατὰ Περσῶν ἐν δυνάμει βαρεῖα σφόδρα διὰ τοῦ
 Εὐξείνου πόντου.
 568 M. Οἱ δὲ Ἄβαροι τὰς σπονδὰς διαλύσαντες, ὥσπερ Ἡρά-
 κλειος δώροις πρὸς αὐτοὺς βεβαιώσας ἐκίνησεν, τῷ τελεῖχι
 20 τοῦ Βυζαντίου προσπελάζουσιν εὐθύς τε πάντα ἐνεπύριζον τὰ

1—3 cf. Nic. p. 15, 5. — 3—9 cf. Theoph. p. 300, 30. —
 9—10 cf. Theoph. p. 302, 32. — 10—12 cf. Nic. p. 15, 13. —
 12—13 cf. Theoph. p. 303, 17. — 14—17 cf. Nic. p. 15, 17. —
 18—p. 671, 5 cf. Nic. p. 17, 16.

4 δοριάλωτον CDP et fort. G. — πᾶσαν PRV ἔπασαν rell.
 — 5 πολλὴν ἀπάνθρωπον ποιησάμενος ἀναίρεσιν B ἀνάνθρωπον
 πολλὴν ποιησ. (om. ἀναίρεσιν) M πολλὴν ἀπανθρωπίαν καὶ ἀναί-
 ρεσιν ποιησ. RV. — 6 ἅγιον καὶ τίμιον R τίμιον καὶ ζωοποιὸν C
 τίμιον (om. καὶ ἅγιον) P. — 11 χεῖρας σου καὶ B Leo Gramm.
 — ἔφη] εἰρήμει B om. A. — 12.13 τὴν θεανδρικήν μετὰ χεῖρας
 RV. — 19 ἐκίνησεν AG ἐκήνησεν M ἐκείσε C ἐκαίνισεν Tafel.

1 ὁ δυσσεβῆς et ἕτερον et v. 2 ὀνόματι om. P. — 4 παρα-
 λαβὼν P. — 9 ὁ δὲ γε Ἡράκλειος τελέσας τὴν εορτὴν τοῦ πάσχα P.
 — 10 τάδε — 12 εἰπὼν om. P. — 12 καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας P. —
 13 μορφὴν καὶ τῷ θεογράφῳ τούτῳ πεισθεις κατὰ P.

προάστεια, καὶ ὡσπερ ἀναμερισάμενοι Πέρσαι μὲν τὰ τῆς Ἀσιάτιδος γῆς κατεδήουν, Ἄβαροι δὲ τὸν ἐπὶ Θράκης διέφθειρον τόπον. ὕθεν διαπονηθέντες οἱ πολῖται καὶ πρὸς τοὺς Ἀβάρους πόλεμον συνάψαντες καὶ πολλὰς χιλιάδας ἐξ αὐτῶν κατασφάζαντες πρὸς τὴν ἰδίαν γῆν ἐξήλασαν. 5

Ὁ δὲ Χοσρόης μαθὼν τὴν Ἡρακλείου μεγίστην ἔφοδον καὶ σατράπην ἐν χιλιάσιν ὀπλιτῶν λ' κατ' αὐτοῦ ἐκπέμψας, συμβολῆς γενομένης ἀνηρέθησαν πάντες. τῶν ὑπολειφθέντων δὲ Περσῶν κατὰ Χοσρόου μανέντων, ἐφ' ἐνὶ τῶν βασιλικῶν οἴκων τοῦτον κατέκλεισαν, προὔθηκαν δὲ αὐτῷ χρυσὸν 10 καὶ ἄργυρον καὶ λίθους εἰπόντες πρὸς αὐτόν· ἀπόλαυε τούτων καὶ μόνων, δι' ὧν καὶ τοὺς Ῥωμαίους καθ' ἡμῶν ἤγαγες. καὶ οὕτω λιμῷ καὶ δίψει τιμωρήσαντες αὐτὸν ἀσχερῶς ἀνεῖλον. Ἡράκλειος δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Περσίδα εἰσβαλὼν τὰς τε πόλεις καθήρει καὶ τὰ πυρεῖα διέστρεφεν, 15 ἐφ' ὧν εὐρέθη Χοσρόου τὸ μυσαρὸν ἐκτύπωμα ἐν τῇ τοῦ οἴκου στέγῃ ὡσπερ ἐν οὐρανῷ καθήμενον. ἑαυτὸν γὰρ ὁ ἄθεος ἀποθεώσας οὕτως ἀνεστήλωσεν, ἐν ᾧ ἄστρα καὶ 569 M. ἥλιον καὶ σελήνην κατασκευάσας ἀγγέλους περιεστῶτας αὐτῷ σκηπτούχους καὶ βροντὴν διὰ μηχανῆς γίνεσθαι καὶ βρέχειν 20

6—8? cf. Nic. p. 19, 3. — 8—14 cf. Nic. p. 19, 20. — 14—p. 672, 3 cf. Nic. p. 16, 18.

2 διέφθειραν ABR. — 3 διαπονηθέντες Tafel cum Leone Gramm. Sed διαπονηθέντες etiam Theodosius Melitenus. — 7 ἐν χιλιάσιν P ἐναχιλιάσιν A ἕνα ἐν χιλιάσιν rell. — 11 ἀπόλαυε BG. — 12 καὶ μόνων AGM Exc. de ins. om. RV. — καὶ ἀπὸ τούτων om. RV. — 13 δίψη BEM Exc. — 15 πυρεῖα EV πυρεῖα B πυρεῖα AR πύρεα CGNP. — 19 καὶ ἀγγέλους R ἀγγέλους τε V. — 20 διὰ τινος μηχανῆς βροντὴν N.

4. 5 ἐξ αὐτῶν χιλιάδας P. — 7 sqq. ἐκπέμψας καὶ πάντων τούτων ἀναιρεθέντων μαχησαμένων μετὰ Ἡρακλείου καὶ τῶν Περσῶν κατὰ χ. μανέντων καὶ ἐφ' ἐνὶ τ. βασ. οἴκ. τ. κατακλείσαντες ἄτροφον, προὔθηκαν χρυσὸν καὶ ἄργ. καὶ λίθον πλείστον λέγοντες· ἀπόλαυε P Nic. — 14 ὁ βασιλεὺς om. P. — Περσικὴν P Nic. — 16 ἠύρηται P Nic. — 20 διαμηχανῆ P.

ὅπότεν θελήσειεν ἐτεχνάσατο. ὅπερ βδέλυγμα θεασάμενος
 ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος εἰς γῆν κατέστρεψε καὶ ὡς κονιοροτὸν
 διέλυσεν. ταῦτα δὲ Σάββαρος ἀκούσας γράφει πρὸς Ἡρά-
 κλειον ἀπολογίαν ὡς ὅτι οὐχ ἐκὼν ἀλλὰ γνώμῃ Χοσροῦ
 5 διέπραττεν ἄπερ εἰς τοὺς Ῥωμαίους πεποίηκεν. ὃν ὁ βασι-
 λεὺς διὰ γραμμάτων εἰρηνικῶν προσκαλεσάμενος, ἦκε πρὸς
 αὐτὸν ἐν Περσίδι. ἀναζητήσας οὖν Ἡράκλειος τοὺς πρε-
 σβευτὰς καὶ μαθὼν ὡς ὑπὸ Χοσροῦ δεινῶς ἀνηρέθησαν,
 θυμοῦ πλησθεὶς οὐκ ἐφείσατο κατασφάζων καὶ πυρπολῶν
 10 καὶ καταστρέφων πᾶσαν τὴν Περσίδα ἐν ἔτεσιν ἕξ. τῷ δὲ
 ἐβδόμῳ ἔτει τὰ ζωοποιὰ ξύλα τοῦ πανσέπτου σταυροῦ ἀνα-
 λαβὼν καὶ εἰς Ἱερουσαλήμ παραγενόμενος καὶ ταῦτα καθυ-
 ψάσας, μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐπὶ τὴν Κωνσταν-
 570 Μ. τινούπολιν ὑπέστρεψε μυστικῆν τινα θεωρίαν ἐν τούτῳ πλη-
 15 ρώσας. ὥσπερ γὰρ ἐν ἡμέραις ἕξ ὁ θεὸς πᾶσαν τὴν κτίσιν
 δημιουργήσας τὴν ἐβδόμην ἀναπαύσεως ἡμέραν ἐκάλεσεν,
 οὕτω δὴ καὶ οὗτος ἐν τοῖς ἕξ χρόνοις πολλοὺς διανύσας
 πολέμους καὶ κοπιᾶσας ἐν τῷ ἐβδόμῳ ἔτει μετ' εἰρήνης ὑπο-
 στρέψας ἀνεπαύσατο. οἱ δὲ τῆς πόλεως τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ
 20 γνόντες ἀκατασχέτῳ πόθῳ πάντες εἰς τὴν Ἱερειαν ἐξῆλθον
 σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ βασιλεῖ καὶ υἱῷ

3—7 cf. Nic. p. 21, 4. — 7—8 cf. Nic. p. 20, 16. — 9—
 p. 673, 8 cf. Theoph. p. 327, 24 Nic. p. 22, 3.

1. 2 ὁ βασιλεὺς θεασάμενος Ἡράκλειος G ὁ βασιλεὺς om. P. —
 13 μετὰ πολλῆς χαρᾶς BP πολλῆς om. M μετὰ χαρᾶς πολλῆς tell.
 — 14 ἐπέστρεψε G μετέστρεψε R. — 16 ἐδημιούργησε καὶ τὴν N.
 — 18 ὑποστρέψας om. NRV. — 20 πάντες πόθῳ N. — Ἱερειαν
 (-ρειαν N) EGNV Ἱερίαν CP ἑρείαν A ἡρίαν B' (ἐν τοῖς παλα-
 τίοις τῆς ἡρίας R).

4 ὅτι om. P Nic. — 5 ὁ βασιλεὺς] Ἡράκλειος P. — 7—14 sic
 in P: ἀνηρέθησαν πᾶσαν τὴν περσίδα καταδιώσας ἐν ἔτεσιν 5'
 καὶ τὰ ζωοποιὰ ξύλα ἀναλ. εἰς ἱερ. ἀφίκετο πεφυλαγμένα περι-
 τυχῶν αὐτὰ κατὰ θείαν προμήθειαν. ἐν ἧ ταῦτα καθυψ. καὶ
 πρὸς τὸ βυξ. εὐθὺς ἐκπέμφας ἐν τῷ ἐβδόμῳ ἔτει μετὰ πολλῆς χ.
 τε καὶ εἰρ. ἐπὶ τ. κ. ὑπ. — 15 ὡς γὰρ P.

αὐτοῦ, βαστάζοντες κλάδους ἐλαιῶν καὶ λαμπάδας, εὐφημοῦντες αὐτὸν μετὰ πολλῆς εὐφροσύνης. καὶ ὁ μὲν υἱὸς αὐτοῦ προσελθὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς, ὁ δὲ πατὴρ περιπλακείς τῷ υἱῷ, κατέβρεξαν ἀμφοτέροι τὴν γῆν 571 M. τοῖς δάκρυσιν. ὅπερ θεασάμενος ὁ λαὸς εὐχαριστηρίους 5 ὕμνους τῷ θεῷ σὺν δάκρυσιν ἀνέπεμπον, καὶ οὕτω λαβόντες τὸν βασιλέα χαίροντες εὐφημοῦντες κροτοῦντες εἰσῆλθον ἐν τῇ πόλει.

Τοῦ δὲ Ἡρακλείου ὑπὸ Ἀθανασίου πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως 10 ἀπατηθέντος, εἰς τὴν αἴρεσιν τῶν μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη. καὶ δὴ μετὰ ταῦτα νόσφ περιπεσὼν ὑδερικῆ, δι' ἧς καὶ τέθνηκεν, δεινῶς ἐτιμωρεῖτο. ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τὸ πάθος ἐπεκτάθη ὥς, ἡνίκα ἀπουρεῖν ἔμελλεν, σανίδα κατὰ τοῦ ἔτρου ἐτίθει διὰ τὸ στρέφασθαι τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ καὶ κατὰ 15 τοῦ προσώπου τὰ οὖρα ἀναπέμπειν. ἔλεγχος δὲ ἦν τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ παρανομίας ἔνεκεν τοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀνεψιῶν γάμου.

[κγ'. Περὶ Κωνσταντίνου.]

Μετὰ δὲ Ἡράκλειον ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος υἱὸς αὐ- 20 τοῦ ἔτος α' καὶ φαρμάκῳ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀνηρέθη. ἐφ' 572 M. οὗ πλούσιός τις ἐν Κωνσταντινουπόλει νοσήσας καὶ τὸν

9—11 cf. Theoph. p. 329, 21. — 12—18 cf. Nic. p. 27, 7. — 20—21 cf. Theoph. p. 341, 14.

3 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ A αὐτοῦ (om. τοῦ πατρὸς) RV. — 7 χαίροντες εὐφημοῦντες κροτοῦντες B χαίρ. εὐφ. καὶ κροτοῦντες AC EGN χαίρ. καὶ (καὶ om. R) κροτοῦντες καὶ εὐφημοῦντες RV χαίροντες εὐφημοῦντες ἀνασκιρτῶντες P σκιρτῶντες Theoph. — 7. 8 εἰς τὴν πόλιν C εἰς τὸ παλάτιον RV. — 14 ἐπεκτάθη AC EGV ἐπεκτάνθη BR ἀπεκτάνθη M ἐξετάθη D ἐπετείνετο P Nic. — 15 ἐπετίθη AB Nic. sed ἐτίθει cum rell. P. — 20 ὁ υἱὸς AGR.

2 μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης P (μετὰ χαρᾶς καὶ θαυμάσιων Theoph.). — 3. 4 ὁ δὲ περιπλακείς αὐτῷ, κατέβρ. P. — 13 τοσοῦτο P.

θάνατον δειλιάσας ἔδωκε τοῖς πένησι χρυσίου λίτρας λ', καὶ
 παρὰ προσδοκίαν ὑγιάνας καὶ μεταμεληθεὶς ἐκ διαβολικῆς
 ἀπάτης θαρρεῖ τοῦτο φίλῳ αὐτοῦ γνησίῳ καὶ πλουσίῳ. ὁ δὲ
 λέγει αὐτῷ· μηδαμῶς, ὡ ἄνθρωπε, παραδέξῃ τὸν πονηρὸν
 5 λογισμὸν τοῦτον καὶ λυπήσῃς θεὸν τὸν ἐλεήσαντά σε διὰ
 τὴν ἐλεημοσύνην σου καὶ ἀναστήσαντα, καὶ θάνατον αἰφνί-
 διον ἐπάξει σοι, καὶ ἀπέλθῃς ἀμετανόητος. τοῦ δὲ μὴ πει-
 θομένου, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀποδυσπετιοῦντος, ἔφη πρὸς αὐ-
 τὸν ὁ φίλος· ἐπεὶ συμβουλευόντός μου τὰ πρὸς σωτηρίαν
 10 σου οὐ καταδέχεσαι, εἶπω σοι ἑτέραν βουλήν. ὁ δὲ φησιν·
 ποῖαν ταύτην; καὶ ὁ ἀληθῶς ἐλεήμων ἀπεκρίνατο· δεῦρο
 εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἶπέ· οὐκ εἰμι ἐγώ, κύριε, ὁ ποιήσας
 τὴν ἐλεημοσύνην ἐκείνην, ἀλλ' οὗτός ἐστιν, καὶ παρέξω σοι
 τὰς λ' λίτρας εὐθέως. ὁ δὲ ταλαίπωρος ἐκεῖνος ἄνθρωπος
 15 συνθέμενος τοῦτο καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀπελθὼν τὸ χρυ-
 σίον ἐν χειρὶ λαβῶν καὶ τὸ συμφωνηθὲν λαλήσας ἐν τῷ
 ἑξέρχασθαι αὐτὸν πεσὼν παρὰ τὴν πύλην τῆς ἐκκλησίας
 ἀπέθανεν. πάντων οὖν τῶν εὑρεθέντων φόβῳ καὶ τρόμφῳ
 συσχεθέντων, τὸν δικαιοκρίτην καὶ ἀπαραλόγιστον θεὸν ὕμνο-
 20 λόγησαν. τῶν δὲ κληρικῶν προτρεπομένων τὸν κύριον τῶν
 νομισμάτων τοῦ λαβεῖν τὰ ἴδια, παρητήσατο καὶ εἶπεν· μὴ

3 φίλῳ αὐτοῦ τοῦτο RV. — 4 παραδέξει ACGP. — 4. 5 τὸν
 λογισμὸν τοῦτον τὸν πονηρὸν RV. — 5 τὸν θεὸν ER. — 8 ἀλλὰ
 μᾶλλον καὶ C καὶ μᾶλλον (om. ἀλλὰ) R ἀλλὰ μᾶλλον (om. καὶ) M.
 — 9 μοι CGLN. — 10 σου] σὺ R om. ABL. — καταδέχεσε CM
 καταδέχη BLV — 13 ἐκείνην om. NR. — 14 ἄνθρωπος ἐκεῖνος
 AM. — 17 ἑξέρχ. αὐτὸν τὴν πύλην (τῆς πύλης rec. nonnulli) τῆς
 ἐκκλ. πεσὼν ἀπέθ. RV. — 20 τῷ κυρίῳ PV.

1 χρυσίου νομίσματα λίτρας λ' P. — 3 ἀπάτης ἐφ' οἷς ἐποί-
 ησεν, θαρρεῖ P. — 3. 4 ὁ δὲ φησιν· μηδαμῶς P. — 9 ὁ φίλος]
 πάλιν P. — 9 ἐπεὶ — 11 ἀπεκρίνατο om. P. — 11 οὐκ οὖν
 δεῦρο P. — 14—p. 675, 1 sic in P: εὐθέως. ὁ δὲ προθύμως
 ἀπελθὼν καὶ τὰς λ' λίτρας λαβῶν πίπτει παρὰ τὴν πύλην τῆς
 ἐκκλησίας ἑξερχόμενος καὶ παρευθὺς ἑξέψυξεν. πάντων οὖν τῶν
 κληρικῶν προτρεπ. τῷ κυρίῳ τῶν νομ. λαβεῖν τ. ἴδια εἶπε μετὰ
 φωνῆς· μὴ γένοίτο μοι.

μοι γένοιτο τοῦτο κἄν εἰς ἔννοιαν λαβεῖν. ἐξότε γὰρ ὀνό-
 μασα ταῦτα δῶρα κυρίῳ τῷ Θεῷ, αὐτοῦ εἰσιν, καὶ εἰς τὰ
 ἄνω βράβια ἐγράφησαν, καὶ οὐκ ἔχω αὐτῶν ἐξουσίαν. ὅπερ
 Ἀνανίας καὶ Σαπφείρα ἀγνοήσαντες καὶ ἐκ τῶν ἀφιερω- 578 M.
 θέντων κυρίῳ πάλιν ὡς ἐξ οἰκείων λαβόντες αἰφνίδιον 5
 θάνατον ὥσπερ καὶ οὗτος ὑπέστησαν. Θεὸς γὰρ οὐ μυκτη-
 ρίζεται. οἱ δὲ ἀκούσαντες ταῦτα μεγάλως ὠφελήθησαν κατα-
 νόησαντες τοῦ ἀνδρὸς τὸ σταθερὸν καὶ βέβαιον καὶ πρὸς
 τὴν πίστιν ἀσάλευτον. ἐκρίθησαν οὖν αἱ λ' λίτραι δια-
 δοθῆναι πτωχοῖς. 10

Εἰκότως οὖν ἔλεγεν ὁ μέγας Ἀθανάσιος, ὅτι πᾶν ὅπερ
 ἐπαγγελόμεθα τῷ Θεῷ οὐκέτι λοιπὸν ἡμῶν ἐστιν, ἀλλὰ τοῦ
 Θεοῦ. διὸ τοίνυν, ἔὰν ἐκ τούτων ὑποσύρωμεν, οὐκ ὡς τὰ
 ἑαυτῶν ἐσμεν λαβόντες, ἀλλ' ὡς τὰ τοῦ Θεοῦ ἱεροσυλοῦντες
 κριθησόμεθα. ἐπὶ μικρῷ γὰρ καὶ μελίζονι πταίσματι ἢ παρά- 15
 βασίς κρίνεται. καὶ γοῦν οἱ προπάτορες ξύλου γεύσει θανάτῳ
 καὶ φθορᾷ κατεδικάσθησαν, καὶ ὁ ἐν σαββάτῳ ξύλα συλλέξας
 λιθοβολεῖται. ἢ δὲ ἐπαγγελία οὐκ ἄχρι μόνον χρημάτων,

6 Gal. 6, 7. — 11—p. 676, 10 Athanasius de passione et
 cruce domini cp. 3 Migne Tom. 28, 188D aliunde insertis verbis
 15 κριθησόμεθα — 18 λιθοβολεῖται.

1 μοι om. BM. — ἐξότε (ἐξ ὅτε LR) AELPR ἐξότου BCNV
 ἔξω G. — 2 ταῦτα τῷ κυρίῳ δῶρα αὐτοῦ B. — δῶρα om. CN.
 — 3 βράβια AP βρέβια LN βρεβεία BE βραβεία CG βραβεία RV.
 — αὐτὸν A αὐτὰ P om. recc. quidam. — 4 σαπφείρα BP σαπ-
 φείρα L σάπφειρα RV σαπφήρα CGM σαπφήρα DE σαμφειρα
 sine acc. A. — 8 τὸ σταθερὸν τοῦ ἀνδρὸς BL. — σταθηρὸν C
 et recc. quidam. — 9 δοθῆναι BMV et recc. nonnulli. — 12 τῷ
 Θεῷ LNPR τῷ om. rell. Ath. — ἡμῖν BM ὑμῶν V. — 14 λαμ-
 βάνοντες A Ath. — 16 κρίνεται] γίνεται BCM. — 18 μόνων EL.

7—10 sic in P: οἱ δὲ ἀκ. ταῦτα καὶ πάνν φοβηθέντες καὶ
 τὸν δικαιοκρίτην καὶ ἀπαραλόγιστον Θεὸν δοξάσαντες καὶ τοῦ
 ἀνδρὸς τὴν σύνεσιν τε καὶ εὐσέβειαν ἐπαινέσαντες, ἐκρίθησαν
 αἱ λ' λίτραι διαδοθῆναι πένησιν. — 12 ἐστὶν ἡμῶν ἀλλὰ τῷ
 Θεῷ P Ath. (qui add.: διαφέρει). — 18 λιθοβολεῖται, καὶ οἱ τὰ
 ἴδια νοσφισάμενοι καὶ ψευσάμενοι ἀνανίας καὶ σαπφείρα παρ-
 ἀντίκα θανατοῦνται P.

ἀλλὰ καὶ μέχρι λόγου φθάνει καὶ προαιρέσεως. οὐδὲ γάρ, εἴ τις ἐστὶ πένης οὗτος καὶ προαιρέσεως ἐστέρηται. ἀμέλει τὸ μέγα καὶ θεῖον ὄντως μυστήριον ἡμῶν οὐκ ἐπὶ χρήμασιν ἔχει τὴν ὑπόσχεσιν, ἀλλ' ἐπὶ προαιρέσει τελείᾳ καὶ τῇ κατὰ
 5 θεὸν πίστει. πάντες γὰρ ἐπηγγειλάμεθα, καὶ πάντες ἐπαγγελίας ἐσμὲν ὑπεύθυνοι. ἀνάγκη τοίνυν ἀποδιδόναι τὴν μὲν παρθένον τὴν παρθενίαν ὅποιαν καὶ ἐπηγγείλατο, τὸν δὲ ἐγκρατῆ τὴν ἐγκράτειαν, τοὺς δὲ ἐν γάμῳ τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους τιμὴν τε καὶ ἀγάπην, καὶ τέλος
 10 πάντας τὴν εἰς θεὸν πίστιν καὶ εὐλάβειαν καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν.

Καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ ἐγένετό τι τοιοῦτον. ἐπίσκοπός τις εὐλαβῆς πάνυ πλησίον ἔχων φιλόσοφόν τινα Εὐάγριον καλούμενον, εταῖρον μὲν αὐτοῦ γενόμενον ἐν τοῖς παιδευτη-
 15 ρίοις, Ἑλληνα δὲ τὴν θρησκείαν, ὃν ὁ ἐπίσκοπος μεταθεῖναι βουλόμενος ἐκ τῆς εἰδωλομανίας πρὸς τὴν πίστιν τοῦ Χρι-
 574 M. στοῦ συνεχῶς προσεκαλεῖτο καὶ διελέγετο. τοῦ δὲ μὴ πειθομένου, ἀλλὰ καὶ σφόδρα δυσχεραίνοντος, εἰπεῖν λέγεται ἐν
 20 μίᾳ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον· ὄντως, κύριε ὁ ἐπίσκοπος, μετὰ πάντων καὶ τοῦτο ἀπαρέσκει μοι, ὃ λέγετε οἱ Χριστιανοί, ὅτι συντέλεια τοῦ κόσμου γίνεται καὶ τῶν σωμάτων ἀνά-

12—p. 678, 15 Similia Johannes Moschus in Prato spirit. cp. 195. Migne Tom. 87, 8077.

4 τὴν κατὰ θεὸν πίστιν καὶ ὑπόσχεσιν RV. — 5 ἐπαγγειλάμεθα AB. — 12 ἐγένετο δὲ ἐν ἀλεξ. τι τοιοῦτον RV. — τι] τοι M om. BG. — 13 τινὰ φιλόσοφον ARV. — 15 ὃν om. P ὁ om. G. — μεταθεῖναι LMPR μετατεθεῖναι C. — 17 παρεκαλεῖτο A προσεκαλεῖτο B. — 19 κύριε codd. praeter V.

11 *Alia sequuntur in P seorsim edenda.* — 12 καὶ ἐν ἀλεξ. δὲ ἐπίσκοπός τις P. — 14 καλούμενον] ὀνόματι P Moschus. — 16. 17 πρὸς τὴν πίστιν συνεχῶς προσεκ. καὶ τὰ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως διελέγετο P. — 18 δυσχερ. ὥστε καὶ εἰπεῖν αὐτὸν ἐν P Mosch. — 21 τῶν σωμάτων τούτων P (ἐν τούτῳ τῷ σώματι Moschus).

στασις καὶ ἀνταπόδοσις τῶν βεβιωμένων, καὶ ὅτι ὁ ἔλεῶν πτωχὸν δανείζει θεῶ καὶ ἑκατονταπλασίονα μετὰ ζωῆς αἰωνίου ἀπολήψεται. ἅπερ ἅπαντά μοι χλεύη καὶ μῦθος τὰ λεγόμενα φαίνεται. καὶ τοῦ ἐπισκόπου διαβεβαιουμένου μηδὲν ψεῦδος ἢ χλεύην ἐν τοῖς τῶν χριστιανῶν εἶναι δόγμασιν, 5 ἀνεχώρει Εὐάγριος πολλὴν συζήτησιν ἐν ἑαυτῷ ἔχων. μετὰ δὲ τινα χρόνον, θεοῦ συνεργοῦντος τῇ τοῦ ἐπισκόπου διδασκαλίᾳ, πιστεύσας ὁ φιλόσοφος ἐβαπτίσθη. ὃς αὐτίκα παρσχῶν τῷ ἐπισκόπῳ χρυσοῦ λίτρας τ' (ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα) λέγει· δέξαι ταῦτα, ὃ ἐπίσκοπε, καὶ διαδοὺς πτω- 10 χοῖς ποιήσόν μοι ιδιόχειρον, ὅτι λήψομαι αὐτὰ ἐκεῖ παρὰ τοῦ θεοῦ. τοῦ δὲ ταῦτα δεξαμένου προθύμως καὶ τὸ γράμμα ποιήσαντος, δίδνειμε πάντα τοῖς πένησιν. ἐπιζήσας οὖν χρόνους τινας ὁ φιλόσοφος ἐν εὐσεβείᾳ καὶ ἀρεταῖς μεγάλας παρήγγειλε τοῖς ἑαυτοῦ τέκνοις τελευτῶν ἐνθεῖναι τὸν χά- 15 ρην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ οὕτω ταφῆναι. καὶ τούτου γενομένου, μετὰ τρίτην ἡμέραν ἐπιφαίνεται κατ' ὄναρ ὁ φιλόσοφος τῷ ἐπισκόπῳ λέγων· ἔλθε εἰς τὸν τάφον μου, ὃ ἐπίσκοπε, καὶ λάβε τὸ ιδιόχειρόν σου. ἀπέλαβα γὰρ τὸ χρέος ἑκατονταπλασίονα καὶ οὐδένα λόγον ἔχω πρὸς σε, ἀλλὰ 20 πρὸς τελείαν πληροφορίαν σου ιδιοχείρως ἐν αὐτῷ καθυπέγραψα. τοῦ δὲ ἐπισκόπου ἀγνοοῦντος ὅτι συνετάφη τῷ φιλοσόφῳ τὸ ιδιόχειρον, πρῶτ' μεταστέλλεται τοὺς υἱοὺς τοῦ φιλοσόφου, καὶ τοῦτο μαθὼν ἀπέρχεται πρὸς τὸν τάφον

2 θεῶ δανείζει GP. — 5 δόγμασιν εἶναι RV. — 6 ζήτησιν N. — συζ. ἐν ἑαυτῷ ἔχων ABP συζ. ἔχων ἐν ἑαυτῷ C E G L N V ἔχων συζ. ἐν ἑαυτῷ R. — 9 χρυσοῦ L M R V. — 10 καὶ λέγει C E R in G ante λέγει *vocabulum erasum*. — διαδοὺς B διάδος C διάδος M. — 14 τινα χρόνον RV. — ἀρετῇ μεγάλῃ RV. — 16 ἐν om. RV. — 19 ἀπέλαβον L P R V ἀπέλ^α G. — 20 ἀλλὰ καὶ πρὸς LP.

5 ψευδὲς P. — ἢ χλεύην om. P. — 9 χρυσοῦ νομίσματα λίτρας τ'. P. — 11—13 παρὰ κυρίου. ὁ δὲ ταῦτα προθύμως δεξάμενος καὶ τὸ γράμμα ποιήσας P. — 14 ἐν εὐσεβείᾳ καὶ ἀγαθοουργίᾳ παρ. P. — 21 ἐν ἑαυτῷ m. 1 corr. ex αὐτῷ P.

μετὰ τῶν κληρικῶν τῆς πόλεως, καὶ τοῦτον ἀνοίξαντες εὐ-
 575 M. ρίσκουσι τὸν φιλόσοφον καθήμενον καὶ τὴν χεῖρα μετὰ τοῦ
 γράμματος προτείνοντα. τῶν δὲ κληρικῶν βουλομένων τὸν
 χάρτην λαβεῖν, οὐδεὶς τοῦτον ἴσχυσεν ἀποσπάσαι τῆς χειρὸς
 5 αὐτοῦ, ἕως ἂν ἦλθεν ἡ χεὶρ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ παραχρῆμα
 τὸν χάρτην ἐπιδοὺς ἀνέπεσε πάλιν. ὄνπερ ἀνοίξας ἐπὶ πάν-
 των ὁ ἐπίσκοπος εὗρε νεωστὶ ὑπογεγραμμένον τῇ χειρὶ τοῦ
 φιλοσόφου οὕτως· ἐγὼ Εὐάγριος φιλόσοφος σοὶ τῷ ὀσιωτάτῳ
 ἐπισκόπῳ κυρίῳ μου χαίρειν. ἴσθι, πάτερ, ὡς ἔλαβον τὸ
 10 χρέος ἑκατονταπλασίονα καὶ οὐδένα πρὸς σε λόγον ἔχω περὶ
 τούτου. πάντων οὖν τῶν ἀκουσάντων ἀναγινωσκομένου τοῦ
 χάρτου καταπλαγέντων σφόδρα καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὸ κύριε
 ἐλέησον κραζόντων καὶ τὸ δόξα τῷ θεῷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ,
 ἐκέλευσεν ὁ ἐπίσκοπος τὸ ἰδιόχειρον ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ
 15 τηρεῖσθαι.

Καὶ ἐν Καρταγένῃ δὲ τῇ πόλει τῆς Ἀφρικῆς ὑπῆρχε στρα-
 τιώτης ἄσωτος λίαν, ὃς ἐκ λοιμικῆς νόσου τῆς πόλεως δια-
 φθειρομένης ἐλθὼν εἰς κατάνυξιν καὶ τὴν πόλιν καταλείψας
 ἰδίασε μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐν προαστείῳ· ἐν ᾧ πάλιν
 20 ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας παραπεσὼν εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ
 γεωργοῦ καὶ οὕτως ἄφνω τελευτήσας θάπτεται πλησίον τοῦ

16 — p. 683, 2 cf. Combesis Auctar. Biblioth. patrum graec. novissimum II, 324. Pseudo-Cyrrill. Hom. de exitu animae. Migne Tom. 77, 1072. Byz. Zeitschr. Tom. V, p. 306.

7 ἐπιγεγραμμένον GV et rec. plerique (nonnulli γεγραμ-
 μένον). — 9 καὶ κυρίῳ μου BL μου καὶ κυρίῳ V ἐν κυρίῳ
 μου E ἐν κυρίῳ (om. μου) R. — 10 λόγον ἔχω πρὸς σε L πρὸς
 σε om. A. — περὶ τούτου ἔχω B περὶ τούτου om. V. — 11 πάν-
 των ἀκουσάντων (om. οὖν τῶν) R τούτου δὲ γενομένου καὶ πάν-
 των ἀκουσάντων V. — 14 σκευοφυλακείῳ AG et rec. quidam.
 — 16 Sequentia in cod. G ex Combesisiana narrationis exem-
 plari interpolata. — καρταγέννη M καταργέννη G καρθαγέννη E
 καθαργέννη R et compendiose scriptum B. — 21 καὶ om. CEG
 LNR. — οὕτως ER et B m. 1 ut vid. corr. ex οὕτως.

1 κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῆς π. P (Similia Moschus). —
 7 ἡῦρε P. — 7. 8 ὑπογεγρ. οὕτω χεὶρὶ τοῦ φιλ. ἐγὼ P.

προαστείου ἐν μοναστηρίῳ. τῇ οὖν ἐπαύριον τῶν μοναχῶν
 ψαλλόντων τὴν τρίτην ὥραν, φωνὴ γέγονεν ἐκ βάθους τοῦ
 τάφου, ἐλεήσατε, λέγουσα, δοῦλοι τοῦ θεοῦ, ἐλεήσατε. οἱ
 δὲ τοῦτον εὐθύς ἀνοίξαντες εὗρον καθεζόμενον τὸν στρα-
 τιώτην καὶ κράζοντα, καὶ θᾶττον αὐτὸν ἀνεκλύσαντες καὶ 5
 τὰ δεσμὰ διαλύσαντες ἠρώτησαν τὴν αἰτίαν τοῦ τοιοῦτου
 θαύματος. ὁ δὲ παρακαλέσας αὐτοὺς ἀπενεγκεῖν αὐτὸν πρὸς 576 M.
 τὸν ἐπίσκοπον Θαλάσσιον διηγήσατο αὐτῷ μετὰ πολλῶν δα-
 κρύων ἐπὶ πάντων οὕτως· ἐγὼ ὁ ταπεινὸς καὶ ταλαίπωρος,
 ὦ πάτερ, ἐν ἁμαρτίαις τελευτῶν ἐθεώρουν τινὰς Αἰθίοπας 10
 ἐστῶτας πλησίον μου, ὧν καὶ αὕτη ἡ θεωρία μόνη χαλε-
 πωτέρα πάσης ὑπάρχει κολάσεως, οὐστυνας ὄρωσα ἢ ἁμαρ-
 τωλὸς ψυχὴ ταράττεται σφόδρα πρὸς ἑαυτὴν καὶ συστέλλεται.
 παρισταμένων δέ μοι τῶν τοιούτων φοβερῶν Αἰθιόπων, θεωρῶ
 νεανίσκους δύο λευχειμονοῦντας καὶ εὐειδεῖς ἄγαν, οὔτινες 15
 τὴν ψυχὴν μου παραλαβόντες καὶ ἀπὸ τῆς γῆς αὐτίκα πρὸς
 οὐρανοὺς ἀνιπτάμενοι καὶ ἀναφερόμενοι, εὐρίσκομεν τελώνια
 τελώνια φυλάττοντα μετὰ πολλῆς ἀκριβείας τὴν ἄνοδον καὶ
 διακωλύοντα τὰς ἀνερχομένας ψυχὰς καὶ λογοθετοῦντα καθ’
 ἕναστος τελώνιον τὴν οἰκίαν ἁμαρτίαν, τὸ μὲν τοῦ ψεύδους, 20

1. 2 ψαλλόντων τῶν μοναχῶν ABM. — 5 αὐτὸν ἀνεκλύσαντες
 BP ἀνεκλύσαντες αὐτὸν V αὐτὸν om. rell. — ἐκλύσαντες LM. —
 7 παρεκάλεσεν V. — 7 πρὸς (εἰς B) τὸν ἐπίσκοπον Θαλάσσιον
 ABP πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ Θαλάσσιον τὸν ἐπίσκοπον rell.
 Comb. — 8—9 ὡς δὲ παρέστησαν αὐτὸν τῷ ἐπισκόπῳ παρεκά-
 λεσεν αὐτὸν λέγων (τοῦτον ἐκείνοι προσήφερον (sic) κατὰ τὸν ἐκεί-
 νον λόγον εἰς τὸν ἐπίσκοπον. ὁ δὲ ἐπίσκοπος εἶπεν αὐτῷ R) διή-
 γησαι μοι πάντα, ὅπως κάγω δοξάσω τὸν θεόν (τὸν θεὸν δοξάσω
 rell. quidam τὸν ἅγιον add. V). ὁ δὲ διηγήσατο αὐτῷ πάντα
 μετὰ π. θακρύων λέγων οὕτως RV. — 10 ὦ om. N. — 11 μόνη
 ἢ θεωρία GR. — 12 ὑπάρχει ABCEGLR Comb. ὑπῆρχε NPV.
 — ἁμαρτωλὴ MR. — 13 μου ψυχὴ MRV. — 15 λευχειμονοῦν-
 τας GN λευχειμονοῦντας (λευσχημ. B) BPR. — 17 εὐρίσκομεν
 ACM εὐρίσκοντο V εὐρίσκον R. — 18 τελώνια om. BGRV. —
 τελώνια L τελωνεῖα P. — 20 τελώνιον L τελωνεῖον P.

4 ἦρον P. — 17 ὡς ἀνιπτάμενοι P (ᾧσανεῖ πετόμενοι Comb.
 ὡς ἀετοὶ πετ. G). — 20 τοῦ μὲν P.

τὸ δὲ τοῦ φθόνου, τὸ δὲ τῆς λοιδορίας, καὶ ἀπλῶς οὕτω
καθεξῆς ἕκαστον πάθος ἰδίους τελωνάρχῃς ἔχει καὶ δικολό-
γους. ὑφ' ὧν κρατούμενος ἐθεώρουν τοὺς ὀδηγοῦντάς με
νεανίσκους βαστάζοντας ὡς ἐν βαλαντίῳ τινὶ τὰς καλὰς μου
5 πρᾶξεις. ἀφ' οὗ λαμβάνοντες καὶ ἀντισταθμίζοντες τοῖς
πονηροῖς ἔργοις μου, οἷς προσέφερον ἀκριβολογοῦντες οἱ
πονηροὶ ζυγοστάται καὶ τῆς ἀεροπορίας ὁδοστάται, μόλις ἀπε-
λυόμεθα. ἐκδαπανηθέντων οὖν πάντων μου τῶν ἀγαθῶν
ἔργων, καὶ πρὸς τὴν πύλην ἤδη τοῦ οὐρανοῦ φθασάντων
10 ἡμῶν, ἐν ἧ τὸ τελώνιον τῆς πορνείας ἦν, συσχεθεὶς ὑπὸ
τῶν ζοφερῶν ἐκείνων Αἰθιόπων, προσέφερον πᾶσάν μου
πορνείαν καὶ σωματικὴν ἁμαρτίαν, ἣν ἀπὸ δεκαετοῦς μου
χρόνου τῆς ἡλικίας διεπραξάμην ὁ ἄθλιος. ἀπολογουμένων
δὲ τῶν νεανίσκων ἐκείνων ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ λεγόντων, ὅτι τὰ
15 ἐν τῇ πόλει ἁμαρτήματα συγκεχώρηται μετανοήσας, ἀλλά,
φησὶν οἱ δεινοὶ κατήγοροι, μετανοήσας ἔπεσε πάλιν εἰς μοι-
χελίαν ἔξω τῆς πόλεως καὶ οὕτως ἀπέθανεν. ὅπερ ἀκού-
σαντες οἱ ἄγγελοι ἀνεχώρησαν ἀφέντες με ὡς ἀναπολόγητον
καὶ μηδὲν ἔργον ἀγαθὸν ἔχοντα, καὶ ἀρπάσαντές με χαί-
20 ροντες οἱ Αἰθίοπες ἐκεῖνοι καὶ τύπτοντες κατήγαγον εἰς τὴν
577 M. γῆν αὐθις, καὶ ταύτης διχασθείσης κατήλθον διὰ τινῶν
στενωπῶν καὶ σκοτεινῶν δυσωδεστάτων τε πάνυ καὶ φρικῶ-

2 ἰδίους — δικολόγους om. V. — διαλόγους BPR (φορο-
λόγους Comb.). — 4 βαλλαντίῳ DV. — 7 ἀπολυόμεθα N et rec.
quidam. — 11 ζοφερῶν] πονηρῶν AB. — 12 δωδεκαετοῦς C
Comb. — μου om. RV. — 13 χρόνου τῆς ἡλικίας ABCELRV
τῆς ἡλικίας χρόνου P χρόνου om. GN. — 16 φασὶν B. — 18 ὡς
ἀναπολόγητον ABP ὡς om. rell. — 20 οἱ αἰθίοπες χαίροντες M
χαίροντες om. RV. — κατήγαγον εἰς ABLPV κατ. με εἰς CEGN
με κατ. εἰς R. — 21 διχασθείσης (-is C) CM δικασθείσης R δια-
σχισθείσης B. — 22 στενωπῶν AGLNPR στενῶν τόπων C Comb.
— στενωπῶν σκοτεινῶν M σκοτεινῶν στενωπῶν B. — καὶ δυσωδ.
πάνυ BR.

7 ἀεροπορίας P. — 10 τελωνεῖον P. — 11 ζοφ. αἰθιόπων
ἐκείνων P. — 15 συγκεχώρηται P.

δεστάτων καταδύσεων μέχρι τῶν καταχθονίων ἐν τοῖς δεσμο-
 τηρίοις τοῦ ἄδου, ἔνθα εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν
 ἀποκεκλεισμέναι εἰς γῆν σκοτεινὴν καὶ γνοφερὰν, εἰς γῆν
 σκότους αἰωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος οὐδὲ ὄραν ζωὴν βρο-
 τῶν, ὡς γέγραπται, ἀλλ' ὀδύνη καὶ θλίψις αἰώνιος καὶ 5
 ἀπαραμύθητος καὶ στεναγμὸς ἀσίγητος. ἕκαστος γὰρ τῶν
 ἐκείσε μνημονεύων τὰς πονηρὰς αὐτοῦ πράξεις καὶ ἐννοῶν
 πῶς ἀπολογήσεται τῷ ἀδεκάστῳ κριτῇ καὶ πῶς τὴν ἀπέ-
 ραντον κόλασιν ὑποστήσεται, δεινῶς τῷ συνειδότι προβασα-
 νίζεται, καὶ πρὸς τούτοις ἀναλογιζόμενος τὸν ἀπὸ θεοῦ 10
 χωρισμὸν καὶ τῆς δόξης τῶν ἁγίων αὐτοῦ καὶ τὴν μετὰ
 τοῦ διαβόλου καὶ τῶν δαιμόνων καταδίκην, ἄπαστα καὶ
 ἀπαρηγόρητα λυπεῖται καὶ στενάζει. μεθ' ὧν γέ τοι κἀγὼ
 συγκατακλεισθεὶς καὶ πενθῶν ὄρω τοὺς δύο νεανίσκους ἐκεί-
 νους ἐλθόντας κἀκεῖσε πάλιν· οὗς δυσωπήσας ἐξαγαγεῖν 15
 με τῆς φοβερᾶς ἐκείνης φυλακῆς τε καὶ ἀνάγκης, ὅπως
 μετανοήσω, φησὶ πρὸς με· μάτην παρακαλεῖς. οὐδεὶς γὰρ
 ἐξέρχεται τῶν ἐνταῦθα μέχρι τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. ἐπι-
 μένοντος δέ μου τῇ παρακλήσει καὶ λέγοντος· ἐλεήσατέ με·
 οὐ γὰρ ἦδεν ὅτι ταῦτά μοι συμβήσεται, καὶ διὰ τοῦτο 20
 γνησίως ἀπὸ τοῦ νῦν μετανοήσω καὶ γενήσομαι πρὸς ὠφέ-
 λειαν πολλῶν, εἰ πρὸς τὴν ἐπὶ γῆς ζωὴν αὐτίς ἐπανήξω,

3 Hiob 10, 21.

1 καταχθονίων καὶ δεσμοτηρίων τοῦ ἄδου V δεσμοτηρίων
 καὶ καταχθονίων τοῦ ἄδου L. — 3 γνοφερὰν M ζωφερὰν C Comb.
 φοβεράν V. — 4 βροτῶν ζωὴν RV. — 13 λυπεῖται καὶ om. N. —
 14 τοὺς νεανίσκους τοὺς δύο εἰσελθόντας (om. ἐκείνους) A. —
 16 φυλακῆς φοβερᾶς ἐκείνης τε καὶ R φυλακῆς τε καὶ om. B.
 — 17 καὶ φησὶ G φασὶ B καὶ φασὶ R εἶπον V. — μάτην παρα-
 καλεῖς ἡμᾶς B μάτην ἡμᾶς παρακαλεῖς, μάτην δυσωπεῖς V. —
 19 μου δὲ M μου om. R. — 21 μετανοήσω ἀπὸ τοῦ νῦν A ἀπὸ
 τοῦ νῦν om. rec. quidam.

8 ἀπολογήσεται P. — 14 ἐκείνους om. P. — 17 πρὸς με
 om. P. — 20 τοιαῦτα P. — συμβήσονται m. 1 ut vid. corr. ex
 συμβήσετε P.

δυσωπηθέντες οἱ [ἅγιοι] ἄγγελοι ἄγουσί με πρὸς τὸ σῶμα.
 καὶ τὴν μὲν ἰδίαν φύσιν τῆς ψυχῆς ἔβλεπον ὥσπερ μαρ-
 γαρίτην ἀστράπτουσαν, τὸ δὲ σῶμα δυσῶδες καὶ ἡμανρω-
 μένον. ὅθεν δυσχεραίνοντός μου καὶ λέγοντος τοῦ μὴ
 5 εἰσελθεῖν ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ζόφωσιν αὐτοῦ, προσηπειλήσαν
 μοι λέγοντες· εἰ μὴ εἰσέρχῃ, πάλιν ἀποστρέφομέν σε πρὸς
 τὴν καταδίκην. οὐκοῦν εἰσελθε, ἵνα καὶ αὐτὸς σωθῆς καὶ
 ἄλλους ὠφελήσῃς, ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν. καὶ τότε διὰ τοῦ
 στόματος εἶδον ἑμαυτὸν εἰσελθόντα, καὶ τὸ σῶμα διαναστήσας
 10 ἠρξάμην κράζειν· ἐλεήσατε. πάντων δὲ λίαν ὠφεληθέντων
 καὶ μᾶλλον φοβηθέντων ἐπὶ τῇ φοβερᾷ ταύτῃ διηγήσει,
 ἕκαστος τὰ ἑαυτοῦ ἐθρήνηει πλημμελήματα, τὸν δὲ ἄνθρωπον
 βλέποντες καταπεπονημένον καὶ πολύδακρυον παρεκάλουν
 γεύσασθαι τροφῆς. ὁ δὲ παντελῶς οὐχ ὑπήκουσεν, ἀλλὰ
 578 M. 15 ἀποταξάμενος αὐτοῖς διήρχετο τὰς ἐκκλησίας καὶ ῥίπτων
 ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐβόα μετὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς καὶ
 δακρῦων πολλῶν· οὐαὶ οὐαὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἀμετανόητα.
 ποία φοβερὰ κόλασις καὶ ἐξέτασις ἀκριβῆς αὐτοὺς περιμένει.
 ποιήσας οὖν οὕτως ἡμέρας μ' νηστεύων καὶ ἀγρυπνῶν καὶ
 30 κηρῦσων καὶ πολλοὺς ἐπιστρέφων πρὸς μετάνοιαν ἐτελεύ-

1 δυσωπ. τοίνυν οἱ M δυσωπ. οὖν οἱ G καὶ δυσωπ. οἱ R.
 — ἅγιοι om. PRV. — 2 ἰδίαν μὲν C μὲν om. R. — 3 ἀστρά-
 πτοντα BM. — δυσῶδη A et ut vid. m. 1D δυσῶδει E δυσ-
 ῶδες B. — 4 μου καὶ λέγοντος om. GLN μου om. CE. — τοῦ
 om. RV in μου mutatit m. 2D. — 6 εἰσέλθῃς RV. — ἀποστρέ-
 φομεν (-ωμεν D) DR. — πρὸς] εἰς ABR. — 10 κράζειν] λέγειν
 RV. — 13 πολύδακρυον AELN. — 14 γεύσασθαι G δέξασθε A
 (cf. infra P) μεταλαβεῖν B. — ἀλλ' CGLNR.

1 πάλιν ἄγουσί με P. — 4 δυσχερ. μου καὶ παρακαλοῦντος
 μὴ πάλιν εἰσελθεῖν ἐν αὐτῷ, προσηπ. P (cf. Comb.). — 6 μοι
 om. P. — 11 sqq. φοβηθ. ἐπὶ τῇ παραδόξῳ αὐτοῦ ἀναστάσει καὶ
 ἐξηγήσει καὶ παρακαλοῦντων δέξασθαι τροφῆς οὐ κατεδέξατο
 παντάπασιν, ἀλλὰ περιεργόμενος τὰς ἐκκλησίας P (οὐ κατεδέξατο
 etiam Comb.). — 15 sqq. καὶ καταρρίπτων ἑαυτὸν ἐπὶ πρόσωπον
 εἰς τὴν γῆν ἐβόα μετὰ δακρῦων· οὐαὶ τοῖς ἁμαρτ. P (Simile quid
 Comb.). — 18 κόλασις αὐτοῖς καὶ ἐξ. ἀκρ. περιμένει P. — 19. 20 νη-
 στεύων καὶ κλαίων καὶ σφραγίζων πάντας ἐτέλ. P.

τησεν ἐν κυρίῳ προγνοὺς τὸν ἑαυτοῦ θάνατον πρὸ ἡμερῶν ιβ'.

Συμφωνεῖ δὲ τῷ θαύματι τούτῳ, λέγω δὴ τῷ περὶ τῶν ψυχῶν πρὸς τὴν τῶν οὐρανῶν ἀνοδὸν μετὰ τὴν ἐνθένδε μεταχώρησιν καὶ ὁ θεομύστης Χρυσόστομος διεξιὼν περὶ 5 τῶν κεκοιμημένων οὕτως· ταῦτα καὶ τὰ τούτων ἀπορρητότερα προθεωροῦντες οἱ τελευτῶντες οἱ μὲν ἐν τῇ κλίνη ταράσσονται φυγεῖν μὲν βουλόμενοι, μὴ δυνάμενοι δέ, οἱ δὲ τοὺς ὀδόντας βρύχουσιν, καὶ ἄλλοι τὰς σιαγόνας κόπτουσιν, καὶ ἕτεροι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔλεεινῶς περιστρέφουσι καὶ τὰς χεῖρας 10 συστέλλουσιν, κατὰ μικρὸν τῆς δυνάμεως τοῦ σώματος ληγούσης, καὶ τῆς γλώσσης δεινῶς φλεγομένης. ὁρῶσι γὰρ τότε τοὺς μὲν θείλους ἀγγέλους φοβερῶς τε καὶ ὀξέως τὴν ψυχὴν ἀπαιτοῦντας, τοὺς δὲ πονηροὺς δαίμονας παρισταμένους καὶ λογοθετοῦντας καὶ κατηγοροῦντας εὐτόνως καὶ 15 ἀρπάζουσι πρὸς ἑαυτοὺς ἐπιχειροῦντας, εἶτα καὶ τὸν κλέπτην αἰφνίδιον εἰσελθόντα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος ἀπορρήξαντα, πορευέται μετὰ σκυθρωπότητος πολλῆς εἰς τόπους ξένους καὶ πάμπαν ἀγνοουμένους. πολλῶν οὖν ἡμῖν, ἀδελφοί, τότε δεῖ τῶν εὐχῶν, πολλῶν τῶν βοηθῶν, πολλῶν τῶν 20 ἀγαθῶν ἔργων, πολλῆς ἡμῖν τότε χρεῖα τῆς τῶν ἀγγέλων προστασίας, πολλῆς ἡμῖν τότε τῆς ἐν τῇ τοῦ ἀέρος ἀναβάσει χειραγωγίας καὶ συμμαχίας. εἰ γὰρ εἰς μακρὰν χώραν καὶ ξένην πόλιν ἐνταῦθα πορευόμενοι δεόμεθα τοῦ χειραγωγούντος καὶ ὀδηγοῦντος, πόσων ἡμῖν δεῖ τῶν βοηθῶν 25

6 Locum in Chrysostomi operibus editis non inveni. Similia habes in Ephraim. Syri Opp. Graec. Tom. III p. 262 F sqq.

3 περὶ τῶν BCP περὶ τῆς τῶν (περὶ ψηστῶν G) rell. — 3. 4 περὶ τῆς τῶν ψυχῶν πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνόδου? — 8 φύγειν LV. — μὲν βουλόμενοι APV βουλόμενοι μὲν CDEGL μὲν om. BR. — 13 ὀξέως] ἀξίως GR. — 18 ἦτις πορευέται? — 21 τῶν ἀγίων ἀγγέλων BP. — 22 προστασίας] βοηθείας RV. — 25 πόσον AC ποίων R πόσῳ?.

21 ἡμῖν om. P

μάλλον και χειραγωγῶν τοῦ διασῶσαι και περᾶσαι τὰς ἀρχὰς
 και τὰς ἐξουσίας και τοὺς ὁδοστάτας τοῦ ἀέρος και δικολό-
 γους, οὓς τελῶνας και φορολόγους ἢ θεία γραφή προσαγο-
 579 **Μ.** ρεύει. διὸ δὴ προφθάσωμεν πρὸ τοῦ φθασθῆναι και δρᾶ-
 5 **μωμεν** πρὸ τοῦ καταληφθῆναι. ὁ γὰρ βλος βραχύς, ἡ δὲ
 κρίσις μακρά, τὸ δὲ τέλος ἐγγύς, και ὁ φόβος πολὺς, και ὁ
 λύων οὐδεὶς. ἐνόησον γὰρ πῶς εἰσιν αἱ ἐν ᾄδου ψυχαί,
 διότι κατεφρόνησαν τοῦ φόβου και τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ,
 μικρᾶς ἀνέσεως παρακαλοῦσαι τυχεῖν και μὴ τυγχάνουσαι,
 10 ἀλλ' εἰς τὰ καταχθόνια τῆς γῆς θρηνοῦσαι τὰς βραθυμίας
 και τὰς τρυφὰς και τὰς πορνείας αὐτῶν και τὰς λοιπὰς
 κακουργίας ἀνόνητα μετανοοῦσιν ἐφ' οἷς κακῶς διεπράξαντο
 και πενθοῦσιν ἀπαρηγόρητα. διὰ τοι τοῦτο μάλιστα πάντες
 μακαρίζομεν τοὺς δικαίους και τοὺς νηπίλους ἀποθνήσκοντας,
 15 ἐπειδὴ τὸ παρ' ἡμῖν τοῦ θανάτου ποτήριον ἐπικίνδυνον
 παρ' ἐκείνοις ἐστὶ σωτήριον, και τὸ παρὰ πᾶσι φρικτὸν παρ'
 ἐκείνοις ἐπαινετόν, και ὅπερ ἡμεῖς ἔχομεν εἰς ἐκείθεν ἀρχὴν
 τιμωρίας παρ' ἐκείνοις ἐστὶν ἀρχὴ σωτηρίας, μονονουχὶ λέ-
 γοντες· ἡμᾶς ἄγγελοι εἰρηνικῶς διεχώρισαν ἐκ τοῦ σώματος,
 20 ἡμεῖς ἀλύπτως και ἀνεμποδίστως παρήλθομεν τὰς ἀρχὰς και
 τὰς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος ἀγαθοὺς ὁδηγοὺς ἔχοντες. οὐ γὰρ
 εἶδρον ἐν ἡμῖν ἔπερ ἐζήτοιν και ἠλιπιζον. εἶδον ἀμίαντον
 και καθαρὸν τὸ σῶμα και ἡσχύνθησαν, εἶδον ἄφθορον και
 λαμπρὰν τὴν ψυχὴν και ἐνετράπησαν, εἶδον τὴν γλῶσσαν
 25 ἄσπιλον και ἄδολον και ἐφιμώθησαν. παρήλθομεν και εὐ-
 τελίσσαμεν αὐτούς. διέβημεν δι' αὐτῶν και κατεψάλλομεν
 αὐτῶν φάσκοντες· εὐλογητὸς κύριος ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς

27 Psalm. 123 (124), 6; 7.

7 ἐν ᾄδου αἱ B αἱ om. R. — 12 ἀνόνητα A et V m. 2 corr.
 — 13 πάντες om. RV. — 15 ποτήριον (τὸ ποτ. C) τοῦ θανάτου
 CRV. — 17 εἰς ἐκείθεν ADEGPRV εἰς τὴν ἐκείθεν C τῆς
 ἐκείθεν L ἐκείθεν B.

19 ἄγγελοι om. P. — 22 ἠδρον P. — ἐν om. P.

εἰς θήραν τοῖς ὁδοῦσιν αὐτῶν. ἡ παγὶς συνετριβή, καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν. ὄθεν οὖν καὶ οἱ προσαπαντῶντες ἔχαιρον ἄγγελοι, δίκαιοι κατησπάζοντο, ὅσιοι συνετέροντο λέγοντες· καλῶς ἦλθον οἱ φίλοι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν κληρονόμοι.

5

Καὶ μέντοι καὶ ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος Γρηγόριος ἐν τῷ ἐπιταφίῳ τοῦ ἀδελφοῦ Καισαρίου φάσκει· πελθῶμαι σοφῶν λόγοις, ὅτι πᾶσα ψυχὴ καλὴ τε καὶ θεοφιλῆς, ἐπειδὴν τοῦ συνδεδεμένου λυθεῖσα σώματος ἐνθένδε ἀπαλλαγῆ, εὐθύς ἐν συναισθήσει καὶ θεωρίᾳ τοῦ μένοντος αὐτήν κα- 10 λῶς γενομένη, ἔτε τοῦ ἐπισκοποῦντος ἀνακαθαρθέντος ἢ ἀποτεθέντος, ἢ οὐκ οἶδ' ὅτι καὶ λέγειν χρεῖ, θαυμασίαν τινὰ ἡδονὴν ἡδεται καὶ ἀγάλλεται καὶ ἰλεως χωρεῖ πρὸς τὸν ἐαν- 580 M. τῆς δεσπότην ὥσπερ τι δεσμοτήριον χαλεπὸν τὸν ἐνταῦθα βίον ἀποφυγοῦσα καὶ τὰς περικειμένας ἀποσεισαμένη πέδας, 15 ὑφ' ὧν τὸ τῆς διανοίας πτερόν καθέλκετο, καὶ οἷον ἡδη τῇ φαντασίᾳ καρποῦται τὴν ἀποκειμένην μακαριότητα.

Ὅμοιος δὲ καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου λέγει· μέλλων γάρ ποτε ἐσθλεῖν ὁ θεοφόρος Ἀντωνίος ἀναστὰς εἰς προσευχὴν περὶ ὧραν θ' ἤσθετο ἑαυτὸν 20 ἀρπαγέντα τῇ διανοίᾳ, καὶ παραδόξως ἐστῶς ἔβλεπεν ἑαυτὸν ὥσπερ ἔξωθεν ἑαυτοῦ γενόμενον καὶ ὡς εἰς τὸν ἀέρα ποδηγούμενον ὑπὸ τινῶν, εἶτα πικροὺς καὶ δεινοὺς τινὰς ἐστῶτας

6—17 Gregor. Naz. Or. 7 cp. 21 Migne Tom. 35, 781. Eadem excerpit Anastasius Sinait. Quaest. 21 Migne Tom. 89, 533. — 18—p. 686, 20 Athanasius Vita Antonii cp. 65 Migne Tom. 26, 933 C.

2 ὄθεν καὶ V ἐντεῦθεν καὶ R. — 7 καισαρείου CER. — 9 λυθῆ AB quare B ante ἐνθένδε inserit καὶ. — 11 γενομένη CRV. — ἐπισκοποῦντος BG. — ἢ ἀποτεθέντος om. B Anast. — 23 πικροὺς τινὰς καὶ δεινοὺς ἐστ. B πικροὺς καὶ δεινοὺς ἐστ. ἰδῶν τινὰς R τινὰς om. A.

4 τοῦ om. P. — 18 ἁγίου] μεγάλου P. — 19 ποτε post προσευχὴν v. 20 ins. P.

ἐν τῷ ἀέρι καὶ θέλοντας αὐτὸν κωλύειν ὥστε μὴ διαβῆναι. τῶν δὲ ὀδηγούντων ἀντιμαχομένων, ἀπήτουν ἐκείνοι λόγον, εἰ μὴ ὑπεύθυνος αὐτοῖς εἶη. βουλομένων τολῖνν συνᾶραι λόγον ἀπὸ τῆς γενέσεως αὐτοῦ, οὐ συνεχώρουν οἱ τὸν Ἄν-
 5 τῶνιον ὀδηγοῦντες, τὰ μὲν ἀπὸ τῆς γενέσεως, λέγοντες, ὁ κύριος ἀπήλειπεν, ἀφ' οὗ δὲ γέγονε μοναχὸς καὶ τῷ θεῷ συνέθετο ποιῆσθαι τὸν λόγον ἕξαστιν. καὶ δὴ τότε κατηγοροῦντων αὐτοῦ καὶ μὴ ἐλεγχόντων, ἐλεύθερος γέγονεν ἡ ὁδὸς αὐτῷ καὶ ἀκώλυτος. καὶ παραντίκα εἶδεν ἑαυτὸν ὥσπερ
 10 ἐρχόμενον εἰς ἑαυτόν, καὶ τοῦ μὲν φαγεῖν ἐπιλάθετο, ἔμμενε δὲ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς εὐχόμενος καὶ στεναάζων. ἐθαύμαζε γὰρ λογιζόμενος πρὸς πολλοὺς ἡμῖν ἔστιν ἡ πάλη καὶ διὰ πόσων πόνων ἔχει τις διαβῆναι τὸν ἀέρα, καὶ ἐμνημόνευεν, ὅτι τοῦτό ἐστιν ὃ ἔλεγεν ὁ ἀπό-
 15 στολος· κατὰ τὸν ἄρχοντά τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος. ἐν τούτῳ γὰρ ὁ ἐχθρὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν ἐν τῷ μάχεσθαι καὶ πειρᾶσθαι διακωλύειν τοὺς διερχομένους. ὅθεν μάλιστα καὶ παρῆγει λέγων· ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυναθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, ὅπως μηδὲν
 20 ἔχων ὁ ἐχθρὸς λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον καταισχυνθῆ.

Διὸ τολῖνν ἀνευδότως ἐπιμένωμεν τῇ ἀσκήσει γινώσκον-

15 Eph. 2, 2. — 18 Eph. 6, 13. — 19 Tit. 2, 8. — 21—
 p. 687, 13 Athanasius *ib. cp.* 18 et 19 Migne 869 C.

4 γεννήσεως E Ath. — 5 γεννήσεως BDE γενέσεως αὐτοῦ G (γεννήσεως αὐτοῦ Ath.). — 7 ποιῆσαι R Ath. — τὸν om. RV Ath. — 8 ἐλεύθερα PRV Ath. — 11 τῆς ante νυκτὸς om. AP. — 12.13 ἔστιν ἡμῖν rec. quidam ἡμῖν om. E rec. rell. ἔστιν om. B. — 13 διὰ πόσον πόνον AB. — 14 ἐμνημόνευεν ABP Ath. ἐμνημόνευσεν rell. — 17 καὶ παρῆγει ABP Ath. καὶ om. rell. — 19 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ABDGP Ath. ἐν om. rell.

2 καὶ τῶν ὀδηγ. P. — 4 οὐ συνεχώρουν] διεκώλυον P (ἐκώλυον Ath.). — 5 ὀδηγοῦντες ἐκείνοις λέγοντες P Ath. — λέγοντες om. P. — 9 παρευθὺς P (εὐθὺς Ath.). — 10 εἰς ἑαυτόν καὶ ἐστῶτα καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἦν ἀντώνιος, καὶ τοῦ μὲν φαγεῖν ἐπιλαθόμενος ἔμμενε τὸ λοιπὸν P (Eadem fere Ath.). — 12 γὰρ] δὲ P. — 19 ἐν τῇ πονηρᾷ ἡμέρᾳ P.

τες ὅτι, ἐὰν μίαν ἡμέραν ἀμελήσωμεν, οὐ διὰ τὸν παρελθόντα χρόνον ἡμῖν συγχωρήσει, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀμέλειαν καθ' ἡμῶν ὁ θεὸς ἀγανακτήσει μᾶλλον. οὕτω γὰρ ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ ἠκούσαμεν. οὕτω καὶ Ἰούδας ἀπώλεσε διὰ νύκτα μίαν ὄλου τοῦ παρελθόντος χρόνου τὸν κάματον. οὐδὲ γὰρ ὁ ἐχθρὸς ἡμῶν ἀμελεῖ τῆς καθ' ἡμῶν φροντίζων ἀπωλείας πάντοτε, κἂν ἀμελοῦντας ἡμᾶς εὐρήσει, σφοδρότερος ἐπιτίθεται. εἰς δὲ τὸ μὴ ὀλιγορεῖν ἡμᾶς καλὸν τὸ ἀποστολικὸν μελετᾶν ἀειδητόν· καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω. ἂν γὰρ καὶ ἡμεῖς ὡς ἀποθνήσκοντες καθ' ἡμέραν οὕτω ζῶμεν, οὐχ ἁμαρτήσομεν. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον, ἵνα καθ' ἡμέραν ἐγειρόμενοι μὴ νομιζώμεν φθάνειν ἕως ἑσπέρας καὶ πάλιν κοιμᾶσθαι μέλλοντες μὴ ἐγειρεσθαι.

Μετὰ δὲ γε ταῦτα διαλέξεως αὐτῷ ποτε γενομένης. πρὸς τινα περὶ τῆς διαγωγῆς τῆς ψυχῆς, καὶ ποῖος μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀναχώρησιν ἔσται αὐτῇ τόπος, τῇ ἐξῆς νυκτι καλεῖ τις αὐτὸν ἄνωθεν λέγων· ἔξελθε, Ἀντώνιε, καὶ βλέπε. καὶ δὴ ἐξελθὼν καὶ ἀναβλέψας εἶδε τινα μακρὸν τῷ εἶδει καὶ φοβερὸν ἐστῶτα καὶ φθάνοντα μέχρι τῶν νεφελῶν, ἀναβαίνοντας δὲ τινὰς ὥσπερ ἐπτερωμένους, κάκεινον ἐκτείνοντα τὰς χεῖρας, καὶ τοὺς μὲν κωλυομένους παρ' αὐτοῦ, τοὺς δὲ ὑπεριπταμένους καὶ ἀμερίμνως λοιπὸν ἀναγομένους. καὶ

3 Ez. 3, 20; 18, 24; 33, 12. — 9 1. Cor. 15, 31. — 14—p. 688, 8 Athanasius *id. cp.* 66 Migne 986.

7 εὐρήση B εὐρη L. — 8 μελετᾶν ἀει ABP ἀει μελετᾶν *rell.* (ἀει *om.* Ath.). — 9 καὶ ἡμεῖς ABP Ath. καὶ *om.* *rell.* — 10 ἁμαρτήσωμεν ACDGPR. — 14 δὲ γε ABP γε *om.* *rell.* — 19 καὶ φθάν. μέχρι τ. νεφελῶν *om.* CR. — 22 ἀμερίμνως BCR.

2. 3 ὁ θεὸς καθ' ἡμῶν P. — 3. ἐζεκιήλ P. — 4 καὶ οὕτω Ἰούδας P. — ὄλου *om.* P Ath. — 7 ἐπιτίθεται καὶ πολλῆς ἁφθονίας καὶ καταφροντήσεως καὶ μὲν γε καὶ ἀποκρίσεως τῶν προειργασμένων ἡμῖν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀποκειμένων γίνεται πρόξενος P. — 9. 10 ὡς καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκοντες P. — 15 τῶν ψυχῶν P. — 16 ἀναχώρησιν αὐτῶν ἔσται τόπος P. — 20 δέ] τε P (καὶ ἀναβαίν. Ath.). — 22 ὑπεριπτ. καὶ διελθόντας λοιπὸν ἀμερίμνως ἀνάγεσθαι P Ath.

ἐπὶ μὲν τοὺς τοιοῦτους ἔτριξε τοὺς ὀδόντας ὁ μακρὸς ἐκεῖ-
 νος, ἐπὶ δὲ τοῖς ἀποπίπτουσιν ἔχαιρεν. καὶ ἐγένετο φωνὴ
 λέγουσα· νόει τὸ βλεπόμενον, Ἀντώνιε. καὶ διανοιχθείσης
 αὐτοῦ τῆς διανοίας, ἔγνω τῶν ψυχῶν εἶναι τὴν κίρσοτον,
 5 καὶ τὸν ἐστώτα μακρὸν τὸν ἐχθρὸν τοῦ γένους ἡμῶν διά-
 βολον, καὶ τοὺς μὲν ὑπευθύνους αὐτῷ κρατούμενους καὶ
 κωλυμένους διελθεῖν, τοὺς δὲ ἀνευθύνους μὴ δυνάμενον
 κατέχειν.

Διὰ δὴ τοῦτο καὶ ὁ μέγας καὶ πολυάθλος Εὐστράτιος
 10 μέλλων καιπερ διὰ μαρτυρίου τελειοῦσθαι προσηύξατο λέγων·
 μεγαλύνων μεγαλυνῶ σε, κύριε, ὅτι ἐπειδὴ ἐπὶ τὴν ταπει-
 582 M..νωσίν μου καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθρῶν καὶ
 ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου. καὶ νῦν σκεπα-
 σάτω με ἡ χεὶρ σου, καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεός σου, ὅτι
 15 τετάρακται ἡ ψυχὴ μου καὶ κατώδυνός ἐστιν ἐν τῷ ἐκπο-
 ρεύεσθαι αὐτὴν ἐκ τοῦ σώματος τούτου, μῆποτε ἡ πονηρὰ
 τοῦ ἀντικειμένου βοήθησις συναντήσῃ αὐτῇ καὶ παρεμποδίσῃ
 ἐν σπῆτι διὰ τὰς ἐν ἀγνοίᾳ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ γενομένας
 μοι ἀμαρτίας. Ἰλαῶς μοι γενοῦ, δέσποτα, καὶ μὴ ἰδέτω ἡ
 20 ψυχὴ μου τὴν ἔξοφωμένην ὄψιν τῶν πονηρῶν δαιμόνων,
 ἀλλὰ παραλαβέτωσαν αὐτὴν ἄγγελοι σου φαιδροὶ καὶ φω-
 τεινοί. δὸς δόξαν τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ καὶ τῇ σῆ
 δυνάμει ἀνάγαγέ με εἰς τὸ θεῖόν σου βῆμα. ἐν τῷ κρίνεσθαι

9—p. 689, 2 Vita Eustratii cp. 32 Migne Tom. 116, 505 B.

3 ἀντώνιε om. L (cf. P). — 11 μεγαλυνῶ ABEGPR μεγα-
 λύνω CDLV. — 12 ἐχθρὸν A ἐχθροῦ CE. — ἀλλ' ἔσωσας BG.
 — 18 νῦν, δέσποτα, σκεπεσάτω BV Vita δέσποτα m. 1 in mg. G.
 — 17 βουλή BGLV Vita. — 19 ἰλαός CEG. — ἰδέτω (sld. G)
 BGP Vita ἴδοι ELRV εἶδοι ACD. — 20 ἔξοφωμένην EG.

2 καὶ πρὸς τὸν ἀντόνιον εὐθέως ἐγένετο φωνὴ P Ath. —
 3 ἀντώνιε om. P Ath. — 5 τὸν ἐχθρὸν τοῦ γένους ἡμῶν om. P.
 — 6 αὐτοῦ P. — 6—8 κρατοῦντα καὶ κωλύοντα διελθεῖν, τοὺς
 δὲ μὴ πεισθέντας αὐτῷ μὴ θυν. κατ. ἀλλ' ὀρεσβαίνοντας P Ath.
 — 11 ἐπὶ om. P Vita. — 21 περιλαβέτωσαν P.

με μὴ καταλάβῃ με ἡ χεὶρ τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου εἰς τὸ κατασπάσαι με ὡς τὸν ἁμαρτωλὸν εἰς βυθὸν ἄδου.

Τοιγάρτοι καὶ ὁ μέγας Κύριλλος ἐν τῇ καθολικῇ ἐπιστολῇ ταῦτα παραδηλῶν ἔφη· ὁ δὲ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ, ὅτε τῷ διαβόλῳ, φησὶν, διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπιενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· ἐπιτιμῆσαι σοι κύριος. βουλόμενος γὰρ παραστῆσαι τὴν ἐν τῷ ἀφανεῖ τοῦ διαβόλου κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν τυραννίδα, ἣν ἔσχεν ἐκ τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, συνεχώρησεν αὐτῷ καὶ περὶ τὴν ταφήν τοῦ σώματος Μωυσέως ἀντιστῆναι, ἵνα μάθωμεν, ὅτι πρὸς τοὺς τόπους τῆς ἀναπαύσεως ὁ διάβολος μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ πονηρῶν καὶ ἀποστατικῶν δυνάμεων εἶργει πορεύεσθαι τὰς ψυχὰς τῆς ἄνω πορείας. διὸ καὶ ἄγγελοι παραλαμβάνουσιν αὐτὰς ἐξιούσας ἀπὸ τοῦ σώματος.

Οὕτω δὲ καὶ Μαρτύριος Ἀντιοχείας ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ φησὶν· ἐπειδὴ γὰρ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος χωριζομένης μετὰ τὴν ἐνθνήδε ἀπαλλαγὴν εὐθὺς προσεπαυτῶσιν αὐτῇ καὶ ἀγγελικαὶ δυνάμεις ἀγαθαὶ καὶ δαιμόνων στυφὸς πονηροτάτων, ἵνα πρὸς τὴν πειότητα τῶν ἔργων, ὧν ἔπραξεν, πονηρῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐπὶ τοὺς ἄξιους τόπους ἢ οὗτοι ἢ ἐκεῖνοι ταύτην ἀποκομίσωσι φυλαχθησομένην ἕως τῆς τελευταίας ἡμέρας, καθ' ἣν εἰς κρίσιν παρα-

3—15 Cyrilli e deperdito ut vid. commentario in Epist. Judae. — 4 Epist. Judae v. 9. — 16—p. 690, 14 Martyrii item e commentario in eandem epistulam, ut videtur.

2 με ὡς τὸν (τῶν A) ADP με εἰς τὸν E με τὸν rell. Vita. — 3 ὁ μέγας κύριλλος] ὁ ἀπόστολος Ἰούδας V. — 8 τοῦ διαβόλου κατὰ τῶν στήρις e P κατὰ τοῦ διαβόλου περὶ τῶν rell. — 11 ὅτε καὶ πρὸς P et recc. quidam. — 18 ἐνθνήδε (-δεσ B) ABP ἐντεθθεν rell. — 20 πονηροτάτων CDEGP et recc. quidam πονηρώτατων (sic) A πονηρότατον BV et recc. alii.

2 βόθρον P. — Sequitur in P similis oratio e vita quadam Philippi apostoli desumpta. — 23 τῆς om. P.

588 M. στησόμεθα πάντες, και ἡ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν τε και ἀνά-
 παυσιν, ἡ εἰς τὴν ἀπέραντον φλόγα τοῦ πυρός ἀπαχθησό-
 μεθα. ὅπερ ὁ θεὸς βουλόμενος ὑποδείξει διὰ τινος τύπου
 σωματικοῦ παρεσκεύασεν ἐν τῇ τοῦ Μωϋσέως τελευτῇ φανῆ-
 5 ναι τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ διακρινόμενον περὶ τοῦ σώματος
 αὐτοῦ και τὸν πονηρὸν ἀντιπράττοντα δαίμονα, και τοῦτο
 τὸν Μιχαὴλ ἀγαθὸν ἄγγελον ὄντα προσυπαντήσαι και ἀπο-
 σοβῆσαι και μὴ ἐξουσιαστικῶς ἐπιτιμῆσαι, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ
 τῶν ὄλων παραχωρῆσαι τῆς κατ' ἐκείνου κρίσεως, ὅπως διὰ
 10 τούτων μάθωμεν ὡς ἔστι τις ἀγωνία ταῖς ψυχαῖς μετὰ τὴν
 ἔξοδον, και ὅτι χρὴ διὰ τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἐτοιμάζεσθαι
 πρὸς τὸ τῆς ἀγγελικῆς ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν συμμαχίας, τῶν δαι-
 μόνων καθ' ἡμῶν ἐπιτριζόντων φθονερὸν και πικρὸν εἰς
 ἅπαν.

15 Λέγει γοῦν και ὁ μέγας ὁμολογητῆς Μάξιμος πρὸς
 Ἰωάννην κουβικουλάριον· τίς γάρ, ἀγαπητέ, τῶν κατ' ἐμὲ
 ῥύποις ἁμαρτημάτων κατεστιγμένος οὐ φοβεῖται τὴν τῶν
 ἀγίων ἀγγέλων ἐπιστάσιαν, ὅφ' ὄν κατὰ θεῖαν ψῆφον τῆς
 παρούσης ζωῆς τὸ πέρας δεχόμενος βίβη τοῦ σώματος μετ'
 20 ὀργῆς ἐξωθεῖται και μὴ βουλόμενος; τίς κεκληιδωμένην
 ἑαυτῷ συνεπιστάμενος τὴν συνελθῆσιν οὐ δέδοικε τὴν ὁμο-
 τάτην τῶν πονηρῶν δαιμόνων και βαρβαρώδη ὑπάντησιν,
 ἐκάστου τούτων κατὰ τὸν ἄερα μετὰ τὴν ἔξοδον πρὸς ἑαυ-
 τὸν ἀφειδῶς τὴν ἀθλίαν ψυχὴν ἔλκοντος και τῷ ἐλέγχῳ τῶν
 25 αὐτῇ πεπραγμένων καταισχύνοντος και πάσης ἐμποιοῦντος

15 — p. 691, 18 Maximus Conf. Ep. 4 Migne Tom. 91, 416 A.

1 ἡ om. GP et rec. quidam. — 8 και μὴ ἐξουσιαστικῶς
 ἐπιτιμῆσαι om. CR. — 9 διὰ τοῦτον A διὰ τούτου B. — 13 φθο-
 νερόν και πικρόν ABP φθονερώς και πικρῶς rell. — 15 γοῦν
 ABDGP οὖν CERV. — και ὁμολ. PR. — 18 ἀγίων om. BD. —
 25 πᾶσις C πᾶσαν B.

1 εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον P. — 14 Alia de eodem argu-
 mento ins. P.

αὐτῇ τῆς ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν ἀγαθῆς ἐλπίδος ἐλεινήν ἀπό-
γνωσιν; μετὰ δὲ τὴν γινομένην κατὰ τὸν ἄερα πρὸς τὰ
πνευματικὰ τῆς πονηρίας διάγνωσιν τε καὶ λογοθέτησιν ἢ
πρὸς τὸν ἄδην κατὰπτώσις διαδέχεται καὶ παρολίκεσις, ἐν
ᾧ σκότῳ βαθεῖ καὶ βαρυτάτῃ σιγῇ τροφὴν ἔχουσιν αἱ ἐκεῖσε 5
καταδεδικασμένα ψυχὰ καὶ τοὺς δριμυτάτους στεναγμοὺς καὶ
τὰ πικρότατα δάκρυα καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς δεινοῖς κατήφειαν,
ἐκδεχόμενα διὰ παντός οὐδὲν ἄλλο ἢ μόνην τὴν ἐπὶ τῇ 584 M.
θειᾷ ψήφῳ δικαίαν ἀνταπόδοσιν. ταύτην οὖν συνίστησιν
αὐτοῖς τὴν ἄπανστον λύπην καὶ ὀδύνην ἢ τῆς ἀναστάσεως 10
ἐλπίς, ἢ τῆς φοβερᾶς Χριστοῦ παρουσίας ἡμέρα, ἢ φρικω-
δεστάτῃ παράστασις καὶ περὶ τῶν βεβιωμένων πάντων ἀπο-
λογία, καθ' ἣν οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν τοῦ κριτοῦ σταθέντες λή-
φονται τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν τὰς ἐπαγγελίας, οἱ δὲ τὴν
ἀριστερὰν στάσιν λαχόντες τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον καὶ τὸ ἐξώ- 15
τερον σκότος καὶ τὸν ἀκόμητον σκόληκα τὸν τε βρυγμὸν
τῶν ὀδόντων καὶ τὸ διηνεκὲς δάκρυον καὶ τὴν ἀπέραντον
αἰσχύνην τε καὶ κόλασιν.

Ταῦτα δὴ ταῦτα προεγνωσῆσαι καὶ διαλογιζόμενα εἰκό-
τως πενθοῦσι καὶ ἀποδύρονται ὡς κατακεκριμένοι καὶ ἀνα- 20
πολόγητοι καὶ μηδὲ τοῦ σοφοῦ τὴν διδασκαλίαν ἀκούσαντες
λέγοντος· πάντα, ὅσα ἂν εὗρη ἢ χεῖρ σου τοῦ ποιῆσαι, ὅση
σοι δύναμις ποιήσον, ὅτι οὐκ ἔστι ποίημα καὶ λογισμὸς καὶ
γνώσις καὶ σοφία ἐν ἄδῃ, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐκεῖ. ἐπεὶ περ
οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου, ἐν δὲ τῷ ἄδῃ 25

22 Eccl. 9, 10. — 24 Psalm. 6, 6.

1 τῆς] τοῖς AR. — ἀγαθῆς (ἢ in lit.) C ἀγαθοῖς B et rec.
plurique Max. — 5 ἔχουσαι B et rec. quidam (διάγουσαι — ἔχουσαι
Max.). — 8 ἢ μόνην τὴν ἐπιτήμησιν· ἀψήφῳ δικαίαν ἀντ. C. —
9 θεία ABP Max. δικαία rell. — 16 καὶ τὸν ἀκόμητον σκόληκα
ABPV Max. om. rell. — 22 ὅση δύναμις σου ποιήσον PR Eccl.
— 25 σου] σοι EG. In D σου m. 2 corr., ex σοι ut vid.

7 τὴν ἐπὶ τούτοις δεινήν κατήφειαν P (τὴν ἐπὶ τούτοις
κατήφ. Max.). — 25 σου] φησί P.

τίς ἑξομολογήσεται σοι; καὶ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ὁ μνημο-
νεύων τοῦ Θεοῦ καὶ μετ' εὐφροσύνης λέγων· ἐμνήσθη τὸ
θεοῦ καὶ ἠψφράνθη, οὔτε ὁ ἑξομολογούμενος καὶ σωζό-
μενος, διότι ἀπέκλεισε κύριος κατ' αὐτῶν πᾶσαν ὀφέλιμον
5 ἑξομολόγησιν καὶ διόρθωσιν.

Ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Νεῖλος παρεγγυᾷ φάσκων· μνή-
σθητι δὲ καὶ τῆς ἐν τῷ ἄδη καταστάσεως, καὶ λογίζου, πῶς
ἄρα εἰσὶν ἐκεῖ νῦν αἱ ψυχαί, ἣ ἐν ποίᾳ πικροτάτῃ σιωπῇ,
ἣ ἐν ποίᾳ δεινοτάτῳ στεναγμῷ, ἢ ἡλίκῳ φόβῳ ἢ ἀγωνίᾳ ἣ
10 τίνι προσδοκίᾳ τὴν ἄπανστον ὀδύνην ἐκδεχόμεναι καὶ τὸ
ψυχικὸν ἔχουσαι καὶ ἀπέραντον ἐκεῖνο δάκρυον.

Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ Γρηγόριος ὁ κλεινὸς πάπας Ῥώ-
μης ἐν τῷ πρὸς Πέτρον διαλόγῳ φησὶν· εἰ γὰρ τὰς τῶν
ἀγίων ψυχὰς ἐν οὐρανῷ πιστεύομεν εἶναι, πάντως καὶ τὰς
585 M. 15 τῶν ἁμαρτωλῶν ἐν τῷ ἄδη τυγχάνειν ἀδιστακτικῶς ὁμολογή-
σομεν. καὶ καθάπερ τοὺς ἀγίους ἢ μακαριότης ἐν οὐρανοῖς
εὐφραίνει καὶ θυμαῖας ἀποπληροῖ διηνεκοῦς, οὕτω πιστεύειν
χρὴ ὅτι τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐν ἄδη λύπη καὶ στενοχωρία τε
καὶ ὀδύνη συνέχει διὰ παντὸς ὥσπερ καμίνου φλόξ τὰς
20 ψυχὰς αὐτῶν φλογίζουσα καὶ ἀποτηγανίζουσα οἷα δὴ καὶ
τὸν κατὰ τὸν Λάζαρον πλούσιον.

2 Psalm. 76 (77), 4. — 6 *Nili locum in editis eius operibus non inveni.* — 12—21 Gregor. Dial. IV, 20 Migne Patrol. lat. Tom. 77, 366.

1 ἐκεῖ οὐκ ἔστιν C ἐκεῖ om. DG. — 2 μετ' εὐφροσύνης λέγων ABP λέγων μετ' εὐφροσύνης rell. — 3 εὐφράνθη CDEG et recc. nonnulli. — οὔτε ὁ ἑξομολ. AP ὁ om. rell. — 4 πᾶσαν ὀφέλιμον ἑξομολόγησιν AP πᾶσαν ἑξομ. ὀφέλιμον B ὀφέλιμον om. rell. — 8 ἄρα BDG. — 9 ἐν ποίᾳ πικροτάτῳ στεναγμῷ R ἐν ποίᾳ στεναγμῷ πικροτάτῳ A. — 15 ὁμολογήσομεν ADG et P in quo o lit. ex ω fact. ὁμολογήσαμεν R. — 17 διηνεκοῦς ABP διηνεκῶς rell. — 18 λύπη τε καὶ στενοχωρία καὶ PRV. — 20 καὶ ἀποτηγανίζουσα om. DGR in mg. adscr. E. — 21 τὸν (τὴν recc.

1 σοι om. P. — 6. ὅθεν δὴ καὶ ὁ θεοφόρος νεῖλος P. — 8 ἦ] καὶ P. — 14 πιστεύομεν lit. ex πιστεύομεν P.

Ὅτι δὲ γε τελευτῶν ἕκαστος αἰσθησὶν τινα καὶ πληρο-
φορίαν ἀπεντευθεὺν ἤδη λαμβάνει τῶν μελλόντων ὑπὲρ ὧν
ἔπραξεν, φησὶν ὁ ἀποστολικὸς Διονύσιος ἐν τοῖς περὶ τῶν
ιεραῶν κοιμημένων· ὅταν ἐπὶ τὸ πέρας ἔλθωσι τοῦ τῆδε
βίου, τὴν εἰς ἀφθαρσίαν αὐτῶν ὁδὸν ὡς ἔγγυτέραν ἤδη 5
γεγυμνασμένην ἐμφανέστερον ὁρᾶσι καὶ τὰς διαφθὰς τῆς
θεαρχίας ὑμνοῦσι καὶ θείας ἡδονῆς ἀποπληροῦνται τὴν ἐπὶ
τὰ χεῖρω τροπὴν οὐκέτι δεδοικότες, ἀλλ' εὖ εἰδότες ὅτι τὰ
κτηθέντα καλὰ βεβαίως καὶ αἰωνίως ἔξουσιν. οἱ δὲ μολυ-
σμῶν ἀνάπλεοι καὶ ἀνιέρων κηλίδων, εἴπερ ἱεραῖς τινος τετυ- 10
χῆκασι μνήσεως, αὐτοὶ δὲ ταύτην ἐκ τοῦ οἰκείου νοός ὀλε-
θρῶς ἀπορραπίσαντες ἐπὶ τὰς φθοροποιούς ἠντομολόγησαν
ἐπιθυμίας, ὅταν ἐπὶ τὸ τέλος ἔρχονται τῆς ἐνθάδε ζωῆς,
οὐκέτι ὁμοίως αὐτοῖς εὐκαταφρόνητος φανεῖται τῶν θείων
λογίων ἢ θεσμοθεσία, τὰς ὀλλυμένας δὲ τῶν οἰκείων παθῶν 15
ἡδονὰς ἑτέροις ὀφθαλμοῖς ἐπισκοπήσαντες καὶ τὴν ἱεράν
ζωὴν, ἧς ἀνοήτως ἀποπεπιτώκασιν, μακαρίσαντες ἐλεινωῶς
καὶ ἀβουλήτως ἀποσχίζονται τοῦ τῆδε βίου πρὸς μηδεμίαν
ιεράν ἐλπίδα χειραγωγούμενοι διὰ τὴν χειρίστην ζωὴν. τού-
των δὲ οὐδενὸς γινομένων κατὰ τὰς κοιμήσεις τῶν ἱερῶν 20
ἀνδρῶν, ἀπ' ὧν ὁ πρὸς τὸ πέρας ἐρχόμενος τῶν οἰκείων
ἀγώνων εὐφροσύνης ἱεραῖς ἀποπληροῦται καὶ σὺν ἡδονῇ
πολλῇ πρὸς τὴν ὁδὸν ἐπιβαίνει τῆς ἱεραῖς καλιγγενεσίας.

Ὅπερ οὖν καὶ ὁ θεῖος Διάδοχος δηλῶν φράσκει· ἐὰν οὖν

1—23 Dionys. Areop. de eccl. hierarch. VII, 2 (Migne Tom. 3, 553 D) ex Anastas. Sinait. Quaest. 21. Migne Tom. 89, 532. — 24 — p. 694, 9 Diadochus de perfect. spirit. cp. 100 (latine apud Migne Tom. 65, 1211) ex Anastasio *ib.* Migne 533.

plérique τὰ AV) κατὰ τὸν λάξ. πλούσιον ADEGPRV τὸν κατὰ τὸν λ. καὶ τὸν πλ. B κατὰ τὸν λ. καὶ πλούσιον C. — 1 γε ABP γε καὶ rell. om. Anast. — 9 κτιθέντα A κτισθέντα R. — 13 ἐρχονται ACGP, in quo ἔρχονται m. correctoris. — 18 ἀποσχίζονται (-ῆζονται A) ABP Dion. Anast. ἀποχωρίζονται rell. — 22 ἀποπληροῦνται R et P, in quo v eras.

6 ἐμφανέστεραν P. — 14 θείων om. P Anast. — 15 ἰδίων P.

- μη προπόντως μετανοήσωμεν και περι των ἁμαρτιῶν ἡμῶν
 586 M. πάντων ἐξομολογησώμεθα, δειλίαν τινὰ ἄδηλον ἐν τῷ καιρῷ
 τῆς ἐξόδου ἐν ἑαυτοῖς εὐρήσωμεν. χρηθὲ δὲ ἡμᾶς εὐχεσθαι
 τοὺς ἀγαπῶντας τὸν κύριον ἐκτὸς παντὸς εὐρίσκεισθαι τότε
 5 φόβου· ὁ γὰρ ἐν φόβῳ εὐρισκόμενος εὐδῆλον ὅτι πρὸς τοὺς
 ταρταρίους ἄρχοντας ἀπελεύσεται. ἡ δὲ ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ
 θεοῦ ἀγαλλιωμένη ψυχὴ ἐν τῇ ὄρα τῆς ἀναλύσεως ἐπάνω
 τῶν σκοτεινῶν πάντων πράξεων εὐρισκομένη πρὸς τοὺς
 ἀγγέλους τῆς εἰρήνης ἐπειγεται μετὰ χαρᾶς καὶ φέρεται.
- 10 Καὶ γε Νεῖλος αὐθις ὁ ἱερός φησιν· ὄντως φοβερὸν
 τὸ τοῦ θανάτου μυστήριον, ὅτε τῶν ἀπαιτούντων τὴν ψυχὴν
 ἐπιστάσια φοβερὰ συνέχει φρίττουσαν αὐτὴν πρὸς τὴν ἔξο-
 δον καὶ δειμάτα καὶ σχήματα φοβερώτατα, ὅτε δαίμονες
 15 ὄνειδιζοντες τὴν ἁμαρτίαν καὶ πρὸς ἑαυτοὺς ἔλκουσιν ἀπει-
 λούντες εἰς ἀμειδίῃ καὶ σκυθρωπὰ χωρία, ὡς πρὸ τῆς βασά-
 νου τὴν κατάπληξιν ἱκανὴν εἶναι πρὸς κόλασιν, ὅτε συνεί-
 δησις ἐπιστρέφουσα πρὸς τὰ πεπλημμελημένα τρέμει τὴν
 πρὸς ἀξίαν τῶν ἡμαρτημένων περιμένουσα κόλασιν. ἔνθεν
 γὰρ ἰδρῶτι κεῖται τὸ σῶμα διάβροχον σημεῖα δεικνύον τοῦ
 20 ἔνθεν καμάτου καὶ τῆς ἀδήλου ταραχῆς τὰ δρώμενα παρέ-
 χεται πρόδηλα τεκμήρια. ἐντεῦθεν καθάπερ οἱ τῶν πικρῶν
 γευόμενοι φαρμάκων ἀποστύφουσι τῇ ἀηδίᾳ τὸ πρόσωπον,

10—21 Nilus Perister. VII, 1 Migne Tom. 79, 860 A ex
 Anast. id. Migne 536. — 21—p. 695, 4 Nilus id. IX, 2 Migne id. 865
 ex Anast. id.

2 ἐξομολογησώμεθα ABCDG. — 3 εὐρήσωμεν ACGR. —
 8 πάντων ACDE et P m. 1 Anast. πασῶν BR et P m. 2 om. GV.
 — 10 ὁ ἱερός αὐθις D αὐθις om. B. — 12 πρὸς τὴν ἔξοδον
 CP Nil. Anast. τὴν om. rell. — 14 καὶ om. B Anast. sed exhibet
 etiam Nilus. — 15 ἀμειδίῃ ADGR et P m. 2 Nil. Anast. ἀμηδίῃ C
 et P m. 1 ἃ μηδεῖ B ἃ μὴ δεῖ V ἀνηδίῃ E. — 22 γευόμενοι A
 BP Nil. Anast. ἀπογευόμενοι rell. — ἀειδεία E ἀδεία A.

2 ἐξομολ. καὶ διορθωσώμεθα P. — 7 ἀναλύσεως m. 2 ex
 ἀλύσεως P. — 10 καὶ γε δὴ καὶ νεῖλος P. — 16 ἡ συνείδησις
 P Nil. Anast.

τῆς ψυχῆς πρὸς ἣν ἔσχεν ἐκ τῶν ὀφθέντων ἐκεῖ χαλεπῶν διάθεσιν τυπωσάσης τὸν χαρακτῆρα τῆς ὕψους καὶ τῷ σχήματι τοῦ φαινομένου τὴν ἑαυτῆς φανερωσάσης κεκρυμμένην ἀνίαν.

Οὕτω γε μὴν καὶ ὁ Χρυσόστομος ἔφη πάλιν· οὐκ ἴστε 5
 πῶς ἐν τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ συστρέφει ψυχὴν ἀμαρτήματα,
 πῶς κάτωθεν τὴν καρδίαν ἀνακινεῖ; ὕθεν καὶ δαίματα πολ-
 λῶν ἔστιν ἀκούειν τότε διηγουμένων καὶ ὕψεις φοβεράς, ὧν
 οὐδὲ τὴν θεωρίαν λοιπὸν φέροντες οἱ ἀπιόντες καὶ τὴν
 κλίνην αὐτὴν μετὰ πολλῆς τῆς ῥύμης τινάσσουσι καὶ φοβε- 10
 ρὸν ἐνορῶσι τοῖς παροῦσιν, τῆς ψυχῆς ἔνδον ἑαυτῆς ὠδοῦ-
 σης καὶ μὴ θελούσης ἀπορραγῆναι τοῦ σώματος. εἰ γὰρ
 ἀνθρώπους φοβεροὺς ἐνορῶντες δεδιττόμεθα, ἀγγέλους ἀπει-
 ληφόρους καὶ δυνάμεις ἀποτόμους τῶν παραπεμπομένων
 βλέποντες τί οὐ πεισόμεθα, ἐλκομένης ἡμῶν ἀπὸ τοῦ σώ- 15 587 M.
 ματος καὶ χωριζομένης τῆς ψυχῆς καὶ πολλὰ ἀποδυρομένης
 εἰκῆ καὶ μάτην.

Καὶ μέντοι καὶ ὁ μέγας Βασίλειος παραινεῖ λέγων· μὴ
 τοίνυν ἀναβάλλου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, ἵνα μὴ ἐμπέσης εἰς
 ἣν οὐ προσδοκᾷς ἡμέραν, ἥνικα μὲν ἀπολείπωσί σε αἱ τοῦ 20
 ζῆν ἀφορμαί, ἀπορία δὲ πάντοθεν καὶ θλίψις ἀπαραμύθη-

5—17 Chrysost. Or. in Matthaëum 53 (54) *sub fin.* Migne Tom. 58, 532 *ex Anast. ib.* Migne *ib.* 533. — 18—p. 696, 23 Basil. Or. in baptism. cp. 7 et 8 Migne Tom. 31, 441 B.

1 ἐκεῖ om. DG. — 4 ἀνοίαν P ἀνοίαν R. — 5 ὁ θεὸς χρυσόστ. PV et rec. quidam. — 7 κινεῖ BM. — 11 ἑαυτὴν V Chr. (*sed ἑαυτῆς etiam Anast.*) ἐν ἑαυτῇ R. — 16 καὶ πολλὰ ἀποδυρομένης om. A. — καὶ πολλὰ BPV Chr. Anast. καὶ om. rell. — ὀδυρομένης BR. — 20 ἀπολείπωσι AENPR (*ἐπιλείπωσι Bas.*) ἀπολίπωσι B ἀπολίπουσι CLV ἀπολίποσι G.

5 πάλιν εἰς τὴν κατὰ ματθαῖον ἐρμηνείαν P (Anast.). — 10 τινάσσουσιν οἱ κείμενοι P Chr. Anast. — 12 σώματος καὶ τὴν ὄψιν τῶν ἐρχομένων ἀγγέλων οὐ φερούσης P Chr. Anast. — 19 ἐμπέσης ποτε P Bas. — 20 σε λοιπὸν αἱ P Bas.

τος, ἀπειρηκότεων μὲν ἰατρῶν, ἀπειρηκότεων δὲ τῶν οἰκείων, ὅτε πυκνῶ ἄσθματι καὶ ξηρῶ συνεχόμενος, πύρετοῦ λάβρον διακαίνοντος τὰ ἔνδον καὶ ὑποσμύχοντος, στενάξεις μὲν ἀπὸ μέσης καρδίας, τὸν δὲ συλλυπούμενον οὐχ εὐρήσεις, καὶ
 5 φθέγγῃ μὲν τι λεπτόν καὶ ἀδρανές, ὃ δὲ ἀκούων οὐκ ἔστιν, πᾶν δὲ τὸ λαλούμενον παρὰ σου ὡς παραφροσύνη καταφρονεῖται. μηδεὶς οὖν ἐξαπατάτω σε κενοῖς λόγοις καὶ ματαίοις. ἐπιστήσεται γὰρ σοι αἰφνίδιος ὄλεθρος, καὶ ἡ καταστροφή ὁμοίως καταγίγδι παρῆσται. ἦξει ἄγγελος κατη-
 10 φῆς ἀπάγων βιαίως καὶ σύρων σου τὴν ψυχὴν δεδεμένην ταῖς ἁμαρτίαις πυκνὰ μεταστρεφομένην πρὸς τὰ ὄδε καὶ ὀδυρομένην ἄνευ φωνῆς, τοῦ ὄργανου λοιπὸν τῶν θρήνων ἀποκλεισθέντος. ὦ πόσα σπαράξεις σεαυτόν. ὦ πόσα στενάξεις ἄπρακτα μετανοῶν ἐπὶ τοῖς κακῶς βουλευθεῖσι καὶ
 15πραχθεῖσιν. οἷα ἔρεῖς ἐν τῇ ὀδῶνι τῆς καρδίας σου τότε· αἱ μὲ μὴ ἀπορρίψαι τὸ βαρὺ τοῦτο φορτίον τῆς ἁμαρτίας· αἱ μὲ τὰς κηλίδας μὴ ἀποπλύνασθαι. ὦ τῶν πονηρῶν βουλευμάτων καὶ συναλλαγμάτων. διὰ γὰρ πρόσκαιρον ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν αἰωνίως βασανίζομαι, διὰ σαρκὸς ἡδονὴν καὶ
 20 πύρωσιν τῷ πυρὶ παραδίδομαι. δικαία ὄντως ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ. ἐκαλούμην καὶ οὐχ ὑπήκουον, διεμαρτύρατό μοι, ἐγὼ δὲ κατεγέλων. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντως ἔρεῖς ἀποκλαιόμενος σεαυτόν, ἐὰν προαναρπασθῆς τῆς μετανολίας.

7 Eph. 5, 6. — 8 1. Thess. 5, 3.

2. 3 λάβρον διακ. τὰ ἔνδον καὶ ὑπο om. CR nisi quod recc. quidam τὰ ἔνδον post σμύχοντος add. — 2 λάβρον ABGV. — 3 ἀποσμύχοντος P et ut vid. D, in quo ὁ m. 2 ἀποσμύχοντος M σμύχοντος RV σμίχοντος C. — 9 ἦξει γὰρ ἄγγελος CERV. — 10 ἀπάγων σου βιαίως AB. — 16 αἱ μὲ (αἱ corr. ex αἱ G) ABGV ἐμὲ D αἱ ἐμὲ M οὐαί μοι R. — 17 αἱ μὲ — ἀποπλύνασθαι om. R. — αἱ (αἱ A) με ABGV ἐμὲ D αἱ ἐμὲ M. — 18 γὰρ om. GM. — 21 ὑπήκουον LP ὑπήκουσα R. — 22 κατεγέλων A et recc. plerique. — πάντως om. AR. — 23 ἐὰν] ἂν RV.

19 αἰώνια P (ἀθάνατα Bas.). — 21 ἐκαλούμην γὰρ καὶ P. — ὑπήκ., ἐδιδασκόμεν καὶ οὐ προσείχον, διεμ. P Bas. — 23 ἐαυτόν P. — Post μετανολίας P add.: καὶ μὴν ὄντως νῆξ βαθεῖα

Οὐκοῦν ἐλέησον σεαυτὸν καὶ λάβε. δὴ εἰς ἔννοιαν τὴν ἐσχάτην ἐπέλην καὶ φρικωδεστάτην ἡμέραν τῆς ἐξόδου καὶ συνοχὴν καὶ πνιγμὸν καὶ ψυχορραγίας ὄραν καὶ ἀπόφασιν θεοῦ κατεπειλούςαν καὶ ἀγγέλους ἐπισπεύδοντας καὶ ψυχὴν ἐν τούτοις δεινῶς θορυβουμένην καὶ ἰλιγγιώσαν καὶ τρέμουσαν σφόδρα καὶ ἀποροῦσαν καὶ ἀνόνητα μετανοοῦσαν, ὅταν ὄφελος οὐδέν.

[κδ'. Περὶ Κώνσταντος.]

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον ἐβασίλευσε Κώνστας υἱὸς αὐτοῦ 588 Μ.
 ἔτη κζ'. ἐφ' οὗ μέγας ἄνεμος καὶ φαγδαῖος πνεύσας πολλὰ 10
 μὲν δένδρα καὶ παμμεγέθη πρόρριζον ἀνέσπασεν, πολλοὺς
 δὲ καὶ στύλους κιονιτῶν μοναχῶν κατέβαλεν. καὶ ὁ τῶν 591 Μ.
 Σαρακηνῶν ἀρχηγὸς καὶ ψευδοπροφήτης Μουχοῦμεδ ἐκ μιᾶς
 φυλῆς γενικωτάτης Ἰσμαήλ υἱοῦ Ἀβραάμ καταγόμενος ἀνε-
 φή. Νίξαρὸς γάρ ὁ τοῦ Ἰσμαήλ ἀπόγονος πατήρ αὐτῶν 15

1—7 Basillii, sed locum in operibus editis non inveni. —
 12—p. 699, 10 cf. Theoph. p. 333, 14.

1 ἑαυτὸν BP. — 3 ψυχορραγίας AGN. — 5 ἰλιγγιώσαν GP
 ἠλιγγιώσαν C. — Post v. 7 sequitur in V narratio de Heraclonae
 regno. — 11 πρόρριζον scr. e copi. πρόρριζον N προρριζῶν BR
 et P m. 1 προρριζῶν AEG πρὸ φίζῶν C et P m. 2 προρριζα V
 (πρόρριζα Theoph.). — 12 δὲ καὶ om. M καὶ om. ABR. —
 12—p. 699, 10 excerpit Constantinus Porphy. de admin. imp.
 cp. 14. — 13 μουχοῦμετ BEV (ἀρχὴ τοῦ μονχομετή mg. C)
 μωάμεθ R et sic fere deinceps.

τότε καὶ νόσος βαρεία καὶ ὁ βοηθῶν οὐκ ἔστιν. εἶτα περιβλεψά-
 μενος ὡδε καὶ ὡδε καὶ ἰδὼν τὴν περιεστῶσάν σε δεινὴν ἐρημίαν,
 τότε αἰσθήσῃ τῆς ἀβουλλίας καὶ στενάξεις τὴν ἄνοιαν, εἰς οἶον
 καιρὸν ἐλεινὸν καὶ χαλεπὸν ἑταμίενος τὴν μετάνοιαν, ὅτε ἡ μὲν
 γλώσσα παρεῖται, ἡ δὲ χεὶρ ὑπότρομος κλονομένη ταῖς συνολ-
 καῖς ὡς μήτε φωνὴ μήτε γράμματι διασημᾶναι τὴν βίαν καὶ τὴν
 ἀνάγκην. — 6 ἀνόνητα μεταν. καὶ θρηνοῦσάν τε καὶ θαυροῦσαν
 (m. 2 corr. ex θαυρόν) πολλάνις καὶ πρὸς τὰ τῆδε ἐλεινῶς ἐπι-
 στρέφουσαν καὶ τὴν ἀπαραιτήτων τῆς μακρᾶς θείνης καὶ ἀνεπι-
 στρέφον ἀποδημίας ἀνάγκην P. — 14 ἀβραάμ m. 2 ex ἀβράμ P.
 — κακῶς ἀνεφύη P. — 15 τοῦ om. P.

ἀναγορεύεται πάντων. οὗτος οὖν γεννᾷ υἱοὺς δύο Μού-
 δαρον καὶ Ῥαβλιαν, ὁ δὲ Μούδαρος τίκει Κούσαρον καὶ
 Κάισον καὶ Θεμίμην καὶ Ἄσαδον καὶ ἄλλους τινὰς ἀνω-
 νόμους, οἳ τὴν Μαδιανίτιν ἔρημον κληρωσάμενοι ἐκτηνο-
 5 τρόφουν ἐν σκηναῖς κατοικοῦντες. εἰσὶ δὲ καὶ ἐνδότεροι
 τούτων οὐκ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦ Ἰεκτάν, οἱ λε-
 γόμενοι Ὀμηρῖται, τοῦτ' ἔστιν Ἀμμανῖται. ἀπόρον δὲ ὄντος
 τοῦ προμνημονευθέντος Μουχούμεδ συνέβη μισθωτεῦσαι
 αὐτὸν γυναικὶ πλουσίᾳ καὶ συγγενίδι αὐτοῦ καλουμένην
 10 Χαδιγᾶ πρὸς τὸ καμηλεύειν καὶ πραγματεύεσθαι μετὰ τῶν
 ὁμοφύλων αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Παλαιστίνῃ. εἶτα κατὰ
 μικρὸν παρρησιασάμενος καὶ ὑπελθὼν τῇ γυναικὶ χήρα οὖσα
 λαμβάνει αὐτὴν εἰς γυναῖκα. καὶ δὴ ἐπιχωριάζων ἐν Πα-
 λαιστίνῃ καὶ συναναστρεφόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Χριστια-
 592 M. 15 νοῖς ἐθηρᾶτο λόγους καὶ γραφικὰς τινὰς ῥήσεις. εἶχε δὲ
 τὸ πάθος τῆς ἐπιληψίας. ἢ οὖν γυνὴ αὐτοῦ διὰ τοῦτο
 ἐλυπεῖτο σφόδρα ὡς περιφανῆς καὶ πλουσία καὶ τοιοῦτω
 ἀνδρὶ συναφθεῖσα οὐ μόνον ἀπόρων, ἀλλὰ καὶ ἐπιληπτικῶν
 ἦν τροπασάμενος ἔφασκεν ὅτι· φοβερὰν ὄπτασίαν ἀγγέλου
 20 θεωρῶ Γαβριὴλ ὀνόματι, καὶ μὴ ὑποφέρων αὐτοῦ τὴν

2 ἀραβλιαν AR. — 3 κάισον GNP Theoph. καίτον ACELVK
 καίτον B. — θεμίμην AM θεμίτην R θεμίτην B. — 4 μαδια-
 νίτιν m. 2 D μαδιανίτιν A μαδιανίτην BCDEGLPV μανίτην R
 μάδιαν τὴν M. — 6 Ιεκτάν B Ιεκτάν M Ιεκτάν L. — 10 χα-
 διγᾶ CE χαδιγᾶ AGLP χαδηγᾶ N χαδδᾶ B διγᾶν V διγᾶν R.
 — 15 λόγους τινὰς AB. — τινὰς ante ῥήσεις om. A. — ἔσχε
 E Theoph. — δὲ καὶ τὸ BLV.

1 ἀπαγορεύεται ut vid. m. 1 P προαγορεύεται m. 2. —
 2 κούρασον P Theoph. — 4 οἱ καὶ τὴν P Const. — 7. 8 ὄντος καὶ
 ὄρφανου τοῦ προειρημένου μ. P Const. Theoph. — 8. 9 μ. ἔδοξεν
 αὐτῷ μισθωτεῦσαι γυν. τιμ. πλ. καὶ συγγενῆ αὐτοῦ P Const. (Si-
 milia Theoph.). — 11 αὐτοῦ om. P Const. — 15—17 ἔχων δὲ
 τὸ π. τῆς ἐπιλ. ἐλυπεῖτο σφ. ἢ γυνὴ αὐτοῦ ὡς περιφ. P Const. —
 18 ἀνδρὶ om. P Theoph. — 19 ἦν καὶ τροπ. φάσκων (om. δὲ
 p. 699, 1) P Const.

θεωρίαν ὀλιγοῦ καὶ πίπτω. ἐπιστεύθη δὲ συμψευδομαρ-
 τυροῦντος αὐτῷ Ἀρειανοῦ τινος μοναχοῦ ψευδανύμου δι'
 αἰσχροκέρδειαν τοῦ καὶ τελείως ἀπατήσαντος αὐτόν. καὶ
 οὕτως ἡ γυνὴ πλανηθεῖσα καὶ ἄλλαις γυναιξὶ συντυχοῦσα
 ὁμοφύλοις αὐτῆς ἐκήρυξε προφήτην αὐτόν εἶναι. προῆλθε 5
 δὲ τὸ ψεῦδος τῆς ἀπάτης καὶ εἰς ἄνδρα φύλαρχον τοῦνομα
 Βουβάχαρ. ἡ οὖν γυνὴ θανοῦσα τοῦτον διάδοχον καὶ
 κληρονόμον κατέλειπεν. ἐκ τούτου οὖν ἐγένετο περιφανῆς
 ἄγαν ὡς περιούσιος, καὶ κατέσχεν ἡ πονηρὰ πλάνη καὶ
 αἵρεσις αὐτοῦ τὰ μέρη τῆς Ἐθρίβου. 10

Οὗτος ὁ Θεομισῆς καὶ παλαμναῖος περιτυχὼν Ἑβραίοις

11 — p. 702, 9 Michaelis Syncelli teste cod. P (cf. not.).

1. 2 αὐτῷ συμψευδ. C αὐτῷ om. P. — 1 σὺν ψευδομ. D
 ψευδομαρτυροῦντος BL. — 3 αἰσχροκέρδειαν (ἔσχρο. M) ELN αἰσχρο-
 κέρδειαν G. — 6 τῆς ἀπάτης καὶ om. B καὶ om. A. — 8 κατέ-
 λειπεν CGN κατέστησεν B. — 9. 10 καὶ ἡ αἵρεσις V et recs.
 quidam. — 10 ἐθρίβου C ἐθρήβου A αἰθρίβου ELM.

1 Θεωρίαν] θείαν P Const. Theoph. — 3 τοῦ καὶ τελ. ἀπατ.
 αὐτόν om. P Const. Theoph. — 4 γυναιξὶν ὁμοφ. κηρύξασα πρ. αὐτόν
 εἶναι προῆλθε τὸ ψ. P Const. — 7. 8 θαν. καὶ τοῦτον διάδ. καὶ
 κληρ. καταλείψασα τῶν ἐαυτῆς ἐγένετο P Const. — 9 ὡς] καὶ P.
 — πλάνη τε καὶ P Const. — 10 Post ἐθρίβου P *Theophanem
 secutus haec addit*: ἐδίδαξε γὰρ οὗτος ὁ παράφρων καὶ πεφανα-
 κισμένος τοὺς αὐτῷ πειδομένους, ὅτι ὁ φονεῶν ἐχθρὸν ἢ ὑπὸ
 ἐχθροῦ φονευόμενος εἰς τὸν παράδεισον εἰσέρχεται, τὸν δὲ παρά-
 δεισον σαρκικῆς βρώσεως καὶ πόσεως καὶ μίξεως γυναικῶν ἔσε-
 σθαι. ποταμὸν οἶνον καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος ἐν αὐτῷ διαρκεῖν
 ὁ σαρκίφρων καὶ φιλήδονος ἐμυθεύσατο. (ἐδίδαξε — εἰσέρχεται
 καὶ ἄλλα ὅσα φηλαρεῖ Const.). — 11 — p. 702, 9 post p. 706, 17
 ins. P, qui sic incipit: Περὶ ὧν μέντοι γε καὶ μιχαήλ ὁ μακάριος
 καὶ σύγκελλος τῆς ἁγίας πόλεως ἔφη δι' ἐπιτομῆς τοιαύδε· Ἰσμα-
 ηλίται οἱ καὶ ἀγαρηνοὶ καὶ σαρακηνοὶ ἀπὸ Ἰσμαήλ τοῦ ἐκ τῆς
 ἄγαρ τεχθέντος τῷ ἄβραάμ καὶ ὡς ἐκ τῆς σάρρας κενοὺς διὰ τὸ
 εἰρησθαι ὑπὸ τῆς ἄγαρ τῷ ἀγγέλῳ· σάρρα κενὴν με ἀπέλυσεν.
 οὗτοι μὲν ἕως ἡρακλείου τοῦ βασιλέως προφανῶς εἰδωλολάτρων
 προσκυνοῦντες τῷ ἑσφόρῳ τῇ καὶ ἀφροδίτῃ, ἣν δὴ καὶ κουβάρ
 τῇ ἐαυτῶν ἐπωνόμασαν γλώσση, ὅ ἐστι μεγάλη. ἀπὸ δὲ ἡρακλείου
 καὶ δεῦρο ψευδοπροφήτης αὐτοῖς ἀνεψύη μουχοῦμεδ λεγόμενος,
 ὃς περιτυχὼν κτλ.

καὶ Χριστιανοῖς δῆθεν Ἀρειανοῖς καὶ Νεστοριανοῖς καὶ πανταχόθεν ἱερανομήτορες, ἐξ Ἰουδαίων μὲν μοναρχίαν, ἐξ Ἀρειανῶν δὲ λόγον καὶ πνεῦμα κτιστά, ἀπὸ δὲ Νεστοριανῶν ἀνθρωπολατρίαν, ἐαυτῷ θρησκείαν περιποιεῖται, καὶ προ-
 5 φάσει θεογνωσίας εἰσποιησάμενος τὸ ἔθνος ἐδίδαξεν αὐτοὺς περιτέμνεσθαι καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ ἓνα μόνον
 593 M. προσκυνεῖν θεοῦ, τὸν δὲ Χριστὸν τιμᾶν ὡς λόγον τοῦ θεοῦ μὲν, οὐκ υἱὸν δέ, ἀλλ' ὡς ἐκ πνεύματος ἁγίου γεγεννημένον, λόγον δὲ καὶ πνεῦμα προφορικὸν καὶ εἰς ἄερα χέομενον
 10 ὑπονοεῖν, οὐκ ἐνυπόστατα οὐδὲ τῷ γεννήτορι ὁμοούσια, τὴν δὲ ἁγίαν παρθένον Μαρίαν μὴ λέγειν θεοτόκον, ἀλλὰ τὴν Ἀαρῶν καὶ Μωσέως ἀδελφὴν ὑπολαμβάνειν εἶναι, μήτε δὲ βαπτίζεσθαι μήτε σαββατίζειν αὐτοὺς ἐδίδαξεν, μήτε τοῖς νομικοῖς ἢ εὐαγγελικοῖς ἔθεσιν ἐπακολουθεῖν, ἀλλὰ βδελύτ-
 15 τεσθαι τὸν σταυρὸν καὶ τὴν σκιὰν ἐσταυρωσθαι τοῦ Χριστοῦ ὁμολογεῖν. παρηγγυήσατο δὲ αὐτοῖς καθόλου τῶν τῷ νόμῳ ἀπηγορευμένων μετασχεῖν πλὴν ὕειων κρεῶν, οἶνον δὲ παντά-
 πασιν μὴ χρᾶσθαι. τοιοῦτόν τι μυθευσάμενος ἐαυτὸν κλει-
 δοῦχόν φησι γεγενῆσθαι τοῦ παραδείσου, διόπερ κατὰ τὴν
 20 ἡμέραν τῆς κρίσεως μετὰ τὸ παραστῆναι τὸν Μωϋσέα σὺν τοῖς Ἰσραηλίταις καὶ ὡς παραβάτας τοῦ νόμου τῇ κολάσει τοῦ πυρὸς παραδοθῆναι, αὐτίς τε τὸν Ἰησοῦν παραστῆναι καὶ ἀρνήσασθαι ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ὅτι οὐκ ἐλάλησα

3 πνεύματα AC et recc. quidam. — 8 οὐ χριστὸν δέ GN. — γεγεννημένον BCL et recc. quidam τιμημένον A. — 12.13 μήτε βαπτίζεσθαι M μηδὲ βαπτ. CEL et recc. quidam μὴ βαπτ. recc. tell. — 13 μηδὲ σαββατίζειν CELRV. — μήτε τοῖς BP μηδὲ τοῖς AR μήτε δὲ τοῖς tell. — 15 τοῦ χριστοῦ ἐσταυρωσθαι N. — 16 παρηγγυήσατο AMR. — καθόλου ABLP καὶ καθόλου tell. — 17 ὕειων BNRV ὕειων L ὕειων A ὕειων CGP ὕειων E. — οἶνον P οἶνω BRV. — 20 μωσέα AB. — 22 τοῦ πυρὸς om. AM.

4 ἀντεπεποιήται P. — 6 καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας om. P. — 7 τὸν θεόν P. — 10 ὁμοούσιον P. — 11 τὴν θεοτόκον P. — 12 μωϋσέως P. — 18.19 ἐαυτὸν γὰρ φησι κλειδ. γεγ. (om. τοιοῦτόν τι μυθ.) P. — 21 ἱερακλήταις P. — 22 ἐκδοθῆναι P.

ἑαυτὸν εἶναι υἱὸν θεοῦ· τοὺς δὲ Χριστιανούς ὡς τοι-
 οῦτον τολμήσαντας προστερεῖναι τῷ Χριστῷ ὄνομα καὶ θεὸν
 αὐτὸν καὶ υἱὸν θεοῦ καὶ λόγον σεσαφηκωμένον καὶ σταυρω-
 θέντα δογματίσαντας τῇ τοῦ πυρὸς γέεννη παραδοθῆναι,
 εἶτα ἑαυτὸν φησιν ὑπὸ θεοῦ κεκλήσθαι μάλᾳ θεοσεβῆ καὶ 5
 τοῦ παντὸς αὐτῶν ἔθνους αἰτίᾳ θεοσεβείας ὑπάρξαντι ἐπαι-
 νεῖσθαι καὶ τούτου χάριν τοῦ παραδείσου κλειδοῦχον χρημα-
 τίσαι. καὶ γε μετὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ τὸν παράδεισον ἀνεφθῆναι
 συνεισελθεῖν αὐτῷ πάντως καὶ ἀναντιρρήτως ο' χιλιάδας φησὶ
 τοὺς δυναμένους ἀφορμηθεῖν πρὸς τοῦτο, τοὺς δὲ λοιποὺς 10
 κριθῆσεσθαι φάσκει, καὶ τοὺς μὲν δικαίους ἀναμφιβόλως
 τῆς τρυφῆς ἀπολαῦσαι, τοὺς δὲ ἐδύσκωμένους ἀμαρτωλοὺς
 πεττάκια ἐν τοῖς τραχήλοις περιέχοντας δεδεμένα εἰς τὸν
 παράδεισον καὶ αὐτοὺς εἰσελθεῖν, καὶ τούτους ἐκονομάζεσθαι
 ἀπελευθέρους τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Μουχοῦμεδ. εἶναι δὲ τρεῖς 15
 ποταμοὺς ἐν τῷ παραδείσῳ φησὶν, ἓνα μέλιτος καὶ ἄλλον 594 M.
 γάλακτος καὶ ἕτερον οἴνου πρὸς τὸ ἐπ' ἐξουσίας ἔχειν ἕκα-
 στον ὅθεν βούλεται μετέχειν καὶ ἐμπιπλάσθαι. τὰς δὲ γυ-
 ναῖκας αὐτοῖς συνεῖναι καὶ φιλοκαλεῖν αὐτῶν τὰς κόμας καὶ
 παντοίως θεραπεύειν αὐτῶν τὰ φιλήδονα σώματά φησιν 20
 ὁ σαρκόφρων καὶ ἐμπαθῆς καὶ δοῦλος τῆς ἁμαρτίας. τοὺς
 δὲ Ἰουδαίους καὶ Χριστιανούς ξύλα τοῦ πυρὸς γενομένους
 ὑπολειφθῆναι, τοὺς Σαμαρείτας ἔφη πρὸς τὸ τὰ ἐκφόρια

1 τοιοῦτόν τι ABV. — 5 ὑπὸ θεοῦ ABMPR ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 rell. — 6 αὐτῶν EP αὐτόν ABCDGLV αὐτοῦ R om. M. —
 αἰτίον — ὑπάρξαντα ABR. — 10 ἐφορμηθεῖν ABR. — 14 καὶ
 αὐτοὺς εἰσελθεῖν BP εἰσελθεῖν καὶ αὐτοὺς A αὐτοὺς εἰσελθεῖν
 rell. — 15 μεχοῦμεδ hic N. — 17 καὶ om. N. — ἐπεξουσίας GLN
 ἐπεξουσίως (ἐπ' ἐξ. R) RV. — ἔχει EG. — 18 ἐμπιπλάσθαι GM
 ἐμπίπλασθαι BD. — 20. 21 ὁ σαρκόφρων φησὶν L φησὶν om. R.
 — 23 τοῖς σαμαρείταις V. ὑπολειφθῆναι ἔφη τοὺς τε σαμ. πρὸς?
 — πρὸς τὸ τὰ APV et m. 2 D τὸ om. rell.

1 υἱὸν] χριστόν P. — 16 ἄλλον] ἓνα P. — 21 καὶ ἐμπα-
 θῆς — ἁμαρτίας om. P. — 22 δὲ] μέντοι P.

καὶ τὴν κόπρον αὐτῶν τοῦ παραδείσου ἀποβάλλειν, ὅπως
 ἂν μὴ ἐποξέσειεν ὁ παράδεισος, ἕκαστον δὲ ὡς ἂν ἐνταῦθα
 βιώσειεν εἴτε ἐν πλοῦτῳ εἴτε ἐν πενίᾳ καὶ ἀδοξίᾳ τὸν αὐτὸν
 ἐπέισε τρόπον διάγειν. οὗτος οὖν ὁ θεοστυγῆς καὶ ἐμβρόν-
 5 τητος πρὸς τοῦτοις παντὸς ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ τὸν θεὸν
 αἴτιον ὑπάρχειν ἑτεροτολόγησε καὶ τοὺς ληστὰς καὶ φαρμα-
 κούς καὶ ὄσους ἐὰν ἀπηγορευμέναις ἀλόντας πράξειςιν ἀναι-
 ρουμένους ἴδοιεν, οὕτω φασὶν ἔγραψεν ὁ θεὸς καὶ προώρισε
 γενέσθαι καὶ οὕτως ἀποθανεῖν αὐτοὺς ἠβουλήθη.

10 Ἀγάσαιτο δ' ἂν τις μάλα δὴ οὖν εἰκότως τὴν τοσαύτην
 καὶ τηλικαύτην ἰσχὺν τε καὶ διαρκῆ τῆς ἀπάτης τοῦ θεο-
 μάχου καὶ ματαιόφρονος, μᾶλλον δὲ ἐσχάτην παράνοιάν τε
 καὶ κτηνωδίαν τῶν μέχρι νῦν τῆ τούτου πλάνῃ δεδουλω-
 μένων καὶ ὡς ἰσχυρὰν θρησκείαν καὶ θείαν ταύτην ἀφρόνως
 15 ἠγουμένων. πρὸς γὰρ τὴν ὄντως ἀληθῆ τε καὶ ἱερὰν καὶ
 θεοβράβετον πίστιν ἐναργῶς ἀποτυφλώττουσιν οἱ ἐσκο-
 τισμένοι καὶ ἀσύνητοι, πρὸς δὲ τὴν ψευδάνυμον λατρείαν
 καὶ πλαστολογίαν τοῦ φένακος προσέχουσιν οἱ δειλαιοὶ καὶ
 βαρυνκάρδιοι, καὶ πρὸς μὲν τοὺς ὕθλους καὶ λήρους καὶ
 20 βεβήλους κενοφωνίας οἱ χαιρεσίλοκοι καταθέλγονται, πρὸς
 δὲ τοὺς θεοπαρόχους καὶ σωτηριώδεις λόγους οὐδὲ τὴν
 ἀκοὴν ὑποθεῖναι τὸ παράπαν ἀνέχονται. τὸν γὰρ ὄντως
 595 M. ὄντα θεὸν τὸν διὰ νόμου καὶ προφητῶν ἐκδήλως κηρυττό-

1 ἀποβάλλειν B ἀποβαλεῖν L. — 6 φαρμάκους AGMP et
 recs. quidam. — 7 ὄσαις RV. — ἂν ἀπαγορ. LMRV ἐναπαγορ. B.
 — ἀλόντας πρ. EV ἀλῶντας πρ. CD ἀλῶντας πρ. ABGP ἀλῶνται
 πρ. R ἀλόντας πράξεις M ἀλῶν τὰς πράξεις L. — 19 καὶ ἀπτε
 πρὸς om. RV.

4 ἐμβρόντητος] λαοκλάνος P. — 9 καὶ ἄλλα τινὰ παραλη-
 ροῦντες βλασφημοῦσιν οἱ ἐξάγιστοι καὶ μαριώδεις add. P. —
 11 τοῦδε τοῦ θεομάχου P. — 12 δὲ τὴν ἐσχάτην P. — 17 ἀσύνητοι.
 οὐδὲ γὰρ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν ὡς ἐν σκότει τῆς περὶ τῶν κρει-
 τόνων ἀγνωσίας διὰ παντὸς πορευόμενοι P. — 18 πλαστολογία
 λύσαν τε καὶ πρόδηλον ἐρεσσελίαν τοῦ θεοστυγοῦς ἀπερισκέπτως
 καὶ διψοκινδύνως προσέχουσιν ἀνοηταίνοντες οἱ δειλαιοὶ P. —
 21 οὐδὲ — 22 ἀνέχονται om. P.

μενόν τε καὶ πιστευόμενον ἀπωθούμενοι καὶ καταψηφιζόμενοι τὸν ἀντίθεον καὶ μεμνηότα καὶ φανερώς ὑπὸ τῶν ἐρινύων ἐνεργούμενον καὶ φθειγγόμενον οἱ κακόφρονες καὶ λυσσώδεις ἐρασμίως καὶ γεγηθότως προσέλνται.

Ποία γὰρ θεόπνευστος γραφή περὶ τοῦ δυσσεβοῦς καὶ 5 παραπαλοντος Μουχοῦμεδ προδιεστειλατο; ἢ ποῖος θεσπέσιος αὐτὸν προφήτης ὡς διδάσκαλον εὐσεβείας προανήγγειλεν; οὐκοῦν εἰπάτωσαν οἱ ἀμέτοχοι πάσης ἱερᾶς ἐπιπνοίας καὶ μυήσεως, πῶς τοὺς ἀπὸ Ἀδάμ καὶ μέχρι τῆς Χριστοῦ παρουσίας προφήτας ἀσμένως δῆθεν ἀποδεχόμενοι τὸν μὲν ὑπ' 10 αὐτῶν διαρρηθῆναι προαναφωνούμενον Χριστὸν καὶ θεὸν ἐξαργουῦνται, τὸν δὲ κάκιστον καὶ μοχθηρὸν καὶ μηδὲ τὸ σύνολον πρὸς αὐτῶν ὀνομαζόμενον ἢ προσημαινόμενον ὡς θεομύστην καὶ ἐξοχώτατον καὶ ἀληθεστάτης πίστεως διδάσκαλον ἀποδέχονται καὶ ὡς εὐεργέτην ἐκθειάζουσιν οἱ ἀνό- 15 σιοι καὶ δυσώνυμοι ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀνώνυμοι. ἀνακρινέτωσαν δὲ οἱ ἀδιάκριτοι καὶ μανιώδεις καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ δυσσεβῶς καὶ μανιωδῶς ρηθέντα ληρήματα, καὶ λεγέτωσαν, ποίαν συμφωνίαν ἔχουσι πρὸς τὰ θεοπαράδοτα λόγια. ὁ μὲν γὰρ θεῖος λόγος ἀναφανδὸν ἐκδιδάσκει καὶ διαπρυσίως 20 χρησμοῦδεϊ σαφέστατα τὸν θεὸν ἀνάτιον ὑπάρχειν παντὸς κακοῦ, καὶ τὸν ἄνθρωπον αὐτεξούσιον εἶναι τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας καὶ ἀπωλείας, ὁ δὲ τρισάθλιος καὶ τρισκατάρατος καὶ

3 ἐρινύων A ἐρινύων BLR. — 6.7 θεσπέσιος αὐτῶν προφήτης V αὐτὸν (αὐτῶν R) θεσπ. προφ. BR. — 13 πρὸς αὐτὸν BCGMRV. — 18 ληρήματα om. N. — 21 ἀνάτιον ὑπάρχειν ABP ὑπάρχειν ἀνάτιον tell. — 22 εἶναι αὐτεξούσιον τῆς ἑαυτ. σωτ. R αὐτεξ. τῆς ἑαυτ. σωτ. εἶναι P.

1 ἀπωθοῦμενοί τε καὶ P. — 2 μεμνηότα καὶ ὄντως δαιμονιώδη καὶ φαν. P. — 3 ἐνεργούμενον τε καὶ P. — κακόφρονές τε καὶ σκοτεινοχαρεῖς καὶ λυσσώδεις P. — 4 *Alia eiusmodi add. P.* — 8 εἰπάτωσαν οἱ ἐμβρόντητοι καὶ βέβηλοι καὶ ἀμέτ. P. — 12 μοχθηρὸν τε καὶ αἰσχιστον μὴ τὸ σύνολον P. — 14.15 πίστεως εἰσαγγητὴν ἀσπασίως ἀποδέχ. φανακίζόμενοι καὶ ὡς P. — 16 *Post ἀνώνυμοι alia quaedam add. P.*

τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἄσπονδος ἐχθρὸς ἐκ σκαιο-
 τέρου καὶ λαοπλάνου δαίμονος ἐνηγούμενος καὶ ἐνεργού-
 μενος καὶ μέντοι ἐξ ἀκολάστου γλώσσης καὶ γνώμης ἀγνώ-
 μονος φθειγγόμενος παντὸς ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ τὸν θεὸν
 5 αἴτιον· τολμηρῶς τερατεύεται, καὶ πᾶν ὅπερ ἂν ἐπέλθῃ τῷ
 ἀνθρώπῳ, κἂν τε ἐξ ἐπιηρείας τοῦ πονηροῦ κἂν τε ἐξ οἰκείας
 βλαβῆς καὶ ἀδιακρισίας, τῆς θείας τοῦτο πρόνοιας τυγ-
 χάνειν ὁ ἀληθῆριος ἀποφαίνεται. καὶ ὁ μὲν περιφρονεῖν
 10 πλοῦτον καὶ ταπεινοφρονεῖν καὶ τὸν ἐνήδονον βίον ἀπο-
 σελεσθαι καὶ μὴ ἀνταποδοῦναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ παρακε-
 596 Μ. λεύεται, ὁ δὲ πλουτεῖν καὶ ὑψηλοφρονεῖν καὶ πᾶσαν ἡδονὴν
 ἐκ περιουσίας ἀσπάξασθαι καὶ ἀντεπεξίεναι σφόδρα τοῖς
 ἀντιπίπτουσιν ὡς ψυχικὸν σωτήριοιον καὶ τοῦ παραδείσου
 πρόξενον.
 15 Ἄλλ' ὃ τῆς ἀπονοίας καὶ παραπληξίας καὶ γλεῦθς τοῦ
 γόητος καὶ παλαμναίου καὶ τῆς παραφροσύνης καὶ ἀπατωλείας
 τῶν παρ' αὐτοῦ δεινῶς ἐξανδραποδισθέντων καὶ μέχρι δεῦρο
 παρασυρομένων καὶ ἀπατωμένων. οὐδὲ γὰρ συνιοῦσι πάμ-
 παν οἱ ἄγαν μοχθηροὶ καὶ θηριώδεις καὶ λίαν ἀσύνετοι,
 20 εἰς οἶον χαλεπὸν καὶ ζοφερὸν χάος καὶ σατανικὴν χάρυβδιν
 κατηκοντίσθησαν καὶ τέλειον κατεπόθησαν, καὶ εἰς οἶους
 ἀφύκτους καὶ ἀδιεξοδεύτους λαβυρίνθους καὶ δυσβάτους

3 ἐξ AP καὶ ἐξ rell. — 5 ἀπέλθῃ G. ἐπανέλθῃ P. — 7 προ-
 νοίας τυγχάνειν C E G L N P τυγχάνειν πρόνοιας A B R V. — 8 ἀλη-
 θῆριος C E G L M P et D lit. corr. — ἀποφθέγγεται AB. — 9 πλοῦτον
 G M P V. — 18 συνιοῦσι B συνιώσι A. — 20 χάρυβδιν A C G P
 χαρέβδην DL χερσίβδην M. — 21 τέλειον EL. — 22 ἀφίκτους B M.

2 ἐνηγούμενός τε καὶ P. — 8 ἀληθῆριος καὶ σκοτεινόνους
 ἀποφαίνεται, κἀντεῦθεν ζωῆς ὄρους ἀκραδάντους καὶ ἀμετακινή-
 τους ἐκείστου ἀνθρώπου καὶ τρόπου θανάτου φάσκειν ἐπ' ἀναι-
 φέσει τοῦ ἀντεξουσίου τολμηρῶ ψυχῆ καὶ θεομάχῳ γλώσση τοῦτο
 διαβιβασθῆναι καθάπερ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς αὐτοῦ βλασφημίαις P.
 — 14 *Alia quaedam add.* P. — 16 γόητός τε καὶ P. — 18 *Post*
ἀπατωμένων alia ins. P. — 20 ζοφερὸν ἐλλιγόν τε καὶ εὐρικον
 καὶ σατ. χάρ. P.

ἀτραπούς και ψυχοφθόρους φενακισθέντες ἐλεινώς ἐξεκ-
 λίσθησαν και συνεσχέθησαν ὕποφθαρέντες εἰς τέλος. διό
 τοίνυν και θαυμάζειν λίαν ἔπεισί μοι τὴν τοσαύτην ἀλογίαν
 και ἀναισθησίαν αὐτῶν, καιπερ οἰομένους ἐντρεχεστάτους
 ἑαυτοὺς εἶναι και λογιωτάτους, πῶς οὐ κατανοοῦσι τῆς 5
 κενῆς ἀπάτης αὐτῶν τὸν ὄλισθον. ἔδει γὰρ ἔδει τοὺς
 ὄντως ἄφρονας και βοσκηματώδεις ἐπιγνώναι κἄν τὸν περὶ
 τῆς ἀναστάσεως αὐτῶν πρόδηλον και μυσαρὸν βρόχον, ὅτι
 περ, εἰ διὰ βρώσεως και πόσεως αἰσθητῆς τε και φθαρτῆς
 ἔξουσι τηρικᾶν τὴν ζωὴν, ἀνάγκη πάλιν, και φθορᾶ δου- 10
 λεύειν και θνήσκειν κατὰ τὸν τῆς ἀκολουθίας λόγον. ἀμή-
 χανον γὰρ τὸν φθαρτῆς βρώσεως και πόσεως ἐν μετουσίᾳ
 τυγχάνοντα ἄφθαρτον καθόλου και ἀθάνατον διαμεῖναι. και
 πότε λοιπὸν και ποῦ τὴν ἀποκαταδοκουμένην ζωὴν αἰώνιον
 και ἀκήρατον τοῖς πιστοῖς κατὰ τὰς θείας γραφᾶς οἱ θνητοὶ 15
 ψυχῇ και σώματι τεύξονται;

Και πρὸς τούτοις ἴστωσαν οἱ ἀλόγιστοι και τάλανες, ὡς
 οὐδέπω μέχρι και τήμερον τῆς παλαιᾶς αὐτῶν και ἀθέου
 πλάνης ἀπηλλάγησαν, ἀλλ' ἐν προσχήματι θεοσεβείας εἰδωλο-
 λατροῦσι λεληθότως και τὸν ἐγκεκρυμμένον τῇ θρησκείᾳ 20
 αὐτῶν δόλον τοῦ ἀρχεκάκου δαίμονος οὐδ' ὄλωσ οἱ ἀνού- 597 M.
 στατοι και ἀπόπληκτοι ἐπιγινώσκουσιν. πάλαι μὲν γὰρ

1 ἀτραπεῖς D ἀπρεπεῖς R. — 3 και θαυμάζειν ABPV και
 om. tell. — λίαν] εἰς τέλος repetit C om. A. — τοσαύτην] τε N.
 — 4 ἐντρεχ. ἑαυτοὺς CELP ἐντρεχ. αὐτοὺς V ἐντρεχ. αὐτοὺς
 ABGR αὐτοὺς ἐντρεχ. M αὐτοὺς ἐντρεχ. ἑαυτοὺς (εἰρημνιστο
 αὐτοὺς) D. — 6 γὰρ] οὐκ N. — 7 ὄντας LMV. — βοσκημένους
 (βοσκειμ. M) τοῦ ἐπιγνώναι N. — κἄν] και AB. — 9 εἰ om.
 CELR. — 12 τὸν τῆς φθαρτῆς recc. quidam τὸν φθαρτὸν
 (τῶν -ῶν A) τῆς AC. — 13. 14 και πότε λοιπὸν και ποῦ AP και
 ποῦ και πότε λοιπὸν V και πότε και ποῦ λοιπὸν CGLNR και
 πότε λοιπὸν om. B. — 20 τῆς θρησκείας BC. — 22 γὰρ om. RV.

5 και λογιωτάτους om. P. — 6 αὐτῶν και ψυχοφθόρου τὸν
 ὄλ. P. — 7 βοσκ. και πρὸς γῆν ἰλυσπομένους και μηδὲν πλέον
 τῶν ἀλόγων ζώων συναισθανομένους ἐπιγνώναι P.

ειδωλολατροῦντες καὶ τῇ παρ' Ἑλλήσιν Ἀφροδίτῃ λεγομένη, τοῦτ' ἔστι τῇ ἡδονῇ, προσκυνοῦντες καὶ τὸν ἀστέρα, ταύτης γὰρ εἶναι τὸν ἑσπέρου μυθολογοῦσιν, ἣν δὴ καὶ Κουβάρ τῇ ἑαυτῶν κακεμφάτῳ ἐπονομάσαντες γλώσση, ὅπερ ἔστι
 5 μεγάλη, διέμειναν ἕως ἄρτι τὴν Ἀφροδίτην θεὸν ὀνομάζοντες. ἵνα δὲ μὴ δόξωμέν τισι ψευδολογεῖν, σαφηνίσωμεν τὸ μέγα αὐτῶν μυστήριον. ἔχει δὲ ἡ λέξις τῆς μυσσαρᾶς αὐτῶν καὶ παμβεβήλου προσευχῆς οὕτως· Ἀλλά, Ἀλλά, Οὐά, Κουβάρ, Ἀλλά. καὶ τὸ μὲν Ἀλλά, Ἀλλά ἐρμηνεύεται ὁ θεός,
 10 ὁ θεός, τὸ δὲ Οὐά μελζων, τὸ δὲ Κουβάρ μεγάλη ἦτοι σελήνη καὶ Ἀφροδίτη. ὅπερ ἔστιν οὕτως· ὁ θεὸς ὁ θεὸς μελζων καὶ ἡ μεγάλη, εἴτ' οὖν σελήνη καὶ Ἀφροδίτη, θεός. καὶ τοῦτο σαφηνίζει ἡ ἐπαγωγὴ τοῦ τελευταίου Ἀλλά. ὅπερ πάντα ἐπικεκρυμμένως τῇ ιδιότητι τῆς ἑαυτῶν γλώσσης
 15 λαλοῦσιν οὕτω φύσεως ἐχούσης· ἃ καὶ φανερώς δημοσιεύειν οὐ θέλουσιν εἰς λογικοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐξέφρονας διὰ τὸ τῆς καταγνώσεως πρόδηλον. ἀλλὰ τοὺς μὲν χοιρώδεις τούτους καὶ τελματώδεις καὶ μηδὲν περαιτέρω τῆς ἡδονῆς καὶ ἡστυίας εἰδότας ἀφέμενος ὁ λόγος ὡς ἀνεπαισθητῶς καὶ
 20 ἀνηκέστως νοσοῦντας πρὸς τὰ ἐξῆς τῆς ἱστορίας χωρεῖτω.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ θεηλάτου Μονχοῦμεδ ἐφάνη

21 — p. 707, 3 cf. Theoph. p. 336, 21.

2 Post ἀστέρα intercidiisse quaedam videntur, nisi forte plus solito ψελλίζει Georgius. — 3 κοῦβαρον CEV. — 4 ὀνομάσαντες AB. — 11 καὶ ἀφροδίτῃ — 12 σελήνη om. NR. — 12 εἴτ' οὖν ἡ σελήνη EG. — καὶ ἀπὲρ Ἀφροδίτῃ om. CEGRV. — 17 Post πρόδηλον B add.: οὐδὲ τὰ ἐν τῷ κορυῶ βιβλιαρίῳ ἐαλωκότα μυθάρια πάσης ἀκαθαρσίας μεμεστωμένα. — 21 δὲ ABMP δέ γε rell. — μονχοῦμεδ hic etiam E.

3 μυθολογοῦσιν οἱ μυθοπλάσται καὶ ἀτόνομοι. ἦν P. — 5 τὴν ἀφροδίτην — 17 πρόδηλον omnino aliter multoque uberius exhibet P. Tum in eo sequuntur p. 699, 11 — p. 702, 9. — 20 νοσοῦντας καὶ μὴ νοοῦντας (ἄφρονες γὰρ μαστιγωθέντες οὐκ αἰσθάνονται [Προν. 17, 10]) πρὸς τ. ἐξῆς τ. ἰστ. χωρεῖτω λέγων πρὸς αὐτούς· πορεύεσθε τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῇ φλογί, ἣ ἐξεκαύσατε (Jes. 50, 11). P.

κατὰ μεσημβρίαν ἀστὴρ ὁ λεγόμενος δοκίτης προμηνύων τὴν τῶν Ἀράβων τούτων ἐπικράτησιν, καὶ ἔμεινεν ἡμέρας λ' διατείνων ἀπὸ μεσημβρίας ἕως ἄρκτου ξιφοειδῶς. ἐν ᾧ⁵⁹⁸ M. χρόνῳ ἐπιστρατεύσαντες οἱ Ἀραβες οὗτοι πάλαι μὲν λεγόμενοι, νῦν δὲ Σαρακηνοί, καὶ τὴν Ἀραβίαν καταλειπόντες⁵ ἦλθον ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Δαμασκοῦ πλήθος ἄπειρον. ὅπερ μαθόντες Βάνης καὶ Βασιλλσκος οἱ στρατηγοὶ τῆς ἀνατολῆς κατ' αὐτῶν ἐξώρμησαν. εἶτα συμβολῆς γεναμένης, ἠττῶνται μὲν οἱ χριστιανοί. ἀνέμου γὰρ πνεύσαντος κατὰ Ῥωμαίων βιαίου νότου, καὶ μὴ δυνάμενοι τοῖς ἐχθροῖς ἀντωπῆσαι¹⁰ διὰ τὸν πολὺν κονιοροτὸν δεινῶς τρέπονται καὶ βαλόντες ἑαυτοὺς εἰς τὰς στενόδους τοῦ ποταμοῦ Ἰερμουχθᾶ διεφθάρησαν ἐκεῖ χιλιάδες μ'. καὶ οὕτω νικήσαντες οἱ Σάρακηνοί κατὰ κράτος καὶ λαμπρῶς ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν ἐλθόντες, ἦν καὶ δοριάλωτον λαβόντες ὡσαύτως καὶ τὰς χώρας πάσας¹⁵ τῆς Φοινίκης οἰκίζονται ἐν αὐταῖς οἱ ἐναγεῖς καὶ βέβηλοι διὰ τὰ ἄδηλα κλήματα τοῦ θεοῦ.

Περὶ ἧς ἀγίας γῆς ὁ θεσπέσιος ἔλεγε Μωϋσῆς πρὸς

3—17 cf. Theoph. p. 337, 23. — 18—p. 708, 8 Deuteron. 8, 7 sqq.

1 δοκίτης (δωκ. A) ABM. — 5 καταλειπόντες CDGP λειπόντες B. — 7 βαάνης BL Theoph. βανάης V. — 8 γεναμένης AEGNP γενομένης BCLR.V. — 11 καὶ βαλόντες—13 χιλιάδες μ' om. CRV. — 11 βάλλοντες BP. — 12 τὰς στενόδους AGLN Theoph. τὰς στενώδους P τὰς στενωδούς E τὰ στενώδη B. — Ἰερμουχθᾶ GN Ἰερμουχθᾶ (ἱερ. A) ABE ἡρμουχθᾶ L Ἰερμουχθᾶ corr. ex -θᾶ incert. q. m. in P. — 14 καὶ λαμπρῶς om. C λαμπρῶς om. B. In A voci λαμπρῶς crux appicta, quae in mg. repetitur. — 15 δοριάλωτον GP et ut vid. D m. 1 δοριάλωτον (δωρ. M) rell. et D m. corr. — 17 κλήματα τοῦ θεοῦ ABR τοῦ θεοῦ κλήματα rell.

9 χριστιανοί διὰ πλήθος πταισμάτων P. — 10 βιαίου νότου καὶ σφοδροτάτου P. — ἀντιπροσωπῆσαι P (Eadem var. lect. in codd. Theoph.). — 14 κατὰ κράτος om. P Theoph. — 15 δορ. αὐτίκα λαβόντες P. — ὡσαύτως om. P Theoph. — 16—18 οἰκίζονται διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν οἱ ἐναγ. καὶ βέβ. εἰς τὴν ἀγίαν ἐκείνην γῆν, περὶ ἧς ὁ θεσπ. ἔλ. μ. P.

τὸν Ἰσραήλ· ἰδοὺ κύριος ὁ θεὸς σου εἰσαγάγει σε εἰς γῆν
ἀγαθὴν καὶ πολλήν, ἧς χεῖμαρροι ὑδάτων καὶ πηγὰς ἀβύσ-
σων ἐκπορευόμεναι διὰ τῶν πεδίων καὶ τῶν ὄρεων, γῆ
5 πυροῦ καὶ κριθῆς, ἄμπελοι καὶ συκαὶ καὶ ροαὶ καὶ φοί-
νικες, γῆ ἐλαίας ἐλαίου καὶ μέλιτος, γῆ, ἐφ' ἧς οὐ μετὰ
πρωχέλας φαγῆ τὸν ἄρτον σου καὶ οὐ δεηθήσῃ ἐπ' αὐτῆς
οὐδέν, γῆ, ἧς οἱ λίθοι σίδηρος, καὶ ἐκ τῶν ὄρεων αὐτῆς
μεταλλεύσῃ χαλκόν, γῆ θέουσα γάλα καὶ μέλι, κηρίον ἐστὶ
10 παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν, γῆ, ἣν κύριος ὁ θεὸς σου ἐπισκο-
πεῖται αὐτήν διὰ παντός, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῆς
ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ἕως συντελείας τοῦ ἐνιαυτοῦ.
καὶ γὰρ ὄντως εὐλογημένη γῆ ἐστὶ καὶ καρποφόρος ἄγαν
ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν καὶ τῶ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ παρεικαζο-
599 M. μένη. ἐπάρας, γὰρ φησιν, Ἰδοὺ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἶδε
15 πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζο-
μένη ὡς ὁ παράδεισος κυρίου καὶ ὡς γῆ Αἰγύπτου, καὶ
ἐξελέξατο αὐτήν.

Προσμαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ ὁ σοφώτατος Ἀριστοτέλης
λέγων· καὶ γὰρ πολυάνθρωπός ἐστιν ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας
20 καὶ σύνδενδρος καὶ παντοίοις καρποῖς εὐθηνούσα, ἀμπέλων
τε καὶ ἀκροδρύων καὶ φοινίκων πλήθος ἄπλετον καὶ κτήνη
πάμπολλα καὶ διάφορα, καὶ θαψιλῆς ἡ τούτων νομὴ δι' ὅλου
τοῦ χρόνου γίνεται διὰ τὴν πολλὴν εὐκρασίαν τῆς γῆς καὶ
πιότητα, πολὺ δὲ πλήθος καὶ τῶν ἀρωμάτων καὶ λίθων

8—9 Num. 13, 28. — 9—11 Deut. 11, 12. — 14—17 Gen. 13, 10.
— 18 — p. 709, 2 Aristeae epist. 112 sq. p. 33 ed. Wendland.

1 εἰσαγάγει σε BNP εἰσάγει σε AEG εἰσάγισε L om. CRV.
— 4 ῥοαὶ GL ῥοαὶ N ῥοαὶς A ῥοαὶ B. — 5 ἐλαίας om. N et
recc. quidam. — 6 φαγῆ BEGN φάγει C φαγεῖ A. — 8 χρυσόν
RV. — μέλι καὶ γάλα GNV. — 11 καὶ ἕως συντελείας τοῦ ἐνιαυτοῦ
om. MV. — ἕως τῆς συντελείας AG. — 12 ἡ γῆ AC om. M. —
16 ὡς ὁ παράδ. AP ὁ om. tell. — ὡς ἡ γῆ AB. — 24 ποιότητα BDR.

3 καὶ διὰ τῶν ὀρεῶν P. — 5 καὶ γῆ P. — 11 Post ἐνι-
αντοῦ versus aliquot sacrae scripturae add. P. — 18 ἀρισταίος P.

πολυτελών και χρυσοῦ παρακομιζομένου διὰ τῶν Ἀράβων εἰς τὸν τόπον.

Ῥσαύτως οὖν και Ἰώσηπος ἔφη· πάμπορος γὰρ οὐσα δι' εὐκρατον ἀέρα και πολλήν πιότητα χειμῶνος ὥρα ἐκφέρει κάρυα και ἐν καύματι φοίνικας και πλείστον γεωργεῖ 5 ἔλαιον, και σταφυλήν μὲν και σῦκα διὰ μηνῶν ἰ' ἐσθίουσιν οἱ ἐκεῖσε, τοὺς δὲ λοιποὺς καρποὺς δις τοῦ ἐνιαυτοῦ τρυγῶσιν.

Τὸ δὲ μέγεθος τῶν βοτρώων τῆς σταφυλῆς ἐκελῆς ἐδήλωσεν ἡ γραφή λέγουσα περὶ τῶν κατασκοπῶν ὧν ἀπέστειλε 10 Μωϋσῆς ὅτι· ἦλθον ἕως φάραγγος βότρουοι και κόψαντες ἐκεῖθεν κληῖμα και βότρων σταφυλῆς ἕνα ἤραν αὐτὸν ἐπ' ἀναφορεῦσιν. ἐν ζύλω γὰρ ἐσχηματισμένῳ πλαγίως μέσον κρεμασθεῖς και ἐπ' ὤμων ἀνδρῶν β' βασταζόμενοι πᾶσιν ἐδήλου τῆς ἀγίας γῆς ἐκελῆς τὴν εὐκαρπλίαν. δι' ἧς Ἀλέ- 15 ξανδρος ὁ μέγας διαπορευόμενος και ξύλα καρποφόρα, ἐν οἷς και πήγανον θεασάμενος τὸ ὄψος και πάχος ἐφάμιλλον συκῆς, ἐθαύμασε σφόδρα τῆς γῆς τὴν εὐκαρπλίαν τε και πιότητα. και γοῦν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ πηγὴ ἐστὶ παντοίων παρθῶν ἀνθρώπων τε και ἀλόγων ἰάσεις παρέχουσα, ἐν ἣ 20 λόγος τὸν κύριον ἐξ ὁδοιορίας τοὺς πόδας νύχασθαι. και 600 M δένδρον ἴσταται πάσης ἀρρωστίας ἀλεξίκακον, ἐν ᾧ τόπων φασίν, ἠνίκα Ἰωσήφ τὸν Χριστὸν λαβὼν μετὰ τῆς παναγίας θεοτόκου Μαρίας και πρὸς τὴν Αἴγυπτον ποιούμενος τὴν πορείαν, εἰς γῆν ἐκλήθη τὸ δένδρον και προσεκύνησεν. 25

3—8 Joseph. Bell. Jud. III, 10, 8. — 11 Num. 13, 24. — 16 cf. Joseph. Bell. Jud. VII, 6, 3. — 19—p. 710, 1 Theod. Lector. exc. eccl. apud Cramer Anecd. Paris. II, 96 ex Sozom. Hist. eccl. V, 21.

3 οὐσα ἡ γῆ δι' CRV. — 9 τῆς σταφυλῆς τῶν βοτρώων RV τῆς σταφυλῆς om. L. — 19 ποιότητα BR ὠραιότητα L. — 21 λόγος] λέγουσι A λέγουσι m. 1 ut vid. ex λόγος corr. B λέγουσι D ε' in lit. incert. q. m. — 23 φησίν ABN. — ἠνίκα om. AB.

1 παρακομιζεται P Arist. — 11 και ἦλθον P Num. — 23. 24 μετὰ τῆς παρθένου μαρίας P. — 24. 25 τὴν ὁδοιορείαν ποιούμενος P.

ὅπερ μέχρι νῦν τὸ σχῆμα σώζει τῆς προσκυνήσεως. πρὸς δὲ
 τὴν ἀρκιῶν τῆς φάραγγος ῥίζα γίνεται φλογοειδῆς ὀνόματα
 βατταρίτης, ἀπ' ἧς περὶ τὴν ἐσπέραν ἐξαστράπτει φῶς,
 οὐδεὶς ἀνθρώπων θίγειν αὐτῆς δύναται διὰ τὸ παραχρῆμα
 5 θανατοῖν αὐτόν, εἰ τῆς ῥίζης ἐκείνης περιᾶψει τὴν χεῖρα.
 κυκλόθεν οὖν περιορῶντες καὶ κύνα δεσμήσαντες, ἀνασπᾶ
 τὴν ῥίζαν ὁ κύων ἐπακολουθεῖν τῷ ἀνθρώπῳ βουλόμενος
 καὶ παραντίκα ἀποθνήσκει. τὴν δὲ ῥίζαν περιᾶπτοντες δαι-
 μονιζομένοις ἀπολύουσιν, τοῦ δαίμονος ἐξ αὐτῶν φυγαδευο-
 10 μένου.

Καὶ ἄλλη δὲ τις πόλις ἐστὶ τῆς Γαλιλαίας παράλιος ἀπὸ
 σταδίων δύο ποταμὸν ἔχουσα καὶ νησοειδῆ τόπον ἐν αὐτῷ,
 πήχεις ἔχων τὸ περίμετρον ρ', ἐν ᾧ γίνεται φυσικὸν πρᾶγμα
 θαύματος ἄξιον. οἱ γὰρ ἄνεμοι τὴν ἔξωθεν ἀργὴν ψάμμον
 15 εἰς αὐτόν κατασύραντες, εὐθέως ὁ τόπος ταύτην εἰς ὕελον
 μεταβάλλει, καὶ ἐπειδὴν ἱκανὰ πλοῖα περιστάντα καὶ τὴν
 ὑαλίτιν ἐκείνην ψάμμον ἐκφορήσωσιν, πάλιν οἱ ἄνεμοι κατα-
 πνεύσαντες γεμίζουσι τὸν τόπον. ἀλλὰ μὴν καὶ ὀποβάλαμον
 γεωργεῖ πλεῖστον καὶ ἕτερά τινα πάμπολλα δυσπόριστα καὶ
 20 ἀνθρώποις ἐπέραστα. κἀντεῦθεν τοίνυν ὡς ἐξαίρετον καὶ
 διαφέρουσαν ἀσυγκρίτως πάσης τῆς γῆς εἰκότως ἔδωκεν
 αὐτὴν ὁ θεὸς τῷ ἡγαπημένῳ καὶ πρωτοτόκῳ υἱῷ αὐτοῦ

1—10 cf. Joseph. Bell. Jud. VII, 6, 3. — 11—18 cf. Joseph. Bell. Jud. II, 10, 2. — 18 cf. Joseph. Bell. Jud. IV, 8, 3.

1 μέχρι τοῦ νῦν AR. — 2 τοῦ φάραγγος CR. — 3 βαττα-
 ρίτης] βαάρας Jos. l. l. — 5 θανατοῦν CR θανατεῖν M. — εἰ
 τις τῆς A εἰς τῆς L. — περὶ ἄψη C περιᾶψοι R περιᾶλη ut vid.
 ex περιᾶψη B περιᾶψηται E. — 6 κύκλωθεν ACGNR. — δεσμεύ-
 σαντες E δήσαντες B. — 13 ἔχοντα LV. — 14 ἀργεῖν C ἀργὴν P
 ἀρχὴν R. — 15 εἰς αὐτὴν AV. — κατασύροντες AB. — 16 καὶ
 ante τὴν om. BLV. — 17 ὑαλίτιν A et D lit. ex ὑαλίτην. ὑαλί-
 την DEGLPRV ὑαλίτην M ὑαλλάτην B ὑελίτην C. — 19 καὶ
 δυσπόριστα LP. — 22 ὁ θεὸς om. BG. — αὐτοῦ υἱῷ V υἱῷ
 αὐτοῦ om. recc. quidam υἱῷ om. AM.

1 καὶ μέχρι P. — 8 παρευθὸς P. — 9 αὐτίκα τοῦ δαι-
 μονος P. — 15 ταύτην ὁ τόπος P. — 21 πᾶσαν τὴν γῆν P. :

Ἰσραὴλ εἰς κληρονομίαν τε καὶ ἀπόλαύσιν. εἰσήγαγεν, γὰρ φησιν, αὐτοὺς εἰς ὄρος ἀγιάσματος αὐτοῦ, ὄρος τοῦτο ὃ ἐκτίσαστο ἢ δεξιὰ αὐτοῦ.

Τοιγαροῦν ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ καὶ μακαρία καὶ ἀγαθὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς ὁ λόγος τοῖς προφήταις δραθεῖς ἐπὶ χειρουβικοῦ ἐπηρμένον θρόνον καὶ χρηματίσας καὶ μέντοι διαφόρως τε καὶ θεοπρεπῶς τὰς θεοφανείας ποιησάμενος, ὡς ἔλεγεν· ἐγὼ δράσεις ἐπλήθυνα καὶ ἐν χειρὶ προφητῶν ὁμοιωθήν, ἐπ' ἐσχάτων αὐθις ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἱερᾶς γῆς ὤφθη σαρκόφορος καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη κατὰ τὴν θέλαν πρόρρησιν πληρώσας καὶ τὸ μήτηρ Σιών, ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος. ἐν ἣ καὶ τὸ σωτήριον πάθος ὑπομείνας τὴν παγκόσμιον εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς καὶ τινες τῶν ἐξηγητῶν ὀμφαλὸν τῆς γῆς αὐτὴν προσηγορεύασιν. καὶ μέντοι γε καὶ Χριστὸς αὐτὸς καρδίαν αὐτὴν ἐκάλεσε φάσκων· ὥστε ἦν Ἰωανᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους γ' ἡμέρας καὶ γ' νύκτας, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς γ' ἡμέρας καὶ γ' νύκτας.

Ὅθεν δὴ καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος εἰς τὸ φάσκον ῥητόν· ἐκ Σιών ἡ εὐπρέπεια τῆς ὠραιότητος αὐτοῦ, φησὶν· καὶ γὰρ

1 Psalm. 77 (78), 54. — 5 Hebr. 1, 1. — 8 Hosea 12, 10. — 12 Psalm. 86 (87), 5. — 15 cf. Joseph. Bell. Jud. III, 3, 5. — 17 Matth. 12, 40. — 21—p. 712, 24 Chrysost. Hom. in Psalm. 49 Migne Tom. 55, 242.

2 αὐτοὺς φησιν NV αὐτοὺς om. BG φησιν om. R. — 4 Desinit ea cod. G pars, quae textum vetustiore exhibet. — 5 ὁ θεὸς πάλαι N. — 8 θεοφανείας DE θεοφανίας P. — 13 ἐγενήθη AD. — 16 καὶ μέντοι γε καὶ APV καὶ μέντοι καὶ N καὶ μέν γε καὶ BCLR καὶ μὴν γε καὶ E. — 17 ὁ χριστὸς PR. — ἐκάλεσε λέγων C ἔφασκε λέγων R. — 19 οὕτως — 20 νύκτας om. AM. — 21 δὴ] δεῖ C δὲ E om. R. — 22 καὶ γὰρ καὶ BV γὰρ om. R.

3 ἡ δεξιὰ αὐτοῦ καὶ ἐκληροδότησεν αὐτοὺς P Psalm. *Tum alia quaedam add.* P. — 20 *Multa alia add.* P.

ἐπὶ τῆς παλαιᾶς ἐκεῖθεν ἢ τοῦ θεοῦ γέγονεν εὐπρέπεια, οἶον
 ὁ βωμὸς, τὰ ἔργα τῶν ἁγίων, ἢ λατρεία πᾶσα καὶ ἡ πολι-
 τεία τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας, καὶ ἱερῶν πληθὺς καὶ θυσίαι
 καὶ ὀλοκαυτώσεις καὶ ὕμνοι ἱεροὶ καὶ ψαλμοὶ, καὶ πάντα
 5 τὰ ἐκεῖθεν καὶ τῶν μελλόντων προδιαγέγραπτο. ἐπειδὴ δὲ
 καὶ ἡ ἀλήθεια παραγέγονεν, ἐκεῖθεν τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, ἐκεῖ-
 θεν ὁ σταυρὸς ἔλαμψεν, ἐκεῖθεν τὰ μυρία κατορθώματα.
 διὰ δὴ τοῦτο καὶ περὶ τῆς Χριστοῦ δευτέρας νομοθεσίας
 ὁ μέγας Ἡσαΐας ἐκ Σιών, φησὶν, ἐξελεύσεται νόμος καὶ
 10 λόγος κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ, καὶ κρινεῖ ἀνὰ μέσον τῶν
 ἔθνων. Σιών γὰρ ἐνταῦθα ὀλόκληρον λέγει τὸ χωρίον καὶ
 τὴν παρακειμένην αὐτῷ μητρόπολιν τῶν Ἰουδαίων. ἐκεῖθεν
 οὖν ὥσπερ ἐκ βαλβιδὸς τινος εὐδρομοὶ ἵπποι καὶ εὐσταλεῖς
 οἱ ἀπόστολοι εἰς τὴν οἰκουμένην ἄπασαν ἐξεπέμφθησαν,
 15 ἐκεῖθεν τὰ σημεῖα ποιεῖν ἤρξαντο. ἐκεῖ γέγονε τὸ σωτήριον
 πάθος καὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ἀνάληψις, ἐκεῖ τὰ προοίμια
 602 M. καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ἐκεῖ τὰ ἀπόρρητα δόγ-
 ματα κηρύττεσθαι τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, ἐκεῖ πρῶτον ἀπεκα-
 λύφθη πατὴρ, καὶ ἐγνωρίσθη μονογενής, καὶ ἐδόθη τοσαύτη
 20 πνεύματος χάρις, καὶ τὸν περὶ τῶν ἄσωμάτων ἐκεῖ λόγον
 ἐγύμναζον καὶ δωρεῶν καὶ δυνάμεων καὶ τῶν μελλόντων
 ἀγαθῶν τὰς ἐπαγγελίας, ἅπερ ἅπαντα ὡραιότητα αὐτοῦ λέγει.
 κάλλη γὰρ θεοῦ καὶ ὡραιότης ἢ ἀγαθότης καὶ φιλανθρωπία
 καὶ ἡ εἰς πάντας εὐεργεσία.
 25 Ἐκεῖ τοίνυν καὶ τὸ πταῖσμα καὶ πτώμα τοῦ Ἀδάμ θερα-
 πεύσας καὶ τὴν ταχίστην ὥσπερ καὶ ὑπόπτερον συνέλευσιν
 τῶν ἁγίων καὶ ὑπάντησιν ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ αὐτοῦ
 προὔπεμφαίνων ἔλεγεν ὅπου τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται
 οἱ ἄετοί.

9 Jes. 2, 4. — 28 Matth. 24, 28. Luc. 17, 37.

13 καὶ εὐσταλεῖς BLPV καὶ om. rel. — 22 αὐτοῦ ὡραι-
 ότητα RV. — 25 καὶ τὸ πτώμα AB.

13 γούν P. — 16 ἢ ante ἀνάληψις om. P. — 24 ἅπαντας P.

Εἰκὸς δὲ μὴδὲ τὸν Νῶε τοῦ ἀρχηγοῦ πάντων ἀνθρώπων τὸν τάφον ἀγνοῆσαι, ὡς μετὰ τὸν κατακλυσμόν ἀπ' αὐτοῦ διαδοθῆναι τὴν φήμην. διόπερ ὁ κύριος τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀνθρωπίνου θανάτου διερευνήσας εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον τὸ πάθος ἐδέξατο, ἵνα ἐν ᾧ τόπῳ ἢ φθορὰ 5 τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, ἐκειῖθεν καὶ ἡ ζωὴ καὶ τὸ θεόκριτον κήρυγμα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀρξῆται.

Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ θεορῆμων Ἀθανάσιος εἰς τὸ πάθος Χριστοῦ λέγει· διόπερ οὐκ ἀλλαγόσε πάσχει Χριστὸς οὔτε μὴν εἰς ἄλλον σταυροῦται τόπον ἢ εἰς τὸν κρανίου τόπον, 10 ἐν ᾧ δὴ καὶ Ἑβραίων οἱ διδάσκαλοι φασὶ τοῦ Ἀδάμ εἶναι τὸν τάφον· ἐκεῖ γὰρ αὐτὸν μετὰ τὴν κατάραν τεθάφθαι διαβεβαίονται. διὰ τοῦτο θαυμάζω τοῦ τόπου τὴν οἰκειότητα. ἔδει γὰρ τὸν κύριον ἀνανεῶσαι θέλοντα τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἐν ἐκείνῳ παθεῖν τῷ τόπῳ. καὶ ἐπειδήπερ ἤκουσεν 15 Ἀδάμ· γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ, ταύτῃ τοι πάλιν ἐκεῖ τέθειται, ἵνα, ἐν ᾧ τόπῳ τὴν κατάραν ἔλαβεν, ἐκεῖ καὶ τὴν λύσιν ταύτης δέξῃται.

1—7 Basilius in Jes. V, 1 Migne Tom. 30, 3486 (cf. not.). — 8—18 Athanas. or. de passione et cruce cp. 12 Migne Tom. 28, 208 A. — 16 Gen. 3, 19.

9 χριστοῦ AEP τοῦ χριστοῦ CNRV om. B. — 11 καὶ ἑβραίων ABPV καὶ om. rell. Ath. — 12 τεθάφθαι NP τεθάπται B et recc. quidam τετάφθαι rell.

1 *Mancum esse textum vulgatum docet P, qui sic incipit:* καὶ γοῦν ὁ μέγας βασιλεὺς εἰς τὸν ἡσαϊαν φησὶν ὅτι· λόγος ἐστὶ τοιοῦτος κατὰ τὴν ἀγραφὸν μνήμην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διασπώμενος, ὡς ἄρα πρώτη Ιουδαία ἄνθρωπον ἔσχεν οἰκίτορα τὸν ἀδάμ μετὰ τὸ ἐκβληθῆναι αὐτὸν τοῦ παραδείσου ἐν ταύτῃ καθιδρουσθέντα εἰς παραμυθίαν ὧν ἐστερήθη. πρώτη οὖν καὶ νεκρὸν ἐδέξατο ἄνθρωπον ἐκεῖ τὴν καταδίκην τοῦ ἀδάμ πληρώσαντος. ὅθεν καινὸν ἐδίδκει τοῖς τότε θάναμα εἶναι κεφαλῆς ὁστέον τῆς σαρκὸς περιρροίσεως, καὶ ἀποθήμενοι τὸ κρανίον ἐκείσε κρανίου τόπον φνόμασαν. εἰκὸς κ. τ. λ. — 11 οἱ om. P. — 13 καὶ διὰ τοῦτο P. — 15 ἤκουσεν ὁ ἀδάμ ὅτι· γῆ εἶ P. — 18 P add.: καὶ μέντοι καὶ ὁ θεὸς χρυσοστόμος εἰς τὴν κατὰ ἰωάννην ἐρμηνείαν (Or. 85 [86], 1

608 M. Καὶ μέντοι γε καὶ ὁ μέγας Ἐφραῖμ ἐν τοῖς κατὰ Καιῶ-
 νων φησὶν· καὶ ὁ Κάιν στένειν καὶ τρέμειν ἐκρίθη ὑπὸ
 τῆς συνειδήσεως περιεχόμενος, ὑποστήσεται δὲ τοῦτο ἐπὶ τῆς
 αἰωνίου κολάσεως. τὸ γὰρ· στένων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς
 5 γῆς δηλοῖ πάντως, ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ὁ τόπος τῆς
 κρίσεως εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος κατὰ τὰς ἱεράς
 γραφάς. οὐχ ἡ γῆ διὰ τὴν κρίσιν, οὐδὲ ἡ κρίσις διὰ τὴν
 γῆν· οὐ γὰρ ἡ γῆ ἤμαρτεν, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος. ἡ γῆ τῆς
 τοῦ Θεοῦ δίκης γίνεται ἀμυντήριον ὡς τῶν κριτῶν τὸ βῆμα
 10 καὶ τῶν δημίων ὁ σίδηρος, καὶ δύναται, φησὶν, ἐν προσ-
 καιροῖς αἰώνιος γενέσθαι κρίσις. καὶ ἡ σὰρξ τῶν ἀνθρώ-
 πων νῦν θνητὴ ἐστίν, ἀλλὰ τότε γενήσεται ἀθάνατος, καὶ
 ὁ παράδεισος δι' αἰσθητῶν συννεστώδων αἰώνιον ἔχει τὴν ἀπό-
 λαυσιν. οὐκ ἐν παραβολῇ εἴρηται περὶ τοῦ παραδείσου, οὐκ
 15 ἐν σχήματι ἐφυντεύθη τῷ πράγματι ἀνύπαρκτος ὢν. Παῦλος
 αὐτὸν μετὰ πεντακισχίλια ἔτη ἐθεάσατο. ἐκεῖ ἀπεδήμησε καὶ
 ἤκουσε τὰ τῆς ἐκκλησίας μυστήρια, ἀνέβη καὶ εἰς τρίτον
 οὐρανὸν καὶ ἤκουσε τὰ τοῦ μέλλοντος αἰδία δόγματα. οὐρα-
 νὸν καὶ γῆν τὴν αὐτὴν χάριν ὁ Θεὸς ἐνέδυσσε καὶ τὸν παρά-
 20 δεισον ἐν αἰδίλοις ἐπαγγελίαις συστησάμενος. σοὶ μὲν τῷ ἀπί-
 στῷ δοκεῖ τὸ αἰσθητὸν πρόσκαιρον, ἐμοὶ δὲ τῷ πιστῷ καὶ τὸ
 πρόσκαιρον αἰώνιον. οὐ νοεῖς τὴν δύναμιν, ἐπειδὴ οὐ πι-
 στεύεις τῇ χάριτι, οὐ χωρεῖς τὴν κατάληψιν, ὅτι οὐ γινώσκεις

1 Locum in editis Ephraimi Syri operibus non inveni. —
 4 Gen. IV, 12. — 5 Psalm. 83 (84), 7. — 17 2. Cor. 12, 2—4.

1 γε om. AB. — καιῶνων ACP καιάνων E καιῶν (καιῶν
 recc. nonnulli) RV κάιν BM. In D κάιν ὢν m. 2 ex κάιν ὢν
 corr. vid. — 11 αἰωνίως B αἰωνίους M αἰῶσι R. — 18 αἰωνίως N.
 — 21 τὸ ἀπτε πρόσκαιρον om. BR.

Migne Tom. 59, 459 fin.) ἔφη· καὶ γὰρ εἰς τὸν κρανίον τόπον
 φασὶ τὸν ἄδὰμ τετελευτημένον κάκει κείσθαι, ἐνθα καὶ ὁ θάνατος
 ἐβασίλευσεν, καὶ ὁ κύριος τὸ σωτήριον πάθος ὑπομείνας τρόπαιον
 ἔστησεν. — 1 ὁ δὲ τοῖς μέγας Ἐφραῖμ P una litt. post τοι erasa.
 — 5 ταύτης ἐστὶν ὁ τόπος P.

βουλὴν θεότητος. ἀπαιτεῖς με λόγον, πῶς τὸ πρόσκαιρον αἰώ-
 νιον. ἀπαίτησον καὶ Παῦλον, διὰ τί εἶπεν εἶναι διήγησιν, ἣν
 οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. εἰ δὲ λόγος ἀνέφικτος, πολλῶν
 μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ δύναμις ἀνεκδιήγητος. καὶ ὁ παράδεισος
 τοίνυν αἰσθητός, ἀλλ' οὐ πρόσκαιρος, [καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἐπ- 5
 αγγελία ἐν ξύλοις, ἀλλ' οὐ πρόσκαιροισ], καὶ δὴ καὶ ἡ μητρό-
 πολις Ἰερουσαλήμ φθαρτὴ νῦν καὶ πρόσκαιρος, ἀλλ' εἰς κατ-
 αικητήριον ἐξελέχθη τοῦ ἀφθάρτου φύσει καὶ αἰωνίου θεοῦ,
 ἥτις γε πάντως μικρὸν ὕστερον ἄφθαρτος καὶ θεοφώτιστος
 ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ γενήσεται καὶ δικαίων ἐνδιαίτημα κατὰ 10
 τὴν βροντόφωνον τοῦ υἱοῦ τῆς βροντῆς Ἰωάννου φωνὴν ἐν
 τῇ ἀποκαλύψει· Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, ἡ ὄντως θεόδημος
 καὶ θεοφροῦρητος καὶ θεοκόσμητος καὶ θεοπόθητος. ἀγαπᾷ 604 M.
 κύριος τὰς πύλας Σιών ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακώβ.
 ἦν δὴ καὶ ὡς ἔνδοξον καὶ θεοῦ πόλιν σεμνύνων ἐπάγει 15
 φάσκων· δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ, ἡ πόλις τοῦ θεοῦ.
 καί· καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτω καὶ εἶδομεν, ἐν πόλει κυρίου
 τῶν δυνάμεων, ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ὁ θεὸς ἐθεμε-
 λίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.

Ταύτην δὴ τὴν ἀγίαν καὶ ἐπιθυμητὴν γῆν καὶ παγγέ-
 ραστον καὶ πανεπέραστον, ἐξ ἧς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος γέγονε

12 Apocal. 21, 2; 10. — 13 Psalm. 86 (87), 2. — 16 *ib.* v. 3.
 — 17 Psalm. 47 (48), 9.

5 καὶ ἡ — 6 πρόσκαιροισ *om.* ABP. — 6 καὶ δὴ — 7 πρόσ-
 καιρος *om.* N. — 6 δὴ καὶ ἡ ABP καὶ *om.* tell. — 7 πρόσκαιρος
 νῦν καὶ φθαρτὴ RV. — 11 φωνὴν *post* Ἰωάννου *ins.* AP *post*
 βροντόφωνον *tell.* — 13 ἀγαπᾷ γὰρ κύριος EPR. — 15 ἦν δὴ
 — 16 φάσκων *om.* N. — 17 εἶδομεν AV εἶδωμεν D ἴδωμεν CE
 ἴδωμεν BMPR.

5 αἰσθητός P. — 11 βροντοφώνον υἱοῦ (*om.* τοῦ P). —
 14 *Post* Ἰακώβ P *add.*: ὅθεν φησὶν· κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν
 οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου (Psalm. 25 [26], 8).
 — 16 τοῦ θεοῦ] τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου P, *qui add.*: ὁ θεὸς
 ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται, ὅτ' ἂν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς
 (Psalm. 47 [48], 4). — 19 *Alios scripturae sacrae locus add.* P.

καὶ οἱ προφήται πάντες καὶ ἀπόστολοι ἀνεφύησαν, καὶ μέντοι
καὶ αὐτὴ ἡ πάντων οὐρανίων καὶ ἐπιγείων κτισμάτων ὑπερ-
τέρα θεομήτωρ βεβλάστηκε καὶ τὸν τοῦ παντός κύριον καὶ
δεσπότην ἀπέτεκε καὶ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας γέγονε πρό-
5 ξενος, καὶ τὸ θεῖον ὄρος Σιών καὶ περιβόητον καὶ τὴν ἱερὰν
μητρόπολιν τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου καὶ σωτήρος ἡμῶν
Ἰερουσαλήμ κατέσχον οἱ ἄγαν πονηροὶ καὶ ἀκάθαρτοι Σαρα-
κηνοί. ἐπεὶ οὖν περικρατεῖς γενόμενοι τῆς ἀγίας γῆς ἐκεί-
νης καὶ σφόδρα σφόδρα πλεονάσαντες καὶ ὑπερισχύσαντες,
589 M. 10 ἐξώπλισε πλοῖα πολλὰ Μανίας ὁ τούτων ἀρχηγὸς κατὰ τῆς
Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἦλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Φοίνικα
τῆς Λυκίας, ἔνθα Κώνστας ὁ βασιλεὺς ἦν μετὰ τοῦ Ῥω-
μαϊκοῦ στόλου. μέλλοντος δὲ τοῦ βασιλέως τῇ ἐπιούσῃ ναυ-
μαχεῖν, θεωρεῖ κατ' ὄναρ ἑαυτὸν ὑπάρχειν ἐν Θεσσαλονίκῃ.
15 καὶ τοῦτο παραυτίκα γνωστικῶ τινι διηγησάμενος, ἔφη πρὸς
αὐτόν· ὦ βασιλεῦ, κακὸν τὸ ἐνύπνιον. τὸ γὰρ εἶναί σε
ἐν Θεσσαλονίκῃ θές ἄλλω τὴν νίκην προσημαίνει, τοῦτ' ἔστι
σοῦ ἠττηθέντος ἢ νίκῃ πρὸς τὸν ἐχθρόν σου τεθήσεται.
ἡμέρας οὖν γενομένης, καὶ ἀλλήλοις συμβαλόντες, ἠττᾶται
20 ὁ βασιλεὺς καὶ συγκρινᾶται ἡ θάλασσα τῷ αἵματι τῶν Ῥω-
μαίων. ἐπιβουλῆς δὲ μηνυθείσης τῷ βασιλεῖ, ἀνακοινοῦται
ταύτην γνησίω τινὶ τῶν ὑπηκόων ἑαυτοῦ φίλῳ, ᾧ καὶ τὴν

10 cf. Theoph. p. 345, 16. — 12—p. 717, 8 cf. Theoph.
p. 345, 28.

1 οἱ ἀπόστολοι BN. — 3 βεβλάστηκε ABP ἐβλάστησε tell.
— 9 σφόδρα alterum om. CLNR. — 10 μαβίας ER. — 13 τῇ
ἐπιούσῃ ναυμαχεῖν LP ναυμαχεῖν τῇ ἐπιούσῃ AB τῇ ἐπιούσῃ
νυκτὶ ναυμαχεῖν tell. — 18 ἐχθρόν σου ABPV σου om. tell. —
20 τὸ αἷμα ADEL R. — 22 ἑαυτοῦ φίλῳ CEP Exc. de insid.
αὐτοῦ φίλῳ V αὐτοῦ φίλων ANR φίλῳ αὐτοῦ BL.

6 μεγάλου θεοῦ καὶ P. — 7 σαρακηνοὶ διὰ τὰς ἀμαρτίας
ἡμῶν ὡς προείρηται P. *Tum alia permutata inserit.* — 8 ἐκείνης
οἱ παμβέβλητοι σαρακηνοὶ καὶ παμπόνηροι P. — 10 ἐξοπλίσας P.
— 11 καὶ om. P. — 20—21 ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιβουλῆς αὐτῷ κατ'
αὐτοῦ μηνυθείσης ἀνακ. P.

ἰδίαν ἐσθῆτα κατὰ τὴν ἐκείνου συμβουλήν ἐνδύσας καὶ εἰς
 πενιχρὸν πλοῖον εἰσελθὼν σὺν ὄλλοις ἀπέπλευσε διὰ τῆς
 νυκτὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει σωθεὶς παραδόξως. τῇ δὲ
 ἐπαύριον ὁ τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα περιβεβλημένος ἐπιστὰς
 τῇ βασιλικῇ νηϊ συνάπτει πόλεμον. ὃν οἱ πολέμοι περι- 6
 κυλώσαντες δοκοῦντες αὐτὸν εἶναι τὸν βασιλέα ἰσχυρῶς
 ἐπολέμουν. ὁ δὲ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἀνδρείως ἀνελὼν λαβὼν
 καὶ αὐτὸς καιρίαν πληγὴν ἐτελεύτησεν, πληρώσας τὸ γεγραμ-
 μένον· μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν
 αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τοῦ φίλου αὐτοῦ. 10

Ὁ δὲ γε Κώνστας ἀνελὼν τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Θεοδοσίον 590 Μ.
 ἀπῆλθεν ἐν Σικελίᾳ βουλόμενος ἐν Ῥώμῃ τὴν βασιλείαν
 μεταστῆσαι. σφόδρα γὰρ ἐμισήθη παρὰ τῶν Βυζαντιῶν οὐ
 μόνον διὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ ἀδελφοῦ, ἀλλ' ὅτι καὶ Μαρτίνον
 τὸν πάπαν Ῥώμης ἀγαθὸν ἀτίμως ἐν Κωνσταντινουπόλει 15
 ἐξώρισεν εἰς Χερσῶνα, καὶ Μαξιμὸν τοῦ σοφωτάτου καὶ
 ὁμολογητοῦ τὴν ἱερὰν γλῶσσαν καὶ τὴν δεξιὰν ἀπέτεμε
 χεῖρα, καὶ μέντοι καὶ πολλοὺς ἑτέρους τῶν ὀρθοδόξων αἰκίαις
 καὶ ἔξορῆαις καὶ δημεύσεσι κατεδίκασε διὰ τὸ μὴ θέλειν
 αὐτοὺς τῇ τῶν Μονοθελητῶν αἰρέσει αὐτοῦ συνθέσθαι. εἶτα 20
 πέμψας ἀγαγεῖν τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ
 Κωνσταντῖνον καὶ Ἡράκλειον καὶ Τιβέριον, οἱ Βυζάντιοι
 τούτους οὐκ ἀπέστειλαν. ποιήσας οὖν ἐν Σικελίᾳ ἔτη 5'

9 Joh. 15, 13. — 11—13 cf. Theoph. p. 347, 25; 348, 4. —
 18—20 cf. Theoph. p. 351, 16. — 20—23 cf. Theoph. p. 348, 6. —
 23—p. 718, 8 cf. Theoph. p. 351, 28.

4 ὁ om. RV. — 7. 8 καὶ λαβὼν καὶ A λαβὼν δὲ καὶ B et
 rec. nonnulli. — 9 μείζονα BCR et D m. 2 μείζον EP μείζων
 NV μείζων A μείζω L. — 10 τῶν φίλων ABR Exc. Joh. τὸν
 φίλον M. — 18 ὅπῃ A et rec. quidam. — 20 αὐτοῦ] αὐτῷ A
 αὐτοῦς V om. R.

6—9 τὸν βασιλέα καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀνδρείως ἀνελὼν ἑαυτὸν
 θανάτῳ παρέδωκεν ὑπὲρ τοῦ φίλου αὐτοῦ καὶ βασιλέως πλη-
 ρώσας τὸ μείζον. P.

ἀναιρεῖται λουόμενος ἐν τῷ βαλανείῳ κατὰ κεφαλῆς διὰ τοῦ
καδίου λαβῶν καιρίαν πληγὴν ὑπὸ τινος τῶν παρισταμένων.
ὁ δὲ λαὸς ἰδὼν τὸν βασιλέα τελευτήσαντα παρευθὺς ἀνα-
γορεύουσι βασιλέα Μιζίζον τινα λεγόμενον. ὅπερ ἀκούσας
5 Κωνσταντῖνος κατέλαβε τὴν Σικελίαν μετὰ πλείστης ναυ-
μαχίας, καὶ χειρωσάμενος Μιζίζον καὶ τὸν φονέα τοῦ πατρὸς
ἀνείλε σὺν τοῖς στασιάζασιν, καὶ οὕτως ἐπανελθὼν ἐν Κων-
σταντινουπόλει ἐδέχθη παρὰ πάντων εὐφημούμενος.

605 M. Ἐφ' ὧν χρόνων καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Παυλικιάνων ἀν-
10 εῖρήνη Κωνσταντῖνος, ὁ καὶ Σιλουανὸν ἑαυτὸν ὀνομάσας.
ἔστι δὲ ἡ αἵρεσις αὐτῶν οὕτως. Παυλικιάνοι οἱ καὶ Μα-
νιχαῖοι μετωνομάσθησαν ἀντὶ Μανιχαίων Παυλικιάνοι ἀπὸ
Παύλου τινὸς Σαμουσατέως, υἱοῦ γυναικὸς Μανιχαίας Καλ-
λινίκης τοῦνομα, ἥτις δύο υἱοὺς ἔσχεν, τοῦτον τὸν Παῦλον
15 καὶ Ἰωάννην. τούτους οὖν τὴν Μανιχαϊκὴν αἵρεσιν διδά-
ξασα ἐκ τοῦ Σαμουσάτου εἰς Ἀρμενιάκους κήρυκας τῆς αἰρέ-
σεως αὐτῶν ἀπέστειλεν, οὔτινες ἐλθόντες εἰς κόμην τινὰ
τῆς Φαναροῖας ἐκείσε τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν ἐπέσπειραν. ἔκ-
τοτε οὖν ἡ μὲν κόμη μετωνομάσθη Ἐπίσπαρις, οἱ δὲ μα-

3 παρευθὺ AV. — 4 μιζίζον Exc. μήξηζον M νίζιζον E
νιζίζιον R. — 5 μετὰ πολλῆς ναυμαχίας A μετὰ πλείστης δυ-
νάμεως καὶ πολλῆς ναυμαχίας B μετὰ πλείστης δυνάμεως recc.
quidam. — 6 μιζίζονι Exc. μεζήζον A μήξηζον M νίζιζον ER.
— τὸν καὶ φονέα A καὶ om. Exc. — 7 ἐπανελθὼν ABP Exc.
ἀνελθὼν rell. — 9 εῖρήνη AB. — 11 δὲ καὶ ἡ CV et recc.
plerique. — 13 σαμουσατέως A et recc. quidam σαμουσατέως
BEV. — 15 ἐκδιδάξασα P ἐκδιδάξας R. — 16 σαμουσάτου BEV.
— ἀρμενιακούς BEV. — τῆς αὐτῶν αἰρ. V τῆς αἰρ. αὐτοῦς B
τῆς αἰρ. αὐτῆς recc. nonnulli. — 18 φαναροῖας E φαναρείας B.
— ἐγκατέσπειραν V διέσπειραν E.

8 καὶ ἐκλήθη πογγοννάτος add. m. 2 P. — 9 *Sequentia de
Paulicianorum haeresi* P in fine imperii Constantini Copronymi
exhibet. — 9 ἐφ' ὧν — 11 οὕτως om. P, qui sic incipit: ἐφ' οὗ
παυλικιάνοι. — 12 ἀπὸ τινος παύλου P. — 14 τοῦτον] τόνδε P.
— 15 τούτους οὖν] οὗς γε P. — 16. 17 κήρυκας τῆς μουσάρᾶς
αἰρέσεως αὐτῶν ἐκ σαμ. εἰς ἀρμ. ἀπέστειλεν P. — 18 πρώτος
ἐπέσπειραν P. — 19 ἐπίσπαρις μετωνομάσθη P.

θηται αὐτῶν Παυλικιάνοι ἐκλήθησαν. οὗτοι οἱ Παυλικιάνοι ^{606 M.}
 μετὰ χρόνους τινὰς τῆς διδασκείας τοῦδε τοῦ Παύλου [οὐ
 πολλοὺς] ἕτερον ἔσχον διδάσκαλον Κωνσταντῖνον καλούμενον,
 ὅστις ἑαυτὸν Σιλουανὸν μετωνόμασεν. τοῦτον οὖν ἔχουσιν
 ἀρχηγὸν τῶν διδασκάλων αὐτῶν καὶ οὐχὶ τὸν Παῦλον. οὗτος ⁵
 γὰρ αὐτοῖς παρέδωκε τὰς μὲν αἰρέσεις αὐτοῦ οὐκ ἐγγράφως
 ἀλλὰ ἀγράφως κατὰ παράδοσιν, τὸ εὐαγγέλιον δὲ καὶ τὸν
 ἀπόστολον ἐγγράφως ἀπαράλλακτα μὲν τῇ γραφῇ καὶ τοῖς
 λόγοις ὡς καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ὄντα αὐτοῖς παραδοῦς, δια-
 στρέψας δὲ ἕκαστον κεφάλαιον πρὸς τὰς ἑαυτοῦ αἰρέσεις, ¹⁰
 νομοθετήσας αὐτοῖς καὶ τοῦτο, μὴ δεῖν ἑτέραν βίβλον τὴν
 οἰανοῦν ἀναγινώσκειν, εἰ μὴ τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸν ἀπόστολον.

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον τὸν καὶ Σιλουανὸν δεύτερον
 ἔσχον διδάσκαλον Συμεῶνα καλούμενον, μετονομάσαντα δὲ
 ἑαυτὸν Τίτον, τρίτον δὲ Ἀρμένιον τινα τῷ γένει, Γενέσιον ¹⁵
 μὲν καλούμενον, μετονομάσαντα δὲ ἑαυτὸν Τιμόθεον, τέταρ-
 τον δὲ Ἰωσήφ, μετονομάσαντα δὲ ἑαυτὸν Ἐπαφρόδιτον, καὶ

2 τῆς διδασκείας *om.* BD. — 3 ἕτερον ἔσχον διδάσκαλον B ἕτερον
 ἔσχον (*om. etiam διδάσκαλον*) V οὐ πολλοὺς *ἐτ. ἔσχον διδ.* ACD
 πολλοὺς *ἐτ. ἔσχον διδ.* E πολλοὺς ἑτέρους εἶχον διδασκάλους R. —
 6 μὲν AB *om.* rell. — 7 ἀλλ' CDE R. — 9 αὐτοῖς ABP *om.* rell. —
 13 τὸν *om.* AB *et recc. quidam.* — 14 συμεῶν AV. — δὲ αὐτὸν
 BC δ' ἑαυτὸν *recc. quidam* ἑαυτὸν *recc. plerique.* — 15 τίτον
 ACDE *et recc. plerique.* — γεγενέσιον CDE. — 16 καὶ τέταρτον
 Ἰωσήφ A τέταρτον Ἰωσήφ B. — 17 δὲ αὐτὸν B ἑαυτὸν (*om. δὲ*) V.

1 οὗτοι οἱ παυλ.] οἳ γε P. — 2—10 *sic in P:* τῆς διδ. τοῦ
 δυσωνύμου παύλου διδασκ. *ἐτ. ἔσχον κωνστ. καλ. δς ἑαυτ. σιλ.*
 μετωνόμασεν. ὃν δὴ καὶ τῶν διδ. αὐτῶν ἀρχηγὸν *ἐχ. μάλλον* καὶ
 οὐχὶ τὸν π. οὗτος γὰρ αὐτοῖς παρέδ. τὰς μὲν ἀρρητοποιίας καὶ
 δυσφημίας οὐκ ἐγγράφως, ἀλλὰ μυστικῶς τε καὶ ἀγράφως, τὸν
 δὲ ἀπόστολον καὶ τὸ εὐαγγέλιον ἐγγράφως ἀπαρ. μὲν τὰ παρ'
 ἡμῖν αὐτοῖς παραδοῦς, διαστρ. δὲ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ κακίνοιάν τε
 καὶ αἰρεσιν ἕκαστον κεφ. — 12 ἀναγιν. ἢ παραδέχεσθαι πλὴν
 τὸ εὐάγγ. καὶ τὸν ἀπ. ὡς ἐξείληψε καὶ παρέδωκεν. P. — 13 τὸν
 κωνστ. P. — δεύτερον] ἕτερον P. — 14. 15 συμεῶνα μὲν ὀνο-
 μασμένοι μετον. δέ τι τὸν ἑαυτὸν. μεθ' ὃν ἀρμ. P. — 15 καὶ
 γέν. μὲν P. — 16 — p. 720, 1 τιμόθεον ἑαυτὸν, ἔπειτα Ἰωσήφ καὶ
 μετακαλέσαντα ἑαυτὸν ἔπαφρ. εἶτα ζαχ. P.

μετὰ τοῦτον Ζαχαρίαν· ἀλλὰ τοῦτον ὡς μισθωτὸν καὶ οὐκ ἀληθῆ ποιμένα ἀποβάλλονται ἕνιοι ἐξ αὐτῶν. ἔκτον τὸν Βαάνην τὸν Ῥυπαρὸν, καὶ ἕβδομον ἔσχον τὸν Σέργιον τὸν καὶ Τυχικὸν ἑαυτὸν μετονομάσαντα. Μάνεντα τοίνυν καὶ 5 Παῦλον καὶ Ἰωάννην καὶ ἄλλους, οὓς εἰάν τις εἶπῃ αὐτοῖς, προθύμως ἀναθεματίζουσιν, Κωνσταντῖνον δὲ τὸν καὶ Σιλουανὸν ἐπικληθέντα καὶ Συμεῶν τὸν καὶ Τίτον καὶ Γενέσιον 607 M. τὸν καὶ Τιμόθεον καὶ Ἰωσήφ τὸν καὶ Ἐπαφροδίτον καὶ Βαάνην τὸν Ῥυπαρὸν καὶ Σέργιον τὸν καὶ Τυχικὸν ὡς 10 διδασκάλους αὐτῶν οὐδαμῶς ἀναθεματίζουσιν, ἀλλ' ἔχουσιν αὐτοὺς ὥσπερ ἀποστόλους Χριστοῦ.

Λέγουσι δὲ καὶ ἕξ ἐκκλησίας ἐν τῇ ὁμολογίᾳ αὐτῶν· τὴν Μακεδονίαν, ἣτις ἐστὶ κάστρον Κολωνείας ἢ Κίβωσσα, ἣν ἐμαθήτευσε Κωνσταντῖνος ὁ καὶ Σιλουανὸς καὶ Συμεῶν 15 ὁ καὶ Τίτος· τὴν Ἀχαΐαν, ἣτις ἐστὶ κόμη Σαμοσάτου ἢ Μανανάλις, ἣν ἐμαθήτευσε Γενέσιος ὁ καὶ Τιμόθεος· τὴν τῶν Φιλιππησίων, τοὺς μαθητὰς λέγοντες Ἰωσήφ τοῦ καὶ Ἐπαφροδίτου καὶ Ζαχαρίου τοῦ μισθωτοῦ ποιμένος παρ' αὐτῶν λεγομένου· τὴν τῶν Λαοδικέων, λέγουσι δὲ 20 τοὺς Ἀργαούτας, καὶ τὴν τῶν Ἐφεσίων, τοὺς ἐν Μομφου-

5 εἵποι DR. — 7 τίτον CDP. — γεγένεσιον CD. — 13 κολωνείας BRV κολωνείας A κολωνίας DE κολωνίας C καλωνείας P. — ἢ κίβωσσα AR τὴν κίβωσαν B. — 15 τίτος ACDE et recc. quidam. — σαμοσάτου EV et recc. quidam. σαμουσάτου recc. alii σαμοσάτων B. — 16 ἢ μανανάλις P ἢ μανανάλις DV ἢ μανανάλις ER ἢ μανάλις (-λης A) AC τὴν μανάλιν B. — γεγένεσιος CD. — 20 μομφουεστία DR μομφουεστία P μόμφου ἐστία E μομφου ἐστία A μομφουεστία BV μόμφου ἐστία C.

1 μισθωτὸν] παρείσακτον P. — 2 τινὲς αὐτὸν ἀποβάλλονται P. — 2. 3 μεθ' οὗ βάνην τὸν ρυπ. λεγόμενον καὶ γενόμενον καὶ σέργ. P. — 5 αὐτοῖς εἶπῃ P. — 7 συμεῶνα P. — 9 βάνην P. — ὡς μεγάλους διδασκάλους P. — 10. 11 ἀλλ' ὡς ἀποστ. χρ. καὶ μαθητὰς ἔχουσιν P. — 12 ἐν τῇ αὐτῶν ὁμολογίᾳ καὶ δεινότητῃ πίστει P. — 13 φρούριον καλωνείας ἢ κίβ. λεγομένη P. — 14 καὶ συμ. ὁ καὶ τίτος om. P. — 16 μαν. καλουμένη P. — ἐδίδαξεν P. — 17 τὴν τῶν — 19 λεγόμενον om. P. — 19 τῶν om. P. — 19. 20 οὓς λέγ. τοὺς ἀργ. P. — 20 καὶ et τῶν om. P.

εστία, καὶ τὴν τῶν Κολασσαέων, λέγουσι τοὺς Κοινοχωρίτας, ὡςπερ τρεῖς ἐκκλησίας, φησὶν, Σέργιος ὁ καὶ Τυχηὸς ἐμαθήμευσεν. τούτους οὖν τοὺς ἐπὶ αὐτῶν διδασκάλους καὶ τὰς ἕξ ἐκκλησίας ἔχουσιν ἐντίμους, οὓς καὶ σέβονται, πάντας δὲ τοὺς λοιπούς, οὓς ἂν εἴπη τις αὐτοῖς, καὶ ἀναθεματίζουσι καὶ ἀποβάλλονται.

Ἔχουσι δὲ πρώτην αἴρεσιν τὴν τῶν Μανιχαίων δύο ἀρχὰς ὁμολογοῦντες ὡς κάκεινοι. λέγουσι δὲ οὗτοι ὅτι ἐν ἐστὶ μόνον τὸ διαχωρίζον ἡμᾶς ἐκ τῶν Ῥωμαίων, ὅτι ἡμεῖς μὲν, φησὶν, ἕτερον θεὸν λέγομεν ὑπάρχειν τὸν πατέρα τὸν 10 ἐπουράνιον, ὃς ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἐν τῷ μέλλοντι, ἕτερον δὲ θεὸν τὸν κοσμοποιητὴν, ὅστις ἔχει τοῦδε τοῦ παρόντος κόσμου τὴν ἐξουσίαν. οἱ δὲ Ῥω- 608 M. μαῖοι, φησὶν, ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν θεὸν ὁμολογοῦσιν εἶναι καὶ πατέρα τὸν αὐτὸν ἐπουράνιον καὶ τοῦ κόσμου παντός 15 ποιητὴν. καλοῦσι δὲ ἑαυτοὺς μὲν χριστιανούς, ἡμᾶς δὲ Ῥωμαίους. λέγουσι δὲ πρὸς τοὺς ἀγνοοῦντας αὐτοὺς προθύμως· πιστεύομεν εἰς πατέρα καὶ υἴον καὶ ἅγιον πνεῦμα, τὸν ἐπουράνιον πατέρα, καὶ ἀνάθεμα, φησὶν, τῷ μὴ οὕτω πιστεύοντι, μεμελετημένως λίαν τὴν ἑαυτῶν κακίαν μεθο- 20

1 κολασσαέων AEPH κολασσαέων BDV κολασσέων C. — κοινοχωρίτας P κοινοχωρητίας A κοινοχωρίτας BDV. — 2 φασὶν PR. — ἐμαθήμευσεν] ἀνεθεματίσεν CDER. — 5 εἴπη ABEP εἴποι rell. — καὶ om. DP. — 12 τὸν (τοῦ B) κόσμον ποιητὴν BR.

1 καὶ et τῶν om. P. — 1. 2 οὓς λέγ. τοὺς κοιν. τὴν φιλιππους ὡςπερ σέργιος ἐκκλησίας τρεῖς φασὶν ὁ καὶ τυχηὸς ἐμαθ. P. — 3 διδασκάλους αὐτῶν P. — 4 ἐντίμους (m. 1 corr. ex ἐντίμως) ἔχοντες οἱ δυσσεβεῖς καὶ ἄθεοι σέβονται P. — 5 ἀναθεμ. φανερώς καὶ P. — 7—11 καὶ πρώτην μὲν καὶ ἀρχαίαν ἔχουσιν αἴρεσιν τὴν ἀπὸ τοῦ μάνεττος δύο λέγοντες ἀρχὰς ὡς κάκεινοις, ἐν δὲ ἐστὶν, φασὶν, μόνον τὸ χωρίζον ἡμᾶς ἐκ τ. φ. ἐπειδὴ γάρ, φησὶν, ἡμεῖς μὲν ἕτ. θε. λέγ. ὑπάρχ. τὸν ἐπουράνιον πατέρα, ὃς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ παντελῶς ἐξουσ. οὐκ ἔχει νῦν P. — 12 ὅστις δ' ἔχει τοῦ παρ. κ. P. — 16 ποιητὴν καὶ πρῶτανιν. οἱ γε χριστ. μὲν ἑαυτ. καλοῦσι P. — 18 εἰς πατέρα υἴον καὶ πνεῦμα ἅγιον τὸν ἐπουρ. ὄντα πατέρα P. — 20 πιστεύοντι, κακούργως καὶ λίαν δεινῶς τὴν ἑαυτ. κ. μεθοδ. οἱ ἀνόσιοι P.

δεύοντες. οὐ γὰρ προστιθέασιν, ὅτε λέγουσι τὸν πατέρα τὸν
 ἐπουράνιον, ὅτι τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν τὸν ποιήσαντα
 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. χρῆ δὲ
 τὸν προσδιαλεγόμενον ὀρθόδοξον αἰτεῖν τὸν Μανιχαῖον τοῦ
 5 εἰπεῖν τὸ σύμβολον τῆς πίστεως ὃ ἐστίν· πιστεύω εἰς ἕνα
 θεὸν πατέρα παντοκράτορα ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὄρα-
 τῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων καὶ τὰ ἐξῆς. ἔπειτα δὲ βλασ-
 φημοῦσι μὲν εἰς τὴν παναγίαν θεοτόκον ἄμετρα, ἕαν δὲ
 βιασθῶσι παρ' ἡμῶν ὁμολογήσαι αὐτήν, ἀλληγορικῶς λέ-
 10 γουσιν· πιστεύω εἰς τὴν παναγίαν θεοτόκον, ἐν ἣ εἰσῆλθε
 καὶ ἐξῆλθεν ὁ κύριος, λέγουσι δὲ τὴν ἄνω Ἰερουσαλήμ, ἐν
 ἣ πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθε Χριστός, καθὼς φησιν
 ὁ ἀπόστολος, καὶ οὐ λέγουσι κατὰ ἀλήθειαν τὴν ἁγίαν
 Μαρίαν τὴν θεοτόκον οὐδὲ ἐξ αὐτῆς σαρκωθῆναι τὸν
 15 κύριον. βλασφημοῦσι δὲ καὶ εἰς τὰ θεῖα μυστήρια τῆς ἁγίας
 κοινωνίας τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγοντες, ὅτι τὰ ῥήματα αὐτοῦ ὁ κύριος
 διδοὺς τοῖς ἀποστόλοις ἔλεγεν· λάβετε, φάγετε καὶ πνετε, οὐκ
 ἄρτον καὶ οἶνον, καὶ οὐ χρῆ, φησίν, προσάγεσθαι ἄρτον καὶ
 609 M. 20 οἶνον. βλασφημοῦσι δὲ καὶ εἰς τὸν τίμιον σταυρὸν λέγοντες,

11 Hebr. 6, 20.

1 ὅτε] οὔτε AR. — 2 θεὸν om. BRV. — δὲ καὶ τὸν RV.
 — 5 τὸ σύμβολον — 7 ἐξῆς *multo uberius in D.* — 7 καὶ ἀορά-
 των om. CDEV. — 17 ἰησοῦ χριστοῦ om. AB.

1. 2 τὸν ἐπουράνιον πατέρα P. — 2 μόνον om. P. — τὸν καὶ
 ποιήσ. P. — 3 καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα P. — 4 ἀπαιτεῖν εὐθὺς
 τὸν P. — τοῦ om. P. — 7—10 ἐπεὶ δὲ βλασφημοῦντες εἰς τὴν
 ἁγίαν θ. ἄμ. εἰ καταβιασθῶσι παρ' ἡμῶν αὐτήν ὁμολ. πάλιν τῇ
 κακουργίᾳ χρώμενοι πιστεύομεν, ἀποκρίνονται, καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν
 θεοτόκον P. — 11 ὁ κύριος. ἀλληγορικῶς γὰρ τοῦτο φάσκουσι
 τὴν ἄνω ἱερ. P. — 12 καθὼς φησιν ὁ ἀπόστ. om. P. — 14 τὴν
 om. P. — οὐδὲ παντελῶς ἐξ P. — 15—17 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ
 εἰς τὰ θεῖα μυστ. δυσφημοῦντες λέγουσι ὅτι τὰ ῥήματα P. —
 19 ὄθεν οὐ χρῆ φησιν ἄρτον καὶ οἶνον προσάγ. P. — 20—p. 723,
 10 sic in P: καὶ γε τὸν τίμιον σταυρὸν ἀθετοῦντες λέγουσι ὅτι

ὅτι σταυρὸς ὁ Χριστὸς ἐστίν, οὐ χρῆ δὲ προσκυνεῖσθαι τὸ ξύλον ὡς κατηραμένον ὄργανον. τοὺς δὲ προφήτας καὶ τοὺς λοιποὺς ἁγίους ἀποβάλλονται, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἅγιον Πέτρον τὸν μέγαν πρωτοαπόστολον πλέον πάντων καὶ δυσφημοῦσι καὶ ἀποστρέφονται, ἐξ αὐτῶν μηδένα τινὰ ἐν μέρει τῶν 5 σωζομένων εἶναι λέγοντες, καθολικὴν ἐκκλησίαν τὰ ἑαυτῶν συνέδρια πρὸς ἡμᾶς ἐν τῇ ἀλληγορίᾳ αὐτῶν λέγοντες, πρὸς ἑαυτοὺς γὰρ ἐκεῖνοι προσευχὰς αὐτὰ λέγουσιν, βάπτισμα δὲ τὰ ρήματα τοῦ εὐαγγελίου, καθὼς φησιν ὁ κύριος· ἐγὼ εἰμι τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν. 10

Ταῦτα πάντα καὶ πλείω τούτων, ὅτε φοραθῶσιν, ἀλληγοροῦσιν. ἀλλὰ χρῆ νουνεχῶς καὶ διωρισμένως αὐτοῖς εἰς πάντα διαλέγεσθαι. καὶ γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος προχείρως ἔχουσιν ὡς νόμον οἰκεῖον, πάντοτε μὲν, μάλιστα δέ, ὅταν βιασθῶσιν, διαψευδόμενοι καὶ λέγοντες καθὼς ἐὰν προσταχθῶσιν ἢ προ- 15 τραπῶσιν καὶ ἀνέγκλητοι ὄντες παρ' ἑαυτοῖς. οὕτω γὰρ αὐτοῖς ὁ Μάνης παρέδωκεν ὅτι· οὐκ εἰμι ἐγὼ ἄσπλαγχος, φησίν,

9 Joh. 4, 10.

2 τοὺς δὲ προφήτας ABPV δὲ om. rell. — 3 ἔτι δὲ — 5 ἀποστρέφονται v. 6 post λέγοντες ins. et alia plura add. D. — 4 μέγα AR om. BC. — πρωτοαπόστολον DERV. — 5 καὶ ἐξ AR. — 8 βάπτισματα DE. — 9 καθὼς A καθά RV. — 11 πλείον τούτων E τούτων πλείων A. — 13 καὶ ἀντε τὸ om. BDR. — 14 μὲν om. D. — μάλιστα δὲ ὅταν BV μάλιστα ὅταν CDR μάλισθ' ὅταν AE.

σταυρὸς ἐστίν ὁ χριστὸς καὶ οὐ δεῖ προσκ. τὸ ξ. ὡς ἐπάρατον ὄργανον. ἔτι δὲ τοὺς προφ. καὶ τοὺς ἀποστόλους ἐκ περιουσίας ἀποβαλλόμενοι καὶ μηδένα τούτων σώζεσθαι τὸ παράπαν λέγοντες καθολ. ἐκκλ. τὰ ἑαυτῶν συνέδρ. προσαγορεύουσιν, καὶ βάπτ. τοὺς λόγους τοῦ εὐαγγ. διὰ τὸ εἰρηκέναι τὸν κύριον· ἐγὼ εἰμι τὸ ζῶν ὕδωρ. — 11 καὶ τὰ πλείω P. — ὅτε φοραθῶσιν ἢ περιστατηθῶσιν ἐβθὺς ἀλληγοροῦσιν καὶ δυσσεβῶς τε καὶ θεοστυγῶς παρερηγεύουσιν οἱ ἐμβρόντητοι. διὸ δὴ λοιπὸν χρῆ P. — 14—17 πάντοτε μὲν, διαφερόντως δὲ μάλισθ' ὅτ' ἂν βιασθ. ὡς ἀνέγκλητον χρώμενοι τοῦτο κατὰ τὴν παράδοσιν μάνεντος. ἔφη γὰρ ἐκεῖνος ὁ ἀντίχριστος ὅτι οὐκ εἰμι P. — 17 φησίν om. P.

ὡς ὁ Χριστὸς ὁ εἰπὼν· ὅστις με ἀρνήσεται ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ γὰρ. ἀλλ' ἐγὼ λέγω· τοῦ ἀρνούμενου με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῷ ψεύδει τὴν οἰκείαν σωτηρίαν ποριζόμενου ὡς μὴ ἀρνούμενου με. μετὰ
6 χαρᾶς προσδέχομαι καὶ τὴν ἀνάκλησιν καὶ τὸ ψεῦδος ὡς τὴν πρὸς ἐμὲ ὁμολογίαν ἀνευθύνως.

Ὅμοιως μέντοι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς λοιποὺς ἱερεῖς τοὺς παρ' ἡμῖν ἀποβάλλονται. ἐκεῖνοι δὲ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν συνεκδήμους λέγουσι καὶ νοταρίους ἀδιαφό-
610 M. 10 ρους πᾶσιν αὐτοῖς ὄντας καὶ τοῖς σχήμασι καὶ ταῖς διαί-
ταις καὶ πάσῃ τῇ τοῦ λοιποῦ βίου κατασκευῇ. ἔχουσι δὲ πάντα τὰ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τοῦ ἀποστόλου ῥητὰ διά-
στροφα πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν ὄντα ἐναντία, παρ' αὐτῶν δὲ
15 συντεθέντα ὡς δῆθεν ἀρμόζοντα ταῖς οἰκείαις αὐτῶν αἰρέ-
σεσιν. ὡς γὰρ εἴρηται τῇ γραφῇ καὶ τοῖς λόγοις οὕτως εἰσὶν
ὡς καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ἀπαράλλακτα, τὰ δὲ νοήματα διαστρέ-
φουσιν, καθὼς περὶ τούτων σαφέστερον ἐν τοῖς διὰ πλάτους
μοι λέλεκται. προσκυνοῦσι δὲ τὸ παρ' ἡμῖν εὐαγγέλιον ὅτε
τύχοι οὐκ ἐν τῷ σταυρῷ, ἀλλ' ἐν τῷ βιβλίῳ λέγοντες ὅτι·
20 λόγοι τοῦ Χριστοῦ εἰσὶ καὶ διὰ τοῦτο αὐτοὺς προσκυνοῦμεν.
ἐν ἀσθενείᾳ δὲ καὶ πόνῳ τινὲς ἐξ αὐτῶν ὅτε περιπέσωσιν, τὸν

1 Matth. 10, 33.

1 ὁ ante εἰπὼν om. BP. — ἀρνήσεται (-εῖτε E) DE ἀρνή-
σεται ARV. — 7 τοὺς λοιποὺς AB τοὺς om. tell. — 18 ὅτε
τύχοι ABR (εἰ τύχοι P) ὅτε τύχη tell. — 21 περιπέσουσιν V
πέσωσιν B.

2 τὸν ἀρνούμενον με καταβίαν ἔμπροσθεν P. — 4 ἰδίαν P.
— ποριζόμενον ὡς μὴ ἀρνησάμενον με παντελῶς προσδέχ. μετὰ
χαρᾶς καὶ οὐκ ὀνειδίσω P. — 5 καὶ τὴν ἀνάκλησιν — 18 λέλεκται
om. P. — 18 δὲ καὶ τὸ P. — 21 ἐν ἀσθενείᾳ — p. 725, 11 λέγουσιν
sic in P; καίτοι γε διαστρόφως τὰ τε κυριακὰ καὶ ἀποστολικὰ
λόγια κατὰ τὸν οἰκείον σκοπὸν συνθέντες καὶ παραφθείρατες
οἱ θεομισεῖς καὶ διεφθαρμένοι. καὶ γοῦν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν
ὀρθοδόξων ἔσθ' οὗτοι παραγινόμενοι καὶ τῶν μωστηρίων ἔνιοι μετα-
λαμβάνουσιν, καὶ ἄλλα τινὰ μεθ' ὀποκρίσεως καὶ ὀλόλου προφα-
νῶς ποιῶσι διὰ τὸ δυσφύρατον καὶ πολυποικίλον τε καὶ πολύ-

σταυρὸν ἐπιτιθέασιν ἑαυτοῖς, καὶ ὑγείας τυγχάνοντες πάλιν αὐτὸν συγκλῶσι καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι πρὸς τὸ κατακαῦσαι, ἢ καταπατοῦσιν αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ τὰ παῖδια ἑαυτῶν βαπτίζουσιν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων πρεσβυτέρων αἰχμαλώτων ὄντων παρ' αὐτοῖς, ἕτεροι δὲ εἰσερχόμενοι ἐν τῇ ἐκ- 5 κλησίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ τῶν ὀρθοδόξων λεληθότως τῶν θείων μυστηρίων μεταλαμβάνουσι πρὸς πλείονα ἑξαπάτην τῶν ἀπλουστέρων. ταῖς τοιαύταις μεθοδείαις καὶ ὑποκρίσεισι χρώμενοι, πάσῃ δὲ ἀκολασίᾳ τε καὶ μισμῶ ἑκατέρας ἀνθρώπων φύσεως ἀδιαφόρως καὶ ἀδεῶς χρῶνται. τινὰς δὲ ἐξ αὐτῶν 10 πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ μόνον ἑαυτῶν διαφέρεσθαι λέγουσιν.

[κε'. Περὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου.]

Μετὰ δὲ Κώνσταν ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ις' καὶ ἀπέθανε δυσεντερικῶς. ἐφ' οὗ γέγονεν ἡ ἔκτη 611 M. σύνοδος τῶν ρο' πατέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἡ δὲ ἔκτη 15 σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων ρο'

3 τὰ παῖδια αὐτῶν B τὰ ἑαυτῶν παῖδια D. — 8 μεθοδαίαις ACDV. — 11 *Permuta alia* add. D. — 13 μετὰ δὲ κ. υἱὸν κωνσταντίνου ἔγγονον δὲ ἡρακλείου ἐβασ. κωνστ. ὁ πωγωνάτος (πωγωνάτος alii) ὁ τῆς δύσεως R. — κωνσταν N. — υἱὸς αὐτοῦ ὁ πωγωνάτος V. — 14 δυσεντερικός ACN. — 15 ρο' ἁγίων πατέρων BM. — ἐν κωνσταντινουπόλει om. CM. — *Post κωνσταντινουπόλει* AB add.: ἀπὸ γοῶν τῆς ε' ἕως τῆς σ' συνόδου γίνονται ἔτη ρκθ'. *Eadem fere in mg.* LN et rec. quidam. — 16 συνελθόντων B συνελθόντων τῶν C συνελθούσα A συνελθούσα τῶν ENRV.

μορφον τῆς δαιμονιάδους αὐτῶν πονηρίας πρὸς ἀπάτην καὶ θῆραν τῶν ἀπλουστέρων καὶ ἀμαθεστέρων. πάσῃ δὲ γε κατακόρως γυναικομανία καὶ ἀνδρομανία μετιόντες ὡς ἔννομον οἱ ἄνομοι τὰς αἰσχροουργίας καὶ ἀκολασίας ἡγοῦνται. — 15 ἡ δὲ ἔκτη — p. 726, 23 sic in P: κατὰ σεργίου κωνσταντινουπόλεως καὶ πύρου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῶν μονοθελητῶν, οὓς καὶ ἀναθεματίσαντες οἱ θεοὶ πατέρες καὶ ἐκινρῶσαντες λέγεσθαι δύο φύσεις ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν ἐξεφάνησαν κἀνόνα καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς χριστοῦ οἰκονομίας συμβόλων οὕτως: ἐν τισι κ. τ. λ.

ἁγίων πατέρων ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ πατρὸς
 Ἰουστινιανοῦ ιγ'. ἧς ἠγοῦντο Θεόδωρος καὶ Γεώργιος πρεσβύ-
 τεροι καὶ Ἰωάννης διάκονος τοποτηρηταὶ Ἀγάθωνος πάπα
 Ῥώμης, Γεώργιος Κωνσταντινουπόλεως, Θεοφάνης Ἀντιοχείας
 5 ὑπ' αὐτῆς χειροτονηθεὶς τῆς συνόδου διὰ τὸ τὸν προηγη-
 σάμενον Μακάριον καθαιρεθῆναι τότε ὡς ἀντενεχθέντα τοῖς
 ὑπ' αὐτῶν ὀρθοδόξως δογματιζομένοις, τῆς δὲ διοικήσεως
 Ἀλεξανδρείας Πέτρος μοναχός, τῆς δὲ Ἱεροσολύμων ὁ δεῖνα,
 διὰ τὸ τοὺς θρόνους χηρεῦειν πατριαρχῶν κατασχεθέντας
 10 τηρικαῦτα ὑπὸ τοῦ Σαρακηνῶν ἔθνους, κατὰ Θεοδώρου τοῦ
 τῆς Φαράν ἐπισκόπου, Ὀνωρίου Ῥώμης, Κύρου Ἀλεξανδρείας,
 Σεργίου τε καὶ Πύρου καὶ Παύλου καὶ Πέτρου Κωνσταν-
 τινουπόλεως γεγονότων ἐπισκόπων, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τῶν ἀνα-
 καινισάντων τὴν αἵρεσιν τούτων ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ
 15 αἰρετικῶν, τοῦτ' ἔστι Μακαρίου τοῦ ὀνομασθέντος Ἀντιοχείας
 προέδρου, Στεφάνου τοῦ τούτου μαθητοῦ, ἔτι δὲ καὶ Πολυ-
 χρονίου τοῦ νηπιόφρονος γέροντος λεγόντων ἐν θέλημα καὶ
 μίαν ἐνεργεῖαν ἐπὶ τοῦ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ θεοῦ.
 οὗς ἀναθεματίασα ἐξεφώνησε δύο θελήματα φυσικὰ ἦγον
 20 θελήσεις καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς δεικνυσθαι
 Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
 ἡμῶν οἰκονομίας συμβόλων ἐξέθετο οὕτως· Ἐν τισὶ τῶν
 σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ προδρόμου

10—18 cf. Nicephori Patr. Epist. ad Leonem III papam.
 Migne Tom. 100, 193. — 22—p. 727, 15 Concilii Sexti canon 82.
 Mansi Tom. XI, 977.

2 ιγ' om. N. — 5 τὸ om. ARV. — 8 κατασχεθέντος RV
 κατασχεθέντων L. — 11 ὀνωρίου E ὀνορίου rec. quidam ὀνο-
 ρίου M ὀνορίου sine spir. A. — 12 πύρρον E et rec. nonnulli.
 — 13 καὶ om. MR. — κατὰ om. B. — 14 ἐν ταύτῃ] ἐνταῦθα
 RV. — 16 τούτου τοῦ μαθ. D τοῦτου μαθ. A τοῦ μαθ. M τοῦ
 αὐτοῦ μαθ. R τοῦ μαθ. αὐτοῦ B. — 18 ἰησοῦ χριστοῦ BC ELMRV
 ἰησοῦ om. AD Nic. — 20 δεικνυσθαι post ἡμῶν ins. codd. praeter
 AB. — 22 τῆς πίστεως χριστοῦ C. — 23 οἰκονομίας om. CRV.

δεικνύμενος ἐγκαράσεται, ὅς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου καὶ προφητῶν προὔπεμφάντων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιούς τύπους καὶ τὰς σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους κατασπαζόμενοι τὴν 5 χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἂν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἀπάντων ὕψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἴφροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν 10 ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὀρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως. 15

Ἐφ' ὧν χρόνων ἦλθον οἱ Σαρακηνοὶ ἐν στόλῳ μεγάλῳ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ προσορμίσαντες κατὰ τὴν 612 M. παράλιον τοῦ Ἐβδόμου, ἀντιπαρατάσσεται αὐτοῖς Κωνσταντίνος, ὅφ' ὧν πλείσται ναυμαχίαι καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐγίνοντο ἀπὸ ἐαρινοῦ καιροῦ μέχρι τοῦ φθινοπώρου. τοῦ 20 δὲ χειμῶνος ἐπιγινομένου διαπεραιωθεὶς ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος ἐχέμαζεν ἐν Κυζίκῳ, καὶ πάλιν ἕαρος ἀρχομένου ἐκείθεν ἀναχθεὶς ὁμοίως τοῦ διὰ θαλάσσης εἶχeto πολέμου. ἑπτὰ οὖν ἔτεσι τοῦ πολέμου διαρκέσαντος οὐδὲν πλεόν

16—p. 728, 5 cf. Nicēph. Breviar. p. 32.

1 ἐγκαράσεται NV ἐγκαράσεται E ἐγκαράττεται R Mansi ἐγκαράττεται A. — 8ς] ὡς A ὡς NR. — 9 τοῦ ante κόσμον om. DEL. — ἀμνὸν BM. — 12 δι' αὐτοῦ τὸ BL Mansi διοῦ τὸ P διὰ τὸ (διατὸ A) ACENV διὰ τοῦτο R. — 17 προσορμίσαντες ACDEP (προσωρμίζετο Nic.). — 21 ἐπιγενομένου BMR. — 22 ἐρχομένου BM. — 23 ἀχθεὶς ADP (ἀνταναχθεὶς Nic.).

16 σαρακ. ἐν κωνσταντινουπόλει ἐν στ. μεγ. P. — 24 ἔτη P.

ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἦνυσε στόλος, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ ἀναριθμήτους μαχίμους ἄνδρας ἀποβαλὼν ὑπέστρεψε πρὸς τὰ ἴδια. ἐν δὲ τοῖς μέρεσι τοῦ Συλλαίου γενόμενος καὶ ὑπὸ σκληρῶν καὶ φαρδαίων ἀνέμων καὶ θαλασσίου κλύδωνος
 5 κατασχεθεὶς ἄρδην ἀπώλετο.

Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ τοῦ θέματος τῶν ἀνατολικῶν ἐλθόντες ἐν Χρυσοπόλει ἔκραζον λέγοντες· εἰς τριάδα πιστεύομεν, τοὺς τρεῖς ἀναγορεύσομεν καὶ στέψομεν. ἐφ' οἷς θυμωθεὶς Κωνσταντῖνος διότι μόνος ἦν ἐστεμμένος, οἱ δὲ δύο αὐτοῦ ἀδελφοὶ οὐδεμίαν ἀξίαν εἶχον, ἀποστέλλει πρὸς αὐτοὺς πατρίκιον
 10 ὡς δῆθεν ἀποδεχόμενος τοῦτο, καὶ προσκαλούμενος αὐτῶν τὰ πρωτεῖα βουλευσασθαι μετὰ τῆς συγκλήτου, καὶ δὴ εἰσελθόντων ἐν τῇ πόλει, τούτους μὲν ἀνεσκολόπισεν, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐρινοτόμησεν.

613 M. 15 Καθ' ὃν χρόνον τὸ τῶν Βουλγάρων ἔθνος ἀπὸ τοῖς ἀρκτώοις περατικοῖς μέρεσι τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐκ τῆς λεγομένης Μαιώτιδος λίμνης ἐπῆλθε τῇ Θράκῃ μετὰ πολλῆς πτωχείας καὶ ἀπορίας. ὅπερ μαθὼν Κωνσταντῖνος καὶ σφόδρα

6—14 cf. Theoph. p. 352, 14. — 15—18 cf. Theoph. p. 356, 18. — 18—p. 729, 14 cf. Theoph. p. 358, 11.

1 ἦνυε EV ἰσχυσεν ἀνόσαι B. — 2 ἄνδρας μαχίμους A et rec. multi. Nic. μαχίμους om. B. — 3 συλλαίου AC σιλλαίου MV et rec. quidam συλλέου DP συλαίου BEL σιλαίου rec. alii. — 9 στεμμένος CP. — 10 εἶχον ἀξίαν R ἐξουσίαν εἶχον Exc. de insid. — 15 καθ' ὃν χρόνων ADV καθ' ὃν χρόνον C καθ' ὃν χρόνον M. — ἀπὸ τῶν ἀρκτῶων περατικῶν μερῶν BR. — 17 μεώτιδος ANP μαιώτιδος BV μεσότιδος CL μεσόπιδος R.

1. 2 πολλοὺς τε μαχίμους (om. καὶ ἀναρ.) P Nic. — 2 ἀποβαλὼν καὶ δεινῶς τραυματισθέντες καὶ ἠττηθέντες ὑπέστρεψαν P Nic. — 3 γενόμενοι P. — 5 καταληφθέντες ἄρδην ἀπώλοντο πλοῖα χίλια τριακόσια παμμεγέθη παρεκτὸς τέσσαρα μόνα P. — 7 πιστεύομεν P. — 8 θυμωθεὶς] χαλεπήνας P. — 9 οἱ δὲ λοιποὶ δύο ἀδελφοὶ αὐτοῦ P. — 10 πατρίκιον πρὸς αὐτοὺς P. — 12 συγκλήτου καὶ τὸ θέλημα αὐτῶν ποιῆσαι P Theoph. — 13 ἐν τῇ πόλει εὐθὺς ὁ βασιλεὺς τούτους μὲν ἀνεσκ. εἰς τὴν ἱερείαν P (ἀντιπέραν ἐν σκαῖς Theoph.).

λυπηθεὶς ἐξώρμησε κατ' αὐτῶν μετὰ πλείστης ναυμαχίας τε καὶ πεζομαχίας, καὶ διὰ μὲν τῆς ἠπείρου τοῦ ποταμοῦ Δανούβη τὰ πεζικὰ παρατάξας, διὰ δὲ τῆς πλησιαζούσης ἀκτῆς τὰς ναῦς προσορμίσας, οἱ Βούλγαροι λίαν φοβηθέντες εἰς ὄχυρῶμα δυσάλωτον ἑαυτοὺς ἠσφαλίσαντο. τοῦ δὲ βασιλέως ὀξυπαθήσαντος ἐν ποδαλγίᾳ καὶ ἐπὶ Μεσέμβρειαν ἐκβιασθέντος ὑποστρέψαι χάριν βαλανείου μετὰ δρομώνων ε', κατέλιπε τὸν λαὸν καὶ τοὺς στρατηγούς κελεύσας παρακαθέζεσθαι καὶ πολεμεῖν τὸ ἔθνος. ὁ δὲ λαὸς τὸν βασιλέα φεύγειν νομίσας εἰς τροπὴν ἔδωκε μηδενὸς διώκοντος. οἱ δὲ Βούλγαροι θεασάμενοι καὶ τοῦ ὄχυρῶματος ὑπέξελθόντες ἐπεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ἀνελόντες καὶ λαφυραγωγήσαντες [τὰ αὐτῶν] ἐκράτησαν ἔκτοτε καὶ κατεκυρέυσαν τὴν τῶν χριστιανῶν χώραν. ὅθεν ἀναγκασθεὶς ὁ βασιλεὺς εἰρήνευσε μετ' αὐτῶν πάντα δοὺς ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν Ῥωμαίων ὡς ληϊζομένους πᾶσαν τὴν Θράκην καὶ τὰ ἐπέκεινα ταύτης.

[κς'. Περὶ Ἰουστινιανοῦ.]

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον ἐβασίλευσεν Ἰουστινιανὸς υἱὸς 615 M. αὐτοῦ ἔτη ι'. οὗ ἐπιστρατεύσαντος ἐπὶ τὰ δυτικὰ μέρη πολλὰ 616 M. τῶν Σκλάβων πλήθη τὰ μὲν πολέμῳ, τὰ δὲ λόγῳ παραλαβὸν 20 ὑπέστρεψεν. ἀφ' ὧν ἐπιλεξάμενος καὶ στρατεύσας χιλιάδας λ'

14—16 cf. Theoph. p. 359, 19. — 19—21 cf. Theoph. p. 364, 11. — 21—p. 730, 22 cf. Theoph. p. 365, 30.

1 πλείστης] πολλῆς τῆς A πολλῆς B. — τε om. MR. — 2 δανούβη B δούναβη M. — 3 ἀκτῆς ABN. — 4 προσορμίσας ACNP. — 6 μεσέμβρειαν V μεσέμβριαν ACL μεσέμβριαν (sic) P μεσύμβριαν M μεσημβριαν BER. In D μεσιμβριαν ex μεσημβριαν corr. vid. — 7 δρομώνων ACEMPR δρόμων D. — κατέλιπε EN. — 10 ἔδωκεν A et ut vid. M ἔδω B. — 13 τὰ ἑαυτῶν E om. PV. — 16 λαιζομένους P ληϊζομένων LR. — 18 υἱὸς αὐτοῦ om. CV.

5 ἀσφαλίζονται πλησίον τοῦ δανούβη P (ἀσφαλίζονται etiam Theoph.). — 10 νομίσας ἔφυγεν ἀτίκτα μηδενὸς P. — οὗς οἱ βούλγ. θεασάμενοι P. — 11 ὑπεξ. καὶ ἐπιδιώξαντες καὶ πολλοὺς P. — 19 ὅς ἐπιστρατεύσας P.

λαὸν περιούσιον αὐτοὺς ἐπανόμασεν, οὗς δὴ καὶ καθοπλίσας
καὶ ἰδιοποιησάμενος καὶ τῇ τούτων ἀνδρεία καὶ συμμαχίᾳ
πεποιδῶς γράφει τοῖς Σαρακηνοῖς ὡς μὴ ἐμμένειν αὐτὸν τῇ
ἐγγράφως συμφωνηθείσῃ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Σαρακηνῶν
εἰρήνῃ, καὶ λαβὼν τὸν περιούσιον ἐκείνον λαόν, μᾶλλον δὲ
ἀνόσιον, καὶ τὰ λοιπὰ στρατεύματα πρὸς τὴν Σεβαστόπολιν
ἀπῆρεν· ἐν ἧ καὶ οἱ Σαρακηνοὶ παραγενόμενοι καὶ προμαρτυ-
ρόμενοι αὐτῷ τὰ μεθ' ὅρκων συμφωνηθέντα μὴ διαστρέψαι,
ἐπεὶ τοὶ γε κριτῆς ὁ θεὸς καὶ ἔδικος γενήσεται περὶ τού-
των, οὐ κατεδέξατο παντελῶς τὰ τῆς εἰρήνης ὁ βασιλεὺς,
ἀλλὰ πρὸς μάχην παρετάσσετο. καὶ δὴ παραντίκα λύσαντες
οἱ Σαρακηνοὶ τὸν τῆς εἰρήνης ἔγγραφον χάρτην καὶ ἐπὶ δό-
ρατος ἀναρτήσαντες ὤρμησαν κατὰ Ῥωμαίων, καὶ συμβολῆς
γενομένης ἠτόμόλησαν ἐκ τῶν Σκλάβων ἐκείνων πρὸς τοὺς
Σαρακηνοὺς χιλιάδες κ'. καὶ οὕτω τῶν Ῥωμαίων δεινῶς
τραπέντων καὶ ἀναριθμῆτων σφαγόντων, ἡ δικαιοκρισία καὶ
νίκη πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐχώρησε διδάσκουσα μὴ παρα-
βαίνειν θεῖον ὅρκον πάποτε, κἂν πρὸς ἐναντίους καὶ ἀπί-
στους γένηται. πεφευγότες δὲ τοῦ βασιλέως καὶ ἐν τῷ παρα-
θαλασσίῳ τοῦ Λευκάτου μετ' αἰσχύνῃς πολλῆς καὶ ἡττη-
ῆς ἐλθόντος, ἀνεῖλε τὰς περιλειφθείσας δέκα χιλιάδας τῶν
Σκλάβων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις. ὅθεν ἐπὶ πλείον ἔκτοτε
θρασυθίνοντες οἱ Σαρακηνοὶ σφοδρότερον διελυμαίνοντο τὴν

22—p. 731, 1 cf. Theoph. p. 367, 1.

1 καὶ om. M et recce. quidam. — 3 πεποιδῶτος CM πεποι-
θῶτος E πεποιδῶτος D m. 1 ut vid. θαρρῶν B. — μένειν RV. —
αὐτῷ CE αὐτῶν D m. 2 corr. — 4 ἐγγραφῶς E ἐγγράφω AMP.
— 5 λαὸν ἐκείνον BDR. — δὲ καὶ ἀνόσιον A δὲ τὸν ἄν. P. —
7 προμαρτυρόμενοι BEP προμαρτυρούμενοι rell. — 13 κατὰ τῶν
ῥωμ. BE. — 19 γεγένηται CEM.

4 ῥωμαίων τε καὶ P. — 14—16 ἐκείνων χιλιάδες κ' πρὸς
τοὺς σαρακηνοὺς. καὶ οὕτως εὐθὺς οἱ ῥωμαῖοι τραπέντες καὶ
πολλοὶ τραυματισθέντες καὶ σφαγόντες ἡ δικαιοκρ. P. — 21 χιλιά-
δας ἐκ τῶν P.

Ῥωμανίαν ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰς κ' χιλιάδας τῶν προσφυγόντων Σκλάβων. ὁ δὲ γε βασιλεὺς εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει καὶ ἀμεριμνήσας ἐξεβιάζετο Καλλίνικον τὸν πατριάρχην εὐχὴν ποιῆσαι, ἵνα καταλύσῃ τὴν πλησίον οὖσαν τοῦ παλατιοῦ ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου τῶν Μητροπολίτου λεγομένην, 5 θέλων ἐν τῷ τόπῳ στῆσαι φιάλην καὶ βάθρα κτίσαι τοῦ δήμου τῶν Βενέτων, ὅπως ἐκεῖ τὸν βασιλέα δέχωνται. πρὸς 618 M. ὃν ὁ πατριάρχης ἔλεγεν ὅτι· εὐχὴν μὲν ἐπὶ συστάσει ἔχομεν, ἐπὶ δὲ καταλύσει ἐκκλησίας οὐδαμῶς παρελάβομεν. ἐπεὶ οὖν κατηνάγκασεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ φονικῆ βία τὴν εὐχὴν 10 ἠπάττει, μόγις ποτὲ ἔφη ὁ πατριάρχης· δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἀνεχομένῳ πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ὅπερ ἀκούσας ὁ τε βασιλεὺς καὶ ὁ ἀγρυπώδης ὄχλος καὶ τὸ ἄμην ἐπιβοήσαντες κατέλυσαν παραχορῆμα τὴν ἐκκλησίαν. καὶ ποιήσας τὴν φιάλην ἔκτισεν ἑτέραν ἐκκλησίαν 15 εἰς τὸ Πετρίν καὶ προσηγόρευσεν αὐτὴν τῶν Μητροπολίτου. καθ' ὃν χρόνον στασιάσας Λεόντιος ὁ πατριάρχης ἀναγορεύεται 619 M. νυκτὸς ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Βενέτων βασιλεὺς. ἡμέρας δὲ γενομένης ἑξαγαγὼν Ἰουστινιανὸν εἰς τὸ ἵππικὸν καὶ ρινοτομήσας ἅμα καὶ γλωσσοτομήσας αὐτὸν ἐξώρισεν εἰς Χερσῶνα. 20

[κζ'. Περὶ Λεοντίου.]

Μετὰ δὲ Ἰουστινιανὸν ἐβασίλευσε Λεόντιος ἔτη γ'. ἐφ'

2—16 cf. Theoph. p. 368, 1. — 17—20 cf. Theoph. p. 368, 22. — 22—p. 732, 8 cf. Theoph. p. 370, 6.

1 μετ' αὐτῶν N. — 5 τῶν ABP τὸν D (*qui postea λεγόμενον*) τοῦ C τὴν M τὰ RV et E *lit. corr. ex τῶ*. — 8 ὁ om. PR. — ἔχομεν NP. — 9 οὐδαμοῦ B et *recc. quidam*. — 11 ἠπάττει CD ἠπέτει AE ὠπέτει M ἀπήτει BRV. — 18 τε om. BEMR. — ὄχλος] λαὸς AB. — 16 εἰς τὸ πετρίν MP εἰς τὸ πέτριν V ἐν τῷ πετρίνῳ *recc. plerique*. — τῶν ABP τὸν D τὴν M τὰ CERV. — 20 ἅμα καὶ γλωσσοτομήσας om. RV. — ἐν χερσῶνι RV.

1. 2 ἔχοντες καὶ τοὺς προσφύγους σκλάβους P. — 10. 11 τὴν εὐχὴν ἀπαιτοῦντος ἔφη· δόξα P. — 18 δε ἡμέρας γενομένης P. — 20 αὐτὸν om. P.

οὗ ἐπιστρατευσάντων τῶν Σαρακηνῶν κατὰ τῆς Ἀφρικῆς,
 τὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον κατ' αὐτῶν ἀπέστειλεν. τῶν δὲ πολε-
 620 M. μῆσάντων καὶ νικησάντων αὐτοὺς κατὰ κράτος, ἀνηγγόρευσαν
 ἑαυτοῖς βασιλέα Ἀψίμαρόν τινα καλούμενον. ὃς καὶ κατα-
 5 λαβὼν ἅμα τῷ συνόντι αὐτῷ λαῷ τε καὶ στόλῳ τὴν πόλιν
 εἰσῆλθε κατὰ προδοσίαν διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πόρτης, καὶ
 τὸν Λεόντιον χειρωσάμενος καὶ ρινοτομήσας αὐτὸν ἐν τῇ
 μονῇ τῆς Δαλμάτου περιώρισεν.

[κη'. Περὶ Ἀψιμάρου.]

10 Μετὰ δὲ Λεόντιον ἐβασίλευσεν Ἀψίμαρος ὁ καὶ Τιβέριος
 ἔτη ζ'. διώνυμος γὰρ ἦν ὡς Ἰακώβ καὶ Ἰσραήλ, ὡς Ἰοθάφ
 καὶ Ῥαγουήλ, ὡς Σίμων καὶ Πέτρος, ὡς Θωμᾶς καὶ Δίδυμος,
 621 M. ὡς Θαδδαῖος καὶ Λεββαῖος. τοῦ δὲ Ἰουστινιανοῦ ἐκ Χερ-
 622 M. σῶνος φυγόντος καὶ πρὸς τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐλθόντος,
 15 ἄφ' οὗ καὶ λαὸν ἄπειρον εἰληφότος διὰ πολλῶν ὕποσχέσεων
 καὶ πρὸς τὴν πόλιν ἐλθόντος, εἰσῆλθε σὺν ὀλίγοις ὁμοφύλοις
 διὰ τοῦ ἀγωγοῦ κατὰ προδοσίαν. ὅπου μαθὼν Ἀψίμαρος
 εἰς Ἀπολλωνιάδα φεύγει.

[κθ'. Περὶ Ἰουστινιανοῦ τὸ δεύτερον.]

623 M. 20 Μετὰ δὲ Ἀψίμαρον ἐβασίλευσε πάλιν Ἰουστινιανὸς ὁ ρινο-
 γλωσσότμητος ἔτη ζ'. ὃς τὸν μὲν Ἀψίμαρον κατασχὼν καὶ

11—13 Theodoret. in Num. Quaest. 16. Migne Tom. 80, 368.
 — 13—18 cf. Theoph. p. 872, 26. — 21—p. 733, 11 cf. Theoph.
 p. 375, 2.

4 ὃς καταλαβὼν C ὃς καὶ λαβὼν B ὃς παραλαβὼν D. —
 11 Ἰοθάφ V Ἰόθῶρ C ἰωθῶρ (i. M) EN Ἰοθῶρ BR Ἰόθῶρ P ἰάθῶρ A
 ἰωθῆρ C. — 13 λεβαῖος ABV et recc. plerique. — 18 εἰς ἀπολ-
 λωνίαν διαφεύγει σφοδρῶς D διαφεύγει εἰς ἀπολλωνίαν σφο-
 δρῶς M. — 20 ρινοτόμητος RV. — 21 τὸν μὲν ABP μὲν om. tell.

1 ἐπιστρατεύσαντες οἱ σαρακηνοὶ P. — 2—4 sic in P: ὁ δὲ
 λαὸς μετὰ τὸ πολεμῆσαι καὶ νικῆσαι στασιάσας ἀναγορεύει βα-
 σιλέα στρατηλάτην ἀψιμαρόν τινα καλ. — 5 αὐτῷ om. P. —
 7 αὐτὸν om. P. — 15 εἰληφῶς P. — 16 ἐλθῶν P.

κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν θριαμβεύσας ἀνεΐλεν, τὸν δὲ πατρι-
 ἀρχην Καλλίνικον ἐκτυφλώσας ἐξώρισεν ἐν Ῥώμῃ, ἀνθ' οὗ
 προβάλλεται Κυριακόν, τὸν ἐν τῇ νήσῳ Ἀμάστρης ἐγκλειστὸν
 ὄντα, ὡς προαγορεύσαντα αὐτῷ τὴν τῆς δευτέρας βασιλείας
 ἀποκατάστασιν. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντων ἐκμανεῖς 5
 καὶ λυσσήσας ἀναρλθμητον πλῆθος ἔκ τε τοῦ πολιτικοῦ καὶ
 στρατιωτικοῦ συλλόγου διέφθειρεν. τοὺς μὲν γὰρ προφανῶς
 ἔσφαξεν, τοὺς δὲ νυκτὸς ἐσάκιζεν, καὶ τοὺς μὲν πρὸς ἀριστό-
 δειπνα κλητορέων φαρμάκῳ δεινῶς τῆς παρουσίας ζωῆς ἐχώ-
 ριζεν, τοὺς δὲ πρὸς ἔξορίαν δῆθεν ἐκπέμπων ἐφοῦρκιζεν. 10
 ὅθεν τοσοῦτον δέος κατεΐχε τὴν πόλιν ὡς καὶ τινὰς αὐτο-
 μολῆσαι πρὸς βαρβάρους. καὶ μέντοι καὶ Χερσωνίτας μνησι- 624 M.
 κακῶν ἀπὸ τῆς ἔξορίας αὐτοῦ στόλον ἐξώπλισε κατ' αὐτῶν
 καὶ ἀπέστειλεν. οἱ δὲ τὸν μὲν Ἰουστινιανὸν καθύβρισαν,
 τὸν δὲ ἐκεῖσε ἐξόριστον ὑπὸ Ἀψιμάρου δι' ὑπόνοιαν βασι- 15
 λείας Φιλιππικὸν υἱὸν Νικηφόρου τοῦ πατρικίου βασιλέα
 θᾶπτον ἀνηγόρευσαν. ὅπερ γνοὺς ὁ τύραννος Ἰουστινιανὸς
 καὶ ἐπὶ πλείον θυμωθεὶς ἅμα καὶ φοβηθεὶς ἀνῆλθε μέχρι
 Σινώπης ἀκριβέστερον περὶ τούτου μαθησόμενος. τοῦ δὲ
 Φιλιππικοῦ τὴν πόλιν σὺν τῷ στόλῳ καταλαβόντος, Ἰουστι- 20
 νιανὸς πρὸς τὸν Δαματρὸν ἀπέδρα καταλειφθεὶς ὑπὸ πάντων.
 ὃν αὐτίκα Φιλιππικὸς χειρωσάμενος αἰσχρῶς ἀνεΐλεν.

12—14 cf. Theoph. p. 377, 22. — 14—22 cf. Theoph. p. 379, 27.

3 Κῦρον Theoph. Nic. — ἀμάστρις A ἀμάστριδος LRV. —
 ἐγκλειστον DV ἐγκληστον CM ἐγκλιστον L. — 4 προαγορεύ-
 σαντα A προαναγορεύσαντα BR. — 5 ἐκμανεῖς (-εις CL -ης A)
 ACELV. — 6 ἔκ τε] ἔκτοτε BM ἔκτοτε καὶ A. — 8 ἔσφαξεν C
 Exc. de insid. — ἐσάκιζεν C ἐσάκιζεν DEV. — 12 χερσωνίτας
 AP Exc. de ins. χερσωνίταις LRV. — 14 μὲν om. CENR. —
 15 δι' ὑπόνοιαν βασιλείας ABP Exc. de insid. om. rell. — 21 δα-
 ματρὸν CV δαμάτρην A δαματρὴν B δαμαντρὸν vel δαμαντρο-
 νὸν R. — καταληφθεὶς AB et D m. 2 corr.

6 λυττήσας P. — 13 στόλον ἐξοπλίσας κατ' αὐτῶν ἀπ-
 ἔστειλεν P.

[λ'. Περὶ Φιλιππικοῦ.]

Μετὰ δὲ Ἰουστινιανὸν ἐβασίλευσε Φιλιππικὸς ὁ καὶ Βαρ-
 625 Μ. δάνης ἔτη β'. καὶ εἰσελθόντες ἀπὸ τῆς Θράκης ἐπίβουλοι
 τινες ἐξ ἐπιτροπῆς Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν πατρικίων
 5 ἐκτυφλοῦσιν αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ μερενδίζοντα.

[λα'. Περὶ Ἀρτεμίου.]

Μετὰ δὲ Φιλιππικὸν ἐβασίλευσεν Ἀρτέμιος ὁ καὶ Ἀνα-
 στάσιος ἔτη β'. ὃς Θεόδωρον καὶ Γεώργιον τοὺς πατρικίους
 626 Μ. ἐκτυφλώσας ἐξώρισεν ἐν Θεσσαλονίκῃ. καὶ στασιάσας ὁ ἐν
 627 Μ. τῷ Ἀδραμυτίῳ λαὸς ἀναγορεύουσι βασιλέα Θεοδόσιον τινα
 10 τῷ Ἀδραμυτίῳ λαὸς ἀναγορεύουσι βασιλέα Θεοδόσιον τινα
 ἐκλήπτορα τῶν ἐκεῖσε δημοσίων φόρων. ὅπερ μαθὼν Ἀρτέ-
 μιος ἐν Νικαίᾳ τῇ πόλει κατέφυγεν. ὁ δὲ Θεοδόσιος τὴν
 πόλιν καταλαβὼν ἐν ὄχλῳ βαρεῖ διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν
 πόρτης κατὰ προδοσίαν εἰσῆλθεν.

15

[λβ'. Περὶ Θεοδοσίου.]

Μετὰ δὲ Ἀρτέμιον ἐβασίλευσε Θεοδόσιος ἔτη β'. ὃς τὸν
 628 Μ. Ἀρτέμιον σχῆμα περιθέμενος μοναδικὸν ἐξώρισεν ἐν Θεσσα-
 λονίκῃ μηδὲν περαιτέρω τοῦτον παραβλάψας. ἐφ' ὧν χρόνων
 ἐπιστρατεύσας Μάσαλμας ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγὸς κατὰ
 20 Ῥωμαίων καὶ πρὸς τὰ μέρη τοῦ Ἄμωριου γενόμενος γράφει

3—5 cf. Theoph. p. 383, 10. — 8—9 cf. Theoph. p. 383, 20.
 — 9—14 cf. Theoph. p. 385, 17. — 17—18 cf. Theoph. p. 386, 10.
 — 18—p. 735, 3 cf. Theoph. p. 386, 25.

5 ἐκτυφλώττουσιν CERV. — 10 ἀδραμυτίῳ AP ἀτραμυτία
 (ντι m. 1 in lit.) B ἀδραμυτιῳ CDE ἀδραμυτιῳ M ἀδραμυ-
 ντίῳ R ἀδραμυντιῳ V. — 17 περιθέμενον CE. — μοναχικὸν MB
 μοναχῶν C. — 18 παραβλέψας BMR et A m. 1 corr. — ἐφ' ὃν
 χρόνον CEPR ἐφ' ὃν χρόνων M. — 19 μάσαλμας PV μασαλ-
 μάς ABE μάσσαμας CLN βάλσαμας R. — στρατηγὸς A βασι-
 λεὺς D. — 20 ἄμωριον BDR.

πρὸς Λέοντα στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν· ἡ βασιλεῖα τῶν Ῥωμαίων σὴ ἐστίν. ἐλθὲ οὖν καὶ λαλήσωμεν τὰ πρὸς εἰρήνην, καὶ ποιῶ πάντα ὅσα θέλεις. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἀποστείλλας ὑπάτους καὶ λόγους εἰρήνης ποιησάμενος καὶ ὑπὸ πάντων ὡς βασιλεὺς εὐφημισθεὶς ἐπὶ τὴν Νικομήδειαν 5 ἔρχεται μετὰ πολυοχλίας. ἐν ἧ τὸν τοῦ Θεοδοσίου υἱὸν περιτυχὸν καὶ χειρωσάμενος μετὰ τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας πάσης καὶ τῶν ἐν τέλει ἐπισήμων ἀνδρῶν τοῦ παλατίου καταλαμβάνει τὴν Χρυσόπολιν. ὁ δὲ Θεοδόσιος λόγον ἀπαθείας παρ' αὐτοῦ λαβὼν παρεχώρησεν αὐτῷ τὴν βασιλείαν 10 629 M σὺν τῷ υἱῷ κληρικὸς γενόμενος.

[λγ'. Περὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου.]

Μετὰ δὲ Θεοδοσίον ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἰσαυρὸς ὁ καὶ Κόνων ἔτη κε'. Θεοδοσίου γὰρ τῷ γένει Ἀδραμυτινοῦ τὰ βασιλικά σκῆπτρα ἐγκειρισμένον, καὶ Ἰαζὰτ τοῦ τῆς Ἀράβων 15 ἡγεμονεύοντος ἐξουσίας, δύο τινὲς θεομάχοι Ἑβραίων παῖδες οἱ ἀεὶ πάντοτε τραχηλιῶντες κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ φρουραττόμενοι τερατείαις καὶ βωμολοχίαις καὶ δαιμονιώδεσιν οἰωνίσμασι σχολάζοντες ὡς δῆθεν ἀστρολογι-

3—4 cf. Theoph. p. 390, 2. — 5—11 cf. Theoph. p. 390, 15. — 14—p. 738, 6 Epistola ad Theophilum imp. cp. 9 sqq. Migne Tom. 95, 356 C.

2 σῆ] σοί EP. — 3 θέλης ACM. — 5 εὐφημισθεὶς ut vid. B εὐφημισθεὶς P εὐφημησθεὶς CDRV εὐφημηθεὶς E εὐφημισθεὶς A et fort. B ἀνευφημισθεὶς M. — 6 μετὰ πολυοχλίας om. N in mg. add. E. — 11 σὺν τῷ υἱῷ αὐτοῦ AV. — 13 ὁ ante Ἰσαυρὸς om. CDEV. — 14 ἀδραμυτινοῦ CL ἀδραμυτινοῦ (ἀδρ. D) DE ἀδραμυτιανοῦ A ἀδραμυτινοῦ M ἀδραμυτινοῦ RV ἀτραμυτινοῦ B (ἀδραμυτινοῦ Ep.). — 15 ἰαζὰ C ἰζηθ R (ἰεζὰ Ep.). — 17 πάντοτε om. BR.

6 ἀνέρχεται P. — 13 ὁ ἡσαυρὸς συρογενῆς ἀπὸ ἡσαῦ τοῦ θεοστυγοῦς, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἡσαυρία χώρα τὴν ἐπανομιαν ἔσχε, καταγόμενος καὶ ἡσαυρὸς λεγόμενος P. — 14 Θεοδοσίον — p. 738, 9 om. P. Quae sequuntur alio ordine et partim ex aliis fontibus desumpta narrantur.

κὴν τινὰ μεταδιώκοντες ἐπιστήμην καταλαμβάνουσι τὴν τῶν Ἀράβων βασιλικὴν αὐλήν, καὶ δὴ καταμηνύονται τῷ προορηθέντι Ἰαζάτ καὶ τούτῳ χρησιμοδίας πολυευζωίας καὶ πολυχρονίου διαμονῆς μνοῦνται, εἴ γε ἄρα τὴν τῶν Χριστιανῶν καταρράξαι διακόσμησιν δυνηθεῖη τὸν τε τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεανδρικὸν χαρακτήρα καὶ τῆς αὐτὸν τεκούσης θεομήτορος ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων ἀπαλεῖψαι. καὶ δὴ ὁ φιλόζωος ἐκεῖνος καὶ χοιρόβιος ἄνθρωπος ὑπήκουσε τῇ συμβουλῇ τῶν ἀπατεῶνων καὶ πάσας τὰς τῆς ἐφῶς ἐκκλησίας διεσάλευσεν ἐν πάσῃ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ. ἀλλ' ἠπατήθη ὁ δειλῖος. οὐπω γὰρ ἐνιαυτοῦ πληρωθέντος, καὶ τοῦτον ἡ θεία δίκη μετεχειρίσατο, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν αὐτοῦ τούτους ἠβουλήθη ὡς ψεύδο-
 630 M. μάντας ἀποκτεῖναι. οἵτινες φοβηθέντες ὄχοντο ἀνακάμ-
 15 ψαντες πάλιν ἐν τοῖς Ἰσαυρικοῖς μεθορῖοις. εἶτα εἰς πηγὴν τινὰ πον ἀναψυχόντων αὐτῶν, ἰδοὺ νεανίσκος τις τοῦνομα Λέων καλὸς τῷ εἶδει, ὠραῖος τῷ προσώπῳ, εὐμήκης τῷ σώματι, βάνασος τὴν τέχνην ἐξ αὐτῆς τὴν ζωὴν ποριζόμενος, καὶ δὴ ἐκ τοῦ ὑποζυγίου τὸν φόρτον περιελάμενος ἐκάθισε
 20 καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὦρα ἦν ὥσει ἔκτη. εἶτα οἱ τῶν ἐγγαστριμύθων μύσται μνοῦνται αὐτῷ τοῦ κατάρξαι αὐτὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας τῶν σκήπτρων. καὶ δὴ τοῦ Λέοντος ἀναβαλλομένου καὶ διαποροῦντος πρὸς τὸ ἀκρότατον τῆς ἑαυτοῦ εὐτελείας ἀφορῶντος, ὄρκους πληροφορεῖται ὑπὸ τῶν
 25 μισοχριστῶν ὅτι ταῦτα οὕτω δεῖ γενέσθαι. καὶ δὴ αἰτοῦνται αὐτὸν ὀρκωμοσίους λόγους πληροφορηθῆναι παρ' αὐτοῦ, ἵν', εἰ ἄρα γε εἰς πέρας τοῦτο ἄγοιτο, πᾶν εἴ τι οὖν αἰτηθεῖη

3 ἐξήθ R. — πολυζωίας B εὐζωίας L. — πολυχρόνου A Ep. — 12 μετεχειρήσατο ACDE μετεχειρώσατο R (ἐχειρώσατο Ep.). — 13 ψευδομάνταις BLR Ep. — 15 εἶτα om. N. — 19 περιελόμενος AM περιελάμενος B ἐλόμενος CR. — 25 δεῖ] δὴ ACMV. — 26 ὀρκωμοσίους λόγοις BM ὀρκωμοσίας λόγους rec. plerique (ὀρκωμοσίας λόγοις Ep.). — ἵν' ὅν A om. C. — ἄρα ACN et rec. quidam. — 27 γε om. AN. — οὖν εἴ τι AB. — αἰτηθεῖη V et rec. quidam.

παρ' αὐτῶν ἀνυπερθέτως δοθῆναι αὐτοῖς παρ' αὐτοῦ. ἦν δὲ πλησίον ναὸς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου. καὶ εὐθύς ἐτοιμότατα εἰσελθὼν ὁ βάνουσος Λέων καὶ περικρατῆς γενόμενος τῶν ἱερῶν καγκέλλων τοῦ θυσιαστηρίου δέδωκεν ἔγγυητήν τὸν μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, ἐσώτων τῶν 5 Ἰουδαίων ἐν τοῖς πυλῶσι τοῦ ναοῦ καὶ δεχομένων τὸν ὄρκον παρ' αὐτοῦ. καὶ αὐθις ὄχητο ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. ἦν δὲ τις τῶν ἀνατολικῶν στρατηγίας τὴν ἡγεμονίαν περιέπων πατρικίος τοῦνομα Σισίννιος στρατολογίαίς τὴν χώραν περιπολεύων. ἐν οἷς καὶ Λέων ὁ βάνουσος στρατολογηθεὶς ἐν 10 ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς προκοπὴν μεγάλην ἀναβιβάζεται σπαθαρικῶ ἀξιόματι προχειρισθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Θεοδοσίου. καὶ δὴ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὰ ἐσπέρια μέρη ἐκπεμφθεὶς εἰς Καμπανίαν καὶ Ἀμάλφην καὶ Νεάπολιν, τηνικαῦτα βαρβαρισάντων, καταλαβὼν δὲ τὰ ἐκεῖσε ἐν πλωτηρσίοις δρόμωσι 15 τὸν ἀριθμὸν ρκ' καὶ τροπαιοφόρῳ νίκη τὴν εἰρήνην βαρβείσας καταλαμβάνει τὰ βασίλεια, καὶ αὐθις ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀναγορεύεται βασιλεὺς. καὶ δὴ Θεοδόσιος ὁ πρῶτατος βασιλεὺς προὔπαντᾶ αὐτῷ καὶ ἄρας τὸ στέφος ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς περιτίθησι τῷ Λέοντι. περιβοήτου δὲ ἐπ' 20 εὐφημίαις γενομένου τοῦ Λέοντος, ἰδοὺ οἱ φαρμακοὶ Ἰουδαῖοι δρομαῖοι εἰσελαίνουσιν εἰς τὰ βασίλεια, εἶτα ὑπὸ τοῦ νέου ἀνακτος δεξιολαβηθέντες τὴν ὀφειλὴν ἀποτιννύουσιν ἀσυγχώρητα. τοῦ δὲ ἐτοιμῶς ταύτην ἐπαγγελλομένου ἀποδιδόναι, ἀποκριθέντες εἶπον οἱ θεομάχοι· τοῦτο αἰτούμεθα 25

4 καγκέλων E καγγέλλων B καγγέλων recc. plerique. — 8 τις] τῆς EM et D m. 2 ex τις corr. τις om. A. — 9 σισίννιος C et recc. quidam. — 12 προχειρισθεὶς AB Ep. τιμηθεὶς rell. — 14 ἀμάλφιν A (ἀμαλφίαν Ep.). — 15 πλωτηρσίοις (πλωτ. B) AB (πλωτορσίοις Ep.) πλωτῆρσι rell. — 16 τροπαιοφόρῳ (τροφαιοφό comrendio scr. B) νίκη τὴν AB τροπαιοφόρον νικητικὴν (νικητὴν CR) rell. (τροπαιοφόρον νίκην Ep.). — 17 αὐθις] εὐθύς Ep. — 19 προσπαντᾶ CE et recc. quidam (rell.: προσπαντησας). προσπαντᾶ N. — 20 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ BC. — 21 φαρμάκοι ACD. — 24 δίδοναι B Ep. — 25 οἱ θεομάχοι εἶπον AB. — εἶπαν CDE.

παρά σου, κράτιστε βασιλεῦ, ἵνα τὸν χαρακτήρα τοῦ Ναζωραίου
 Χριστοῦ καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας ἐκ πάσης ἐκκλησιαστι-
 κῆς ἱστορίας ἀπαλείψῃς. καὶ τοῦτο ποιῶν μέλλεις βασιλεύειν
 ἄχρι χρόνων ἑκατὸν ἐν τῇ γενεᾷ σου. ὁ δὲ εὐήθης καὶ ἀστηρί-
 5 κτος τῇ πίστει ὡσπερ ὑπὸ ὄψεων τοῖς δυοῖ μνηστῆρσι πιεζόμενος
 ἐτοιμότητα τὸ αἰτηθὲν ἐπιτελεῖν ἐπαγγέλλεται. ὡ τῆς ἀνοίας,
 ὡ τῆς φρενοβλαβείας. ὁ χριστιανικώτατος βασιλεὺς Ἑβραίοις
 ὑπόσπονδος ὄφθη, ὁ τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλικῆς δυναστείας
 ὑπὸ θεοῦ ἐγκειρισμένος ὑπὸ θεομάχων ἀνδρῶν τερατεύεται.
 10 Ἐκμανεῖς οὖν κατὰ τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀρχαιότητος πί-
 στεως μεταστειλάμενος τὸν αἰοίδιμον Γερμανὸν τὸν πατριάρχην
 ἤρξατο προστρίβεσθαι αὐτῷ καὶ μέμφεσθαι πάντας τοὺς πρὸ
 632 M. αὐτοῦ βασιλεῖς καὶ ἀρχιερεῖς καὶ πάντας τοὺς Χριστιανοὺς ὡς
 εἰδωλολατρήσαντας ἐπὶ τῇ προσκυνήσει τῶν ἁγίων εἰκόνων.
 15 ὁ δὲ μέγας ἔφη Γερμανός· ἄκουσον, ὦ βασιλεῦ. τοῦ μὲν
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ σαρκὸς ἐπιφανέντος καὶ
 τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφέντος καὶ πᾶσιν δραθέντος (πάν-
 τες γάρ, φησὶν, εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν),
 πᾶσα εἰδωλολατρεία ἐκποδῶν γέγονε καὶ πᾶν ἄγαλμα εἰδωλι-
 20 κὸν ἐξηφάνισται. καθὼς καὶ προαναφωνῶν Ζαχαρίας ὁ προ-

10—14 cf. Theoph. p. 407, 15 et 406, 25. — 15—p. 739,
 11 Stephani Diaconi Vita Stephani Junioris Migne Tom. 100,
 1084 C. — 17 Hebr. 8, 11.

1 κράτιστε βασιλεῦ παρά σοῦ AR. — 10 ὀρθῆς πίστεως καὶ
 ἀρχ. (om. τε) A ὀρθ. καὶ ἀρχαιότητος (sic) πίστεως (om. τε) B
 ὀρθῆς πίστεως (om. τε καὶ ἀρχ.) C. — 13 ἀρχιερεῖς] πατριάρχης A
 LRV. — τοὺς om. ADE. — 14 εἰδωλολατρήσαντας (-ίσαντας) A
 ABP Theoph. εἰδωλόλατρας rell. — ἐπὶ BP Theoph. ἐν rell. —
 15 ὦ βασιλεῦ CLPV ὦ om. rell. Steph. — 17 ἀναστραφέντος AB.
 — 18 γάρ φησιν εἰδ. με LP γὰρ εἰδ. μέ φησιν (ἔφη R) RV
 φησιν om. rell. — ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν καὶ (καὶ om. B) ἕως μεγά-
 λου, πᾶσα BP. — 20 ἠφάνισται (-στε A) AB.

10 οὖν ὁ ἀλάστωρ κατὰ P. — 11—12 καὶ τὸν θεῖον Γερμ.
 μεταστειλάμενος ἤρξατο P. — 13 ἀρχιερεῖς καὶ χριστιανοὺς λαοὺς
 ὡς P Theoph. — 14 ἁγίων om. P. — 19 εἰδωλική λατρεία P Steph.
 — 20 ὁ προφήτης om. P.

φήτης ἔφη· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος
 Σαβαώθ, ἐξολοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς
 γῆς καὶ οὐκέτι αὐτῶν ἔσται μνηα. ἀπὸ δὲ τῆς αὐτοῦ πρὸς
 ἡμᾶς συναναστροφῆς καὶ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ διδασκαλίας
 ἕως τοῦ νῦν παρῆλθον ἔτη ψλς', καὶ οἱ ἐν τοσοῦτοις ἔτεσι 5
 διαπρέψαντες πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας ὀρθό-
 δοξοὶ οὐδὲν τοιοῦτον περὶ τῶν ἀγίων εἰκόνων ἐνενόησαν
 ἢ ἐλάλησαν. ἐξ ἀρχῆθεν γὰρ μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ εἰς
 οὐρανούς ἀνάληψιν ἢ εἰκονικὴ ὄρασις ἀνετυπώθη. παρὰ
 τε γὰρ τῆς αἰμόρρου εἰς τὴν ἐπ' αὐτὴν γεγυυῖαν θαυμα- 10
 τουργίαν ἢ τοῦ Χριστοῦ εἰκὼν ἐστηλογραφῆθη. περὶ ἧς
 εἰκόνοσ Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ ἐν βιβλίῳ
 ἐβδόμῳ οὕτως ἔφη· ἐπειδὴ τῆσδε τῆς πόλεωσ τῆσ Φιλίππου
 Καισαρείασ, ἣν Πανεάδα Φοίνικεσ προσαγορεύουσιν, εἰς μνή-
 μην ἦλθον, οὐκ ἄξιον ἡγησάμην παρελθεῖν διήγησιν καὶ 15
 τοῖσ μεθ' ἡμᾶσ μνημονεύεσθαι ἀξίαν. τὴν γὰρ αἰμορροῦ-
 σαν, ἣν ἐκ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων πρὸσ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν
 τοῦ πάθουσ ἀπαλλαγὴν εὐρασθαι μεμαθήκαμεν, ἐνθένδε
 ἔλεγον ὀρμᾶσθαι τόν τε οἶκον αὐτῆσ ἐπὶ τῆσ πόλεωσ δει-
 κνυσθαι καὶ τῆσ ὑπὸ τοῦ σωτῆροσ εἰς αὐτὴν εὐεργεσίασ 20
 θαυμαστὰ τρόπαια παραμένειν. ἔσταναι γὰρ ἐφ' ὕψηλοῦ

1 Zach. 13, 2. — 11—p. 740, 15 Euseb. H. eccl. 7, 17; 18.

6 διαπρέψαντες ABP et recc. quidam διαλάμψαντες L δια-
 τρίψαντες rell. (περιελθόντες Steph.). — 7 τοιοῦτων AL. — ἐνό-
 ησαν DL. — 8 ἐξαρχῆθεν AN. — τοῦ χριστοῦ ABLP et recc.
 quidam Steph. τοῦ om. rell. — 10 ἐπ' αὐτὴν ANP ἐπ' αὐτῇ
 BCELV Steph. ἐπ' αὐτῆσ R. — 12 ἐκκλησ. αὐτοῦ ἱστορίᾳ AB.
 — 12. 13 ἐν ἐβδόμῳ βιβλίῳ N ἐν βίβλῳ ἐβδόμῳ RV. — 14 πα-
 νιάδα ACEN. — 17 πρὸσ] πρὸ CB et fort. D in quo πρὸσ m. 2
 corr. vid. — 18 εὐράσθαι C εὐράσθαι ALNRV. — ἐνθεν δὲ AC
 ἐνθένθεν B.

4 καὶ τῆσ τῶν P Steph. — 6—7 διαπρέψ. πατέρεσ ὀρθόδοξοὶ
 ὄντεσ οὐδὲν τοιοῦτόν τι P (Similiter Steph.). — 11 sqq. Locum
 Eusebii om. P.

λίθου πρὸς μὲν ταῖς πύλαις τοῦ αὐτῆς οἴκου γυναικὸς ἐκ-
 τύπωμα χάλκεον ἐπὶ γόνυ κεκλιμένον καὶ τεταμέναις ἐπὶ τὸ
 πρόσθεν ταῖς χερσὶν ἱκετενοῦση ζοικός, τούτου δὲ ἀντικρὺς
 ἄλλο τῆς αὐτῆς ὕλης ἀνδρὸς ὄρθιον σχῆμα διπλοῖδα κοσμίως
 5 περιβεβλημένον καὶ τὴν χεῖρα τῇ γυναικὶ προτεῖνον, οὗ παρὰ
 τοῖς ποσὶν ἐπὶ τῆς στήλης αὐτῆς ξένον τι βοτάνης εἶδος
 633 M. φύειν, ὃ μέχρι τοῦ κρασπέδου τῆς τοῦ χαλκοῦ διπλοῖδος
 ἀνὸν ἀλεξιφάρμακόν τι παντοίων νοσημάτων τυγχάνειν.
 τοῦτον δὲ τὸν ἀνδριάντα εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ φέρειν ἔλεγον,
 10 ἔμεινε δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ ὄψει παραλαβεῖν ἐπιδημή-
 σαντας αὐτοὺς τῇ πόλει. καὶ θαναμαστὸν οὐδὲν τοὺς πάλαι
 ἐξ ἔθνων εὐεργετηθέντας πρὸς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ταῦτα
 πεποιημένοι, ὅτε καὶ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ τὰς εἰκόνας
 Πέτρου καὶ Παύλου καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Χριστοῦ διὰ χρω-
 15 μάτων ἐν γραφαῖς σωζομένους ἱστορήσαμεν.

Πάλιν οὖν ὁ Θεοφόρος Γερμανὸς πρὸς τὸν ἀνήμερον
 ἔφη λύκον· ἔστι δὲ καὶ ἐν Ἐδέσῃ τῇ πόλει ἡ ἀχειροποίητος
 εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ παράδοξα ἐργαζομένη θαύματα, ἦν αὐτὸς
 ὁ κύριος ἐν σουδαρίῳ τῆς οἰκείας μορφῆς τὸ εἶδος ἐναπο-
 20 μαζάμενος διὰ Θαῦδαλου τοῦ ἀποστόλου σώζουσαν τὸν χα-
 ρακτῆρα τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς αὐτοῦ Ἀγγάρω τοπάρχη
 τῆς Ἐδεσηνῶν πόλεως ἀπέστειλε καὶ τὴν νόσον αὐτοῦ ἰάσατο.

16—p. 741, 8 Composita e Vita Stephani Migne 1085 A et
 Epistola ad Theophilum cp. 5 Migne 352 B et cp. 4 Migne 349 C.

1 τοῦ αὐτῆς οἴκου CERV Eus. τοῦ ἐκτῆς οἴκου N τοῦ
 οἴκου αὐτῆς A τοῦ οἴκου τῆς αὐτῆς B τοῦ οἴκου τῆς αὐτῆς
 γυναικὸς L. — 3 ἱκετενοῦσι CM ἱκετενοῦσης L ἱκετενοῦσαν B
 ἱκετενοῦσαι R. — 6. 7 φύειν εἶδος CM. — 8 τυγχάνει NR. —
 9 δὲ] οὖν BN (om. Eus.). — 15 σωζομένους LR et D m. 2. —
 17 ἔστι] ἔστι ACM. — ἐδέσση AELMV αἰδέσση B. — 22 ἐδεση-
 νῶν ER αἰδεσηνῶν B ἐδεσινῶν CLN ἐδεσηνῶν V ἐδεσινῶν A.

16—p. 741, 5 sic in P: μεθ' ἧς ἀχειροποίητος ἐν ἐδέσῃ τῇ
 πόλει, καὶ μέντοι καὶ ἡ παρὰ τῶν εὐαγγελιστῶν λουκᾶ ἱστορηθεῖσα τῆς
 θεομήτορος ἀπὸ ἱεροσολύμων πρὸς θεόφιλον (sola Stephani verba,
 omissis iis quae supra ex epistola ad Theophilum admixta sunt).

καὶ μέντοι καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἱστορηθεῖσα τῆς πανάγνου καὶ θεομήτορος ἔτι ζώσης αὐτῆς ἀγία εἰκὼν καὶ πεμφθεῖσα ἐν Ῥώμῃ πρὸς Θεόφιλον, πρὸς ὃν καὶ τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὰς πράξεις τῶν ἀποστόλων ἀπέστειλεν. ἦτις καὶ ἕως τοῦ νῦν θαυματουργεῖ. διὸ δὴ καὶ 5 αἱ ὄξ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι ταύτας εὐροῦσαι προσκυνουμένας καὶ τιμωμένας ἀπεδέξαντο καὶ οὐδὲν περὶ αὐτῶν ἐλάλησαν ἐναντίον. πλὴν οὖν τὴν μὲν καθαίρεισιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἀκούομεν μέλλειν ἔσεσθαι, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας. τοῦ δὲ καταναγκάσαντος αὐτὸν ἐπὶ ποίας εἰπεῖν βασιλείας 10 καὶ ἀκούσας· ἐπὶ Κόνωνος, ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὄντως ἐγὼ εἰμι καὶ οὕτω παιδιόθεν ἐκλήθην. καὶ ὁ μέγας Γερμανὸς ὑπολαβὼν ἔφη· μὴ γένοιτο, δέσποτα, διὰ τῆς σῆς βασιλείας πραχθῆναι τὸ κακὸν τοῦτο καὶ θεοστυγές. ἀντιχρίστου γὰρ ἔστι πρόδρομος ὁ τοῦτο πληρῶν καὶ τῆς ἐν σαρκὶ τοῦ θεοῦ 15 λόγου ἐπιδημίας ἀνατροπεύς καὶ ἀντίδικος. ὁ δὲ θεομάχος τύραννος ταῦτα ἀκούσας καὶ ὡς λέων βρούξας ἀντίκα καὶ 634 M. σφόδρα χαλεπήνας ἀτίμως τὸν δίκαιον ἐξήλασεν εἰδωλολάτρην ἀποκαλέσας, καὶ ταῖς ἰδίαις χερσὶ θραπίσας τῶν βασιλείων ἐξελαύνει.

30

8—16 cf. Theoph. p. 407, 18. — 16—20 Vita Stephani Migne 1085 B?

1 καὶ εὐαγγελιστοῦ om. CN. — 4 ἀπέστειλεν ACMR ἐπέστειλεν BDELV. — 5 τοῦ om. CV. — 6 αἱ om. PV. — 8 ἀγίαν BLR. — 9 ἔσεσθαι μέλλειν AB μέλλειν om. L. — 11 ἀκούσας ὅτι ἐπὶ codd. praeter AP et recc. quosdam. — κόνωνος DP κόνωνος recc. plerique. — 12 παιδιόθεν PV. — 13 ὑπολαβὼν om. N.

8 οὕν] οἶον P. — 10 καταν. εἰπεῖν αὐτὸν ἐπὶ τίνος βασιλείας P Theoph. — 12 μέγας om. P. — 14 πραχθῆναι] τελεσθῆναι P Theoph. — 15 καὶ τῆς ἐνσάρκου καὶ θείας οἰκονομίας ἀνατροπεύς καὶ ἀντίδ. P Theoph. — 16—20 sic in P: ὁ δὲ κακούργος οὐδὲν ἤτιον θηριώδη τὴν γνώμην ἔχων ἢ τὴν προσηγορίαν ἀκούσας ταῦτα καὶ ὡς λέων ἀντίκα βρούξας καὶ σφ. χαλ. ἀτίμως αὐτὸν ἐξήλασεν εἰδωλ. ἀποκαλέσας (om. καὶ ταῖς — ἐξελαύνει) P.

Φασί δέ τινες καὶ τοῦτο πιστότατοι ἄνδρες, ὅτι πρὸς τῇ
 Βασιλικῇ καλουμένῃ κινστέργη τῇ οὔσῃ πλησίον τῶν Χαλκο-
 πρατείων παλάτιον ἦν σεμνόν, ἐν ᾧ ὑπῆρχε κατὰ τύπον ἀρ-
 χαῖον οἰκουμενικὸς διδάσκαλος ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἑτέρους
 5 μαθητὰς αὐτοῦ καὶ συλλήπτους προύχοντας ἄνδρας τὸν
 ἀριθμὸν ἰβ' πᾶσαν ἐπιστήμην μετερχομένους καὶ τὰ ἐκκλη-
 σιαστικὰ κρατύνοντας δόγματα, βασιλικὰς διατάξαι καὶ βίβλους
 ὡσαύτως ἔχοντας, ὧν οἱ βασιλεῖς ἄνευ βουλῆν ἢ γνώμην
 οὐκ ἐθέσπιζον. τούτους ὁ ἀγριώτατος θῆρ καὶ δυσώυνμος
 10 βάνανσος προσκαλεσάμενος ἐπειρᾶτο πείθειν συνθέσθαι αὐτοῦ
 τῇ ἀθεΐᾳ. τῶν δὲ τοῦτο μὴ καταδεξαμένων, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον
 ἐλεγξάντων αὐτοῦ τὴν ἀσέβειαν, προσέταξε συρομένους αὐτούς
 ἀτίμως ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τοῦ διδασκαλείου αὐτῶν ἐγκλει-
 σθῆναι. τούτου δὲ γενομένου τῇ νυκτὶ πάλιν ἀποστελλας
 15 ὁ ἀνήμερος δράκων νυκτεπάρχους τινὰς καὶ ἀπηνεῖς ἄνδρας
 προσέταξε συναχθῆναι πλῆθος ξύλων καὶ τούτων ὑπαφθέν-
 των κατακαῆναι τοὺς ἄνδρας σὺν τῶν οἰκημάτων καὶ τῶν
 βιβλίων καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῖς ὑπαρχόντων. οὗ γενομένου
 πάντες ἄρδην κατεφλέχθησαν. ἔκτοτε οὖν ἡ τῶν ἐπιστημῶν
 20 γυνῶσις ἐν Ῥωμανίᾳ ἐσπάνισε τῇ τῶν βασιλευόντων γνωσι-
 μάχων ἀπονομίᾳ μειουμένη ἕως τῶν ἡμερῶν Μιχαὴλ καὶ
 Θεοδώρου τῶν εὐσεβῶν καὶ πιστῶν βασιλέων.

1—22 cf. Codinus de aedificiis p. 83.

2 κινστέργη BMRV κινστέργη L κιστέργη ut vid. m. 1 D.
 γιστέργη A γηστέργη E et m. 2 D. γεστέργη C. — χαλκοπρα-
 τίων ABM et recc. quidam. — 3 κατὰ τὸν τύπον ἀρχ. recc.
 quidam κατὰ τὸν ἀρχ. τύπον recc. rell. ἀρχαῖον om. M. — 4 ἐταί-
 ρους A. — 8 βουλῆν ἢ γνώμην A βουλῆν καὶ γνώμην CELNV
 βουλῆς ἢ γνώμης B βουλῆς (αὐτῶν add. nonnulli) καὶ γνώμης R.
 — 10 αὐτῷ N. — 13 διδασκαλείου BCN. — 17 σὺν] μετὰ BRV.
 — 18 τῶν λοιπῶν τῶν BV λοιπῶν τῶν L. — 19 ἐπιστήμων A
 ἐπιστίμων C ἐπιστημόνων R.

1—22 om. P aliaque inserit seorsim edenda.

Ἐν τούτοις ἔξουσιαστικῶς ἅμα καὶ δυσσεβῶς τῆς αἱρέ- 635 M.
σεως ἀπάρεται καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Χαλκῆς πύλης τοῦ παλα-
τίου εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατεάξας καὶ
σιλέντιον ἀσεβείας κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ποιήσας προσ-
καλεῖται πάλιν τὸν τίμιον Γερμανὸν οἰόμενος πελθεῖν αὐτὸν 5
ὑπογράψαι κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων. ὁ δὲ μὴδ' ὄλωσ εἶξας
τῇ θωπείᾳ ἢ τῇ ἀπειλῇ τοῦ ἀλάστορος θεῖς τὸ ὠμόφορον
ἀπετάξατο τὴν ἱερωσύνην καὶ οὕτως ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.
ὁ δὲ θεομάχος ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖ Ἀναστάσιον πρεσβύ-
τερον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας συνθέμενον κατὰ τὴν ἀσεβῆ 10
αὐτοῦ βουλήν πάντα ποιεῖν. πᾶσαν δὲ εἰκονικὴν ἀνατύ-

1—3 Stephanus Vita Stephani Migne 1085 C. — 3—11 cf.
Theoph. p. 408, 32. — 11 — p. 744, 10 cf. Theoph. 409, 14 et 404, 5.

2 τοῦ παλατίου πύλης P τοῦ παλατίου om. R. — 4 σιλέν-
τειον V σελέντιον B et recc. quidam Theoph. λεόντιον C recc.
alii λέντιον recc. nonnulli. — 5 τίμιον AB ὄσιον CENV et recc.
quidam ἄγιον recc. alii (ἀγιώτατον Theoph.) om. P. — 6 ἁγίων
ADV. — 7 ὠμόφορον BV ὀμόφορον P ὀμόφορον CN ὀμοφόριον
(ὄμ. A) A et recc. quidam. — 9 ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖ AB χειρο-
τονεῖ ἀντ' αὐτοῦ CDEV et recc. plerique. ἀντ' αὐτοῦ post πρε-
σβύτερον ins. M om. recc. nonnulli.

1 ἐν τούτοις οὖν ἐξ. P Steph. — δυσσ. δραξάμενος ὁ τύραν-
νος τῆς αἰρ. καὶ τὴν P Steph. — 3 καταξέσας P (κατενέγκας
Steph.). — 4 ἀσεβείας om. P Theoph. — 5 πάλιν καὶ τὸν P
Theoph. — 6 Post εἰκόνων alia ins. P. — 8 ἀπετάξατο (m. 2
ex ἀπετάξω) τὴν ἱερ. ἐπιδοῦς τὸ ὀμόφορον καὶ εἰπὼν μετὰ πολ-
λοῦς διδασκαλικοὺς λόγους· ἐγὼ βασιλεὺ χωρὶς οἰκουμενικῆς συν-
όδου καινοτομησαί πιστίν οὐ δύναμαι, καὶ οὕτως P Theoph. —
9 — p. 744, 10 sic in P: ὁ δὲ θεομ. ἀντεχειροτόνησεν ἀναστ. τὸν
ψευδώνυμον μαθητὴν καὶ σύγκελον τοῦ θελίου γερμανοῦ ὡς
συνθ. τῇ αἰρέσει αὐτοῦ διὰ φιλαρχεῖαν καὶ φιλαργυρίαν. ὅθεν
γρηγόριος ὁ ἱερὸς πρόεδρος δόξης τὸν μὲν ἀναστάσιον ἀνεθεμά-
τισεν, τὸν δὲ τύραννον ὡς ἀσεβοῦντα δι' ἐπιστολῆς ἀπήλεξε
καὶ μέντοι καὶ τὴν δόξην σὺμ πάσῃ τῇ ἰταλία τῆς βασιλείας
αὐτοῦ παρενθὺς ἀποστήσας τοὺς φόρους ἐκόλυσεν. ἐφ' οἷς ὁ δυ-
σώνυμος καὶ ἀληθῆριος ἐκμανεῖς μᾶλλον καὶ πλέον κατὰ τῶν
ὀρθοδόξων ἐπιτείνας διωγμὸν πολλοὶ τε κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ καὶ
λαϊκοὶ τῆς ἀληθείας ὑπερεκινδύνευσαν. Eadem fere Theoph.

πωσιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς
θεομήτορος καὶ πάντων τῶν ἁγίων κατέστρεψε καὶ κατέκαυσε
636 M. καὶ διωγμὸν μέγαν ἐγείρας πολλοὺς ἱερεῖς καὶ μονάζοντας
καὶ λαϊκοὺς διαφόροις τιμωρίαις καὶ θανάτοις ὑπέβαλεν. διὰ
5 ταῦτα οὖν καὶ ὁ τῆς μεγάλης Ῥώμης πρόεδρος Γρηγόριος
τὴν τῆς αὐτοῦ βασιλείας ὑποταγὴν ἐκτιναξάμενος τὸ αἰρε-
τικὸν αἷσχος ἀποδιδράσκει σπονδὰς εἰρηνικὰς εἰς τὴν
Φράγγων ὑποταγὴν εἰσδεξάμενος σὺν πάσῃ τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ
τοὺς φόρους εὐθύς κωλύσας τὸν Ἀναστάσιον καὶ τοὺς σὺν
10 αὐτῷ ἀνεθεμάτισεν.

Ἐφ' ὧν χρόνων σεισμὸς ἐγένετο μέγας καὶ φοβερώτατος,
καὶ ἐπτώθησαν ἐκκλησίαι πολλαὶ καὶ οἴκοι τὰ τε χερσαῖα
τῆς πόλεως τελεχῆ καὶ φρούρια πολλὰ καὶ χωρία τῆς Θρησκείας.
καὶ τέθνηκε λαὸς ἀναρίθμητος, καὶ ἡ γῆ ἐσειέτο ἐπὶ χρόνους
15 δύο, ὥστε καὶ τὴν θάλασσαν τῶν ἰδίων ὕδρων ἔν τισι τόποις
ὑποχωρήσαι. ἐν τούτοις ὁ παμμίλαρος καὶ ἀλάστωρ Λέων
ὁ βάναισος ὡς ἄνθρωπος ἀποθνήσκει δυσεντερικῶς καὶ ὡς
εἰς τῶν ἀρχόντων πέπτωκεν.

637 M. Ὁ οὖν Μάσαλαμας, καθὼς ἀνωτέρω εἰρηται, τὴν Ἄβυδον

11—16 cf. Theoph. p. 412, 6. — 16—18 Epistola ad Theophilum cp. 12 Migne 360 B. — 17 Psalm. 81 (82), 7. — 19—p. 745, 8 cf. Theoph. p. 395, 15.

1 ἡμῶν post σωτῆρος om. et post θεοῦ ins. A. — Ἰησοῦ om. AD. — 4 ὑπέβαλλεν AM. — 6 τὸ αἰρ. αἷσχος ἀποδιδράσκει v. 8 post εἰσδεξάμενος ins. AB. — 8 φραγγῶν D et recc. quidam φαρράγων C et ut vid. m. 1 A, in quo ante q littera erasa. φράγγων recc. alii φράγγων M. — 11 ἐφ' ὧν χρόνον ACEMP καθ' ὧν χρόνον V. — 18 ἀρχόντων] ἀνθρώπων MR. — 19 μασαλαμάς A μαλασαβιάς B.

11 γενόμενος P. — 12 καὶ ante ἐπτώθησαν om. P. — πλείσται P (om. Theoph.). — 13 τῆς πόλεως om. P. — πολλὰ om. P Theoph. — 16 Post ὑποχωρήσαι P alia e Theophane desumpta addit. — 16—18 sic in P: ἀπέθανε δυσεντερικῶς ὁ δύστηνος ψυχῇ καὶ σώματι. — 19—p. 746, 6 post ἔτη κε' p. 735, 14 inserit P. — 19 ὁ οὖν μ. ἐν τῇ ἀσίᾳ παραχειμάσας ἐξεδέχετο τὰς τοῦ λέοντος ὑποσχέσεις, μηδὲν δὲ παρ' αὐτοῦ δεξάμενος καὶ γνοὺς ὅτι ἐνεπαίχθη τὴν ἄβυδον καταλ. P Theoph.

καταλαβὸν καὶ ἀντιπεράσας λαὸν ἄπειρον καὶ πρὸς τὴν πόλιν ἐξορμήσας γράφει πρὸς Σουλεϊμᾶν τὸν πρωτοσύμβουλον ἔλθειν ἐν τάχει μετὰ τοῦ στόλου. καὶ τῇ μὲν ιε' τοῦ Ἀγούστου μηνὸς παρακαθίσας τὴν πόλιν καὶ τὸ χερσαῖον τεῖχος περιχαρᾶσθαι ἐλυμάλνετο σφόδρα τὰ θοράκια μέρη, τῇ δὲ α' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἀνέβαλεν ὁ Σουλεϊμᾶν ἔχων παμμεγέθεις ναῦς καὶ πολεμικὰς τειχήρεις καὶ δρόμοντας μεγάλους πάνυ χιλίους ὀκτακοσίους. ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς ἐμπυρίους ναῦς κατ' αὐτῶν ἐκπέμψας πυρραλάτους ἐποίησε τὰς πλείστας καὶ φοβεράς ναῦς ἐκείνας. αὐτίκα γοῦν αἱ μὲν εἰς τὰ παράλια τεῖχη πυρπολούμεναι προσαπερρίφησαν, αἱ δὲ εἰς τὸν βυθὸν αὐτανδροὶ συνωθούμεναι κατεποντίσθησαν, ἕτεραι δὲ μέχρι τῆς Ὀξείας νήσου καὶ Πλατείας ἀπηνέχθησαν καταφλεγόμεναι. κἀντεῦθεν τολύνη οἱ μὲν τῆς πόλεως θάρσος ἔλαβον, οἱ δὲ πολέμοι κατέπιηξαν μεγάλως καὶ ἐξελύθησαν. τῷ δὲ ἔαρινῷ καιρῷ λοιμικὴ νόσος εἰς αὐτοὺς ἐνσκήψασα μετὰ λιμοῦ πλήθος ἀναρίθμητον ἐξ αὐτῶν διέφθειρεν. ἔξ ὧν οἱ περιλειφθέντες πόλεμον ἐν τῇ Θοράκῃ μετὰ Βουλγάρων συνάψαντες ἀνηρέθησαν χιλιάδες κβ'. τῇ δὲ ιε' τοῦ Ἀγούστου μηνὸς ἐκ τῆς πόλεως ἀπάραντες, καὶ ἀνέμου σφοδρότατου πνεύσαντος, οἱ μὲν ἐν Προικονήσῳ καὶ ταῖς ἄλλαις

8—15 cf. Theoph. p. 396, 8. — 16—19 cf. Theoph. p. 397, 23. — 19—p. 746, 6 cf. Theoph. p. 399, 6.

2 σουλεϊμᾶν CD σουλεημᾶν M σουλιμᾶν R σουλεϊμαν A. — πρωτοσύμβουλον A πρωτοσύγγελον B. — 3 μετὰ στόλου BM et rec. perique. — τῇ μὲν AB DP μὲν om. CLMRV. In E τῇ πεντεκαδεκάτῃ sed π εα μ corr. — 4 παραχαρᾶσθαι N. — 6 σουλεϊμᾶν D σουλεημᾶν M σελουίμαν A σουλιμᾶν vel σουλιμᾶν R. — 12 αὐτανδροὶ συνωθούμενοι ELR om. C. — 15 διεξήλυθησαν (-ασι M) N. — 16 ἐν αὐτοῖς N. — 18 μετὰ βουλγάρων ἐν τῇ θοράκῃ RV. — 19 τῆς δὲ πεντεκαδεκάτης N. — 21 προικονήσῳ (-ίσω C) BCV προικωνήσῳ rec. quidam προικοννήσῳ rec. alii προικονήσῳ P προηκονήσῳ M προκονήσῳ E προκονήσῳ D προκονίσῳ A.

7 τειχήρεις κατήρας καὶ P (κατήρας om. τειχήρεις Theoph.). — 10 πλείστους P. — 13 πλάτης P.

ἀκταῖς ἀπώλοντο, οἱ δὲ ἐξαβυθίσαντες, ἀθρόως ἐπελθὸν νέφος
χαλάξης πλήρες καὶ τετριγὸς ὀλέθριον μετὰ ῥαγδαίου ἀνέμου,
ὑποβρύχοι πάντες ἐγένοντο. διεσώθησαν δὲ παραδόξως ἐκ
τῶν ἁψ' ἑνὲ μόνῃ πλοῖᾳ, ἃ καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὰ ἴδια
5 τὴν τῶν Ῥωμαίων νίκην τε καὶ σωτηρίαν καὶ τὴν ἑαυτῶν
ἦτταν καὶ πανωλεθρίαν.

640 M. Ἐφ' ὧν χρόνων ὑπῆρχεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄνθρω-
πὸς τις διαβόητος καὶ περιφανῆς ἄγαν πλούσιός τε σφόδρα
καὶ φιλόπτωχος ἄκρως, εἶχε δὲ καὶ ἐξ ἐνεργείας τοῦ πονηροῦ
10 τὸ πάθος τῆς πορνείας. εἰς γῆρας οὖν ἔλθων καὶ μῆτε τῆς
πολλῆς καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐλεημοσύνης παύσας, μῆτε μὴν
ἐκ τῆς πορνείας διὰ τὴν χρόνιον καὶ κακίστην συνήθειαν
ἐκκόψας ἐτελεύτησεν αἰφνίδιον. ζητήσεως δὲ γενομένης περὶ
αὐτοῦ παρὰ τε τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ καὶ τῶν ἐπισήμων
15 ἐπισκόπων, καὶ τῶν μὲν λεγόντων· ἐσώθη διὰ τὸ γεγράφθαι
λύτρον ψυχῆς ὁ ἴδιος πλοῦτος, ἐξ ἰδίων γὰρ καὶ δικαίων
πόνων καὶ οὐκ ἐξ ἀλλοτριῶν καὶ ἀδίκων ἔπολει τὴν ἐλε-
μοσύνην· τῶν δὲ μὴ παραδεχομένων, ἀλλ' ἀντιλεγόντων ὡς
ἄμωμον εἶναι χρῆ τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ καὶ τέλειον, γέ-

16 Prov. 13, 8.

1 ἐξαβυθίσαντες A ἐξαβυθίσαντες (-ήσαντες alii) R. — ἐπ-
ελθὼν ANP. In D m. 2 corr. — 4—6 ἀπήγγειλαν τὴν ἑαυτῶν
πανωλεθρίαν (rell. om.) B. — 5 τε καὶ σωτηρίαν om. RV. —
6 ἦτταν τε καὶ AN. — πανωλεθρίαν CEN et recc. nonnulli. —
7. 8 ἄνθρ. τις περιφανῆς καὶ πλούσιος σφόδρα (rell. om.) B. —
8 τις om. AN. — διαβόητος καὶ περιβόητος καὶ περιφανῆς N.
— 9 ἄκρως AN. — καὶ ante ἐξ om. AB. — 11 καὶ om. BCLR.
— 12 καὶ om. CR. — 16 τῆς ψυχῆς R ψυχῆς ἀνδρός EN. —
16. 17 πόνων καὶ δικαίων N.

3. 4 ἐγένοντο παρεκτὸς ε' μόνῃ πλοῖᾳ ἃ καὶ παραδόξως
ἐκ τῶν ἁψ' περισωθέντα ἀπήγγειλαν P. — 6 *Alia sequuntur
in P e Theophranis narratione excerpta.* — 7—10 ἐφ' οὗ (cf.
p. 744, 18 ποτ.) ἄνθρωπὸς τις ἐν κωνσταντινουπόλει — εἶχεν ἐξ
ἐνεργ. τ. πον. καὶ τὸ πάθος P. — 13. 14 περὶ οὗ ζητήσεως γεν.
παρὰ τε τοῦ μεγάλου γερω. P. — 19 χρῆ τὸν] χρηστὸν P.

γραφται γάρ· ἐάν τις ὄλον τὸν νόμον πληρώσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἕνοχος, καὶ ἐν ᾧ εὗρω σε κρινῶ σε, φησὶν ὁ θεός — ἐκηρύχθη νηστεία καὶ προσευχὴ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐδήλωσεν εἰς ὅλα τὰ μοναστήρια καὶ ἡσυχαστήρια δεηθῆναι τοῦ θεοῦ τοῦ γνωρίσαι αὐτοῖς διὰ 5 τινος ἀποκαλύψεως τὰ περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου. οὐπερ γενομένου, ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς ἐγγλειστῶ τινι μεγάλῳ καὶ θεοφόρῳ, πῶς καὶ ποῦ τυγχάνει ὁ ἄνθρωπος. καὶ δὴ μεταστεϊλάμενος αὐτίκα τὸν πατριάρχην διηγήσατο αὐτῷ μετὰ πολλῶν δακρύων ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων οὕτως· 10 θεωρήσαί με † τῇ νυκτὶ ταύτῃ προσευχομένῳ κατὰ θέλειαν ἕκστασιν τόπον τινὰ ἐκ δεξιῶν μὲν ἔχοντα παραδείσῳ ἀνεξήγητον κάλλος περιειλημενον, ἔξ εὐωνύμων δὲ κάμινον, ἧς 641 M. ἢ φλοῆς μέχρι τῶν νεφελῶν ἀνέβαινεν, καὶ τὸν τελευτήσαντα πλούσιον τοῦτον μεταξὺ τοῦ παραδείσου καὶ τῆς φοβεραῆς 15 ἰστάμενον καμίνου καὶ πολλὰ στενάζοντα καὶ πυκνὰ πρὸς τὸν παράδεισον ἀποβλέποντα. ἐν τῷ οὖν στενάζειν αὐτὸν καὶ ὀδύρεσθαι ὀρῶ τινα λαμπροφόρον ἐπιστάντα καὶ λέγοντα πρὸς αὐτόν· τί μάτην στενάξεις, ἄνθρωπε; ἰδοὺ γὰρ διὰ τῆς ἐλεημοσύνης σου ἐλυτρώθης τῆς γέννης, διὰ δὲ τοῦ μῆ 20

1 Ep. Jac. 2, 10.

1 πταίσει BCDPR. — 3 καὶ ἐκηρύχθη A ἐκηρύχθη οὖν V. — 7 ἐγγλειστῶ ELMV et rec. multi. — 10 ἐνώπιον πάντων λέγων LP. — 11 με om. AV μοι scripsit et ἔτυχεν addendum esse conij. Muralt. — προσευχόμενον B προσευχομένον R προσευχομένῳ μοι V. — 12 ἀνεκδιήγητον B ἀδιήγητον V. — 14. 15 τελευτ. δὲ τουτου] πλούσιον V. — 15 τοῦτον om. CP. — πλούσιον μεταξὺ τούτων τοῦ M. — 20 τοῦ] τὸ BL.

3. 4 ἐκηρύχθη νηστεία καὶ λιτὴν μεγάλην καὶ σύναξιν ποιήσας ὁ πατριάρχης ἐδήλωσεν P. — 5 αὐτοῖς om. P. — 6 οὐπερ γενομένου m. 2 ex ὅπερ γενομένῳ P. — 8 ὁ ἄνθρωπος om. P. — 9 πατριάρχην] ἀρχιερέα P. — αὐτῷ om. P. — 10 οὕτως om. P. — 12 ἐκ om. P. — 13 κάμινον ἀπτοῦσαν, ἧς P. — 16 στενάξαι P. — 18 καὶ ὀδύρεσθαι om. P. — 19 ἄνθρωπε om. P. — διὰ μὲν τῆς P. — 20 σου om. P.

ἀποστῆναί σε τῆς ἀκαθάρτου καὶ βδελυρᾶς πορνείας ἐστε-
 ρήθης τοῦ παραδείσου. καὶ ταῦτα ὃ τε πατριάρχης καὶ οἱ
 σὺν αὐτῷ πάντες ἀκούσαντες φόβῳ μεγάλῳ συσχεθέντες πρὸς
 ἀλλήλους ἔλεγον· δικαίως οὖν καὶ ἀξίως ὁ ἀπόστολος ἔγραψεν·
 5 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμαρτήμα ὃ ἐν ποιήσῃ ἄν-
 θρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ
 ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἐν τῷ νόμῳ παρ-
 εγγυᾷ φάσκων· γίνεσθε ἄγιοι ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι. καὶ· οὐ
 πορνεύσεις, οὐ μοιχεύσεις. καὶ· οὐκ ἔσται πορνεία ἀπὸ θυ-
 10 γατέρων Ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἔσται πορνεύων ἀπὸ νιδῶν Ἰσραὴλ.
 τοῦ τοίνυν εἰσὶν οἱ λέγοντες ὅτι, κἂν πορνεύωμεν, ποιοῦμεν
 ἐλεημοσύνην καὶ σωζόμεθα. ὁ γὰρ ὄντως ἐλεήμων ἐαυτὸν
 ὀφείλει πρῶτον ἐλεῆσαι καὶ τὸν ἁγιασμόν τοῦ σώματος κατορ-
 θῶσαι, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον. οὐκοῦν οὐδὲν
 15 ὠφελήσει τὸ ἀργύριον διδόμενον ἐκ χειρὸς θυπαρᾶς καὶ ψυχῆς
 ἀμετανοήτου καὶ μεμολυσμένης καὶ διεφθαρμένης ὑπὸ τῶν
 ἀκαθάρτων ἔργων.

Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ Ῥώμῃ τι τοιοῦτον· μοναχὸς
 642 M. τις ἀφορισθεὶς ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ πάπα ὡς παρὰ γνώμην
 20 τοῦ ἡγουμένου αὐτοῦ καὶ παρὰ τὸν θεσμόν τοῦ μοναστηρίου

4 1. Cor. 6, 18. — 8 Levit. 11, 44. — Exod. 20, 13 Deut. 5, 18.
 — 9 Deut. 23, 17. — 13 Hebr. 12, 14. — 18—p. 749, 15 cf.
 Joh. Moschi Pratum spir. cp. 192. Migne Tom. 87, 3, 8072.

1 βδελυρᾶς ABMRV. — 2 καὶ ante ταῦτα om. AB. —
 4 ἔγραψεν C ἔλεγε γράφων V. — 5 ὅτι πᾶν MV. — 18 τι
 om. AB.

1 ἀκαθάρτου καὶ βδελυρᾶς om. P. — 3—5 ἀκούσαντες καὶ
 μεγάλως ἐκπλαγέντες καὶ φοβηθέντες εἶπον· εἰκότως οὖν ἔλεγεν
 ὁ θεὸς ἀπόστολος· φεύγετε P. — 5 πᾶν — 7 ἁμαρτάνει om. P,
 sed multos alios scripturae sacrae locos inserit. — 11 λέγοντες
 κἂν πορν. ἀλλὰ ποιοῦμεν P. — 14 τὸν κύριον, δηλαδὴ μετὰ σω-
 τηρίας ἀλλὰ μετὰ κατακρίσεως. πόρονος γὰρ φησι καὶ μοιχοῦς
 κρινεὶ ὁ θεός. ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος. οὐκοῦν P. — 15 θυ-
 παρᾶς om. P. — 17 Alia quaedam add. P. — 18 καὶ μοναχὸς
 δέ τις ἐν Ῥώμῃ ἀφορισθεὶς (om. ἐγένετο — τοιοῦτον) P.

τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου ποιήσαντά τι μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐτε-
 λεύτησεν. ὅπερ ἀκούσας ὁ πάπας μεγάλως ἐλυπήθη, ὅτι
 ἀπέηλθεν ὁ ἀδελφὸς ἐξαίφνης δεδεμένος, καὶ γράφας ἐν
 χάριτι εὐχὴν λύουσαν τὸν τεθνεῶτα ἐκ τοῦ ἀφορισμοῦ ἔδωκέ
 τινι διακόνῳ εἰπῶν· ἄπελθε ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ ἀδελφοῦ καὶ 5
 ἀνάγνωσον αὐτήν. καὶ τούτου γενομένου, θεωρεῖ ὁ ἡγού-
 μενος κατ' ὄναρ τὸν ἀδελφὸν καὶ λέγει αὐτῷ· λύτην ἔχομεν,
 ἀδελφέ, περὶ σου, ὅτι δεδεμένος ἐτελεύτησας. εἰπέ οὖν ἡμῖν
 πῶς ὑπάρχεις. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὄντως, πάτερ, εἰς
 φυλακὴν ἤμην ἕως τῆς χθὲς ἡμέρας. σήμερον δὲ διὰ τοῦ 10
 θεοῦ ἀπελύθην. ὅπερ ἐξηγησάμενος ὁ ἡγούμενος τῷ πάπᾳ,
 ἐγνώσθη πᾶσιν ὅτι, καθ' ἣν ὥραν ὁ διάκονος ἀνέγνω τὴν
 εὐχὴν ἐπὶ τοῦ τάφου, τότε καὶ τοῦ δεσμοῦ ὁ ἀδελφὸς ἐλύθη.
 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τῷ δόντι
 τοιαύτην ἔξουσίαν τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις. 15

Διὰ δὴ τοῦτο φησι καὶ ὁ μέγας Χρυσόστομος· ἡμεῖς
 μὲν οὖν κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν θεσμόν τὰ δεσμὰ περι-
 βάλλομεν. εἰ δέ τις καταφρονολῆ τούτων, ἐπιστήσεται ὁ τοῦ

16 Chrysostomi locum in editis non inveni.

1 ποιήσαντά τι CDEP (cf. *infra*) ποιήσαντι AM ποιήσας
 τι BLV ποιήσας rec. nonnulli, om. rec. rell. — 10 τῆ — ἡμέρα
 ACDEL τὴν — ἡμέρα P. — διὰ τοῦ χριστοῦ ἐλύθη EĒ. —
 14 οἱ om. AB. — διδόντι V et fort. E in quo di eras. vid. δι-
 δοῦντι R. — 15 αὐτοῦ V et rec. plerique. — 16 καὶ ὁ μέγας
 ABPV καὶ om. rell. — ὁ μέγ. χρ. φησι RV φησιν ὁ μέγας καὶ
 θεῖος χρ. L.

1. 2 ποιήσαντά τι καὶ ἐπὶ τούτῳ (τούτο cod.) μετ' οὐ πολὺ
 τελευτήσαντα μεγάλως ὁ πάπας ἐλυπήθη P. — 4—6 ἐκ τοῦ ἀφορ.
 καὶ διὰ τινος διακόνου ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ ἀδελφοῦ κελεύσας
 ἀναγνωθῆναι, θεωρεῖ ὁ ἡγούμενος P. — 8. 9 ἐτελεύτησας. πῶς
 οὖν ὑπάρχεις (-χης cod.); ὁ δὲ φησιν P. — 10. 11 καὶ σήμερον
 ἀπελύθη (om. δὲ διὰ τοῦ θεοῦ) P. — 14. 15 καὶ πάντες φοβη-
 θέντες ἠγάπησαν κυρίῳ τῷ δόντι ἕξ. τοιαύτην P. — 15 P add.:
 ἔφη γάρ· ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ
 καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ
 (Matth. 18, 18).

θανάτου καὶ τῆς κρίσεως καιρὸς διδάσκων αὐτὸν ὡς ἀψευ-
 δῆς ὁ λόγος τοῦ κυρίου καὶ ὁ νόμος τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας.
 ὄθεν λοιπὸν ἐγὼ μὲν ἀνεύθυνός εἰμι, τὸ γὰρ ἔμαυτοῦ πε-
 ποίηκα, ἐκεῖνος δὲ τὸν θεῖον ζυγὸν ἀπορρίψας καὶ τὰ ἱερὰ
 5 δεσμὰ διαρρήξας, ὁ λόγος αὐτῷ ἔσται πρὸς τὸν ἐμοὶ κελεύ-
 σαντα δῆσαι. οὐδὲ γὰρ, εἰ βασιλέως προκαθημένου τῶν
 παρεστώτων δορυφόρων τις ἐπετρόπη δῆσαι τινα τῶν ὑπη-
 κόων καὶ τὰ δεσμὰ περιβαλεῖν, ἐκεῖνος δὲ οὐ μόνον ἀπόσπαστο
 τοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὰ δεσμὰ διαρρήξειεν, ὁ δορυφόρος ἔστιν
 10 ὁ τὴν ὕβριν πεπονθώς, ἀλλ' ὁ κελεύσας βασιλεύς. καὶ μάλα
 εἰκότως. τὰ γὰρ εἰς τοὺς διδασκάλους γινόμενα προσοικει-
 ούμενος ὁ πάντων βασιλεύς τε καὶ κύριος αὐτὸς ὡς τετιμη-
 μένος ἢ ὑβρισμένος διακίσεται.

643 M. [λδ'. Περὶ Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρώνυμου.]

15 Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος
 υἱὸς αὐτοῦ ἔτη λδ', ἐκ δεινοτάτου λέοντος ποικιλότροπος
 πάρδαλις, ἐκ σπέρματος ὄφως ἀσπίς δεινὴ καὶ ὄφις πετό-
 μενος, ὁ ἐκ Διὸς ἀντίχριστος. οὗτος τὴν πατρῴαν βασιλείαν
 τε καὶ δυσσέβειαν διαδεξάμενος πλείω καὶ μᾶλλον ἐκ θεοῦ
 20 καὶ τῆς θεομήτορος καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων διῶσται,
 κἀντεῦθεν λοιπὸν μαγείαις καὶ ἀσελγείαις καὶ δαιμόνων ἐπι-
 κλήσεσι καὶ ἄλλοις πονηροῖς ἐπιτηδεύμασι χαίρων καὶ σχο-

16—18 Theostericti Vita Nicetae cp. 28 Act. Sanct. April. I
 p. XXVIII.

7 τῶν ὑπηκόων τινα L τινα om. CEV. — 9 ὁ δορυφόρος
 ABIP οὐ δορυφ. CERV οὐχ ὁ δορυφ. N. — 10 ἀλλ' οὐχ ὁ B.
 — 12 ὁ παμβασιλεύς CELRV. — 15 ὁ κοπρώνυμος post υἱὸς
 αὐτοῦ ins. M om. LP ὁ καρβαλλίνος καὶ κοπρώνυμος ὁ R. — 16 ποι-
 κιλότροπος AMV et rec. quidam. — 17 πετόμενος BLPR et
 E m. 2.

2 τοῦ om. P. — 16—18 πάρδαλις ποικιλότροπος. ἐκ γὰρ
 σπέρμ. ὄφ. ἐξήλθεν ἀσπίς καὶ ὄφις πετόμενος, δε δὴ τὴν πατε-
 ρασ. P. — 21 ἀσελγείαις καὶ αἰμοθυσίαις καὶ δαιμ. ἐπικλ. P.

λάζων ἐξαίρετον ὄργανον καὶ λίαν ἐπιτήδειον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ διδασκάλου γέγονε διαβόλου. καὶ γὰρ εἰς τοσαύτην ἀπόνοιαν καὶ παραπληξίαν ἐξώκειλεν, ὡς καὶ θεσμόν ἐπὶ λαοῦ καθολικὸν ἐκθέσθαι, μὴ λέγεσθαι τινα τῶν θεραπεύοντων κυρίου τὸ παράπαν ἅγιον, ἀλλὰ καὶ τὰ λείψανα τούτων 5 εὐρισκόμενα διαπτύεσθαι καὶ μηδὲ πρεσβείαν αὐτῶν ἐξαιτεῖν. οὐδὲν γὰρ ἰσχύουσιν. εἶτα προσθεῖς ὁ ἀνόσιος καὶ παμβέβηλος λέγει· μηδὲ τῆς Μαρίας ἐπικαλεῖσθω τις πρεσβείαν, οὐ γὰρ δύναται βοηθεῖν τινι, μηδ' αὐτὸν πάλιν θεοτόκον αὐτὴν ὀνομαζέσθω. καὶ δὴ λαβὼν ἐν χειρὶ βαλάντιον πλήρης χρυ- 10 644 M. σίου καὶ ὑποδείξας αὐτὸ πᾶσιν ἤρετο· τίνος ἄξιόν ἐστιν; τῶν δὲ πολλοῦ εἰπόντων, κενώσας τὸ χρυσίον πάλιν ἤρετο· τίνος ἐστὶν ἄξιον; καὶ λέγουσιν· οὐδενός. οὕτως, ἔφη, καὶ ἡ Μαρία (οὐ γὰρ θεοτόκον ὁ ἄθεος ἠέλιος λέγειν) ἕως μὲν εἶχε τὸν Χριστὸν ἐν ἑαυτῇ τετιμημένη ὑπῆρχεν, ἀφ' οὗ δὲ 15 τοῦτον ἀπέτεκεν, οὐδὲν τῶν λοιπῶν γυναικῶν διενήνοχεν. φεῦ τῆς τολμηρᾶς δυσφημίας τοῦ σαρακηνοπίστου καὶ λουδαϊόφρονος. οὐ γὰρ ἦν χριστιανός, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ Παυλικιανός ἦ, τό γε ἀληθέστερον εἰπεῖν καὶ οἰκειότερον, εἰδωλολάτρης καὶ δαιμόνων ὑπηρέτης καὶ ἀνθρωποθύτης. τὴν γὰρ 20

7—17 Theostericus l. l.

3 δεσμόν CENLR. — 3. 4 καθολικὸν ἐπὶ λαοῦ BMR. — 5 κυρίου ABP Exc. de virt. τοῦ κυρίου rell. — 7 γὰρ φησιν ἰσχύουσιν PV. — 8 τις m. 2 ut vid. ex ti P τὴν B. — 9 μηδ' αὐτὸν — ὀνομαζέσθω om. L. — θεοτόκος αὐτῇ Exc. — 10 ὀνομαζέσθω BCP et rec. nonnulli Exc. ὀνομάζεσθαι AEMV et rec. alii ὀνομαζέτω D (ὀνομάζεσθαι ἠθέληεν Theost.). — βαλάντιον MV βαλλάντιον Exc. — 13 ἐστὶν om. A Exc. et rec. quidam. — 14 ἡ om. C et rec. quidam; in rec. aliis m. 1 spr. vers. — ἠέλιος λέγειν ὁ ἄθεος L et rec. quidam λέγειν ἠέλιος ὁ ἄθεος rec. rell. — 15 ἐν αὐτῇ BCL Exc. — 16 διενήνοχε γυναικῶν N. — 18 παυλικιανός ER. — 20 τὴν μὲν γὰρ ELRV τὴν μὲν C.

7 καὶ παμβέβηλος om. P. — 9 τινά P. — 18. 19 χριστιανός ἀλλὰ χρυσιανός καὶ χρυσολάτρης ἢ τό γε ἀληθ. καὶ οἰκειότερον εἰπεῖν εἰδωλ. P.

πανάχραντον θεοτόκον και τοὺς ἁγίους πάντας ὁ ἐναγῆς και
 δύσθεος ἐκτρεπόμενος τὴν παρ' Ἑλληνσι τιμωμένην Ἀφροδίτην
 και τὸν Διόνυσον ἐθρήσκευεν ὁ νέος Ἰουλιανὸς και ἀνθρωπο-
 θυσίας αὐτοῖς ἀνέφερε πέρα τῆς πόλεως, ἔνθα τῆς ἁγίας
 5 ἦν ὁ ναὸς μάρτυρος Μαύρας, ὅπερ ὁ μισάγιος ἐκδαφίσας
 και φονευτήριον ποιήσας Μαῦραν ὠνόμασε τὸν τόπον, ἐν ᾧ
 και τὰς πρὸς τοὺς δαίμονας τελετὰς νύκτωρ ποιούμενος
 παῖδα κατέσφαττεν. και μαρτυρεῖ τὸ πρὸς θυσίαν σφραγι-
 ασθὲν τοῦ Σουφλαμίου παιδάριον, ὅπερ ὁ δαιμονιώδης ἐν
 10 παραβύστῳ θύσας, ἐκδηλον ὁ θεὸς τοῖς πολλοῖς τοῦτο πε-
 ποιήκεν.

648 M. Τῶν δέ γε Σαρακηνῶν κατ' ἀλλήλων μαχομένων ἀκούσας
 ἐστρατεύει πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας και διὰ τὴν τοιαύτην
 πρόφασιν τε και ἄδειαν προσλαβόμενος λόγῳ τοὺς συγγενεῖς
 15 αὐτοῦ Ἀρμενίους και Σύρους αἰρετικούς εἰς τὸ Βυζάντιον
 μετόπισεν, ὧν οἱ πλείους οἰκοῦντες ἐν τῇ Θράκῃ μέχρι νῦν
 Θεοπασχίται κατὰ Πέτρον εἰσὶ τὸν δελταῖον.

647 M. Ἀντίκα γοῦν ἤρξατο ἀθρόως τε και ἀοράτως γίνεσθαι
 σημεῖα ἐν τε τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἱματίοις και εἰς τὰ τῶν
 20 ἐκκλησιῶν ἱερὰ ἐνδύματα, σταυροὶ τινες ἐλαιώδεις πλεῖστοι.
 και οὕτω κατέλαβεν ἡ θεομηρία τοῦ βουβῶνος, λοιμικῇ

4—11 Stephani Vita Stephani Migne 1170 C. — 12—17 cf. Theoph. p. 422, 11. — 18—p. 753, 15 cf. Theoph. p. 423, 5.

4 πέραν LB Exc. παρὰ M. — 4. 5 τῆς ἁγίας μαρτ. μ. ἦν ὁ ναὸς N et recc. quidam τῆς ἁγ. μάρτ. ἦν ὁ ναὸς μαύρας V et recc. rell. τῆς ἁγ. μαύρας ὁ ναὸς Exc. — 6 μαύραν E Exc. — 8 παῖδας P Exc. — 10 τοῖς πολλοῖς om. L Exc. — 12 γε om. N. — 16 μετόπισεν codd. praeter V et recc. quosdam. — 17 Θεοπασχίται P Θεοπασχίται BV Θεοπασχίται A Θεοπασχίται (-τε C) CEN. — 18 ἤρξατο AP ἤρξαντο rell. — 21 βουβῶνος BCE μομβῶνος D βομβῶνος M βόμβονος A.

7 τελετὰς και συνθήκας P (συνθήκας Steph.) — 11 Ἀλία quaedam add. P. — 12 κατ' om. P. — 19 σημεῖα om. P Theoph. — 21 θεομηρία P.

νόσος, οὐ μόνον τοὺς ἐν τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς περιχώροις αὐτῆς δεινῶς ὀλοθρεύουσα. καὶ πρὸς τούτοις ἐγίνοντο καὶ φαντασίαι τινὲς εἰς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ δειματά τινα ἐξάλσια. γινόμενοι γὰρ ἐν ἐκστάσει ἐνόμιζον ξένοις τισὶ καὶ βριαρέοις προσώποις ὀδεύειν, οἱ καὶ 5 τοὺς ἀπαντῶντας ὡς φίλους δῆθεν προσαγορεύοντες διελέγοντο. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῷ χειμῶνι γέγονεν. ἐν δὲ τῷ ἔαρινῳ καιρῷ μειζόνως ἐπέτεινεν ἡ νόσος, καὶ τῷ θερινῷ τοσοῦτον ἐξεκαύθη, ὥστε καὶ ὀλοκλήρους οἴκους τέλειον κλεισθῆναι, ὅθεν ἐκ πολλῆς περιστάσεως εἰς ἄλογά τε καὶ ἀμάξας 10 ἐπιστοιβάζοντες αὐτοὺς ἐξεκόμιζον. ἐν δὲ τῷ πληρωθῆναι τὰ ἐνάστεια πάντα καὶ τὰ προάστεια μνήματα, ἔτι μὴν καὶ λάκκους ὀρυχθῆναι καὶ ἀμπελῶνας κατασκαφῆναι συνέβη καὶ ἔνδον τῶν παλαιῶν τειχῶν κήπους εἰς τὴν τοιαύτην προσχωρῆσαι ταφὴν τῶν ἀνθρώπων. σὺν πᾶσι δὲ τούτοις ἐφθασεν 15 648 M. ἡ ὀργὴ καὶ εἰς τὸν ἀνίερον Ἀναστάσιον τὸν φατριάρχην, καὶ οἰκτίστω πάθει τῷ λεγομένῳ χορδαψῶ καταλύει τὸν βίον.

15—17 cf. Theoph. p. 427, 25.

3 καὶ φαντασίαι ABP Theoph. καὶ ante εἰς ins. V om. rell. — 5 βριαρέοις (-αίοις B) BCEV et A sed εἰο in lit. βριαρέοις (-αίοις M) N βριεροῖς R (βριεροῖς P βριεροῖς vel βριαροῖς codd. Theoph.). — 8 μειζόνως ABP Theoph. τοσοῦτον rell. — 8 καὶ τῷ — 9 ἐξεκαύθη add. ABPV Theoph. om. rell. — 11 ἐπιστοιβάζοντες BEPV ἐπιστυβάζοντες ACLN ἐπιστιβάζοντες rec. plerique. — αὐτοὺς om. N. — 12 ἐνάστια πάντα MP ἐναστειάπαντα A ἐν ἄστει ἅπαντα BEV. — 13 καὶ ἔνδον τῶν ABP καὶ τοὺς ἔνδον τῶν N Theoph. καὶ τοῦ ἔνδον τῶν CE καὶ τῶν ἔνδον V καὶ τοὺς τῶν ἔνδον τῶν R. — 14 τὴν om. CDERV. — προσχωρῆσαι B et rec. plerique Theoph. — 15 σὺν πᾶσι B σὺν πᾶσι CER.

6 φίλοις P. — 10 Post κλεισθῆναι P e Theoph. add.: καὶ μηδὲ τοὺς ὀφείλοντας εἶναι τοὺς νεκροὺς ἐκφέρειν καὶ θάπτειν — 12 ἔτι μὴν καὶ κιστέρνας ἀνύδρους καὶ λάκκους P Theoph. — 13 καὶ πλείστας (sic) ἀμπελῶνας P Theoph. — κατασκαφῆναι om. P invito Theophane. — 15 σὺν πᾶσι — 17 βίον om. P et p. 754, 2 post πολλοῦ pergît: παντὸς οὖν οἴκου ἐκ τῆς τοιαύτης διαφθαρέντος συμφορᾶς διὰ τὴν μυσσαρὰν ἀίρεσιν τοῦ θαλαμναίου

Ὁ δὲ γε τύραννος βασιλεὺς τὴν πόλιν ἑάσας τὴν Νικομήδειαν καταλαμβάνει καὶ ἐκεῖσε διέτριβε μέχρι πολλοῦ. ἐπανελθὼν δὲ σύνοδον συναθροίζει κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐν Βλαχέρναις, ἐν ἧ πολλὰ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ
 5 Χριστοῦ αὐτοῦ κενολογήσαντες οἱ ἱερεῖς τῆς αἰσχύνῃς καὶ τὰς μιὰς χεῖρας εἰς ὕψος ἄραντες καὶ ἀλαλάξαντες ἔρρηξαν τὴν ἑλεεινὴν φωνὴν ἐκείνην λέγοντες· σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ γέγονεν, ὅτι σύ, βασιλεῦ, ἔλυτρώσω ἡμᾶς ἐκ τῶν
 649 M. εἰδώλων. ὡ τῆς ἐσχάτης καὶ τολμηρᾶς ἀνθαδείας καὶ ἀπο-
 10 νοίας καὶ βλασφημίας τῶν χριστομάχων καὶ ἱεροκαπήλων καὶ τῆς ἀκολάστου γλώσσης αὐτῶν καὶ γνώμης ἀγνώμονος. εἰ γὰρ ὁ τῆς ἀσεβείας πρόμαχος οὗτος αἴτιος τῆς εἰδώλων καθαιρέσεως, μάρτην ἄρα γέγονεν ἡ ἐνανθρώπησις Χριστοῦ, κενὴ δὲ καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων διδασκαλία. φουσηθεῖς οὖν
 15 ὁ δειλαιὸς ἐπὶ τῇ ἀπηχεστάτῃ φωνῇ ταύτῃ προσέθετο καὶ

1—2 cf. Nicephori Patr. Antirrhet. III cp. 65 Migne Tom. 100, 496 B. — 3—14 Stephani vita Stephani Migne 1120 D. sqq. — 14—p. 755, 4 cf. Theoph. p. 428, 2.

1 γε om. AR. — 7 ἐκείνην φωνὴν MV φωνὴν om. rec. nonnulli. — 10 καὶ βλασφημίας om. LP. — 11 γνώμης αὐτῶν καὶ γλώσσης D γνώμης αὐτῶν καὶ γνώμης (sic) R. — καὶ ἀγνώμονος C om. D. — 12 πρόμαχος PR πρόταρχος AEN προύταρχος L πρόταρχος BCV (eadem varia lectio in codd. Stephani). — τῆς τῶν εἰδώλων ALR. — 13 χριστοῦ ABP τοῦ χριστοῦ rell. — 14 φουσιθεῖς A et rec. nonnulli φουσιωθεῖς V φουσιωθεῖς rec. quidam.

καὶ ἀναστασίῳ τοῦ ἀνιέρου τεθνηκότος οἰκτίστω πάθει τῷ λεγομένῳ χορδαφῶ κόπρον διὰ στόματος ἐμέσαντος κωνσταντίνος κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων παράνομον συνέδριον ἀνοσίῳ ἐπισκόπῳ ἐν Βλαχέρναις ἐποίησεν ἐν ἧ (sic) κ. τ. λ. (= Theoph. p. 424, 1 et 427, 25). — 1 βασιλεὺς om. P. — ἑάσας καὶ εἰς νικ. ἀπελθὼν ἐκεῖσε P. — 14 καὶ κενὴ τῶν ἀποστόλων ἡ διδασκαλία P. Tum addit: ὅθεν εἰκότως ἀνεθεματίσθησαν καὶ ἀπερράγησαν ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων ὡς ἄχρηστα μέλη καὶ σεσηπῶτα διὰ τὴν τοιαύτην θεομαχίαν. et persequitur: καὶ οὕτως ὁ βέβηλος φουσηθεῖς ἐπὶ.

ἕτερον παρανομίας εἶδος. ἀνελθὼν γὰρ ἀθέσμως καὶ ἀνιέρως ἐν τῷ ἄμβωνι χειροκρατῶν Κωνσταντῖνον ἐπίσκοπον τοῦ Συλλαίου γενόμενον ἐξεφώνησε μετὰ κραυγῆς μεγάλης· Κωνσταντίνου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη, ποιήσας αὐτὸν δῆθεν πατριάρχην ὁ πεφενაკισμένος καὶ ματαιόφρων ἐξ ὑποβολῆς τῶν ἀνιέρων καὶ χριστεμπόρων. περὶ ὧν δικαίως ἂν λέξειεν ὁ μὲν Ἰεζεκιήλ· τάδε λέγει κύριος· οἱ ἱερεῖς ἠθέτησαν νόμον μου καὶ ἐβεβήλουν τὰ ἅγια μου. ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστελλον, καὶ ἀνὰ μέσον ἀκαθάρτου καὶ καθαροῦ οὐ διέκρινον. ὁ δὲ μέγας Δανιήλ ἐμβριθέστερον στηλιτεύσειε φάσκων· ἐξῆλθεν ἀνομία ἐκ πρεσβυτέρων κριτῶν, οἳ ἐδόκουν τὸν λαὸν κυβερνᾶν. ὄντως γὰρ ἀληθῶς οὗτοι συνέλαβον πόνον καὶ ἔτεκον ἀνομίαν, ἐπειδὴ τὰ τῆ ἱερωσύνης καὶ τοῖς θείοις κανόσιν ἀνακείμενα λαϊκοῖς χαριζόμενοι ἐπέτρεπον ἐπιτελεῖν. καὶ θαναμαστόν γε οὐδέν. εἰ γὰρ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσαι διὰ τῆς πρὸς τὴν ἱεράν αὐτοῦ εἰκόνα ὕβρεως καὶ καθαιρέσεως οὐ πεφοβίασιν, πῶς ἂν τῆς ἱερωσύνης αὐτοῦ ἐφείσαντο; τίς οὖν οὐκ ἐκπλαγείη καὶ φρίξειεν ἀκούων καὶ βλέπων τὸν ἀσπίδοφόρον ἱεροθέτην καὶ τὸν πολέμοις ἐσχολακότα καὶ φόνοις ἱεροτελεστήν. ἀλλ' 20

7 Ez. 22, 26. — 11 Susanna v. 5. — 13 Psalm. 7, 15. — 18—20 Steph. vita Stephani Migne 1112 C.

1. 2 ἐν τῷ ἄμβωνι ἀθέσμως καὶ ἀνιέρως recc. quidam ἐν τῷ ἄμβωνι om. N. — 2 συλλαίου CP et recc. quidam συλλέου N et recc. plerique συλαίου ABEV. — 13 τῆς ἱερωσύνης BCER. — 19 ἀσπίδοφόρον AEP Steph. ἀσπίδηφόρον BRV ἀσπίδιφόρον CD ἀποδιφόρον M. — 20 ἐσχολακότα πολέμοις N. — ἱεροτελεστήν V et recc. quidam ἱεροτελετήν E om. M.

1 ἕτερόν τι παρ. εἶδος ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς θεοστυγοῦς αὐτοῦ ψυχῆς δράσαι. παραχρησμά γὰρ ἀνελθὼν ἀθέσμως P. — 3 ἐξεφώνησε] ἔφη P. — μεγάλης om. P (μεγάλῃ τῇ φωνῇ Theoph.). — 11 ἀνομία ἐκ βαβυλῶνος ἐκ P. — 14 χαριζόμενοι καὶ ὑπὸ φιλαρχίας πιεζόμενοι δυσσεβῶς ἐπέτρεπον P. — 15 ἐπιτελεῖν om. P. — 20 Post ἱεροτελεστήν per multa alia addit P e Stephani vita partim desumpta. Tum persequitur: ἀλλ' ὃ γε τύραννος ὄν-

οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ καὶ ἄξια τῆς χειροτονίας αὐτοῦ εἰς
 650 Μ. τὸν χειροτονηθέντα ὑπ' αὐτοῦ διεπράξατο ἔργα. μαθὼν γὰρ
 ἀκριβῶς ὁ ἀλάστωρ, ὅτι κρατήσας ὁ πατριάρχης αὐτοῦ τὰ
 τίμια ξύλα πολλοὺς ἐπληροφόρησε λέγων· μὰ τὸν προσηλω-
 5 θέντα εἰς ταῦτα κύριον, οὕτω μοι εἶπεν ὁ βασιλεύς, ὅτι
 οὐκ ἔστι θεὸς ὁ Χριστός, διὰ τοῦτο οὐδὲ τὴν Μαρίαν ἔχω
 θεοτόκον, ἐξεμάνη σφόδρα κατ' αὐτοῦ ὡς τὸ μυστήριον τῆς
 βλασφημίας αὐτοῦ θριαμβεύσαντος, καὶ ἐπιθεῖς αὐτῷ πολλὰς
 πληγὰς ἐθριάμβευσεν αὐτὸν ἐπὶ λαοῦ καὶ ἵπποδρομίας ἐμ-
 10 παιζόμενον, ἐμπτυόμενον, συρόμενον. εἶτα ἀσφαλισάμενος
 αὐτὸν ἐν τινὶ τόπῳ ἀποστέλλει πρὸς αὐτὸν πατρικίους καὶ
 φησιν· τί λέγεις ἄρτι περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ τῆς συν-
 ὁδοῦ ἧς ἐποιήσαμεν; ὁ δὲ ματαιωθείς ταῖς φρεσὶ καὶ οἰό-
 μενος αὐτὸν πάλιν ἐξευμενίσασθαι ἀποκριθεὶς εἶπεν· καλῶς
 15 πιστεύεις καὶ καλῶς τὴν σύνοδον ἐποίησας. οἱ δὲ ἐπιγελά-
 σαντες τῇ αὐτοῦ ἀνοίᾳ εἶπον· ἡμεῖς τοῦτο καὶ μόνον ἠθέ-
 λομεν ἀκοῦσαι παρὰ τοῦ μισοῦ σου στόματος. ἀπὸ δὲ τοῦ
 νῦν ἄπελθε εἰς τὸ ἀνάθεμα καὶ εἰς τὸ σκότος. παραχρῆμα

11 — p. 757, 3 cf. Theoph. p. 442, 1.

3 αὐτοῦ om. N. — 8 βλασφημίας] βασιλείας CR. — 9 ἵππο-
 δρομίον AR(P).

τως καὶ ἀνθάδης ταῦτα παραγραφάμενος καὶ τὸν ὁμόνομον
 αὐτοῦ χειροτονήσας, ὡς ἔφετο, δεινῶς ὕστερον ἐξεμάνη κατ' αὐτοῦ
 ὡς τὸ μυστήριον τῆς βλασφημίας αὐτοῦ θριαμβεύσαντα. μαθὼν
 γὰρ ἀκριβῶς ὅτι κρατήσας τὰ τίμια ξύλα κ. τ. λ. usque ad v. 7
 θεοτόκον. διὰ τοῦτον ὁ μισοφύλος μετὰ πολλῶν ἐμπαιγμῶν καὶ
 μαστιγῶν ἐπὶ λαοῦ καὶ ἵπποδρομίον ἐκπομπεύσας ἀποστέλλει πρὸς
 αὐτὸν πατρικίους καὶ φησὶν· τί λέγεις ἄρτι κ. τ. λ. (v. 12). —
 6 καὶ διὰ τοῦτο P. — 14 ἐξευμενίσασθαι· καλῶς, ἔφη, πιστεύεις P.
 — 15. 16 ἐποίησας. οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἡμεῖς P Theoph. —
 18— p. 757, 4 ἢν καὶ παραχρῆμα καρατομησάντες τὴν μὲν κεφαλὴν
 αὐτοῦ ἐν τῷ φόρῳ ἐκρέμασαν, τὸ δὲ σῶμα ἐκ τῶν ποδῶν σχοι-
 νίῳ (δήσαντες καλωδίῳ τὸν πόδα Theoph.) σύραντες ἔρριψαν εἰς
 τὰ πελαγίον, ἐνθα ἦν ὁ τοῦ ἁγ. μάρτ. πελ. ναὸς κ. τ. λ. (Steph.) P,
 qui post Πελαγίου p. 757, 5 addit: πολλοὶ γὰρ τῷ φόβῳ τοῦ
 δυσμενοῦς ἐπαμφοτερίζοντες μετὰ διπλόης τὴν ὁμολογίαν τῆς
 πίστεως εἶχον. Tum alia sequuntur theologica.

δὲ ἔξαγαγόντες αὐτὸν ἀπεκεφάλισαν, καὶ τὴν μὲν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐν τῷ Φόρῳ ἐκρέμασαν, τὸ δὲ σῶμα σύραντες ἔρριψαν εἰς τὰ Πελαγίου, ἔνθα πρῶην μὲν ὄπηρχεν ὁ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Πελαγίου ναός, ὃν ὁ θεομισθὴς καταλύσας καὶ τάφον καταδίκων ποιήσας ἐκάλυψε τὰ Πελαγίου. οὕτως οὖν 5 τὸν ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντα καὶ δοξασθέντα φατριάρχην τιμῆσας ἀντιχειροτονεῖ πάλιν τὸν εὐνοῦχον Νικήταν καὶ Σκλάβον.

Οὕτω δὲ καὶ Πέτρον τὸν ἱερὸν στυλιτὴν μὴ πεισθέντα ^{651 M.} τοῖς πονηροῖς αὐτοῦ δόγμασι πολλὰ βασανίσας εἰς τὰ Πελαγίου συρόμενον ζῶντα ριφῆναι προσέταξεν. ὡσαύτως μὲν οὖν καὶ τὸν θεῖον Στέφανον ἐν τῇ ἀκρωρεῖα τοῦ ὄρους Ἀύξεντιλου τοῦ θεοφόρου ποιήσαντα ἔτη μ' ἐν οἰκίσκῳ μικρῷ πολλὰ τιμαρῆσας ἐπέτρεψε συρέντα ριφῆναι εἰς τὰ Πελαγίου ὡς οὐ μόνον ἀντιπίπτοντα καὶ μαχόμενον αὐτοῦ τῇ κακο- 15 δοξίᾳ, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς μεταφέροντα πρὸς τὸν μονήρη βίον καὶ καταφρονεῖν πείθοντα βασιλικῶν ἀξιωμάτων καὶ χρημάτων. καὶ ἦν ἰδεῖν κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν θρηῆνος ἐπὶ θρηῆνον καὶ οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ παρὰ τῶν εὐσεβούντων, παρὰ δὲ τῶν ἀσεβούντων ἱερὰ πατούμενα καὶ σκευὴ μεταποιούμενα 20 ἐκκλησίας τε ἀνορτυτομένας καὶ θείας εἰκόνας κατασπωμένας.

3—5 Stephani Vita Stephani Migne 1177 C. — 5—8 cf. Theoph. p. 440, 12. — 9—11 cf. Theoph. p. 442, 19. — 11—17 cf. Theoph. p. 436, 26 Niceph. Brev. p. 72. — 18—21 Stephani Vita Stephani Migne 1112 D.

1 αὐτὸν ἔξω ἀπεκ. N. — 10 τοῖς αὐτοῦ πονηροῖς RV. — 18 πόλιν καὶ χώραν BCMPR χώραν καὶ πόλιν ADELRV Steph. — θρηῆνος ABP Steph. θρηῆνον rell. — 21 κατασπωμένας AP ἀνασπωμένας B πατουμένας rell.

8 P add.: ἀλλ' ὃ τῆς ἐσχάτης ἀπονοίας καὶ ἀπανθρωπίας τοῦ ἀτασθάλου. πῶς οὐκ αἰδέσθη τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν. δύο γὰρ αὐτοῦ τέκνα δεξιόμενος ἦν ἐκ τῆς τρίτης γυναικός (Theoph. p. 442, 18). — 11 συρόμενον ἐκ τῶν ποδῶν ζῶντα P (Theoph.). — μὲν οὖν] γε μὴν P. — 19 εὐσεβούντων μὲν P. — 20 παρούμενα P. — 21 Post κατασπωμένας P add. ex Steph. vita 1113 A:

πολλῶν τοίνυν ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν διαβληθέντων εἰκόνας
προσκυνεῖν διαφόροις τιμοφραῖς καὶ πικροτάταις αἰκλαῖς τού-
τους ὁ τρισάθλιος καὶ τῆς ἀληθείας ἐχθρὸς παραδοὺς κατὰ
Βουλγάρων ἐστράτευσεν, καὶ ἐξοπλίσας ἐκ τῶν θεμάτων γε-
5 λάνδια δισχίλια ἑξακόσια ἐπὶ Ἀγελὸν ἀπέστειλεν. ἐν δὲ ταῖς
ἀκταῖς προσορμισθέντα, καὶ τοῦ βορρᾶ βιαίως πνεύσαντος,
ἅπαντα μικροῦ δεῖν συνετριβήσαν, καὶ ἐπνίγη λαὸς ἀνα-
ρίθμητος. ὅπερ μαθόντες οἱ Βούλγαροι πόλεμον πρὸς αὐτὸν
συνάπτουσι καὶ τὰ πλήθη αὐτοῦ δεινῶς συγκόψαντες, ὅπ-
10 ἔστρεψε μετ' αἰσχύνῃς μεγάλης καὶ ἥττης.

652 M. Ἐφ' ὧν χρόνων γέγονε ψύχος μέγα καὶ πικρότατον, ὥστε
καὶ τὴν ἀρκτώαν τοῦ Πόντου παράλιον ἐπὶ μίλια ρ' ἀπο-
λιθωθῆναι τὸ πέλαγος ἐκ τοῦ κρύους καὶ ἐπὶ πῆχεις λ' τὸ
βάθος. οὐπερ ἐπιχιονισθέντος, ἠὲξήθη ἐπ' ἄλλας κ' πῆχεις,
15 ὥστε συμμορφωθῆναι τὴν θάλασσαν τῇ ξηρᾷ καὶ πεζοπο-
ρεῖσθαι ὑπερθεῖν τοῦ κρύους ὑπὸ ἀγρίων τε καὶ ἡμέρων
ζώων. τῷ δὲ Φευρουαρίῳ μηνὶ κατὰ θεοῦ κέλευσιν τοῦ

1—10 cf. Theoph. p. 437, 9. — 11—p. 759, 15 cf. Theoph.
p. 434, 6.

5 δισχίλια ABCP Theoph. δισχίλια corr. ex χίλια E χίλια
rell. — ἀγελὸν (τὸν ἀγελὸν A) AN ἀγελῶν BR ἀγελῶν CEV
ἀγγιλῶν P m. 1, sec. m. in ἀγγίλιον mut. — 7 ἐπνίγησαν D
ἐπλήγη B. — 9 αὐτοῦ] αὐτῶν ER. — συγκόψαντες δεινῶς N.
— ὀπέστρεψε ABP ὀπέστρεψαν (ἀπ. N) rell. — 11 καὶ πικρό-
τατον om. N. — 13 ἐκ τοῦ κρύους ABP Theoph. om. rell. —
14 χιονισθέντος R ἐπιχιονισθέντος P (ἐπιχιονηθέντος Theoph.).
— ἠὲξήθη BGM. — ἐπὶ ἄλλας BDR ἐπάλας C.

ἐν πελέκει (πέλεκι cod. πέλνκι Steph.) καὶ λαξευτηρίῳ κατὰ τὸ
εἰρημένον (Psalm. 73 [74], 6; 7) καὶ ἐμπυριζομένας ἐπὶ τὸ ἀγια-
στήριον τοῦ θεοῦ, ἀντιζωγραφούμενα δὲ ὄρνεα καὶ θηρία παν-
τοῖα. (ib. 1120 C): καὶ γὰρ ἀλογία καὶ ἀσεβεία συζῶντες ἀναμέσον
ἄγιον καὶ βεβήλον καὶ καθαρὸν καὶ ἀκαθάρτον διαστεῖλαι παν-
τελῶς οὐ διεγνώσαν (Ex. 22, 26). — 4 γελάνδια m. 2 corr. ex
γελάν P. — 7 ἀναρίθμητος] ἀμόθητος P. — 8 μαθόντες m. 2 ex
μαθῶν P. — 9 ἀνάπτουσι P. — 10 Ἀλία quaedam e Theophanis
chronographia excerpta add. P. — 12 πάραλον P (παράλιαν
Theoph.).

τοιούτου πάγους εἰς πλεῖστα καὶ ὄροφάνῃ τμήματα διαιρε-
θέντος, καὶ τῇ τῶν ἀνέμων βία ἐπὶ Λαφνουσίαν καὶ τὸ
Ἱερὸν κατενεχθέντων, οὕτω διὰ τοῦ Στενοῦ ἐπὶ τὴν πόλιν
ἔφθασαν κάκειθεν μέχρι τῶν νήσων καὶ Ἀβύδου πᾶσαν τὴν
παράλιον ἐπλήρωσαν ἔχοντα καὶ ζῶα διάφορα προσπεπηγμένα 5
ἡμερὰ τε καὶ ἄγρια. διὸ πᾶς ὁ βουλόμενος ἀπὸ Σοφριανῶν
εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα καὶ εἰς τὴν πόλιν, ἀφ' ἧς πάλιν
εἰς Χρυσόπολιν, ὡς διὰ ξηρᾶς ἐβάδιζεν. ἐκ δὲ τῶν μεγάλων
ἐκείνων τμημάτων δύο προσραγόντων, τὸ μὲν τῇ σκάλα τῆς
Χρυσοπόλεως, τὸ δὲ τῷ τείχει τῆς πόλεως, ἣ μὲν συνετρίβη, 10
τὸ δὲ μεγάλως ἐκ τῶν θεμελίων ἐδονήθη μετὰ τῶν ἔνδοθεν
πλησίον οἰκημάτων. ὅπερ οὖν τμήμα διαιρεθὲν εἰς τρία καὶ
ἀπὸ τῶν Μαγγάνων ἕως τοῦ Βοοσφορίου τὴν πόλιν δια-
ζῶσαν ὑπερεῖχε πολὺ τῷ ὕψει τὰ τείχη. ταῦτα θεωροῦντες 658 M.
οἱ τῆς πόλεως καὶ διαποροῦντες ἐθρήνου ἀπαρηγόρητα. 15

Ἐν οἷς καὶ πλάνη γέγονε περὶ τοῦ πάσχα, καὶ παρη-
λαγμένως τῆς ἀκριβείας τῶν ὀρθοδόξων οἱ παράπαιστοι
πασχάσαντες ὕστερον ἐπιγνόντες τὴν ἑαυτῶν πλάνην ἠσχύ-
νοντο. καὶ τῷ Ἀπριλίῳ μηνὶ δρόμος ἀστέρων γέγονεν ἐν
τῷ ἀέρι, καὶ κατεσπῶντο πρὸς τὴν γῆν, ὡς τοὺς ὀρῶντας 20
νομίζειν εἶναι συντέλειαν. αὐτίκα δὲ καὶ ἀρχμὸς ἐγένετο
πολὺς καὶ λιμὸς μέγας, ὡς ξηρανθῆναι πηγὰς καὶ ποταμούς,
καὶ πραθῆναι τὸν μῦδιον τῆς κριθῆς ἐν τῇ πόλει νομισμά-

16—19 cf. Theoph. p. 431, 13. — 19—22 cf. Theoph. p. 435, 5.
— 23—p. 760, 1 cf. Theoph. p. 419, 25.

2 τῷ ἱερῷ A τοῦ ἱεροῦ R. — 4 μέχρι om. N. — πᾶσαν τὴν
παράλιον γῆν R πᾶσαν παράλιον τὴν γῆν G. — 9 ἐκείνων τμη-
μάτων ABDLP τμημάτων ἐκείνων rell. — 10 Χρυσοπόλεως] ἀκρο-
πόλεως Theoph. — 12 οὖν om. N. — 13 βοοσφορίου B βοοσφό-
ρου DR φωσφορίου M. — διαζῶσαντα BR διασεῖσαντα G. —
14 τὰ τείχη τῷ ὕψει ARV. — 16 καὶ ante πλάνη om. EG. —
καὶ περὶ CGV. — 17 τῆς ἀκριβείας τῶν ὀρθοδόξων om. N.

7 μάμαν P. — 8 ἀκωλότως ὡς P Theoph. — 10 τῆς πόλεως
om. P Theoph. — 14 ταῦτα δὲ θεωρ. P. — 21 ἀρχμὸς P.

των ἰβ'. ἐν δὲ τῇ Συρίᾳ γέγονε σεισμός μέγιστος καὶ πολλή
 πτώσις, ὥστε αἱ μὲν τῶν πόλεων ὀλοκλήρως ἠδαφίσθησαν,
 αἱ δὲ ἐξ ἡμισείας, ἕτεραι δὲ ἀπὸ τῶν ὄρειων εἰς τὰ ὑπο-
 κείμενα πεδία σὺν τῶν τειχῶν καὶ τῶν οἰκημάτων ἄρδην
 5 μετέστησαν ἀβλαβεῖς ὡς ἀπὸ μίλων β'. ἡ δὲ γῆ τῆς Με-
 σοποταμίας ἐπὶ μίλια γ' σχισθεῖσα καὶ ἑτέραν ἀναβράσασα
 λευκὴν καὶ ἀμμόδη γῆν, ἀνῆλθε παραδόξως ἐκ μέσου ταύ-
 της ἡμίλονος ἀνθρωπίνῃ φωνῇ φθεγγομένη καὶ προμηνύουσα
 ἐπιδρομὴν ἔθνους· ὅπερ καὶ γέγονε μετ' ὀλίγον.

10 Ὁ δὲ τύραννος καὶ ἀλάστωρ ἐξεληθὼν μετὰ ταῦτα πάλιν
 655 M. κατὰ Βουλγάρων καὶ δεινῶς κατὰ τῶν σκελῶν ἀνδρακωθεῖς
 καὶ πυρετῶ λάβρω καὶ διακαεῖ συσχεθεῖς κατὰ τὴν Ἀρκα-
 διούπολιν ἀνέστρεψεν ἐγκλίσιος, καὶ ἐλθὼν ἐν Συλιμβρίᾳ καὶ
 ἐμπλοῖσας μέχρι τοῦ Στρογγύλου καστελλίου θνήσκει ψυχῇ
 15 καὶ σώματι βοῶν καὶ λέγων ὅτι· ζῶν πυρὶ ἀσβέστῳ παρεδό-
 θην διὰ τὴν Μαρίαν· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν ὑμνεῖσθω καὶ τι-
 μάσθω.

656 M. Περὶ οὗ καὶ ὁ θεῖος Νικηφόρος Κωνσταντινουπόλεως

1—9 cf. Theoph. p. 426, 17. — 10—17 cf. Theoph. p. 448, 12. —
 18—p. 762, 17 Niceph. Antirrh. III cp. 70 Migne Tom. 100, 504 B.

1 δὲ τῇ CNP δέ γε τῇ rell. — μέγας BN. — 3 ὄρειων sc.
 e Theoph. qui ὄρειων ἔχει. ὄρειων B ὄριων (ὡρ. M) ACELNPNV
 ἀερίων R ἀγρίων G. — 4 σὺν] μετὰ G. — σὺν τοῖς τείχεσι καὶ
 τοῖς οἰκίμασι V. — 12 λάβρω BRV. — 13 συλιμβρία AP σιλιμ-
 βρία B σηλιμβρία R συλυμβρία C σηλυμβρία EG συλλιβρία D
 σιλιβρία M σιλυβρία V. — 14 ἐμπλοῖσας DEP ἐμπλοήσας C ἐπ-
 πλοήσας V εὐπλοῖσας M ἐκπλοῖσας ABR. — στρογγύλου AEPNV
 στρογγύλου M στρογγυλοῦ rell. — καστελλίου BCV. — 16 ὑμνεῖ-
 σθω καὶ τιμάσθω ABP τιμάσθω καὶ ὑμνεῖσθω rell.

12 ἀρκαδίον πόλιν P. — 17 P add. ex Theoph.: καὶ οὕτως
 ὁ θεήλατος καὶ δυσμενής τε καὶ ἄσπονδος ἐχθρὸς τοῦ χριστοῦ
 καὶ τῆς παναχεράντου μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἁγίων πάντων κατ-
 ἔλυσε τὸν βίον πολλοῖς χριστιανῶν αἵμασι μεμολυσμένος καὶ δαι-
 μόνως ἐπικλήσει καὶ θυσίαις καὶ μέντοι καὶ μουσικοῖς πράξεσιν
 ὁ ἐξάγιος. καὶ γὰρ παντοίοις ὑπερακμάσας κακοῖς οὐχ ἦτον
 ὠφθῆ διοκλητιανοῦ καὶ Ιουλιανοῦ καὶ τῶν πάλαι δυσσεβῶν καὶ
 τυράννων.

τοιᾶδε φησὶν· ἐπειδὴ δὲ τινα παρὰ τοῖς χριστομάχοις περι-
 θρυλλεῖται, ἅπερ αὐτοῖς ὁ τοῦ ψεύδους πατήρ ἐμπνεύσειεν,
 φέρε καὶ ταῦτα διασκευώμεθα. καταψεύδονται γὰρ διὰ τὴν
 εἰς Χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ὕβριν χρόνους μηλί-
 στους καὶ παρατεταμένην ζωὴν καὶ βίον εὐπαθῆ μεμετρηῆσθαι 5
 τῷ Μαμωνᾷ, καὶ εὐημερίας εἰς ἄκρον ἐλάσαι, νίκας τε κατὰ
 βαρβάρων αὐτῷ καὶ ἀνδραγαθήματα ὡς πλεῖστα ἐπιγράφον-
 τες, ἃ τοῖς σώφροσιν οὐδὲ εἰς ἀκρόασιν ἔρχεσθαι δίκαιον.
 ὡς δ' ἂν τῶν ἀπλουστέρων ἢ ἀμαθεστέρων τινὰς τοῖς ἐκ
 τῆς ἀπάτης ἀναπλασμοῖς μὴ βλάπτειεν, τούτων διευθύνου- 10
 τες ἕκαστα κενοῖς λόγοις ἑαυτοὺς φενακίζοντας ἀποφήνωμεν
 τοὺς ματαιόφρονας. ὅτι μὲν γὰρ ὁ βίος ἐκείνου πάναισχος
 γέγονε βδελυκτὸς τε θεῷ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις τοῖς
 εὐσεβέσιν ὑπῆρχεν οὐκ ἀσυμφανές. καὶ γὰρ εἰς τὰ σαρκὸς
 πάθη κατασυρόμενος καὶ τοῖς ἀπηγορευμένοις βαρβάροις καὶ 15
 Ἑλλήσι σῶμα καὶ ψυχὴν ὁ δειλαιὸς ἐμμολυνόμενος τὴν τῶν
 ἀλόγων ζῶων παρήλασε κτηνωδίαν. καὶ ταῦτα οὐκ ὀλί-
 γιστοι τῶν ὑπηρετησαμένων αὐτῷ μέχρι δεῦρο περιόντες
 ἀπαγγελλέτωσαν, μεθ' ὧν καὶ τᾶλλα δὴ, ἃ περὶ τὸ σῶμα
 αὐτῷ ἀπήντει. πόνοις γὰρ καὶ ἀλγηδόσιν ἀρρήτοις, οἷα 20
 εἰκὸς τοὺς ἠλκωμένους πάσχειν, βαλλόμενος πονηρῶς ἄγαν

5 μεμετρηῆσθαι AB μὴ μετρηῆσθαι R μετρηῆσθαι (-σθω M)
 GM ἐκμετρηῆσθαι P (ἐκμεμετρηῆσθαι Nic.). — 7 ὡς om. AB. —
 ἐπιγράφοντες αὐτοῖς σώφρ. οὐδὲ C ἐπιγράφοντες αὐτοῖς ἃ οὐδὲ G
 ἐπιγράφονται αὐτοῖς σώφρ. ἃ οὐδὲ R. — 8 σωφρονοῦσιν A σω-
 φροεῖν C. — 11 φενακίζοντες (φαιν. R) AGR. — ἀποφίνωμεν
 AC ἀποφαίνομεν R ἀπεφήναμεν M. — 12 ὁ ἐκείνου βίος B
 ὁ ἐκείνου (om. βίος) G οὖν ἐκείνου (om. βίος) R qui pro πάν-
 αισχος exhibent p̄n αἰσχρόν. — 14 καὶ γὰρ εἰς ABP et recc.
 quidam Nic. καὶ γὰρ καὶ εἰς rell. praeter E, in quo καὶ posterius
 supra vers. adscr. — 15 καὶ Ἑλλήσι] ἔγκλησιν R om. G. — 17 ὀλί-
 γοστοι DV ὀλίγοι B ὀλίγοις R ὀλίγοις τοῖς A. — 19 δὴ ἃ] δι' ἃ ER
 διὰ A δεινὰ B τὰ V. — 20 ἀπήντη C m. 1 ἀπήντησε G et C m. 2
 ἀπήντα BV Nic. κατήντησαν R. — 21 ἠλκωμένους B ἠλοκωμένους
 (ἦλ. A) ADV εἰλοκωμένους (εἰλ. M) CGMP. — πονηρῶς ENRV.

13 γεγωνῶς P Nic. — βδελυκτὸς καὶ θεῷ καὶ ἀγγέλοις ἀνθρώ-
 ποις τε τοῖς εὐσ. καθίστη P Nic.

καὶ ἀνηκέστως διέκειτο, καὶ τινὰ τῶν μελῶν ὑπὸ τῆς ἐλκώ-
 σεως καὶ διαβρώσεως ἀπερρηνηκῶτων αὐτῷ ἐλεινῶς ἀπη-
 χρεῖωτο. συνεχέστατα δὲ ὑπὸ τῶν ἐρινύων ἐκδειματούμενος
 πικρῶς τε καὶ αὐπνως πολλάκις τὸν νυκτερινὸν χρόνον διή-
 5 νυεν. παρελθὼ τὰ νῦν λέγειν τὸ τῆς διαίτης ἀηδὲς τε καὶ
 αἰσχιστον· ὅπερ γὰρ ἂν προσάραϊτο βρώσεως οὐ τέλεον κατα-
 657 M. ποθὲν παρὰ τοὺς ἐμέτους ἐφθάνεν ἐκκρινόμενον. τὸ δὲ περὶ
 τοὺς ὑπηρετουμένους ἰταμὸν καὶ θηριῶδες τοῦ τρόπου καὶ
 τῆς ὑπηρεσίας τὸ δυσαχθέστατον ποῖα ἂν τις εἴποι τὰ φέ-
 10 ροντα σώματα; μάλιστα γὰρ ἐκάστης ἡμέρας πολλαῖς κατα-
 ξάλνων αὐτῶν τὰ νῶτα καὶ τὰς ὕψεις παίων πύξι καὶ λᾶξ
 ἐναλλόμενος οὐδὲν τῶν σαρκοβόρων θηρίων φιλανθρωπότε-
 ρον ἔπραττεν, ἐκτομὰς δὲ μελῶν καὶ ὀφθαλμῶν πηρώσεις
 καὶ τᾶλλα ὅσα δεινὰ κολαστήρια καὶ σφαγὰς ἀδίκους ἀν-
 15 δρῶν ἀθῶων καὶ τοὺς διὰ πυρὸς πικροτάτους θανάτους,
 μάλιστα δὲ κατὰ τῶν ὀρθοδοξούντων, ἐπιδεικνύμενος, τί χρῆ
 καὶ λέγειν; οἱ γὰρ τῆς μανίας αὐτοῦ καὶ δυσσεβείας ὑπ-
 ασπισταὶ καὶ δορυφόροι ῥίνας μὲν ὡς πλείστας ἀνθρώπων
 ὀσίων ἀποτέμνοντες, ὥσπερ τὴν τοῦ πρόδρομου πάλαι κεφα-
 20 λὴν Ἡρώδη προσέφερον, οὕτω καὶ τῷ ἐφ' ἡμῶν Ἡρώδη
 οἶον δῶρον ἠδὺ καὶ ἐπέραστον ἐκόμιζον ἐπὶ πίνακος. ὀφθαλ-
 μῶν γὰρ ἐξορύξεις καὶ γενειάδος ἐμπυρισμοὺς καὶ αἱμάτων
 ἐκχύσεις μαρτυροῦσιν οἱ μέχρι νῦν τὰ σύμβολα περιφέρον-
 25 τες, θανάτους δὲ βιαίους τῶν τοιούτων καὶ ἐξαισίους ὁ τῆς
 θαλάσσης βυθὸς ἐπίσταται, καὶ οἱ λίθοι κράξουσιν. ἄς δὲ

25 — p. 763, 20 Niceph. l. l. cp. 72 Migne 508 A.

3 ἐρινυῶν A ἐρινύων C ἐρρυνίων D ἐριννύων BEM et rec.
 quidam ἐρρυννύων rec. alii. — 6 πρὸς ἄραϊτο (ἀρ. M) βρ. MP
 προσάραϊτο βρ. E et D m. 2 corr. προσαρετοβρώσεως A πρὸς ἀρετο-
 βρώσεως C πρὸς ἄριστον βρώσεως R. — 7 ἐμετοῦς AER. — ἐκ-
 κρινόμενος B ἐκκρινόμενος A κρινόμενον R. — 9 ποῖα CDGP
 et B, qui post εἴποι add. φωνή. ποῖας A πῶς RV (ὁποῖα Nic.).
 — 22 ἐμπρησμοὺς BP. — 23 μέχρι τοῦ νῦν G μέχρι καὶ νῦν R.
 — φέροντες BM. — 25 κράξουσιν CE παραξουσιν B.

11 πύξι δημοσία καὶ P.

περιπλάττουσιν αὐτῷ νίκας οἱ ἐμβρόντητοι καὶ λυσσώδεις
 ὁμόφρονες αὐτοῦ, ἵνα μιᾶς τῶν κρατίστων αὐτῶν ἐπιμνη-
 σθῶμεν, τοιαῦτα εἰσιν. ἐπειδὴ παρεσκευάστο πρὸς τὸ ἐν
 δυσμαῖς ὀκισμένον Σκυθικὸν ἔθνος ἀμύνασθαι, συναθροίξει
 πᾶν τὸ ὑπ' αὐτὸν στράτευμα, εἰς χεῖράς τε τοῖς πολεμοῖς 5
 ἰῶν ὁποῖον αὐτῷ τὸ τοῦ πολέμου τέλος κατώρθωτο μαρτυρεῖ
 τὰ φαινόμενα. μέχρι γὰρ καὶ τήμερον τὰ κατὰ τὴν Ἀχελὸν
 καλουμένην πόλιν κοῖλα καὶ πεδιάσιμα χωρία, ἃ τῶν ἀνηρη-
 μένων ἐδέξαντο τὰ κῶλα, σαφῶς ὑποδεικνύουσιν. ἔργον γὰρ
 τῆς Σκυθικῆς μαχαίρας ἅπαν σχεδὸν τὸ στράτευμα τῶν Ῥω- 10
 μαίων γέγονεν. εἰ δέ τι μικρὸν καὶ οὐ πάνυ ἀξιόλογον
 ἔδρασαν, τοῦτό ἐστιν. τοὺς γὰρ πρὸς ἀνατολὰς οἰκοῦντας
 βαρβάρους ἀκηκοὺς περὶ τοὺς οἰκεῖλους ἡγεμόνας διαστασιάζ-
 ζοντας καὶ πρὸς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἀσχολουμένους, λη-
 στρικώτερον πως μᾶλλον ἢ στρατηγικώτερον ὡς λήσων ἐπιῶν 15
 τοῖς τῆς Ἀρμενίας καὶ Συρίας χωρίοις τῶν ἐκείνη φρουρίων
 αἴρει ὁμολογία τῶν προσοικούντων καὶ ἐπὶ τὴν Θράκην
 αὐτοὺς μετήγαγεν. τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ ἐκείνου ἀνδραγα-
 θήματα καὶ τὰ κατ' ἐχθρῶν σχεδιαζόμενα τρόπαια, τοιαῦτα 658 M.
 δὲ καὶ τὰ κατὰ τῆς ἀληθείας καὶ εὐσεβείας νεανιεύματα. 20

2 αὐτῶν om. BCV Nic. — 5 ὑπ' αὐτὸν m. 2 ex ὑπ' αὐτῶι
 ut vid. P ὑπ' αὐτῶν C ὑπ' αὐτοῦ NR. — 6 κατώρθωτο ACEM
 κατώρθωται (κατώρθ. V et recc. quidam) RV. — 7 ἀχελὸν BDER
 ἄχελον C ἀγγιχλὸν P (Nic.). — 12 ἔδρασαν R ἔδρασε P sed ε in
 fin. m. 2 in lit. — 14 καὶ πρὸς — ἀσχολουμένους om. EN. —
 ληστρικώτερον EN. — 15 λήσων DPV λησῶν C λήσων B λύσ-
 σων M λυσσῶν AER. — 16 χωρίοις om. N spr. vers. add. E. —
 ἐκείνη P Nic. ἐνεκείνοις B ἐκείνοις rell.

9 ὑποδεικνυσι P Nic. — 10 τὸ om. P. — 16 καὶ Συρίας om.
 P Nic. — 17—18 προσοικούντων. οὐ γὰρ ἐχθρῶν (-ῶν cod.) ἄλλο-
 φύλῳ ὑπηγνῆκει πόποτε, ἀλλὰ τούτους αὐτοὺς μόνους ἀρμενίους
 καὶ σύρους χριστιανοὺς ὑπάρχοντας διὰ λόγον καὶ ὀρκωμοσίας
 ἐπὶ τὴν θράκην μετήγαγεν. οὐ τὴν ἔφοδον οἱ σαρακηνοὶ γινόντες
 ἀπόμοιράν τινα ὀπλιτικῆς φάλαγγος ἐκπέμπουσι κατ' αὐτοῦ εἰς
 πεντακισχιλίους ἀνδρας ἡριθμημένην, ὧν τὴν ὀρμὴν ἐπαισθόμενος
 ἀτίκα φυχὰς ἕμα τῷ σὺν αὐτῷ πλήθει ᾤχετο, μηδὲ ὡς πλησιέ-
 στατα οἴος τε ᾧν τούτοις γενέσθαι. τοιαῦτα κ. τ. λ. P Nic.

ἀπηναισχύντησε γὰρ κατὰ τε τοῦ θεοῦ μανείς καὶ κατὰ τῶν
 ἱερῶν ἀνδρῶν τῶν ὡσεὶ αὐτῶ ἀναθήματα προσηκόντων.
 καὶ τὸ ἀγγελικὸν δὴ τοῦτο καὶ ἀποστολικὸν τοῦ μοναστικοῦ
 βίου σχῆμα βδελυττόμενος ὁ θεομισῆς τε καὶ βέβηλος ἐπώ-
 5 νυμον τῆς θεοσεβείας τὸ ἀμνημόνευτον αὐτοῖς ἐπέγραψεν
 ὄνομα. βδέλυγμα γὰρ ἀμαρτωλῶ θεοσέβεια, καὶ ὄσιος ἀκά-
 θαρτος παρὰ κακούργους. οἷα δὲ εἰς αὐτοὺς τυραννίδι
 ἐπιῶν ὁ τύραννος ἔδρασεν, τίς ἄν, ὡς ἔφην, ἀξίως διηγῆ-
 10 καὶ συνθήκας ἀθετεῖν ἐκβιαζόμενος καὶ τὸ ἱερὸν σχῆμα ἀπορ-
 ρήψαντας τὸ τῶν λαϊκῶν ὁ παράνομος ἐνομοθέτησε μεταμ-
 φιέννυσθαι, τὰ δὲ εἰς δόξαν θεοῦ ἰδρυμένα μοναστήρια
 στρατιωτῶν οἰκητήρια καὶ ἵπποστάσια καὶ κοπρῶνας ὁ κο-
 πρόνους καὶ κοπρῶνυμος πεποίηκεν. εἶτα πρὸς τῷ τέλει
 15 τῶν κακῶν καὶ τοῦ θεοστυγοῦς αὐτοῦ βίου γενόμενος καὶ
 πυρετῶν δξύτησι καὶ φλογώσεσι καταπιμπράμενος τῆς ἐκ-
 δεχομένης αὐτὸν γέννης προδήλως τὴν φλόγα προθεώμενος
 καταπτρίζετο καὶ τοῦ ἀκοιμήτου σκόληκος τὰ δῆγματα σύν-
 τονόν τε καὶ γεγωνότερον ἐμβοῶν ἐνδεδεχέστατα τῆς γέννης

1—11 Niceph. l. l. cp. 80 Migne 521 D. — 6 Sir. 1, 24. —
 Pr. 21, 15. — 12—14 Niceph. id. cp. 64 fin. Migne 493 D. —
 14—p. 765, 6 Niceph. id. cp. 71 Migne 505 B.

1 ἀπηναισχύντησε (-ισε CM) CLMPR. — 3 εὐαγγελικὸν BGV.
 — μοναστικὸν AP Nic. μοναδικὸν B μοναχικὸν rell. — 7 εἰς
 αὐτοὺς ABPV Nic. πρὸς αὐτοὺς rell. — 8 διηγῆσθαι BD. —
 9 πρὸς τὸν θεὸν B παρὰ θεῶ R. — 12 θεοῦ ABELP τοῦ θεοῦ
 CRV om. N. — 16 δξύτητι ERV. — καταπιμπράμενος C κατεμ-
 πιπράμενος MV. — ἐκδεξαμένης N ἐκδεχομένης C. — 17 προ-
 θέμενος C προχεόμενος A. — 18 καταπτρίζετο ACLP καταπρί-
 ζετο R καταπτρίζεται M. — δῆγματα B δείγματα CM. — 19 γε-
 γωνότερον CMP γεγονὸς B γέγονε A (γεγωνὸς Nic.). — ἐμβοῶν
 ADP ἐκβοῶν rell. Nic.

7 Post κακούργους P add.: καὶ βδέλυγμα δίκαιος ἀνὴρ
 ἀνδρὶ ἀδίκῳ (Pr. 29, 27) καὶ ἄνδρες αἱμάτων μέτοχοι μισθοῦ
 ὄσιον (Pr. 29, 10).

ταῦτα προαύλια καὶ προοίμια. τοιαύταις οὖν καὶ τοσαύταις εὐπαθείαις ἐνανταπαυσάμενος, ὑφ' ὧν δὴ καὶ Διοκλητιανόν τε καὶ Μαξιμιανὸν συντελεσθέντας ἀκούομεν, οὕτω κακῶς καὶ ἀθλίως ἀπολλύμενος καταστρέφει τὸν αἰσχιστόν τε καὶ κάκιστον βίον ὃ ἄσπονδος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων ὁ αὐτοῦ πάντων ἐχθρὸς καὶ πολέμιος δυσμενέστατος.

[λε'. Περὶ Λέοντος τοῦ ἐκ τῆς Χαζάρας.]

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον τὸν Κοπρώνυμον ἐβασίλευσε Λέων ὁ ἐκ τῆς Χαζάρας υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ε'. ὃς ἔδοξε μὲν πρὸς ὀλίγον χρόνον εὐσεβῆς εἶναι, μετὰ δὲ ταῦτα παρετράπη. ¹⁰ τολμήσας γὰρ φορέσαι τὸ στέμμα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ⁶⁶⁰ Μ. ἀπηνθρακώθη δεινῶς ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ, καὶ οὕτω πυρετῶ σφοδροτάτῳ συνεχόμενος καὶ φθειρόμενος ἐτελεύτησε τῆς ἱεροσυλίας τὰ ἐπιχειροῦν κομισάμενος.

Ἐφ' οὗ ἀνθρώπων τινὶ ὀδεδύοντι μόνῳ κύων ἠκολούθει, ¹⁵ ληστῆς δὲ ἐνόδιος τὸν ἄνθρωπον ἀποκτείνας ἀπέδρα, τοῦ ⁶⁶¹ Μ. κυνὸς ἀπομείναντος ἐν τῷ τόπῳ καὶ φυλάσσοντος τὸ σῶμα τοῦ δεσπότης αὐτοῦ. ἕτερος δὲ τις ἄνθρωπος κατὰ τὴν ὁδὸν ἐλθὼν καὶ τὸ σῶμα ἰδὼν καὶ σπλαγχνισθεὶς ὀρύξας

9—14 cf. Theoph. p. 449, 14; 453, 26.

1 ταῦτα τὰ προαύλ. R τὰ προαύλ. (om. ταῦτα) V. — 2 ἀναπαυσάμενος BM. — 3 τε om. ABM. — 13 καὶ φθειρόμενος om. BR. — 19 καὶ ante σπλαγχνισθεὶς om. MR.

ὁ βίον ἐτῶν ὀπαρχῶν νς' (ὀκτὼ πρὸς τοὺς πενήντα Nic.) μηδὲν πλέον ἐπιζήσας ὁ ἄσπονδος P. — 6 καὶ πολέμιος om. P. — Post δυσμενέστατος P partim e Nicephoro desumpta haec addit: ποίας οὖν ἄρα κατηγορίας τε καὶ κατακρίσεως οὐκ εἶεν ἄξιοι οἱ μακαρίζοντες ἐκεῖνον ἀνοήτως μᾶλλον δὲ δυσσεβῶς, οὐκ αἰσχρῶνόμενοι καὶ τὸ οὐαὶ παρὰ τῆς θείας γραφῆς εἰκότως ἀποφερόμενοι. οὐαὶ γάρ, φησὶν, οἱ λέγοντες τὸ μικρὸν γλυκὺ καὶ τιθέντες τὸ σκότος φῶς (Jes. 5, 20). Tum sequitur narratio de Paulicianorum haeresi, quam reliqui codices p. 718, 9 sqq. exhibent. Reliqua chronici pars in cod. P deest.

ἔθαψεν αὐτὸ τῇ γῆ. τοῦτο ἰδὼν ὁ κύων καὶ ἀποδεξάμενος ἠκολούθει τῷ θάψαντι εὐνοϊκῆν δουλείαν αὐτῷ ἀποπληρῶν. ἦν δὲ τὸ ἐπιτήδευμα τοῦ ἀνθρώπου κάπηλος. πάντας οὖν τοὺς εἰσιόντας καὶ ἐξιόντας εἰς τὸ ἐργαστήριον ἔσαιεν 5 ὁ κύων, χρόνῳ δὲ ποτε συνέβη καὶ τὸν φονέα πιόμενον εἰς τὸ καπηλεῖον ἔλθειν· ὃν ἐπιγνοὺς ὁ κύων ὑλάκει καὶ ἐπεπήδα εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εἰσελθεῖν οὐκ εἶα τὸν ἀνθρώπον. τοῦτο δὲ πολλάκις γινόμενον εἰς ὑποψίαν πολλοὺς θελοῦ τινὸς κινήματος ἤγαγεν. διὸ καὶ συσχεθεῖς εἰς 10 κρίσιν παρεδόθη, καὶ τὸ πραχθὲν ὁμολογήσας μετὰ πάσης ἀληθείας ἀνῆρέθη.

[λς'. Περὶ Κωνσταντίνου υἱοῦ Εἰρήνης.]

Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ις'. ἐφ' οὗ τὸ τῆς εὐσεβείας δόγμα ἔλαβεν ἀρχὴν παρ- 15 ρησιαίξεσθαι, καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ πλατύνεσθαι, καὶ τὰ 682 μ. μοναστήρια μετὰ πάσης ἀδείας ἀνοικοδομεῖσθαι. ἐν δὲ τοῖς μακροῖς τείχεσι τῆς Θράκης ἀνθρωπὸς τις ὀρύσσων εὗρε λάρνακα γεγραμμένην· Χριστὸς μέλλει γεννᾶσθαι ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ πιστεύω εἰς αὐτόν. ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου 20 καὶ Εἰρήνης τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, ὃ ἦλπε, πάλιν με ὄψει. καὶ μέντοι καὶ τῆς πανευφήμου μάρτυρος Εὐφημίας τὸ λείψανον προβυθισθὲν ἐν τῇ θαλάσῃ σὺν τῇ λάρνακι ὑπὸ τοῦ τυράννου καὶ μισαγλοῦ εὐρέθη ἐν τῇ Λέσβῳ νήσῳ διὰ νυκτερινῆς ὄψεως, καὶ ἀνακομισθὲν μετὰ τῆς προσηκούσης

14—20 cf. Theoph. p. 455, 8. — 21—p. 767, 4 cf. Theoph. p. 439, 27.

1 ἐθάμνισεν (-ησεν E) AEL. — ἐν τῇ γῆ BN. — 2 αὐτῷ δουλείαν L αὐτῷ om. M. — 4 ἔσειεν ACM περιέσαιεν V. — 5 ἀπιόμενον C πιόμερον B om. M. — 8 τοῦτο — γενόμενον CDR τούτου — γενομένου M. — 14 αὐτοῦ καὶ Εἰρήνη ἔτη ις' V αὐτοῦ ἔτη ι' (sic) σὺν τῇ μητρὶ εἰρήνη R. — 20 εὐσεβεστάτων V om. BR. — με ὄψει (ὄψη AE) ACEV Theoph. ὄψει (vel ὄψη) με tell. — 23 τῇ] τε M om. D. — λεσβονήσω A λευκονήσω B λεσβονήσω G.

τιμῆς ἀπετέθη πάλιν ἐν τῷ ἰδίῳ τεμένει, ὅπερ αὐτὸς μὲν ὁ κοπρώνυμος καὶ κοπρόνους ἀρμαμέντον καὶ κοπροθέσιον ἐποίησεν, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἅμα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Εἰρήνην ἀνακαθάραντες αὐθις τοῦτο καθιέρωσαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξοπλισάμενος Ἀαρὼν ὁ τῶν Σαρακηνῶν 5 668 M. ἀρχηγὸς κατὰ τῆς πόλεως ἦλθεν ἐν μεγάλῃ δυνάμει καὶ περιεκάθισεν ἐν Χρυσοπόλει. ὁ δὲ βασιλεὺς πέμψας λαὸν καὶ τὴν Βάνην κρατήσας, εἰρήνην Ἀαρὼν αἰτεῖται μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Σαρακηνῶν γενέσθαι. συναρπασθέντες οὖν ἐπὶ τούτῳ Σταυράκιος ὁ λογοθέτης καὶ Πέτρος ὁ μάγιστρος 10 καὶ Ἀντώνιος ὁ δομέστικος καὶ τέκνα τῶν πρωτευνόντων καὶ ἄνευ λόγου πρὸς αὐτὸν ἐξελθόντες ἐκρατήθησαν ὑπ' αὐτοῦ. διόπερ ἀναγκασθέντες οἱ τῆς πόλεως καὶ δῶρα πλεῖστα δόντες, ἀνεχώρησεν εἰρήνην μετὰ τῶν χριστιανῶν ποιήσας. καὶ δὴ βαθείας εἰρήνης γενομένης, ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ 15 πρὸς τὰ μέρη τῆς Θράκης μετ' ὀργάνων καὶ μουσικῶν καὶ λαοῦ πλείστου· οἱ καὶ τὴν Βερώην καὶ Ἀχελὸν κτίσαντες ὑπέστρεψαν μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

Ὁ δὲ γε πατριάρχης Παῦλος ὁ Κύπριος ἀρρωστήσας καὶ τὴν ἐνθένδε μεταχώρησιν αὐτοῦ προγνοὺς ἐκ θείας ἀπο- 20 καλύψεως καὶ τὸν θρόνον καταλιπὼν καὶ πρὸς τὴν μονὴν 664 M. τῶν Φλάβρου ἀπελθὼν καὶ μονάσας, ἀπέρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ μαθεῖν βουλόμενοι τῆς ὑποχωρήσεως τὴν αἰτίαν. ὁ δὲ μετὰ πολλῶν δακρύων ἔφη·

5—14 cf. Theoph. p. 456, 2. — 14—18 cf. Theoph. p. 457, 6. — 19—p. 768, 15 cf. Theoph. p. 457, 13.

2 ἀρμαμέντον GV ἀρμάμεντον (ἀρμ. quidam) DR ἀρμαμεν-
τόν m. 1 ex ἀρμεντόν A ἀρμαμέντω C. — 6 ἐν om. A. — ἐν δυν-
νάμει μεγάλῃ RV. — 8 τὴν βάνιν E τὸν βάνην C τὸν βαάνην
Exc. de legg. — 10 ἐπιτοῦτω A ἐπὶ τοῦτο BCERV ἐπὶ τοῦτο M
ἐπὶ τοῦτοις Exc. — 14 ἀνεχώρησαν CGV. — ποιήσαντες C
ποιησάμενοι V. — 15 γενομένης ABV γεναμένης rell. — 16 καὶ
ante μουσικῶν om. BC. — 17. 18 οἱ καὶ τὰ πολλῆς χ. καὶ εὐφρ.
(om. rell.) C. — 17 βερόην AE βεροίην V. — ἀχελὸν AN ἀχελῶν
BRV ἀχελῶν E. — 19 παῦλος καὶ κύπριος A π. ὁ καὶ κ. B. —
22 φλάβρον BV φλόβρον rell.

εἶθε μὴδ' ὄλωσ ἐκάθισα ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ἐκκλησίας ταύτης ἀπεσχισμένης ὑπαρχούσης ἐκ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ ἀναθεματιζομένης. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ βασιλεῖς μετὰ σκυθρωπότητος ἀνεχώρησαν, ἀποστέλλουσι δὲ πρὸς αὐτὸν τοὺς πατρικίους ἀκοῦσαι τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα. πρὸς οὓς μετὰ παρορησίας ἐν τῷ τέλει τῆς διδασκαλλίας εἶπεν· ἐὰν οὖν μὴ σύνοδος οἰκουμενικὴ γένηται, καὶ τὸ σφάλμα διορθωθῇ τῆς πίστεως ὑμῶν, οὐκ ἔχετε σωτηρίαν. οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· καὶ ἵνα τί καθυπέγραψας ἐν τῷ χειροτονεῖσθαι σε τοῦ μὴ προσκυνεῖν εἰκόνας; καὶ διὰ τοῦτο γάρ, φησίν, ἐγὼ θρηνηῶ καὶ πρὸς τὴν μετάνοιαν κατέφυγον δεόμενος, ἵνα μὴ ὡς ἱερέα με κολάσῃ ὁ θεὸς καὶ ποιμένα σιγήσαντα μέχρι νῦν καὶ μὴ κηρύξαντα τὴν ἀλήθειαν τῷ φόβῳ τῆς μανίας ὑμῶν καὶ μαιφονίας. ταῦτα δὲ οὗτοι ἀκούσαντες ἀπῆλθον ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς πολλὴν ἀπορίαν τε καὶ συζήτησιν. ἐν τούτοις οὖν πᾶσι τὸν τῆς ἀληθείας ἀναπτύσσων λόγον καὶ τὴν μυσαρὰν διαπτύων αἴρεσιν ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ τε καὶ ὀρθοδοξίᾳ μέγα πένθος καταλιπὼν τοῖς τε βασιλεῦσι καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἀνθρώποις τῆς πόλεως. ἦν γὰρ σεβάσμιος ἀνὴρ πᾶνυ καὶ αἰδέσιμος καὶ πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένος, ὅθεν καὶ πολλὴν πίστιν εἰς αὐτὸν ἐκέκτηντο πάντες. ἀντ' αὐτοῦ δὲ χειροτονηθέντος Ταρασίου τοῦ ἀπὸ ἀσηρητηῶν, καὶ διὰ βασιλικῆς παρακλήσεως ἀπὸ Ῥώμης καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ τῶν ὑπὸ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν πάντων ἐπισκόπων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπισυναχθέντων καὶ τὰς θείας γραφὰς ἀρξαμένων ὑπαναγινώσκειν καὶ ἀντι-

17—21 cf. Theoph. p. 458, 1. — 21—p. 769, 4 cf. Theoph. p. 461, 12.

3 ταῦτα ἀκούσας ὁ τε (τε om. M) βασιλεὺς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ μετὰ N. — 4 τοὺς om. BM. — 6 οὖν om. CMV. — 8 ὑμῶν BC DE Theoph. ἡμῶν rell. — 11 κατέφυγα BM καταφεύγω R. — 14 δὲ καὶ οὗτοι AB. — 22 ἀπὸ ἀσηρητιῶν R ἀπὸ ἀσικρητιῶν M ἀπὸ ἀσικριτῶν CE ἀποασικριτῶν A ἀπὸ ἁ ἀσηρητιῶν B ἀποασηρητιῶν V. — καὶ τῶν διὰ CEMRV. — 23 ἀπὸ τε Ῥώμης BN. — 24. 25 ἐπισκόπων πάντων ἐπισυναχθ. ἐν τῷ ναῷ τ. ἁγ. ἀποστ. N.

βάλλειν εἰς ὑπήκοον τῶν βασιλέων καὶ τοῦ λαοῦ παντός, ἔστασιασαν κατ' αὐτῶν οἱ τοῦ Κοπρωνόμου σχολάριοι καὶ μαθηταὶ καὶ γυμνάσαντες αὐτῶν τὰ ξίφη τὸν σύλλογον διέλυσαν. οὗς οἱ βασιλεῖς αὐτίκα τῆς πόλεως ὑπεξαγαγόντες ἀόπλους προφάσει εὐωχίας εἰς τὰ Μαλάγινα πρὸς τὰς ἰδίας 5 χώρας ἀτίμως ἐξήλασαν, τὸν δὲ θεῖον Ταράσιον σὺν τοῖς προρρηθεῖσιν ἐπισκόποις ἐν τῇ Νικαέων πόλει ἀποστέλλουσιν. καὶ γενομένης τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, ἀπέλαβε πάλιν ἡ ἐκκλησία τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς κόσμον.

Ἐβδόμη σύνοδος γέγονεν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συν- 10 ελθοῦσα τὸ δεύτερον τν' πατέρων ἔτι τῆς Κωνσταντίνου καὶ Εὐφρόνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς βασιλείας ἧ'. ταύτης ἡγοῦντο Πέτρος πρεσβύτερος τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀγίου Σάβα τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀδριανοῦ πάπα Ῥώμης, Ταράσιος Κωνσταντινου- 15 πόλεως, Ἰωάννης, Γεώργιος καὶ Θωμᾶς μοναχοὶ πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως, τοῦ τε Πολιτιανοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ Θεοδορήτου Ἀντιοχείας καὶ Ἡλία Ἱεροσολύμων, κατὰ τῆς προφῆν ἀθέσμως

4—7 cf. Theoph. p. 462, 5. — 8—9 Theostericti vita Nicetae cp. 30.

1 εἰς ὑπήκ. πάντων τῶν (τῶν om. E) τε βασ. CERV. — τοῦ λαοῦ παντός AB παντός τοῦ λαοῦ rell. — 4 ἐξαγαγόντες AM. — 9 πάλιν om. MV. — τὸν ἴδιον αὐτῆς καὶ ἀρχαῖον κόσμον B τὸν ἑαυτῆς κόσμον (om. ἀρχαῖον) R. — Post κόσμον AB in textu addunt: ἀπὸ γοῦν τῆς σ' ἕως τῆς ζ' (συνόδου add. B) ἔτη ρκ' (ρη' B). Eadem fere in mg. ELN recc. plerique. Nonnulli codd. ante ἀπὸ exhibent σύνοδος ζ'. — 10 ἐβδόμη A ἐβδόμη δὲ B ἡ δὲ ἐβδόμη rell. — βιθυν. τὸ δεύτερον συνελθόντων τν' πατέρων B. — 11 τν' AB τῶν τν' (τξξ' R) rell. — ἔτι A ἐπὶ C. — 11—13 ἔτι ὀγδόη τῆς βασιλείας κωνστ. καὶ εἰρ. τῆς ἀντ. μ. ἡγοῦντο δὲ ταύτης τῆς συνόδου πέτρος πρεσβύτ. δώμης καὶ πέτρος N. — 13 τοῦ ἀγίου—14 πρεσβύτερος om. R. — 14 σάββα BRV. — 15 ἐπέχων BR. — ταράσιον x. τ. λ. usque ad τοποτηρητῶν genitivi casu positum in V. — 16 μοναχὸς N μοναχοῦ V. — 19 ἡλία B et recc. plerique ἡλιοῦ NV ἡλιοῦ recc. nonnulli. — ἱεροσ. συνηθρολισθη οὖν ὡς εἴρηται ἡ ἀγία αὕτη καὶ οἰκουμενικὴ ζ' (ζ' om. M) σύνοδος κατὰ N.

συναθροισθείσης παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ τηνικαῦτα βασι-
 λεύσαντος καὶ ἀθέως ὀνομασθείσης ἐβδόμης συνόδου ἐφ' ὕβρει
 666 M. καὶ καταστροφῇ τῶν σεβασμίων εἰκόνων καὶ κενολογησάσης
 ὅτι ὡς θεοῖς ταύταις οἱ χριστιανοὶ προσεκίνησαν, ἀναθεμα-
 5 τίσασα δὲ τοὺς ταύτης ἐξάρχους Θεοδόσιον τὸν Ἐφέσου,
 Σισίνιον Πέργης τὸ ἐπίκλην Παστιλλᾶν, Βασίλειον Ἀντι-
 χείας Πισιδίας τὸν λεγόμενον Τρικάκκαβον, τὴν τῶν σεπτῶν
 εἰκόνων ἀρχῆθεν παραδεδομένην τῇ ἐκκλησίᾳ τιμὴν ἀνανεώ-
 σασα ὤρισε παραπλησίως ταύτας τῷ σταυρῷ προσκυνεῖσθαι.
 668 M. 10 Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου μισήσαντος
 669 M. τὴν ἐαυτοῦ γυναῖκα Μαρίαν καὶ τὴν Θεοδότην λαβόντος,
 ἀπέσχισε τῆς κοινωνίας Ταρασίου Πλάτων ὁ τῶν Σακκου-
 δίου ἡγούμενος ὡς ἐπιτρέψαντος κουρευθῆναι τὴν Μαρίαν
 καὶ τὸν ἡγούμενον τῶν Καθαρῶν Ἰωσήφ στεφανῶσαι τοῦτον
 15 μετὰ Θεοδότης κελεύσαντος, καὶ τὸν αὐτὸν Κωνσταντῖνον εἰς
 κοινωνίαν δεξάμενον. κἀντεῦθεν ὁ βασιλεὺς τὸν μὲν Πλά-
 τωνα ἐν τῷ παλατίῳ καθείρξεν, τοὺς δὲ λοιποὺς μοναχοὺς
 αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνεψιοῖς αὐτοῦ μαστιγώσας ἐξώρισεν ἐν
 Θεσσαλονίκῃ. οὗς ἢ μήτηρ αὐτοῦ ὑπερασπιζομένη ὡς τὴν
 20 παρανομίαν ἐλέγχοντας ἐκίνησεν αὐτὸν κατ' αὐτῆς εἰς μῖσος.
 μαθὼν δὲ ὅτι καὶ ὁ λαὸς ἄχθεται κατ' αὐτοῦ καὶ δυσχε-
 ραίνει μᾶλλον, ἐξέπλευσεν εἰς Πύλας βουλόμενος πρὸς τὸ

10—20 cf. Theoph. p. 469, 23; 470, 24. — 21—p. 771, 5 cf.
 Theoph. p. 471, 32.

1 παρὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος κωνστ. τοῦ κοπρωνούμου N. —
 3 καὶ ἀπὲ κενολογησάσης om. N. — 5 τοὺς ἐξάρχους αὐτῆς N.
 — 6 σισίνιον BCER σισίνιον rell. — τὸν ἐπίκλην B τὸν τὸ
 ἐπίκλ. AV. — παστιλλᾶν EV παστιλλάν CDL παστιλλαν AM
 πασηλᾶν B πασηλάν G πασιλάν R. — 7 τρικάκκαβον ADV
 τρικάκαβον rell. — 7—9 τρικ. καὶ ἀνανεώσασα τὴν—τιμὴν
 ὤρισε ταύτας προσκ. παραπλ. τῷ τιμῷ σταυρῷ N. — 12 σα-
 κκουδίου EN στουδίου A manu corr. — 14 τὸν καθαρὸν AB. —
 17 μοναχοὺς αὐτοῦ ACDL αὐτοῦ μοναχοὺς MRV αὐτοῦ om. BE.
 — 18 μαστιγώσας σὺν τοῖς ἀνεψ. ἐξώρισεν. RV. — 19 ἢ μήτηρ
 αὐτοῦ εἰρήνη N. — 22—p. 771, 1 βουλ. παραγενέσθαι πρὸς τὸ
 θ. τῶν ἁν. N.

θέμα τῶν ἀνατολικῶν γενέσθαι. οἱ δὲ συνόντες αὐτῷ μεγιστάνες ὑποφώμενοι τὴν ἐπανάστασιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν τῆς πόλεως σύγχυσιν πείθουσιν αὐτὸν διὰ παρακλήσεως ὑποστρέφειν πάλιν ἐν τῇ πόλει. καὶ δὴ παραγενόμενον ἐν τῷ 670 M. παλατίῳ, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ παρούσης μήτε μὴν 5 γινωσκούσης τὴν βουλὴν αὐτῶν, ἐκτυφλοῦσιν αὐτόν, καὶ μετὰ χρόνον τινὰ τέθνηκεν.

[λξ'. Περὶ Εἰρήνης.]

Μετὰ δὲ Κωνσταντῖνον ἐβασίλευσεν Εἰρήνη ἡ μήτηρ αὐτοῦ μόνη ἔτη ε'. ἐφ' ἧς νεωτερισταὶ τινες, φρουρουμένων 10 671 M. τῶν υἱῶν τοῦ θεομάχου καὶ κοπρωνύμου ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Θεραπείας Κωνσταντίνου καὶ Νικηφόρου, πείθουσι προσφυνεῖν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ λόγον ἀπαθείας αἰτῆσαι. καὶ τῇ προφάσει ταύτῃ ὡς βασιλεῖς αὐτοὺς εὐφημήσαντες καὶ λαὸν πολὺν συγκινήσαντες, ἐξάγει τούτους Εἰρήνη τῆς 15 ἐκκλησίας καὶ μηδενὸς αὐτοῖς προσχόντος ἐξώρισεν εἰς Ἀθήνας. οὗς δὴ κάκεισέ τινες ἀναγορεῦσαι βουλευθέντες, ἐξετύφλωσε καὶ τὸ πονηρὸν τοῦ θεοστυγοῦς ἐξέκοψε σπέρμα τοῦ μηκέτι βασιλεύειν καὶ τυραννεῖν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ διώκειν. εἶτα πρὸς τὸ παλάτιον ἀπελθούσης αὐτῆς τῶν 20 Ἐλευθερίου, Νικηφόρος ὁ πατριῆσιος καὶ γενικὸς λογοθέτης ἔρχεται σὺν τοῖς δμόφροσιν αὐτοῦ νυκτὸς εἰς τὴν χαλκὴν πύλην τοῦ παλατίου, καὶ ὡς δῆθεν παρὰ τῆς βασιλίσσης 672 M. πεμφθεὶς εἰσέρχεται μετὰ λαμπάδων καὶ ὄπλων εἰς τὸ πα-

10—17 cf. Theoph. p. 473, 11. — 17 cf. Theoph. p. 474, 1. — 20 — p. 772, 4 cf. Theoph. p. 476, 3.

1 παραγενέσθαι B(N). — 4 παραγενόμενον BDE παραγενομένων A παραγενομένου RV παραγενόμενος (-άμενος M) CM. — 5 μὴν om. RV. — 9 ἐβασ. μόνη ἡ μήτηρ αὐτοῦ (om. Εἰρήνη) N. — ἡ μήτηρ αὐτοῦ om. A. ἡ om. B. — 12 Θεραπείας ACE. — 15 ἡ εἰρήνη EM. — 17 ἐξετύφλωσαν MR. — 20. 21 τῶν ἐλευθ. ἀπελθούσης αὐτῆς N. — 20 τῶν ἐλευθερίων CERV. — 24 πεμφθεὶς AB Exc. de insid. ἀποσταλεῖς rell.

λάτιον, κάκειθεν εὐθὺς ἀποστείλας καθ' ὄλην τὴν πόλιν, ἐξευφήμησαν αὐτὸν βασιλέα. πρῶτας δὲ γενομένης, ἡ μὲν ἐν τῷ παλατίῳ κατεκλείσθη, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπὶ πάντων ἀνηγορεύθη διὰ Ταρασίου πατριάρχου.

5 [λη'. Περὶ Νικηφόρου.]

Μετὰ δὲ Εἰρήνην ἐβασίλευσε Νικηφόρος ἔτη ἡ' ἡμῶν.
 678 M. ὃς Εἰρήνην αὐτίκα περιορίσας ἐν τῇ Λέσβῳ νήσῳ, Βαρδάνης ὁ πατρικίος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν τὸ ἐπίκλην Τοῦρκος ἀνηγορεύθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν περατικῶν θεμάτων.
 674 M. 10 ὃς γε πολλὰ τοῦτο παραιτησάμενος καὶ διαδράσαι μὴ ἰσχύσας, ἀλλὰ βίᾳ κατελθὼν ἐν Χρυσοπόλει καὶ περιπολήσας ἡμέρας ν' καὶ μὴ δεχθεὶς ὑπὸ τῆς πόλεως ὑπέστρεψε πρὸς τὰ Μαλάγινα. καὶ δὴ φοβηθεὶς τὸν θεὸν καὶ λογισάμενος μήπως δι' αὐτοῦ γένηται σφαγὴ χριστιανῶν λαβὼν παρὰ
 15 Νικηφόρου λόγον ἀπαθείας ἀπῆλθε νυκτὸς λάθρα τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν μονὴν Ἑρακλείου καὶ παραχρῆμα γέγονε μοναχός. ἐρχομένου δὲ αὐτοῦ διὰ τοῦ σταλέντος βασιλικοῦ χελανδίου ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ, ὃ ἦν αὐτὸς προκατασκευάσας, Λυκάνονες τινες ἄνδρες ἢ μᾶλλον εἰπεῖν
 20 λυκάνθρωποι ἐκτυφλοῦσιν αὐτὸν παρὰ γνώμην τοῦ βασιλέως. διὸ καὶ λύπη πολλῇ συσχεθεὶς πάντας μεθ' ὄρκων ἐπληροφόρει ἀνάτιον αὐτὸν εἶναι τοῦ τοιοῦτου τολμήματος. τεκμήριον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· καὶ γὰρ οὐδὲ φαίνεται χριστιανὸν πώποτε φονεύσας ἢ μέλος αὐτοῦ παντάπασιν ἀκρω-
 25 τηριάσας εὐσεβῆς ὑπάρχων ἄγαν καὶ χριστιανόφιλος πάνν.

'Ἐφ' οὗ ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ὁ τῶν Σαρακη-

7 cf. Theoph. p. 479, 8. — 7—19 cf. Theoph. p. 479, 15. — 19—22 cf. Theoph. p. 480, 16.

1 εὐθὺς ABV Exc. om. rell. — 2 ἐξευφήμησαν AE ἐξευφήμησαν B ἐξευφήμησαν CR. — 13 μαλάγιννα AB Exc. — 21 ὁ βασιλεὺς συσχεθεὶς E συσχεθεὶς ὁ βασιλεὺς LM. — 23 24 χριστιανὸν φαίνεται RV. — 24 πώποτε] ποτε R Exc. — 25 πάνν om. B Exc. — 26 τῆς βασιλείας ABN et ut vid. E τῆς αὐτοῦ βασιλείας rell.

νῶν φύλαρχος κατ' αὐτοῦ παρεγένετο ἐν τῷ Ἀμωρίῳ μετὰ
 δυνάμεως πολλῆς. ἐξῆλθε δὲ καὶ Νικηφόρος ἐν ὄλῳ βαρεῖ
 πρὸς τὸ Δορύλαιον δηλοποιῶν τῷ πρωτοσυμβούλῳ ταῦτα·
 ἵνα τί ἐπιχαίρεις ταῖς ἀδικίαις καὶ ταῖς αἰματεκχυσίαις τῶν
 ἀνθρώπων μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰ ἴδια, ἀλλὰ παραβαίνεις 5
 ὄρους ἀρχαίους καὶ πατρῶνους; ποῖος γάρ σοι προφήτης
 ἢ διδάσκαλος θεῖος ταῦτα ποιεῖν ἐδίδαξεν; οὐχὶ Μουχοῦμεδ
 ὁ προφήτης σου παρήγγειλε χριστιανὸν ὡς ἀδελφὸν ἔχειν 675 M.
 καὶ λέγειν; μὴ γὰρ ὁ πάντων δημιουργὸς καὶ προνοητῆς
 [ἀμφοτέρων] αἵμασιν ἀνθρώπων ἀδικῶς ἐκχυννομένων χαίρει, 10
 μὴ γένοιτο. ἢ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ὑστε-
 ρούμενος ἐξῆλθες ἀδικήσων τοὺς μὴ ἀδικήσαντάς σε; καίτοι
 γε τὰ κάλλιστα καὶ δυσπόριστα καὶ ἡμῖν ἐπέραστα κατα-
 κόρως ἔχων ἐκ τῆς ἱερᾶς γῆς καὶ πλουσιωτάτης. εἰ δέ τι
 τῶν ἡμετέρων ἐνδεῶς ἔχεις, αὐτίκα παρέχομεν φιλοστοργίας 15
 τρόπον. μὴ τοίνυν ὡς ἄθεοι καὶ ἀθάνατοι κατ' ἀλλήλων
 ἀντιστρατευόμεθα καὶ τὸν κατὰ τῶν ἀνθρώπων δαιμόνων
 πόλεμον ἐκ φθόνου καὶ μισανθρωπίας ἐκμιμούμεθα, γινώ-
 σκοντες ὅτι μικρὸν ὕστερον τελευτήσομεν καὶ πρὸς κριτὴν
 ἀδέκαστον ἀπελευσόμεθα, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα 20
 αὐτοῦ. ταῦτα ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος ἀποστείλλας μετὰ δώρων
 τινῶν, ὁ Σαρακηνὸς ἀγαθὸν θείας καὶ ἀνταμείψας δῶρα πλείστα

1 ἀμορίῳ CDER Exc. de legg. ἀμορίῳ B. — 2 δὲ om. AB. —
 σὺν ὄλῳ RV. — 3 δορύλαιον (-εον M) BM δορύλλαιον R δορυ-
 λάειον Exc. — 6 σοι] σὲ B σου R. — 7 μουχοῦμεδ ABEL Exc.
 μουχονμεδ D μουχοῦμετ BMRV. — 9.10 προν. ἀνθρώπων αἵμασιν
 ἐκχ. Exc. προν. ἀμφ. αἵμ. ἀδικῶς ἀνθρώπων ἐκχυν. N. In arche-
 typro ἀμφοτέρων errore scriptum sprscr. voce ἀνθρώπων correxisse
 librarium videtur. — 10 ἐκχυννόμενον A ἐκχυννομένοις (ἐκχυνν. M) N
 — 12 ἀδικήσων] ἀδικῆσαι BR et codd. quidam Exc. de legg. —
 ἀδικήσαντας AB E ἀδικοῦντας rell. et Exc. — 15 παρέχομεν AC παρ-
 ἔξομεν Exc. — 17 ἀντιστρατευόμεθα NV στρατευόμεθα C στρατευ-
 ῶμεθα R. — τῶν om. BL. — 17.18 ἀνθρώπων πόλεμον δαιμόνων
 πόλεμον CENR ἀνθρώπων πόλεμον (om. δαιμόνων) V Exc. ἐκ δαι-
 μόνων κατὰ ἀνθρ. πόλεμον L. — 18 ἐκμιμούμεθα V μιμούμεθα L
 (ἀναδεχόμεθα Exc.). — 19 τελευτήσομεν ABCLMR. — 20 ἀπελευ-
 σόμεθα ALM. — 22 δῶρα πλείστα AB Exc. δῶρά τε πλείστα rell.

καὶ θαυμασία μετ' εἰρήνης ὑπέστρεψε τὴν Νικηφόρου σύνεσιν
καὶ φρόνησιν ὑπερθαυμάσας.

Τῆς δὲ Εἰρήνης τελευτησάσης ἐν τῇ ἔξορᾳ, μετεκόμισε
τὸ σῶμα αὐτῆς Νικηφόρος ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μονῇ, ἣν αὐτῇ
5 ᾠκοδόμησεν ἐν τῇ Πριγκήπῳ νήσῳ. σφόδρα γὰρ εὐσεβῆς
καὶ φιλάρετος οὕσα πολλὰ μὲν ξενοδοχεῖα καὶ γηροκομεῖα
καὶ μοναστήρια κατεσκεύασε καὶ φόρων κουφισμοὺς καὶ ἄλλα
τινὰ πλεῖστα καὶ διάφορα καὶ ἀναρίθμητα κατορθώματα
πεποίηκεν εἰς παραμυθίαν καὶ ἀνάπαισιν τῶν πενομένων.

676 M. 10

Ταρασίου δὲ τοῦ πατριάρχου τελευτήσαντος, καὶ Νικη-
φόρου τοῦ ἀπὸ ἀσηκηριτῶν χειροτονηθέντος, Θεόδωρος ὁ ἡγού-
μενος τῶν Στουδίου καὶ Ἰωσήφ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Θεσ-
σαλονίκης ἐπίσκοπος ἅμα Πλάτωνι τῷ ἐγκλειστῷ καὶ τοῖς
λοιποῖς αὐτῶν μοναχοῖς τῆς κοινωνίας ἀπέστησαν Νικηφόρου
15 διὰ Ἰωσήφ τὸν στεφανώσαντα παρανόμως Κωνσταντῖνον καὶ
ὑπ' αὐτοῦ δεχθέντος εἰς ἱερωσύνην. ὁ δὲ βασιλεὺς κατ'
αὐτῶν σύνοδον ἐπισκόπων συγκροτήσας εἰς ἔξοριαν αὐτοὺς
ἔξέπεμψεν. εἶτα κατὰ Βουλγάρων ἐπιστρατεύσας ἐνίκησεν
αὐτοὺς κατὰ κράτος, ὥστε καὶ τὴν λεγομένην αὐλήν τοῦ
20 ἀρχηγοῦ αὐτῶν Κρούμου πυρπολῆσαι. ἐκεῖνου δὲ δηλώ-
σαντος παρακλήσεως λόγους· ἱκανούσθω σοι, ὦ βασιλεῦ καὶ
τῆς νίκης ἐπώνυμε, ἕως τούτου. ἰδοὺ γὰρ λίαν νενίκηκας

3—5 cf. Theoph. p. 480, 6. — 5—9 Theostericti vita Nicetae
cp. 30. — 10—18 cf. Theoph. p. 484, 19. — 18—p. 775, 12 cf.
Theoph. p. 490, 26.

3 τῆς δὲ εἰρήνης AB τῆς δὲ εἰρ. τῆς βασιλίδος CEL τῆς δὲ
εἰρ. τῆς βασιλίσσης N τῆς δὲ βασιλίδος εἰρ. V τῆς δὲ βασιλίσσης
εἰρ. R. — 4 ἦν] ἦ E ἦ D ἦ CM ἦ A. — αὐτῇ ABR. — 5 τῇ
om. CEM et recc. plerique, post Πριγκήπῳ ins. V. — πριγκήπῳ AM
πριγκίπῳ D. — νήσῳ om. E. — 11 ἀπὸ ἀσικριτῶν C ἀποαδσι-
κριτῶν E ἀποσικριτῶν M ἀπὸ σεκριτῶν R ἀποασηρητίς V προ-
ασηκριτῶν B ἀσικριτόν A. — 12 αὐτοῦ, ὁ καὶ Θεσσ. ἐπ. B αὐτοῦ,
ἐπίσκοπος Θεσσ. N. — 13 ἐγκληστῷ A ἐγκλειστῷ BELV ἐγκλί-
στῳ M. — 16 δεχθέντα B. — 16. 17 σύνοδον κατ' αὐτῶν ἐπι-
σκόπων A σύνοδον ἐπισκ. κατ' αὐτῶν N κατ' αὐτῶν σύνοδον
(om. ἐπισκόπων) L. — 21 ὦ om. N. — νενίκηκας ENRV Theoph.
ἐνίκηκας ABCL.

ἡμᾶς, οὐ προσήκατο παντελῶς τῆς εἰρήνης τὰ δῆματα διὰ
 πολλὴν ἀπληστίαν. ἐφ' οἷς χαλεπήνας ὁ βάρβαρος τὰς τῆς
 χώρας εἰσόδους καὶ ἐξόδους περιπεφραγμένας ὀχυρώμασι
 ξυλίνοις πέμψας κατησφαλίσατο, καὶ μεθ' ἡμέρας β' συν-
 αθροίσας λαὸν ἄπειρον καὶ κατὰ τῆς τοῦ βασιλέως σκηνῆς 5
 ἐπελθὼν ἀναιρεῖ τοῦτον καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ μεγα-
 στάνους καὶ ἄρχοντας τῶν θεμάτων καὶ στρατόπεδον ἀνα-
 ριθμητον. τὴν δὲ Νικηφόρου κεφαλὴν ἐκκόψας καὶ ἐπὶ
 ξύλου κρεμάσας ἡμέρας τινάς, εἶθ' οὕτω γυμνώσας τὸ ὄστον
 καὶ περιαργυρώσας ἔξωθεν ἐκέλευσε πίνειν εἰς αὐτὴν τοὺς 10
 ἄρχοντας τῶν Βουλγάρων ἐγκανυώμενος κατὰ τοῦ ἀπληστευ-
 θέντος καὶ τὴν εἰρήνην μὴ θελήσαντος. ὄθεν ἡ γραφή 677 M.
 προασφαλιζομένη τὸν τοιοῦτον φάσκει· μὴ ἀπληστεύου, ὅτι
 δι' ἀπληστίαν πολλοὶ ἐτελεύτησαν. ὁ δὲ προσέχων ζωὴν
 προσθήσει. καὶ πολλοὺς ἀπώλεσε τὸ χρυσίον καὶ καρδίας 15
 βασιλέων ἐξέκλιεν. πόσοι γὰρ τοῦ πλείονος ἐπιθυμοῦντες
 τοῦ παντὸς ἐξέπεσον, καὶ τὰ περιττὰ συναγαγόντες ἀπώλεσαν
 εἰκότως καὶ τὰ ὀλίγα καὶ ἀναγκαῖα, καὶ τοὺς νεομισμένους
 ὄρους ὑπερβάντες καὶ τῶν μετρῶν ἐγυμνώθησαν. ὄθεν οὖν
 χρῆ περικόπτειν ἐμφρόνως τὰ περιττὰ, ἵνα καλῶς ἐν τοῖς 20
 ἀναγκαίοις πλουτῶμεν. οὐ γὰρ τὸ πλοῦτον ἔχειν, ἀλλὰ τὸ
 μὴ δεῖσθαι πλοῦτου πλοῦτός ἐστι μέγιστος. τὸν δέ γε τρόπον
 τῆς τοῦ βασιλέως σφαγῆς οὐδεὶς τῶν περισωθέντων σαφῶς
 διηγήσατο. πλὴν ἔφασάν τινες τῶν ἀκριβεστέρων, ὅτι πε-
 σόντα χριστιανοὶ τοῦτον ἐπέτρωσαν ὡς αἴτιον τῆς τούτων 25
 πανωλεθρίας. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Σταυράκιος πληγωθεὶς και-
 ρίως κατὰ τοῦ δεξιοῦ μηροῦ καὶ μόγις ἐξελθὼν τῆς μάχης
 φορεῖα τὴν πόλιν κατέλαβεν.

13 Sir. 37, 29; 31. — 15 Sir. 8, 2. — 22—26 cf. Theoph.
 p. 491, 24. — 26—28 cf. Theoph. p. 492, 2.

6 ὑπελθὼν B ἀπελθὼν N ἐπανελθὼν A. — 13 φάσκει AB
 ἔλεγεν RV φησὶν L φησὶν post ἀπληστεύου ins. N om. CE. —
 17 ἐξέπεσαν CER. — 21 γὰρ τὸν πλοῦτον AC et recc. quidam.
 — 24 ἔφασάν B ἐφθασάν CM. — 26 πανωλεθρίας CEM.

[λθ'. Περὶ Σταυρακίου.]

Μετὰ δὲ Νικηφόρον ἐβασίλευσε Σταυράκιος υἱὸς αὐτοῦ
 ἔτος α' μῆνας β'. ὃς ἐν τῷ παλατίῳ κείμενος διὰ τὴν
 πληγὴν τοῦ μηροῦ καὶ ἀνορθοῦσθαι μὴ δυνάμενος ἀπρόιτος
 678 M. 5 ἦν καὶ ἀφανῆς τοῖς ἔξω τοῦ παλατίου. κἀντεῦθεν Μιχαὴλ
 ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ καὶ κουροπαλάτης ἐξαίφνης ἀναγορεύεται
 βασιλεὺς ἐν τῷ ἱππικῷ παρὰ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ταγμα-
 των ὡς ἤδη ἀπεγνωσμένον τοῦ Σταυρακίου διὰ τὴν χρόνιον
 ἀρρωστίαν. ὅπερ μαθὼν Σταυράκιος καὶ τὸ μοναδικὸν ἀντίκα
 10 σχῆμα σὺν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Θεοφανῶ περιθήμενος εἰς τὰ
 Βρακὰ λεγόμενον μοναστήριον ἐτελεύτησεν.

[μ'. Περὶ Μιχαὴλ τοῦ κουροπαλάτου.]

Μετὰ δὲ Σταυράκιον ἐβασίλευσε Μιχαὴλ γαμβρὸς αὐτοῦ
 ἔτος α' μῆνας θ'. ὃς εἰς πάντα μὲν χρηστὸς ἦν καὶ ἐπι-
 15 εικῆς, εἰς δὲ τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν ἀκυβέρνητος
 παντελῶς ὑπῆρχε καὶ δεδουλωμένους ματαίων ἀνθρώπων βου-
 679 M. λαῖς καὶ ἀπειροπολέμων. ὅθεν ἐπιστρατεύσας κατὰ Βουλ-
 γάρων καὶ μετὰ μεγάλης ἥττης ὑποστρέψας, ἀναγορεύεται
 Λέων ὁ πατριῆκιος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν ὑπὸ τοῦ
 20 λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν τῷ τριβουναλίῳ. καὶ δὴ τοῦτο
 Μιχαὴλ ἀκούσας καὶ τὸ μοναδικὸν σχῆμα σὺν γυναικὶ καὶ
 τέκνοις ἀμφιασάμενος καὶ λόγον ἀπαθείας αἰτησάμενος εἰς
 τὸ πλησίον τῆς πόλεως νησίον περιορίζεται, ἐν ᾧ καὶ ἐτε-
 λεύτησεν.

3—5 *cf.* Theoph. p. 495, 15. — 5—11 *cf.* Theoph. p. 493, 21.
 — 14—17 *cf.* Theoph. p. 499, 31. — 17—23 *cf.* Theoph. p. 502, 1.

2 ὁ υἱὸς DLRV. — 3 καὶ μῆνας ALMR. — 6 κουροπαλάτης
 ACDE Exc. de insid. — 9 μοναχικὸν BR. — 10 εἰς τὰ βρακὰ A
 εἰς τὰ ἐβραϊκὰ G Theoph. εἰς τὰ σταυρακινὰ rec. quidam εἰς τὰ
 σταυρικὰ rec. alii. — 13 ὁ γαμβρὸς AERV. — 14 ἐν καὶ μῆνας
 AR. — πάντας GM. — 16 ὑπῆρχε παντελῶς A ὑπῆρχε om. L.
 — 21 γυναιξὶ ABR. — 22 καὶ λόγον ἀπαθείας αἰτησάμενος
 ABV om. rell.

[μα'. Περὶ Λέοντος τοῦ Ἀρμένη.]

Μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἀρμένης καὶ παραβάτης ὕστερον ἀναφανείς ἔτη ζ' μῆνας ε'. μετὰ γὰρ δύο χρόνους ἀποστατήσας πρὸς τὴν ἀσεβείαν ὥσπερ καὶ Σαοὺλ ἐξώκειλεν. καὶ γὰρ κἀκεῖνος δύο ἔτη βασιλεύσας ἐννόμως, 5 εἶτα παρατραπείς καὶ τῆς θείας χάριτος γυμνωθεὶς καὶ πονηρῶ πνεύματι παραδοθεὶς κατὰ τοῦ εὐεργέτου Δαυὶδ ἐξωπλίσθη καὶ τὰς τῶν ἱερέων εἰργάσατο μαιφονίας· ὡσαύτως καὶ ὁ δύστηνος οὗτος καὶ ἀντίθεος μετὰ δύο ἔτη κατὰ τῆς εὐσεβείας μανείς καὶ λυσσήσας καὶ τὸν στέφανον 10 αὐτὸν θεῖον Νικηφόρον ἐξορίσας καὶ Θεόδοτον πατριάρχην δῆθεν ἀντιχειροτονήσας, ἄλογον ἄνδρα, μᾶλλον δὲ ἀνδράποδον καὶ ἀφωνότερον τῶν ἰχθύων καὶ μηδὲν πλέον τῆς ἀσεβείας ἐπιστάμενον, διωγμὸν ἄσπονδον κατὰ τῆς ἐκκλησίας 680 M. ἀνεργόπισεν. εἰ οὖν χρὴ Παῦλον ἐπὶ φαύλων θαναμάζειν 15 μετὰθεσιν, τοῦτον δὴ μᾶλλον καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἢ Γαλάτας θαναμάσεται λίαν οὕτω ταχέως μετατιθεμένους ἀπὸ τοῦ καλέσαντος αὐτοὺς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο εἰ μὴ πρὸς τὸ παροργίσει τὸν θεὸν καὶ τὴν θείαν ὀργὴν ἐπισπάσασθαι. καὶ γοῦν ὥφθη 20 681 M. τηρικαῦτα κομῆτης ἐν σχήματι δύο λαμπρῶν σελήνων ἐνωθέντων καὶ πάλιν διαιρεθέντων εἰς διάφορα σχήματα, ὡς καὶ εἰς ἀκεφάλον διάπλασιν ἄνδρὸς τυπωθῆναι, ὅπερ τὴν ἀκεφάλον κεφαλὴν τῶν μετὰ ταῦτα στασιασάντων κατὰ τῶν χριστιανῶν καὶ τὸν μάταιον Θωμᾶν κεφαλὴν καὶ ἀρχηγὸν 25

15 Gal. 1, 6. — 20—23 cf. Theoph. p. 499, 6.

2 ἀρμένιος AV. — ὁ καὶ παραβάτης BV ὁ πατρίκιος καὶ παραβάτης R. — 3 καὶ μῆνας ALRV. — 10 λυττήσας NV. — 11 καὶ θεόδοτον AB καὶ om. rell. — 11. 12 δῆθεν πατριάρχην CRV. — 12 ἄνδρα ἄλογον R ἄνδρα ἀλογότατον V. — 13 καὶ ante μηδὲν om. N. — 15 Παῦλον] φαύλων R. — ἐπὶ φαύλων BERV et D m. 1 ἐπὶ φαῦλον CM et D m. 2 ἐπιφαῦλον L ἐπιφαῦλον A. — 21 κομῆτης ἀστῆρ LV. — σελήνων AR (σεληνίων Theoph.). — 24 τῶν om. RV. — 25 καὶ τὸν — p. 778, 1 χριστιανῶν om. AM.

τῆς ἐκ τῶν ἄλλων χριστιανῶν διαιρέσεως ἐσχηκότων προ-
 εμήνυν. καὶ μέντοι καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ τε καὶ ἐπάλληλοι
 καὶ λιμοὶ καὶ αὐχμοὶ καὶ ἄερος φλογώσεις γεγόνασιν, καὶ
 στάσεις ἐμφύλιοι κατὰ πᾶσαν χώραν καὶ πόλιν ἐκ τῶν ἡμε-
 5 ρῶν ἀρξάμενοι τοῦ θεοστρυγοῦς καὶ ἀλάστορος, μέχρι πολλοῦ
 τὸ δεινὸν τῆς ἐμφυλίου συμφορᾶς ἐπικρατῆσαι συμβέβηκε
 νόσημα.

Τολῶν ἐκμιμούμενος τὸν πάλαι τῆς μυσάρᾶς ταύτης
 αἰρέσεως ἀρχηγὸν ὁμάνυμον αὐτοῦ καὶ ὁμότροπον ἤρξαστο
 10 τῆς αὐτῆς ἔχασθαι δυστροπίας, εἶτα συμμάχους καὶ συμ-
 μύστας κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐκζητήσας εὔρεν Ἰωάννην τὸν
 λεγόμενον Γραμματικόν, μᾶλλον δὲ Ἰαννῆν ἄλλον ἢ Σίμωνα
 ἐπὶ τε λεκανομαντεῖαις καὶ φαρμακείαις καὶ αἰσχροουργίαις
 διαβεβοημένον, καὶ ἑτέρους τινὰς Ἰαννίτας καὶ Ἰαμβρίτας
 15 καὶ Σιμωνίτας ὁμόφρονας καὶ πάσης κακίας πεπληρωμένους.
 οὓς δὴ καὶ παρ' ἑαυτῶ κατέχων ἐν τῷ παλατίῳ προσκαλεῖται
 Νικηφόρον τὸν αἰδιδιμον πατριάρχην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ
 προύχοντας ἐπισκόπους τε καὶ διδασκάλους ἐνώπιον τῆς
 συγκλήτου καὶ φησιν· ἰστέον ὡς ἀνέστησάν τινες λέγοντες
 682 M. 20 μὴ δεῖν προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας, οὓς εἰ βούλεσθε παρα-
 στήναι καὶ διαλεχθῆναι περὶ τούτων ἐκδηλότερον τὸ ἀληθές
 φανήσεται. πρὸς ὃν ὁ θεῖος Νικηφόρος οὐδὲν ἀπεκρίνατο,
 ἔφη δὲ πρὸς τοὺς παρισταμένους μεγιστάνας· εἵπατέ μοι, τὸ
 μὴ ὄν δύναται πεσεῖν· τῶν δὲ τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς πεύσεως

2—7 cf. Epist. ad Theophilum cp. 24 Migne Tom. 95, 376 D.
 — 8—12 Theostericti vita Nicetae cp. 31. — 23—p. 779,
 6 Theoster. ib. cp. 33.

4 στάσεις (στάσις A) ἐμφύλιοι ABE στάσεις (στάσις quidam)
 ἐμφυλίων R στάσις ἐμφύλιος rell. (περὶ στάσεων ἐμφυλίων etiam
 mg. V). — πόλιν καὶ χώραν BR. — 6 τὸ δεινὸν usque ad p. 780,
 10 εὐσεβείας uno folio interciso om. C. — ἐμφυλίας R om. B. —
 9 αὐτῷ N. — 10 αὐτῆς] αὐτοῦ BRV. — 11 ἰαννῆν ABDR
 ἰωάννην G ἰω M. — 13 λεκανομαντεῖαις ALMR. — καὶ φαρμα-
 κείαις om. N. — 24 ἀσφαλεία (-ία A) ALV Theost. ἀσφαλεία
 (-ία E) rell. — πεύσεως ABLV Theost. πίστεις rell.

ἀπορηθέντων καὶ μηδὲν ἀποκριθέντων, ἤρετο πάλιν ὁ πατρι-
 ἀρχης· ἔπεσον ἐπὶ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν Ἰσαύρων
 αἱ ἄγλαι εἰκόνες ἢ οὐ; τῶν δὲ κατανευσάντων καὶ τὸ ναὶ
 προσειπόντων· οὐκοῦν ἴσταντο πάντως, ἔφη, καὶ ἦσαν, καὶ
 ἀρχαϊκὸν αὐτῶν τὸ ἀναστήλωμα. τὸ γὰρ μὴ ὄν μηδὲ ἰστά- 5
 μενον πῶς εἶναι δύναται ἢ πεσεῖν; εἶτα καὶ τῶν ἄλλων
 ἐπισκόπων τοιαῦτά τινα προτεινάντων εἰς ἀνατροπὴν τῆς
 αἰρέσεως ὁ ἱερός Εὐθύμιος Σάρδης παρρησιασάμενος λέγει·
 πρόσεχε, βασιλεῦ, τοῖς δι' ἐπιτομῆς ῥηθησομένοις. ἀφ' οὗ
 Χριστὸς ἦλθεν ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι νῦν ὀκτακόσια παρήλθον 10
 ἔτη καὶ πανταχοῦ σκιαγραφεῖται Χριστὸς καὶ ἐν εἰκόνι
 προσκυνεῖται. ποῖος οὖν αὐθάδης τολμήσειε τὴν τοσοῦτων
 χρόνων ἀποστολικὴν τε καὶ πατρικὴν παράδοσιν ἀθετῆσαι
 ἢ μετασαλεῦσαι; μάλιστα τοῦ ἀποστόλου λέγοντος· ἄρα οὖν,
 ἀδελφοί, στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε 15
 εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. κὰν ἄγγελος ἐξ
 οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
 μεθ' ὃν ἀπεκρίθη καὶ Θεόδωρος ὁ ζηλωτῆς καὶ θερμὸς τῆς
 ὀρθοδοξίας πρόμαχος καὶ τῶν Στουδίου ἡγούμενος λέγων·
 μὴ παρασάλευε, βασιλεῦ, κατάστασιν ἐκκλησιαστικὴν. εἴρηκε 20
 γὰρ ὁ ἀπόστολος· καὶ οὐς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, 688 M.
 πρῶτον ἀποστόλους, δεῦτερον προφήτας, τρίτον ποιμένας καὶ
 διδασκάλους. οὐκ εἶπε βασιλεῖς. σοὶ μὲν γὰρ ἡ πολιτικὴ
 κατάστασις ἐπιστεύθη καὶ τὸ στρατόπεδον. τούτων φρόντιζε
 καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἕασον ποιμέσι καὶ διδασκάλοις κατὰ τὸν 25
 θεῖον λόγον. εἰ δὲ μὴ βούλει τούτοις προσέχειν εἵνεκα τῆς

6 — p. 780, 3 Theostericti vita Nicetae cp. 35. — 14 2. Thess.
 2, 15. — 16 Gal. 1, 8. — 21 Ephes. 4, 11.

1 ἀπορ. καὶ μηδὲν om. R. — ἀπορηθέντων A ἀπορηθέν-
 των D. — 7 τοιαῦτά τινα ABV τινα om. rell. — 8 σάρδεων BV.
 — 10 παρήλθον ἔτη AB ἔτη παρήλθον rell. — 14 ἄρα BMV.
 — 15 ἐδιδάχθητε AB Theost. παρελάβετε N καὶ παρελάβετε EL
 ἐλάβετε RV. — 16 ἡμῶν om. RV. — 25 καὶ τὴν] τὴν δὲ N. —
 26 εἵνεκα ELV Theost. εἰ ἔνεκα N ἔνεκα AB καὶ εἶναι μετὰ R.

πίστεως ἡμῶν, κὰν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κατελθὼν βουλη-
 θείη παρατρέψαι ἡμᾶς, οὐκ ἀκουσόμεθα αὐτοῦ, μήτι γε σοῦ,
 βασιλεῦ. ὁ δὲ τύραννος ἀκούσας ταῦτα καὶ ὑπερξέσας τῷ
 θυμῷ καὶ λεόντειον ὁ πιθήκειος βρούξας καὶ πάντας μεθ'
 5 ὕβρεως ἀπελάσας καὶ τὸν Θεόδωρον ἐξορίσας, εἶδ' οὕτω καὶ
 τὸν μέγαν Νικηφόρον τῆς πόλεως ἐξεώσας καὶ περιορίσας
 ἀντιχειροτονεῖ τὸν ἀπὸ σπαθαρίων Θεόδοτον τὸ ἐπίκλην
 Κασσιτερᾶν καὶ τῆς θυμέλης τὴν προσηγορίαν ἐπειλημμένον.
 καὶ οὕτως ὁ ἀλιτήριος καὶ θηριότροπος μᾶλλον ἢ θηριώ-
 10 νυμος ἐπαρθεῖς κατὰ τῆς εὐσεβείας μειζόνως ἐδίωκε τὴν
 ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθει σφόδρα σφόδρα, μέχρις οὗ
 τοῦτον ἐνδίκως ἢ θεία δίκη μετήλθεν.

Οὗ τὴν κακίστην γένεσιν καὶ μοχθηρίαν καὶ θεοστυγῆ
 προαίρεσιν καὶ δυσσέβειαν καὶ μὲν γε καὶ τὴν χαλεπὴν τοῦ
 15 βίου καταστροφὴν ὁ θεσπέσιος Νικηφόρος διαρρήδην στηλι-
 τεύων φάσκει· παρορᾷ θεός, καὶ ἤρξε καθ' ἡμῶν ἄνθρωπος,
 οὐκ οἶδα εἰ ἄνθρωπον χρὴ λέγειν, ἀλλὰ μὴ θηρίον καὶ τῶν
 θηρίων ἀγριώτερόν τε καὶ πικρότερον. τί γὰρ τῆς συμ-
 φορᾶς ταύτης ἔλεινότερον καὶ τῆς δυστυχίας ἀθλιώτερον;
 20 ἠλίκον κακὸν εἰς τὴν βασιλείον ἀρχὴν εἰσεκόμασεν, διφυῆς
 μὲν τὸ γένος καὶ μισοβάρβαρος, πολυειδῆς δὲ τὸν τρόπον
 καὶ ἀνελεύθερος καὶ τὴν γνώμην ἀστάθερος. τὸ μὲν οὖν
 προσεχῶς αὐτῷ ὑπηργμένον καὶ πολλοῖς γνώριμον ἐκ τῆς
 Ἀρμενίων ὄρματο γῆς, ὅθεν εἰπεῖν τὸ δύστροπον καὶ κακό-

3—8 Theostericti vita Nicetae *cp.* 36; 37. — 15 Hunc Nicephori locum in editis eius operibus non inveni.

2 ἀκουσόμεθα AGN. — μήτι γε AMR. — 4 λεόντιον ABLMV. — πιθήκειος BELN πιθικός A πιθήμιος R. — 8 κασιτερᾶν (-άν B) ABN κασιτηρᾶν *rell.* — 11 σφόδρα σφόδρα ABDEL αὐτὴν σφόδρα V σφόδρα CMR. — 14 μὲν γε καὶ τὴν AB μὲν γε τὴν CELN μὲν τοι γε τὴν V μέντοι καὶ (*om.* τὴν) R. — 17 λέγειν χρὴ CRV. — 18 πικρότερόν τε καὶ ἀγριώτερον A ἀπανθρωπότερόν τε καὶ ἀγριώτερον B. — 20 εἰς βασιλείον B εἰς τὴν βασιλείαν A (*om. in utroque ἀρχὴν*). — εἰσεκόμασεν CLRV εἰσεκόμισεν (-ησεν M) AN.

ηθες, τὸ δὲ ὡς πορρωτάτω καὶ παλαιὸν τυγχάνον, καθὰ 684 M.
 τῶν πρεσβυτέρων ἐξιστοροῦσί τινες, οἳ τὰ ἐκείνου καὶ τῶν
 ἐκείνου πατέρων ἐκ πολλοῦ παραδοθέντα ἴσασιν, οὐδὲ ἐν-
 τεῦθεν καθαρῶς ποθεν ἐκπεφυκέναι, εἴπερ ἐκ τῆς Ἀσσυρίων
 φυλῆς κακίστην παραφυάδα ἐκδύναι, ἐξ ὧν τὸ πατρῶον 5
 ἐπεφήμιζεν αἶμα. κατήχθαι γὰρ ἐκ τῶν Σαναχειρίμ παί-
 δων, ὃς δὴ τῶν Ἀσσυρίων ἤρξέ ποτε καὶ ὑπὸ τῶν φύντων
 καιρίαν τὴν πληγὴν ἐδέδεκτο. καὶ γὰρ οἷγε φονίας δεξιᾶς
 τῶ γεννήτορι ἐπαντείναντο τῶ πατρῶϊ λύθρῳ ἐμμολυνό-
 μενοι, αὐτόχειρές τε τῆς σφαγῆς τοῦ τεκόντος γενόμενοι 10
 αὐτίκα πρὸς τοῖς χωρίοις τῶν Ἀρμενίων φυγάδες ὀχούμενοι
 ἀνασώζονται. τούτου δὴ τοῦ πατροφόνου σπόρου κατὰ τὴν
 ἡμετέραν γενεὰν πικρῶς τηρηθεὶς καὶ παραβλαστήσας ἀν-
 δροκτόνος καρπὸς οὐκ οἶδ' ὅθεν Ῥωμαίων τοῦτο κατακρι-
 θέντων τὸ δεινὸν ἐκεκλήρωτο· ὃς εἰς τόδε τὸ φῶς, οἷς οἶδεν 15
 ὁ ἀνασχόμενος κριμασιν, προαχθεὶς πονηροῖς καὶ ὀλεθροῖς
 ἐντρέφεται καὶ συναύξεται ἡθεοί τε καὶ πράξειςιν. ἐκ τῆς
 Ἀσσυρίων γοῦν λεαίνης καὶ τῆς Ἀρμενίας παρδάλεως ἑτερο-
 θαλῆς σύνθετόν τε καὶ ἀλλόκοτον τίγριδος εἶδος ἐκ νόθου
 καὶ κισθῆλου ἐξέφυ γονῆς, Ἀρμένιον ἢ Ἀσσύριον εἶδεχθῆς 20
 τέρας, καὶ λέων μὲν τὴν προσηγορίαν, λέοντος δὲ τὸ μὲν
 ἀρπακτικὸν εἰς τὸ ἀσφαλῆς κερτημένος, τὸ δὲ ἐλευθέριον
 οὐδαμῶς προϊέμενος, χαμαιλέων δὲ ὥσπερ οὖν τὸ εἶδος οὕτω

4 καθαρὸς ER. — πόθεν CR ποθεν NV om. B. — ἀσσυρίων
 CDG. — 6 ἐπεφήμιζεν V ἐπεφήμιζον R. — σαναχειρίμ L σανα-
 χειρίμ C σαναχειρίμ E σαναχειρίμ BRV σαναχειρίμ (-ρίμ M) AN.
 — 7 ἀσσυρίων CD item v. 18. — 8 ἐδέξατο BL. — φονίας (φον. M)
 BM φονάσας V. — 9 πατρῶον ABC πατρῶϊω EM πατρῶϊω DV
 sed in V o in lit. πατρῶϊω R. — 11 ὀχούμενοι RV οἰχού-
 μενοι B ὀχόμενοι M ὀχόμενοι (ὀχ. C) CDE οἰχόμενοι A. —
 12 τοῦτο N. — δὲ CRV. — 13 πικρὸς BM. — ἀνδροκτόνος A
 ἀνδροκτοφόνος G ἀνδροφοκτόνος R om. LN. — 14 κατακριθέν-
 των AB κατακριθέν rell. — 15 ὃς] οἷς AE. — 17 αὐξεται AB
 συναυλίζεται C. — πράγμασι RV. — 19 τε] τι AB. — 20 ἐξ-
 έφηνεν ὃς ἀρμένιος ἢ ἀσσύριος εἶδεχθῆστέρος R. — ἀρμενίων ἢ
 ἀσσυρίων AL. — εἶδεχθῆς τέρας B εἶδεχθεστέρας rell. — 21 τὸ
 μὲν om. V μὲν om. R.

δὴ καὶ τῆς ψυχῆς τὸ πολύμορφον διὰ τὸ τοῦ γένους ὑπουλόν
 τε καὶ ὑφαλον, ἐξ ὧν ἐμεγαλάνχει τῆς δυστροπίας καὶ τοῦ
 δόλου τὸ κεκρυμμένον καὶ ἀνεξαγόρευτον. καὶ γὰρ ἐμπα-
 νᾶτο λανθάνειν τὸ ἐνδόνυχον τῆς γνώμης σκοτεινὸν καὶ
 5 παλίμβολον καὶ πρὸς τὸ βλάπτον ἐπιρρεπές, καὶ πῶς ἦν
 ἐκπεπονημένον αὐτῷ καὶ ἐπιτετηδευμένον μήποτε συμφωνή-
 685 M. σειν καρδίαν τοῖς χελλεσιν, ὡς ἕτερα μὲν ἐκμελετᾶν κατὰ
 νοῦν, ἄλλα δὲ προφέρειν ἐν στόματι. ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ
 ἀφιλοθεΐας καὶ πονηρίας ἐξώκειλεν ὁ βίος αὐτοῦ, ὥστε καὶ
 10 δυσφορώτατον καὶ δυσκατάληπτον αὐτοῦ τὴν δαιμονιώδη
 γνώμην καὶ πονηρίαν τοῖς πᾶσι γίνεσθαι.

Ἐπει οὖν τῆς βασιλείου ἀρχῆς μᾶλλον δὲ τυραννίδος
 θεοῦ συγχωρήσει λαβόμενος κατὰ τῆς ἀμωμῆτου πίστεως
 ὄλον ἐκχέει τὸν θυμὸν καὶ τὸν δόλον, καὶ ἀμιλλᾶται κατὰ
 15 πάντα τὸν πρὸ αὐτοῦ δυσσεβῆ Κοπρώνυμον καὶ ὡσαύτως
 μιανοῖς τισι καὶ παμπονήροις ἀνθρώποις τὸ πᾶν τῆς ζωῆς
 καταπιστεύει ἀσελέσσι τε καὶ ἐπὶ βίον αἰσχρότησι βεβοη-
 μένοις καὶ κατεφθαρμένοις τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα γόησι
 καὶ φαρμακοῖς καὶ λαοπλάνοις καὶ πᾶν εἶδος κακίας ἀσκή-
 20 σασι καὶ ἀπαξαπλῶς τὴν χριστιανῶν ἡρνημένοις θεοσέβειαν,
 καὶ δὴ τούτοις ἀσπασίως εἰσοικίζεται καὶ περιπτύσσεται καὶ
 ὑποκύντει ταῖς ματαίαις αὐτῶν καὶ ψυχοφθόροις διδαχαῖς
 καὶ μνήσεσιν, καὶ οἷα τῆς ἀμαρτίας ἀνδράποδον ἐξανδρα-
 ποδίζεται καὶ τῷ ἀγκίστρῳ τῆς ἀπάτης καὶ παρανομίας δε-
 25 λεασθεῖς ὁ παράπαιστος δεινῶς περιπίρεται. τρία γὰρ αὐτῷ

1 δὴ B δὲ A om. rell. — 3 δόλον] λόγον BM. — 4 ἐνδο-
 μυχοῦν LR.V. — 5 παλίμβολον V ἀπαλίμβολον B. — βλάπτων
 CE βλάπτειν MV βλέπειν L. — πῶς D et recc. quidam ὅπως V.
 — 6 συμφωνήσειν BLV συμφωνήσιν CE συμφωνήσει (-ση AB)
 AN.R. — 7 καρδία NR. — ἐκμελετᾶν AB μελετᾶν rell. — 8 πρὸς
 φέρειν AM προσφέρων R. — ἐν τῷ στόματι RV. — 11 τοῖς]
 αὐτοῖς CER. — γενέσθαι AR. — 17 αἰσχρότησι ABV αἰσχρο-
 τητι rell. — διαβεβοημένοις B et recc. quidam. — 19 ἀσκή-
 σαντας ABE ἀσκήσαντες R. — 21 τούτους NR. — 22 ταῖς μα-
 ταίοις B τοῖς ματαίοις CR. — 23 ἀνδραποδίζεται LR. — 25 παρά-
 πεστος CRV παράπαιστος LN.

προϋθθηκαν τὰ ὑπεσχημένα, τῆς ἀκριβοῦς καὶ ὀρθοδόξου πίστεως ἡμῶν τὴν ἄρνησιν, τῶν θείων εἰκόνων τὴν καθάρσεις, τῶν εὐσεβούντων τὴν δίωξιν. καὶ οὕτως εἰς ἄκρον εὐήμερίας ἐλάσεις, φησὶν, ὡς καὶ ἐπὶ πλείστον καὶ μῆμιστον χρόνον τὴν παροῦσαν ζωὴν, εἰ καὶ τις ἄλλος, διανύσαι. 5 ταύταις οὖν καὶ ταῖς τοιαύταις ὀλεθροῖς ἀπάταις φενακισθεῖς ὁ ματαιόφρων καὶ κτηνώδης καὶ καθάπερ ἦν εἰδεχθῆς καὶ δυσέντεκτος καὶ τὴν θείαν αἰσχρότερος (εἰ γὰρ καὶ λεόντειον τοῦνομα πιθήκειον τὸ βλεπόμενον) γίνεται φαν- 686 M. λότερος τὸν τρόπον, σοβαρώτερος τὸ ἦθος, θηριωδέστερος 10 τὴν γνώμην, ἀτίθασσος τὴν ὁρμὴν, ἀκάθεκτος καὶ ἀνυπόστατος καὶ ἀλογιστότερός τε καὶ ἐμβριθέστερος καὶ τυραννικώτερος. ἀναπτρωθεῖς γὰρ ὁ δελταῖος καὶ ταλαίπωρος τῇ ψευδομαντείᾳ καὶ βουλῇ τῶν ἀλιτηρίων ἐκείνων οὕτως ἐπανατείνεται, κατὰ Χριστοῦ τὸν πόλεμον. καὶ πρῶτον μὲν 15 κινεῖ κατὰ τῶν ἱερῶν δογμάτων ἡμῶν τὴν θεομάχον γλώσσαν, ἔπειτα δὲ ζηλοῖ κἀνταῦθα τὸν δυσσεβέστατον Κωνσταντῖνον καὶ ὁμοίως ἀθροίσας πονηρόν τε καὶ ἀγρυπῶδες ἐργαστήριον, μᾶλλον δὲ ἰουδαϊκὸν συνέδριον, οὗ καὶ συνέδρος καὶ πρόεδρος ὁ ἐξάγιστος γενόμενος, ὁρᾶται πάλιν ἐν ναῷ 20 κυρίου τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, καὶ ἀνοίγεται στόμα λαλοῦν μεγάλα κατὰ τῆς δόξης κυρίου καὶ κατὰ τῆς θείας οἰκονομίας μεγαλορημονοῦν καὶ ἀλαζονευόμενον. καὶ οὕτως ὁ δεῦτερος Καϊάφας μετὰ τῆς χριστομάχου στείρας ἐκείνης

20 Dan. 12, 11. — 21 Dan. 7, 8; 20.

1 ἀκριβοῦς καὶ (καὶ om. CEN) ὀρθοδόξου πίστεως ἡμῶν ACELN ἀκριβοῦς π. ἡμ. καὶ ὀρθοδόξου R ἀληθοῦς καὶ ἀκριβοῦς ὀρθοδόξου π. ἡμ. V ὀρθοδόξου καὶ ἀκριβοῦς π. ἡμ. B. — 6 ὀλεθροῖς AM. — 9 λεόντιον ACELMV. — τὸ ὄνομα N. — πιθήκειον ABCLV πυθίκηον M. — 12 καὶ ante ἀλογιστότερος om. BLNV. — τε om. R. — 14 βουλῇ ABV ὑποβολῇ L ἐπιβουλῇ rell. — 15 κατὰ Χριστοῦ] καὶ ταχὺ CR καὶ ταχύνει V. — 16 In verbo ἱερῶν desinit cod. B. — 17 δὲ καὶ ζηλοῖ A. — 19 οὗ AN ὡς EL δ C ὁ RV. — 20 πρόεδρος — οἶκῳ p. 786, 14 om. E uno folio interciso. — 21 ἀνοίγεται πάλιν στόμα A.

πολλὰ καὶ μάταια κατὰ τῆς ἀληθείας κενολογήσας καθαιρεῖ
 πᾶσαν ἱερὰν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἄναστήλωσιν μίσει τῷ εἰς
 Χριστὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ θεράποντας, ἐπειδὴ βαρὺς ἦν αὐτῷ
 Χριστὸς καὶ ἐν εἰκόσι βλεπόμενος καὶ ἐπὶ μνήμης φερόμενος
 5 καὶ οἱ τούτου φίλοι τε καὶ δοῦλοι.

Διὸ δὴ καὶ ἀνοηταίνων κατεφλυᾶρει πᾶσαν εἰκονικὴν
 ἀναστήλωσιν ἀπόβλητον εἶναι τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ λίαν ἀγνώ-
 ριστον. τί οὖν πρὸς ταῦτα φήσεί τις; ὅτι σοφία μαροῦ
 ἀδιεξέταστοι λόγοι, καὶ ὁ μαρὸς μαρὰ λαλήσει. ἀμαθῆς γὰρ
 10 σφόδρα καὶ ληρώδης ὑπάρχων οὐκ ἤδει πάντως τὰ χρυσό-
 τευκτα ἐκεῖνα χερουβίμ, ἅπερ ὁ ἱεροφάντης Μαυσῆς θεοῦ
 687 M. προστεταχότος ἐτεκτῆνατο, καὶ ἡ παλαιὰ καὶ ἔννομος σκηπὴ
 καθῦπερθεν τῆς κιβωτοῦ ἔφερον, ἃ δὴ οὐ παρὰ Ἰουδαίους
 μόνον δεδόξαστο, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ὁ κήρυξ χερουβίμ
 15 δόξης ἀποκαλεῖ σαφῶς ἦτοι τὰ δεδοξασμένα. ἔτι μὴν καὶ
 ὅσα ἡ Σολομῶντος κατεσκεύασε σοφία, τῷ θεοσπεσίῳ Ἰεζεκιὴλ
 ὤπται, καὶ εἴ τι τοιοῦτον κατὰ τὰς ἱερὰς βίβλους ἰστόρηται
 καὶ τετίμηται, ἅπερ οὐ πέφρικεν ὁ βέβηλος ἐν εἰδώλων μοίρᾳ
 θεῖναι, ὡς ἀθετεῖν μᾶλλον ἢ προσέσθαι τὰς θεοπνεύστους
 20 γραφὰς προελόμενος· ἐξ ὧν λοιπὸν καὶ Ἰουδαίων ἀπιστό-
 τερος καὶ ἀγνωμονέστερος εἰκότως νομισθεῖν σὺν τοῖς ἁμώ-
 φροσιν αὐτοῦ. ἄξια γὰρ ὡς ἀληθῶς τῆς ἑαυτῶν βδελυρίας
 ἀπιστίας τε καὶ ἀλογίας φρονήσαντες καὶ ἐκφωνήσαντες. καὶ
 γὰρ τῷ Χριστῷ κἀνταῦθα προφανῶς ἀπομάχονται, ὃς λαβῶν

8 Sir. 21, 18. — 9 Jes. 32, 6. — 14 Hebr. 9, 5.

1 καθαιρεῖ ACLR. — 2 τῆς ἐκκλησιαστικῆς ACD τῆς ἐκ-
 κλησίας M τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως R ἐκκλησιαστικὴν LV.
 — μισητὸς εἰς χριστὸν A μισεῖται χριστὸν G μισεῖ τὸν χριστὸν R.
 — 4 εἰκόσι AV εἰκόνι rell. — φερόμενος CV ἐπιφερόμενος R
 ἐρχόμενος AN. — 8 ἢ ὅτι A. — σοφία μαροῦ AV σοφία θεοῦ
 (τοῦ θεοῦ M) CN τῇ σοφίᾳ θεοῦ R. — 16 ἢ] ὁ DG ἢ m. 1
 ex ὁ M. — 19 προσέσθαι LN πρὸς οἰεσθαι A προίεσθαι CRV.
 — 22 ὡς om. A ὡς ἀληθῶς om. M et recc. nonnulli. — 23 καὶ
 ἐκφωνήσαντες A om. CD.

ὁθόνην λαμπρὰν καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον καὶ ὑπέρκαλον ἐναπο-
μαζάμενος θεῖον εἶδος ἐκπέμπει τῷ πιστῶς αἰτήσαντι τῶν
Ἑδερηνῶν ἡγεμόνι Αὐγάρῳ. ἐξ ἐκεῖνου δὲ καὶ μέχρι τή-
μερον ἀποστολικῆ παραδόσει καὶ εἰσηγήσει γνώσεώς τε καὶ
μνήμης ἔνεκεν, ὧν ὑπὲρ ἡμῶν ἔδρασέ τε καὶ πέπονθε 5
Χριστός, καθὰ δὴ καὶ τὰ ἐν ταῖς ἱεραῖς τῶν εὐαγγελίων
δέλτοις ἀνιστόρηται, σεβασμίως ἐκτυποῦμεν καὶ προσκυνου-
μεν, κἄν οἱ χριστομάχοι διαρρήγνυνται. καὶ μέντοι καὶ
πρὸς τούτοις παράδοσις καὶ λόγος ἐχόμενος πειθοῦς μέχρις
ἡμῶν κάτεισι τὸν θεῖον εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν ἐν εἰκόνι δια- 10
γράψαι τὸν κύριον, πρὸς δὲ καὶ τὴν πανάχραντον αὐτοῦ
μητέρα, καὶ τὰς ἱεροτυπίας ταύτας διαφυλάσσειν τὴν Ῥω-
μαίων πόλιν. τί δεῖ λέγειν περὶ γε τῆς Ἱεροσολυμιτῶν, ὡς
ἱστορήσαντες οἱ αὐτόθι γενόμενοι περιαγγέλλουσιν, ὡς πλεῖστα 688 M.
μέχρι τοῦ δεῦρο πιστῶς καὶ εὐλαβῶς ἱερογραφίας ἐκ παλαιοῦ 15
δι' ἀκριβείας ἀναστηλωμένας σεμνῶς περιέποντες προσκυν-
νοῦσιν; ὡσαύτως δὲ πάλιν ἀναγράφεται, ὅτι Πέτρος καὶ
Παῦλος οἱ κορυφαῖοι τῶν ἀποστόλων τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ
κηρῦσσοντες ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶ ἃ πεποίηκεν ὁ Χριστὸς θαύ-
ματα πρῶτα τῆς θείας μεταμορφώσεως ἐξεικονίσαντες Ῥω- 20
μαίοις παραδεδώκασιν, καθὼς καὶ ᾤφθη Μωϋσῆ καὶ Ἠλίᾳ
ἐν μέσῳ τοῖς ἁγίοις προφήταις, ἃ δὴ καὶ μέχρι νῦν σώ-
ζεται. πῶς οὖν ἀντιβλέψουσιν οἱ ἀπειθεῖς καὶ ἀγνώμονες
πρὸς τὸ μέχρι τοῦ παρόντος ἄδόμενον καὶ ὁρώμενον ἐν τῷ
ναῷ τῆς θεομήτορος θαῦμα τὸ ἐν τῇ πόλει τῇ καλουμένῃ 25
Αὐδόδῃ; ὅνπερ ναὸν ἔτι περιούσης κατὰ τὸν τῆδε βίον οἱ
ἀπόστολοι ἐδομήσαντο. πολλοὶ γὰρ τεθέανται προσκυνούμενον

1 ὑπέρκαλλον ALMV et recce. plerique ὑπερβάλλον D. —
3 ἑδερηνῶν RV ἑδερεινῶν CLM αἰδερεινῶν D αἰδερεινῶν A. —
ἀγάρῳ om. A. — 6 τοῖς ἱεροῖς R. — 7 βίβλοις RV. — 8 καὶ
ἀπὲ πρὸς om. A. — 11 κύριον] χριστόν A. — 13 δεῖ] δι A
δὴ CRV. — γε] τε CV δέ γε R. — ἱεροσολυμητῶν ACGN. —
19 κηρῦττοντες A. — Ῥώμῃ] πόλει A πόλει Ῥώμῃ V. — καὶ
om. A. — 21. 22 μ. ἐμέσῳ καὶ ἡλίᾳ A. — 26 λίδδῃ M λύδῃ V
λυδδίῃ A.

εὐλαβῶς καὶ τιμώμενον τὸ ἀχειρότευκτον ἐκεῖνο καὶ σεβά-
 σμιον ἀπεικόνισμα πλαξὶ τετυπωμένον λαμπραῖς καὶ διαυγέσι
 καὶ διὰ βάθους κερωρηκὸς ὕλον, ὃ δὴ τινες τῶν δυσμενῶν
 Ἑλλήνων τε καὶ Ἰουδαίων ἀπαχρειοῦν πειραθέντες διέξεσαν
 5 μανικῶς. ἀλλὰ διήμαρτον μάλα τῆς ἀνοσίτου ἐγγειρησεως.
 οὐδὲν γὰρ ἦττον ἐπὶ σχήματος ἔστηκεν ἢ μορφή εἰδός τε
 καὶ στολὴν καὶ τᾶλλα τῆς θεᾶς ἀνεξάλειπτα καὶ ἀλώβητα
 διασώζουσα. ἰστόρηται γὰρ ὑποσχέσει τῆς πανάγνου παρ-
 θένου τῆ πρὸς τοὺς ἀποστόλους αὐτόματον ἀναδοθῆναι τὸ
 10 σεβάσμιον τουτὶ χρῆμα.

689 M, Ὅτι δὲ ἀρχαιοτάτη τούτων ἡποίησις καὶ παράδοσις
 μάρτυς μὲν πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ θεῖος ἀνδριάς, ὃν ἔστησεν
 ἡ αἰμόρρους γυνὴ τῷ θεραπευτῇ Χριστῷ παρὰ τῷ ἑαυτῆς
 οἴκῳ στήλην ἐναργεστάτην καὶ ἀπαράγραπτον κήρυκα τοῦ
 15 θαύματος ταῖς μετέπειτα γενεαῖς τὸ κατ' αὐτὴν θαυματουργ-
 γηθὲν παράδοξον δημοσιεύουσα. περὶ οὗ καὶ ὁ μέγας παρὰ
 τοῖς εἰκονομάχοις διδάσκαλος Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ
 ἱστορίᾳ μνημονεύσας τὰ τελούμενα θαύματα παρὰ τῆς ἐκεῖθεν
 φουμένης ἱερᾶς καὶ θεοβλάστου πόας, καὶ ὡς ἦν ἄπασιν
 20 ἀλεξίκακον ἐπικούρημα, ἐπήγαγε φάσκων ὅτι· καὶ τῶν ἀπο-
 στόλων τὰς εἰκόνας Πέτρου καὶ Παύλου καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ
 Χριστοῦ διὰ χρωμάτων ἐν γραφαῖς σωζομένας ἱστορήσαμεν.
 μάρτυς δὲ καὶ ἡ ὄψις, διδάσκαλος ἀψευδῆς, τὸ τε μήκιστον
 τοῦ χρόνου σαφῶς δεικνύσι καὶ τῶν σεπτῶν ναῶν ἢ κτίσις,
 25 ἔτι καὶ τῶν ἀνεκαθεν ἱερῶν σκευῶν παρὰ τῶν εὐσεβούντων
 ἢποίησις καὶ ἀφιέρωσις ἄπειρος τῷ πλήθει τυγχάνουσα, οὐ
 μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πτύχαι τοὺς ἱεροὺς τύπους ἔξωθεν
 φέρουσι παρὰ χριστιανοῖς τῷ εὐαγγελίῳ συμπροσκυνουμένους,

16 Euseb. Hist. eccl. VII, 18.

2 καὶ ἀνάγει C διαυγέσι (om. καὶ) DV. — 5 μάλλον RV. —
 14 ἀπαρέγραπτον EG ἀπαρέγγραπτον AM. — 21 δι' αὐτοῦ CE.
 — τοῦ χριστοῦ ARV Eus. τοῦ om. roll. — 23 ἢ om. N. — 28 συμ-
 προσκυνουμένους (συνπρὸς κυν. A) AV προσκυνουμένους roll.

οἷ τε θεῖοι κίονες καὶ αἱ σολῖαι καλούμεναι, ἃ τὸ σεβάσμιον τοῦ ἱεροῦ διατειχίζουσι θυσιαστήριον. καὶ γὰρ οὐδενὶ ἑτέρῳ λόγῳ ἢ τοῦ προσκυνεῖσθαι πάντως εἴνεκα ἅμα τῷ συμπαρακειμένῳ τοῦ σταυροῦ τύπῳ εὐσεβῶς ἀρχῆθεν ἐνταῦθα καθιστόρηται.

5

Ἄλλ' ὁ γε θηριώνυμος καὶ λεοντότροπος ταῦτα παραγραφάμενος πάντα ἔσπευδεν ὅτι μάλιστα πᾶσαν θείαν εἰκόνα καταστρέφειν καὶ λήθη βαθεία παραπέμπειν. ταύτη τοι θεομαχῶν ἐπὶ δήμου τοιαῦτα κατατολήσας ὁ ἐμβρόντητος παρρησιάζεται λέγων· ὥσπερ οὖν ἐκ τῶν ὄψεων ὑμῶν, ἀδελφοί, 10 τὰς εἰκόνας ἐξωλοθρεύσαμεν, οὕτω δὴ καὶ ἐκ τῶν ψυχῶν 690 M. ὑμῶν περιαιρήσειν ὑμεῖς ὡς θεοῦ καὶ τοῦ βασιλέως φίλοι καὶ δοῦλοι σπουδάσατε. καὶ γὰρ ὁ μωρὸς μωρὰ λαλήσει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει τοῦ συντελεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν. κἀντεῦθεν τοίνυν τοὺς εὐρι- 15 σκομένους ἔχοντας εἰκόνα Χριστοῦ ἢ τινος ἁγίου καὶ προσκυνούντας δειναῖς τιμωραῖς καὶ κολάσεσι κατεδίκασεν ὁ ἀλάστωρ καὶ αἰμοβόρος, καὶ οὕτω κρεονομούμενοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ καταθυόμενοι διεφθείροντο πανταχοῦ οἱ θεοσεβεῖς ἄνθρωποι. καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τῶν ὀρθοδοξούντων ἀφειδῶς 20 καὶ ἀπανθρώπως διεπράττετο, κατὰ δὲ τῶν ἐν τέλει καὶ τῶν εὐπορωτέρων ἄλλην ἐπίνοιάν τινα πονηρὰν ὁ πονηρὸς καὶ παμμήχανος ἐμηχανήσατο βουλόμενος αὐτοὺς ἔλεινοὺς καὶ πένητας ἀπεργάσασθαι. τί γὰρ ποιεῖ; αἰτίαις αὐτοὺς ἀφύκτοις

13 Jes. 32, 6.

1 σολῖαι AV σολῆαι R σολαῖαι G σωλαίε C σωλαῖαι (σωλ. in D in sol. *mut.*, *incertum an manu librarij*) EN. — 3 ἤνεκεν A εἰναικα C. — 4 καθιστόρηται N. — 6 καὶ λεοντότροπος AN. καὶ om. *rell.* — 6. 7 πάντα ταῦτα παραγο. ἔσπευδεν A. — 7 θείαν πᾶσαν V θείαν om. C. — 11 ἐξωλοθρεύσαμεν DER *et ut vid.* L ἐξολοθρεύσαμεν *rell.* — 12 ὑμῶν GL *et D m.* 2 ἡμῶν *rell.* — καὶ τοῦ βασιλέως om. RV. — φίλοι καὶ δοῦλοι AM δοῦλοι καὶ φίλοι *rell.* — 17 κολάσεσι] θανάτω A. — 18 κρεονομούμενοι ER. — 21 τῶν ἀντε εὐπορωτέρων om. RV. — 22 πονηρὰν τινα D τινα om. M.

καὶ ἐγκλήμασι περιβάλλει προφασιζόμενος προφάσεις ἐν ἀμαρ-
 τiais, ἵνα τῷ δέει τῶν ἐγκλημάτων πᾶσαν αὐτῶν τὴν οὐσίαν
 ἀλογήσωσιν ὑπὲρ τῆς οἰκείας σωτηρίας, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ συν-
 εσκέαζε καθ' ὃν τινων ἀνδρικωτέρων ἢ εὐφροστείων βασκαί-
 5 νων τῆς εὐανδρίας καὶ εὐφροίας αὐτοῖς ὡς νεωτερίσειν ὑπο-
 πτεύων· τινῶν μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρουττεν, ἄλλων δὲ τὰ
 μέλη ἠκρωτηρίαζεν καὶ ἑτέροισι δεσμοῖς κατέχων μεθ' ἡμέρας
 τινὰς δεινῶς ἀνήρει.

Ἐξ ὧν ὑπῆρχε Μιχαὴλ ὁ τὴν τοῦ ἐσκουβίτου τάγματος
 691 B. 10 ἀρχὴν διέπων, ὃν εἰρκτῆ καὶ πέδαις εἶχε τηρούμενον, καὶ
 τὴν γενέθλιον τοῦ σωτήρος ἡμέραν ἐνστάσαν ἐκδεχόμενος
 διελθεῖν καὶ οὕτως αὐτὸν διαχειρίσασθαι. ἀλλὰ γε θεία
 ψήφω καὶ δορυφόρων ξίφει κρουρηθῆναι αὐτὸς ἐνδίκως
 μέσον τοῦ θεοῦ ναοῦ τὴν πολλοὺς ἁγίους ναοὺς καὶ ψυχὰς
 15 καὶ σώματα λίαν ἀτιμάσασαν ψυχὴν ἀπορρήξας, εὐθύς ἐπι-
 κοσμεῖται τῷ τῆς βασιλείας ὁ δεσμώτης διαδήματι, ὃς ἐν
 ἐλπίσιν ὧν τῆς ζωῆς τὴν στέρησιν ὑπομῆναι στεφνηφόρος
 ἀντὶ δεσμοφόρον καθίσταται. οὕτως οὖν καταστρέφει τὸν
 βέβηλον αὐτοῦ καὶ βαρβαρῶδη βίον καὶ τὴν ἀνόσιον καὶ
 20 παμπόνηρον ψυχὴν ἀπορρήγνυσιν ἐν τῷ παλατίῳ, ἐν ᾧ οὐδεὶς
 τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων ἀνήρηται. γενόμενος πολυ-
 στόμου μαχαίρας ἔργον πικρὸν καὶ ὀλέθριον τῆς αἰσχίστης

9—15 Ignatii vita Nicephori p. 207, 30 ed. meae in Nicephori opusculis historicis. — 15—18 *ib.* p. 209, 1.

3 ἀναλογήσωσιν EG ἀναλογίσωσιν R ἀναλογήσουσιν A. — οἰκείας] ἰδίως LM ἐκείνων R. — συνεσκεύαζε κατὰ τινων conl. Muralt. — 5 εὐανδρίας LM et rec. plerique ἀνδρείας D. — νεωτερήσειν AD νεωτερήσιν CMR. — 7 δεσμοὺς C δεσμῖους Exc. de ins. — 9 ἐσκουβίτου AD ἐξκουβίτου V ἐξουβίτου R. — 10 ὃν om. codd. praeter R Exc. — παῖδες AEG παίδες rec. nonnulli πέδες Exc. — εἶχε AR Exc. τοῦτον εἶχε CDEG εἶχε τοῦτον MV. — καὶ ante τὴν om. Exc. — 11 τοῦ σωτήρος ἡμέραν ἐνστάσαν A Exc. ἐνστάσαν ἡμέραν τοῦ σωτήρος rell. — 12 ἀλλ' ἄγε CDG lit. corr. in D. — 16 διαδήματι ὁ δεσμώτης AGM invito Ignatio. — 17 τῆς ζωῆς om. CR. — 22 πικρὸν A Exc. πικρὰν rell. — ὀλεθρίαν RV.

καὶ βδελυρᾶς ζωῆς δέχεται τὴν περαιώσιν καὶ δίκην τῶν
 τετολημμένων εἰσπράττεται παράδοξον καὶ ἐξαισίον ἐν τόποις,
 οὐδς καὶ ζῶν ὁ ἐξάριστος καὶ τρισάθλιος κακῶς ἐβεβήλωσεν,
 καὶ σφαγιαζόμενος αἰσχυρῶς τῷ λύθρῳ τῶν ἐναγῶν αἱμάτων
 ὁ πολλῶν αἱμάτων χριστιανῶν ἐμφορηθεὶς ἔχρανεν. μετὰ 5
 δὲ ταῦτα ῥακίοις εὐτελέσι καὶ τραχέσι περιβληθὲν καὶ ἀκα-
 τίῳ μικρῷ εἰς τοῦτο εὐτρεπισθέντι ἐμβάλλεται τὸ παμμύλαρον
 καὶ ἀκάθαρτον αὐτοῦ σῶμα καὶ κατὰ τὴν καλουμένην Πρώτην 692 M
 ἐκφέρεται νῆσον καὶ κατορύττεται, οὐκ οἶδα ἀνθ' ὅτου ταύτην
 κατακριθεῖσαν τὴν συμφορὰν τοσοῦτον κακὸν ὑποδέξασθαι. 10

Προσεκτέον δὲ ὡς, εἴ γε ἰσχύν τινα εἶχεν ὁ λόγος τῶν
 δυσμενῶν τούτων καὶ δυσωνύμων, καὶ ἀληθείας ἔναυσμά τι
 ἐν τοῖς παρ' αὐτοῖς δογματιζομένοις ἀμυδρῶς πως ἐφέρετο,
 κὰν ταῖς ἄλλαις ἱεραρχίαις ὑπῆρξέ που πάντως πεφυλαγμένα
 καὶ γινωσκόμενα, νῦν δὲ οὐδαμόθεν ἐπιγινῶναι τοῦτο πάρ- 15
 εστιν. ὁμοῦ τε γὰρ ἑῷα καὶ ἐσπερία λῆξις τὸ εὐαγγελικὸν
 δὴ τοῦτο καὶ ἀποστολικὸν περιέποντες διατελοῦσι κήρυγμα,
 καὶ οὔποτε ἐν ἄλλῃ ἐξουσίᾳ, ἔνθα χριστιανοί, τὸ ἔκθεσμον
 ἐκεῖνο καὶ παράνομον καὶ τῆς χριστιανῶν θεοσεβείας ἀλλό-
 τριον παραφνὲν καταλαμβάνεται θεοστρυγὲς δόγμα οὐδὲ ὅσον 20
 εἰς μνήμην ἀφίχθαι τῶν πονηρῶν καὶ μυσαρῶν συνταγμά-
 των, ἀλλ' ἢ μόνον κατὰ τὴν δούλην ταύτην καὶ ἠυδραπο-
 δισμένην καὶ τὰ θεῖα κατ' ἐξουσίαν παλζουσαν, ἐν ἧ τὸ
 ἐμπαθὲς καὶ πρόσυλον τῶν περὶ γῆν στρεφομένων καὶ ἰλυ-
 σπωμένων γῆινον καὶ ἀλαζονικὸν καὶ ὑπερήφανον πρυτα- 25
 νεύει φρόνημα, ἔνθα τὸ φίλαρχον, τὸ φίλαντον, τὸ φιλή-
 δονον, τὸ φιλόδοξον ἢ κενόδοξον, ἢ πάντων καταθυμίων
 ἀπόλαυσις, τὸ πάντων ἐθέλειν ἄρχειν καὶ μηδὲ πρὸς αὐτοῦ

4 αἰσχυρῶς C αἰσχυρῶ RV. — 6 δὴ DELV. — καὶ τραχέσι
 om. A. — καὶ ante ἀκατίῳ *delendum videtur*. — 7 μικρῶν CRV.
 — 10 κατακριθεῖσα AEGI. — τοσοῦτων κακῶν AR. — 12 ἐν
 ἀσμάτι CV ἐνάσματι EG ἐν ἄσμάτι (ἐνάσμ. M) N ἐναυγάσμάτι A
 ἐν ἄσμάσι R. — 13 παρ' αὐτοῦ C παρ' αὐτῶν E. — 24 ἰλυσο-
 μένων CGN ἰλυσπώμενον (-όμενον A) AR. — 27 ἠ] ἦ ACV. —
 καταθύμιον DV m. 2 corr. in D καταθύμιος MR.

θεοῦ ἄρχεσθαι, καὶ ἡ τῆς ἀνθρωπίνης δόξης, ἢ αἰσχύνης
 μᾶλλον εἰπεῖν, κτήσεις καὶ προσποιήσεις. ἐντεῦθεν ἢ κατὰ τοῦ
 θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων ὕβρις καὶ τῆς ἐκκλησίας ὁ διαγωγός,
 ἐντεῦθεν κατακυριεύμενον ἢ τυραννούμενον τὸ ὑπήκουον τοῖς
 5 ἐκεῖθεν δόγμασι καὶ θελήμασιν ὑποκινύπτειν ἐκβιάζεται, ὧν
 ἔνεκεν τὸ ἔμψυχον κεχάλευται καὶ ἐσχεδίασται ὄπλον, σχή-
 ματι μὲν τοῦ σωματοφυλακεῖν ἠθροισμένον, ταῖς ἀληθείαις
 δὲ τοῦ ἐκπορθεῖν τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ καὶ ληΐζειν ἐπι-
 698 M. 10 νενοημένον προφάσει τοῦ συμπεριγράφεσθαι τὴν Χριστοῦ
 θεότητα ἐν τῇ εἰκόνι παραληροῦντες, ὡς εἴ τις καὶ τὸ
 ἡλιακὸν δὴ τοῦτο δισκοειδὲς σῶμα γεγραμμένον ἐν τινι
 τόπῳ, καθὼς ἐν τισιν ὁρᾶται γινόμενον, ὑποδείξειεν, ἐδογμα-
 τισαν ἂν καὶ τὴν τοῦ φωτὸς οὐσίαν καὶ αὐγὴν συγγράφε-
 15 ἀποτέμεσθαι· ἢ πάλιν ἀκτῖνα ἡλίου εἴ ποῦ δένδρῳ προσ-
 βάλλουσαν ἴδοιεν, τμηθεῖη δὲ τὸ δένδρον, συνεκκοπήσεσθαι
 καὶ τὴν ἀκτῖνα παραφρόνως ἐνομίσθη. καὶ μέντοι καὶ ἐπὶ
 πυρὸς καὶ ἄλλων τινῶν διανοηθήσονται, ἵνα ἐνδίκως παρὰ
 παίδων παιζόντων παιχθήσονται φρονοῦντες ἀσυνετώτερα.
 20 εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν εἰρημέων οὔτε γίνεσθαι οὔτε ὁρᾶσθαι πέ-
 φυκεν οὔτε μὴν λέγεσθαι χώραν ἔξει, πόσῳ μᾶλλον ἐπὶ τῆς
 ἀπορρήτου καὶ θείας φύσεως ἢ ἐπὶ τῆς ἀφράστου καὶ ἀνερ-
 μηεύτου Χριστοῦ οἰκονομίας ταῦτα λέγειν ἢ ἐννοεῖν ἀδύ-
 νατα καὶ ἀνεπιχείρητα. οὐδὲ γὰρ σαρκούμενος ἢ πάσχων

10—17 *Isidem similitudinibus utitur Niceph. Antirrh. I, cp. 37. Migne Tom. 100, 292 B.*

1 ἦ] ἢ C om. A. — 2 κτίσις ACMR. — 6 ἐσχεδίασται CG
 ἐσχεδίαστο A διεσχεδίασται D. — ὄπλον] ὄπερ N. — 9 τὴν χοι-
 στοῦ—14 περιγράφεσθαι om. M. — 10 παρακληροῦντες CDG.
 — 14 καὶ περιγράφεσθαι om. AD. — 15 ἢ ποῦ ADE ἢ ποῦ C
 ἦπον GM ὅπῳ R. — δένδρων G δένδρον NR. — προσβάλου-
 σαν D προσβαλοῦσαν CGV. — 16 ἴδοιεν (εἰδ. CG), τμηθεῖη
 CEGV ἦδοι, ἐντμηθεῖη (ἐκτμ. m. 2) D ἴδοι, ἐτμηθεῖη M ἴδοι.
 ἐκτμηθεῖη A ἦδη τμηθεῖναι (-εῖναι alii) R. — συνεκκοπήσεσθαι
 CE. — 19 παιχθήσονται ACGM τεχθήσονται R.

ὕπερ ἡμῶν σώματι τούτων τι πέπονθεν, ἐπεὶ οὕτω γε καί, εἰ ἄνθρωπος τῶν καθ' ἡμᾶς εἰκονίζοιτο σώματι, ἀνάγκη καὶ τὴν ψυχὴν συνεικονίζεσθαι ἢ πάντως τεθνηξέσθαι χωριζόμενον. τί γὰρ ἕτερον θάνατος ἢ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; ὅθεν ἐν τούτοις φαίνονται προδήλως οὐδὲν ἦττον 5 ἀσεβοῦντες ἢ ἀμαθαίνοντες· οὐ γὰρ ἴσασι ὅσον γραπτοῦ καὶ περιγραπτοῦ τοῦ τε γράφειν καὶ περιγράφειν τὸ ἰδιαίον καὶ διηλλαγμένον, καὶ διὰ τοῦτο φρενακίζόμενοι ματαιολογοῦσιν. ποῦ δὲ ὅλως σῶμα ἄγραφον ἢ ἀπερίγραφον ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἤκουσται; ἢ πῶς ὁ τοῦ σώματος ὄρος 10 καὶ λόγος σωθήσεται, εἰ μὴ ταῦτα ἔχοι; ὁ τοίνυν μὴ δοξάζων γράφεσθαι ἢ περιγράφεσθαι τὸν Χριστὸν σώματι ἢ ὅ τι ἔστι σῶμα οὐκ ἔγνω, ἐξ οὗ μὴδὲ δόξαν ὀρθὴν κέκτηται, ἢ γνοὺς σῶμα καὶ ψυχὴν σώζεσθαι παρήττηται. ὁ γοῦν ἁπολογῶν σῶμα τὸν Χριστὸν ἀνειληφέναι ὁποῖον τὸ ἡμέτερον, 15 τοῦτο δὲ γραπτὸν καὶ περιγραπτὸν, ἐξ ἀνάγκης κἀκεῖνο γραπτὸν καὶ περιγραπτὸν εἶναι συνομολογήσειεν. εἰ δὲ τὸ δεύτερον οὐ δώσει, οὐδὲ τὸ πρῶτον ἄρα, ὃ πάντῃ ἄλογον 694 M. καὶ καταγέλαστον. οὐ περιγράφομεν οὐδ' ἡμεῖς, ἀλλὰ γράφομεν. κἂν κενολογοῦσιν οἱ ἄθλιοι καὶ ἄλλως ἀποπώτερον. 20 ὃν γὰρ φασιν ἀπερίγραπτον, οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπ' εὐθερίας συμπεριγράφεσθαι τῇ εἰκόνι τερατεύονται. εἰ δὲ δὴ μὴ χρῆναι τὸν Χριστὸν εἰκονίζεσθαι πάλιν κενολογήσωσιν, ἢ τῶν διδασκάλων αὐτῶν χάρυβδις αὐτοῖς μέγα περικέχηνεν, Μάνεντος, Οὐαλεντίνου τε καὶ Μαρκιάνου. δοκῆσει γὰρ 25 καὶ φαντασίᾳ τὸν θεῖον λόγον σεσωματώσθαι δοξάζοντες οὐδὲν ἦττον τῇ προτέρᾳ τοῦ ψεύδους βλασφημίᾳ περιπαρή-

2 εἰκονίζοιτο σώματι CG εἰκονίζοι τὸ σ. A εἰκονίζοι (-ει MR) τῶ σώματι tell. — 3 εἰκονίζεσθαι A. — 9 ὅλον (τὸ add. M) σῶμα N σῶμα ὅλως V. — 13 ὀρθὴν om. N. — 14 μὴ ἁπολογῶν A. — 17 εἰ δὲ καὶ τὸ A. — 18 ἄρα N ἄρα A ἄραι CV. — πάντι GM παντὶ A. — 19 περιγράφομεν — γράφομεν ACGN. — 20 κἂν] καὶ CR. — 23 χρῆναι: Desinēt cod. E. — 24 μέγα AGN μεγάλα CRV. — 25 τε om. N. — μαρκιόνου AGM. — 27 τῆς προτέρας ψευδοῦς βλασφημίας A.

σονται, οἳ γε πρὸς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην παραταττόμενοι
 δυσσεβῶς οὐ κατερυθριῶσιν. καὶ ταῦτα τίνες; οἱ κατήγοροι
 τῶν ἐπαινουμένων, οἱ σκοτεινοὶ περὶ τὸ φῶς, οἱ περὶ τὴν
 σοφίαν ἀπαίδευτοι, τὰ ἀχάριστα κτίσματα κατὰ τὴν θεολόγον
 5 γλῶσσαν.

[μβ'. Περὶ Μιχαὴλ τοῦ Ἀμορραίου.]

Μετὰ δὲ Λέοντα ἐβασίλευσε Μιχαὴλ ὁ Ἀμορραῖος ἔτη
 ἡ' μῆνας θ' καὶ ἀπέθανεν ἐκ δυσουρίας καὶ τῆς τῶν νε-
 φρῶν σφοδροτάτης ἀλγηδόνης τε καὶ ἀρρωστίας. ὃς μικρὸν
 10 τι τῆς προκατασχούσης κακίας ὑπενδούς, ὅσον τοὺς ἐν εἰρ-
 κταῖς καὶ πόνοις καὶ ἐξορίαις ἔλευθερίαν τε καὶ ἄνεσιν ὄνει-
 ρώδη φαντάζεσθαι, τὸ τοῦ προηγησαμένου δυσωνύμου καὶ
 δυσσεβοῦς ὑπέθαλπε θεοστυγῆς φρόνημα, καὶ ὁμοίως τῷ αὐτῷ
 ἀμφιβλήστρω περιπαρεῖς τῆς δεινῆς αἰρέσεως ἰχθύος δίκην
 15 τοῖς τῶν δογμάτων σαθροῖς καὶ ἀσεβέσιν ἐναπέθανεν ἐξ
 ἀκροτάτης ἀβελτηρίας τε καὶ ἀλογίας. ἀμύητος γὰρ σφόδρα
 καὶ ἀπαίδευτος ἐτύγχανεν, ἀμαθίαν [γὰρ] ἐκ πατρῶας ἀλογίας
 καὶ ἀπειροκαλίας ὥσπερ ἱκανὴν οὐσίαν κληρωσάμενος, ὅθεν
 695 M. ἐπὶ λαοῦ δημηγορήσας φησὶν· οἱ μὲν οὖν πρὸ ἡμῶν ἐρευνῆ-
 20 σάμενοι τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων αὐτοὶ καὶ τὸν περὶ
 αὐτῶν εἰσπραχθήσονται λόγον, εἰ καλῶς ἢ κακῶς ἐθέσπισαν.
 ἡμεῖς δὲ ἐν ᾧ τὴν ἐκκλησίαν εὗρομεν βαδίζουσαν ἐν τούτῳ

9—16 Ignatii Vita Niceph. p. 209, 7. — 16—p. 793, 6 *ib.*
 p. 209, 26.

1 παραττόμενοι C ταραττόμενοι R. — 4 θεολόγον γλώτ-
 ταν A. — 7 ἀμορραῖος ALRV ἀμοραῖος C ἀμωραῖος GN ἀμο-
 ραῖος *lit. ex ἀμορραῖος Exc. de virt.* — 8 καὶ μῆνας AGLR. —
 δισουρίας CGV δησουρίας M. — 9 ἀρρωστίας τε καὶ ἀλγιδῶνος A.
 — 10 προκατασχούσης GN Exc. Ign. προκατεχούσης CRV προ-
 καταρχούσης A. — 15 ἀπέθανεν A. — 16 ἀβελτηρίας CM. —
 17 γὰρ *del. vid.*; *nisi forte v. 18 scribendum: ἱκανὴν ἦν οὐσίαν*
κληρωσάμενος. — 18 ἀπειροκακίας A. — 19 ἐρευνῆσάμενοι] ἐν
 ἐρεῦνῃ γενόμενοι Ign. — 20. 21 τῶν — λόγον AM τῶν — λόγων
 CD. — 21 εἰ] ἢ ACNR. — 22 ἡμεῖς — βαδίζουσαν *om. A.* —
 εὗρομεν *codd. praeter V et rec. quosdam.*

καὶ διαφυλάττειν προκρίνομεν. τοῦτο δὲ ἐπακριβοῦντες δια-
 βεβαιοῦμεν ὡς μὴ θαρρεῖν τινα κατὰ εἰκόνων ἢ ὑπὲρ
 εἰκόνων παρησιάζειν κινεῖν τὴν γλῶτταν, ἀλλ' ἐκποδῶν ἔστω
 καὶ οἰχέσθω καὶ ἡ Κωνσταντίνου σύνοδος καὶ ἡ Ταρασίου
 καὶ ἡ νῦν ἐπὶ Λέοντος κροτηθεῖσα περὶ τῶν τοιούτων ζητη- 5
 μάτων, καὶ σιγή βαθεῖα τῆς τῶν εἰκόνων μνήμης γινέσθω.

Ἐφ' οὗ Θωμᾶς ὁ ἀντάρτης ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν
 ἀπάρας ἤδη καὶ λαὸν ἀγρυπώδη καὶ ἐπίμικτον προσυλλεξά-
 μενος καὶ ἐπισυρόμενος ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐκίνησε τῆς βασι- 10
 λεύας πανούργως καὶ παρ' ἄξιαν ἐφιέμενος. ἐκ γὰρ τῆς
 Ῥωμαίων γῆς ὀρμώμενος δυσγενῆς τε καὶ ἀφανῆς πρὸς τὰ
 μέρη τῆς Συρίας ἀφίκετο Κωνσταντῖνον ἑαυτὸν μετονομάσας
 καὶ υἱὸν Εἰρήνης τῆς βασιλείσης, κἀντεῦθεν γέ τοι πολλοὺς
 τῶν βαρβάρων καὶ Χριστιανῶν ἀπατήσας καὶ λαὸν ἄπειρον
 ἐκ διαφόρων ἔθνῶν συναθροίσας ἐπήει τῇ Κωνσταντινου- 15
 πόλει ἐν ὄχλῳ βαρεῖ καὶ στόλῳ μεγάλῳ, καθάπερ τι θηρίον
 ἀλλόκοτον καὶ πολύμορφον ποικίλον τε καὶ πολυκέφαλον τὰ
 πολυειδῆ γένη τῶν ἔθνῶν συναθροίσας καὶ ἀνειλημμένος.
 καὶ οἶά τις ἄλλος Συναχειρίμ κατὰ τῆς νέας Ἱερουσαλήμ
 ἔξοπλισάμενος ἐμεγαλαύχει τῷ πλήθει τῶν ἐπομένων καὶ 20
 κατηλαζονεύετο, μὴ πάμπαν ὡς ἔοικεν ἐννοήσας κατὰ πολ-
 λὴν ἀβελτηρίαν, ὡς οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύ-
 ναμιν, καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ· 696 M.
 ψευδῆς ἵππος εἰς σωτηρίαν, ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ
 οὐ σωθήσεται. καὶ κύριος διασκεδάξει βουλάς ἔθνῶν, ἀθε- 25
 τεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν καὶ ἀθετεῖ βουλάς ἀρχόντων. ἡ δὲ
 βουλή τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει. εἰ γὰρ καὶ τὰ μά-

22 Psalm. 92 (93), 16; 17. — 25 *ib.* v. 10; 11.

1 προκρίνωμεν codd. praeter DV. — 6 γινέσθω N γενέσθω
 tell. (ἐμπολιτενεσθω Ign.). — 10 καὶ om. A. — 13 τοι] τοὺς A.
 — 15 ἐπίει C ἐπέει D ἐποίη M ἐπι (sine acc.) A ἐπί B. —
 τὴν κωνσταντινούπολιν N τὴν κωνστ. ἀπήει R. — 19 συναχει-
 ρεῖμ D σεναχηρεῖμ RV σενναχειρίμ AM. — 21 ἐννοήσας A νοή-
 σας tell. — 22 ἀβελτηρίαν N. — 27 μένει εἰς τὸν αἰῶνα DGV.

λιστα ἢ πόλις οὐκ εἶχεν Ἐξεκίαν εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετον βα-
 σιλέα, ἀλλ' οὐ τί που διὰ τὴν τοῦ κρατοῦντος ἐκ πολλῆς
 ἀγνωσίας καὶ ἀπροσεξίας πεφρακισμένην καὶ διεφθαρμένην
 γνώμην τε καὶ πίστιν περιεΐδεν ὁ τοῦ παντός πρότασις καὶ
 5 φιλόανθρωπος κύριος πολιορκούμενον τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλ'
 εἵνεκεν τῆς ταιλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ
 τῶν πενήτων ἔφη καὶ τότε που πάντως· νῦν ἀναστήσομαι
 καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης, οὐ δι' ἐμὲ καὶ διὰ
 Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, καθὼς εἶρηκε τηνικαῦτα πρὸ τῆς
 10 ἐνσάρκου οἰκονομίας, ἀλλὰ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν ἐκ σπέρματος
 φύντα Δαυὶδ υἱόν μου καὶ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, ἣν
 ἐξελεξάμην. καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀχαάβ, τοῦ
 Σύρου πολλὰς μυριάδας κατ' αὐτοῦ συνειληχότος καὶ βρεν-
 θυομένου καὶ λέγοντος· εἰ ἐκποιήσει Σαμαρεία ταῖς δραξί·
 15 παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πεζοῖς μου, διέλυσε βραδίως εὐθύς τοῦ
 τρισαθλοῦ βασιλέως ὁ φιλοικτίρμων θεὸς τὸ δέος φάσκων·
 ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ ὅτι
 ἐγὼ κύριος. ὅπερ καὶ γέγονεν. καὶ δὴ παραντίκα δέδειχε
 καὶ τοῖς οἰκειοῖς καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις τὴν ἰδίαν ἰσχὴν καὶ
 20 τὸν ἱεροψάλτην ἀληθεύοντα· κύριος κραταιὸς καὶ δυνατός,
 κύριος δυνατός ἐν πολέμῳ. τῆς γὰρ συμπλοκῆς γεγεννημένης
 δυοκαίδεκα τῶν ἀντιπάλων μυριάδας ὁ Ἰσραὴλ κατηκόντισεν.
 ἵνα δὲ κἀκεῖνοι καὶ οὗτοι μάθωσιν, ὡς θεήλατος ἢ πληγῆ,
 τῶν διαπεφευγῶτων εἷς τινα πόλιν καταπεσὸν τὸ τεῖχος κατ-
 25 ἔχωσε χιλιάδας κζ'.

697 M. Τὴν τοίνυν βαρβαρικὴν ὄφρὸν καὶ ἀλαζονεῖαν τοῦ τε
 Ἀσσυρίου καὶ τοῦ Σύρου χρησάμενος καὶ Θωμᾶς ὁ μαται-

6 Psalm. 11 (12), 6. — 7 4. Regg. 20, 6. — 14 3. Regg. 21
 (20), 10. — 17 *ib.* v. 13. — 20 Psalm. 23 (24), 8.

2 τὴν] τῆς A *om.* CV. — ἐκ *om.* A. — 4 περιεΐδεν A οὐ
 περιεΐδεν N. — 6 ἔνεκεν A. — 10 διὰ *om.* RV. — 12 καὶ ἐπὶ A
 καὶ *om.* tell. — 14 σαμαρεία DV σαμαρία AC σαμάρια M. —
 17 γνώσει ACN. — 18 δέδειχε] γέγηθεν A. — 27 ἄσσυριον CG.
 — ὁ ματαιόφρων Θωμᾶς N.

ὄφρων καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν μᾶλλον δὲ Θεούπολιν
 ἐφ' ἓνα χρόνον ἐκπορδήσας καὶ τὴν Θράκην δηώσας καὶ
 λαφυραγωγῆσας μετρίως καὶ οὐχ ὡς ὄνειροπολῶν ἀπεκαρ-
 δόκει, ἀλλ' ὡς ἡ θεία προμήθεια συνεχώρει διὰ τὰς ἀμαρ-
 τίας ἡμῶν, οὐδὲν πλέον ἤνυσεν ὧν προσεδόκησεν. καὶ γοῦν 5
 οὐ μόνον εἰς ἐναντίωσιν αὐτῷ περιέστη καὶ περιετρόπη τε
 καὶ ἀπέσβη τὸ σπουδαζόμενον, ἀλλὰ γε καὶ ὅπερ ἔχειν ἐδόκει
 καὶ κατεφαντάζετο κλέος τε καὶ σθένος ἀπεγυμνώθη μικροῦ
 δεῖν καὶ διόλωλεν. οἱ γάρ τοι πολῖται γενναίως τε καὶ
 σφοδρῶς ἀντιπαραταττόμενοι τῇ ῥοπῇ καὶ συμμαχίᾳ τοῦ 10
 κρείττονος, καὶ μετὰ τοιαύτης ἐλπίδος τειχομαχοῦντες καὶ
 ναυμαχοῦντες καὶ μέντοι καὶ πεζομαχοῦντες ἀνδρικῶς καὶ
 καρτερῶς, ἅπαν αὐτοῦ σχεδὸν τὸ σαθρὸν φρόναγμα κατέλυσαν.
 τὰ γὰρ ὄχυράματα, ἐφ' ἃ πεποιθῶς ἀνοήτως ἄγαν ἐναβρύ-
 νετο καὶ κατεθρασύνετο, λέγω δὴ τὰς πλείστας ναῦς, πυρ- 15
 πολήσαντες καὶ τοὺς λογάδας τῶν πολεμίων καὶ στρατοπεδιάρ-
 χας τροπώσαντες, σκοτοδινία πολλή καὶ ἀμηχανία περιέσχε
 τὸν εὐρύπειστον καὶ κουφότατον, ναὶ μὴν καὶ τὰς πολυμηχά-
 νους καὶ πολυτρόπως ἐξευρημένας ἐλεπόλεις αὐτοῦ πάσας
 ἀκαταμαχῆτους οὖσας καὶ δυσαλώτους, ὡς ἔβητο, διέφθειραν 20
 καὶ κατέλυσαν εὐπειτῶς ἄρδην. καὶ οὕτως ὁ μὲν οἶκος Δαυίδ, 698 M.
 ἦτοι Χριστοῦ πόλις, ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο, ὁ δὲ οἶκος
 Σαούλ, τῶν πολεμίων τὸ στίφος, ἐπορεύετο καὶ ἡσθένει τῷ
 ὄντι, καὶ θεὸς ἐδοξάζετο, καὶ ἦν ἰδεῖν ἐναργῶς ὄντως ἐπ'
 αὐτῷ πληρούμενον καὶ τὸ θάτερον ἱερὸν λόγιον· καθεῖλες 25

21 2. Regg. 3, 1. — 25 Psalm. 88 (89), 41 sqq.

2 δηώσας AV διώσας rell. — 5 προσεχώρησεν A προσ-
 ἐδόκει N sed om. 5—7 καὶ γοῦν — ἐδόκει. — 6 περιέστη AGL
 παρέστη CRV. — 7 ὅπερ ἐδόκην ἔχει A. — 11 καὶ ναυμαχοῦντες
 καὶ μέντοι om. N. — 12 καὶ post μέντοι om. A. — 13 ἅπαν
 αὐτοῦ σχεδὸν τὸ σ. φρόναγμα ADG Exc. de ins. ἅπαν αὐτ. τὸ σ.
 φρ. σχεδὸν M ἅπ. σχ. τὸ σ. αὐτ. φρόναγμα RV. — 15 πλείστας AV
 πλείστους rell. — 18 πολυμηχάνους αὐτοῦ (om. αὐτοῦ v. 19) RV.
 — 19 πολυτρόπως CL πολυτρόπους rell. — 20 καὶ om. CN. —
 23 πολεμίων: desinit cod. G. — 25 καὶ om. CLN.

- πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ ὄχυράματα αὐτοῦ
 δειλίαν. διήρπαξον αὐτὸν πάντες οἱ διοδεύοντες ὁδόν, ἐγε-
 νήθη ὄνειδος τοῖς γέλοσιν αὐτοῦ. ὕψωσας τὴν δεξιάν τῶν
 θλιβόντων αὐτόν, εὐφρανας πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ,
 5 ἀπέστρεψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ καὶ οὐκ
 ἀντελάβου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. ἔνθεν οὖν λοιπὸν οἱ μὲν
 τῆς πόλεως ἔψαλλον· οὗτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις,
 ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα.
 αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ
 10 ἀνωρθώθημεν. ὁ δὲ θεῖος λόγος αὐτίς παρεγγυώμενος καὶ
 προευαγγελιζόμενος αὐτοῖς εὖ μάλα τὴν ἀθρόαν καὶ ταχίστην
 κατάπτωσιν τοῦ ἐχθροῦ αὐτῶν ἀπεφώνητο μονονουχί λέγων·
 τέκνα, μακροθυμήσατε τὴν παρὰ θεοῦ ἐπελθοῦσαν ὑμῖν
 ὀργήν· κατεδίωξε γάρ σε ὁ ἐχθρὸς σου, καὶ ὕψει αὐτοῦ τὴν
 15 ἀπώλειαν ἐν τάχει καὶ ἐπὶ τραχήλους αὐτῶν ἐπιβήσῃ. θαρ-
 σεῖτε, τέκνα, καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν· ἔσται γὰρ ὑμῖν
 ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγόντος μνεῖα. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ
 κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὴν αἰώνιον εὐφροσύνην μετὰ τῆς σωτη-
 ρίας ὑμῶν.
- 20 Ἐπεὶ οὖν ἀποκαμῶν ὁ τάλας καὶ πεπλανημένος ἀνόητα
 πολεμῶν καὶ ματαιοπονῶν καὶ μάλα δὴ ἀπογνοὺς ὡς τοῦ
 σκοποῦ διαμαρτήσας ἐκ διαμέτρου, καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν
 κατόπιν προδήλως φερομένων ἡμέρα καὶ ἡμέρα, καὶ πρὸς
 τούτοις μαθῶν, ὡς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τοὺς Βουλγάρους εἰς
 συμμαχίαν κατ' αὐτοῦ προσεκαλέσατο, παραχρηῖμα τὴν πόλιν

7 Psalm. 19 (20), 7; 8. — 13 Baruch 4, 25; 27; 29.

1 αὐτοῦ] αὐτῶν *utroque loco* A *altero loco etiam* R. —
 2 ἐγεννήθη AV. — 4 εὐφρανας — 5 ῥομφαίας *om.* N. — 6 λοι-
 πὸν *om.* CN. — οἱ μὲν A μὲν *om.* *rell.* — 8 μεγαλυνθησόμεθα
 CM. — 9 ἔπεσαν CD Psalm. — 10 ἀνωρθώθημεν ALM. —
 12 ἀπεφώνητο A ἀπεφώνητο *rell.* — 13 παρὰ θεοῦ AMV *et*
recc. quidam παρὰ τοῦ θεοῦ rell. Bar. — ἡμῖν AR *et ut vid.* M.
 — 16 ὑμῖν τὰ ὑπὸ A. — 17 τὰ *om.* A. — 19 ἀνόητα Exc.
 de insid.

ἑάσας κατ' αὐτῶν θάττον ᾤχετο. οὓς δὴ καὶ μαχησάμενος
 καὶ πολλοὺς αὐτῶν διαφθείρας εἰς Ἀρκαδιούπολιν ἑαυτὸν
 ἀσφαλίζειται δῆθεν τὴν κατὰ πρόσβασιν ἀσθένειαν αὐτοῦ
 καὶ ἐλάττωσιν ὑφορώμενος. ὅθεν οἱ περὶ αὐτὸν αἰσθόμενοι 699 M.
 σαφέστερον τὴν τε δεινὴν οἰκείαν ἀπάτην καὶ τῆς κενῆς 5
 ἐλπίδος ἀποτυχίαν καὶ τὴν ἐκείνου πλησιάζουσαν πανωλε-
 θρίαν ἤρξαντο κατὰ μικρὸν ὑποχωρεῖν καὶ ὑπορρέειν καὶ
 καταλιμπάνειν αὐτὸν ὡς μάταιον καὶ λαοπλάνον. ὁ δὲ Μιχαὴλ
 ταῦτα μεμαθηκῶς ἀντίκα τῆς πόλεως ὑπεξελθὼν μετὰ πλεί-
 στης δυνάμεως πρὸς αὐτὸν ἐξώρμησεν, καὶ δὴ περικαθίσας 10
 βραχύν τινα καιρὸν καὶ τοῦτον ἀμογητὶ χειρωσάμενος, οὗ
 καὶ τὸν τράχηλον κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν πεπατηκῶς
 καὶ ἀκρωτηριάσας αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας καὶ οὕτως ἀνα-
 σκολοπίσας κατέπαυσε τὸν ἐν τρισὶν ἔτεσι δι' αὐτοῦ κατ-
 ἀρξάντα καὶ διαρκέσαντα χαλεπὸν καὶ δύσοιστον ἐμφύλιον 15
 πόλεμον.

[μγ'. Περὶ Θεοφίλου.]

Μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσε Θεόφιλος υἱὸς αὐτοῦ ὁ νέος
 Βαλτάσαρ καὶ Θεομισθῆς καὶ τῶν ἀγίων ὑβριστῆς καὶ καθαι- 700 M.
 ρέτης καὶ βέβηλος ἔτη ιβ' μῆνας γ', καὶ ἀπέθανε δυσεντερι- 20
 κῶς. ἐφ' οὗ καὶ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πόλιν τοῦ ἀλιτη- 701 M.
 ρίου καὶ τυράννου μετὰ πολλῆς δυνάμεως οἱ Σαρακηνοὶ
 παραγενόμενοι καρτερῶς ὠχυρωμένην εὔρον καὶ κατησφα-
 λισμένην πάνυ καὶ ὑπὸ στρατηγῶν ὀκτῶ μετὰ τῶν λογάδων
 αὐτῶν καὶ στρατευμάτων φρουρουμένην. καὶ ταύτην δι' ἡμε- 25
 ρῶν ιε' τοῦ Αὐγούστου μηνὸς ἐκπορθήσαντες καὶ δορυάλω-
 τον εἰληφότες, ἡγματοπίσθη καὶ ἀνηρέθη χριστιανῶν πλῆθος

1 καὶ om. A. — μαχεσάμενος Exc. — 6 πανωλεθρίαν LNV.
 — 7 ὑπορέειν ALN. — ὑπορ. καταλιμπάνοντες αὐτὸν A. —
 8 δὲ AN Exc. δέ γε rell. — 9 ταῦτα CLNR Exc. καὶ ταῦτα AV.
 — 10 περικαθίσας ACM Exc. παρακαθίσας L. — 12 ἀρξήθεν A.
 — 15 καὶ ἀπὲ δύσοιστον om. CNV. — 20 καὶ μῆνας AL. — τέ-
 θηκε A. — δυσεντερικῶς LN. — 23 ὠχυρωμένην ANV. — 26 δω-
 ρυάλωτον AM δοριάλωτον C. — 27 αἰχματοπίσθη A.

ἄπειρον, καὶ ἡ πόλις ἐκάνθη καὶ κατερυνπώθη. ἀλλὰ μὴν
 702 M. καὶ πλήθη πλοίων αὐτῶν ἐξελθόντα τὰς Κυκλάδας νήσους
 ἤρῃμωσαν καὶ τὴν Κρήτην καὶ τὴν Σικελίαν παρέλαβον.
 καὶ ψῦχος δὲ πολὺ γέγονεν ἀγριώτατον καὶ δριμύτατον, καὶ
 5 λιμὸς ἰσχυρὸς καὶ ἄερος ἀνῆμοι καὶ δυσκρασίαι καὶ ἀνα-
 μαλλίαι καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ καὶ ἐπάλληλοι, τὴν ἄμετρον
 ἀπελέγχουσαι τοῦ κρατοῦντος μοχθηρίαν καὶ κακουργίαν.
 εἰς τοσαύτην γὰρ ἀφιλοθείαν καὶ ἀπόνοιαν ἐξώκειλε καὶ τὴν
 τοῦ Κοπρωνύμου καὶ τῶν Θηριωνύμων χαλεπὴν καὶ μυσαρφα-
 10 τήτην αἴρεσιν διαδεξάμενος καὶ ἀναδεξάμενός τε καὶ ἀνα-
 καινίσας, ὡς μηδὲν ἦττον ὀφθῆναι τῆς ἐκείνων δυσσεβείας
 καὶ παροινίας τυραννίδος τε καὶ ἐμβροτησίας ὁ πεφρα-
 κισμένος καὶ ματαιόφρων. ἐπεὶ οὖν τῇ αὐτῇ συσχεθεὶς
 τῶν ἀσεβῶν ἐκείνων καὶ παλαμναίων ἀπάτη καὶ παρα-
 15 πληξία τε καὶ οἰστροηλασία τὸν ἐκ Μανιχαϊκῆς μανίας καὶ
 Ἀρειανικῆς λύσσης ὀρμώμενον πάλαι διωγμὸν καὶ αὐτὸς
 708 M. κατὰ τῆς ἐκκλησίας ὡσαύτως ἐπαντείνετο, συμμύστην καὶ
 σύμμαχόν τε καὶ συνίστορα τῆς αἰρέσεως ἔχων ὁ δεύτερος
 Νεκταναβῶ τὸν προροηθέντα Ἰαννῆν φατριάρχη, μᾶλλον δὲ
 20 μαντιάρχη καὶ δαιμονιάρχη, τὸν νέον ὄντως Ἀπολλώνιον
 ἢ Βαλαᾶμ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις κακῶς ἀναφανεύτα
 λεκανομάντιν καὶ πάσης θεοστυγοῦς πράξεως καὶ τερατείας

1 καὶ ἡ — κατερυνπώθη hic om. A et v. 3 post παρέλαβον
 ins. — καὶ κατερυνπώθη om. M. — κατερυνπώθη (-πόθη C) ACD
 κατερυνπώθη B κατηριπώθη V. — ἀλλὰ μὴν om. A μὴν om. D
 μὴν καὶ om. M. — 3 τὴν ante Σικελίαν om. A. — 4 δὲ om. A.
 — 7 μοχθηρίαν τε καὶ N. — 10 καὶ ἀναδεξάμενος om. LN Exc.
 de virt. — 11 μηδὲ N. — 15. 16 τὸν — ὀρμώμενον L τῶν — ὀρ-
 μώμενον A τῶν — ὀρμωμένων rell. Exc. (in quibus ὀρμωμένων
 m. 1 ex ὀρμώμενος corr.). — 17 ἐπαντείνετο V Exc. — 18 σύμ-
 μαχόν τε καὶ CN συμμαχοῦντα καὶ A σύμμαχον καὶ LV Exc. —
 τῆς αἰρέσεως ἔχων ADL Exc. ἔχων τῆς αἰρέσεως rell. — 19 νεκτα-
 ναβῶ A νεκταναβῶ Exc. νεκτεναβῶ RV νεκτεναβῶ L κεκταβῶ
 (-ῶ CM) CN. — προροηθέντα ALM. — Ἰαννῆν CLN Ἰωάννην V
 Exc. Ἰωάννην μᾶλλον δὲ Ἰαννῆν R. — 20 μαντιάρχη A Exc.
 μαντριάρχη LN ματριάρχη CV μανδριάρχη R. — 22 λεκανο-
 μάντιν Exc. λεκανομάντην codd.

δεινὸν ὑποφήτην, ὑφ' οὗ καὶ τὰ γράμματα παιδευθεὶς καὶ ὑπονοθευθεὶς ὁ εὐρίπιστος καὶ δέλαιος ὑπηρέτης δόκιμος ἐχθίστων πραγμάτων καὶ τοῦ διαβόλου ἐπιτήδειον ὄργανον ἐγένονεν. οὓς ἂν ἐνδίκως ὁ θεῖος λόγος ἐπαράσεται σχελιαστικῶς φάσκων· οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδοῦ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. οὗτοι εἰσι γογγυσταὶ καὶ μεμφίμοιροι κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν.

Ἐφαρμόσειε δ' ἂν αὐτῶ μάλα εἰκότως καὶ τὰ κατὰ τοῦ 10 ὁμοτρόπου αὐτοῦ Ἰουλιανοῦ παρὰ τῇ θεολόγῳ στηλιτευόμενα γλώσση· σφόδρα γὰρ ἐμφορῆς ἀναπέφηνε καὶ εἰς μηδὲν ἀπειοικῶς τῆς ἐκείνου κακουργίας καὶ δυστροπίας. ἔφη γοῦν· πῶς μὴ δακρύσω τὸν ἄθλιον; πῶς μὴ πλέον μὲν τῶν δεδιωγμένων τοὺς προσδραμόντας, πλέον δὲ τῶν ἀτομολη- 15 σάντων εἰς τὴν κακίαν θρηνήσω τὸν συναρπάσαντα; μᾶλλον 709 M. δὲ τοῖς μὲν οὐδὲν δεινὸν τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ παθεῖν, ἀλλὰ καὶ πάντων μακαριστότατον οὐκ ἐκεῖθεν μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐντεῦθεν εὐδοξίαν καὶ παρρησίαν, ἣν διὰ τῶν κινδύνων ἑαυτοῖς ἐχαρίσαντο, τοῖς δὲ προοίμιον τῶν ἀπειλου- 20 μένων, ἅπερ ἤδη πεπόνθασιν. καὶ βέλτιον ἦν αὐτοῖς, εἰ ἐνταῦθα μακρότερον ἐκολάσθησαν, ἢ τοῖς ἐκεῖ δικαιοτηρίοις ἐταμιεύθησαν. καὶ γὰρ ὥσπερ τὸν χαμαιλέοντα λόγος παντοῖον γίνεσθαι φασίως καὶ πάσας μεταβάλλειν χροιάς πλην μιᾶς τῆς λευκότητος, οὕτω κάκεινος πάντα ἦν καὶ ἐγένετο 25 χριστιανοῖς πλην ἡμερότητος, καὶ ἦν λίαν ἀπάνθρωπον αὐτῷ

5 Ep. Judae v. 11. — 7 *ib.* v. 16. — 14—23 Greg. Naz. Or. 4, cfr. Julianum 1, cp. 51 Migne Tom. 35, 576 A. — 23—p. 800, 2 *ib.* cp. 62 Migne 565 A.

7 καὶ om. CLN Jud. — 10 τὰ om. CM κατὰ om. R. — 12 ἐναπέφηνε RV. — 15 προσδραμόντας A Greg. προδραμόντας rell. — 17 μὲν μηδὲν R μηδὲν μὲν V. — 19 διὰ τὸν κίνδυνον N. — 20 ἑαυτοῦς CR. — 23 παντοίων codd. praeter D. — 25 ἐγένετο CNR.

τὸ φιλόπρωτον καὶ τὸ πιθανὸν βλαίον, καὶ ἀπολογία τῆς ἀγριότητος ἢ χρησιμότητος. ὄθεν λεκτέον πρὸς αὐτόν· εὐηθέ-
 στατε καὶ ἀπαιδευτότατε τὰ μεγάλα, σὺ κατὰ τοσοῦτου κλήρου
 καὶ τῆς οἰκουμένης ἀνέστης; σὺ κατὰ τῆς Χριστοῦ θυσίας
 5 τοῖς σοῖς μιάσμασιν; σὺ κατὰ τοῦ τὸν κόσμον καθήραντος
 αἵματος τοῖς σοῖς μαροῖς αἵμασιν; σὺ μετὰ Ἡρώδην διώ-
 κτης καὶ μετὰ Ἰούδαν προδότης, πλὴν ὅσον οὐκ ἀγγόνη
 τὴν μετάνοιαν ἔδειξας ὡσπερ ἐκεῖνος, καὶ χριστοκτόνος μετὰ
 Πιλάτον καὶ μετὰ Ἰουδαίους μισόθεος, ὁ τῶν ἀγίων ὕβρι-
 10 στής. Ἰεροβοὰμ εἰπεῖν οἰκειότερον ἢ Ἀχαὰβ τὸν Ἰσραηλίτην
 τοὺς παρανομοιώτατους, ἢ Φαραὼ τὸν Αἰγύπτιον, ἢ Ναβουχο-
 δονόσωρ τὸν Ἀσσύριον, ἢ πάντα ταῦτα συνελόντες ἓνα καὶ
 τὸν αὐτὸν ὀνομάσωμεν, ἐπεὶ καὶ τὰς πάντων κακίας εἰς
 ἑαυτὸν φαίνεται συλλεξάμενος, Ἰεροβοὰμ τὴν ἀποστασίαν,
 15 Ἀχαὰβ τὴν μαιφονίαν, Φαραὼ τὴν σκληρότητα, Ναβουχο-
 δονόσωρ τὴν ἱεροσυλίαν, πάντων ὁμοῦ τὴν ἀσεβείαν. ποῦ
 εἰσιν οἱ θυσίαι καὶ τελεταὶ καὶ μυστήρια; ποῦ σφάγια φα-
 710 M. νερά τε καὶ ἀφανῆ; ποῦ τερατεία προγνώσεως καὶ σημεῖα
 ἐγγαστριμύθων; ποῦ αἱ κατὰ χριστιανῶν μαντεῖαι καὶ ἀπει-
 20 λαι; οἴχεται πάντα, διέψευσταί, διερρῶνεν, ὄναρ ἐφάνη
 τῶν ἀσεβῶν τὰ κομπάσματα. ἔπεσε Βῆλ, συνετρίβη Δαγῶν·
 οὐκέτι μὴ εἴπωσι τῷ μαρῷ ἄρχειν. καὶ νῦν ταῦτα μικρὰ
 τοῖς ἀθλοῖς ἴσως. ἔσται δὲ καιρός, ἥνλικα ὄψομαι τοὺς

2—8 Greg. Naz. or. 4, *ctr.* Julianum 1, *cp.* 67; 68 Migne 588 C; 589 A. — 8—16 Greg. Naz. or. 5, *ctr.* Julian. 2, *cp.* 3 Migne 668 A. — 16—21 *ib.* *cp.* 25 Migne 693 C. — 21—22 *ib.* *cp.* 29 Migne 701 A. — 21 Jes. 46, 1; 32, 5. — 22—*p.* 801, 3 Gregor. *ib.* *cp.* 37 Migne 713 A.

1 πιθανόν AR. — 4 οἰκουμένης] ἐκκλησίας A. — ἀνέστης RV. — τῆς τοῦ χριστοῦ V *et* *recc.* quidam. — 5 καθάραντος V καθαιρόντος R. — 9 μετὰ Ἰουδαίων N. — 12 ἀσσύριον AC. — 13 ὀνομάσωμεν V. — 18 ἐπεὶ — 15 σκληρότητα *om.* N. — 17 μυστήριον A. — σφάγια V σφαγία τε A. — 18 τερατεία AD τεράστια CR. — 19 κατὰ τῶν χριστιανῶν A. — 20 διερρῶν RV. — 21 ἔπεσε Βῆλ] ἐπὶ βεσσελή CV. — καὶ συνετρίβη A. — δαγῶν AD. — 23 ἥνλικα] ἓνα καὶ N.

έμοὺς ὄβριστὰς καὶ τὸν μέγαν τούτων καθηγητὴν ἀποκλειο-
μένους τὴν ἐαυτῶν κακίαν, ὅτε πᾶσα κρίνεται καὶ βασα-
νίζεται κακία καὶ πονηρία.

[μδ'. Περὶ Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας.]

Μετὰ δὲ Θεόφιλον ἐβασίλευσε Μιχαὴλ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη κε'. 5 717 M
σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Θεοδώρα κατέσχευεν ἔτη ιδ' καὶ μόνος
αὐτοκρατόρησεν ἔτη ια' μῆνας γ'. ἐν τῇ οὖν αὐτοκρατορίᾳ 720 M.
αὐτοῦ Ἀποδήναρ ὁ Σαρακηνῶν φύλαρχος ἐκ πολλῶν χρόνων
ἐτοιμαζόμενος ἐν δυνάμει βαρεῖα δρομόνων τετρακοσίων φο-
βερῶν καὶ καταπλήκτων ἤρχετο κατὰ τῆς Θεοφρουρήτου Κων- 10
σταντινουπόλεως. ἀλλὰ τοῦτον ἡ θεία δίκη προφθάσασα διώ-
λεσεν, πάντων τῶν πλοίων αὐτοῦ ἀνάνδρων συντριβέντων
ἐν ἀκρωτηρίῳ τῶν Κιβυρραιωτῶν λεγομένῳ Χελιδόνια, δια-
σωθέντων εἰς Συρίαν ζ' καὶ μόνον ἐξ αὐτῶν. ὅς γε τὴν 717 M.
μὲν πατρίαν βασιλείαν σὺν τῇ μητρὶ Θεοδώρα διαδεξάμενος 15
τὴν Θεοστρυγῆ παρεισφρήσασαν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δεινῶς ἐπι-
κωμάσασαν νέαν θρησκείαν εὐ μάλα γνησίως ἀποσεισάμενος
τὴν ἔκπαλαι Θεοφιλῆ καὶ Θεοβράβευτον ἱεράν τε καὶ ὀρθοτά-
την πίστιν ἀνεκήρυξεν. εἰ γὰρ καὶ νήπιος ἐτόγγαυεν, ἀλλ' ὁ ἐκ 718 M.

19 Psalm. 8, 3.

1 μέγα A. — τούτων NR Greg. τοῦτον rell. — 5 *Inde ab-
hinc codd. LRV a redactoribus tantum mutati sunt, ut ad textum
genuinum constituendum nihil fere ex his lucrari possimus.* —
ἔτη εἴκοσι πέντε A om. rell. — 6 μητρὶ αὐτοῦ A αὐτοῦ μητρὶ
rell. — 7 ἔτη ια' N ἔτη ιβ' C ἔτη ..δεκα A, *pergamena ante
δέκα ita corrosa, ut quid scriptum fuerit pro certo affirmare
nequeam, sed ἑνδεκα verisimilius.* — καὶ μῆνας A. — 7 ἐν τῇ
οὖν — 14 ἐξ αὐτῶν v. 19 *post ἀνεκήρυξεν ins. CN.* — 8 ἀπο-
δινὰρ A. — ὁ σαρακηνὸς ἐκ A. — 10 καὶ om. A. — 12 πλ.
ἀνάνδρων A πλ. αὐτοῦ ἀνάνδρων M. — 13 *κιβυρραιωτῶν L et D
in quo ω ex o corr. m. 2 κυβερραιωτῶν A κηβυρραιωτῶν C κλυβυ-
ρραιωτῶν M κυβερραιωτῶν R.* — *λεγομένῳ L λεγομένων C λεγόμενον
AN τὸ λεγόμενον R.* — *χελιδόνια recc. quidam χεληδονία A χε-
λιδόνιον M.* — 14 μόνων CR. — ἐξ αὐτῶν om. A. — τὴν μὲν
ADL μὲν om. CMR. — 16 τὴν δὲ Θεοστρυγῆ CD. — *ἐπικωμάσα-
σαν CD ἐπικωμήσασαν ut vid. M ἐπικωμάσαν A ἐπικωμῶσαν R.*

στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων καταρτίσας αἶνον αὐτὸς
καὶ τοῦτον παρεσκεύασε τὴν ἀλήθειαν τοῦ θείου δόγματος
ἀννυμῆσαι καὶ φανερωῶσαι πρὸς δόξαν τοῦ δι' ἄκραν εὐ-
σπλαγγίαν καὶ φιλανθρωπίαν σαρκωθέντος θεοῦ λόγου καὶ
5 τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ γῆς ὀφθέντος καὶ συναναστραφέντος
κατὰ τὴν ἱεράν χρησιμολογίαν. σύνοδον γὰρ ὁσίων πατέρων
καὶ θεηγόρων ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροίσας, ὅφ' ὧν
119 Μ. ἡ τῶν κακῶν καὶ δυσωνύμων κάκιστος αἴρεσις τῶν εἰκο-
νομάχων ἀκριβῶς ἐλεγχθεῖσα καὶ τὰ βδελυρὰ ταύτης λη-
10 ρήματα διαρρήδην ἀνατραπέντα, φαιδρὸς ὁ τῆς ὀρθοδοξίας
λόγος ἐξανέτειλεν ὥσπερ ἔκ τινων μυχάτων καὶ δυσδιεξο-
δεύτων λαβυρίνθων καὶ σκοτεινῶν βαράθρων τῆς ἐξαγίστου
καὶ πεφρακισμένης αἰρέσεως. καὶ οὕτως ὁ μὲν ταύτης
προλεχθεὶς ἕξαρχος καὶ διδάσκαλός τε καὶ συνίστωρ Ἰαννῆς
15 πατριάρχης ἐκβάλλεται καὶ ἀναθεματίζεται δικαίως καὶ θεο-
κρίτως πάνυ σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ διώκταις καὶ ὕβρι-
σταῖς ὡς ἀνήκεστοι πάμπαν καὶ λυσσώδεις ἅμα καὶ τῆς
ἀληθείας ἀντίθετοι λίαν, ὥσπερ δὴ καὶ οἱ τῆς μυσαρᾶς
καὶ δαιμονιάδους θρησκείας τῶν Μανιχαίων, ἀφ' ὧν καὶ
20 τὴν μάχην καὶ μανίαν κατὰ τῆς ἐνσάρκου θείας οἰκονο-
μίας τὴν ἀφορμὴν καὶ ἀρχὴν εἰλήφασιν, ἀντεισάγεται δὲ
κοινῇ ψήφῳ καὶ θεία προβολῇ τε καὶ χάριτι Μεθόδιος
ὁ ἀοιδιμος καὶ τῆς ὀρθοτομίας καὶ ὀρθοδοξίας πρόμαχος,
ὅς γε πᾶσαν ὡς ἔπος εἰπεῖν τοῦ τε διαβόλου τὴν ὀλέθριον
25 κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων μεθοδείαν καὶ τὴν βέβηλον κeno-
φωνίαν τῶν αἰρεσιαρχῶν καὶ φοιτητῶν τῆς ἐκείνων κακο-
νοίας καὶ φρενοβλαβείας ἄριστα καὶ σαφέστατα προδιελέγξας
καὶ ἀνατρέψας εἰ καὶ τις ἄλλος, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς μὲν

1 καταρτίσας A κατηρητής C καταρτισάμενος R. — 2 παρ-
εσκεύαζε A. — 10 φαιδρῶς A. — 11 ἐπανέτειλεν M ἀνέτειλεν R.
— μυχαιτάτων R. — 12 καὶ τῆς ἐξ. CNR. — 14—15 διδάσκαλος
καὶ συνδικαίως (om. -ίστωρ — ἀναθεματίζεται) C. — 14 ἰαννῆς
(-ῆς D) πατριάρχης post ἀναθεματίζεται v. 15 ins. N. — 18 ὅπερ
A. — 20 καὶ τὴν μανίαν C. — θείας om. N. — 24 ὡς γε
AC. — γε καὶ πᾶσαν A. — 25 μεθοδίαν codd.

προϋπέστη διωγμούς και κινδύνους τε και θλίψεις πολλὰς
 και καιάς, ἐξ ἐπιμέτρου δὲ σφόδρα σφόδρα ὑπὸ τοῦ θεη-
 λάτου Θεοφίλου. τίς γὰρ ἀριθμήσειε τοὺς ποικίλους και
 ἐπαλλήλους διωγμούς και πειρασμούς και βόθρους ἀφεγγεῖς
 και ζοφώδεις κατὰκλείσεις και τῶν ἀναγκαιῶν στέρησεις ⁵
 φθλων τε και ὁμοδόξων, ἃς ἀνέτη γενναίως και προθυμῶς, ⁷²⁰
 και τὰ σύμβολα τῆς κακουχίας ἧς ὑπέμεινε παρὰ τῶν ἀνο-
 σίων ἀεὶ περιφέρων ἔναργῶς εἰς τύπον και ὑπογραμμὸν ὑπο-
 μονῆς τοῖς φερετόνοις, και σιωπῶσα παραίνεσις προδήλως
 γενόμενος. και οὕτως ὁ θεοσέσιος τὴν ἐκκλησίαν εὐδοκίᾳ ¹⁰
 τοῦ κρείττονος και συνεργείᾳ τῶν θεοφόρων πατέρων παρα-
 λαβῶν, ὁ μὲν οἶκος τοῦ θεοῦ, τὸ σύστημα τῶν ὁρθοδόξων,
 ἐπορεύετο και θαλά ῥάμη σαφῶς ἐκραταιοῦτο και διέπρεπεν
 ἔργῳ και λόγῳ, ὁ δὲ τῶν αἰρετιζόντων σύλλογος και Ἰου-
 δαϊκὴ τῷ ὄντι σπεῖρα και συμμορία κατησχύνετο κομιδῇ και ¹⁵
 ἡσθῆνει προφανῶς ἐπιστομιζομένη και ἀνατρεπομένη καθ'
 ἑκάστην ἡμέραν. και δὴ λοιπὸν ἀντίκα διὰ βασιλικῆς ἐπι-
 τροπῆς και συνεργείας ἀνεκλήθησαν τε και ἀνέδησαν οἱ ἐν
 ἔξορίαις και πικραῖς φυλακαῖς πατέρες, ἅμα και τὸ πλῆθος
 τῶν μοναζόντων, και μέντοι και τῶν εὐσεβῶν κοσμικῶν ὅτι ²⁰
 ὀλίγιστοι, ὧν ὁ τάλας και ἀλιτήριος τυραννικῶς τὰς ὑπ-
 ἀρξεις ἀφελόμενος και τοὺς μὲν δυσθανάτως, τοὺς δὲ
 μάστιξι παλυειδέει και πολυτρόποις και δειραῖς τιμωρίαις
 παραδούς ἐξώρισε μὴ πειδομένους παντελῶς μήτε τῇ θω-
 πεῖᾳ μήτε μὴν τῇ ἀπειλῇ και κακοδοξίᾳ τοῦ φένακος και ²⁵
 ἀλάστορος.

1 διωγμούς τε και κινδ. και L. — πολλὰς τε και N. —
 6 γενναίως — 10 γενόμενος omnino fore interiorunt in A. —
 10 γενόμενος LN· γινόμενος C· γινόμενη R. — 11 συνεργίᾳ DL
 et res. quidam. — θεοφόρων AR· θεασάφων CLN. — 15 σπεῖρα M
 σπῆρα D· πείρα A. — 16 ἐπιστομιζόμενοι και ἀνατρεπόμενοι N. —
 22 δυσθανάτως A. — 24 πειδομένους CB· πειδομένων AN. —
 26 δυσμενοὺς ἀλάστορος A.

Γίνονται οὖν ἀπὸ μὲν τοῦ Ἀδάμ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ
ἔτη ,βσμβ'.

Ἀπὸ δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ ἕως τῆς πυργοποιίας φκε'.

Ἀπὸ δὲ τῆς πυργοποιίας ἕως τοῦ Ἀβραάμ υκε'.

5 Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀβραάμ ἕως τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
ἐξ Αἰγύπτου υλ'.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἐξόδου ἕως τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σολομων-
τείου ναοῦ ψνζ'.

10 Ἀπὸ δὲ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ ἕως τῆς αἰχμαλωσίας
τοῦ Ἰσραὴλ υκε'.

Ἄμοῦ ἔτη ,δωπ'.

Ἀπὸ δὲ τῆς αἰχμαλωσίας ἕως Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακε-
δόνοσ τιη'.

Ἀπὸ δὲ Ἀλεξάνδρου ἕως Χριστοῦ τυ'.

15 Ἄμοῦ ἔτη ,εφ'.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἕως τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου
τοῦ βασιλέωσ τιη'.

Ἀπὸ δὲ Κωνσταντίνου μέχρι τοῦ προκειμένου Μιχαὴλ
υἱοῦ Θεοφίλου φνε'.

20 Ἄμοῦ τὰ πάντα ἔτη ,στοε'.

1—20 cf. Nicephori Breviarium p. 102 edit. meae.

4 τετρακόσια εἴκοσι C χίλια πεντακόσια α' (αφα' M) N. —
ἕως τοῦ Ἀβραάμ τῶν διχοτομημάτων ἔτη υκε'. ἀπὸ δὲ τῶν δι-
χοτομημάτων ἕως τέλους Ἀβραάμ ἔτη ος' Niceph. — 7 σολομων-
τείου D σολομωντίου AC σολομουτίου LM. — 8 ἔτη ψνζ' A et
sic deinceps ἔτη in A add. — 9 ἀπὸ δὲ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ
A Suid. v. Ἀδάμ. ἀπὸ δὲ τῆς τοῦ v. οἰκοδομῆς N ἀπὸ δὲ τ. οἰκ.
τοῦ σολομωντίου (-μουτίου L) ναοῦ CL. — 12 ἀλεξάνδρου τοῦ
βασιλέωσ A Ἀλεξ. Μακεδόνοσ τοῦ βασιλέωσ Suid. — 14 ἕως τοῦ
χριστοῦ LN ἕως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Suid. — 15 ,εφα' N. —
16 τοῦ ante Χριστοῦ om. A. — 18 προειρημένου C. — 20 ,στοδ' N.

Ausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller.

1 a. Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana. [8.]

Diese Sammlung hat die Aufgabe, die gesamten noch vorhandenen Erzeugnisse der griechischen und römischen Literatur in neuen, wohlfeilen Ausgaben zu veröffentlichen, soweit dies zu Gunsten der Wissenschaft oder der Schule wünschenswert ist. Die Texte der Ausgaben beruhen auf den jeweils neuesten Ergebnissen der kritischen Forschung, über welche die beigefügte *adnotatio critica*, die sich teils in der *praefatio*, teils unter dem Text befindet, Auskunft gibt. Die Sammlung wird ununterbrochen fortgesetzt werden und in den früher erschienenen Bänden durch neue, verbesserte Ausgaben stets mit den Fortschritten der Wissenschaft Schritt zu halten suchen.

Die Sammlung umfaßt zur Zeit gegen 400 Bände zum Preise von ca. 1200 Mark, die bei einmaligem Bezuge zum Vorzugspreise von ca. 900 Mark abgegeben werden.

Alle Ausgaben sind auch gleichmäßig geschmackvoll gebunden käuflich!

Textausgaben der griechischen und lateinischen Klassiker.

a. Griechische Schriftsteller.

Aellani de nat. anim. ll. XVII, var. hist.,
epist., fragm. Rec. B. Hercher.
2 voll. M 9.— 10.05.

— varia histor. Rec. B. Hercher.
M —.90 1.30.

Aeneae commentarius poliorceticus. Rec.
A. Hug. M 1.35 1.75.

Aeschini orationes. Ed. Fr. Blass.
Ed. min. M 2.40 2.80.

— — — Ed. maior (m. Index).
M 8.— 8.60.

— — — Iterum ed. Fr. Franke. M —.90
1.30.

Aeschyl. tragoediae. Ed. H. Weil.
M 1.50 2.—

Einzeln jede Tragödie (Agamemnon.
Chosphora. Eumenides. Persae. Promethus.
Septem c. Th. Supplices)

M —.30 —.60.

[—] Scholia in Persas. Rec. O. Dähn-
hardt. M 3.60 4.20.

Aesopicae fabulae. Rec. C. Halm.
M —.90 1.30.

Alexandri Lycopol. c. Manich. Ed. A.
Brinkmann. M 1.— 1.25.

Alpnius; s. Musici.

Anacreontis carmina. Ed. V. Rose. Ed. II.
M 1.— 1.40.

Anaximandri s. Euclid. suppl.

Andocidis orationes. Ed. Fr. Blass. Ed. II.
M 1.20 1.60.

Annae Commae Alexias. Rec. A. Reiffers-
scheid. 2 voll. M 7.50 8.60.

Anonymus de incredibilibus; s. Mytho-
graphi.

Anthologia Graeca epigr. Palat. c. Plan.
Ed. H. Stadtmueller.

Vol. I: Pal. I. I—VI (Plan. I. V—VII).
M 6.— 6.60.

Vol. II. P. I: Pal. I. VII (Plan. I. III).
M 8.— 8.60.

— lyrica s. lyr. Graec. rell. Edd. Bergk-
Hiller-Crusius. M 3.— 3.60.

Antonini, M. Aurel., commentarr. ll. XII.
Rec. I. Stieh. M 1.80 2.20.

Antoninus Liberalis; s. Mythographi.

Apollodori bibliotheca. Rec. Imm.
Bekker. M 1.— 1.30.

— — — Ed. R. Wagner; siehe Mytho-
graphi. Vol. I.

Apollonius Pergaens (cum commentariis
antiquis). Ed. et Lat. interpr. est I. L.

Heiberg. 2 voll. M 9.— 10.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Apollonii Rhodii Argonautica.** Rec. R. Merkel. *M.* 1.—1.40.
- Applani hist.** Rom. Ed. L. Mendelssohn. 2 voll. *M.* 9.—10.—
- Archimedis opera omnia.** Ed. L. L. Heiberg. 3 voll. *M.* 18.—19.80.
- Aristese ad Philocratem epistula c. oct. de vers. LXX interpr. testim.** Ed. P. Wendland. *M.* 4.—4.50.
- Aristophanis comoediae.** Ed. Th. Bergk. 2 voll.
Vol. I: Acharn, Equites, Nubes, Vespae, Pax.
— II: Aves, Lysistr., Thesmoph., Ranae, Eccles., Plutus.
Einzeln jedes Stück *M.* —.45 —.75.
- Aristoteli de partib. anim. II. IV.** Ed. B. Langkavel. *M.* 1.80 2.20.
- de arte poetica I. Rec. W. Christ. *M.* —.60 —.90.
- physica. Rec. C. Prantl. *M.* 1.50 1.90.
- ethica Nicomachea. Ed. Fr. Susemihl. *M.* 1.80 2.10.
- de coelo et de generatione et corruptione. Rec. C. Prantl. *M.* 1.20 1.60.
- quae feruntur de coloribus, de audibilibus, physiognomica. Rec. C. Prantl. *M.* —.60 —.90.
- politica. Ed. Fr. Susemihl. Ed. III. *M.* 2.40 2.80.
- magna moralia. Rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.20 1.60.
- de anima II. III. Rec. Guil. Biehl. *M.* 1.20 1.60.
- [— ethica Eudemia.] Eudemi Rhodii ethica. Adl. de virtutibus et vitis I. rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.80 2.10.
- ars rhetorica. Ed. A. Roemer. Ed. II. *M.* 3.60 4.—
- metaphysica. Rec. Guil. Christ. *M.* 2.40 2.80.
- qui fereb. libror. fragmenta. Coll. V. Rose. *M.* 4.50 5.—
- oecconomica. Rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.50 1.90.
- quae feruntur de plantis, de mirab. auscultat., mechanica, de lineis insec., ventorum situs et nomina, de Mellisse Xenophane Gorgia. Ed. O. Apelt. *M.* 3.—3.40.
- parva naturalia. Rec. Guil. Biehl. *M.* 1.80 2.10.
- *Πολυτεία Ἀστυάλων.* Ed. Fr. Blas. Ed. III. *M.* 1.80 2.10.
- : s. a. Musici.
- Arriani Anabasis.** Rec. Car. Abicht. *M.* 1.20 1.70. Mit Karte *M.* 1.50.
- scripta minora. Edd. Hercher-Eberhard. *M.* 1.80 2.20.
- Athenael dipnosophist. II. XV.** Rec. G. Kaibel. 3 voll. *M.* 17.10 18.90.
- Autolyei de sphaera quae movetur I., de orbitis et occasibus II. II.** Ed. Fr. Hultsch. *M.* 3.60 4.—
- Babrii fabulae Aesopae.** Rec. O. Crusius. Acc. fabul. dactyl. et iamb. roll. Ignatii et al. testrat. iamb. rec. a. C. Fr. Mueller. Ed. maior. *M.* 8.40 9.—
- Babrii fabulae Aesopae.** Rec. O. Crusius. Ed. minor. *M.* 4.—4.60.
- Ed. F. G. Schneidewin.
- Bacchius: s. Musici.** [*M.* —.60 1.—]
- Bacchylidis carmina.** Ed. Fr. Blas. *M.* 2.40 2.90.
- Batrachomyomachia: s. Hymni Homero: s. Buccolici.** [rich.]
- Blemyemachia: s. Eudocia Augusta.**
- Bucolicorum Graecorum Theocriti, Bionis, Moschi reliquiae.** Rec. H. L. Ahrens. *M.* —.60 1.—
- Callinici de vita S. Hypatii I.** Edd. sen. philol. Bonn. sodales. *M.* 3.—3.40.
- Cassianus Bassus: s. Geoponica.**
- Cebetis tabula.** Ed. C. Praechter. *M.* —.60 —.90.
- Chronica minora.** Ed. C. Frick. Vol. I. Acc. Hippolyti Romani praeter Canonem Paschalem fragm. chronol. *M.* 6.80 7.40.
- Claudiani carmina: s. Eudocia Augusta.**
- Cleomedis de meta circulari corporum caelestium II. II.** Ed. H. Ziegler. *M.* 2.70 3.20.
- Colluthus: s. Tryphiodorus.**
- Cornuti theologiae Graecae compendium.** Rec. O. Lang. *M.* 1.50 2.—
- Corpusculum poesis epicae Graecae ludi-bundae.** Edd. Brandt et Wachsmuth. 2 fasc. *M.* 6.—7.—
- Demades: s. Dinarchus.**
- Demetrii Cydon. de contentum. morte or.** Ed. H. Deckelmann. *M.* 1.—1.40.
- Demosthenis orationes.** Rec. G. Dindorf-Blas. Ed. maior. [Mit adnot. crit.] 3 voll. [je *M.* 2.40 3.—] *M.* 7.30 9.—
- Ed. minor. [Ohne die adnot. crit.] 3 voll. [je *M.* 1.50 2.—] *M.* 4.50 6.— [6 partes je *M.* —.75 1.10.]
- Vol. I. Pars 1. Olynthiacae III. Philippica I. De pace. Philippica II. De Halonneso. De Chersoneso. Philippicae III. IV. Adversus Philippi epistolam. Philippi epistola. De contributione. De symmoria. De Rhodiorum libertate. De Megalopolitis. De foedere Alexandri.
- I. Pars 2. De corona. De falsa legatione
- II. Pars 1. Adversus Leptinem Contra Midiam. Adversus Androtonem. Adversus Aristocratem.
- II. Pars 2. Adversus Timocratem Adversus Aristogitonem II. Adversus Aphobum III. Adversus Onetorem II. In Zenothemin. In Apaturium. In Phormionem. In Laocritum Pro Phormione. In Pantaenetum. In Naumachum. In Boeotum de nomine In Boeotum de dote

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Demosthenis orationes. Rec. G. Dindorf-Blaß.

Vol. III. Pars 1. In Spudiam. In Phaenippum. In Macartatum. In Leochare. In Stephanum II. In Euergum. In Olympiodorum. In Timotheum. In Polyclem. Pro corona trierarchica. In Callippum. In Nicostratum. In Cononem. In Calliclem.

— III. Pars 2. In Dionysodorum. In Eubulidem. In Theocrinem. In Neaeram. Oratio funebris. Amatoria. Proemia. Epistolae. Index historicus.

Dinarchi orationes adiectis Demadis qui fertur fragmentis *ὄτις εἰς δαδωνασίας*. Ed. Fr. Blaß. Ed. II. *M.* 1.—1.40.

Diodori bibliotheca hist. Edd. Bekker-L. Dindorf-Vogel. 5 voll. Voll. I II je *M.* 3.60 4.20. Vol. III. *M.* 4.—4.60. [Ed. L. Dindorf. Voll. III IV. je *M.* 3.—Vol. V. *M.* 3.75.]

Dionis Cassii Coeceliani historia Romana. Edd. L. Dindorf-Melzer. 5 voll. Voll. I. *M.* 4.50 5.—Vol. II. *M.* 3.60 4.20. [Ed. L. Dindorf. Voll. IV. V. je *M.* 2.70.]

Dionis Chrysostomi orationes. Rec. L. Dindorf. 2 voll. *M.* 5.40. [Neubearbeitung von A. Sonny in Vorbereitung.]

Dionysi Halle. antiquitates Romanae. Ed. C. Jacoby. 4 voll. Vol. I. *M.* 3.60 4.20. Voll. II. III. je *M.* 3.—3.60.

— opuscula. Edd. H. Usener et L. Radermacher. Vol. I. *M.* 6.—6.60.

Diophanti opera omnia a Gr. comment. Ed. P. Tannery. 2 voll. *M.* 10.—11.—

Eclogae poetarum Graec. Ed. H. Stadtmueller. *M.* 2.70 3.20.

Epicurum Graec. fragmenta. Ed. Kinkel. Vol. I. *M.* 3.—3.50.

Epicteti dissertationes ab Arriano dig. Rec. H. Schenkl. Acc. fragm., enchiridion, gnomolog. Epitot., rell., indd. Ed. maior. *M.* 10.—10.80. Ed. minor. *M.* 6.—6.60.

Eratosthenis catasterismi: s. Mythographi III. 1

Erotici scriptores Graeci. Rec. R. Hercher. 2 tomi. [Vergr.; Neubearbeitung v. A. Eberhard i. Vorbereitung.]

Euclidis opera omnia. Edd. I. L. Heiberg et H. Menge.

Voll. I-V. Elementa. Ed. et Lat. interpr. est Heiberg. *M.* 24.60 27.40.

— VI. Data. Ed. Menge. *M.* 5.—5.60.

— VII. Optica, Opticor. rec. Theonis, Catoptrica, c. scholl. ant. Ed. Heiberg. *M.* 5.—5.60.

— Supplem.: Anarithi in X II. priores Element. comm. Ex interpr. Gherardi Crém. ed. M. Curtze. *M.* 6.—6.60. —: s. a. Musici.

Eudociae Augustae, Procli Lycii, Claudiani carum. Graec. rell. Acc. Eblemyomachiae fragm. Rec. A. Ludwich. *M.* 4.—4.40.

Eudociae violarium. Rec. I. Flach. *M.* 7.50 8.20.

Euripides tragoediae. Rec. A. Nauck. Ed. III. 3 voll. *M.* 5.70 7.20.

Vol. I: Alcestit. Andromacha. Bacchae Hecuba. Helena. Electra. Heraclidae. Hercules furens. Supplices. Hippolytus. *M.* 1.50 2.—

— II: Iphigenia Aulidensis. Iphigenia Taurica. Ion. Cyclops. Medea. Orestes. Rhesus. Troades. Phoenissae. *M.* 1.50 2.—

— III: Perditarum tragoediarum fragmenta. *M.* 2.70 3.20.

Einzeln jede Tragödie *M.* —.30 —.60.
Eusebii opera. Rec. G. Dindorf. 4 voll. *M.* 15.—17.20.

Fabulae Aesopicae: s. Aesop. fab.

Fabulae Romanenses Graec. conscr. Rec. A. Eberhard. Vol. I. *M.* 3.75 4.30.

Favonii Eulogii disp. de somnio Scipionis. Ed. A. Holder. *M.* 1.40 1.80.

Florilegium Graecum in usum primi gymnasiorum ordinis collectum a philologis Afranis. kart. Fasc. 1—10 je *M.* —.50; Fasc. 11—15 je *M.* —.60.

Hierzu unentgeltlich: Index argumentorum et locorum.

Außer der Verwendung bei den Maturitätsprüfungen hat diese Sammlung noch den Zweck, dem Primaner das Beste und Schönste aus der griech. Literatur auf leichte Weise zugänglich zu machen und den Kreis der Altertumsstudien zu erweitern.

Galenii Pergameni scripta minora. Rec. I. Marquardt, I. Müller, G. Helmreich. 3 voll. *M.* 7.50 9.—

— Institutologica. Ed. C. Kalbfleisch. *M.* 1.20 1.60.

— de victu attenuante l. Ed. C. Kalbfleisch. *M.* 1.40 1.80.

Gaudianus: s. Musici

Geoponica sive Cassiani Bassi Schol. de re rustica eclogae. Rec. H. Beckh. *M.* 10.—10.80.

Georgii Acropol. opera. Rec. A. Heisenberg. Vol. I. *M.* 8.—9.—

Georgii Cyprii descriptio orbis Romani. Acc. Leonis imp. diatyposis genuina. Ed. H. Geizer. Ad. s. 4 tabb. geograph. *M.* 3.—3.50.

Hellodori Aethiopic. II. X. Ed. I. Bekker. *M.* 2.40 2.90.

Hephaestion: s. Metrici scriptores.

Heraclitus: s. Mythographi

Hermippus, anon. christ. de astrologia dialogus. Edd. C. Kroll et P. Vierdeck. *M.* 1.80 2.20.

Herodiani ab excessu divi Marci II. VIII. Ed. I. Bekker. *M.* 1.20 1.60.

- Plotini Enneades praemisso Porphyrii de vite Plotini deque ordine librorum eius libello.** Ed. R. Volkmann. 2 voll. *M.* 9. — 10.10.
- Plutarchi vitae parallelae.** Rec. C. Sintenis. 5 voll. [Vol. I. *M.* 1.80 2.30. Vol. II. *M.* 2.10 2.60. Voll. III—V. je *M.* 1.50 2.—] *M.* 8.40 10.90.
- Auch in folgenden einzelnen Abteilungen:**
- Nr. 1. Thesens et Romulus, Lycurgus et Numa, Solon et Publicola. *M.* —.90 1.30.
  - 2. Themistocles et Camillus, Pericles et Fabius Maximus, Alcibiades et Coriolanus. *M.* —.90 1.30.
  - 3. Timoleon et Aem. Paulus, Pelopidas et Marcellus. *M.* —.90 1.30.
  - 4. Aristides et Cato, Philopoemen et Flaminius, Pyrrhus et Marius. *M.* —.90 1.30.
  - 5. Lysander et Sulla, Cimon et Lucullus. *M.* —.90 1.30.
  - 6. Nicias et Crassus, Sertorius et Eumenes. *M.* —.75 1.10.
  - 7. Ageilaus et Pompeius. *M.* —.75 1.10.
  - 8. Alexander et Caesar. *M.* —.75 1.10.
  - 9. Phocion et Cato minor. *M.* —.60 —.90.
  - 10. Agis et Cleomenes, Tib. et C. Gracchi. *M.* —.60 —.90.
  - 11. Demosthenes et Cicero. *M.* —.60 —.90.
  - 12. Demetrius et Antonius. *M.* —.60 —.90.
  - 13. Dio et Brutus. *M.* —.75 1.10.
  - 14. Artaxerxes et Aratus, Galba et Otho. *M.* —.90 1.30.
- Inhalt von Nr. 1. 2 = Vol. I.**
 — 3—5 = Vol. II.
 — 6—8 = Vol. III.
 — 9—12 = Vol. IV.
 — 13. 14 = Vol. V.
- **moralia.** Rec. G. N. Bernardakis. 7 voll. je *M.* 4.— 4.60.
- Poetarum Graecorum eclogae.** Scholarum in usum composuit H. Stadtmueller. *M.* 2.70 3.20.
- Polemonis declamationes duae.** Rec. H. Hinck. *M.* 1.— 1.40.
- Polyaeni strategematon II. VIII.** Rec. Woelfflin-Melber. *M.* 7.50 8.—
- Polybii historiae.** Rec. L. Dindorf. 4 voll. Voll. I. II. III. Ed. II cur. Th. Büttner-Wobst. je *M.* 3.60 4.20. [Vol. IV u. d. Pr.]
- Porphyrii opuscul. sel.** Rec. A. Nauck. Ed. II. *M.* 3.— 3.50.
- Procli Lyeli carmina: s. Eudocia Augusta.**
- Procli Diadochi in primum Euclidis elementorum librum commentarii.** Rec. G. Friedlein. *M.* 6.75 7.30.
- in Platonis rem publicam commentarii. Ed. G. Kroh. Vol. I. *M.* 5.— 5.60. Vol. II. *M.* 8.— 8.60.
- Ptolemaei opera.** Vol. I. *Syntaxis*, ed. I. L. Heiberg. Pars I. *M.* 8.— 8.60. Pars II. *M.* 12.— 13.—
- Quinti Smyrnaei Pethomeritorum II. XIV.** Rec. A. Zimmermann. *M.* 3.60 4.20.
- Rhetores Graeci.** Rec. L. Spengel. 3 voll. Vol. I. Ed. C. Hammer. *M.* 3.60 4.20. [Voll. II u. III vergriffen.]
- Scriptores erotici, siehe: Erotici scriptores.**
- **metrici, siehe: Metrici scriptores**
  - **metrologici, siehe: Metrologici scriptores.**
  - **originum Constantinopolit.** Rec. Th. Preger. Fasc. I. *M.* 4.— 4.60.
  - **physiognomonici, siehe: Physiognomonici scriptores.**
  - **sacri et profani.**
    - Fasc. I: s. Philoponus.
    - Fasc. II: s. Patrum Nicaen. nemn.
    - Fasc. III: s. Zacharias Rhetor.
    - Fasc. V: E. Gerland, neue Quellen s. Gesch. d. latein. Erzbistums Patras *M.* 6.— 6.60.
- Sereni Antinoensis opuscula.** Ed. I. L. Heiberg. *M.* 5.— 5.50.
- Sillographorum Graecorum reliquiae.** Rec. O. Wachs muth. (Corpusc. poes. ep. Graec. Indib. Fasc. II.) *M.* 3.— 3.50.
- Simeonis Sethi syntagma.** Ed. B. Langkavel. *M.* 1.80 2.20.
- Sophoclis tragoediae.** Rec. Guil. Dindorf. Ed. VI cur. S. Mekler. Ed. maior *M.* 1.65 2.20. Ed. minor. *M.* 1.35 1.80. Einzeln jede Tragödie (Ajax. Antigone Electra. Oedipus Col. Oedipus Tyr Philoctetes. Trachiniae) *M.* —.30 —.60.
- [—] **Scholia in S. tragoedias vetera.** Ed. P. N. Papageorgius. *M.* 4.80 5.40.
- Stobaei florilegium.** Rec. A. Meineke. 4 voll. Vol. IV. *M.* 2.40.
- **eclogae.** Rec. A. Meineke. 2 voll. *M.* 6.— 7.—
- Strabonis geographica.** Rec. A. Meineke. 3 voll. *M.* 7.80 9.50.
- Syriani in Hermogenem comm.** Ed. H. Rabe. 2 voll. *M.* 3.20 4.10.
- Themistii paraphras. Aristotelis roll.** Ed. L. Spengel. 2 voll. *M.* 6.70 7.30.
- Theocritus: s. Bucolici.**
- Theodori Prodromi catomyomachia.** Ed. B. Hercher. *M.* —.50 —.75.
- Theonis Smyrnaei expositio rer. mathematic. ad leg. Platonem util.** Rec. E. Hiller. *M.* 3.— 3.50.
- Theophrasti Eresii opera.** Rec. F. Wimmer. 3 voll. Vol. III. *M.* 3.40.
- Theophylacti Simocettae historiae.** Ed. de Boor. *M.* 6.— 6.60.
- Thucydidis de bello Peloponnesiaco II. VIII.** Ed. G. Boehme. Ed. II. 2 voll. [je *M.* 1.20 1.80.] *M.* 2.40 3.60.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Thucydidis de bello Peloponnesiaco** II. VIII. Rec. O. Hude. Ed. maior. 2 voll. [je $\mathcal{M}$ 2.40 3.—] $\mathcal{M}$ 4.80 6.— Ed. minor. 2 voll. [je $\mathcal{M}$ 1.20 1.80] $\mathcal{M}$ 2.40 3.60.
- Tryphiodori et Colluthi carm.** Ed. G. Weinberger. $\mathcal{M}$ 1.40 1.80.
- Xenophontis expositio Cyri.** Rec. A. Hug. Ed. mai. $\mathcal{M}$ 1.20 1.60.
— Rec. W. Gemoll. Ed. mai. $\mathcal{M}$ 1.20 1.60. Ed. min. $\mathcal{M}$ —.75 1.10.
— historia Graeca. Rec. O. Keller. Ed. min. $\mathcal{M}$ —.90 1.30.
— Rec. L. Dindorf. $\mathcal{M}$ —.90.
— institutio Cyri. Rec. A. Hug. Ed. mai. $\mathcal{M}$ 1.50 2.— Ed. min. $\mathcal{M}$ —.90 1.30.
— commentarii. Rec. W. Gilbert. Ed. mai. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40. Ed. min. $\mathcal{M}$ —.45 —.75.
— scripta minora. Rec. L. Dindorf 2 fasc. $\mathcal{M}$ 1.35 2.10.
- Zacharias Rhetor, Kirchengeschichte.** In deutsch. Übersetz. hrsg. v. K. Ahrens u. G. Krüger. (Scriptores saevi et profani Fasc. III.) $\mathcal{M}$ 10.— 10.80.
- Zonarae epitome historiarum.** Ed. L. Dindorf. 6 voll. $\mathcal{M}$ 19.50 22.90.

Novum Testamentum Graece ed. Ph. Buttmann. Ed. V $\mathcal{M}$ 2.25 2.75.

b. Lateinische Schriftsteller.

- [Acro.] **Pseudacronis scholia in Horatium vetustiora.** Rec. O. Keller Vol. I $\mathcal{M}$ 9.— 10.—
- Amiani Marcellini rer. gest. rell.** Rec. V. Gardthausen. 2 voll. $\mathcal{M}$ 7.20 8.40.
- Ampellus, ed. Woelfflin,** siehe: Florus.
- Anthimi de observatione ciborum epistola.** Ed. V. Rose. Ed. II $\mathcal{M}$ 1.— 1.25.
- Anthologia Latina sive poesis Latinae supplementum.**
Part I: Carmin. in codd. script. rec. A. Biese. 2 fasc. Fasc. I. Ed. II $\mathcal{M}$ 4.— 4.60. Fasc. II vergr.
— II: Carmin. epigraphica conl. Fr. Buecheler. 2 fasc. $\mathcal{M}$ 9.20 10.85. Suppl. a. Damasus.
- Anthologie a. röm. Dichtern v. O. Mann.** $\mathcal{M}$ —.60 —.90.
- Apulei metamorph. II. XI.** Ed. J. v. d. Vliet. $\mathcal{M}$ 3.— 3.50.
— apologia et florida. Ed. J. v. d. Vliet. $\mathcal{M}$ 4.— 4.50.
- Augustini de civ. dei II. XXII.** Rec. B. Dombart. Ed. II 2 voll. $\mathcal{M}$ 6.— 7.20.
— confessionum II. XII. Rec. P. Knöll. $\mathcal{M}$ 2.70 3.20.
- Anularia sive Querulus comedia.** Ed. R. Peiper. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
- Ausonii opuscula.** Rec. R. Peiper. Ad. est tabula. $\mathcal{M}$ 6.60 7.20.

- Avieni Aratea.** Ed. A. Breysig $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
- Benedicti regula monachorum.** Rec. Ed. Woelfflin. $\mathcal{M}$ 1 60 2.—
- Boetii de instit. arithmetica II. II, de instit. musica II. V.** Ed. G. Friedlein. $\mathcal{M}$ 5.10 5.60.
— commentarii in I. Aristotelis *πρὸ ἰσχυρίας*. Rec. C. Meiser. 2 partes. $\mathcal{M}$ 8.70 9.70.
- Caesaris commentarii cum A. Hirtiliorumque supplementis.** Rec. B. Kablex 3 voll.
Vol. I: de bello Gallico. Ed. min. $\mathcal{M}$ —.75 1.10. Ed. mai. $\mathcal{M}$ 1.20 1.60.
— II: de bello civili. Ed. min. $\mathcal{M}$ —.60 —.90. Ed. mai. $\mathcal{M}$ —.90 1.30.
— III P. I: de b. Alex., de b. Afr. Rec. E. Woelfflin. Ed. min. $\mathcal{M}$ —.60 1.— Ed. mai. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
— III P. II: de b. Hispan., fragmenta, indices. $\mathcal{M}$ 1.50 1.90.
— commentarii etc. Rec. B. Dinter. Ausg. in 1 Band (ohne d. krit. praefatio) $\mathcal{M}$ 1.50 2.10.
— de bello Gallico. Ed. minor. Ed. II. $\mathcal{M}$ —.75 1.10.
— de bello civili. Ed. minor. Ed. II. $\mathcal{M}$ —.60 —.90.
- Calpurni Flacci declamationes.** Ed. G. Lehnert. $\mathcal{M}$ 1.40.
- Cassii Felicis de medicina I.** Ed. V. Rose $\mathcal{M}$ 3.— 3.40.
- Catonis de agri cultura I.** Rec. H. Keil. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
- Catulli lib. Acc. Laevii, aliorum rell. et Priapea.** Rec. L. Mueller. $\mathcal{M}$ —.45 —.75.
- , Tibulli, Propertii carmina. Rec. L. Mueller. $\mathcal{M}$ 2.70 3.20.
- Celsi de medicina II.** Ed. C. Daremberg. $\mathcal{M}$ 3.— 3.50.
- Censorini de die natali I.** Rec. Fr. Hultsch. $\mathcal{M}$ 1.20 1.60.
- Ciceronis scripta.** Edd. F. W. Müller et G. Friedrich. 5 partes. 11 voll.
Part I: Opera rhetorica, ed. Friedrich 2 voll. [Vol. I. $\mathcal{M}$ 1.35 1.80. Vol. II. $\mathcal{M}$ 2.10 2.60.] $\mathcal{M}$ 3.45 4.40.
— II: Orationes, ed. Müller. 3 voll. [je $\mathcal{M}$ 2.10 2.60.] $\mathcal{M}$ 6.30 7.80.
— III: Epistulae, ed. Müller. 2 voll. [Vol. I. $\mathcal{M}$ 3.60 4.20. Vol. II. $\mathcal{M}$ 4.20 4.80.] $\mathcal{M}$ 7.80 9.—
— IV: Scripta philosophica, ed. Müller. 3 voll. [je $\mathcal{M}$ 2.10 2.60.] $\mathcal{M}$ 6.30 7.80.
— V: Indices. [Vergr., Neubearbeitung in Vorbereitung.]
- Auch in folgenden einzelnen Abteilungen:
Nr. 1. Rhetorica ad Herennium, ed. Friedrich. $\mathcal{M}$ —.75 1.10.
— 2. De inventione, ed. Friedrich. $\mathcal{M}$ —.75 1.10.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Ciceronis scripta. Edd. F. W. Müller et G. Friedrich.

- Nr. 3. De oratore, ed. Friedrich. *M* 1.—1.40.
 — 4. Brutus, ed. Friedrich. *M* —.60 —.90.
 — 5. Orator, ed. Friedrich. *M* —.45 —.75.
 — 6. De optimo genere oratorum, partitiones et topica, ed. Friedrich. *M* —.45 —.75.
 — 7. Orationes pro P. Quinctio, pro Sex. Roscio Amerino, pro Q. Roscio comedo, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 8. Divinatio in Q. Caeciliam, actio in C. Verrem I, ed. Müller. *M* —.45 —.70.
 — 9a. Actionis in C. Verrem II sive accusationis II. I—III, ed. Müller. *M* —.90 1.30.
 — 9b. ——— II. IV. V, ed. Müller. *M* —.45 —.75.
 — 10. Orationes pro M. Tullio, pro M. Fonteio, pro A. Caecina, de imperio Cn. Pompeii (pro lege Manilia), ed. Müller. *M* —.45 —.75.
 — 11. Orationes pro A. Cluentio Habito, de lege agr. tres, pro C. Rabirio perduellionis reo, ed. Müller. *M* —.75 1.10.
 — 12. Orationes in L. Catilinam, pro L. Murena, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 13. Orationes pro P. Sulla, pro Archia poeta, pro Flacco, ed. Müller. *M* —.45 —.75.
 — 14. Orationes post reditum in senatu et post reditum ad Quirites habitae, de dono sua, de haruspicum responso, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 15. Orationes pro P. Sestio, in P. Vatinius, pro M. Caelio, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 16. Orationes de provinciis consularibus, pro L. Cornelio Balbo, in L. Calpurnium Pisonem, pro Cn. Plancio, pro Rabirio Postumo, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 17. Orationes pro T. Annio Milone, pro M. Marcello, pro Q. Ligario, pro rege Deiotaro, ed. Müller. *M* —.45 —.75.
 — 18. Orationes in M. Antonium Philippicæ XIV, ed. Müller. *M* —.90 1.30.
 — 19. Epist. ad fam. I. I—IV, ed. Müller. *M* —.90 1.30.
 — 20. Epist. ad fam. I. V—VIII, ed. Müller. *M* —.90 1.30.
 — 21. Epist. ad fam. I. IX—XII, ed. Müller. *M* —.90 1.30.
 — 22. Epist. ad fam. I. XIII—XVI, ed. Müller. *M* —.90 1.30.

Ciceronis scripta. Edd. F. W. Müller et G. Friedrich.

- Nr. 23. Epistulae ad Quintum fratrem. Q. Ciceronis de petitione ad M. fratrem epistula, eiusdem versus quidam de signis XII, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 24. Epist. ad Att. I. I—IV, ed. Müller. *M* 1.—1.40.
 — 25. Epist. ad Att. I. V—VIII, ed. Müller. *M* 1.—1.40.
 — 26. Epist. ad Att. I. IX—XII, ed. Müller. *M* 1.—1.40.
 — 27. Epist. ad Att. I. XIII—XVI, ed. Müller. *M* 1.—1.40.
 — 28. Epist. ad Brutum et epist. ad Octavianum, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 29. Academica, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 30. De finibus, ed. Müller. *M* —.90 1.30.
 — 31. Tusculanae disputationes, ed. Müller. *M* —.75 1.10.
 — 32. De natura deorum, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 33. De divinatione, de fato, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 34. De re publica, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 35. De legibus, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 36. De officiis, ed. Müller. *M* —.60 —.90.
 — 37. Cato Maior de senectute, Laelius de amicitia, Paradoxa, ed. Müller. *M* —.45 —.75.
- Inhalt von [*M* —.45 —.75.
 Nr. 1. 2 = Pars I, vol. I
 — 3—6 = Pars I, vol. II
 — 7—9 = Pars II, vol. I
 — 10—14 = Pars II, vol. II
 — 15—18 = Pars II, vol. III
 — 19—23 = Pars III, vol. I
 — 24—28 = Pars III, vol. II
 — 29—31 = Pars IV, vol. I
 — 32—35 = Pars IV, vol. II
 — 36. 37 = Pars IV, vol. III
 — orationes selectae XXI. Rec.

C. F. W. Müller. 2 partes. [je *M* —.75 1.10.] *M* 1.50 2.20.

Pars I: Oratt. pro Roscio Amerino, in Verrem II. IV et V, pro lege Manilia, in Catilinam, pro Murena.

— II: Oratt. pro Sulla, pro Archia, pro Sestio, pro Plancio, pro Milone, pro Marcello, pro Ligario, pro Deiotaro, Philippicæ I. II. XIV.

— orationes selectae XIX. Edd. indices adiecc. A. Eberhard et C. Hirschfelder. Ed. II. *M* 2.—2.50.

Oratt. pro Roscio Amerino, in Verrem II. IV. V, de imperio Pompei, in Catilinam IV, pro Murena, pro Ligario, pro rege Deiotaro, in Antonium Philippicæ I. II, divinatio in Caeciliam.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Ciceronis epistolae.** Rec. A. S. Wesenberg. 2 voll. [je *M* 3.— 3.60.] *M* 6.— 7.20.
- **epistolae selectae.** Ed. R. Dietsch. 2 partes. [P. I. *M* 1.— 1.40. P. II. *M* 1.50 2.—] *M* 2.50 3.40.
- **philosophische Schriften.** Auswahl f. b. Schule nebst einer Einleitung in die Schriftstelleret Ciceros und in die alte Philosophie von Professor Dr. D. Weißenfels. Mit Titelbild. *M* 2.—
- in einzelnen mit Vorbemerkungen u. f. w. versehenen Heften:
1. Heft: Einleitung in die Schriftstelleret Ciceros und die alte Philosophie. Mit Titelbild. Iart. *M* — 90.
  2. Heft: De officiis libri III. Iart. *M* — 60.
  3. Heft: Cato Maior de senectute. Iart. *M* — 30.
  4. Heft: Laelius de amicitia. Iart. *M* — 30.
  5. Heft: Tusculanarum disputationum libri V. Iart. *M* — 60.
  6. Heft: De natura deorum libri III und de finibus bonorum et malorum I, 9—21. Iart. *M* — 30.
  7. Heft: De re publica. Iart. *M* — 30.
- **rhetorische Schriften.** Auswahl f. b. Schule nebst Einleitung u. Vorbemerkungen von Prof. Dr. D. Weißenfels. *M* 1.80.
- in einzelnen mit Vorbemerkungen u. f. w. versehenen Heften:
1. Heft: Einleitung in die rhetorischen Schriften Ciceros nebst einem Abriss der Rhetorik. Iart. *M* 1.—
  2. Heft: De oratore und Brutus. Ausgewählt, mit Vorbemerkungen und Analysen. Iart. *M* 1.—
  3. Heft: Orator. Vollständiger Text nebst Analyse. Iart. *M* — 60.
- Claudiani carmina.** Rec. J. Koch. *M* 3.60 4.20.
- Claudii Hermeri mulomedicina Chronis.** Ed. E. Oder. *M* 12.— 12.80.
- Commodiani carmina.** Rec. E. Ludwig. 2 part. *M* 2.70 3.50.
- [Constantinus.] Inc. auct. de C. Magno eiusque matre Helena libellus.** Ed. E. Heydenreich. *M* — 60 — 90.
- Cornelius Nepos: s. Nepos.**
- Curtii Rufi hist. Alexandri Magni.** Rec. Th. Vogel. *M* 1.20 1.60.
- Damasii epigrammata.** Acc. Pseudodamasiana. Rec. M. Ihm. Adl. est tabula. *M* 2.40 2.80.
- Dareti Phrygii de excidio Troiae hist.** Rec. F. Meister. *M* 1.20 1.60.
- Dictys Cretensis ephem. belli Troiani II. VI.** Rec. F. Meister. *M* 1.50 2.—
- Donati comm. Terenti.** Ed. Wessner I. *M* 10.— 10.80.
- Dracontii carm. min.** Ed. Fr. de Duhn. *M* 1.20 1.60.
- Elogae postar. Latin.** Ed. S. Brandt. Ed. II. *M* 1.— 1.40.
- Eutropii breviarium hist. Rom.** Rec. Fr. Rühl. *M* — 45 — 75.
- Firmici Materni matheseos II. VIII.** Edd. W. Kroll et F. Skutsch. Fasc. I. *M* 4.— 4.50.
- Flori, L. Annaei, epitomae II. II et P. Annii Flori fragmentum de Vergilio.** Ed. O. Rossbach. *M* 2.80 3.20.
- **epitomae II. II, rec. C. Halm. L. Ampelli liber memorialis, rec. E. Woelfflin.** *M* 1.— 1.40.
- Frontini strategematon II. IV.** Ed. G. Gundermann. *M* 1.50 1.90.
- Fulgentii, Fabii Planciadis, opera.** Acc. Gordiani Fulgentii de aetatibus mundi et hominis et S. Fulgentii episcopi super Thebaiden. Rec. E. Helm. *M* 4.— 4.50.
- Gai Institutionum iuris civilis commentt. quattuor.** Rec. Ph. Ed. Huschke. Ed. V. *M* 2.70 3.20.
- Gelli noctium Attic. II. XX.** Rec. C. Hosius. 2 voll. *M* 6.80 8.—
- Gemini elementa astronomica.** Rec. C. Manitius. *M* 8.— 8.60.
- Germanici Caesaris Aratea.** Ed. A. Brey-sig. Ed. II. Acc. Epigrammata. *M* 2.— 2.40.
- Hieronymi de vir. illustr. I. Acc. Gennadi catalogus viror. illustr. Rec. G. Herding.** *M* 2.40 2.80.
- Historia Apollonii, regis Tyri.** Rec. A. Riese. Ed. II. *M* 1.40 1.80.
- Historicorum Roman. fragmenta.** Ed. H. Peter. *M* 4.60 5.—
- Horatii Flacci opera.** Rec. L. Mueller. Ed. mai. *M* 1.— 1.40. Ed. min. *M* — 75 1.10.
- Hygini gromatici l. de mun. castr.** Rec. G. Gemoll. *M* — 75 1.10.
- Iurisprudentiae antelustinianae quae supersunt.** In usum maxime academicum rec., adnot. Ph. Ed. Huschke. Ed. V. *M* 6.75 7.40. — Indices ed. Fabricius [Vergriffen.]
- **Supplement: Bruchstücke a. Schriften röm. Juristen.** Von E. Huschke *M* — 75.
- **antehadrianae quae supersunt.** Ed. F. P. Bremer. P. I. *M* 5.— 5.60.
- **Pars II. Sectio I.** *M* 8.— 8.60.
- Sectio II.** *M* 8.— 8.80.
- Iustiniani institutiones.** Ed. Ph. Ed. Huschke. *M* 1.— 1.40.
- Iustini epitoma hist.** Philipp. Pompei Trogi ex rec. Fr. Rühl. Acc. prologi in Pompeium Trogum ab A. de Gutschmid rec. *M* 1.50 2.—
- Iuvenalis satirarum II.** Rec. C. F. Hermann. *M* — 45 — 75.

- Iuveni II. evangelicorum IV.** Rec. C. Marold. $\mathcal{M}$ 1.80 2.40.
- Lactantius Placidus: s. Statius. Vol. III.** Livi ab urbe condita libri. Rec. Weissenborn - Müller. 6 partes. [je $\mathcal{M}$ 1.—1.50; Part. I—IV auch in je 2 fasc. zu $\mathcal{M}$ — 60 1.—] $\mathcal{M}$ 6.— 9.—
- Pars I fasc. I: Lib. 1—3. Ed. II
— I fasc. II: Lib. 4—6.
— II fasc. I: Lib. 7—10. Ed. II
— II fasc. II: Lib. 21—23. Ed. II
— III fasc. I: Lib. 24—26. Ed. II
— III fasc. II: Lib. 27—30. Ed. II
— IV fasc. I: Lib. 31—35. Ed. II
— IV fasc. II: Lib. 36—38. Ed. II
— V: Lib. 39—140.
— VI: Fragmenta et index.
- Lucani de bello civ. II. X.** Ed. C. Hosius. $\mathcal{M}$ 3.60 4.20.
- Lucreti Carli de rerum natura II. VI.** Ed. A. Brieger. Ed. emend. M. Appendix. $\mathcal{M}$ 2.10 2.40.
Appendix einzeln $\mathcal{M}$ —.30.
- Macrobius.** Rec. F. Eyssenhardt: Ed. II. $\mathcal{M}$ 6.— 6.60.
- Marcelli de medicamentis.** Ed. G. Helmreich. $\mathcal{M}$ 3.60 4.20.
- Martialis epigrammaton II.** Rec. W Gilbert. $\mathcal{M}$ 2.70 3.20.
- Martianus Capella.** Rec. F. Eyssenhardt. Acc. scholia in Caesaris Germanici Aratea. $\mathcal{M}$ 4.50 5.—
- Mela de chorographia II. III.** Rec. O. Frick. $\mathcal{M}$ 1.20 1.60.
- Metrologorum scriptorum reliquiae.** Ed. F. Hultsch. Vol. II: Scriptores Latini. $\mathcal{M}$ 2.40 2.80. [Vol. I: Scriptores Graeci. $\mathcal{M}$ 2.70 3.20.] 2 voll. $\mathcal{M}$ 5.10 6.—
- Miuuci Fellicis Octavius.** Ed. Aem. Baehrens. $\mathcal{M}$ 1.35 1.75.
- Nepotis vitae.** Edd. Halm-Fleckeisen. $\mathcal{M}$ —.30 —.60.
— m. Schulwörterbuch v. H. Haacke. 13. Auflage. $\mathcal{M}$ 1.— 1.30.
- Orosii hist. adv. paganos II. VII.** Rec. C. Zangemeister. $\mathcal{M}$ 3.— 3.50.
- Ovidius Naso.** Rec. R. Merkel. 3 tom. $\mathcal{M}$ 2.90 4.10.
Tom. I: Amores. Heroides. Epistulae. Medicamina faciei femineae. Ars amatoria. Remedia amoris. Ed. II cur. R. Ehwald. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
Tom. II: Metamorphoses. Ed. II. $\mathcal{M}$ —.90 1.30.
Tom. III: Tristia. Ibis. Ex Ponto libri. Fasti. Halieutica. Ed. II. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
— triatum II. V. $\mathcal{M}$ —.45 —.75.
— fastorum II. VI. $\mathcal{M}$ —.60 —.90.
— metamorphoseon delectus Siebellianus. Ed. Polle. Mit Index. $\mathcal{M}$ —.60 —.90.
- Palladii opus agriculturae.** Rec. J. Schmitt. $\mathcal{M}$ 5.20 5.60.
- Panegyrici Latini XII.** Rec. Aem. Baehrens. $\mathcal{M}$ 3.60 4.20.
- Patrum Nicaenorum nomina graece, latina, syriace, coptica, arabice, armeniace.** Edd. H. Gelzer, H. Hilgenfeld, O. Cuntz. $\mathcal{M}$ 6.— 6.60.
- Pelagonii ars veterinaria.** Ed. M. Ihm. $\mathcal{M}$ 2.40 2.90.
- Persii satirarum I.** Rec. C. Hermant. $\mathcal{M}$ —.30 —.60.
- Phaedri fabulae Aesopiae.** Rec. L. Mueller. $\mathcal{M}$ —.30 —.60.
— mit Schulwörterbuch von A. Schaubach. $\mathcal{M}$ —.90.
- Physiognomonici scriptores Graeci et Latini.** Rec. R. Foerster. 2 vol. [Vol. I. $\mathcal{M}$ 8.— 8.60. Vol. II. $\mathcal{M}$ 6.— 6.60.] $\mathcal{M}$ 14.— 15.20.
- Plauti comediae.** Rec. F. Goetz & Fr. Scholl. 7 fasc.
Fasc. I. Amphitruo, Asinaria, Aulularia. Praef. de Plauti vita ac poesi testimonia. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
— II. Bacchides, Captivi, Casina. $\mathcal{M}$ 1.20 1.60.
— III. Cistellaria, Curculio, Epidicus. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
— IV. *Menaechmi, Mercator, *Miles glor. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
— V. *Mostellaria, Persa, *Poenulus. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
— VI. *Pseudolus, *Rudens, Stichus. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
— VII. *Trinummus, Truculentus, fragmenta. Acc. conspectus metrorum. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
- Einzeln die mit * bezeichneten Stücke je $\mathcal{M}$ —.60—,90, die übrigen je $\mathcal{M}$ —.45 —.75. Supplementum (De Plauti vita ac poesi testimonia. Conspectus metrorum) $\mathcal{M}$ —.45 —.75.
— Rec. A. Fleckeisen. Tom. I II $\mathcal{M}$ 2.70.
Tom. I. Amphitruo, Captivi, Miles glor., Rudens, Trinummus. $\mathcal{M}$ 1.50.
— II. Asinaria, Bacchides, Curculio, Pseudolus, Stichus. $\mathcal{M}$ 1.20.
Einzeln jedes Stück $\mathcal{M}$ —.45. [Fortsatzung erscheint nicht.]
- Plini naturalis historia.** 6 voll. Rec. C. Mayhoff. Vol. II. $\mathcal{M}$ 3.— 3.50. Vol. III. $\mathcal{M}$ 4.— 4.50. Voll. IV. V. je $\mathcal{M}$ 6.— 6.60. Vol. VI (Index). Ed. Jan. $\mathcal{M}$ 3.— 3.50. [Vol. I vergr.; neue Aufl. in Vorbereitung.]
— II. dubii sermonis VIII rell. Coll. I. W. Beck. $\mathcal{M}$ 1.40 1.80.
— (Iun.) epistulae. Rec. C. F. W. Müller. $\mathcal{M}$ 2.80 3.40.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Plinii Secundi** quae fertur una cum **Gargilli Martialis medicina**. Ed. V. Rose. *M.* 2.70 3.10.
- Poetae Latini minores**. Rec. Aem. Baehrens. 6 voll. *M.* 20.10 23.40.
- Poetarum Roman. fragm.** Ed. Aem. Baehrens. *M.* 4.30 4.80.
- Porphyrius commentarij in Horatium**. Rec. G. Meyer. *M.* 4.20 4.80.
- Prisciani eporiston II. III.** Ed. V. Rose. **Acc. Vindictam Afri quae feruntur rell.** *M.* 5.— 5.60.
- Propertij elegiae**. Rec. L. Mueller. *M.* —.60 —.90.
- Quintilianij instit. orat. II. XII.** Rec. Ed. Bonnell. 2 voll. *M.* 2.40 3.25.
- liber decimus. Rec. C. Halm. *M.* —.30 —.60.
- declamationes. Rec. C. Ritter. *M.* 4.80 5.40.
- Remigij Antislodori in art. Donati min. commentum**. Ed. W. Fox. *M.* 1.80 2.20.
- Rutilij Namatiani de reditu suo II. II.** Rec. L. Mueller. *M.* —.75 1.10.
- Sallustij Catilina, Incurtha, ex historiis orationes et epistulae**. Ed. A. Eussner. *M.* —.45 —.75.
- Scaenicae Romanorum poesis fragmenta**. Rec. O. Ribbeck. Ed. III. Vol. I. **Tragicorum fragm.** *M.* 4.— 4.60. Vol. II. **Comicoorum fragm.** *M.* 5.— 5.60.
- Scribonij Largi compositiones**. Ed. G. Helmreich. *M.* 1.80 2.20.
- Scriptores historiae Augustae**. Iterum rec. H. Peter. 2 voll. *M.* 7.50 8.60.
- Senecae (philosophi) opera**. Rec. Fr. Haase. 3 voll. Vol. I. *M.* 2.10 2.60. Vol. II. *M.* 2.40 3.20. [Vol. III. vergr.] Suppl. *M.* 1.80 2.40.
- opera. Vol. I. Fasc. I. **Dialogi**. Ed. E. Hermes. [In Vorbereitung.]
- Vol. I. Fasc. II. **De beneficiis**. **De clementia**. Ed. C. Hosius. *M.* 2.40 2.80.
- Vol. II. **Quaestiones. natural. II.** Ed. A. Gercke. [In Vorbereitung.]
- Vol. III. **Ad Lucillum epistt. moral.** Ed. O. Hense. *M.* 5.60 6.20.
- **tragediae**. Rec. B. Peiper et G. Richter. Ed. II. *M.* 5.60 6.20.
- (rhetoris) **oratorum et rhetorum sententiae, divisiones, colores**. Ed. A. Kießling. *M.* 4.50 5.—
- Sidonius Apollinaris**. Rec. P. Mohr. *M.* 4.— 4.60.
- Sili Italici Punica**. Ed. L. Bauer. 2 voll. *M.* 4.80 5.60.
- Soranij gynaeciorum vetus translatio Latina cum add. Graeci textus rell.** Ed. V. Rose. *M.* 4.80 5.40.
- Status**. Ed. A. Klotsz, al.
- Vol. I: **Silvae**. Rec. A. Klotsz. *M.* 2.— 2.50.
- II. Fasc. I: **Achilleis**. Rec. A. Klotsz. *M.* —.75.
- II. Fasc. II: **Thebais**. Rec. Ph. Kohlmann. *M.* 4.80 5.40.
- III: **Lactantij Placidij scholia in Achilleidem**. Ed. R. Jahnke. *M.* 8.— 8.60.
- Suetonij rell.** Rec. C. L. Roth. *M.* 1.50 2.—
- Tacitus**. Rec. C. Halm. Ed. IV. 2 tomi. *M.* 2.40 3.20.
- Tomus I. **Idbb. ab excessu divi Augusti**. *M.* 1.20 1.60. [Fasc. I: Lib. I—VI. *M.* —.75 1.10. Fasc. II: Lib. XI—XVI. *M.* —.75 1.10.]
- II. **Historiae et libb. minores**. *M.* 1.20 1.60. [Fasc. I: **Historiae**. *M.* —.75 1.10. Fasc. II: **Germania. Agricola. Dialogus**. *M.* —.45 —.75.]
- Terentij comediae**. Rec. A. Fleckeisen. Ed. II. *M.* 2.10 2.60.
- Jedes Stück (Hecyra, Phormio, Adelphoe, Andria, Hantou Timorumenos, Eunuchus) *M.* —.45 —.75.
- [—] **Scholia Terentiana**. Ed. Fr. Schlee. *M.* 2.— 2.40.
- Tibulli II. IV.** Rec. L. Mueller. *M.* —.30 —.60.
- Ulpiani fragmenta**. Ed. E. Huschke. Ed. V. *M.* —.75 1.10.
- Valerij Maximi factorum et dictionum memorab. II. IX.** Cum Iulij Paridis et Ianuarj Nepotiani epitomis. Rec. C. Kempf. Ed. II. *M.* 4.50 5.—
- Valerij Alexandri Polemi res gestae Alexandri Macedonis**. Rec. B. Kuebler. *M.* 2.70 3.20.
- Valerij Flacci Argonautica**. Rec. Aem. Baehrens. *M.* 1.50 2.—
- Verronis rer. rustic. rell.** Rec. H. Keil. *M.* 1.50 2.—
- Vegeti Renati epitoma rei milit.** Rec. C. Lang. Ed. II. *M.* 3.90 4.40.
- Vellei Paterculi hist. Roman. rell.** Ed. C. Halm. *M.* 1.— 1.40.
- Rec. Fr. Haase. *M.* —.60 —.90.
- Vergilij Maronis opera**. Rec. O. Ribbeck. Ed. II. *M.* 1.50 2.—
- **Aeneis**. *M.* —.90 1.30.
- **Bucolica et Georgica**. *M.* —.45 —.75.
- **Bucolica, Georgica, Aeneis**. Rec. O. Güthling. 2 tomi. *M.* 1.85 2.—
- Tom. I: **Bucolica. Georgica**. *M.* —.45 —.75.
- II: **Aeneis**. *M.* —.90 1.30.
- Virgilij Grammatici opera**. Ed. Huemer. *M.* 2.40 2.80.
- Vitruvii de architectura II. X.** Ed. V. Rose. Ed. II. *M.* 5.— 5.60.

1b. Bibliotheca scriptorum medii aevi Teubneriana. [8.]

Alberti Stadensis Trollus. Ed. Th. Mersdorf. <i>M</i> 3.— 3.40.	Guillelmi Blesensis Aldae comoedia. Ed. C. Lohmeyer. <i>M</i> —.80 1.20.
Amarcii sermonum ll. IV. Ed. M. Manitius. <i>M</i> 2.25 2.60.	Hildegardis causae et curae. Ed. P. Kaiser. <i>M</i> 4.40 4.80.
Canabuzae in Dionysium Halic. comm. Ed. M. Lehnerdt. <i>M</i> 1.80 2.20.	Odonis abbatii Cluniacensis occupatio. Ed. A. Swoboda. <i>M</i> 4.— 4.60.
Christus patiens. Tragoedia Gregorio Nazianzeno falso attributa. Rec. I. G. Bramba. <i>M</i> 2 25 2.60.	Thiofridi Epternacensis vita Willibrordi metrica. Ed. K. Rossberg. <i>M</i> 1.80 2.20
Comoediae Horatianae tres. Ed. R. Jahake. <i>M</i> 1.20 1.60.	Vitae sanctorum novem metricae. Ed. Guil. Harster. <i>M</i> 3 — 3.50.

1c. Bibliotheca scriptorum Latinorum recentioris aetatis.
Edidit Iosephus Frey. [8.]

Epistolae sel. viror. clar. saec. XVI. XVII. Ed. E. Weber. <i>M</i> 2.40 2.80.	Mureti scripta sel. Ed. I. Frey. 2 voll. <i>M</i> 3.40 3.20.
Manutii, Pauli, epistolae sel. Ed. M. Fickelscherer. <i>M</i> 1.50 2.—	Ruhnkenii elegium Tib. Hemsterhadi. Ed. I. Frey. <i>M</i> —.45 —.70.

2. Sammlung wissenschaftlicher Kommentare zu griech.
u. röm. Schriftstellern. [gr. 8.]

Aetna. Von S. Sudhaus. <i>M</i> 6.— 7.—	Plautus Rudens. Von F. Marx.
Lucretius de rer. nat. Buch III. Von R. Heinse. <i>M</i> 4.— 5.—	Tacitus Germania. Von G. Wissowa.
Vergilius Aeneis Buch VI. Von E. Norden. <i>M</i> 12.— 13.—	Mit dem Plan, eine Sammlung wissenschaftlicher Kommentare zu griechischen und römischen Literaturwerken erscheinen zu lassen, hofft die Verlagsbuchhandlung einem wirklichen Bedürfnis zu begegnen. Das Unternehmen soll zu einer umfassenderen und verständnisvolleren Beschäftigung mit den Hauptwerken der antiken Literatur als den vornehmsten Äußerungen des klassischen Altertums auffordern und anleiten, zum Nutzen für die Pflege der philologischen Wissenschaft überhaupt wie für den einzelnen Philologen.
Sophokles Elektra. Von G. Kaibel. <i>M</i> 6.— 7.—	

In Vorbereitung sind:

- Altchristl. Apologeten. Von J. Geffcken.
Clemens Alex. Pädagogos. Von Schwartz.
Luklan Philopseudes. Von R. Wünsch.
Ovid Heroiden. Von B. Ehwald.
Pindar Pythien. Von O. Schröder.

3. Einzeln erschienene Ausgaben und Schriften zu einzelnen
Autoren und Schriftwerken [gr. 8, wenn nichts anderes bemerkt].

Die meisten der nachstehend aufgeführten Ausgaben sind bestimmt, wissenschaftlichen Zwecken zu dienen. Sie enthalten daher mit wenigen Ausnahmen den vollständigen kritischen Apparat unter dem Texte; zum großen Teil sind sie — wie dies dann in der Titelangabe bemerkt ist — mit kritischem und exegetischem Kommentar versehen.

a. Griechische Schriftsteller.

Acta apostolorum: s. Lucas.	Aeschylli Orestie mit erklärend. Anmerk. von N. Wecklein. <i>M</i> 6.—
Aeschinis orationes. Ed., scholia adf. F. Schultz. <i>M</i> 8.—	Daraus einzeln je <i>M</i> 2.—:
— orat. in Ctesiphontem. Rec., expl. A. Weidner. <i>M</i> 3.60	I. Agamemnon.
Aeschylli Agamemno. Ed. R. H. Klausen.	II. Die Choephoren.
Ed. alt. cur. R. Enger. <i>M</i> 3.75.	III. Die Eumeniden.
	— fabulae et fragm. Rec. G. Dindorf 4. <i>M</i> 4.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare**.

- Aeschyl Agamemnon. Griech. u. deutsch m. Komm. von K. H. Keck. *M* 9.—
 — Septem ad Thebas. Rec. Fr. Rit-schelii. Ed. II. *M* 3.—
 Dindorf, lexicon Aeschyleum. *M* 16.—
 Richter, s. Dramaturgie d. A. *M* 6. 50.
 Westphal, Prolegomena zu A. Tragödien. *M* 5.—
 Sciphronis rhet. epistolae. Ed. A. Meinelke. *M* 4.—
 Ἰσοκράτης τῆς ἀγάπης. Das ABC der Liebe. E. Sammlung rhod. Liebeslieder. Hrg. v. W. Wagner. *M* 2. 40.
 Anthologiae Planudeae appendix Barberino-Vaticana. Rec. L. Sternbach. *M* 4.—
 Apollonius' von Kitium illustr. Kommentar s. d. Hippokrat. Schrift π. ἀρρώγων. Hrg. v. H. Schöne. Mit 31 Tafeln in Lichtdr. 4. *M* 10.—
 Apollonii Rhodii Argonautica. Ed. R. Merkel. Scholia ed. H. Keil. *M* 15.—
 [Aristarchus.] Ludwich, As Homer. Textkritik. 2 Telle. *M* 23.—
 Aristophanis fabulae et fragmm. Rec. G. Dindorf. 4. *M* 6.—
 — equites. Rec. A. von Velsen. Ed. II our. K. Zacher. *M* 3.—
 — ranae. Rec. A. von Velsen. *M* 3.—
 — Plutus. Rec. A. von Velsen. *M* 2.—
 — ecclesiazusae. Rec. A. von Velsen. *M* 2. 40.
 — thesmophoriazusae. Rec. A. von Velsen. Ed. II. *M* 2.—
 Müller-Strübing, A. u. d. hist. Kritik. *M* 16.—
 Boemer, Aristophanesstudien. I. *M* 8.—
 Zacher, d. handschriften u. klasson d. Aristophanesscholien. *M* 6.—
 Aristotelis ars rhet. cum adnotatione L. Spengel. Aoc. vet. translatio Latina. 2 voll. *M* 16.—
 — politica cum vet. translatione G. de Moerbeka. Rec. Fr. Susemihl. *M* 18.—
 — ethica Nicomachea. Ed. et comment. instr. G. Bamsauer. Adi. est Fr. Susemihlii epist. crit. *M* 12.—
 Heitz, die verlor. Schriften d. A. *M* 6.—
 Rose, Aristoteles pseudepigraphus. *M* 14.—
 Artemidorionirocritica. Rec. R. Hercher. *M* 8.—
 Bionis epitaphius Adonidis. Ed. H. L. Ahrens. *M* 1. 50.
 Bucolicorum Graec. Theocriti, Bionis et Moschi rell. Ed. H. L. Ahrens. 2 tomi. *M* 21 60.
 Hiller, Beitr. zur Textgesch. d. gr. Bukoliker. *M* 3 20.
 Callimachea. Ed. O. Schneider 2 voll. *M* 83.—
 Vol. I. Hymni cum scholiis vet. *M* 11.—
 — II. Fragmenta. Indices. *M* 22.—
 [Callisthenes.] Pseudo-C., hrsg. von H. Meusel. *M* 2. 40.
 Carmina Graeca medii aevi. Ed. G. Wagner. *M* 9.—
 — popularia Graeciae recentioris. Ed. A. Passow. *M* 14.—
 Christianor. carm. Anthologia Graeca. Edd. W. Christ et M. Paranikas. *M* 10.—
 Comico-rum Attico-rum fragmenta. Ed. Th. Kock. 2 voll. *M* 48.—
 Vol. I. Antiquae comoediae fragmenta. *M* 18.—
 — II. Novae comoediae fragmenta. Pars I. *M* 14.—
 — II. Novae comoediae fragmenta. Pars II. Comico-rum incertae aetatis fragmenta. Fragmenta incertorum poetarum. Indices. Supplementa. *M* 16.—
 Demosthenis oratt. de corona et de falsa legatione. Cum argumentis Graece et Latine ed. I. Th. Voemelius. *M* 16.—
 — orat. adv. Leptinem. Cum argumentis Graece et Latine ed. I. Th. Voemelius. *M* 4.—
 — de corona oratio. In usum schol. ed. I. H. Lipsius. Ed. II. *M* 1. 60.
 Fox, die Kranzrede d. D., m. Rücksicht a. d. Anklage d. Aeschines analysiert u. gewürdigt. *M* 5. 60.
 Preuss, index Demosthenicus. *M* 10.—
 Schaefer, D. u. s. Zeit. 3 Bde. 2. Aufl. *M* 30.—
 Ἰσοκράτους ἀποκρίσεων excerptum ed. B. Schneider. *M* —. 60.
 Didymi Chalcenteri fragmenta. Ed. M. Schmidt. *M* 9.—
 Dionysii Thracis ars grammatica. Ed. G. Uhlig. *M* 8.—
 Eratosthenis carminum rell. Disp. et expl. Ed. E. Hiller. *M* 3.—
 — geographische Fragmente, hrsg. von Berger. *M* 8. 40.
 Euripidis fabulae et fragmm. Rec. G. Dindorf. 4. *M* 9.—
 — Edd. R. Prinz et N. Wecklein. *M* 46. 60.
 Vol. I. Pars I. Medea. Ed. II. *M* 2. 40
 — I. — II. Alcestis. Ed. II. *M* 1. 80
 — I. — III. Hecuba. Ed. II. *M* 2. 40
 — I. — IV. Electra. *M* 2.—
 — I. — V. Ion. *M* 2. 80.
 — I. — VI. Helena. *M* 3.—
 — I. — VII. Cyclops. *M* 1. 40.
 — II. — I. Iphigenia Taurica. *M* 2. 40.
 — II. — II. Supplices. *M* 2.—
 — II. — III. Bacchae. *M* 2.—

- Euripides fabulae.** Edd. R. Prins et N. Wecklein.
- Vol. II Pars IV. Heraclidae. *M* 2. —
 — II — V. Hercules. *M* 2.40.
 — II — VI. Iphigenia Auliden-
 sis. *M* 2.80.
 — III — I. Andromacha. *M* 2.40.
 — III — II. Hippolytus. *M* 2.80.
 — III — III. Orestes. *M* 2.80.
 — III — IV. Phoenissae. *M* 2.80.
 — III — V. Troades. *M* 2.80.
 — III — VI. Rhesus. *M* 3.60.
- tragoediae. Edd. Pflugk-Klotz-
 Wecklein. (Mit latein. Kommentar.)
 Medea. Ed. III. *M* 1.50. — Hecuba
 Ed. III. *M* 1.20. — Andromacha. Ed. II.
M 1.20. — Heraclidae. Ed. II. *M* 1.20.
 — Helena. Ed. II. *M* 1.20. — Alcestis.
 Ed. II. *M* 1.20. — Hercules furans.
 Ed. II. *M* 1.80. — Phoenissae. Ed. II.
M 2.25. — Orestes. *M* 1.20. — Iphigenia
 Taurica. *M* 1.20. — Iphigenia quae est
 Aulide. *M* 1.20.
- [Etymologica.] Reitzenstein, Geschichte
 d. griech. E. Mit 2 Tafeln. *M* 18. —
- Eusebii canonum epitome ex Dionysii
 Telmaharensis chronico petita. Verterunt
 notisque illustrarunt C. Siegfried et
 H. Geizer. 4. *M* 6. —
- Galenii de placitis Hippocratis et Platonis.
 Rec. I. Müller. Vol. I. Prolegg., text.
 Graec., adnot. crit., vers. Lat. *M* 20. —
- Gnomica I. Sexti Pythagorici, Clitarchi,
 Euagrii Pontici sententiae. Ed. A. Elter.
 gr. 4. *M* 2.40.
 — II. Epicteti et Moschionis sententiae.
 Ed. A. Elter. gr. 4. *M* 1.60.
- Grammatici Graeci recogniti et apparatus
 criticus instructi. 8 partes. 15 voll. Lex-8.
 Pars II. Vol. I. Et. s. t.: Apollonii
 Dyscoli quae supersunt. Rec. R.
 Schneider et G. Uhlig. Fasc. I.
 Apollonii scripta minora a R. Schnei-
 dero edita. *M* 10. —
- Pars IV. Et. s. t.: Theodosii Alexan-
 drini canones, Georgii Choerobos-
 cii scholia, Sophronii patri-
 archae Alexandrini excerpta.
 Rec. A. Hilgard.
 Vol. I. Theodosii canones et Choerobos-
 cii scholia in canones nomi-
 nales. *M* 14. —
 — II. Choerobosci scholia in cano-
 nes verbales et Sophronii excerpta
 e Characis commentario. *M* 22. —
 [Fortsetzung in Vorber.]
- Herodas' Mimamben,** hrg. v. R. Meister.
 Lex-8. *M* 5. —
- Crusius, Untersdch. z. d. Mimamben d.
 Herodas. *M* 6. —
- Herodiani ab excessu d. Marci II. VIII.**
 Ed. L. Mendelssohn. *M* 6.80.
- Herodiani technici rell.** Ed., expl. A.
 Lentz. 2 tomi. Lex-8. *M* 54. —
- Herodets II. Buch m. sachl. Erläut. hrg.**
 v. A. Wiedemann. *M* 12. —
- Ἡσιόδου τὰ ἔπαντα ἐξ ἑρμηνίας Κ**
Σίττι. *M* 10. —
- Hesiodi quae fer. carmina.** Rec. R. Bsch
 [In Vorbereitung.]
 — Rec. A. Köchly, lect. var. subscr.
 G. Kinkel. Pars I. *M* 5. —
 [Fortsetzung erscheint nicht.]
 — Rec. et ill. C. Goettling. Ed. III
 cur. I. Flach. *M* 6.60.
- [—] Glossen und Scholien zur Hesiodi-
 schen Theogonie mit Prolegomena von
 J. Flach. *M* 8. —
- Dimitrijevic, studia Hesiodica. *M* 6. —
 Steitz, d. Werke u. Tage d. H. nach
 ihrer Compos. gepr. u. erkl. *M* 4. —
- Hesychii Milesii onomatologi rell.** Ed. I.
 Flach. Acc. appendix Pseudoherychiana,
 indd., spec. photolithogr. cod. A. *M* 9. —
- Hipparchi, geograph. Fragmente,** hrg. von
 Berger. *M* 2.40.
- Homeri carmina.** Rec. A. Ludwig. Pars I
 Ilias. 2 voll. Vol. I. *M* 16. — 18. — Pars II
 Odyssea. 2 voll. *M* 16. — 20. —
 — Odyssea. Ed. I. La Roche. 2 part.
M 13. —
 — Ilias. Ed. I. La Roche 2 part.
M 22. —
 — Iliadis carmina sejuncta, discreta,
 emendata, prolegg. et app. crit. instructa
 ed. G. Christ. 2 part. *M* 16. —
- [—] D. Homer. Hymnen hrg. u. erl. v.
 A. Gemoll. *M* 6.80.
- [—] D. Homer. Batrachomachia des
 Pigras nebst Scholien u. Paraphrase hrg.
 u. erl. v. A. Ludwig. *M* 20. —
- Autenrieth, Wörterb. z. d. Homer. Ge-
 dichten. 8. Aufl. *M* 3. — 3.60.
- Ebeling, lexicon Homericum. 2 voll.
M 60. —
- Frohwein, verbum Homericum. *M* 3.60.
- Gehring, index Homericus. *M* 16. —
- Gladstone's Homer. Studien, bearb. v.
 Schuster. *M* 9. —
- Kammer, d. Einheit d. Odyssee. *M* 16. —
- La Roche, die Hom. Textkritik i. Altert.
M 10. —
- Ludwich, d. Homervulgata als vor-
 alexandrinisch erwiesen. *M* 6. —
- Nutzhorn, d. Entstehungsweise d. Hom.
 Gedichte. *M* 5. —
- Volkmann, Gesch. u. Krit. d. Wolfischen
 Prolegomena. *M* 8. —
- Incerti auctoris epitome rerum gestarum**
Alexandri Magni. Ed. O. Wagner
M 3. —

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- scriptiōnes Graecae metricae ex scriptoribus praeter Anthologiam collectae. Ed. Th. Preger. *M* 8.—
- inventio sanctae crucis. Ed. A. Holder. *M* 2.80.
- [Iohannes.] Evangelium sec. Iohannem. Ed. F. Blas. *M* 5.60.
- [Iulianus] II. contra Christianos: s. Scriptorum Graecorum e. q. s.
— deutsch v. J. Neumann. *M* 1.—
- [Iulianus] d. h. Theodosios: s. Theodosios.
- leges Graecorum sacrae e titulis coll. Edd. J. de Prot. et L. Ziehen. 2 fasc. Fasc. I. Fasti sacri. Ed. J. de Prot. *M* 2.80.
- lexicographi Graeci recogniti et apparatu critico instructi. Etwa 10 Bände. gr. 8. [U. d. Presse, bez. in Vorbereitung.]
- I. Lexika zu den zehn Rednern (G. Wentzel).
- II. Phrynichus, Aelius Dionysius, Pausanias und and. Atticisten (L. Oohn).
- III. Homerlexika (A. Ludwig).
- IV. Stephanus von Byzanz.
- V. Cyrill, Bachmannsches Lexikon und Verwandtes, insbesond. Bibelglossare (G. Wentzel)
- VI. Photios.
- VII. Suidas (G. Wentzel).
- VIII. Hesych.
- IX. Poellux. Ed. E. Betha. Fasc. I. *M* 14.—
- X. Verschiedene Specialglossare, namentlich botanische, chemische, medicinische u. dergl.
[Näheres s. Teubners Mitteilungen 1897 No. 1 S. 2.]
- [Lucas.] Acta apostolorum, Ed. F. Blas. *M* 2.—
- [—] Evangelium sec. Lucam. Ed. F. Blas. *M* 4.—
- Lykophron's Alexandra. Hrag., übers. u. erklärt von C. v. Holzinger. *M* 15.—
- [Lysias.] Pseudol. oratio funebris. Ed. M. Erdmann. *M* —.80.
- [Mathematici.] Heiberg, philolog. Studien z. griech. Mathematikern. I—IV. *M* 3.—
- [Matthaeus.] Evangelium sec. Matthaeum. Ed. F. Blas. *M* 5.60.
- Metrodori Epicurei fragm. coll., script. inc. Epicurei comment. moralem sub. A. Koerte. *M* 2.40.
- Muschos, Hero u. Leander. Eingel. u. übers. v. H. Oelschläger. 16. *M* 1.—
- Nicandrea theriaca et alexipharmaca. Rec. O. Schneider. Acc. scholia. *M* 9.—
- [Oratores.]
Blas, d. attische Beredsamkeit. 3 Abt. *M* 56.—
Drerup, üb. d. b. d. att. Rednern eingel. Urkunden. *M* 5.20.
Westermann, Unters. üb. d. i. d. att. Redner eingel. Urkunden. *M* 3.—

- [Peri] παρθών excerpta ed. R. Schneider *M* —.30
- Papyrus magica mus. Lugd. Bat. a C. Leemans ed. Denuo ed. A. Dieterich. *M* 2.—
- Philodemi Epicurei de ira l. Ed. Th. Gomperz. Lex.-8. *M* 10.80.
- περί ποιημάτων l. II fragm. Ed. A. Hausrath. *M* 2.—
- Pindari carmina rec. O. Schroeder. (Post. lyr. Graec. coll. Th. Bergk. Ed. quinta. I.) *M* 14.—
- Siegeslieder, erkl. v. Fr. Mezger. *M* 8.—
- carmina prolegg. et comment. instructa ed. W. Christ. *M* 14.—
- versetseti kritikal és Magyarászó jegyzetekkel kladta Hómann Ottó. I. Kötet. *M* 4.— [Ohne Fortsetzung.]

- Rumpel, lexicon Pindaricum. *M* 13.—
- Platonis opera omnia. Rec., prolegg. et comment. instr. G. Stallbaum. 10 voll. (21 sectiones.) (Mit latein. Kommentar.) Die nicht aufgeführten Schriften sind vergriffen.
- Apologia Socratis et Crito. Ed. V. cur. M. Wohlrab. *M* 2.40. — Phaedo. Ed. V. cur. M. Wohlrab. *M* 2.70. — Protagoras. Ed. IV. cur. I. S. Kroschel. *M* 2.40. — Phaedrus. Ed. II. *M* 2.40. — Menexenus, Lysis, Hippia uterque, Io. Ed. II. *M* 2.70. — Laches, Charmides, Alcibiades I. II. Ed. II. *M* 2.70. — Meno et Euthyphro itemque incerti scriptoris Theages, Erastus et Hipparchus. Ed. II. cur. A. R. Fritzsche. *M* 6.— — Theaetetus. Ed. M. Wohlrab. Ed. II. *M* 3.60. — Sophista. Ed. II. cur. O. Apelt. *M* 5.60. — Politicus et incerti auctoris Minos. *M* 2.70. — Philebus. *M* 2.70. — Leges. 3 voll. [je *M* 3.60.] *M* 10.80. [Vol. I. Ldb. I—IV. Vol. II. Lib. V—VIII. Vol. III. Ldb. IX—XII et Epinomis.]
- Timaeus interprete Chalcedio cum eiusdem commentario. Ed. I. Wrobel. *M* 11.20.

- Immisch, philolog. Studien z. P. I. Heft: Axiochus. *M* 3.—. II. Heft: De recens. Plat. praesidii atque rationibus. *M* 3.60.
- Peipers, Unters. über das System P. s. I. Teil: D. Erkenntnistheorie P. s. *M* 16.80.
- ontologia Platonica. *M* 14.—
- Ritter, P. s. Gesetze. Darstellg. d. Inhalts. *M* 3.20.
- Kommentar z. griech. Text. *M* 10.—
- Schmidt, krit. Commentar z. P. s. Theaetet. *M* 4.—; exeget. Commentar. *M* 3.20.
- Susemihl, d. genest. Entwickl. d. Plat. Philosophie. 2 Teile. *M* 21.—

- Plutarchi de musica. Ed. R. Volkmann. *M* 3 60.
- de proverbis Alexandrinorum. Rec. O. Crusius. Fasc. I. 4. *M* 2 80.
- — Fasc. II. Commentarius. 4. *M* 3.—
- Themistokles. F. quellenkrit. Übung n. comm. u. hrsg. v. A. Bauer. *M* 2.—
- τὸ ἐν Ἀλγοῖς E. Ed. G. N. Bernardakis. *M* 1 50.
- Postae lyrici Graeci. Rec. Th. Bergk. Ed. IV. 3 voll. Vol. III: Poetae melici. *M* 13 60. [Voll. I. II verg.]
- Ed. V. 2 voll.
- Vol. I. 1. Pindari carmina. Recens. O. Schröder. *M* 14.—
- II. Poetae eleg. et iambog. Rec. O. Crusius. [In Verber.]
- Poetarum sceniorum Graecorum Aeschylli, Sophoclis, Euripidis et Aristophanis fabulae et fragmenta. Rec. Guil. Dindorf. Ed. V. 4. *M* 30.—
- Pollucis enomasticon. Rec. E. Bethe. (Lexicographi Graeci IX.) Fasc. I. *M* 14.—
- Porphyril quaest. Homer. ad Iliadem pertin. rell. Ed. H. Schrader. 2 fasc. gr. Lex.-8. *M* 16.—
- ad Odyseam pertin. rell. Ed. H. Schrader. gr. Lex.-8. *M* 10.—
- Ptolemaei περὶ κριτηρίου καὶ ἡγεμονικῶν lib. Rec. Fr. Hanow. gr. 4. *M* 1.—
- Boll, Studien üb. Claud. Ptol. *M* 5 60.
- [Quintus Smyrnaeus.]
- Zimmermann, krit. Unters. zu Q. S. *M* 4.—; krit. Nachlese zu Q. S. *M* 4.—
- [Scylax.] Anonymi vulgo Scylacis Caryandensis periplus maris interni cum appendice. Rec. B. Fabricius. Ed. II. *M* 1 20.
- Scriptorum Graecorum qui christ. impugn. relig. quae supers. Fasc. III: Iuliani imp. contra Christianos quae supers. Ed. C. I. Neumann. Insunt Cyrilli Alex. fragm. Syriaca ab E. Nestle edita. *M* 6.—
- Sophoclis tragoediae et fragm. Rec. G. Dindorf. 4. *M* 5.—
- Rec. et explann. Wundern. Wecklein. 2 voll. *M* 10 80.
- Philoctetes. Ed. IV. *M* 1 50. — Oedipus Rex. Ed. V. *M* 1 50. — Oedipus Coloneus. Ed. V. *M* 1 80. — Antigona. Ed. V. *M* 1 50. — Electra. Ed. IV. *M* 1 80. — Aiax. Ed. III. *M* 1 20. — Trachiniae. Ed. III. *M* 1 50.
- König Oidipus. Griechisch u. deutsch m. Kommentar von F. Ritter. *M* 5.—
- Antigone. Griech. u. deutsch hrsg. v. A. Böckh. Nebst 2 Abhandl. üb. diese Tragödie. (Mit Porträt Aug. Böckh's.) *M* 4 40.
- Pfütz, S.' Elektra. Eine Auslegung. *M* 3.—
- Staatsverträge des Altertums. Hrsg. v. von Scala. I. Teil. *M* 8.—
- Stolcorum veterum fragmenta. Ed. J. v. Arnim. Vol. II. *M* 14.—
- [Theocritus.] Rumpel, lexicon Theocriteum. *M* 8.—
- Theodoros, der h. Theodosios: a. Theodosios.
- [Theodosios.] D. heil. Theodosios. Schriften d. Theodoros u. Kyrillus, hrsg. von Usener. *M* 4.—
- Theopanis chronographia. Rec. C. de Boor. 2 voll. *M* 50.—
- Theophrasti Charaktere. Hrsg., erkl. u. übersetzt v. d. Philolog. Gesellschaft zu Leipzig. *M* 6.—
- Thucydidi historiae. Recens. C. Hude Tom. I: Libri I—IV. *M* 10.—
- II: Libri V—VIII Indices. *M* 12.—
- de bello Peloponnesiaco II. VIII. Explann. E. F. Poppo et I. M. Stahl: 4 voll. [8 sectiones.] *M* 22 80.
- Lib. 1. Ed. III. *M* 4 50. — Lib. 2. Ed. III. *M* 3.— — Lib. 3. Ed. II. *M* 2 40.
- Lib. 4. Ed. II. *M* 2 70. — Lib. 5. Ed. II. *M* 2 40. — Lib. 6. Ed. II. *M* 2 40.
- Lib. 7. Ed. II. *M* 2 70. — Lib. 8. Ed. II. *M* 2 70.
- Herbst, zu Thucydides. I u. II. *M* 6 40.
- Stahl, quaestiones gramm. ad Th. pertinentes. Ed. II. *M* 1 60.
- Tragicorum Graecorum fragmenta. Rec. A. Nauck. Ed. II. *M* 26.—
- Xenokrates. Darstellg. d. Lehre u. Sammlg. d. Fragmente v. Heinze. *M* 5 60.
- Xenophontis hist. Graeca. Rec. O. Keller. Ed. maior. *M* 10.—
- Xenophontis opera omnia, recensita et commentariis instructa.
- De Cyri Minoris expeditione II VII (Anabasis), rec. Kühner. *M* 3 60.
- Oeconomicus, rec. L. Breitenbach. *M* 1 50.
- Hellenica, rec. L. Breitenbach. 2 part. *M* 6 60.
- Paris I. Libri I et II. Ed. II. *M* 1 80.
- II. Libri III—VII. *M* 4 80.
- Zosimi historia nova. Ed. L. Mendelssohn. *M* 10.—

b. Lateinische Schriftsteller.

- Anecdota Helvetica. Rec. H. Hagen. Lex.-8. *M* 19.—
- Aurelli imp. epistt.: s. Fronto, ed. Naber.
- Averrois paraphrasis in l. poeticae Aristotelis. Ed. F. Heidenhain. Ed. II. *M* 1.—
- Aviani fabulae. Ed. G. Froehner. gr. 12. *M* 1 20.

[Caesar.] Pellonis de b. Africe comm.: s. Folio.

Ebeling, Schulwörterb. zu Caesar. 4. Aufl. M. 1.— 1.80.

Menge et Preuss, lexicon Caesarianum. M. 18.—

Caesii Bassi, Atilii Fortunatiani de metris II. Rec. H. Keil. gr. 4. M. 1.60.

Catonis praeter libr. de re rust. quae extant. Rec. H. Jordan. M. 5.—

— de agri cult. I., Varronis rer. rust. II. III. Rec. H. Keil. 3 voll. M. 33.40.

Vol. I. Fasc. I. Cato. M. 2.40.

— I. — II. Varro. M. 6.—

— II. — I. Comm. in Cat. M. 6.—

— II. — II. Comm. in Varr. M. 8.—

— III. — I. Ind. in Cat. M. 3.—

— III. — II. Ind. in Varr. M. 8.—

Catulli l. Recensuit et interpretatus est Aem. Baehrens. 2 voll. M. 16.40.

Vol. I. Ed. II. cur. K. P. Schulze. M. 4.—

— II. Commentarius. 2 fasc. M. 12.40.

— Hrg. u. erkl. v. A. Riess. M. 4.—

Ciceronis, M. Tullii, epistularum II. XVI. Ed. L. Mendelssohn. Acc. tabulae chronolog. ab Aem. Koerner et O. E. Schmidt confectiones. M. 13.—

— ad M. Brut. orator. Rec. F. Heerdeggen. M. 3.20.

[—] ad Herennium II. VI: s. Cornificius und [Herennius].

— Q. Tullii, rell. Rec. Fr. Buecheler. M. 1.60.

Schmidt, d. Briefwechsel d. Cicero von s. Proconsulat in Cilicien bis zu Caesars Ermordg. Nebst Neudruck d. XII u. XIII. Buches d. Briefe an Atticus. M. 12.—

— d. handschriftl. Überlief. d. Briefe C. s. an Atticus, Q. Cicero, M. Brutus in Italien. Mit 4 Taf. M. 6.—

Zieliński, Cicero im Wandel d. Jahrhunderte. kart. M. 2.40.

Claudianae carmina. Rec. L. Jeep. 2 voll. M. 20.40.

Commentarii notarum Tironianarum. Cum prolegg., adnot. crit. et exeget. notarumque indice alphabet. Ed. Guil. Schmitz. [182 autograph. Tafeln.] Folio. In Mappe M. 40.—

Cornifici rhetoricorum ad C. Herennium II. VIII. Rec. et interpret. est C. L. Kayser. M. 8.—

Corpus glossarior. Latinor. a G. Loewe incohatum auspiciis Societatis litterarum regiae Saxonicae comp., rec., ed. G. Goetz. 7 voll. Lex.-8.

Vol. II. Glossae LatinoGraecae et Graecolatinae. Edd. G. Goetz et G. Gundermann. Acc. minora utriusque linguae glossaria. Adiectae sunt 3 tabb. phototyp. M. 20.—

Corpus glossarior. Latinor. a G. Loewe incohatum auspiciis Societatis litterarum regiae Saxonicae comp., rec., ed. G. Goetz. Vol. III. Hermeneumata. Pseudodositheana. Ed. G. Goetz. Acc. hermeneumata medicobotanica vetustiora. M. 22.—

— IV. Glossae codicum Vatican. 3521, Sangallensis 912, Leidensis 67 F. Ed. G. Goetz. M. 20.—

— V. Placidi liber glossarum, glossaria reliqua. Ed. G. Goetz. M. 22.—

— VI. Thesaurus glossarum emendarum. Conf. G. Goetz. Pars prior 2 fasc. je M. 18.—

— VII. Thesaurus glossarum emendarum. Conf. G. Goetz. Pars posterior. Acc. index Graecus G. Heraei. Fasc. I. M. 24.—

Dialectorum Italicarum aevi vetust. exempla sel. Ed. E. Schneider.

Vol. I. Dialecti Lat. prisca. et Falisc. exempla. Pars I. M. 3.60.

Didascallae apostolorum fragmenta Veronensia Latina. Acc. canonum qui dic. apostolorum et Aegyptiorum reliquiae. Prim. ed. E. Hauler. Fasc. I. Praefatio, fragmenta. Mit 2 Tafeln. M. 4.—

Exuperantius, Epitome. Hrg. v. G. Landgraf u. C. Weyman. M.— 60.

Fragmentum de iure fasci. Ed. P. Krueger. M. 1.60.

Frontonis et M. Aurelli imp. epistulae. Rec. S. A. Naber. M. 8.—

Gedichte, unedierte lateinische, hrg. von E. Baehrens. M. 1.20.

Glossae nominum. Ed. G. Loewe. Acc. eiusdem opuscula glossographica coll. a G. Goetz. M. 6.—

Goetz, der Liber Glossarum. M. 1 Fasc. M. 3.—

Grammatici Latini ex rec. H. Keilii. 7 voll. Lex.-8. M. 139.20.

Vol. I. Fasc. 1. Charisii ars gramm. ex rec. H. Keilii. M. 9.—

— I. Fasc. 2. Diomedis ars gramm. ex Charisii arte gramm. excerpta ex rec. H. Keilii. M. 10.—

— II. Fasc. 1 et 2. Prisciani institutiones gramm. ex rec. M. Hertzii. Vol. I. M. 19.—

— III. Fasc. 1. Prisciani institutiones gramm. ex rec. M. Hertzii. Vol. II. M. 12.—

— III. Fasc. 2. Prisciani de figuris numerorum, de metris Terentii, de praexercitamentis rhetoricis libri, institutio de nomine et pronome et verbo, partitiones duodecim versuum Aeneidos principalium, accedit Prisciani qui dic. liber de accentibus ex rec. H. Keilii. M. 7.—

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Grammatici Latini ex rec. H. Keilii.

- Vol. IV. Fasc. 1. Probi catholica, instituta artium, de nomine excerpta, de ultimis syllabis liber ad Caelestinum ex rec. H. Keilii. — Notarum laterculi edente Th. Mommsen. *M.* 11. —
- IV. Fasc. 2. Donati ars grammatica, Marii Servii Honorati commentarius in artem Donati, de finalibus, de centum metris, de metris Horatii, Sergii de littera, de syllaba, de pedibus, de accentibus, de distinctione commentarius, explanationes artis Donati, de idiomatibus ex rec. H. Keilii. *M.* 8. —
- V. Fasc. 1. Cledonii ars gramm., Pompeii commentarius artis Donati, excerpta ex commentariis in Donatum ex rec. H. Keilii. *M.* 9. —
- V. Fasc. 2. Consentius, Phocas, Eutyches, Augustinus, Palaemon, Asper, de nomine et pronome, de dubiis nominibus, Macrobii excerpta ex rec. H. Keilii. *M.* 10. —
- VI. Fasc. 1. Marius Victorinus, Maximus Victorinus, Caesius Bassus, Atilius Fortunatianus ex rec. H. Keilii. *M.* 9. —
- VI. Fasc. 2. Terentianus Maurus, Marius Plotius Sacerdos, Rufinus, Mallius Theodorus, fragmenta et excerpta metrica ex rec. H. Keilii. *M.* 14. —
- VII. Fasc. 1. Scriptores de orthographia Terentius Scaurus, Velius Longus, Caper, Agroecius, Cassiodorus, Martyrius, Beda, Albinus. *M.* 10. —
- VII. Fasc. 2. Audacis de Scauri et Palladii libris excerpta, Dosithei ars gramm., Arusiani Messii exempla elocutionum, Cornelii Frontonis liber de differentiis, fragmenta gramm., index scriptorum. *M.* 11. 20.
- Supplementum continens anecdota Helvetica ex rec. H. Hageni. Lex. 8. *M.* 19. —
- [Herennius.] Incerti auctoris de ratione dicendi ad C. H. II. IV. [M. Tulli Ciceronis ad Herennium libri VI.] Recens. F. Marx. *M.* 14. —
- Historicorum Romanorum reliquiae.** Ed. H. Peter. Vol. I. *M.* 16. —
- Horatii opera.** Recensuerunt O. Keller et A. Holder. 2 voll. gr. 8.
- Vol. I. Carmina, epodi, carmen saec. Iterum rec. O. Keller. *M.* 12. —
- II. Sermones, epistulae, de arte poet. *M.* 10. —
- — Editio minor. *M.* 4. —
- carmina. Rec. L. Mueller. 16. *M.* 2. 40, eleg. geb. m. Goldschnitt *M.* 3. 60.
- Satiren. Krit. hergestellt, metr. übersetzt u. m. Kommentar vers. v. C. Kirchner u. W. S. Teuffel. 2 voll. *M.* 16. 40.

Horatii Satiren. Lat. u. deutsch m. Erläuter. von L. Döderlein. *M.* 7. —

— siehe auch: Satura, v. Blümner: — Episteln. Lat. u. deutsch m. Erläuter. von L. Döderlein. [B. I vergr.] B. I. *M.* 3. —

— Briefe, im Vermaß der Handschrift bearbeitet von H. Bacmeister u. D. Keller: 8. *M.* 2. 40 3. 20.

Friedrich, Q. Hor. Flaccus. Philol. Unters. *M.* 6. —

Keller, Epilegomena zu H. 3 Tle. *M.* 24. —

Mueller, Q. Hor. Flaccus. E. lit.-hist. Biographie. *M.* 2. 40.

Plüss, Horazstudien. Alte u. neue Aufsätze über Horaz. Lyrik. *M.* 6. —

[Iuris consulti.] Kalb, Roms Juristen nach ihrer Sprache. *M.* 4. —

Iuvenalis satirae. Erkl. v. A. Weidner: 2. Aufl. *M.* 4. 40.

— siehe auch: Satura, v. Blümner: [Lucanus.] Scholia in L. bellum civile ed. H. Usener. Pars I. *M.* 8. — [Forts. setzung erscheint nicht.]

Lucili saturarum rell. Recens., enarravit: F. Marx. [In Vorber.]

Mueller, Leben u. Werke d. L. *M.* 1. 20

Nepotis quae supersunt. Ed. C. Haliz. *M.* 2. 40.

Nomi Marcelli compendiosa doctrina. Emend. et adnot. L. Mueller. 2 partes. *M.* 32. —

Novatians epist. de cibis iudalcis. Hrag. v. G. Landgraf u. C. Weyman. *M.* 1. 20.

Optatiani Porphyrii carmina. Rec. L. Müller. *M.* 5. 60.

Orestis tragoedia. Ed. I. Maehly. 16. *M.* 1. 20.

Ovidii ex Ponto II. Ed. O. Korn. *M.* 5. —

— Elegien der Liebe. Deutsch von H. Oelschläger. 2. Aufl. Min.-Ausg. *M.* 2. 40, eleg. geb. 3. 20.

Siebelis'sche Belle, Wörterbuch z. D. 3. Reda morph. 5. Aufl. *M.* 2. 70 3. 10.

Stange, Neues Wörterb. z. D. 3. Reda morph. *M.* 2. 60.

Persius, siehe: Satura, v. Blümner.

[Petronius.] Segebade et Lommatsch, lexicon Petronianum. *M.* 14. —

Phaedri fabulae Aesopiae. Ed. L. Müller. *M.* 3. —

Placidi glossae. Rec. et illustr. A. Deuring. *M.* 2. 80.

Plauti comoediae. Recensuit, instrumento critico et prolegomenis auxit F. Ritschellius sociis operae adsumptis G. Loewe, G. Goetz, F. Schoell. 4 tomi. *M.* 91. 20.

Tomi I fasc. I. Trinummus. Rec. F. Ritschl. Ed. III cur. F. Schoell. *M.* 5. 60.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Plauti comediae.

- Tomus I fasc. II. Epidicus. Rec. G. Goetz. *M.* 3.—
 — I fasc. III. Curculio. Rec. G. Goetz. *M.* 2.40.
 — I fasc. IV. Asinaria. Rec. G. Goetz et G. Loewe. *M.* 3.60.
 — I fasc. V. Truculentus. Rec. F. Schoell. *M.* 4.80.
 — II fasc. I. Anularia. Rec. G. Goetz. *M.* 2.40.
 — II fasc. II. Amphitruo. Rec. G. Goetz et G. Loewe. *M.* 3.60.
 — II fasc. III. Mercator. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 3.60.
 — II fasc. IV. Stichus. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 3.60.
 — II fasc. V. Poenulus. Rec. F. Ritschellii schedis adhibitis G. Goetz et G. Loewe. *M.* 5.—
 — III fasc. I. Bacchides. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 4.—
 — III fasc. II. Captivi. Rec. F. Schoell. *M.* 4.—
 — III fasc. III. Rudens. Rec. F. Schoell. *M.* 5.60.
 — III fasc. IV. Pseudolus. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 5.60.
 — III fasc. V. Menaechni. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. F. Schoell. *M.* 5.60.
 — IV fasc. I. Casina. Rec. F. Schoell. *M.* 5.60.
 — IV fasc. II. Miles gloriosus. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 6.—
 — IV fasc. III. Persa. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. F. Schoell. *M.* 5.60.
 — IV fasc. IV. Mostellaria. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. F. Schoell. *M.* 6.—
 — IV fasc. V. Cistellaria. Rec. F. Schoell. Acc. deperditarum fabularum fragmenta a G. Goetz recensita. *M.* 5.60.
 — Ex rec. et cum app. crit. F. Ritschellii. [Vergriffen außer:]
 Tomus I. Pars 3. Bacchides. *M.* 3.—
 — III. Pars 2. Mercator. *M.* 3.—
 — Scholarum in usum rec. F. Ritschellii. [Vergriffen außer:]
 Bacchides, Stichus, Pseudolus, Persa, Mercator. Einzelne je *M.* —.50.
 — miles gloriosus. Ed. O. Ribbeck. *M.* 2.80.
- Analecta Plaut. scrips. F. Schoell, G. Goetz, G. Loewe. *M.* 6.—
 Ribbeck, Übers. d. Miles gloriosus, in: B., Alazon. *M.* 4.40.
 Ritschl, prolegomena de rationibus crit., gramm., prosod., metr. emendationis Plaut. *M.* 4.—

- Polemii Silvii laterculus. Ed. Th. Mommsen. Lex.-8. *M.* —.80.
 Pollionis de bello Africo comm. Edd. E. Wölfflin et A. Miodoński. Adi. est tab. photolithograph. *M.* 6.80.
 [Pompelius Trogus.] v. Gutschmid, ub. d. Fragm. d. P. T. u. d. Glaubwürdigkeit ihrer Gewährsmänner. *M.* 2.70.
 [Probus.] Die Appendix Probi. Hrg. v. W. Heraeus. *M.* 1.20.
 Propertii elegiae. Rec. A. Baehrens. *M.* 5.60.
 Psalterium, das tironische, der Wolfenbütteler Bibliothek. Hrg. v. Kgl. Stenograph. Institut zu Dresden. Mit Einleitung und Übertragung des tiron. Textes von O. Lehmann. *M.* 10.—
 Quintilliani institutionis orator. II. XII. Rec. C. Halm. 2 partes. [Pars I vergr.] Pars II: Libb. VII—XII. *M.* 9.—
 Rhetores Latini minores. Ed. C. Halm. Lex.-8. *M.* 17.—
 Salarium carminum rell. Ed. B. Maurenbrecher. *M.* 1.—
 Sallustii Crispi quae supersunt. Rec. Rud. Dietsch. 2 voll. [Vol. I vergr.] Vol. II: Historiarum rell. Index. *M.* 7.20.
 — historiarum fragmenta. Ed. Fr. Kritzius. *M.* 9.—
 — historiarum rell. Ed. B. Maurenbrecher.
 Fasc. I. Prolegomena. *M.* 2.—
 Fasc. II. Fragmenta argumentis, commentariis, apparatu crit. instructa. Acc. indices. *M.* 8.—
 Satura. Ausgew. Satiren d. Horaz, Persius u. Juvenal in freier metr. Übertragung von H. Blümner. *M.* 5.—.50.
 Scenicae Romanorum poesis fragmenta. Rec. O. Ribbeck. 2 voll. Ed. II. *M.* 23.—
 Vol. I. Trajicorum fragmenta. *M.* 9.—
 — II. Comicoorum fragmenta. *M.* 14.—
 [Seneca (philosophus).] Gercke, Seneca-Studien. *M.* 9.—
 Servii grammatici qui fer. in Vergilii carmina commentarii. Rec. G. Thilo et H. Hagen. 3 voll.
 Vol. I fasc. I. In Aen. I—III comm. Rec. G. Thilo. *M.* 14.—
 — I fasc. II. In Aen. IV—V comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
 — II fasc. I. In Aen. VI—VIII comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
 — II fasc. II. In Aen. IX—XII comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
 — III fasc. I. In Buc. et Georg. comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.40.
 — III fasc. II. App. Serviana. *M.* 20.—
 [— III fasc. III (Indices) in Vorber.]
 Staatsverträge des Altertums. Hrg. v. von Scala. I. Teil. *M.* 8.—
 Statilii silvae. Hrg. von Fr. Vollmer. *M.* 16.—

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Statii Thebais et Achilleis cum scholiis.**
 Rec. O. Müller. Vol. I: Thebaidos II.
 I—VI. *M.* 8.—
- Symmachi relationes.** Rec. Guil. Meyer.
M. 1.80.
- Syri sententiae.** Rec. Guil. Meyer. *M.* 2.40.
 ——— Rec. E. Woelfflin. *M.* 3.60.
- Taciti de origine et situ Germanorum I.**
 Rec. A. Holder. *M.* 2.—
 — dialogus de oratoribus. Rec. Aem.
 Bachrens. *M.* 2.—
- Draeger, üb. Syntax u. Stil d. T. 3. Aufl.**
M. 2.80.
- Gerber, Greef et John, lexicon Taciteum.** *M.* 57.60.
- [Tertullianus.] Hoppe, Syntax u. Stil d. T.**
M. 8.—
- [Tiro.] Comm. not. Tir. ed. Schmitz,**
 siehe: Commentarii.
- [—] D. tiron. Psalterium, siehe: Psalterium.**
- Varronis saturarum Menippearum rell.**
 Rec. A. Biese. *M.* 6.—
 — rerum rusticarum II. III, rec. Keil,
 siehe: Cato.
 — antiquitatum rer. divin. II. I. XIV.
 XV. XVI. Praemissae sunt quaeest. Varr.
 Ed. B. Agahd. *M.* 9.20.
- Vergilii Maronis opera app. crit. in articulo
 contracto iterum rec. O. Ribbeck 4 vol.**
M. 23.40.
 Vol. I. Bucolica et Georgica. *M.* 5.—
 — II. Aeneidos libri I—VI. *M.* 7.25.
 — III. Aeneidos libri VII—XII. *M.* 7.25.
 — IV. Appendix Vergiliana. *M.* 3.—
 — Ed. I. [Vergriffen außer:]
 Vol. III. Aeneidos lib. VII—XII. *M.* 8.—
 — IV. Appendix Vergiliana. *M.* 5.—
 [—] Scholia Bernensia ad Vergilii Bu.
 et Georg. Ed. H. Hagen. *M.* 6.—
- Comparetti, V. im Mittelalter, deutsch
 von Düttschke. *M.* 6.— [14.—
 Heinze, V. s. epische Technik. *M.* 12.—
 Plüss, V. u. d. epische Kunst. *M.* 8.—
 Sonntag, V. als bukol. Dichter. *M.* 5.—
 Weidner, Commentar zu V. s. Aen. B. I
 u. II. *M.* 8.—**
- Vitruvii de architectura II. X. Edd.**
 V. Rose et H. Müller-Sträubing.
M. 7.—
 ——— Rec. et in German. serm. verti:
 C. Lorentzen. Vol. I. Pars I. *M.* 4.50
- Nohl, index Vitruvianus. *M.* 5.—
 Volusii Maeciani distributio partium.
 Ed. Th. Mommsen. *M.* —.30.**

4. Meisterwerke der Griechen und Römer in kommentierten Ausgaben. [gr. 8.]

Die Ausgaben beabsichtigen, nicht nur den Schülern der oberen Gymnasialklassen, sondern auch angehenden Philologen sowie Freunden des klassischen Altertums, zunächst zu Zwecken privater Lektüre, verlässliche, nach gemeinsam vereinbarten Grundsätzen verfaßte und die neuesten Fortschritte der philologischen Forschung verwertende Texte und Kommentare griechischer und lateinischer, von der Gymnasiallektüre selten oder gar nicht berücksichtigter Meisterwerke darzubieten.

I. Aischylos' Perser, von Jurenka. 2 Hefte. <i>M.</i> 1.40. II. Isokrates' Panegyrikos, von Mesk. 2 Hefte. <i>M.</i> 1.40. III. Auswahl a. d. röm. Lyrikern (m. griech. Parallel.), v. Jurenka. 2 Hefte. <i>M.</i> 1.60.	IV. Lysias' Reden geg. Eratosthenes und üb. d. Ölbaum, von Sewera. 2 Hefte. <i>M.</i> 1.20. V. Ausgewählte Briefe Ciceros, von Gschwind. 2 Hefte. <i>M.</i> 1.30.

5. B. G. Teubners Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen erklärenden Anmerkungen. [gr. 8.]

Bekanntlich zeichnen sich diese Ausgaben dadurch aus, daß sie das Bedürfnis der Schule ins Auge fassen, ohne dabei die Ansprüche der Wissenschaft unberücksichtigt zu lassen. Die Sammlung enthält fast alle in Schulen gelesenen Werke der klassischen Schriftsteller.

a. Griechische Schriftsteller. Aeschylos' Agamemnon. Von R. Enger. 3. Aufl., von Th. Plüss. <i>M.</i> 2.25 2.75. —— Perser. Von W. S. Teuffel. 4. Aufl., von N. Wecklein. <i>M.</i> 1.50 2.—	Aeschylos' Prometheus. Von N. Wecklein. 3. Aufl. <i>M.</i> 1.30 2.25. —— Von L. Schmidt. <i>M.</i> 1.20. —— die Sieben geg. Theben. Von N. Wecklein. <i>M.</i> 1.20 1.50.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare**.

- Aeschylus' die Schutzfliehenden.** Von N. Wecklein. *M.* 1.60 2.—
- Aristophanes' Wolken.** Von W. S. Teuffel. 2. Aufl., von O. Kaehler. *M.* 2.70 3.20.
- **Wespen.** Von O. Kaehler. [In Vorber.]
- Aristoteles, der Staat der Athener.** Der historische Hauptteil (Kapp. I—XLII). Von K. Hude. *M.* —.60 —.85.
- Arrians Anabasis.** Von K. Abicht. 2 Hefte. [I. Heft. M. Karte. *M.* 1.80 2.25. II. Heft. *M.* 2.25 2.75.] *M.* 4.05 5.—
- Demosthenes' ausgewählte Reden.** Von C. Rehdants u. Fr. Blas. 2 Teile. *M.* 6.60.
- I. Teil. A. u. d. T.: IX Philipp. Reden. 2 Hefte. *M.* 4.50.
- Heft I: I—III. Olynthische Reden. IV. Erste Rede geg. Philippos. 8. Aufl., von Fr. Blas. *M.* 1.20 1.70.
- II. Abt. 1: V. Rede über den Frieden. VI. Zweite Rede gegen Philippos. VII. Hegesippos' Rede über Halonnes. VIII. Rede über die Angelegenheiten im Cherrones. IX. Dritte Rede gegen Philippos. 5. Aufl., von Fr. Blas. *M.* 1.50 2.—
- II. Abt. 2: Indices. 4. Aufl., von Fr. Blas. *M.* 1.80 2.25.
- II. Teil. Die Rede vom Kranze. Von Fr. Blas. *M.* 2.10 2.60.
- Euripides' ausgewählte Tragödien** von N. Wecklein.
- I. Bdch. Medea. 3. Aufl. *M.* 1.80 2.25.
- II. Bdch. Iphigenia im Taurierland. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- III. Bdch. Die Bacchen. *M.* 1.50 2.—
- IV. Bdch. Hippolytos. *M.* 1.50 2.—
- V. Bdch. Phönissen. *M.* 1.80 2.25.
- Herodotos.** Von K. Abicht. 5 Bände. *M.* 11.70.
- Band I. Heft 1. Buch I nebst Einleitung u. Übersicht über den Dialekt. 4. Aufl. *M.* 1.80 2.25.
- I. Heft 2. Buch II. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- II. Heft 1. Buch III. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- II. Heft 2. Buch IV. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- III. Buch V und VI. 3. Aufl. *M.* 1.80 2.30.
- IV. Buch VII. Mit 2 Karten. 4. Aufl. *M.* 1.80 2.30.
- V. Buch VIII u. IX. Mit 2 Karten. 4. Aufl. *M.* 1.80 2.30.
- Homers Ilias, erklärt** von J. La Roche. 6 Teile.
- Teil I. Gesang 1—4. 3. Auflage. *M.* 1.50 2.—
- II. Gesang 5—8. 3. Auflage. *M.* 1.50 2.—
- III. Gesang 9—12. 3. Auflage. *M.* 1.50 2.—
- Homers Ilias, erklärt** von J. La Roche. Teil IV. Gesang 13—16. 3. Auflage. *M.* 1.50 2.—
- V. Gesang 17—20. 2. Auflage. *M.* 1.50 2.—
- VI. Gesang 21—24. 2. Auflage. [Vergriffen.]
- Von K. Fr. Ameis u. O. Hentze. 2 Bände.
- Band I. Heft 1. Gesang 1—3. 5. Aufl. *M.* —.90 1.30.
- I. Heft 2. Gesang 4—6. 5. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- I. Heft 1/2 zusammen in 1 Band *M.* 2.60.
- I. Heft 3. Gesang 7—9. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- I. Heft 4. Gesang 10—12. 4. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- I. Heft 3/4 zusammen in 1 Band *M.* 3.30.
- II. Heft 1. Gesang 13—15. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- II. Heft 2. Gesang 16—18. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- II. Heft 1/2 zusammen in 1 Band *M.* 3.—
- II. Heft 3. Gesang 19—21. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- II. Heft 4. Gesang 22—24. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- II. Heft 3/4 zusammen in 1 Band *M.* 3.30.
- Anhang:
- Heft 1. Ges. 1—3. 3. Aufl. *M.* 2.10 2.60.
- 2. Ges. 4—6. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- 3. Ges. 7—9. 2. Aufl. *M.* 1.80 2.30.
- 4. Ges. 10—12. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- 5. Ges. 13—15. 2. Aufl. *M.* 1.80 2.30.
- 6. Ges. 16—18. 2. Aufl. *M.* 2.10 2.60.
- 7. Ges. 19—21. *M.* 1.50 2.—
- 8. Ges. 22—24. *M.* 1.80 2.30.
- **Odyssee.** Von K. Fr. Ameis und C. Hentze. 2 Bände.
- Band I. Heft 1. Gesang 1—6. 11. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- I. Heft 2. Gesang 7—12. 10. Aufl. *M.* 1.35 1.80.
- II. Heft 1. Gesang 13—18. 8. Aufl. *M.* 1.35 1.80.
- II. Heft 2. Gesang 19—24. 9. Aufl. *M.* 1.40 1.80.
- Anhang:
- Heft 1. Ges. 1—6. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- 2. Ges. 7—12. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- 3. Ges. 13—18. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- 4. Ges. 19—24. 3. Aufl. *M.* 2.10 2.60.
- Isokrates' ausgewählte Reden.** Von O. Schneider. 2 Bändchen. *M.* 3.— 3.95.
- I. Bändchen. Demonicus, Euagoras, Areopagiticus. 3. Aufl., v. M. Schneider. *M.* 1.20 1.70.
- II. Bändchen. Panegyricus u. Philippus. 3. Aufl. *M.* 1.80 2.25.

- Lucians ausgewählte Schriften.** Von C. Jacobitz. 3 Bändchen. *M.* 3.60 5.10.
 I. Bändchen. Traum. Timon. Prometheus. Charon. 3. Aufl., von K. Bürger. *M.* 1.20 1.70.
 II. Bändchen. Die Totengespräche. Ausgewählte Göttergespräche. Der Hahn. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 III. Bändchen. Demonax. Der Fischer. Anacharsis. *M.* 1.20 1.70.
- Lykurgos' Rede gegen Leokrates.** Von C. Rehdantz. *M.* 2.25 2.75.
- [Lyriker.] Anthologie a. d. griech. Lyr.** Von E. Buchholz. 2 Bdchn. *M.* 4.20 5.20.
 I. Bändchen. Elegiker u. Iambographen. 5. Aufl., von R. Peppmüller. *M.* 2.10 2.60.
 II. Bändchen. Die melischen und chorischesen Dichter und die Bukoliker. 2. Aufl., von Sitzler. *M.* 2.10 2.60.
- Lysias' ausgew. Reden.** Von H. Frohberger. 2 Hefte. *M.* 3.60.
 I. Heft. Prolegomena. — R. gegen Eratosthenes. — R. geg. Agoratos. — Verteidigung geg. die Anklage wegen Umsturzes der demokratischen Verfassung. — B. f. Mantitheos. — R. geg. Philon. 3. Aufl., v. Th. Thalheim. *M.* 1.80 2.25.
 II. Heft. Reden gegen Alkibiades. — R. geg. Nikomachos. — R. üb. d. Vermögen d. Aristophanes. — R. üb. d. Ölbaum. — R. geg. die Kornhändler. — R. geg. Theomnestos. — R. f. d. Gebrechlichen. — R. geg. Diogeiton. 2. Auflage, von Th. Thalheim. *M.* 1.80 2.25.
 — — Größere Ausgabe. 3 Bde. [Bd. II u. III vergriffen.]
 I. Bd. R. geg. Eratosthenes, Agoratos. Verteidigung geg. die Anklage weg. Umsturzes d. Verfassung. 2. Aufl., von G. Gebauer. *M.* 4.50.
- Platons ausgew. Schriften.** Von Chr. Cron, J. Deuschle u. a.
 I. Teil. Die Verteidigungsrede d. Sokrates. Kriton. Von Chr. Cron. 11. Aufl., von H. Uhle. *M.* 1.— 1.40.
 II. Teil. Gorgias. Von J. Deuschle. 4. Aufl., von Chr. Cron. *M.* 2.10 2.60.
 III. Teil. 1. Heft. Laches. Von Cron. 5. Aufl. *M.* — 75 1.20.
 III. Teil. 2. Heft. Euthyphron. Von M. Wohlrab. 4. Aufl. *M.* — 60 — 90.
 IV. Teil. Protagoras. Von Deuschle u. Cron. 5. Aufl., v. E. Bochmann. *M.* 1.20 1.70.
 V. Teil. Symposium. Von A. Hug. 2. Aufl. *M.* 3.— 3.50.
 VI. Teil. Phaedon. Von M. Wohlrab. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 VII. Teil. Der Staat I. Buch. Von M. Wohlrab. *M.* — 60 — 90.
- Plutarchs ausgew. Biographien.** Von O. Siefert und Fr. Blas. 6 Bändchen
 I. Bändchen. Philopoemen u. Flaminus. Von O. Siefert. 2. Aufl., v. Fr. Blas. *M.* — 90 1.30.
 II. Bändchen. Timoleon u. Pyrrhos. V. O. Siefert. 2. Aufl., von Fr. Blas. *M.* 1.50 2.—
 III. Bändchen. Themistokles u. Perikles. Von Fr. Blas. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 IV. Bändchen. Aristides u. Cato. V. Fr. Blas. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 V. Bändchen. Agis u. Kleomenes. V. Fr. Blas. *M.* — 90 1.30.
 VI. Bändchen. Tiberius und Gaius Gracchus. Von Fr. Blas. *M.* — 90 1.30.
- Sophokles.** Von Gust. Wolff und J. Bellermann.
 I. Teil. Aias. 5. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 II. — Elektra. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 III. — Antigone. 6. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 IV. — König Oidipus. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 V. — Oidipus auf Kolonos. *M.* 1.20 2.—
- Supplementum lect. Graecae.** Von C. A. J. Hoffmann. *M.* 1.50 2.—
- Testamentum novum Graece.** Das Neue Testament. Von Fr. Zelle.
 I. Evangelium d. Matthäus. Von Fr. Zelle. 1.80 2.25.
 IV. Evangelium d. Johannes. Von B. Wohlfahrt. *M.* 1.50 2.—
 V. Apostelgeschichte. Von B. Wohlfahrt. *M.* 1.80 2.25.
- Thukydides.** Von G. Böhme u. S. Widmann. 9 Bändchen. [je *M.* 1.20 1.70.]
M. 10.80 15.30.
 1. Bändchen. 1. Buch. 6. Auflage.
 2. — 2. — 6. —
 3. — 3. — 5. —
 4. — 4. — 5. —
 5. — 5. — 5. —
 6. — 6. — 5. —
 7. — 7. — 5. —
 8. — 8. — 5. —
 9. Bdchn. Einleitung u. Register. 5. Aufl.
- Xenophons Anabasis.** Von F. Vollbrecht. 9. (bez. 8., 7.) Aufl.
 Ausgabe m. Kommentar unter d. Text.
 I. Bdchn. B. I II. M. 2 Figurentaf. u. 1 Karte. *M.* 1.35 1.80.
 II. — B. III IV. *M.* — 90 1.20.
 III. — B. V—VII. *M.* 1.20 1.50.
 — — dasselbe. Buch I—IV. Text u. Kommentar getrennt.
 Text. M. e. Übersichtskarte. *M.* — 90 1.20.
 Kommentar. Mit Holzschnitten und Figurentafeln. *M.* 1.35 1.80.
- **Kyropädie.** Von L. Breitenbach. 2 Hefte. [je *M.* 1.50 2.—] *M.* 3.— 4.—
 I. Heft. Buch I—IV. 4. Auflage, von B. Büchenschütz.
 II. — Buch V—VIII. 3. Aufl.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Xenophons griech. Geschichte.** Von B. Büchschütz. 2 Hft. [je *M.* 1.50 2.—]
M. 3.— 4.—
 I. Hft. Buch I—IV. 6. Aufl.
 II. — Buch V—VII. 4. Aufl.
 — **Memorabilien.** Von Raph. Kühner.
 6. Aufl., von Rud. Kühner. *M.* 1.60 2.20.
 — **Agesilaos.** Von O. Gähling. *M.* 1.50 2.—

b. Lateinische Schriftsteller.

- Caesaris belli Gallici libri VII und Hirtii libri VIII.** Von A. Doberenz. 9. Aufl., von B. Dinter. 3 Hefte. *M.* 2.55 4.—
 I. Hft. Buch I—III. M. Einleit. u. Karte v. Gallien. *M.* —.90 1.40.
 II. — Buch IV—VI. *M.* —.75 1.20.
 III. — Buch VII u. VIII u. Anhang. *M.* —.90 1.40.
 — **comm. de bello civili.** Von A. Doberenz. 5. Aufl., v. B. Dinter. *M.* 2.40 2.90.
Cicero de oratore. Von K. W. Piderit. 6. Aufl., von O. Harnecker. 3 Hefte. *M.* 4.80 6.25.
 I. Hft. Einleit. u. Buch I. *M.* 1.80 2.25.
 II. — Buch II. *M.* 1.50 2.—
 III. — Buch III. M. Indices u. Register z. d. Anmerkungen. *M.* 1.50 2.—
 Aus Hft. III besonders abgedruckt:
 Erklär. Indices u. Register d. Anmerkgn. *M.* —.45.
 — — — 5. Auflage, von Adler. In 1 Band. *M.* 4.50.
 — **Brutus de claris oratoribus.** Von K. W. Piderit. 3. Aufl., von W. Friedrich. *M.* 2.25 2.75.
 — **orator.** Von K. W. Piderit. 2. Aufl. *M.* 2.— 2.60.
 — **partitiones oratoriae.** Von K. W. Piderit. *M.* 1.— 1.40.
 — **Bede f. S. Roscius.** Von Fr. Richter. 3. Aufl., v. A. Fleckeisen. *M.* — 90 1.30.
 — **div. in Caecilium.** Von Fr. Richter. 2. Aufl., von A. Eberhard. *M.* —.45 —.80.
 — **Beden gegen Verres.** IV. Buch. Von Fr. Richter. 3. Aufl., von A. Eberhard. *M.* 1.50 2.—
 — — — V. Buch. Von Fr. Richter. 2. Aufl., von A. Eberhard. *M.* 1.20 1.70.
 — **Bede üb. d. Imperium d. Cn. Pompejus.** Von Fr. Richter. 5. Aufl., von A. Eberhard. *M.* —.75 1.20.
 — **Beden g. Catilina.** Von Fr. Richter. 6. Aufl., von A. Eberhard. *M.* 1.— 1.40.
 — **Bede f. Murena.** Von H. A. Koch. 2. Aufl., von G. Landgraf. *M.* —.90 1.30.
 — **Bede f. Sulla.** Von Fr. Richter. 2. Aufl., von G. Landgraf. *M.* —.75 1.20.
 — **Bede f. Sestius.** Von H. A. Koch. 2. Aufl., von A. Eberhard. *M.* 1.— 1.40.

- Ciceros Bede f. Plancius.** Von E. Köpke. 3. Aufl., von G. Landgraf. *M.* 1.20 1.70.
 — **Bede f. Milo.** Von Richter-Eberhard. 4. Aufl., von H. Nohl. *M.* 1.— 1.40.
 — **I. u. II. Philipp. Bede.** Von H. A. Koch. 3. Aufl., v. A. Eberhard. *M.* 1.20 1.70.
 — **I., IV. u. XIV. Philipp. Bede.** Von E. B. Gast. *M.* —.60 —.90.
 — **Beden f. Marcellus, f. Ligarius u. f. Delotarus.** Von Fr. Richter. 3. Aufl., von A. Eberhard. *M.* —.90 1.30.
 — **Bede f. Archias.** Von Fr. Richter. 4. Aufl., von H. Nohl. *M.* —.45 —.80.
 — **Bede f. Flaccus.** Von A. du Mesnil. *M.* 3.60 4.10.
 — **ausgew. Briefe.** Von J. Frey. 6. Aufl. *M.* 2.20 3.—
 — **Tusculanae disputationes.** Von O. Heine. 2 Hefte. *M.* 2.85 3.30.
 I. Hft. Lib. I. II. 4. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 II. — Lib. III—V. 4. Aufl. *M.* 1.65 2.15.
 — **Cato maior.** Von C. Meißner. 4. Aufl. *M.* —.60 1.—
 — **somnium Scipionis.** Von C. Meißner. 4. Aufl. *M.* —.45 —.80.
 — **Laelius.** Von C. Meißner. 2. Aufl. *M.* —.75 1.20.
 — **de finibus bon. et mal.** Von H. Holstein. *M.* 2.70 3.20.
 — **de legibus.** Von A. du Mesnil. *M.* 3.90.
 — **de natura deorum.** Von A. Goethe. *M.* 2.40 2.90.
 [—] **Chrestomathia Ciceroniana.** Ein Lesebuch f. mittlere u. obere Gymnasialklassen. Von C. F. Lüders. 3. Aufl., bearb. v. O. Weisenfels. Mit Titelbild. *M.* 2.80.
 [—] **Briefe Ciceros u. s. Zeitgenossen.** Von O. E. Schmidt. I. Hft. *M.* 1.— 1.40.
Cornelius Nepos, siehe: Nepos.
Curtius Rufus, von Th. Vogel. 2 Bänden. *M.* 4.35 5.35.
 I. Bändchen. Buch III—V. 3. Auflage *M.* 2.10 2.60.
 II. — Buch VI—X. Mit Karte. 2. Aufl. *M.* 2.25 2.75.
 [Elegiker.] **Anthologie a. d. El. der Römer.** Von C. Jacoby. 2. Aufl. 4 Hft. *M.* 3.50 5.10.
 1. Hft.: Catull. *M.* —.90 1.30.
 2. Hft.: Tibull. *M.* —.60 1.—
 3. Hft.: Propert. *M.* 1.— 1.40.
 4. Hft.: Ovid. *M.* 1.— 1.40.
Horaz, Oden u. Epoden. Von C. W. Nauck. 15. Aufl., v. O. Weisenfels. *M.* 2.25 2.75.
 [—] **Auswahl a. d. griech. Lyrik z. Gebrauch b. d. Erklärg.** Horaz. Oden, von Großmann. *M.* — 15.
 — **Satiren und Episteln.** Von G. T. A. Krüger. 2 Abt. [je *M.* 1.80 2.30.] *M.* 3.60 4.60.
 I. Abt. Satiren. 14. Aufl., v. G. Krüger.
 II. — Episteln. 14. Aufl., v. G. Krüger

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare.**

- Horas, Sermonen.** Von A. Th. Fritzsche. 2 Bände. *M.* 4.40 5.40.
 I. Bd. Der Sermonen Buch I. *M.* 2.40 2.90.
 II. — Der Sermonen Buch II. *M.* 2. — 2.50.
- Livius, ab urbe condita libri.**
 Lib. 1. Von M. Müller. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 Lib. 2. Von M. Müller. *M.* 1.50 2.—
 Lib. 3. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 4. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 5. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 6. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 7. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 8. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 9. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 10. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 21. Von E. Wölfflin. 5. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 22. Von E. Wölfflin. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 23. Von E. Wölfflin u. F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 24. Von H. J. Müller. 2. Aufl. *M.* 1.35 1.80.
 Lib. 25. Von H. J. Müller. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 26. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 27. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 28. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 29. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 30. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Nepos.** Von Siebelis - Jancovius. 12. Aufl., von O. Stange. Mit 3 Karten. *M.* 1.20 1.70.
 — Von H. Ebeling. *M.* —.75.
 — Ad historiae fidem rec. et usui scholarum accomm. Ed. Ortman. Editio V. *M.* 1. — 1.40.
- Ovidii metamorphoses.** Von J. Siebelis u. Fr. Polle. 2 Hefte. [je *M.* 1.50 2.—] *M.* 3. — 4.—
 I. Heft. Buch I—IX. 16. Aufl.
 II. — Buch X—XV. 14. Aufl.
- **fastorum libri VI.** Von H. Peter. 2 Abteilungen. *M.* 3.60 4.50.
 I. Abt. Text u. Kommentar. 3. Aufl. *M.* 2.70 3.20.
 II. — Krit. u. exeget. Ausführungen. 3. Aufl. *M.* —.90 1.30.
- **ausgew. Gedichte m. Erläut. für den Schulgebr.** Von H. Günther. *M.* 1.50 2.—
- Phaedri fabulae.** Von Siebelis u. Eckstein. 6. Aufl., v. Polle *M.* —.75 1.20.
- Plautus' ausgewählte Komödien.** Von E. J. Brix. 4 Bändch. *M.* 5. — 6.80.
 I. Bändch. Trinummus. 4. Aufl., von M. Niemeyer. *M.* 1.20 1.40.
 II. — Captivi. 5. Aufl. *M.* 1. — 1.40.
 III. — Menaechni. 4. Auflage, von M. Niemeyer. *M.* 1. — 1.40.
 IV. — Miles gloriolosus. 3. Auflage. *M.* 1.80 2.30.
- Plinius' d. J. ausgewählte Briefe.** Von A. Kreuzer. *M.* 1.50 2.—
- Quintilliani institut. orat. liber X.** Von G. T. A. Krüger. 3. Aufl., von G. Krüger *M.* 1. — 1.40.
- Sallusti Crispi bell. Catil., bell. Jugurth. orat. et epist. ex historiis excerptae.** Von Th. Opitz. 3 Hefte. *M.* 2.05 3.20.
 I. Heft: Bellum Catilinae. *M.* —.60 1.—
 II. — Bellum Jugurthinum. *M.* —.40 [1.40]
 III. — Reden u. Briefe a. d. Historien. *M.* —.45 —.80.
- Tacitus' Historien.** Von K. Heraeus. 2 Teile. *M.* 3.90 4.85.
 I. Teil. Buch I u. II. 4. Aufl. *M.* 1.80 2.25.
 II. — Buch III—V. 4. Auflage, von W. Heraeus. *M.* 2.10 2.60.
- **Annalen.** Von A. Draeger. 2 Bände *M.* 5.70 7.50.
 I. Band. 2 Hefte: Buch I. II. Buch III—VI. 6. Aufl., v. Becher. je *M.* 1.50 2.—
 II. — 2 Hefte: Buch XI—XIII. Buch XIV—XVI. 4. Aufl., v. Becher je *M.* 1.35 1.75.
- **Agricola.** Von A. Draeger. 5. Aufl. *M.* —.60 —.90.
 — **dialogus de oratoribus.** Von G. Andresen. 3. Aufl. *M.* —.90.
 — **Germania.** Von E. Wolff. *M.* 1.35 1.75.
- Terentius, ausgewählte Komödien.** Von C. Dziatzko.
 I. Bändchen. Phormio. 3. Aufl., von Hauler. *M.* 2.40 2.90.
 II. — Adelphoe. 2. Aufl., v. Kauer *M.* 2.40 2.90.
- Vergils Aeneide.** Von K. Kappes. 4 Hefte
 I. Heft. Buch I—III. 5. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 II. — 3 Abt. Buch IV, V, VI. 4. Aufl., von E. Wörner. je *M.* —.50 —.80.
 II. — Buch IV—VI (4. Aufl.) in 1 Band *M.* 2.—
 III. — Buch VII—IX. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 IV. — 3 Abt. Buch X, XI, XII. 3. Aufl., von M. Fickelscherer. je *M.* —.50 —.80.
 IV. — Buch X—XII (3. Aufl.) in 1 Band *M.* 2.—

6. Schultexte der „Bibliotheca Teubneriana“. [gr. 8. geb.]

Die Schultexte der „Bibliotheca Teubneriana“ bieten in denkbar bester Ausstattung zu wohlfeilem Preise den Zwecken der Schule besonders entsprechende, in keiner Weise aber der Tätigkeit des Lehrers vorgreifende, unverkürzte und zusatzlose Texte. Sie geben daher einen auf kritischer Grundlage ruhenden, aber aller kritischen Zeichen sich enthaltenden, in seiner inneren wie äußeren Gestaltung vielmehr inhaltliche Gesichtspunkte zum Ausdruck bringenden 'lesbaren' Text. Die Schultexte enthalten als Beigaben eine Einleitung, die in abrißartiger Form das Wichtigste über Leben und Werke des Schriftstellers, sowie über sachlich im Zusammenhange Wissenswertes bietet; ferner gegebenenfalls eine Inhaltsübersicht oder Zeittafel (jedoch keine Dispositionen) sowie ein Namenverzeichnis, das außer geographischen und Personennamen auch sachlich wichtige Ausdrücke enthält, bez. kurz erklärt.

Caesar de bello Gallico. Von J. H. Schmals.
M. 1.20.

Ciceros Catillnar. Reden. Von C. F. W.
Müller. M. —55.

— Rede üb. d. Oberbefehl des Cn. Pompeius. Von C. F. W. Müller. M. —50.

— Rede für Milo. Von C. F. W. Müller.
M. —55.

— Rede für Archias. Von C. F. W. Müller.
M. —40.

— Redem geg. Verres. IV. V. Von C. F.
W. Müller. M. 1.—

Horaz. Von G. Krüger. M. 1.80.

Livius B. XXI—XXIII. Von M. Müller.
M. 1.60.

Sallusts Catillnar. Verschwörung. Von
Th. Opitz. M. —55.

Sallusts Jurgurthin. Krieg. Von Th.
Opitz. M. —80.

Beides zusammengeb. M. 1.20.

Demosthenes' neun Philipp. Reden. Von
Th. Thalheim. M. 1.—

Herodot B. V—IX. Von A. Fritsch. M. 2.—

Lysias' ausgew. Reden. Von Th. Thalheim.
M. 1.—

Thukydidēs B. I—III. Von S. Widmann.
M. 1.80.

Einzeln: Buch I, Buch II. je M. 1.—
— B. VI—VIII. Von S. Widmann.
M. 1.80.

Xenophons Anabasis. Von W. Gemoll.
2. Aufl. M. 1.60.

— — Buch I—IV. M. 1.10.
— Memorabilien. Von W. Gilbert.
M. 1.10.

7. B. G. Teubners Schülers Ausgaben griech. u. lat. Schriftsteller.
[gr. 8. geb.]

Jedes Bändchen zerfällt in 3 Hefte:

1. Text enthält diesen in übersichtlicher Gliederung, mit Inhaltsangaben über den Hauptabschnitten und am Bande, nebst den Karten und Plänen;
2. Hilfsheft enthält die Zusammenstellungen, die die Verwertung der Lektüre unterstützen sollen, nebst den erläuternden Skizzen und Abbildungen;
3. Kommentar enthält die fortlaufenden Erläuterungen, die die Vorbereitung erleichtern sollen.

2/3. als Erklärungen auch zusammengebunden erhältlich.

Die Sammlung soll wirkliche „Schülers Ausgaben“ bringen, die den Bedürfnissen der Schule in dieser Richtung in der Einrichtung wie der Ausstattung entgegenkommen wollen, in der Gestaltung des „Textes“, wie der Fassung der „Erklärungen“, die sowohl Anmerkungen als Zusammenfassungen bieten, ferner durch das Verständnis fördernde Beigaben, wie Karten und Pläne, Abbildungen und Skizzen.

Das Charakteristische der Sammlung ist das zielbewußte Streben nach organischem Aufbau der Lektüre durch alle Klassen und nach Hebung und Verwertung der Lektüre nach der inhaltlichen und sprachlichen Seite hin, durch Einheit der Leitung, Einmütigkeit der Herausgeber im Ganzen bei aller Selbständigkeit im Einzelnen, wie sie deren Namen verbürgen, und ernstes Bemühen, wirklich Gutes zu bieten, seitens des Verlegers.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare**.

Ziel und Zweck der Ausgaben sind, sowohl den Fortschritt der Lektüre durch Wegräumung der zeitraubenden und nutzlosen Hindernisse zu erleichtern, als die Erreichung des Endzweckes durch Einheitlichkeit der Methode und planmäßige Verwertung der Ergebnisse zu sichern.

Nepos' Lebensbeschreibungen in Auswahl. Von Fügner.

1. Text. 4. Aufl. M. 3 Karten. *M.* 1.—
 2. Hilfsheft. 4. Aufl. }
 Mit Abbild. i. Text. } 2/3. Erklärungen.
M. 1.— } 3. Aufl. *M.* 1.40.
 3. Komment. 3. Aufl. }
M. —.90.

Caesars Gallischer Krieg. Von Fügner.

1. Text. M. 3 Karten, sowie 8 Plänen u. }
 3 Abb. 1. Text. 5. Aufl. *M.* 1.80. }
 2. Hilfsheft. 4. Aufl. } 2/3. Erklärungen.
 Mit Abb. im Text. } 3. Aufl. *M.* 2.40.
M. 1.20. }
 3. Komment. 4. Aufl. }
M. 1.60. }
 || Text B. M. Einleitg. 5. Aufl. *M.* 2.—
 Dazu Kommentar. 4. Aufl. *M.* 1.60.

— Bürgerkrieg. Von Fügner.

1. Text. Mit 2 Karten. *M.* 1.60.

Livius, Römische Geschichte im Auszuge. Von Fügner.

- I. Der zweite punische Krieg.
 1. Text. 2. Aufl. Mit 3 Karten. *M.* 2.—
 2. Hilfsheft. *M.* 2.—
 3. Kommentar. 2 Hefte. je *M.* 1.20.
 II. Auswahl aus der 1. Dekade
 1. Text. *M.* 1.40.
 Verkürzte Auswahl aus der 1. u.
 3. Dekade.
 1. Text. *M.* 2.—

Ovids Metamorphosen in Auswahl. Von Fickelscherer.

1. Text. 3. Auflage. *M.* 1.20.
 2. Hilfsheft. 2. Aufl. }
 M. Abbild. im Text. } 2/3. Erklärungen.
M. 1.40. } 2. Aufl. *M.* 2.20.
 3. Komment. 3. Aufl. }
M. 1.40.

Wörterbuch. 2. Aufl. steif geh. *M.* —.50.

- || Text B. M. Einleitg. 3. Aufl. *M.* 1.35.
 Dazu Kommentar. 3. Aufl. *M.* 1.40.

Ciceros Catilinar. Reden u. Rede de imperio. Von Stegmann.

1. Text. 2. Auflage. Mit Titelbild u. }
 3 Karten. *M.* 1.10. }
 2. Hilfsh. *M.* 1.10. } 2/3. Erklärungen.
 3. Komment. } *M.* 1.60.
 3. Aufl. *M.* —.80. }
 || Text B. M. Einleit. 2. Aufl. *M.* 1.35.
 Dazu Kommentar. 3. Aufl. *M.* —.80.

— Rede f. S. Roscius u. Rede f. Archias. Von Hänsel.

1. Text. *M.* —.80.
 3. Kommentar. Mit Einleitung. *M.* —.60.

Ciceros Cato maior de senectute. Von Weisenfels.

1. Text. steif geh. *M.* —.50.
 3. Kommentar. steif geh. *M.* —.50.

— Auswahl a. d. philosoph. Schriften. Von Weisenfels.

1. Text. *M.* 1.60.

[—] Ausgew. Briefe a. Ciceronischer Zeit. Von C. Bardt.

1. Text. Mit Karte. *M.* 1.80.
 2. Hilfsheft. steif geh. *M.* —.60.
 2/3. Kommentar. Mit Einleitung.

I. Heft: Brief 1—61. *M.* 1.80 2.20.

II. Heft: Brief 62—114. *M.* 1.60 2.—

Sallusta Catilinar. Verschwörung. Von Stegmann.

1. Text. Mit Karte. *M.* —.70.
 2/3. Erklärungen. *M.* —.60.

**Tacitus' Annalen I. Ausw. u. d. Bataver-
aufstand d. Civilis.** Von Stegmann

1. Text. Mit 4 Karten u. 1 Stammtafel }
M. 2.20. }
 3. Kommentar. *M.* 1.40.

Ausgabe in 2 Teilen:

I. Ann. B. I—VI. a. Text. *M.* 1.—
 b. Kommentar. *M.* 1.—

II. Ann. B. XI—XVI. Historien B. IV V
 a. Text. *M.* —.80. b. Kommentar.
M. —.80.

III. Zeitafel, Namenverz. u. Kart., z. beid.
 Teilen. *M.* —.80.

Vergils Aeneide I. Ausw. Von Fickelscherer.

1. Text. 2. Aufl. Mit Karte. *M.* 1.40.
 2. Hilfsh. *M.* —.60. } 2/3. Erklärungen.
 3. Komm. *M.* 1.60. } *M.* 2.—

|| Text B. Mit Einleitung. Mit Karte.
M. 1.60.

Horatius, Gedichte. V. Schimmelpfeng

1. Text. Mit Karte u. Plan. *M.* 2.—
 3. Kommentar. *M.* 1.60.

Xenophons Anabasis I. Ausw. Von Sorof

1. Text. 4. Aufl. Mit Karte u. Plänen }
 im Text. *M.* 1.80. }
 2. Hilfsh. 2. Aufl. } 2/3. Erklärungen.
 Mit Abb. im Text. } *M.* —.80.
 3. Komment. 3. Aufl. } 2. Aufl. *M.* 1.80.
M. 1.40.

|| Text B. Mit Einleit. 4. Aufl. *M.* 2.—
 Dazu Kommentar. 3. Aufl. *M.* 1.40.

Wörterbuch. *M.* 1.20.

Xenophons Hellenika in Auswahl. Von Sorof.

1. Text. 2. Aufl. Mit Karte u. Plänen im Text. *M.* 1.80.

2/3. Kommentar. Mit Einleitung. *M.* 1.—
— Memorabillen in Auswahl. Von Rösiger.

1. Text. *M.* 1.—

3. Kommentar. steif geh. *M.* —.80.

Homer. I: Odyssee. Von Henke.

1. Text. 2 Bdchn.: B. 1—12. 3. Aufl. —
B. 13—24. 2. Aufl. Mit 3 Karten. je
M. 1.60. — B. 1—24 in 1 Band *M.* 3.20.

2. Hilfsheft. 2. Aufl. Mit zahlr. Abb.
M. 2.—

3. Kommentar. 3. Aufl. 2 Hefte. steif geh.
je *M.* 1.—. Zus. in 1 Bd. geb. *M.* 1.80.
Inhaltsübersicht (nur direkt) *M.* —.05.

— II: Ilias. Von Henke.

1. Text. 2 Bdchn.: B. 1—13. 2. Aufl. —
B. 14—24. Mit 3 Karten. je *M.* 2.—. —
B. 1—24 in 1 Band *M.* 4.—

2. Hilfsheft. Mit zahlr. Abb. *M.* 2.—

3. Kommentar. 2. Aufl. 2 Hefte. steif geh.
M. 1.60 u. *M.* 1.20. Zusammen in 1 Bd.
geb. *M.* 2.40.

Herodot I. Ausw. Von Abicht.

1. Text. 2. Aufl. M. Karte u. 4 Plänen
im Text. *M.* 1.80.

2. Hilfsh. M. Abb. i. } 2/3. Erklärungen.
Text. *M.* —.80. } *M.* 2.40.

3. Komm. *M.* 1.80. }
|| Text B. Mit Einleitung. 2. Aufl. *M.* 2.—
Dazu Kommentar. *M.* 1.80.

Demosthenes, ausgew. politische Reden. Von Reich.

1. Text. *M.* 1.20.

2. Hilfsheft. *M.* 1.—

3. Kommentar. I. II. } 2/3. Erklärungen.
steif geh. je *M.* —.80. } *M.* 2.20.
Zus. in 1 Bd. geb.
M. 1.40.

Thukydides I. Ausw. Von Lange.

1. Text. Mit Titelbild u. 3 Karten. *M.* 2.20.

2. Hilfsh. Mit Abb. i. } 2/3. Erklärungen.
Text. *M.* —.70. } *M.* 2.—

3. Komment. *M.* 1.60. }
|| Text B. Mit Einleitung. *M.* 2.60.
Dazu Kommentar. *M.* 1.60.

Ausgabe in 2 Teilen:

I. B. I—V. a. Text. *M.* 1.40. b. Kom-
mentar. *M.* 1.—

II. B. VI—VIII. a. Text. *M.* 1.—
b. Kommentar. *M.* 1.—

III. Zeittafel, Namenverz. u. Karten, a.
beid. Teil. *M.* —.50.

Platons Apologie u. Kriton nebst Abschn. a. d. Phaidon u. Symposion. Von Rösiger.

1. Text. steif geh. *M.* —.80.

3. Kommentar. steif geh. *M.* —.80.

Sophokles' Tragödien. Von Conradt.

1. Text; I. Antigone. M. Titelbild. *M.* —.70.

II. König Oedipus. *M.* —.80. III. Aias.
M. —.80. Text I u. II zus.-geb. *M.* 1.10.

2. Hilfsheft. *M.* —.70.

3. Kommentar: I. Antigone. *M.* —.70.
II. König Oedipus. *M.* —.70. III. Aias.
M. —.80.

2/3. Erklärungen (Hilfsheft u. Kommentar
I u. II zus.-geb.). *M.* 1.60.

Wichtige Handbücher und neuere Erscheinungen aus dem Gebiete der klassischen Philologie.

Die auf einzelne Schriftsteller (oder Literaturgattungen) bezüglichen Schriften s. o. S. 12 ff.

- Archiv für Papyrusforschung und verwandte Gebiete**, hrsg. von U. Wilcken. Jährlich 4 Hefte. *M.* 20.—
- Archiv für lateinische Lexikographie u. Grammatik**, hrsg. v. E. Wölfflin. Preis f. d. Band von 4 Heften *M.* 12.—
Band 1—7 auf einmal bezogen *M.* 42.—
- Byzantinische Zeitschrift**, herausg. von K. Krumbacher. Preis f. d. Band von jährlich 4 Heften *M.* 20.—
- Neue Jahrbücher f. das klass. Altertum, Geschichte u. deutsche Literatur u. f. Pädagogik**, herausg. v. J. Ilberg und B. Gerth. Jährlich 10 Hefte. *M.* 30.—
- Bender**, Grundriß d. römischen Literaturgeschichte f. Gymnasien. *M.* 1.—
- Bethe**, Homer u. die Heldensage. *M.* —.80.
- Blaß**, die attische Beredsamkeit. 2. Aufl. *M.* 56.— 64.—
I. Abt. [Von Gorgias bis zu Lysias.] *M.* 14.— 16.—
II. — [Isokr. u. Isaios.] *M.* 14.— 16.—
III. — 1. Abschnitt. [Demosthenes.] *M.* 16.— 18.—
III. — 2. Abschnitt. [Demosthenes' Genossen u. Gegner.] *M.* 12.— 14.—
- Blaß**, d. ständischen u. sozialen Kämpfe in Rom d. Zeit d. Republik. *M.* 1.— 1.25.
— Alkestisstudien. *M.* 2.—
- Blümner**, Technologie u. Terminologie d. Gewerbe u. Künste bei Griechen u. Römern. Mit zahlr. Abb. 4 Bände. *M.* 50.40.
- Boeckh**, Encyclopädie u. Methodologie d. philolog. Wissenschaften. Herausgegeben von E. Bratuschek. 2. Aufl., von B. Klaußmann. *M.* 14.—
- [—] Lebensbeschreibung u. Auswahl a. s. wissenschaftl. Briefwechsel. Von M. Hoffmann. *M.* 12.—
- Boisseré**, Cicero u. f. Freunde. Studie üb. d. röm. Gesellschaft zu Cäsars Zeit. Deutsch bearb. v. Böbber. *M.* 4.50 6.—
- Bell**, Sphaera. Texte und Untersuchungen s. Geschichte d. Sternbilder. Mit 6 Tafeln und 19 Textabbildungen. *M.* 24.—
- Bretal**, botan. Forschungen des Alexanderzuges. *M.* 12.— 14.—
- Braun's kleine Schriften**. 3 Bände.
I. Band. Röm. Denkmäler. Altital. u. etrusk. Denkmäler. M. d. Bildn. d. Verz. u. 65 Abb. *M.* 10.—
II u. III. Band in Vorbereitung.
- Bursian**, Geographie von Griechenland 2 Bände *M.* 18.—
I. Band. D. nördl. Griechenland. Mit 7 lith. Tafeln. *M.* 6.—
II. Band. Peloponnesos u. Inseln. Mit 8 lith. Tafeln u. 1 von H. Lange gezeichnet. Karte v. Griechenland. *M.* 12.—
Der II. Band auch in 3 Abteilungen
1. Abt. Argolis, Lakonien, Messenien. Mit 6 lith. Tafeln. *M.* 3.60.
2. — Arkadien, Elis, Achaja. Mit 5 lith. Tafeln. *M.* 3.—
3. — Die Inseln. Mit Karte von Griechenland, gez. v. H. Lange *M.* 5.60.
- Cantor**, Vorlesungen über Geschichte der Mathematik. I. Band: Von den ältesten Zeiten bis 1200 n. Chr. 2. Aufl. *M.* 22.—
- Christ**, Metrik der Griechen und Römer 2. Aufl. *M.* 11.60.
- Cumont**, die Mysterien des Mithra, deutsch v. Gehrich. *M.* 5.— 5.60.
- Deisserne**, César u. f. Zeitgenossen. Betrachtung: d. röm. Sitten gegen d. Ende d. Republik! Deutsch bearb. v. Böbber. *M.* 3.75 5.40.
- Diels**, Elementum. *M.* 3.—
- Dieterich**, Mithrasliturgie. *M.* 6.— 7.—
- Draeger**, histor. Syntax d. latein. Sprache. 2. Aufl. 2 Bände. *M.* 26.—
- Dziatzko**, Untersuchungen über ausgew. Kapitel d. antiken Buchwesens. *M.* 6.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare**.

Zifern, das Zeitalter des Pericles. Deutsch bearb. v. Döbner. 2 Bände. *M* 12.—

Gardthausen, griech. Paläographie. Mit 12 Tafeln u. vielen Textillustrat. *M* 18.40.

— Augustus u. seine Zeit. 2 Teile.
I Teil. 1. Band. *M* 10.— 2. Band. *M* 12.—
II. — (Anmerkungen). 1. Band. *M* 6.—
2. Band. *M* 9.—
[I, 3 u. II, 3 (Schluß) in Vorbereitung.]

— Sammlungen u. Kataloge griechischer Handschriften. *M* 6.—

Gilbert, Gustav, Handbuch d. griech. Staatsaltertümer. 2 Bde. *M* 13.60.
I Band. D. Staat d. Lakedaemonier u. d. Athener. 2. Aufl. *M* 8.—
II. — *M* 5.60.

— **Otto**, Geschichte u. Topographie der Stadt Rom i. Altertum. 3 Abt. *M* 24.—

Grammatik, historische, d. latein. Sprache. Bearbeitet von H. Blase, A. Dittmar, J. Golling, G. Herbig, G. Landgraf, C. F. W. Müller, J. H. Schmalz, Fr. Stolz, Jos. Thüssing u. A. Weinhold. In mehreren Bänden. I Band. Von Fr. Stolz. 1. Hälfte: Einleitung u. Lautlehre. 2. Hälfte: Stammbildungslehre. je *M* 7.— [Fortsetzung unter der Presse.]

Melbig, d. Homer. Epos a. d. Denkmälern erläutert. Archäologische Untersuchungen. [Zur Zeit vergriffen. 3. Aufl. in Vorbereitung.]

— Führer durch die öffentl. Sammlungen d. klass. Altertümer in Rom. 2 Bände. 2. Aufl. *M* 15.— [Die Bände werden nicht einzeln abgegeben.]

— auf extradünnes Papier gedruckt und mit Schreibpapier durchschossen, zum Handgebrauch für Fachgelehrte. *M* 17.—

Herzog, Geschichte u. System d. römischen Staatsverfassung. 2 Bände. *M* 38.—
I. Band. Königszeit u. Republik. *M* 15.—
II. — Die Kaiserzeit von der Diktatur Cäsars b. z. Regierungsantritt Diocletians.
1. Abt. Geschichtl. Übersicht. *M* 10.—
2. — System d. Verfassung d. Kaiserzeit. *M* 8.—

Holder, alt-celtischer Sprachschatz. In ungefähr 18 viermonatlichen Lieferungen zu je 8 Bogen. I. Band. (A—H.) *M* 64.—
— 9.—14. Lieferung. (I—Sextus.) Jede Lieferung *M* 8.—

Hoppe, Bilder z. Mythologie u. Geschichte d. Griechen u. Römer. 30 Blatt Lichtdruck, 39/53 cm. Komplet in Schulmappe mit Text (Text apart *M* 1.—) *M* 12.—, in Geschenkmappe (Leinwand) *M* 16.—

Imhoof-Blumer, Porträtköpfe auf röm. Münzen der Republik und der Kaiserzeit. 2. Aufl. kart. *M* 3.20.

— Porträtköpfe auf antiken Münzen hellenischer und hellenisierter Völker. kart. *M* 10.—

Imhoof-Blumer und Keller, Tier- und Pflanzenbilder auf Münzen und Gemmen des klass. Altertums. kart. *M* 24.—

Kaerst, Geschichte des hellenistischen Zeitalters. In 3 Bänden. I. Band: Die Grundlegung des Hellenismus. *M* 12.— 14.—
— die antike Idee der Oekumene. *M* 1.20.

Keller, latein. Volksetymologie und Verwandtes. *M* 10.—

Klotz, Handbuch d. lat. Stilistik. *M* 4.80.

Lehrs, populäre Aufsätze a. d. Altertum, vorzugsweise zur Ethik u. Religion der Griechen. 2. Aufl. *M* 11.—

Leo, die griech.-röm. Biographie nach ihrer literarischen Form. *M* 7.—

Lexikon, ausführliches, d. griech. u. röm. Mythologie. Im Verein mit vielen Gelehrten herausg. von W. H. Roscher. Mit zahlreichen Abbildungen. 3 Bände.
I. Band (A—H.) *M* 34.—
II. — (I—M.) *M* 38.—
III. — [Im Erscheinen.] 37.—46. Lieferung. (Nabalothes—Paris.) Jede Lieferung *M* 2.—
Supplemente: I. Bruchmann, epitheta deorum quae apud poetas Graecooe leguntur. *M* 10.—
II. Carter, epitheta deorum. *M* 7.—

Säbber's Reallexikon des klass. Altertums für Gymnasien. 7. verb. Auflage, herausgegeben von Erler. Mit zahlreichen Abbildungen. *M* 14.— 16.60.

Maspers, Ägypten und Assyrien. Geschichtliche Erzählungen f. Schule u. Haus. Deutsch von Birnbaum. Mit 190 Abb. nach Zeichn. v. Faucher-Gudin. Wolff. Ausg. *M* 3.—

Mittels, a. griech. Papyrusurkunden. *M* 1.20.

Norden, d. antike Kunstprosa vom VI. Jahrh. v. Chr. bis in der Zeit der Renaissance. 2 Bände. *M* 28.—

Peter, d. geschichtl. Literatur üb. d. röm. Kaiserzeit bis Theodosius I. und ihre Quellen. 2 Bände. *M* 24.—
— der Brief in der römischen Literatur. *M* 6.—

Pfeiffer, antike Münzbilder für den Schulgebrauch. *M* 1.60.

Quellenbuch zur alten Geschichte f. obere Gymnasialklassen. Bearb. von Herbst, Baumeister und Weidner. 2 Abtlg. 5 Hefte. *M* 10.20.
I. Abteilung. Griechische Geschichte.
1. Heft. Bearb. von Herbst u. Baumeister. 3. Aufl. *M* 1.50. [Vergr.]
2. Heft. Bearbeitet von Baumeister. 3. Aufl. *M* 1.80 2.30.
II. Abteilung. Römische Geschichte. Bearbeitet von Weidner.
1. Heft. 2. Aufl. *M* 1.80 2.30.
2. — 2. Aufl. *M* 2.40 3.—
3. — 2. Aufl. *M* 2.70 3.30.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Ribbeck**, Reden u. Vorträge. *M.* 6.— 8.—
Riese, d. rheinische Germanien i. d. antiken
 Literatur. *M.* 14.—
- Roßbach** und **Westphal**, Theorie der
 musischen Künste der Hellenen. (Als
 3. Aufl. d. Roßbach-Westphalschen Metrik.)
 3 Bände. *M.* 36.—
 I. Band. (Griech. Rhythmik v. West-
 phal.) *M.* 7.20.
 II. — (Griech. Harmonik u. Melo-
 die v. Westphal.) *M.* 6.80.
 III. — I. Abt. (Allgem. Theorie d. griech.
 Metrik von Westphal und
 Gleditsch.) *M.* 8.—
 III — II. Abt. (Griech. Metrik m. besond.
 Rücksicht auf die Strophen-
 gattungen u. d. übrigen meli-
 schen Metra v. Roßbach u.
 Westphal.) *M.* 14.—
- Schaefer**, Demosthenes u. s. Zeit. 2. Ausg.
 3 Bände. *M.* 30.—
Schmidt, Synonymik der griech. Sprache.
 4 Bände. *M.* 54.—
 — Handbuch d. lat. u. griech. Synonymik.
M. 12.—
- Schneider**, das alte Rom. Entwicklung
 seines Grundrisses und Geschichte seiner
 Bauten. 12 Seiten Text, 12 Karten, 14 Tafeln
 mit 287 Abbildungen u. 1 Plan d. heutigen
 Stadt auf Karton. Quer-Folio. *M.* 16.—
- Schulze**, Grundriß d. Logik u. Übersicht üb. d.
 griech. Philosophie. *M.* 1.60 2.—
- Schwartz**, Charakterköpfe a. d. antiken
 Literatur. *M.* 2.— 2.60.
- Sitzler**, Abriss d. griech. Literaturgeschichte.
 I. Band. D. nationale klass. Literatur
 von der ältesten Zeit bis zum Tode
 Alexanders des Großen. *M.* 4.—
- Stoll**, Handbuch d. Religion u. Mythologie
 d. Griechen u. Römer. *M.* 2.25.
 — d. Götter u. Heroen d. klass. Altertums.
 Populäre Mythologie d. Griechen u. Römer.
 Wohlfl. Ausg. *M.* 3.60.
- Stoll**, d. Sagen d. klass. Altertums. Erzählungen
 a. d. alten Welt. Wohlfl. Ausgabe. 2 Bände
 5. Aufl. *M.* 4.50.
- Studalczka**, die Siegesgöttin. Entwurf d.
 Geschichte e. antiken Idealgestalt. Mit:
 12 Tafeln. *M.* 2.—
- Susemihl**, Geschichte d. griechischen Lite-
 ratur in der Alexandrinerzeit. 2 Bände
M. 30.— 34.—
- Teuffel**, Geschichte d. röm. Literatur. 2 Bde.
 5. Aufl., bearb. v. Schwabe. *M.* 14.40 18.—
 — Studien u. Charakteristiken z. griech.
 u. röm. Literaturgeschichte. 2. Auflage
M. 12.—
- Thesaurus linguae Latinae editus auctori-
 tate et consilio academiarum quinque
 Germanicarum Berolinensis, Göttingensis,
 Lipsiensis, Monacensis, Vindobonensis
 gr. 4. Jeder Fascikel *M.* 7.20.
 (Erschienen sind bis jetzt: Vol. I
 Fasc. I—V. Vol. II. Fasc. I—V.)**
- Hyle**, Plutarchs Lebensbeschreibungen großer
 Helden Griechenlands und Roms. Wohlfl.
 Ausg. 2 Bände. je *M.* 3.—
- Vanček**, griech.-lat. etymolog. Wörterbuch
 2 Bände. *M.* 24.—
 — etymolog. Wörterbuch d. lat. Sprache
 2. Aufl. *M.* 6.—
- Volkmann**, d. Rhetorik d. Griechen u. Römer.
 2. Aufl. *M.* 12.—
- Wachsmuth**, die Stadt Athen im Altertum.
 I. Band. *M.* 20.—
 II. — I. Abt. *M.* 12.—
- Welcker**, d. Seelenvogel i. d. alten Litera-
 tur u. Kunst. Mit 103 Abb. *M.* 28.—
- Weise**, Charakteristik d. lat. Sprache. 2. Aufl.
M. 2.40 3.—
- Wendland**, Christentum u. Hellenismus in
 ihren literar. Beziehungen. *M.* —. 60.
- Wislicenus**, astronom. Chronologia. *M.* 5.—
- Wohlfraß**, die attiklassischen Realien im Gymna-
 sium. 5. Aufl. *M.* 1.20.

Schulwörterbücher im Verlage von B. G. Teubner.

Die Ausstattung beider Wörterbücher ist durch Wahl eines größeren Formats, weiteren Satzes, übersichtlicherer Druckeinrichtung eine allen Anforderungen genügende, die die meisten anderen Schulwörterbücher weit übertrifft.

Der Inhalt wird allein durch die Namen der Bearbeiter als den Ergebnissen der Wissenschaft wie den Bedürfnissen der Schule entsprechend gewährleistet erscheinen.

Heinichen-Wagener: lateinisch. Schulwörterbuch.

7. Aufl. [XXVI u. 937 S.] Lex.-8. Geh. M. 6.30, dauerh. in Halbfr. geb. M. 7.50.

Die „Südwestdeutschen Schulblätter“ 1898, 1 urteilen: „Wir werden die Frage „Welches lateinische Schulwörterbuch sollen wir unsern Schülern empfehlen?“ dahin beantworten: „Empfehlung verdient nur ein Schulwörterbuch, welches mit allem überflüssigen Ballast gründlich aufräumt, somit sich auf das Nötige beschränkt und dies in einer Anordnung und einer Darstellung bietet, welche dem Schüler die gesuchte Hilfe auch wirklich an die Hand gibt und ihn geistig fördert.“ . . . Seitdem die von Wagener besorgte Neubearbeitung des Heinichenschen Lexikons erschienen ist, trage ich kein Bedenken, dieses Buch zu empfehlen. . . . Die Verlagsbuchhandlung hat das Buch auch äußerlich vortrefflich ausgestattet, so daß es eine Zierde der angehenden Bibliothek jedes Sekundaners bilden kann.“

Benseler-Kaegi: griechisches Schulwörterbuch.

11. Aufl. [VIII u. 916 S.] Lex.-8. Geh. M. 6.75, dauerh. in Halbfr. geb. M. 8.—

Neues Korrespondenzblatt f. d. gel. und Realschulen Württembergs 1900, Nr. 12: „Nach vier Jahren ist auf die zehnte, schon von Kaegi besorgte Auflage die elfte gefolgt, und sie darf sich mit demselben oder noch höherem Recht als jene auf dem Titel als „vielfach verbessert“ bezeichnen. Der Arbeitskraft und dem praktischen Geschick des um den griechischen Unterricht so hoch verdienten Herausgebers stellt diese Auflage wiederum ein glänzendes Zeugnis aus, und sie ist ein neuer Beweis, daß die Bearbeitung des Wörterbuches in keine besseren Hände hätte gelegt werden können. Schon äußerlich empfiehlt sich diese Auflage durch wesentlich verbesserte Ausstattung: größeres Format, weiteren Satz, übersichtlicheren Druck (in der Hauptsache nach dem Muster des lateinischen Wörterbuchs von Heinichen-Wagener, 6. Aufl.); das Buch ist aber dabei sehr handlich geblieben mit 916 Seiten gegen 929 der 10. Auflage.“

Probexemplare stellt den Herren Direktoren und Lehrern gegen Vorhereinsendung von M. 3.— für das geheftete und von M. 4.— für das gebundene Exemplar zur Verfügung die Verlagsbuchhandlung von B. G. Teubner in Leipzig, Poststraße 3.

